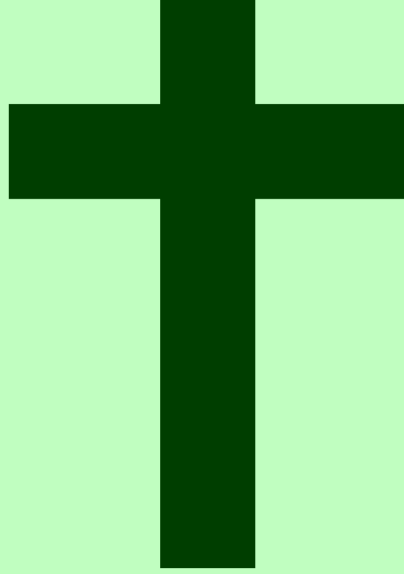

Ṭṣitamenti Ikne
n'Ọnu Ikwere

New Testament in Ikwere

Tesitamenti Ikne n'Ọnu Ikwere **New Testament in Ikwere**

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ikwere

Translation by: Wycliffe

Ikwere – (ikw) Nigeria

The Iwerre language of Nigeria can also be spelled Ikwere and Ikwerri. This language is spoken primarily by the Ikwere people who live in the Rivers State of Nigeria and is one of the many ethnic groups in the Niger Delta. There were more than 23,000 speakers of this language in 1973. There is also a considerable local interest in literacy and grammar.

Copyright Information

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789076369

New

The New Testament

in Ikwere

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
c17ee3a1-1c7a-5c05-8e0f-5043e8228d89

Contents

Matiyu	1
Maki	42
Lukwu	68
Joni	111
Ernu Ele Izi	142
Ele Rom	180
1 Ele Korinti	197
2 Ele Korinti	214
Ele Galasia	225
Ele Efesosi	231
Ele Filipai	238
Ele Kolosi	243
1 Ele Tesalonika	248
2 Ele Tesalonika	252
1 Timoti	255
2 Timoti	260
Taitosi	264
Filemoni	267
Ele Hiburu	269
Jemisi	282
1 Pita	287
2 Pita	292
1 Joni	295
2 Joni	300
3 Joni	301
Judu	302
Okpume	304

**Izi ọma lele kpa
Matiyu
gbaru a n'okwukwo
Nhne gbasiri okwukwo
ka**

Izi ọma lele kpa Matiyo gbaru a n'okwukwo nookwu ọka izi ọma n' Jizosi bu Nye Ọznohia Chiokike kweru mkwna a. Ọmumu Jizosi nye Nazareti gwebnanyarnu ẹli-eze ikne n'owa, ke bu ọchichi Chiokike. Izi ọma Matiyo neegesi ẹli-eze ikne ka hite nu nhne Jizosi, nye bu Mezaya, znirni nu nhne o mernu. Matiyo gesiri kpa Jizosi mezuru kpakara nhne be gbaru nu Tesitamenti Oknani gbasiri a. O gesiri nu be murnu Jizosi hite n'avnurnu ele eze. Nne a Meri bu woknornokno ma nyerukna. Matiyo tukparu ẹhni gba nu ele buo ele Ju nwernu igwe n'ẹli-eze Chiokike lele kpa ele Ju nwernu. O kwuru nhne gbasiri ẹnwu Jizosi, olizo n'ẹnwu a, nu iwu o nyernu ele sno apna be zni kpakara ele zi n'owa izi ọma a.

Nhne zi n'okwukwo ka

Budnu wikoro Jizosi (1:1---4:25)

Ikwu-onu Chiokike o kwuru n'olu rugwu (5:1---7:29)

Nhne o znirni, elulu nu nhne berere nu Galili (8:1---18:35)

Izne a du Jeruselem (19:1---20:34)

Ikwezu ipne-aznu Jizosi nu rime Jeruselem (21:1---27:66)

Olizo n'ẹnwu a (28:1-20)

Nye gbaru okwukwo ka: Matiyo (Li-vai)

Risi nhne o kwno gba a: O gesi nu Jizosi bu Mezaya, nye gweyaru ẹli-eze ke bu ọchichi Chiokike n'owa.

Osnusno omumu Jizosi (Luk 3:23-38)

¹ Okwukwo osnusno omumu Jizosi Karaisi, nnwo Devidi, nnwo Ebereham.

² Ebereham murnu Aziki, Aziki muhia Jekopu, Jekopu muhia Juda nu rumu nne a. ³ Juda muhia Peresi nu Zera, nne be bu Tama, Peresi muhia Hezironi, Hezironi muhia Ram, ⁴ Ram muhia Aminadabu, Aminadabu muhia Nasoni, Nasoni muhia Salimoni, ⁵ Salimoni muhia Boazi, nne a bu Rehabu, Boazi muhia Obedi, nne a bu Rutu, Obedi muhia Jesi, ⁶ Jesi muhia Eze Devidi.

Devidi muhia Solomoni, nne a bu nnwerne Uraya, ⁷ Solomoni muhia Rehoboam, Rehoboam muhia Abija, Abija muhia Asa, ⁸ Asa muhia Jehosafati, Jehosafati muhia Joram, Joram muhia Uzaya, ⁹ Uzaya muhia Jotam, Jotam muhia Ehazi, Ehazi muhia Hezikaya, ¹⁰ Hezikaya muhia Manase, Manase muhia Amoni, Amoni muhia Josaya, ¹¹ Josaya muhia Jekonaya nu rumu nne a. Ka bu ige ele Babiloni vuru be la n'eli Babiloni.

¹² Nga be vukworu be zne nu Babiloni, Jekonaya muhia Seateli, Seateli muhia Zerubabeli, ¹³ Zerubabeli muhia Abiudu, Abiudu muhia Eliakim, Eliakim muhia Azọ, ¹⁴ Azọ muhia Zadoku, Zadoku muhia Akim, Akim muhia Eliudu, ¹⁵ Eliudu muhia Eleza, Eleza muhia Matani, Matani muhia Jekopu, ¹⁶ Jekopu muhia Josefu nzi Meri. Meri bu nye murnu Jizosi, nye be kwu Karaisi.

¹⁷ Kpakara ẹbnurnu hite n'Ebereham du Devidi bu nri ẹbnurnu nu ẹno, hite nu Devidi du nga be vuru be zne n'eli Babiloni bu nri ẹbnurnu nu ẹno, hite nu nga be wuru nu Babiloni du nu omumu Karaisi bu nri ẹbnurnu nu ẹno.

Omumu Jizosi Karaisi (Luk 2:1-7)

¹⁸ Ka bu kpa be jiri mu Jizosi Karaisi. Nga be kweru nu Josefu joolu nne a Meri,* nga be yaadnanyina, be whnurnu nu o zi rime hite n'Enine Nso. ¹⁹ Josefu bu nzi a bu omamarna badnu, o chola o kpasia iwagnerne nu ruwhnu ohna, o piuru o gba a nnam nu mgwugwa.

* **1:18** Mọbu ọgbasi ọmu n'aka ke neegesi nu aka ji a.

²⁰ Kọvu nga ọ zị naari kpakara nhne ka nụ mkpọma a, enine izi Nyenwe aị vakwnusiri a nụ mboro, kaa, “Josefu, nnwọ Devidi, ị tuko ogwnu o kwuru nnwerne i Meri, nnwọ ọ zị rime a hi n'aka Enine Nso. ²¹ Ọ joomuhia nnwọ rukna, i jookwu a Jizosi, kwnornu nụ o jooznohia ele ke a nụ kpakara mmehie be.”

²² Ka bụ ma nhne Nyenwe aị kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya mezu, ²³ “Otu woknornokno máa nyerukna jootu rime, ọ joomuhia nnwọ rukna, be jookwu a Imanueli,” ke bụ, “Chiokike zinu aị.”

²⁴ Nga Josefu tnenyarnu nụ anyarna, o lizo, o mee kpa enine izi Nyenwe aị nyernu a iwu, o kwuru Meri nnwerne a. ²⁵ Kọvu ya nụ a dnányina dụ nga ọ mụhiaru nnwọ rukna, ọ jita rẹwhna a Jizosi.

2

Ele akọ varu

¹ Nga be murnu Jizosi nụ Bẹtilehem n'eli Judiya, nga Erọdu bụ eze, ele akọ* hiri n'obosi ehnam vaduru Jeruselem, ² neesikwa, “Ndaa hne ọ zị bụ nye be murnu, eze ele Ju? Kwnornu nụ a whnurnu mbọ a n'obosi ehnam, a varu ma a kponu a risi eli.”

³ Nga Eze Erọdu nurnu nhne ka, mkpọma laru a mini, ya nụ kpakara ele zị nụ Jeruselem. ⁴ Nga o suk-wukotaru kpakara ele risi arịohna nụ ele zni iwu ele Ju, ọ sịkwa be hne be joomu Karaisi wam.

⁵ Be kanu a nụ Bẹtilehem n'eli Judiya, ọ bụ kpa be gbaru a n'okwukwo hite n'ọnu nye ọwhnurninya, kaa,

⁶ “Ji Bẹtilehem, n'eli Juda,
 ị zila matị kakwo n'esilawuru risi
 eli Juda rịa rịa,
 kwnornu nụ hite nụ ji hne nye risi
 jeehi whuya,
 nye jooznu ele ke m Izireli lele
 atnurnu.”

⁷ Nga Erọdu sukwuru ele akọ wam nụ mgwugwa, ọ sịkwahia be nga mbọ wam whuyaru iwhe. ⁸ Ọ kanu be zne

Bẹtilehem, kaa, “Anu zne piosi nnwọ ikne wam rikne, nga anu piohiaru a, anu va kanu m, m jeezne kponu a risi eli masi.” ⁹ Nga be nurnu oka Eze Erọdu, be whoga, le mbọ wam ke be whnurnu n'obosi ehnam neezne nụ ruwhnu be dụ nga ọ varu gwuzoru n'olu hne nnwọ wam zị. ¹⁰ Nga be whnurnu mbọ wam, be nwudnarnu k'agida.

¹¹ Be bna nụ rime oro, whnu nnwọ ikne wam, ya nụ Meri nne a, be dna n'eli kponu a risi eli. Be kpume igbe ekwnu be, nyee a nkesi, golu, franki- isensi nụ maa. ¹² Chiokike do be aka nụ nsni nụ mboro be lahnakwadia ke Erọdu, be garu apna berere la eli be.

Be gbazne n'eli Ijipiti

¹³ Nga be laru, enine izi Nyenwe aị mernu Josefu whnu a anya nụ mboro, kaa, “Lizo, kwuru watakiri wam nū nne a gbazne Ijipiti, daziri nū pji dụ nga me jaakanu i, kwnornu nū Erọdu joo pio nnwọ wam ma o gbu a.” ¹⁴ O lizo, kwuru nnwọ wam nū nne a n'abalị gbazne Ijipiti. ¹⁵ Be zị n'Ijipiti tem Erọdu nwuma, ma nhne Nyenwe aị kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya a mezu, “M sukwhiaru m nnwọ m hite Ijipiti.”

Erọdu gburu rumu takiri

¹⁶ Nga Erọdu whnurnu nū ele akọ wam nyernu a mkpari, o weru eñni k'agida, o zizne ele ogwnu kaa be gbu kpakara rumu rukna zị nū Bẹtilehem ma eli zị be ndundu, hite nū ele gbaru awha lawuru ya eli. Ka bụ hite n'ige wam ọ sịkwahiaru oka n'ọnu ele akọ wam. ¹⁷ N'ige wam bụ hne be mezuru nhne Jerimaya nye ọwhnurninya kwuru, naakaa,

¹⁸ “Be nurnu akpiri nū rime eli Rama,
 naakwna ekwna nū okne oga
 mkpe,
 Recheli naakwnanū rumu a ekwna,
 o kwéle be kasi a mkpọma
 kwnornu nū be zima.”

Be hiri n'Ijipiti yahna

* **2:1** Ele akọ: bụ ele nọomu nhne gbasiri mbọ.

19 Nga Erọdu nwurunu, enine izi Nyenwe aị mernu Josefu whnu a anya nu mboro n'Ijipiti, 20 kaa, "Lizo kwuru nnwo wam nu nne a zne n'eli Izireli, ele noopio budnu a nwunam."

21 O lizo kwuru nnwo wam nu nne a, va n'eli Izireli. 22 Kovu nga o nuru nu Akelosi nnwo Erọdu bu eze Judiya nu ngadna nda a, o turu ogwu o zne pii. Nga Chiokike doru a aka nu nsi nu mboro, Josefu tuhna zne Galili. 23 Be zne wuru n'eli mati be kwu Nazareti, ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu, "Be jookwu a nye Nazareti."

3

Ikwu-onu Joni Nye Wu Mini

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

1 N'ige wam Joni Nye Wu Mini varu n'okpo okwo ikwu-onu Chiokike n'eli-ikpa ke Judiya, 2 naakaa, "Anu tuhna mkpoma, kwnornu nu eli-eze Chiokike zi ndundu." 3 Joni bu nye wam Azaya nye owhnurninya kwuru oka gbasiri a, naakaa, "Akpiri otu badnu n'okpo okwo n'eli-ikpa, naakaa,

'Anu mekwata apna Nyenwe aị, anu mee apna a siri asiri.' "

4 Joni wogwu iwo be jiri rijni akpukpo anohia be kwu kameli mee, ajiri o siri n'ikwu bu akpukpo anohia, wiri a bu igwurube nu mono ebeka ohia. 5 Ele Jeruselem nu kpakara ele Judiya nu kpakara ele wugwu nu ngeri Osimini Jodani gburugburu whokwnusiri a, 6 o wu be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

7 Kovu nga o whurunu agida ele Farisi nu ele Sadusi hne be naava ma o wu be mini, o kanu be, "Anu eburnu agwo, nyele kannu anu, anu gbanahoru ovu owe ehni Chiokike ke jaava? 8 Anu mi mporu ke jee-gesi nu anu tuhna n'aruru mkpoma hite nu mmehie. 9 Anu riko nu rime anu, naakaa, 'Ebereham bu nda aị,' me kanu anu nu Chiokike nwernu rikne mee kpakara akaworugwu ka gho rumu Ebereham. 10 Kitna, be

tukwasilam ehngwe n'ikwu kpakara isisi, ke bu nu be joogbudna isisi obula ke minyala mporu oma, be jootubna a nu rime bekwu.

11 "M ji m mini nowu anu mini ke negesi nu anu tuhna n'aruru mkpoma hite nu mmehie anu, kovu nye kagwu m rikne naava n'aznu m, nye me dugwo n'owhudnahie chiri okoro-ochi a, nye wam jeeji Enine Nso nu bekwu nowu anu mini. 12 Nye nhne owhusna ikpa zi n'aka a, o jowhusna ikpa a nkari, o jaachikota ikpa a yisi n'obna a, kovu o jeeji bekwu ke chini echni rnesnama ruznurnuznu ikpa."

Owuwu mini Jizosi

(Mak 1:9-11; Luk 3:21,22)

13 N'ige wam, Jizosi hiri nu Galili vadu Osimini Jodani znekwusi Joni ma o wu a mini. 14 Kovu nu Joni kwela a, o kaa, "O zi m mpa i wu m mini, ji niwhuru i, i naavakwnusi m?"

15 Jizosi kanu a, "Gharu a kpa kitna, kwnornu nu o buru oma kpa ma a mezu kpakara nhne buru oma n'omume." Joni gharu a.

16 Nga Joni wuru Jizosi mini, ngagam o hiri nu mini nowuhya, le, oligwe kpumernu, Jizosi whnu Enine ke Chiokike hne o neewhedna lele nduru, nebekwasi a. 17 Otu akpiri hiri n'oligwe, naakaa, "Ka bu Nnwọ m me whurunu n'anya, nhne a masiri m."

4

Ornurna Jizosi

(Mak 1:12,13; Luk 4:1-13)

1 Enine Nso duru Jizosi zne n'eli-ikpa ma Ekwensu rna a ornurna.

2 Nga o vukworu onu nri obochi eno iwhnehnne nu abali, wiri gwurunu a. 3 Nye ornurna wam vakwnusiri a, kanu a, "O buru nu i bu Nnwọ Chiokike, kanu akaworugwu ele ka be gho bredi."

4 Jizosi saru a, "Be gharu a n'okwukwo nso, kaa, 'O buo bredi bu nhne badnu jeeri kpoi ziri budnu,

kpovu nụ ọ bụ kpakara ikwu-ọnu
ke hiri n'ọnu Chiokike whụya.’
”

⁵ Ekwensu kwuru a zne Jeruselem,
eli-ọhna nsọ, gwuzote a n'olu tọwa Ọro
Nsọ Chiokike, ⁶ ọ kanụ a, “Ọ bụru
nụ ị bụ Nnwọ Chiokike, gbudna ẹhni
ị n'eli hna, kwnornu nụ be gbarụ a
n'okwukwo nsọ, kaa,

‘O jeenye ele enine izi a iwu gbasiri ị,
be jeegheru ị n'aka be,
ma ị gharụ ọ kpobi ọchi ị nụ
rugwu.’ ”

⁷ Jizọsi sarụ a, “Berere kwno, be
gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘I rnáko
Nyenwe i Chiokike i ọrnurna.’ ”

⁸ Berere kwno, Ekwensu kwuru a
zne rugwu zị n'olu k'agida, gerisi a
kpakara eli-eze ke ọwa nụ igwugwu
be. ⁹ Ọ kanụ a, “M jeenye i kpakara
nhne ka, ọ bụru nụ ị jaadna n'eli
kpọnu m risi eli.”

¹⁰ Jizọsi sarụ a, “Whọga m nụ
ruwhnu m, Setani, kwnornu nụ
be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘I
jọokponu Nyenwe i, Chiokike i risi eli.
Ọ bụ ya kpọi bụ nye i jeekpenu.’ ”

¹¹ Ige wam Ekwensu sigbasiri Jizọsi,
ele enine izi vakwnusiri a, neeznenu
a izi.

Jizosi panizoru ẹnu a
(Mak 1:14,15; Luk 4:14,15)

¹² Nga Jizọsi nurnu nụ be yisiri Jóni
n'ikelu, ọ lahna Galili. ¹³ Ọ whọga nụ
Nazarėti zne wuru nụ Kapanom, ke
zị nụ ngeri osimini, n'eli Zebuloni nụ
Nafitali, ¹⁴ ma ọka be kwuru hite n'ọnu
Azaya nye ọwhnurninya mezu, kaa,

¹⁵ “Eli Zebuloni nụ eli Nafitali,
n'apna okne osimini,
n'aznụ Osimini Jodani,
Galili eli ele búo ele Ju.

¹⁶ Ele wu n'ochichiri
whnụnam agida iwhne,
ele wu n'eli ẹnwu kpusnigwu
bụ ele iwhne ọomukwasi.”

¹⁷ Hite n'ige wam Jizọsi panizoru
nọokpo okwo, naakaa, “Anụ tūhnasna
mkpoma, kwnornu nụ eli-eze
Chiokike zị ndundu.”

* 5:3 ke bụ ele noopio Chiokike

Ele mbom sno apna Jizosi
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ Nga Jizọsi neezne izne n'ọnu mini
Osimini Galili, ọ whnụ rumu nne
lawuru, Saịmoni nye be nookwu Pita
nụ Anduru nwene a, hne be nọowu
igbo n'osimini, kwnornu nụ be bụ
ele noogbu aznụ. ¹⁹ Jizọsi kanụ be,
“Anụ snornu m, m jeeme anụ bụru
ele jọokwuhia ele badnụ lele kpa anụ
noogbu aznụ.” ²⁰ Ngangam, be sigbasi
igbo be sno a.

²¹ Nga o zneturu nụ ruwhnu, ọ
whnurnu rumu nne lawuru berere,
Jemisi nnwọ Zebidi nụ Jóni nwene a,
nụ Zebidi nda be. Be zị nụ rime ọgbo
neemekwa igbo be. Jizọsi sukwu be.
²² Ngangam be sigbasi ọgbo wam nụ
nda be sno a.

Jizosi znirni nhne,
gwọ ele nrịria
(Luk 6:17-19)

²³ Jizọsi znernu nụ kpakara Galili
neezni nhne n'oro ọgbako ele Ju,
nọokpo okwo izi ọma eli-eze Chiokike,
nọogwo ele nrịria zị ọdo n'odo nụ ẹhni
igbugbu zị ọdo n'odo n'esilawuru be.
²⁴ Ọnutnu a gazuru kpakara Siriya,
be kwuyanụ a kpakara ele naariya
nrịria nụ ele ẹhni igbugbu zị ọdo n'odo,
nụ ele nọowhnusi anya, ele renwu ojo
nwugwu, nụ ele akwukwu nụ ele ngeri
ẹhni be dọnwurnu dọnwu. Jizọsi gwọ
kpakara be.

²⁵ Agida ele badnụ hi nụ Galili,
Dekapolisi nụ Jeruselem nụ Judiya nụ
aznụ Osimini Jodani snornu a.

5

Jizosi znirni nhne
n'olu rugwu

¹ Nga Jizọsi whnurnu agida badnụ
wam, o pnezne n'olu rugwu, daziri
eli, ele sno apna a vakwnusi a, ² ọ
panizo neezni be nhne, naakaa,

Mkpoma ọso n'ọnu n'ezi
(Luk 6:20-23)

³ “Ọwa ọma zinu ele mboni nụ
mkpoma,*

- kwnornu nù ẹ̀li-eze Chiokike bu ke be.
- ⁴ Ọwa ọma zìnu ele naagba mkpe, kwnornu nù be jaakasi be ovu.
- ⁵ Ọwa ọma zìnu ele zì enwerne nù mkpọma, kwnornu nù ele kam jeekehia ọwa.
- ⁶ Ọwa ọma zìnu ele wiri nọogwnu nù ele akpìri kpọga bẹkwnu n'ome nhne bụru ọma, kwnornu nù rụwho jeeji be.
- ⁷ Ọwa ọma zìnu ele nwernu obirizi kwnornu nù be jọdonu be obirizi.
- ⁸ Ọwa ọma zìnu ele zì rìchna nù mkpọma, kwnornu nù be jọowhnu Chiokike.
- ⁹ Ọwa ọma zìnu ele neeme udno, kwnornu nù be jookwu be rụmu Chiokike.
- ¹⁰ Ọwa ọma zìnu ele be naakpakna ẹhni kwnornu imerne ọma, kwnornu nù ẹ̀li-eze Chiokike bu ke be.
- ¹¹ “Ọwa ọma zìnu anù nga ele badnù jaakparì anù, neemekpa anù ẹhni, nookwunu anù ọnu ojo, naaghagidne anù akebne aghalaghala zì ichne ichne kwnornu nù me. ¹² Anù nwurnihoru, mkpọma sọ anù n'ọnu k'agìda, kwnornu nù ọgwo ẹrnu anù zì agìda n'oligwe. Ọ bụ kpa be jiri kpakna ele ọwhnurninya ele be anù ọsno ẹhni.

Arụa nù iwihne

(Mak 9:50; Luk 14:34,35)

¹³ “Anù bụ arụa ke ọwa, kọvu ọ bụru arụa tuwhu ọso n'ọnu a, be jeeji kìnì mee a ọ so n'ọnu? Ọ zìá iru ọ bnarnù berere, okwolem be tuwhu a n'ederezi, ele badnù zọ a ọchi.

¹⁴ “Anù bụ iwihne ke ọwa. Mba wu n'olu rugwu bóotugwali. ¹⁵ Be zà nọomusi tọnji bítá a nù mkpururu nkítá, tñunuma, n'olu nhne be bítá tọnji, o neenye kpakara ele zì n'oro wam iwihne. ¹⁶ Anù mee kpa iwihne anù jaazì noonwu nù ruwhnu ele badnù, ma be nọowhnu ẹrnu ọma anù, znarnì Nda anù ke zì n'oligwe.

Iwu Mozizi

¹⁷ “Anù chéko nù m varù m o lulu iwu Chiokike mọbu nhne ele ọwhnurninya gbarù, m váge m o lulu be, m varù m o mezu be. ¹⁸ N'ezi, me kanù anù, tem oligwe nù ọwa whume, ọ zà otu nhne ọbula zì matì, ke zìkakworu matì ke be jeegweme n'iwu, dù nga kpakara be jeemezu. ¹⁹ Nye ọbula ke joolulu otu nù rime iwu ele ka, ọ bụrubedi iwu ke kakwo matì, ke jeezni ele badnù kpm, be jookwu a nye kakwo matì n'ẹ̀li-eze Chiokike. Kọvu nye ọbula ke jaabítá iwu, neezni be, nye wam bụ nye be jookwu nye kakwo n'olu n'ẹ̀li-eze Chiokike. ²⁰ Me naakanù anù, ọ bụru nù agwa ọma anù kála ke ele zni iwu nù ele Farisi mma, n'ezi, anù jáabna n'ẹ̀li-eze Chiokike.

Ovu owe ẹhni

²¹ “Anù nurnu nù be kannù ele gbaka, ‘Í gbúko badnù, nye ọbula ke gburu badnù jaabna n'aka ikpe.’ ²² Kọvu me kanù anù, nye nwernu ovu ẹhni megidne nwene a jaabna n'ikpe. Nye ọbula ke jaakanù nwene a, ‘Ọ zìá iru ì bnagwù,’ jeenye ẹhni a n'aka ele eze-ikpe. Nye ọbula ke jaakaa, ‘Nye iwahnirniwhno,’ jeenye ẹhni a n'aka bẹkwnu ẹ̀li rẹnwu. ²³ Kam kpayarù, ọ bụru nù ì gweyarù nkesi ì nù ruwhnu Chiokike n'ọjo arìohna, ì chenwanya nù nwene ì karù nù ì mernu a nhne ojo, ²⁴ sìgbasi nkesi ì nù pìi nù ruwhnu ojo arìohna, la, beru ọsno mee ma jì nù nwene ì zìri n'udno, yahna, nyega nkesi ì.

²⁵ “Mee ma jì nù nye kwu ì neezne ikpe bụru ọma wara wara, nga jì nù ya zì n'apna, ma nye wam kwu ì neezne ikpe gharù o gweru ì nyee n'aka nye risi ikpe, nye risi ikpe gweru ì nyee n'aka nye neezne izi, be túbna ì ikelu. ²⁶ Me kanù ì ezi ọka, ì jọowhuya pìi tem ì kwùhnata kpakara ìwai ipneaznù ì jigwu.

Iznizni gbasìri ome ọyi

²⁷ “Anù nuna m nù be kannù ele gbaka, ‘Í méko ọyi.’ ²⁸ Kọvu nù m naakanù anù, nù nyerukna ọbula ke jeele nyerinya anya ọ masì a ma ya

nụ nwerinya wam dnanyi, o mesilem a ọyi nụ mkpoma a. ²⁹ Ọ bụru nụ anya akarikwnunga i jeeme i, i mee mmehie, ghnahia a, tuwhu a n'ehni i, kwnornu nụ ọ jaakanu i mma nụ otu nhne zi i n'ehni whogaru, tnunuma be tubna kpakara ehni i nụ rime bekwnu eli renwu. ³⁰ Ọ bụru nụ akarikwnunga i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, tuwhu a n'ehni i, kwnornu nụ ọ jaakanu i mma nụ otu nụ nhne zi i n'ehni whogaru, tnunuma be jootubna kpakara ehni i nụ rime bekwnu eli renwu.

Ogba nnam

(*Mat 19:9; Mak 10:11,12; Luk 16:18*)

³¹ “Be kakwnornu nụ, ‘Nye ọbula ke jaagba nnwerne a nnam, o nyega a okwukwo nnam.’ ³² Kọvu m naakanu anu, nye ọbula ke jaagba nnwerne a nnam, hne ọ buo nụ o mernu ọyi, o neeme nyerinya wam buri nye neeme ọyi, nye ọbula ke joolu nnwerne be gbaru nnam bu nye neeme ọyi.

Okwe mkwna

³³ “Berere, anu nuna m nụ be kannu ele gbaka, kaa, ‘Bita mkwna i kweru, i lahnna aznu nụ o mee mkwna i kweru, kovu mee nhne i kweru mkwna nụ ruwhnu Nyenwe aj.’ ³⁴ Kọvu me naakanu anu, anu ji nhne ọbula du risi, anu ji oligwe du risi, kwnornu nụ ọ bu ngadna eze Chiokike. ³⁵ Anu ji owa du risi, kwnornu nụ ikpechi otukwasi ochi a, anu ji Jeruselem du risi, kwnornu nụ ọ bu eli-ohna ke eze kwu wam. ³⁶ Iji risi i du risi, kwnornu nụ i nwée rikne mee otu rukeri-ize ọ chna richna mọbu o ji riji. ³⁷ Kọvu ikwu-onu anu buri ‘Owe, m jeeme mee a,’ mọbu, ‘Óza, m jéeme mee a.’ Kwnornu nụ nhne ọbula kariri ka hi nụ nye ọjo wam.

Iznizni gbasiri omegwnarnu (*Luk 6:29,30*)

³⁸ “Anu nurnu nụ be karu, ‘Anyanlanu anya, ize lanu ize.’ ³⁹ Kọvu me naakanu anu, anu megwnarnu ele

mernu anu nhne ọjo. Nye ọbula ke gbọru i aka nụ nsni akarikwnunga, tuhnasnanu a nsni berere. ⁴⁰ Ọ buri nụ nye ọbula pioru o mesi i oka ma ọ nahoru i iwo rime i, sigbasinu a iwo i ke olu masi. ⁴¹ Nye ọbula ke jeeme i ma i zne otu maili, snornu a zne maili lawuru. ⁴² Nyega nye ọbula nọorio i nhne, i gwako nye noopio ma i gbaznisi a nhne njo.

Whnu ele irno anu n'anya (*Luk 6:27,28,32-36*)

⁴³ “Anu nuna m nụ be karu, ‘Whnu nye agbatibi i n'anya, sno nye irno i irno.’ ⁴⁴ Kọvu me naakanu anu, anu whnu ele irno anu n'anya,† kpenu ele neemekpa anu ehni okpukpe. ⁴⁵ Anu mee kpa, anu jọbu rumu Nda anu ke zi n'oligwe, kwnornu nụ o neeme ma ehnam a nọomukwasi badnu ojo nụ badnu oma, o neeme masi ma mini zokwasi ele ome mma nụ ele ojo. ⁴⁶ Ọ buri nụ anu whnurnu ele wam n'anya bu ele nọowhnu anu n'anya, kini bu ogwo ernu anu? Ọ bu nụ ele ona ntụ mee kpam sa? ⁴⁷ Ọ buri masi nụ ọ bu rumu nwene anu kpoi bu ele anu neebekwu rewhna, kini bu nhne anu mernu karu ele berere? Ọ bu nụ ele máa Chiokike mee kpam sa? ⁴⁸ Anu jọbu ele zuru ozu lele kpa Nda anu ke oligwe zuru ozu.

6

Iznizni gbasiri okesi nhne

¹ “Anu whnu nụ anu za neeme nhne oma anu nụ ruwhnu badnu, ma be whnurnu anu. Anu mee kpam, anu nwée ogwo ernu nụ hne Nda anu ke oligwe zi.

² “Ke bu nụ nga i nọornu ernu obirizi i, i jiko okwodu kpo okwo lele kpa ele ruwhnu lawuru mee n'oro ogbako ele Ju, ma n'apna, ma ele badnu ja be mma. Owe, m naakanu anu ezi oka, be nwezulem ogwo ernu ke be. ³ Kọvu nga i nọornu ernu obirizi, i kweko akarita i mahia nhne akarikwnunga i neeme, ⁴ ma ernu obirizi i buri nhne

† 5:44 Agwna okwukwo kamasiri: gozi ele nọovu anu onu, menu ele sno anu irno nhne oma

zì mgwùgwa. Nda ì ke nọowhnu nhne zì nù mgwùgwa jọokwuhmata ì.

Iznizni gbasìri okpukpe
(Luk 11:2-4)

⁵ “Nga anù neekpe okpukpe, anù mékọ lele ele ruwhnu lawùru, kwnornu nù ọ naamasì be o gwuzoru n'oro ọgbako ele Ju ma ngeri apna neekpe okpukpe ma ele badnù whnurnu be. Owe, m naakanù anù ezi ọka, be nwezulem ọgwo ẹrnu be. ⁶ Kọvu nga ì neekpe okpukpe, bnazne nù rime ọro ì, nga ì gbasnìmernu mgbo ì, kpenu Nda ì ke zì nù mgwùgwa, Nda ì ke nọowhnu nhne zì nù mgwùgwa jọokwuhmata ì. ⁷ Nga anù neekpe okpukpe, anù kwúkọ agìda ọka etekne, lele kpa ele máa Chiokike mee, kwnornu nù be naarì nù be jọonu ogologo okpukpe be. ⁸ Anù kpákwadia agwa lele be, kwnornu nù Nda anù magwù kpakara nhne ke zì anù mkpa, sù anù ke rìo a.

⁹ “Anù kpe okpukpe kpa, ‘Nda aì ke zì n'oligwe, rẹwhna ì bọru nhne zì nsọ,
¹⁰ ẹli-eze ì va,
be mee nhne ì pioga,
kpa be mee a n'oligwe,
be mee a kpa n'owa.
¹¹ Nyega aì wiri tna,
ke joozunu aì ọbochi tna.
¹² Gbarùnu aì nhne ojo a mernu,
lele kpa a naagbarùnu ele mernu aì nhne ojo.
¹³ I yìsì aì nù rime nhne ọrnurna,
kọvu dọhia aì n'aka nye ojo.’ *
¹⁴ Ọ bọru nù anù gbarùnu badnù ọgahie be, Nda anù ke oligwe jaagbarùnu anù masì. ¹⁵ Kọvu ọ bọru nù anù jáagbarùnu badnù ọgahie be, Nda anù ke zì oligwe jáagbarùnu anù.

Iznizni gbasìri ovu ọnu

¹⁶ “Nga anù noovu ọnu, anù mékọ lele ele ruwhnu lawùru, ele naagbarù ruwhnu, dọnwuta ruwhnu ma ọ zì kpa ele badnù mahia nù be noovu ọnu. Owe, m naakanù anù ezi ọka, be nwezulem ọgwo ẹrnu be. ¹⁷ Kọvu nga

ì noovu ọnu, gweru mọno te nù risi ì, sù ruwhnu ì, ¹⁸ ma ele badnù gharù ọ mahia nù ì noovu ọnu. Kọvu Nda ì nye nọowhnu nhne zì nù mgwùgwa jaamahia, Nda ì jọokwu ì ọgwo.

Ekwnu ke zì n'oligwe
(Luk 12:33,34)

¹⁹ “Anù kpábitanu ẹhni anù ẹkwnu n'owa, hne akika nù ajarì naata, hne ele buznu neeliwa ọro nooznu buznu, ²⁰ kọvu anù kpábitanu ẹhni anù ẹkwnu n'oligwe, hne akika nù ajarì zá naata, ele buznu zá neeliwa ọro nooznu buznu. ²¹ Kwnornu nù hne ẹkwnu ì zì, bọ hne mkpọma ì jaazì masì.

Iwhne ke ẹhni
(Luk 11:34-36)

²² “Iwhne ke ẹhni bọ anya, ke bọ nù ọ bọru nù anya ì bọru ọma, kpakara ẹhni ì jọobu iwhne iwhne. ²³ Kọvu ọ bọru nù anya ì zìla bọdnu, kpakara ẹhni ì jeejipiya n'ọchichiri. Ọ bọru nù iwhne ke zì ì n'ẹhni bọ ọchichiri, ọchichiri wam jaahna ezi.

Chiokike nù ẹkwnu
(Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Ọ zá nye nwernu rikne bọru ọhi nda kwu lawùru. Ọ bọru kpa, o jooznu otu irno, whnù ke berere n'anya. Mọbu ọ jọsobisinu otu k'agìda, ledna ibne a anya. Anù jọobuli ọhi Chiokike nù ọhi ẹkwnu.

²⁵ “Ka bọ nhne me kwno naakanù anù, anù rìgbuko ẹhni anù n'oriri gbasìri bọdnu anù, nhne anù jeeri mọbu nhne anù jọonwo, mọbu gbasìri ẹhni anù iwo anù jooowo. Ọ búo bọdnu kakwo wiri? Ọ búo ẹhni kakwo iwo sa? ²⁶ Anù le wọnunu ke oligwe, be ghá mkpọru, be gwémasia nhne n'ẹkwo, ọ zìá nhne be chibna n'ọbna, kọvu Nda anù ke oligwe nọoznu be. Anù búo nhne gburu okne ọnu ahia karù be? ²⁷ Ndaa nye n'esilawùru anù nwernu rikne tųkwasi nhne matì n'ogologo bọdnu a hite n'orìgbu ẹhni a?

²⁸ “Kini mernu anù naarìgbu ẹhni anù gbasìri iwo anù jooowo? Anù lekọm okoko zì n'ọhia, kpa be nooso,

* **6:13** Agwna ọkwukwo kwuru: kwnornu nù ẹli-eze bọ ke ì, ma iknerna, ma igwugwu, tim tọm. Amim.

be zá n̄odogbu ẹhni be n'ẹrnu, be kwné ikpe. ²⁹ Kọvu me kanu anu o bubedi Solomoni n'iwuhuru a, nu kpakara igwugwu a, yiḡe ẹyi lele otu nu rime be. ³⁰ O buru nu Chiokike wosiri achara ke ọhia iwo kpa, ke zi tna, ekile be tubna a n'ite bekwnu, o bu nu o jowosi anu iwo ke kakwo, anu ele okwnata ovu mati? ³¹ Anu rigbuko ẹhni anu, naakaa, 'Ndaa nhne a jeeri?' mọbu, 'Ndaa nhne a joonwo?' mọbu, 'Ndaa nhne a joowo?' ³² Kwnornu nu kpakara nhne ele ka bu nhne ele máa Chiokike noopio, Nda anu ke oligwe magwu nu kpakara nhne ka zi anu mkpa. ³³ Kọvu anu beru osno pio ẹli-eze Chiokike, nu ome oma a, be jootukwasinu anu kpakara nhne ele ka. ³⁴ Kam kpayarụ, anu rigbuko ẹhni anu n'oriri gbasiri ekile, ekile jaarhianu ẹhni a. Mmekpehni ke obochi obula zunnem a.

7

O kpe ele berere ikpe (Luk 6:37,38,41,42)

¹ "Anu kpe ikpe, ma Chiokike gharu o kpe anu ikpe. ² Kwnornu nu ikpe anu kperu bu nhne Chiokike jeeji kpe anu, nhne anu jiri tunu nye berere bu nhne Chiokike jeeji tunu anu. ³ Kini kpayarụ i ji neele nhne mati ke zi n'anya nwene i, kovu i zá naari oriri gbasiri igwe-isisi ke zi n'anya i? ⁴ Ndaa kpa i jeeji kanu nwene i, 'Nwene, sete me gweme nhne mati ke zi i n'anya,' ma, le, igwe-isisi zi n'anya ke i? ⁵ Ji nye ruwhnu lawuru, beru osno gweme igwe-isisi ke zi n'anya ke i, ngam, i jowhnusnama osno o gweme nhne mati wam n'anya nwene i.

⁶ "Anu nyeko nkita nhne zi nsọ, o zi be tuhnasna doka anu. Anu tusako palu nu ruwhnu ezni, o zi be zokwasi be ochi.

Rio, pio, znu aka nu mgbo (Luk 11:9-13)

⁷ "Anu rio, be jeenye anu, anu pio, anu joopiohia, anu znu aka n'onu-mgbo, be jaagbamanu anu. ⁸ Kwnornu nu nye obula ke norio,

noriohia, nye noopio, noopiohia, nye nooznu aka nu mgbo, be jaagbamanu a.

⁹ "Ndaa nda n'esilawuru anu nye nnwo a jorio bredi, o nyee a akaworugwu? ¹⁰ Mọbu nu o rio a aznu, o nyee a agwo? ¹¹ O buru nu anu, anu bu ele ojo, magwu kpa be nyee rumu anu nkesi buru oma, o ko buru Nda anu ke zi n'oligwe, o bu nu o jeenye ele norio a nhne buru oma? ¹² Kpakara nhne ke anu pioru ma badnu menu anu, anu menu masi ele badnu kpam. Kwnornu nu ka bu nhne iwu nu ele owhnurninya kwuru.

Apna zi nworonwo (Luk 13:24)

¹³ "Anu garu onu-mgbo ke zi nworonwo bna. Kwnornu nu onu-mgbo nu apna wam ke noodubna badnu nu mwhu zi rude, ele naaga a masi zi agida. ¹⁴ Kọvu nu onu-mgbo wam zi nworonwo, apna wam ke noodubna nu budnu naara ẹhni nu oguga, ele noopohia zi ele nu ele.

Isisi nu mkpuru a (Luk 6:43,44)

¹⁵ "Anu zeru ele owhnurninya aghalaghalala, ele naavakwnusi anu n'iwu atnrnu, kovu nu rime be, be bu edu n̄odogbu atnrnu. ¹⁶ Anu jaamahia be hite nu mkpuru be neemi. Ele badnu be n̄oghohia mkpuru vaini n'isisi akukara, mọbu mkpuru figi n'igwnu-ogna? ¹⁷ Kpam masi, omamarna isisi miga mkpuru oma, kovu isisi buo oma miga mkpuru ojo. ¹⁸ Omamarna isisi nwee rikne mi mkpuru ojo, isisi ojo nwee rikne mi mkpuru oma. ¹⁹ Isisi obula ke minyala mkpuru oma, be jeegbudna a, tubna a nu rime bekwnu. ²⁰ Kam kpayarụ, anu jeehi nu mkpuru be mahia be.

Odo aka nu nsni (Luk 13:25-27)

²¹ "O buo nye obula ke noosukwu m, 'Nyenwe ai, Nyenwe ai,' jaabna n'eli-eze Chiokike, okwolem nye neeme nhne Nda m ke zi n'oligwe noopio. ²² Agida badnu jaakanu m n'obochi wam, 'Nyenwe ai, Nyenwe ai, a jile

rẹwhna ì whnụ ọwhnurninya? A jíle rẹwhna ì chíhala ele rẹnwu ojo? A jíle rẹwhna ì rnụ ẹrnu ndu-ẹhni zì ọdo n'ọdo?" ²³ M jaakanụ be, 'M máam nye anụ bụ, anụ whọga nù hne me zì, ele aruru-ẹli.'

Ntu-ẹli lawuru
(Luk 6:47-49)

²⁴ "Nye ọbula ke nọonu kpakara ikwu-ọnu m neeme be, m jeeji a sninu nyerukna ke marnụ nhne, nye wuru ọro a n'olu rugwu. ²⁵ Mini zo, mini-ẹli gba, ruwhere whe masị, kwana ọro wam, kọvu ọ dnána, kwnornu nù ọ turu ntụ-ẹli a n'olu rugwu. ²⁶ Nye ọbula ke nọonu kpakara ikwu-ọnu m ka, ọ zá neeme be, m jeeji a sninu nye iwhnirniwhno, nye wuru ọro a n'olu rịzna. ²⁷ Mini zo, mini-ẹli gba, ruwhere whe masị, kwana ọro wam, ọro wam dna girigidim, tų ogwnu."

Rikne Jizọsi

²⁸ Ọ dụ nga Jizọsi kwukworu kpakara ikwu-ọnu ka, nhne o znirni du kpa be hna ẹhni. ²⁹ Kwnornu nù o neezni nhne lele nye nwernu rikne, ọ bụo lele ele zni iwu ele Ju.

8

Jizọsi gwọru nye nchnịchna
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Nga Jizọsi hiri n'olu rugwu hiedna, igbudu ele badnụ snornu a. ² Otu nye naarią nchnịchna vakwnusiri a, gbunu a mpnerne ọchi, kaa, "Nyenwe aị, ọ bụru nù i pioru, i nwernu rikne mee m, m ziri rịchna."

³ Jizọsi dọsnima aka kpatụ a, kaa, "M pioru m, ziri rịchna." Ngangam, nchnịchna wam whọgaru n'ẹhni a. ⁴ Jizọsi kanụ a, "Ọ zá nye ọbula ì kanụ, kọvu la, gweru ẹhni gesi nye ọkwa ariọhna, gweru masị nhne Mozizi ny-ernu n'iwu kwa ariọhna ma ọ bụru nhne akebne nyee be."

Jizọsi gwọru nnwọ izi
nye risi ogwnu
(Luk 7:1-10)

⁵ Nga Jizọsi bnanyarnụ Kapanom, otu nye nẹchi otu riwhu ele ogwnu vakwnusiri a, rịo a, ⁶ kaa, "Nyenwe

aị, nnwọ izi m dnanyiḡwu n'oro, otu ngeri ẹhni a nwurnu ọnwu, ọ zì n'igbugbu k'agida."

⁷ Jizọsi kanụ a, "M jaava, gwọ a."

⁸ Nye wam nẹchi otu riwhu ele ogwnu kanụ a, "Nyenwe aị, m dúge m nù nye ì jaabnanya ọro a, kọvu kwu ọka kpọi, ì jọogwo nnwọ izi m.

⁹ Kwnornu nù m bụ m nye zì nù mkpururu ọchichi ele kakwo m, m nwernu m ele ogwnu zì nù mkpururu m, me kanụ nye ka, 'Zne,' o zne, m kanụ nye berere, 'Vaa,' ọ vaa, m kanụ nnwọ izi m, 'Mee ka,' o mee a."

¹⁰ Nga Jizọsi nurnu ọka ka, o duru a ẹhni, ọ kanụ ele sno a n'aznụ, "N'ezi, me kanụ anụ, m whnụlele m ọkwnata ovu hna kpa, ma nù ovu nye Izireli. ¹¹ Me kanụ anụ nù agida badnụ jeehi n'obosi ẹhnam nù ọdidna ẹhnam va, snornu Ebereham, nù Aziki, nù Jekọpu, daziri ẹli n'ẹli-eze Chiokike, ¹² kọvu nù be jaachibna ele kwesiri ọ bna n'ẹli-eze Chiokike nù rime ọchichiri, hne be jaazi naakwna ẹkwna, naata rụkwnurnu-ize."

¹³ Jizọsi kanụ nye wam nẹchi otu riwhu ele ogwnu, "La, be menu ì lele kpa i kweru." Ẹhni bụru nnwọ izi a ọma ngangam.

Jizọsi gwọru ele nrịria
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Nga Jizọsi bnarnụ ọro Pita, ọ whnurnu nne nnwerne a hne ọ dnanyi n'okpata naarią ẹhni orne bẹkwnu. ¹⁵ Ọ nwugwuru a aka, ẹhni orne bẹkwnu wam sigbasi a, o lizọ, bete neeznenu be izi.

¹⁶ N'ogbednachi, be kwuyanụ a agida ele rẹnwu ojo nwugwu, ọ ji ikwu-ọnu chíhala ele rẹnwu ojo, gwọ kpakara ele naarią nrịria. ¹⁷ Ọ gwọru be, ma nhne Azaya nye ọwhnurninya kwuru mezu, kaa, "Ya n'iwuhuru a vumernu kpakara ẹhni igbugbu aị, vuru masị nrịria aị zì ọdo n'ọdo."

Nhne o joowhu
ele sno Jizọsi
(Luk 9:57-62)

¹⁸ Nga Jizọsi whnurnu agida ele badnụ gbarụ a gburugburu, ọ kanụ

ele sno apna a ma be whe aznu osimini kiyari. ¹⁹ Otu nye zni iwu ele Ju vakwnusiri a, kanu a, “Nye-zni-nhne, m joosno i, penupe obula i neezne.”

²⁰ Jizosi kanu a, “Edu nwernu mkpewu hne be dnanyi, onunu oligwe nwernu alikwu hne be zukwa inwe, kovu Nnwọ ke Badnu nwée hne o jaabita risi a.”

²¹ Nye ke berere n'esilawuru ele sno apna a, kanu a, “Nyenwe ai, kweru m me beru osno lite nda m.”

²² Kovu Jizosi kanu a, “Sno m, gharu ele nwurnu onwu ma be lite ele nwurnu onwu ibne be.”

*Jizosi bigboru
ruwhere osimini
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Nga Jizosi bnarnu nu rime ogbo, ele sno apna a sno a. ²⁴ Ngangam, okne ruwhere beteru ewhe n'olu osimini, ke mernu mini noowubna nu rime ogbo, kovu Jizosi n'iwuru a neezni anyarna. ²⁵ Ele sno apna a vakwnusiri a, kpatnanya a, kanu a, “Nyenwe ai, dokia ai, a noowhu.”

²⁶ O kanu be, “Kini mernu anu notu ogwnu, anu ele okwnata ovu mati?” O lizo, bigbo ruwhere osimini, ohna dna bii.

²⁷ O du kpa be hna ehni, be naakaa, “Nye ka bu odo badnu kini? Ruwhere nu okne osimini noobnotenu a nsni.”

*Jizosi gworu
ele rukna lawuru
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Nga o varu n'aka osimini kiyari n'eli ele Gadara, ele rukna lawuru ele renwu ojo nwugwu, ele hi nu hne be li iznu whuya, ele ruwhnu be tu ogwnu, ke kpayaru o za nye neewhe n'apna wam. ²⁹ Be siwama okokoba, kaa, “Ai nu ji nwekogwu kini, Jizosi, ji Nnwọ Chiokike? I varu ma i ta ai awhnuwhnu hne ige ai yoduge?”

³⁰ Agida ezni zi hne zila ikere naata wiri. ³¹ Renwu ojo wam riasno a, kaa, “O buru nu i chihala ai, zizne ai ma a bna nu rime ezni ele ka.”

³² O kanu be, “Anu zne.” Be whuya, zne bna n'agida ezni wam, kpakara

agida ezni wam gbadnarnu nu ngwulangwu dnabna nu rime osimini, rinwu nu rime mini. ³³ Ele nooznu be gbawhu, bna n'eli-ohna wam tnusi nhne be whurnu, nu nhne mernu ele wam renwu ojo nwugwu. ³⁴ Kpakara ele eli wam whuya kwnusi Jizosi. Nga be whurnu a, be riasno Jizosi o whoga n'eli be.

9

*Jizosi gworu nye ehni a
donwurnu odonwu*

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jizosi bna nu rime ogbo, lahna aka osimini kiyari, va n'eli ke a. ² Be vyanu a otu nyerukna ke ngeri ehni a donwurnu odonwu, dnanyi n'olu okpata, nga Jizosi whurnu okwnata mkpoma be, o kanu nye wam ngeri ehni a donwurnu odonwu, “Mkpoma si i rikne, si nnwo m, be gbarunam ji kpakara mmehie i.”

³ Agwna ele zni iwu ele Ju nesikwa nu mkpoma be, “Nyerukna ka nookwulu Chiokike.”

⁴ Jizosi mahiaru mkpoma be, o kanu be, “Kini kpahiaru anu naari oriri ka nu mkpoma anu? ⁵ Ndaa ke zi ewheke, o kaa, ‘Be gbarunam ji kpakara mmehie i,’ mabu, o kaa, ‘Lizo, zne izne?’ ⁶ M jeegesi anu nu Nnwọ ke Badnu nwernu ikn-ernema n'owa o gbaru mmehie.” O kanu nye wam ngeri ehni a donwurnu odonwu, “Lizo, chiri etere i, la oro i.” ⁷ Nyerukna wam lizo, la n'oro a. ⁸ Nga agida ele badnu whurnu a, be tu ogwnu, znarni Chiokike, nye nyegar u badnu ikn-ernema nu kpa.

*Jizosi sukwuru Matiyu
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ O du nga Jizosi hiri nu pi neewhe, o whurnu otu nye rehna a bu Matiyu, hne o dazi n'oro nt u, o kanu a, “Sno m.” O lizo snornu a.

¹⁰ Nga Jizosi dazi neeri wiri n'oro Matiyu, agida ele ona nt u nu ele mmehie varu snornu Jizosi nu ele sno apna a neeri wiri. ¹¹ Nga ele Farisi whurnu a, be sikwa ele sno apna a, “Kini mernu Nye-zni-nhne anu sno

ele ọna ntụ nụ ele mmehie neeri wiri?"

¹² Nga Jizọsi nurnu a, ọ kanụ be, "Mkpa dibia ziko naakpa ele ẹhni buru ọma, okwolem ele nriria. ¹³ Kọvu anụ zne mụhia nhne ka bu, 'M noopio obirizi, ọ bụo arịọhna.' Kwnornu nụ m váge m o sukwu ele ọma, kọvu ele mmehie."

Ajji gbasiri ovu ọnu
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Ele sno apna Jóni vakwnusiri Jizọsi sịkwa a, "Kini kpayarụ aị nụ ele Farisi noovu ọnu ige ọbula, kọvu ele sno apna ị zá noovu ọnu?"

¹⁵ Jizọsi saru be, "Ele be ziri va hne be nọolu nnwerne ikne, be jaazi noodukwa ruwhnu hne be nụ nye nọolu nnwerne ikne zị? Kọvu ọbochi vawa nga be jaanahọru be nye nọolu nnwerne ikne, ige wam be joovu ọnu."

¹⁶ "Ọ zá nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dnusni n'iwo ọknani, kwnornu nụ ke ikne jọodokahala nhne n'ẹhni iwo ọknani, ọ jọodoka ke kakwo agida. ¹⁷ Ọ zị masị nye jeegweru manya ikne gbasị n'olori akpukpo ọknani, be mee kpam, olori wam jaagbawama, manya nụ olori akpukpo whume etekne. Kọvu be gbasị manya ikne n'olori akpukpo ikne, kam jaabita be lawuru nkari."

Nnwọ rinya matị nụ nwerinya ntụ ọvnarna
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Nga ọ naakanụ be ọka ka, le, otu nye risi varu, kponu a risi ẹli, kaa, "Nnwọ m rinya nwunam kitna, kọvu va tukwasi a aka ị, ọ jaazi budnu."

¹⁹ Jizọsi lizọ, snornu a zne, ele sno apna a sno a masị.

²⁰ Otu nyerinya ke naarija ntụ ọvnarna nri nụ awha lawuru, garu a n'aznu, kpatu ọnu iwo a aka. ²¹ Kwnornu nụ nyerinya kannu ẹhni a, "Ọ buru nụ me kpatu ọnu iwo a aka kpoi, o jeeme ẹhni buru m ọma."

²² Kọvu nụ Jizọsi tughnasarnu, whnu a, kanu a, "Nnwọ m rinya, mkpoma si i rikne, ọknata mkpoma

ị znọhialam ji." Be gwọru nwerinya wam ngangam.

²³ Nga Jizọsi varu n'oro nye risi wam, whnu ele ji opi nọogwnu eri oli iznu nụ agida mkpakpo pị, ²⁴ ọ kanu be, "Anu whoga hna, kwnornu nụ nnwọ rinya matị ka nwuna ọnwu, kọvu nụ o neezni anyarna." Be mụ a rumu. ²⁵ Nga ọ chihalaru agida ele badnu wam, ọ bna nụ rime ọro, nwugwu nnwọ rinya matị wam n'aka, nnwọ rinya matị wam lizọ. ²⁶ Ọtnutnu a gazu kpakara ẹli wam.

Jizọsi gwọru ele isni

²⁷ Nga Jizọsi hiri nụ pị whuya, ele isni lawuru snornu a, neesi lulo, naakaa, "Ji Nnwọ Devidi, donu aị obirizi."

²⁸ Nga ọ bnarnu n'oro, ele isni lawuru wam vakwnusi a, Jizọsi sịkwa be, "Anu kweru nụ m nwernu m rikne ọ gwọ anu?"

Be kaa, "Owe, Nyenwe aị."

²⁹ Ọ kpatu be aka n'anya, kaa, "Lele kpa ọknata mkpoma anu nụ, o menu anu kpam." ³⁰ Anya be snama. Jizọsi do be aka nụ nsni, kaa, "Whnu nụ ọ zá nye anu kanu." ³¹ Kọvu nga be whogaru, be wheke rewhna Jizọsi kpakara ẹli wam.

Ogwugwo nye mgbu

³² Nga be nọowhoga, be kwuyanụ Jizọsi nye mgbu ke renwu ojo nwugwu. ³³ Nga ọ chihalaru renwu ojo wam, nye mgbu wam kwuru ọka, o du agida ele badnu ẹhni be, naakaa, "A whnulele nhne nụ kpa n'Izireli."

³⁴ Kọvu ele Farisi karu, "O ji rikne nye risi renwu ojo naachihala ele renwu ojo."

Ele ẹnu zị ele nụ ele

³⁵ Jizọsi neezneghari kpakara ẹli-ọhna ma nụ mgbu neezni nhne n'oro ọgbako be, nọokpo okwo izi ọma ẹli-eze Chiokike, nọogwo kpakara nriria nụ ẹhni igbugbu zị ọdo n'odo.

³⁶ Kọvu nụ nga ọ whnurnu agida ele badnu wam, ọ donu be obirizi, kwnornu nụ inwe gwuru be, be nwée rikne yinu ẹhni be aka, be gbasaru lele atnurnu nwée nye nọoznu be. ³⁷ Ọ

kanu ele sno apna a, “N’ezi, ogwe nhne ekwu zi agida, kovu nu ele ernu zi ele nu ele. ³⁸ Kam kpayaru, anu rio Nyenwe ogwe nhne ekwu ma o zizne ele ernu n’ekwu a.”

10

Ele izi nri nu ebo

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jizosi sukwuru nri nu badnu lawuru wam ele sno apna a. O nyee be rikne be chihala renwu ojo, gwọ masi kpakara nriria nu ehni igbugbu zi odo n’odo. ² Ka bu rewhna ele izi nri nu ebo wam, nye mbom bu Saimoni, nye be nookwu Pita, nu Anduru nwene a, nu Jemisi nnwo Zebidi nu Joni nwene a, ³ Filipu nu Batolomi, Tomosi nu Matiyu nye ona ntu, Jemisi nnwo Alifayosi nu Tadiyosi, ⁴ Saimoni nye zi n’esilawuru ele noonwu bekwnu nu mkpoma, nu Judasi Isikarioti, nye reru a.

Ernu ele izi nri nu ebo

(Mak 6:7-13; 13:9-13; Luk 9:1-6; 21:12-17)

⁵ Jizosi zihala nri nu badnu lawuru ka, do be aka nu nsni, kaa, “Anu zneko n’eli ele buo ele Ju, mobu nu rime eli-ohna obula ke ele Sameria. ⁶ Kovu anu znekwnusi ele Izireli, ele nu lele rumu atnuru whuru owhu. ⁷ Nga anu neezne anu kanu be, ‘Eli-eze Chiokike zi ndundu.’ ⁸ Anu gwọ ele nriria, mee ele nwuru onwu be hi n’enuw lizo, anu gwọ ele nchnichna, anu chihala renwu ojo. Anu nahjaru ewhu ewhu, anu nyee n’ewhu ewhu. ⁹ Anu ji iwai obula nu rekpa anu. ¹⁰ Anu ji rekpa n’izne anu, mobu iwo lawuru, mobu okoro-ochi, mobu mkpara, kwnornu nu nye ernu kwesiri be nyee a wiri nu hne o nornu ernu.

¹¹ “Eli-ohna obula, mobu mgbu obula anu bnarnu, anu piohia ezi badnu nu rime a, daziri pii tem anu whoga. ¹² Nga anu bnarnu n’oro wam, anu kaa, ‘Udno zinu anu.’ ¹³ O buru nu oro wam buru oma, udno anu jaadazinu a, kovu nu o buru nu oro wam buo oma, udno anu jeehienakwnusi anu. ¹⁴ Nye obula ke nabnanyana

anu, ke nuna ikwu-onu anu, anu jowhoga n’oro wam mobu n’eli-ohna wam, lisnama ruznurnuznu ochi anu. ¹⁵ N’ezi me naakanu anu, be jodonu eli Sodom nu Gomora obirizi n’obochi ikpe karu eli-ohna ki.

¹⁶ “Le, m neezihala anu lele atnuru n’esilawuru edu, anu nwe ako lele agwo, kpa enwerne lele nduru.

¹⁷ “Kovu anu ze ele badnu, kwnornu nu be jeegweru anu nyee n’aka ele ikpe, be jaapnia anu nhne n’oro ogbako ele be. ¹⁸ Be jookwuru anu zne nu ruwhnu ele risi ochichi nu ele eze kwnornu m, ma anu kanu be nhne gbasiri, ma ele buo ele Ju. ¹⁹ Kovu nu nga be jeegweru anu nyee ele ikpe, mkpoma lako anu mini kpa anu jogoru onu anu mobu nhne anu jookwu, ige wam be jeenye anu nhne anu jookwu. ²⁰ Kwnornu nu o buo anu nookwu oka, kovu o bu Enine ke Nda anu nookwu oka nu rime anu.

²¹ “Nwene jeegweru nwene a nyee ma be gbu a, nda jeegweru nnwo a nyee, rumu jeelizo megidne ele muru be, mee be nwuma. ²² Kpakara ele badnu joosno anu irno kwnornu nu rewhna m, Kovu be joznohia nye obula ke jaaknata mkpoma dazigidne du okwukwo kpakara nhne. ²³ Nga be kpagburu anu n’otu eli-ohna, anu gbazne nu ke berere. Me naakanu anu ezi oka, anu jagazu kpakara eli-ohna Izireli du nga Nnwo ke Badnu jaava.

²⁴ “Nye sno apna nye-zni-nhne jaaka nye zni a nhne. Ohi jaaka nyenwe a. ²⁵ O dum nga nye sno apna nye-zni-nhne jonu lele nye zni a nhne, nu ohi o nu lele nyenwe a. O buru nu be sukwuru nda nwe oro Belizibolu, o bu nu be jooksukwu ele oro a karukwo?

Nye anu jootu ogwnu a

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Anu tuko ogwnu be, kwnornu nu o za nhne be kpusnirni okpusni ke be jookpume, mobu nhne zi mgwugwa ke be jaamahia. ²⁷ Nhne me kannu anu n’ochichiri, anu kwu a n’iwhnehnie, nhne be tukasiri nu nsni, anu kwusa

a n'olu ọro. ²⁸ Anụ tǔ ogwnu ele noogbu anọ-ẹhni, ele nwée rikne gbu mkpoma. Kọvu anụ tǔ ogwnu nye wam ke nwernu rikne gbu mkpoma nụ anọ-ẹhni nụ bẹkwnu ẹli rẹnwu. ²⁹ Be zá neere wọnzna lawuru otu mkpuru iwai matị? Kọvu otu nụ rime be jáadna n'ẹli sụ Nda anụ kwéle. ³⁰ Kọvu nụ kpakara rukeri-ize ke zị anụ nụ risi gwnurnu ogwnu. ³¹ Ogwnu tǔ anụ, anụ zị okne ọnu ahia karụ agida wọnzna.

O kwuhia nụ ọ jụ Karaịsi
(Luk 12:8,9)

³² “Nye ọbula ke jookwuhia m nụ ruwhnu ele badnụ, ọ bụ ya bụ nye me jookwuhia nụ ruwhnu Nda m ke oligwe. ³³ Kọvu nye ọbula ke jọogonahoru m nụ ruwhnu ele badnụ, bụ nye me jọogonahoru nụ ruwhnu Nda m ke zị n'oligwe.

Ọ búo udno
kọvu ama-ogwnu
(Luk 12:51-53; 14:26,27)

³⁴ “Anụ chékọ nụ m varụ m o gweya udno n'owa, m váge m o gweya udno, kọvu ama-ogwnu. ³⁵ Kwnornu nụ m varụ m o kewa ‘nnwọ rukna nụ nda a, nnwọ rinya nụ nne a, nnwerne nnwọ nụ nne nzi a.

³⁶ Nye irno badnụ jọobu ele ezinụ-ọro a.’

³⁷ “Nye ọbula ke whnurnu nda a mọbu nne a n'anya karụ m, kwésile m, nye whnurnu nnwọ a rukna mọbu nnwọ a rinya n'anya karụ m, kwésile m. ³⁸ Nye ọbula ke vúrúle ọgba a sno m n'aznụ, kwésile m. ³⁹ Nye ọbula ke noopio bụdnu a jootuwu a, nye tuwhuru bụdnu a kwnornu m, joopohia a.

Ogwo ẹrnu
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Nye ọbula ke nabnanyarnụ anụ, nabnanyarnụ m, nye nabnanyarnụ m, nabnanyarnụ nye ziyaru m. ⁴¹ Nye ọbula ke nabnanyarnụ nye ọwhnurninya kwnornu nụ ọ bụ nye ọwhnurninya, jaanahia masị ọgwo ẹrnu nye ọwhnurninya. Nye nabnanyarnụ

nye mee mma kwnornu nụ ọ bụ nye mee mma, jaanahia ọgwo ẹrnu nye mee mma. ⁴² Nye ọbula ke jookwute otu nụ rime ele matị ka otu okiko mini jiri iyi kwnornu nụ ọ bụ nye sno apna m, owe, me naakanụ anụ ezi ọka, ọ jaanahiariri ọgwo ẹrnu a.”

11

Jizọsi nụ Jọni
Nye Wụ Mini
(Luk 7:18-35)

¹ Nga Jizọsi nyekworu ele sno apna a nri nụ ẹbo wam iwu, o hiri nụ pị whoga, zne zni nhne, kpọ okwo izi oma kpakara ẹli-ohna zị be ndundu. ² Jọni nurnu n'oro ikelu kpakara ẹrnu Karaịsi nọornu, o zizne agwna ele sno apna a. ³ Be sịkwa a, “Ọ bụ jịwa bụ nye jaava, sọbu a le anya nye berere?”

⁴ Jizọsi sarụ be, “Anụ lahna kanụ Jọni kpakara nhne anụ nurnu nụ nhne anụ whnurnu, ⁵ ele isni nọowhnu ọsno, ele mgworo neezne izne, be neeme ele nchnichna be ziri richna, ele nsni inyo nọonu nhne, ele nwurnu ọnwu lizoru n'ẹnwu, be neezni ele mboni izi oma. ⁶ Chiokike jọgozi nye ọbula ke jula m kwnornu nhne me mernu.”

⁷ Nga ele sno apna Jọni larụ, Jizọsi bete naakanụ agida ele badnụ wam nhne gbasiri Jọni. Ọ sịkwa be, “Kini bụ nhne anụ znernu ọ whnụ n'ẹli-ikpa? Ekere achara ruwhere noovu? ⁸ Sọbu kini nhne anụ znernu ọ whnụ? Nyerukna wogwu iwo zị piali piali sa? Le, ele wogwu iwo zị piali piali zị n'oro ele eze. ⁹ Anụ kanụ m, kini bụ nhne anụ whogaru zne ọ whnụ? Nye ọwhnurninya sa? Owe! Nye kakwo nye ọwhnurninya. ¹⁰ Nye ka bụ nye be gbarụ nhne gbasiri a n'okwukwo nsọ, kaa,

‘Le, m neezizne nye izi m nụ ruwhnu i, nye jeemekwata apna i nụ ruwhnu i.’

¹¹ N'ezi me kanụ anụ, n'esilawuru ele ele rinya murnu, ọ zá nye ke kakwo Jọni Nye Wụ Mini, kọvu nye zikakworu matị n'ẹli-eze Chiokike kakwo Jọni.

12 Hite n'òbochi Jóni Nye Wụ Mini dū kítina, be neeme ẹ̀li-eze Chiokike nhne rikne, ele gbasiri rikne naagbali ọ bna nū rime a. 13 Tem dū n'ige Jóni, kpakara ele ọwhnurninya nū iwu kwuru nhne gbasiri ẹ̀li-eze Chiokike wam. 14 Ọ búru nū anụ jeekweru a, Jóni bú Ẹ̀lajia nye be gbarụ nhne gbasiri a nū ọ jaava. 15 Nye nwernu nsni, ọ nurnu.

16 “Ndaa nhne me jeeji sninu ebiri ka? Ebiri ka nū lele rumu takiri dazigwu n'ahia, noosukwu ibne be ikwu, 17 be naakaa, 'A kwannu anu eri, anu tneeri, a gwnu eri mkpe, anu kwnana ekwina.’

18 Kwnornu nū Jóni varu rila wiri, ọ nwoge manya, be kaa, 'O nwernu renwu ojo.' 19 Nnwọ ke Badnu varu, neeri wiri, nonwo manya, be kaa, 'Le, nye okne wiri, nū nye nwọ okne manya, enyi ele ọna ntū nū ele mmehie.' Ernu ọma ke neehi nū akoniche Chiokike whuya neegesi nū akoniche buru ọma.”

Eli-ohna kwé ekwe (Luk 10:13-15)

20 Jizosi bete ọ nyanu agida eli-ohna onyinya hne ọ nruru agida ẹ̀rnu kwnornu nū be kwéle ọ tuhna mkpoma nū mmehie be. 21 “Awhnuwhnu jaazinu i, ji Korazini, awnuwhnu jaazinu i, ji Betesaida, ọ buru nū be nruru kpakara agida ẹ̀rnu ndu-ehni ka nū Taya nū Saidoni bú ke be nruru nū rime anu, be znernu ọtuhna mkpoma agida ige wheru ewhe, daziri n'ikpe mkpe nū retnu. 22 Kọvu me kanu anu, be jodonu Taya nū Saidoni obirizi n'obochi ikpe karu anu. 23 Ji n'iwuru i masi, Kapanom, be jeegwelizo i olu du oligwe? Be jeegwedna i eli, du bekwnu eli renwu. Ọ buru nū agida ẹ̀rnu ndu-ehni be nruru nū rime i nū be nruru a nū Sodom, o znernu adazi du obochi tna. 24 Kọvu me kanu anu, be jodonu eli Sodom obirizi n'obochi ikpe karu i.”

Ozukwa inwe (Luk 10:21-22)

25 N'ige wam Jizosi karu, “Meka, Nda, Nyenwe oligwe nū ọwa, kwnornu nū i bigwaru nhne ele ka n'anya ele akọ nū ele marnu nhne, kọvu i kpumennu be rumu takiri. 26 Owe! Nda, meka, kwnornu nū ọ buru ọma kpam n'anya i.

27 “Nda m yisiri kpakara nhne n'aka m. Ọ za nye magwu Nnwọ wam, okwolem Nda. Ọ zi masi nye magwu Nda wam, okwolem Nnwọ a kpoi, nū ele Nnwọ wam pioru o kpumenu a.

28 “Anu vakwnusi m, anu ele nodogbu ehni anu n'ernu, ele be vuteru ivu rinya, m jeeme anu zukwaru inwe. 29 Anu ynarnu yokwu m* n'ili anu, anu muhia nhne n'onu m, kwnornu nū m bú m nye zi wohnernerne nū nye gwednarnu mkpoma n'eli, anu joopohia ozukwa inwe nū mkpoma anu. 30 Kwnornu nū yokwu m gbú igbugbu, ivu m zi ewheke.”

12

Ajji gbasiri *Obochi Ozukwa Inwe* (Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

1 N'ige wam, Jizosi naagawhe n'ekwu ikpa n'obochi Ozukwa Inwe, wiri nonogwu ele sno apna a, be bete nonogho ikpa naata. 2 Nga ele Farisi whnruru a, be kanu a, “Le, ele sno apna i neeme nhne kwésile n'iwu n'obochi Ozukwa Inwe.”

3 Ọ kanu be, “Anu gwnuna nhne Devidi mernu nga wiri gwnuru a, ya nū ele snogwu a? 4 Ọ bnaznernu n'oro nsọ Chiokike ri bredi be bitaru nū ruwhnu Chiokike, ke kwésile n'iwu nū Devidi nū ele sno a ri, okwolem ele okwa arionna kwesiri o ri a? 5 Mọbu anu gwnuna n'iwu kpa ele okwa arionna Chiokike ji neemeru Obochi Ozukwa Inwe n'Oro Nsọ Chiokike, kọvu ikpe mana be? 6 Kọvu me kanu anu nū nye kakwo Oro Nsọ Chiokike zi hna. 7 Ọ buru nū anu mahiaru nhne

* 11:29 Yokwu bú isisi be knegidneru n'ili anọ ọro ma be rnu ẹ̀rnu be karu be mee.

ikwu-ọnu ka bụ, ‘M noopio obirizi, ọ bụo arịọhna,’ anụ jáama ele ikpe mána ikpe. ⁸ Kwnornu nụ Nnwọ ke Badnụ bụ Nyenwe Ọbochi Ozukwa Inwe.”

*Nyerukna aka
dọnwurnu ọdonwu
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Jizọsi hi nụ pị whọga, bna n'oro ọgbako ele Ju, ¹⁰ otu nwerukna aka dọnwurnu ọdonwu zị pị. Be noopio nhne be jeeji bno Jizọsi nhne, be sịkwa a, “Ọ bụru ọma n'iwu ọ gwọ nrịria n'Ọbochi Ozukwa Inwe?”

¹¹ Jizọsi kanụ be, “Ndaa nye nụ rime anụ ke jeenwe otu atnurnu, ọ bụru nụ atnurnu wam dnabna rime olulu n'Ọbochi Ozukwa Inwe, ọ bụ ọ jónwugwu a, dọhia a? ¹² Badnụ gburu ọnu karụ atnurnu. Ka bụ nụ ọ bụru ọma o mee nhne ọma n'Ọbochi Ozukwa Inwe.”

¹³ Ọ kanụ nye nyerukna wam, “Dọsnima aká ị.” Ọ dọsnima aka a, aka a bụru ọma lele aka a berere. ¹⁴ Ngam, ele Farisi whọgaru gba iznuznu kpa be joogbu a.

Nnwọ izi Chiokike họhiaru

¹⁵ Nga Jizọsi mahiaru a, o hi nụ pị whọga, agida badnụ snornu a, ọ gwọ kpakara ẹhni igbugbu be. ¹⁶ Ọ dọru be aka nụ nsnị be mékọ ele badnụ mahia nye ọ bụ. ¹⁷ O mernu ka ma nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ hite n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya mezu, ke kwuru,

¹⁸ “Le, ka bụ nye izi m me họhiaru, nye me whnurnu n'anya, nye nhne a nọso m.

M jeeyisi Enine m nụ rime a.

Ọ jọkpo okwo ikpe zị snam nụ kpakara mba.

¹⁹ Ọ jọolu ọgwunu, o jéesi lulo, ọ zá nye jọonu akpịri a n'ederezi.

²⁰ Ọ jáagbaji ekere achara hipiagwu ẹhipia,

mọbu whusnime tọnji nọhio rúnwurnu,

tem o mee ikpe zị snam megbu.

²¹ Kpakara mba jeenwe olile anya nụ rẹwhna a.”

*Jizọsi nụ Belizibolu
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)*

²² Ige wam be kwuyanụ Jizọsi otu badnụ rẹnwu ojo nwgwu, nye kpuru isni, ke dnarnụ mgbu, ọ gwọ a ẹhni igbugbu wam, nye mgbu wam kwuru ọka, whnụ masị ọsno. ²³ O duru agida ele badnụ wam ẹhni, be kaa, “Nyerukna ka, ọ jọbu Nnwọ Devidi sa?”

²⁴ Kọvu nga ele Farisi nurnu a, be kaa, “Nwerukna ka neeji rikne Belizibolu nye risi ele rẹnwu ojo naachihala rẹnwu ojo.”

²⁵ Nga Jizọsi mahiaru ọriri be, ọ kanụ be, “Eli-eze ọbula kewama megidne ẹhni a, jọotubiri etekne, ẹli-ọhna ọbula mọbu ọro ọbula ke kewarụ megidne ẹhni a jógwuzoli. ²⁶ Ọ bụru nụ Setani chihala Setani, o kewarụ megidne ẹhni a, ẹli-eze a jaaga ọla gwuzo? ²⁷ Ọ bụru nụ m ji m rikne Belizibolu naachihala ele rẹnwu ojo, nụ rikne nyele bụ hne ele ke anụ ji naachihala be? Be jọbu ele ikpe anụ. ²⁸ Kọvu ọ bụru nụ m ji m Enine ke Chiokike naachihala rẹnwu ojo, le, ẹli-eze Chiokike dulam anụ ẹhni. ²⁹ Berere kwno, badnụ jaaga ọla bna n'oro nye dikne, nahoru a kpakara nhne n'aka rikne, ọ bụru nụ o béle ọsno kne dikne wam eriri? Nga wam o jeenwe rikne nahoru a nhne zị n'oro a.

³⁰ “Nye nụ me zila, bụ nye neemegidne m, nye snóne m naachikota nhne, bụ nye nọbosa ọbosa. ³¹ Kwnornu nụ ka, m naakanụ anụ, be jaagbarunu badnụ mmehie nụ okwulu ọbula be kwuluru, kọvu nụ be jáagbarunu okwulu be kwuluru Enine Nsọ. ³² Nye ọbula ke jookwugidne Nnwọ ke Badnụ, be jaagbarunu a, kọvu nye ọbula ke jookwugidne Enine Nsọ, be jáagbarunu a, ọ bụo n'ige ka, mọbu ige ke jaava.

*Isisi nụ mkpuru a
(Luk 6:43-45)*

³³ “Anụ mee isisi ma ọ bụru ọma, mee masị mkpuru a ma ọ bụru ọma, mọbu mee isisi ma ọ bụru isisi ojo, mee masị mkpuru a ma ọ bụru mkpuru ojo. Kwnornu nụ be mahia isisi hite nụ mkpuru a. ³⁴ Anụ ẹbournu agwọ, anụ jaaga ọla kwu ọka ọma,

hne anụ bụ ele ojo? Kwnornu nụ nhne jipiyaru mkpoma bụ nhne onu nookwu. ³⁵ Badnụ oma hite n'ekwunu oma ke zị nụ mkpoma a neegwehia nhne oma, badnụ ojo hite n'ekwunu ojo ke zị nụ mkpoma a neegwehia nhne ojo. ³⁶ Kọvu me kanụ anụ, nụ oka obula ele badnụ nookwu ke bnágwo nụ nhne, be jaasa ajiji a n'obochi ikpe. ³⁷ Kwnornu nụ be jeehite n'ikwu-onu i gwnusi i nụ nye mee mma, hite masi n'ikwu-onu i maa i ikpe.”

Nhne elekema ke Jona
(Mat 8:11,12; Luk 11:29-32)

³⁸ Ige wam agwna ele zni iwu nụ ele Farisi kanụ a, “Nye-zni-nhne, a noopio o whnụ nhne elekema n'aka i.”

³⁹ Jizosi saru be, “Ebiri ojo ke naagba ewhere noopio nhne elekema, o zá nhne elekema be jeenye a, okwolem nhne elekema Jona nye owhnurninya. ⁴⁰ Lele kpa Jona daziri obochi eto iwhnehnne nụ abali nụ ruwho aznụ, o bụ kpa Nnwọ ke Badnụ jaadazi nụ rime eli obochi eto iwhnehnne nụ abali. ⁴¹ Ele rukna Ninive joosno ebiri ka lizo n'ikpe, be jaama be ikpe, kwnornu nụ be tuharnu mkpoma n'okpo okwo Jona. Kọvu le, nhne kakwo Jona zị hna. ⁴² Eze nyerinya Seba jeelizo ya nụ ele ebiri ka bna n'ikpe, o jaama be ikpe, kwnornu nụ o hiri n'osotoma owa va nurnu akoniche Solomoni. Kọvu le, nhne kakwo Solomoni zị hna.

Renwu ojo hiehnarnu
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Nga renwu ojo hiri nụ rime badnụ whoga, o zneghari n'eli chna chna chna, noopio hne o joozukwa inwe, kọvu o piohiala, ⁴⁴ o kaa, ‘M jaalahna n'oro m hne me hiri whuya.’ Nga o vaduru, o whnụ nụ o zá nye wu nụ rime oro wam, nụ be zasnarnu a, bikwata nhne nkari. ⁴⁵ O jeezne chiri renwu ojo esau ibne a ele nwernu risi rikne karu a, be bna wuru nụ rime nye wam, onodi ipne-aznụ ke nye wam johnasi bujo karu kpa o zị nụ

mbom. O bụ kpa o jonu n'ebiri ojo ka.”

Nne Jizosi nụ rumu nne a
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Nga o nookwunu agida ele badnụ wam oka, nne a nụ rumu nne a varu gwuzoru n'ederezi noopio o kwunu a oka. ⁴⁷ Otu badnụ kanu a, “Le, nne i nụ rumu nne i gwuzogwu n'ederezi noopio i o kwunu i oka.” ⁴⁸ Jizosi saru a, “Nyele bụ nne m, ele kele bụ rumu nne m?”

⁴⁹ O dosnima aka nụ hne ele sno apna a zị, kaa, “Anu le nne m nụ rumu nne m. ⁵⁰ Kwnornu nụ nye obula ke jeeme nhne Nda m ke zị n'oligwe noopio, nye wam bụ nwene m rukna nụ nwene m rinya, nụ nne m.”

13

Elulu nye ogha mkpuru
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ N'obochi wam Jizosi whuyaru nụ rime oro zne daziri eli nụ ngeri osimini. ² Agida ele badnụ gbakoru hne o zị, ke kpayaru o jiri bna nụ rime ogbo, daziri eli, agida ele badnụ wam gwuzoru nụ mkpomkpo eli. ³ O ji elulu zị odo n'odo zni be agida nhne, kaa, “Otu nye ernu ekwu znernu agha mkpuru. ⁴ Nga o naagha, agwna mkpuru dna nụ ngeri apna, rumu onunu varu tuturu be ta. ⁵ Agwna mkpuru dnarnu n'eli rugwu, hne be nwée agida rizna, ngangam mkpuru wam fuhiaru, kwnornu nụ be nwée agida rizna. ⁶ Nga ehnarnu wasiri, be chnanwu, kwnornu nụ be nwée egwnugwu. ⁷ Agwna mkpuru berere dnarnu n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohia, kpagbu be. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnu n'eli oma, be mji mkpuru otu riwhu, berere nri isunu, berere nri eto. ⁹ Nye nwernu nsni, o nurnu.”

Nhne o kwno tnu elulu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9,10)

¹⁰ Ele sno apna a vakwnusi a, sikwa a, “Kini kpayaru i nookwunu be oka n'elulu?”

11 Jizọsi saru be, “Be mernu anu mahia nhne tugwaru otugwa ke eli-eze Chiokike, kovu nu o buo be. 12 Nye obula ke nwernu nhne, be jeenye hnasị a, o jeenwe agida nhne, kovu nye ke nwée, be jaanahoru a o bubedi ke o nwernu. 13 Kam kpayaru, me notnunu be elulu. Be neele anya kovu be za noowhnu, be noobno nsni, be za nonu, be joghohia nhne. 14 Nhne Azaya nye owhnurninya kwuru gbasiri be mezu nu risi be, ke kwuru, ‘Anu jonu kpoi, kovu anu jomuhia ria ria, anu jowhnu kovu anu joghohia ria ria.’

15 Kwnornu nu mkpoma ele ka gbasinim n’oto, nsni kposinim be masi.

Be kpusinim anya be, ma be gharu o ji anya be whnu osno, gharu o jiri nsni be nurnu nhne, gweru mkpoma be ghohia, ma be tuhna, ma m gwọ m be.’

16 Anu bu ele owa oma, kwnornu nu anya anu noowhnu osno, nsni anu nonu nhne. 17 N’ezi me kanu anu, o gwnurnu agida ele owhnurninya nu ele oma ogwnu o whnu nhne anu noowhnu, kovu nu be whnuna, nu o nurnu nhne anu nonu kovu nu be nuna.

*Risi elulu
nye ogha mkpuru*

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 “Anu bnote nsni ma anu muhia risi elulu nye ogha mkpuru wam. 19 Nye obula ke nurnu ikwu-onu eli-eze Chiokike, kovu o ghohiala a, nye ojo wam va, nahoru a nhne be kpasiru nu mkpoma a. Ka bu mkpuru ke be ghasiri nu ngeri apna. 20 Mkpuru ke be ghasiri nu rugwu bu ele nurnu ikwu-onu wam, ngangam be gweru snarnima nwugwu a. 21 Kovu nu be nwée egwnugwnu nu rime be, be dazi ige mati, nga mmekpehni mobu awhnuwhnu varu kwnornu nu ikwu-onu wam, ngangam, be dnahnala aznu. 22 Mkpuru ke be ghasiri

n’esilawuru igwnu bu ele nurnu ikwu-onu wam, kovu mmekpehni ke owa ka nu aghigho owhnu ekwnu n’anya kpagburu ikwu-onu wam, o buru nhne mina mkpuru. 23 Mkpuru ke be ghasiri n’eli buru oma, bu ele ke nurnu ikwu-onu wam, be ghohia a, be mihia mkpuru k’ezi, otu riwhu, ke berere nri isunu, berere nri eto.”

Elulu achara atna

24 Jizosi tnu nu be elulu berere, kaa, “Eli-eze Chiokike nu lele hne badnu kpasiru mkpuru oma n’ekwu a. 25 Nga ele badnu neezni anyarna, nye irno varu kpasiri atna n’ekwu wam, la. 26 Nga mkpuru oma wam fuharu, o mji mkpuru, atna wam whoru iwhne. 27 Ele izi nye nwe ekwu wam vakwnusi a, kanu a, ‘Nda-ai-kwu, i kpasila mkpuru oma n’ekwu i? O zi hnele fuhia atna?’

28 “O kanu be, ‘Ka bu aka ernu nye irno.’

“Ele izi a sikwa a, ‘I pioru a zne whome be?’

29 “O kanu be, ‘Oza! O zi kpa anu zi noowho atna anu whokota ikpa. 30 Anu gharu be lawuru sokota du ige o gwe nhne n’ekwu, nga wam, m jaakanu ele neegwe nhne n’ekwu be beru osno whome atna wam, kpukota be n’okwukwu, kpo be bekwnu. Kovu anu chibna ikpa wam n’obna m.’ ”

*Mkpuru mositadi nu
nhne whu bredi*

(Mak 4:30-34; Luk 13:18-21)

31 Jizosi tnu nu be elulu berere, kaa, “Eli-eze Chiokike nu lele mkpuru isisi be kwu mositadi, ke badnu kpasiru n’ekwu a. 32 O bu n’ezi nu o zi mati kakwo kpakara mkpuru, o ghohia isisi kakwo kpakara nhne be kpasiri n’ekwu, ke onunu oligwe naava nonu alikwu nu nkala a.”

33 O tnu nu be elulu berere, kaa, “Eli-eze Chiokike nu lele nhne whu bredi, ke nyerinya gweru gwasiri nu rime agida ikpa, tem kpakara a whu.”

34 Kpakara ikwu-onu ka bu ke Jizosi kwunnu igbudu badnu n’elulu. O kwugene be ikwu-onu hne o jile elulu.

35 “Ka bu ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu, ke karu, 'Mjookpume onu m tnu elulu, m jaakahia nhne be bigwaru abigwa ke nga owa panizoru.' ”

Jizosi kowamarnu risi elulu achara atna

36 Nga o ghasaru igbudu badnu wam, o bna nu rime oro. Ele sno apna a vakwnusiri a, naakaa, “Kowanu ai risi elulu atna wam zi n'ekwu wam.”

37 O kaa, “Nye naagha mkpuru oma bu Nnwọ ke Badnu. 38 Ekwu bu owa, mkpuru oma wam bu rumu eli-eze Chiokike, kovu atna wam bu ele ke nye ojo wam. 39 Nye irno wam ke kpasiru be bu Ekwensu, ogwe nhne n'ekwu bu okwukwo owa, ele wam neegwe nhne n'ekwu bu ele enine izi. 40 Lele kpa be nookpnokota atna wam nookpo be bekwnu, o bu kpa o jaazi n'okwukwo owa. 41 Nnwọ ke Badnu jeezihala ele enine izi a, be chikota n'eli-eze a kpakara ele naakpahia aruru-eli nu ele neeme mmehie. 42 Be jootubna be n'okne bekwnu wam hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize. 43 Ige wam ele mee mma joonwu lele ehnam n'eli-eze Chiokike Nda be. Nye nwernu nsni, o nurnu.

Elulu eto

44 “Eli-eze Chiokike nu lele ekwnu be bigwaru n'ekwu, ke otu badnu whnurnu. O gweru nhne kpusnime a, gweru snarnima la, re kpakara nhne o nwernu, zuru eli wam.

45 “Eli-eze Chiokike nu lele nye mgbama-ahia noopio pali oma. 46 Nga o whnurnu otu pali gburu okne onu, o zne re kpakara nhne o nwernu, zuru a.

47 “Berere kwno eli-eze Chiokike nu lele igbo be wusiri nu rime osimini, ke gburu agida aznu zi odo n'odo. 48 Nga o jiru, be dohia a nu mkpomkpo eli, daziri eli hosi aznu ele ke buru oma nu rime nhne, tuwhume aznu ele ke buo oma. 49 O bu kpa o jaazi n'okwukwo ke owa, ele enine izi jowhuya, ke wahia ele ojo n'ehni ele mee mma.

50 Be jootubna ele ojo n'okne bekwnu, hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.”

51 Jizosi sikwaru be, “Anu ghohiaru kpakara nhne ka?”

Be kaa, “Owe.”

52 O kanu be, “Nye zni iwu obula be znirni apna eli-eze Chiokike, nu lele nye nwe oro nye hiri n'ekwnu a neegwehia nhne ikne nu nhne oknani.”

Be juru Jizosi nu Nazareti (Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Nga Jizosi tnukworu elulu, o hiri nu pii whoga. 54 Nga o varu n'eli ke aka a, neezni nhne n'oro ogbako be, ke kpayaru nhne o znirni duru be ehni, be kaa, “Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru akoniche nu ernu nduehni ka? 55 Nyerukna ka o buo nnwo omenka ai? O buo nne a bu nye be kwu Meri nu rumu nne a rukna, Jemisi, nu Josef, nu Saimoni nu Judasi? 56 Rumu nne a rinya be zia n'esilawuru ai? Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru kpakara nhne ka?” 57 Be we ovu ehni megidne a.

Kovu Jizosi kanu be, “Okwolem nu eli ke a nu ezi-nu-oro a bu hne nye owhnurninya nwée oso anya.”

58 O rnuna agida ernu nduehni nu pii kwnornu nu be nwée okwnata mkpoma.

14

Enwu Joni Nye Wu Mini (Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

1 N'ige wam Eze Erodu nye neechi Galili nurnu otnutnu gbasiri Jizosi. 2 O kanu ele neeznenu a izi, “Nyerukna ka bu Joni Nye Wu Mini, o hilem n'enwu lizo, o bu nhne mernu o nwernu rikne ka o ji noornu ernu nduehni.”

3 N'ige wheru ewhe Erodu nwugwuru Joni, kne a eriri, yisi a n'oro ikelu kwnornu nu Erodiasi nnwerne Filipu nwene a rukna. 4 Kwnornu nu Joni kannu a, “O buo oma n'iwu o lu nnwerne nwene i.” 5 Erodu pioru o gbu a, kovu o turu ogwnu ele Ju, kwnornu nu be kwegwu Joni bu nye owhnurninya.

6 Nga ọbochi ochenwanya ọmumu Erodu duru, nnwọ rinya Erodiasi neetne eri nọ ruwhnu be, ọ sọru Erodu n'ọnu k'ezi, 7 o kwe a mkwna, kwesi a rikne nọ o jeenye a nhne ọbula ọ jọorio. 8 Nne a zni a ezni ọ kaa, "Nye m risi Jọni Nye Wụ Mini n'agbụgba hna."

9 O gburu eze igbugbu nọ mkpọma, kọvu kwnornu nọ mkwna wam o kweru, nọ ele ya nọ be dazị neeri wiri, ọ karu be nyee a. 10 O zizne be gbuhia risi Jọni n'oro ikelu. 11 Be vuya risi a n'agbụgba, nyee nnwọ rinya wam, o nyee a nne a. 12 Ele sno apna Jọni va, vuru iznu a, li a, be zne kanu Jizọsi nhne mernu.

Jizọsi nyernu pokwu badnu isne wiri

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jọn 6:1-14)

13 Nga Jizọsi nurnu a, o hiri nọ piam whoga, ya nọ nsnunu a bna n'ogbo zne hne kọru owu. Kọvu ele badnu piohjaru hne ọ zị, be hi nọ kpakara ẹli-ohna wam snornu a n'ochi ẹli. 14 Nga Jizọsi whuyaru n'ogbo whnu agida badnu, ọ donu be obirizi, gwọ ele ke naaria nriria. 15 Nga ọ duru ogbednachi, ele sno apna a vakwnusiri a, kaa, "Hna kọgwu owu, ọbochi zneminem, zila ele ka ma be zne nọ rime ẹli-ohna zne zuru nhne oriri."

16 Jizọsi kanu be, "Ọ zila mkpa nọ be jaala, anu nyee be nhne be jeeri."

17 Be kanu a, "Nhne a nwernu hna kwolem ike bredi isne nọ aznu lawuru."

18 Jizọsi kanu be, "Anu chiyanu m be hna." 19 O kanu kpakara igbudu badnu wam daziri ẹli n'olu achara. O gweru ike bredi isne nọ aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama be, nyee ele sno apna a, be gweru a nyee igbudu badnu wam. 20 Kpakara be ri, riji ruwho, ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu ke gwarnu agwna, ke jihjaru nkita nri nọ nkita lawuru. 21 Ele riri wiri wam bu pokwu ele rukna isne, be gweme ele rinya nọ rumu takiri.

Jizọsi znernu izne n'olu mini

(Mak 6:45-52; Jọn 6:15-21)

22 Ngangam Jizọsi kanu ele sno apna a be bna n'ogbo, beru a osno whe aka osimini kiyari, ma o zila igbudu badnu wam. 23 Nga o zilakworu igbudu badnu wam, o pnezne n'olu rugwu nọ nsnunu a zne kpe okpukpe. N'ige ogbednachi, ya nọ nsnunu a zị piam. 24 Kọvu nọ ogbo wam zị ikere n'olu osimini, abaka-mini zị noovu a, kwnornu nọ ruwhere neewhegidne a. 25 Kọvu n'ọnu osisi, Jizọsi neezne izne n'olu mini ma ọ vakwnusi be. 26 Nga ele sno apna a whnurnu a, hne o neezne izne n'olu mini, mkpọma whuru be, be tu ogwnu, si okokoba nọ ọ bu renwu.

27 Ngangam Jizọsi kanu be, "Mkpọma si anu rikne, ọ bu mawa. Anu tuko ogwnu."

28 Pita sa a, "Nyenwe ai, ọ buru nọ ọ bu jiwa, kanu m me vakwnusi i n'olu mini."

29 Jizọsi kanu a, "Vaa."

Pita hi n'ogbo hiedna, zne izne n'olu mini, neeznekwnusi Jizọsi. 30 Kọvu nga ọ whnurnu okne ruwhere, ọ tu ogwnu, bete neemi, o siwama, "Nyenwe ai, znohia m."

31 Ngangam Jizọsi dosnihala aka a, nwugwuru a, kanu a, "Nye okwnata mkpọma matị, kini kpayarọ i jiri nwe mkpọma lawuru?"

32 Nga be bnarnu nọ rime ogbo, ruwhere wam whebiri. 33 Ele zị nọ rime ogbo wam varu kponu a risi ẹli, be naakaa, "N'ezi, i bu Nnwọ Chiokike."

Jizọsi gwọru ele nriria n'eli Genezareti

(Mak 6:53-56)

34 Nga be wheru aznu mini wam, be va du n'eli Genezareti. 35 Ele rukna ẹli wam mahjaru Jizọsi, be zihala nọ kpakara ẹli kwuyanọ a ele nriria. 36 Be riasno a ma be kpatu onu iwo a aka kpoi. O gworu kpakara ele kpaturu onu iwo a aka.

15

Omen'eli ke ele mbom (Mak 7:1-13)

¹ Nga ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju hiri nu Jeruselem vakwnusi Jizosi, be sikwa a, ² “Kini kpayaru ele sno apna i za naabita omen'eli ele mbom? Be za nookwo aka hne be ri wiri.”

³ Jizosi saru be, “Kini kpayaru anu za naabita nhne Chiokike nyernu n'iwu kwnornu omen'eli anu? ⁴ Chiokike karu, ‘Sobisinu nda i nu nne i,’ nu ‘Nye obula ke jovu nda a mabu nne a onu, be gbu a.’ ⁵ Kovu anu karu nu nye obula ke jaakanu nda a mabu nne a, ‘Nhne i jeerihia n'aka m bu nkesi me nyernu Chiokike,’ ⁶ o zima mkpa nu o josobisinu nda a mabu nne a rira rira. Anu neeme ikwu-onu Chiokike nhne etekne kwnornu omen'eli anu. ⁷ Ele ruwhnu lawuru, Azaya nye owhnurninya kwuru ezi oka gbasiri anu nga o kwuru,

⁸ ‘Ele ka ji mgbele-onu etekne nosobisinu m, kovu nu mkpoma be zi ikere nu hne me zi.’

⁹ Be nookponu m risi eli n'etekne, be neezni nhne badnu nyernu n'iwu lele nu o bu iwu Chiokike.’ ”

Nhne neemeru badnu (Mak 7:14-23)

¹⁰ Jizosi sukwuru igbudu badnu wam, kanu be, “Anu bnote nsni, anu ghohia masi. ¹¹ O buo nhne bnarnu n'onu badnu bu nhne neemeru badnu, o bu nhne hi n'onu whuya bu nhne neemeru badnu.”

¹² Ele sno apna a vakwnusiri a, kanu a, “I mahiaru nu ele Farisi weru ehni nga be nuru oka wam?”

¹³ Jizosi saru be, “Be joowhohala isisi obula ke Nda m ke oligwe kpasila. ¹⁴ Anu gharu be, be bu ele kpuru isni noodu ele kpuru isni. O buru nu nye isni noodu nye isni, be lawuru jaadnabna nu rime olulu.”

¹⁵ Pita kanu a, “Kowanu ai risi elulu ka.”

¹⁶ Jizosi kanu be, “Anu nwée oghohia du kitna? ¹⁷ O bu anu maá nu

nhne obula ke bnarnu n'onu neezne nu ruwho, be nynohala a n'osoro? ¹⁸ Kovu nu nhne ke hiri n'onu whuya hi nu mkpoma whuya, ka bu nhne ke neemeru badnu. ¹⁹ Kwnornu nu hite nu rime mkpoma bu hne kpakara oriri ojo hi noowhuya, ogbu badnu, ome oyi, ogba ewhere, oznu buznu, akebne aghalaghala nu okaja ele berere. ²⁰ Nhne ele ka bu nhne meru badnu, kovu o ri wiri n'aka kwoge okwo meru badnu.”

Okwnata ovu otu nyerinya (Mak 7:24-30)

²¹ Jizosi hiri nu piam whoga, zne n'eli Taya nu Saidoni. ²² Otu nyerinya Kena, nye eli wam, whuyaru, siwama, “Nyenwe ai, Nnwọ Devidi, donu m obirizi, renwu ojo nwugwusi nnwọ m rinya aka rikne.”

²³ Jizosi sala a nhne obula. Ele sno apna a vakwnusi a, riasno, kaa, “Chihala a, kwnornu nu o neesisno ai lulo.”

²⁴ Jizosi saru, “Be ziyaru m kwnornu atnurnu whuru owu ke ele Izireli kpqi.”

²⁵ Nyerinya wam varu kponu a risi eli, kaa, “Nyenwe ai, yisinu m aka.”

²⁶ Jizosi saru, “O buo oma o gweru wiri rumu takiri tūhalanu rumu nkita.”

²⁷ Nyerinya wam karu, “Owe, Nyenwe ai, kovu nu rumu nkita neeri agwna ruvnuruvnu ke hi nu n'olu ikpechi ele nwe be naadna.”

²⁸ Ige wam, Jizosi saru a, “Nyerinya, okwnata mkpoma i hna ezi, o dazinu i lele kpa i pioru.” Ngangam, ehni buru nnwọ a rinya oma.

Jizosi gworo ele nriria

²⁹ Jizosi hi nu piam whuya, va nu ngeri Osimini Galili. O pnezne n'olu rugwu, daziri eli. ³⁰ Agida ele badnu vakwnusiri a, kwuru ele mgworo, nu ele isni, ele vu oru, nu ele mgbu, nu agida ele naaria nriria zi odo n'odo va. Be kwubita be n'eli n'ochi Jizosi, o gwọ kpakara be. ³¹ Ka kpayaru o duru ele badnu wam ehni, nga be whurnu ele mgbu hne be kwuru oka, ele vu oru, ehni buru be oma, ele mgworo neezne

izne, nū ele isni whnurnu ọsno. Be ja Chiokike ke Izireli mma.

Jizosi nyernu pokwu badnu ẹno wiri (Mak 8:1-10)

³² Jizosi sukwu ele sno apna a, kaa, “M ọodonu agida ele badnu ka obirizi, kwnornu nū me nū be dazilam ọbochi ẹto kitna, be nwée nhne be jeeri, m jéezila be n’onu etekne, ọ zị be tũbo n’apna.”

³³ Ele sno apna a kanu a, “Ndaa hne a jeenwehia brẹdi n’eli-ikpa ka ke jeeji igbudu badnu ka ruwho?”

³⁴ Jizosi sikwa be, “Anu nwernu ike brẹdi ele?”

Be saru, “Esau, nū aznu matị ele nū ele.”

³⁵ Jizosi kanu igbudu badnu wam be daziri eli. ³⁶ O gweru ike brẹdi esau nū aznu wam, tu mmamma, ọ nyawama be, nyee ele sno apna a, ele sno apna gweru nyee igbudu badnu wam. ³⁷ Kpakara be ri, riji ruwho, be tutukota ruvnuruvnu ke gwnarnu agwna, nkita esau jipiyaru. ³⁸ Ele riri a bu pokwu ele rukna ẹno, be gweme ele rinya nū rumu takiri. ³⁹ Nga Jizosi zihalaru ele badnu wam, ọ bna n’ogbo zne n’eli Magada.

16

Orio nhne elekema (Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ele Farisi nū ele Sadusi vakwnusiri Jizosi naakpa a iru, kanu a, o gesi be nhne elekema hi n’oligwe. ² O saru be, “N’ogbednachi, anu naakaa, ‘Ruwhnu oligwe buru oma, kwnornu nū oligwe naachna ihie ihie.’ ³ N’osisi, anu naakaa, ‘Ruwhnu oligwe buo oma tna, kwnornu nū oligwe dugwu ruwhnu naachna ihie ihie.’ Anu magwu kpa be le ọwa nū ruwhnu oligwe anya gwnu nhne ọ jọbu. Kọvu ndaa kpa anu máa ige ka? ⁴ Ebiri ojo naagba ewhere, noopio nhne elekema, ọ zá nhne elekema be jeenye anu, okwolem nhne elekema Jona nye ọwhnurninya.” O gharu be, whoga.

Nhne whu brẹdi ke ele Farisi nū ele Sadusi (Mak 8:14-21)

⁵ Nga ele sno apna a gawheru nū ngeri kiyari, be chezuru o gweru brẹdi. ⁶ Jizosi kanu be, “Anya du anu eli, anu neeze nhne whu brẹdi ke ele Farisi nū ele Sadusi.”

⁷ Be ọotnurita n’esilawuru be, naakaa, “O bu kwnornu nū a jile brẹdi.”

⁸ Nga Jizosi mahiaru a, ọ kaa, “Ele okwnata ovu matị, kini kpayaru anu ji nookwu n’esilawuru anu nū anu nwée brẹdi? ⁹ Anu ghohia koriri, anu chéwanyana ike brẹdi isne ke pokwu badnu isne, nū nkita ele anu pnojiri? ¹⁰ Mọbu nga me keru ike brẹdi esau ke pokwu badnu ẹno wam, nkita ele anu pnojiri? ¹¹ Kini kpayaru anu ghohiala nū ọ buo brẹdi hne me naakaa? Kọvu anu zeru nhne ọowhu brẹdi ke ele Farisi nū ele Sadusi.”

¹² Nga be ghohiaru nū ọ kála be ze nhne ọowhu brẹdi, kọvu be neeze iznizni ele Farisi nū ele Sadusi.

Pita kahiaru nye Jizosi bu (Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Nga Jizosi varu n’odoru eli Sizaria Filipai, ọ sikwa ele sno apna a, “Ele badnu be naakaa nū Nnwọ ke Badnu bu nyele?”

¹⁴ Be kaa, “Agwna be kaa Joni Nye Wu Mini, ele berere kaa Elaija, ele berere kwno kaa Jerimaya mọbu otu nyenum nū rime ele ọwhnurninya.”

¹⁵ O sikwa be, “Anu n’iwhuru anu, anu kanu nū m bu m nyele?”

¹⁶ Saimoni Pita kanu a, “Ji n’iwhuru i bu Karaisi wam, Nnwọ Chiokike zị budnu.”

¹⁷ Jizosi kanu a, “I bu nye ọwa oma, Saimoni nnwọ Jona, kwnornu nū anọ-ẹhni nū ọvnarna kpumennu i ya, okwolem Nda m ke zị n’oligwe. ¹⁸ Me kanu i, nū ji n’iwhuru i bu Pita, ọ bu n’olu rugwu ka hne me joowu ọgbako ke m, iknernema ẹnwu jáaka a rikne rja rja. ¹⁹ M jeenye i snambi ke eli-eze Chiokike, nhne ọbula ke i knernu eriri n’owa Chiokike jeekne a eriri n’oligwe, nhne ọbula ke i tomarnu

n'owa, Chiokike jootoma a n'oligwe.”
²⁰ Ige wam Jizosi do ele sno apna aka nu nsn̄i, be kánukwadia nye obula nu o bu Karāsi.

*Jizosi kwuru oka
 gbasiri enwu a*

(Mak 8:31--9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Hite n'ige wam Jizosi bete naakanu ele sno apna a nu o jeezn̄eriri Jeruselem, ta agida awn̄uw̄hnu n'aka ele okno badnu nu ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju, be jooju a, gbu a, n'obochi ke eto, o jeehi n'enwu lizo.

²² Pita kwuhala Jizosi ichne, bete naabnanu a mbna, naakaa, “Chiokike kwé, Nyenwe ai, nhne ka jeeme i.”

²³ Kovu Jizosi tuh̄nasn̄arnu kanu Pita, “Zne n'aznu m, Setani, i naadnasninu m apna. Kwnornu nu i neeche echiche lele badnu, o buo lele Chiokike.”

²⁴ Ige wam Jizosi kanu ele sno apna a, “O buru nu nye obula joosno m n'aznu, o jooju ehni a, vuru ogba a, sno m. ²⁵ Nye obula ke noopio o dohia budnu a, jootuw̄hu a, kovu nye obula ke jootuw̄hu budnu a kwnornu m, o jooiohia a. ²⁶ Mbnarna kini bu nhne badnu jeenwe, o buru nu o rihia kpakara owa n'iru, kovu tuw̄hume budnu a? Kini bu nhne badnu jeeji gbanwo budnu a? ²⁷ Kwnornu nu Nnw̄o ke Badnu jaava n'igwugwu ke Nda a, ya nu ele enine izi a, ige wam o jookwuh̄nata nye obula ogwo enu nhne o rn̄urnu. ²⁸ N'ezi, me kanu anu, nu agwna ele gwuzo hna j̄onwu enwu tem be wh̄nu Nnw̄o ke Badnu hne o naava chi lele eze.”

17

*Onwoghari ke Jizosi
 (Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Nga obochi isunu whemernu, Jizosi kwuru Pita, nu Jemisi, nu Joni nwene a, yisinu ehni a, kwuru be whoga ichne, pne olu rugwu hna n'olu. ² O nwoghari nu ruw̄hnu be, ruw̄hnu a noonwu lele ehnam, iwo a naachna lele iwhne. ³ Be wh̄nurnu

Mozizi nu Elaija hne be nu Jizosi nookwurita oka.

⁴ Pita kanu Jizosi, “Nyenwe ai, o buru oma a daziri hna, o buru nu i jeekwe, a wu oro-eka eto hna, otu buru ke i, otu ke Mozizi, otu ke Elaija.”

⁵ Nga o kpu oka ka n'onu, erumeru oligwe ke chnaga richna kpusnirni be, otu akp̄iri hiri n'erumeru oligwe wam dna, kaa, “Ka bu Nnw̄o m me wh̄nurnu n'anya, nye nhne a masiri m, anu bnonu a nsn̄i.” ⁶ Nga ele sno apna a nurnu a, be dna, kpute ruw̄hnu n'eli, tu ogwnu k'agida.

⁷ Jizosi vakwnusiri be, kpatu be aka, kaa, “Anu lizo, anu tu ogwnu.”

⁸ Nga be lelizoru anya, o za nye be wh̄nurnu, okwolem Jizosi kp̄oi.

⁹ Nga be hiri n'olu rugwu wam hiedna, Jizosi do be aka nu nsn̄i, kaa, “O za nye anu kanu nhne anu wh̄nurnu tem Nnw̄o ke Badnu hi n'enwu lizo.”

¹⁰ Ele sno apna a sikwa a, “Kini kpa-yaru ele zni iwu ele Ju jiri kaa nu Elaija jeebe osno va?”

¹¹ Jizosi kanu be, “Elaija jeebe osno va n'ezi, o jaabikwata kpakara nhne.

¹² Kovu me kanu anu nu Elaija val̄em, be mah̄jala a, be mee a kpa o jiri masi be. O bu masi kpa be jeeme Nnw̄o ke Badnu ta awn̄uw̄hnu n'aka be.”

¹³ Ige wam ele sno apna a ghohiaru nu o kannu be oka gbasiri Joni Nye Wu Mini.

*Jizosi gworu wikoro rukna
 (Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Nga be vakwnusiri igbudu badnu wam, otu nyerukna vakwnusiri Jizosi gbunu a mpnerne ochi n'eli, ¹⁵ kaa, “Nyenwe ai, donu nnw̄o m rukna obirizi, o naata awn̄uw̄hnu k'agida kwnornu nu o naaria akwukwu, agida ige, o naadnabna bekwnu, agida ige masi o dnabna mini. ¹⁶ M kwuyan̄u a ele sno apna i, kovu nu be nwée rikne gw̄o a.”

¹⁷ Jizosi saru be, “Anu ebiri ka nwée okwnata mkpoma, ele mkpoma hiri aghi, me nu anu jaadazi du ngele? Me jeesinu anu mkpoma du ngele? Anu kwuyan̄u m nnw̄o wam hna.”

18 Jizōsi bigbọ rẹnwu ojo wam, o hi nū rime a whūya, Jizōsi gwọ nnwọ wam ngangam.

19 Nga ele sno apna a vakwnusiri a ichne, be sika a, “Kini kpayaru a nwene rikne chihala rẹnwu ojo wam?”

20 Jizōsi kanu be, “Kwnornu nu okwnata ovu anu zi mati. N'ezi me kanu anu, o buru nu anu nwernu okwnata ovu hna lele mkpuru mositadi, anu jaakanu rugwu ka, ‘Hi nu hna zne hne berere,’ o jeezne, o za nhne jaara ehni hne anu zi.” [21 Kovu nu rẹnwu ojo nu kpa jowhoga, okwolem hite n'okpukpe nu ovu onu.]

*Jizōsi kwukwnornu
oka gbasiri enwu a*

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

22 Nga Jizōsi nu ele sno apna a gbakoru nu Galili, Jizōsi kanu be, “Be jeegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele badnu. 23 Be joogbu a, kovu n'obochi ke eto, o jeehi n'enwu lizo.” O gbu ele sno apna a igbugbu k'agida.

Ntu iwai Oro Nso

24 Nga Jizōsi nu ele sno apna a vaduru Kapanom, ele naana iwai ntū Oro Nso Chiokike vakwnusiri Pita, sika, “Nye-zni-nhne anu o zia notu ntū Oro Nso?”

25 Pita kaa, “Owe, o notu.”

Nga be bnarnu n'oro, Jizōsi beru osno sika Pita, “Saimoni, kini bu echiche i, o bu n'aka ele kele hne ele eze owa ka naarnu ntū ahia mōbu ntū risi badnu, n'aka rumu be mōbu n'aka ele izne?”

26 Pita kanu a, “N'aka ele izne.”

Jizōsi kanu a, “O buru kpam, rumu be zila nu rime a. 27 Kovu ma a gharu o mee nhne jeewe be ehni, zne n'osimini, tūsi arī aznu, gweru aznu obula beru osno whūya, nga i kpumernu onu a, i jowhnu otu mkpuru iwai, gweru a nyee be, o buru ke me nu ji.”

18

Nyele kakwo ibne a?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

1 N'ige wam ele sno apna Jizōsi vakwnusiri a, sika a, “Nyele kakwo n'eli-eze Chiokike?”

2 Jizōsi sukwu otu watakiri, gwuzote a n'esilawuru be. 3 O kanu be, “Me kanu anu ezi oka, okwolem ma anu tuhnasarnu lele rumu takiri, anu jabna n'eli-eze Chiokike rīa rīa.

4 Nye obula ke jeegwedna ehni a lele watakiri ka, nye wam kakwo n'eli-eze Chiokike. 5 Nye obula ke jaanarnu otu watakiri nu kpa nu rēwhna m, nanabnanya m.

Nhne jeeme badnu mehie

(Mak 9:42-48; Luk 17:1,2)

6 “Kovu nye obula ke jeeme ma otu nu rime ele mati ka kwehīaru nu me mehie, o jaakanu a mma o buru be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili, migbu a nu rime osimini. 7 Awahnūwhnu jaazinu owa kwnornu nu nhne ornurna ke neeme ele badnu neeme mmehie. O zi mkpa nu ornurna jaava, kovu awahnūwhnu zinu nye wam ornurna jeehi n'aka a va. 8 O buru nu aka i, mōbu ochi i, jeeme i, i mee mmehie, bihala a, tuwhume a, o kanu i mma i bna nu budnu buru nye mgworo mōbu vuru oru, karu o nwernu aka lawuru mōbu ochi lawuru be tubna i nu bekwnu eli rẹnwu chni ehni. 9 O buru masi nu anya i jeeme i, i mee mmehie, gweme a, tuwhume a, o kanu i mma i bna nu budnu nwernu otu anya, karu o nwernu anya lawuru be tubna i nu bekwnu eli rẹnwu.”

Elulu atnurnu whuru owhu

(Luk 15:3-7)

10 Anu whnu nu anu zia neeledna otu nu rime ele mati ka anya, kwnornu nu me kanu anu, n'oligwe ele enine izi be nowhnu ruwhnu Nda m ke zi n'oligwe anya ige obula. [11 Kwnornu nu Nnwọ ke Badnu varu o znohia ele whuru owhu.]

12 Kini bu echiche anu? O buru nu badnu nwernu otu riwhu atnurnu, otu nu rime be kpawhu ori, o jaghasa nri tolu nu tolu kiyari n'olu rugwu, zne noopio ke kpawhuru ori? 13 Me kanu anu ezi oka, nga o piohīaru a,

o joonwudna nu risi a karu nu risi nri tolu nu tolu wam whule owahu. ¹⁴ Kpam masi, o buo echiche Nda anu ke zi n'oligwe, nu otu nu rime ele mati ka joowhu etekne.

Nga nwene i mernu i nhne ojo
(Luk 17:3)

¹⁵ “Berere, o buru nu nwene i mee i nhne ojo, zne kanu a nhne o mernu i n'esilawuru ji nu ya kpoi. O buru nu o nuru nhne i karu, i rihialam nwene i n'iru. ¹⁶ Kovu o buru nu o nuna, kwuru otu badnu mobu badnu lawuru yisinu ehni i, oka obula be kwuru joburu nhne ele akebne lawuru mobu eto jeemesi rikne. ¹⁷ O buru nu o kwéle o bonu be nsni, kanu ogbako Chiokike. O buru nu o bnóge ogbako Chiokike nsni, gweru a lele nye máa Chiokike mobu nye onantu.

¹⁸ “Me kanu anu ezi oka, nhne obula ke anu jeekne eriri n'owa, Chiokike jeekne a eriri n'oligwe, nhne obula ke anu jootoma n'owa, Chiokike jootoma a n'oligwe.

¹⁹ “Berere, me kanu anu, o buru nu anu badnu lawuru kwerekota nu nhne obula anu rioru n'owa, Nda m ke zi n'oligwe jeemezunu anu ya. ²⁰ Kwnornu nu hne badnu lawuru mobu eto gbakoru nu rewhna m, m zi m hnam n'esilawuru be.”

Elulu ohi ke nwéé mkpoma obirizi

²¹ Pita vakwnusiri Jizosi sikwa a, “Nyenwe ai, mgba ele bu hne nwene m jeemehie megidne m, m gbarunu a? Du mgba esau sa?”

²² Jizosi kanu a, “M kágene m ji du mgba esau, kovu du nri esau mgba esau. ²³ Kam kpayaru, be jeeji eli-eze Chiokike neesninu otu nye eze, nye pioru ma ya nu ele ohi a piakota iwai. ²⁴ Nga o beteru naapia, be kwuyanu a otu badnu ke ji a nri pokwu talenti.* ²⁵ Kovu nu kpa o nwéé rikne nokwu ogwo o ji, nyenwe a karu be re ya nu nnwerne a nu rumu a, nu kpakara nhne o nwernu, ma be kwuhnata ogwo o ji.

* **18:24** nri pokwu talenti: ka whuyaru nhne nu lele agida pokwu ndasi mkpuru iwai.

²⁶ “Ohi wam dnarnu n'eli kponu a risi eli, kaa, ‘Nyenwe m, knatanu m mkpoma, m jookwuhnata i kpakara nhne me ji i.’ ²⁷ Nyenwe ohi wam donu a obirizi, o sigbasi a, gbarunu a ogwo o ji a.

²⁸ “Kovu nu ohi wam whogaru, whnu otu nu rime ohi ibne a, ke ji a otu riwhu mkpuru iwai, o nwugwusi a rikne, whatasi a n'akpiri, naakaa, ‘Kwuhnata m nhne obula i ji m.’

²⁹ “Ohi ibne a dna n'eli riasno a, kaa, ‘Knatanu m mkpoma, m jookwuhnata i.’

³⁰ “O kwéle, tnunuma, o gweru a tubna a n'oro ikelu, du nga o jookwuhnata a ogwo o rigwu a. ³¹ Nga ele ohi ibne a whnurnu nhne mernu, o gbu be igbugbu k'agida, be zne tnusinu nyenwe be kpakara nhne mernu. ³² Ige wam nyenwe ohi wam sukwuru a, kanu a, ‘Ji ohi ojo, m gbarunu m i kpakara ogwo wam kwnornu nu i riasnornu m. ³³ O bu nu i kwésile o donu ohi ibne i obirizi, lele kpa me jiri donu i obirizi?’ ³⁴ Nyenwe be weru ehni k'agida, o gweru a zizne n'oro ikelu ma be ta a awhnuwhnu du nga o jookwuhnata kpakara ogwo o jigwu a.

³⁵ “O bu kpa Nda m ke oligwe jeeme anu, o buru nu nye obula nu rime anu jaagbarunu nwene a hite nu mkpoma a.”

19

Ogba nnam
(Mak 10:1-12)

¹ Nga Jizosi kwukworu oka ka, o hi nu Galili whoga, zne n'ike eli Judiya n'aznu Osimini Jodani kiyari. ² Igbudu ele badnu snornu a, o gwo be nriria be pi.

³ Agwna ele Farisi vakwnusiri Jizosi, naakpa a iru, kaa, “O buru oma n'iwu nyerukna gba nnwerne a nnam kwnornu nu nhne obula?”

⁴ O saru be, “Anu gwnuna nu nye kpuru be hite n'opanizo ‘kpuru be nyerukna nu nyerinya,’ ⁵ kaa, ‘Ka

kpayarù, nyerukna jaagharù nda a nù nne a, takwnùsi n'èhni nnwerne a, be lawùru jòogho otu anò-èhni?" ⁶ Kam kpayarù, be búma badnù lawùru, kòvu otu anò-èhni. Nhne Chiokike knekòtaru, badnù tómana a."

⁷ Be síkwa a, "Kìni kpayarù Mozizi nyernu iwu, kaa be gba òkwukwo nnam nyee nyerinya, chíhala a?"

⁸ Jizòsi kanù be, "Mozizi kweru ka kwnornu mkpòma ojo anù, kweru anù gba nnwerne anù nnam, kòvu hite nù mbòm, ò búo kpa ò zì. ⁹ Me kanù anù, nye òbula ke jaagba nnwerne a nnam, hne ò búo nù o neeme òyi, lùru nnwerne berere, o neeme masì òyi."*

¹⁰ Ele sno apna a kanù a, "Ò buru kpam n'esilawùru nyerukna nù nyerinya, ò ka mma badnù gharù ò lù nnwerne mòbu gbò nzi."

¹¹ Kòvu Jizòsi sarù be, "Ò búo kpakara badnù jeegweru òka ka, okwolem ele Chiokike nyernu rikne. ¹² Kwnornu nù agwna ele rukna bù okiri-badnù hite nù rùwho nne be, ò zì masì ele badnù ibne be meteru okiri-badnù, ele ke berere bù ele meteru èhni be okiri-badnù kwnornu èli-eze Chiokike. Nye nwernu rikne o gweru òka ka, gweru a."

Jizòsi goziri rùmu takìri
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Be kwuyanù Jizòsi rùmu takìri ma ò tükwasi be aka a lawùru, kpenu be okpukpe. Kòvu ele sno apna a bigbòru ele kwuyaru be. ¹⁴ Kòvu nù Jizòsi kannù be, "Anù gharù rùmu takìri ma be vakwnusi m, anù bnósni be, kwnornu nù èli-eze Chiokike bù ke ele nù kpa." ¹⁵ Ò tükwasi be aka a lawùru, hi nù pìi whòga.

Eze wikoro
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Otu nyerukna vakwnusi Jizòsi, síkwa a, "Nye-zni-nhne, kìni bù nhne òma me jeeme ma m nwe m bùdnu kwó okwó?"

¹⁷ Jizòsi kanù a, "Kìni kpayarù i nèsikwa m nhne gbasìri nhne òma?"

Ò zá nye bù nye òma okwolem otu badnù, bù Chiokike kpò. Kòvu ò buru nù i pioru ò bna nù bùdnu, bìta nhne Chiokike nyernu n'iwu."

¹⁸ Ò síkwa a, "Ndaa iwu kò?"

Jizòsi kanù a, "Ì gbúko badnù, ì mékò òyi, ì znúkò buznu, ì gbáko akebne aghalaghala, ¹⁹ sòbisinu nda ì nù nne ì, ì jòowhnu nye agbatibi ì n'anya lele èhni ì."

²⁰ Wikoro wam kaa, "M bìtaru m kpakara iwu ele ka. Kìni gwnarnù berere me jeeme?"

²¹ Jizòsi kanù a, "Ò buru nù i pioru nù ì joozu ozu k'èzi, la, re kpakara nhne ì nwernu, kesi ele mboni, ì jeenwe èkwnu n'oligwe, vaa, sno m."

²² Nga wikoro wam nùrnù ikwu-ònu ka, ò la, naagbarù ruwhnu, kwnornu nù o nwernu èkwnu k'agìda.

²³ Jizòsi kanù ele sno apna a, "Me kanù anù ezi òka, ò jaara èhni nye nwernu èkwnu ò bna n'èli-eze Chiokike. ²⁴ Berere kwno, me kanù anù, ò zìnu anòhia be kwu kamèli ewheke ò gawhe n'anya alanga, karù nye nwernu èkwnu ò bna n'èli-eze Chiokike."

²⁵ Nga ele sno apna a nùrnù òka ka, o du kpa be hna èhni, be síkwa, "Ndakwanù nye be jòoznohia?"

²⁶ Kòvu nù Jizòsi legidnèrnù be anya, kanù be, "Nù hne badnù zì be jéemeli a, kòvu be meli kpakara nhne hne Chiokike zì."

²⁷ Pita síkwa a, "Le, a sígbasiri kpakara nhne a nwernu snornu ì, kìni bù nhne a jeekehìa?"

²⁸ Jizòsi kanù be, "Me kanù anù ezi òka, anù ele sno m, nga Nnwò ke Badnù jaadazì nù ngadna eze ke igwugwu a n'òwa ikne wam, anù n'iwuhuru anù joosno m dazìri nù ngadna eze nri nù èbo neekpe èbnurnu nri nù èbo ke Izirelì ikpe. ²⁹ Nye òbula ke sígbasiri òro, mòbu rùmu nne rukna mòbu rùmu nne rinya, nda mòbu nne, mòbu rùmu, mòbu èkwu, kwnornu nù rèwhna m, o jeekehìa otu riwhu nhne ò sígbasiri,

* **19:9** Òkwukwo berere kamasìri: Nye jòolu nyerinya wam nga nzi a gbarù a nnam neeme masì òyi.

kehja masị bụdnu kwó okwo. ³⁰ Kọvu nụ agịda ele be ọsno jọbu ele ipne-aznụ, ele ipne-aznụ jọbu ele be ọsno.”

20

Elulu ele ọrnu ẹkwu vaịni

¹ “Eli-eze Chiokike nụ lele otu nyerukna nwernu ẹkwu ke whogaru n'ọnu ọsisi zne o gno ele ọrnu jọornunu a ọrnu n'ẹkwu vaịni a. ² Nga ya nụ ele ọrnu wam kwekọtaru nụ o jọokwu be otu mkpuru iwai n'ọbochi, o zizne be n'ẹkwu vaịni a.

³ “O whoga masị nụ nhne nụ lele ọtnu-ige tolu n'ọsisi whnụ ele berere nwée nhne be nọornu hne be gwuzogwu n'ederezi ahia. ⁴ O kanụ be, ‘Anụ zne nụ rime ẹkwu vaịni m, nhne dunnu anụ bụ nhne me jeenye anụ.’ ⁵ Be zne. O whoga kwno nhne nụ lele ọtnu-ige ke nri nụ ẹbo, nụ ọtnu-ige ke ẹto n'esilawuru iwhnehnne, mee masị otu nhne wam. ⁶ O whoga masị n'ọtnu-ige ke isne n'ogbednachi whnụ ele berere hne be gwuzogwu n'ederezi ahia, o sịkwa be, ‘Kini kpararụ anụ gwuzogwu hna kpakara ọbochi, o zá nhne anụ nọornu?’

⁷ “Be kaa, ‘Kwnornu nụ o zá nye gnornu aị ọrnu.’

“O kanụ be, ‘Anụ zne n'ẹkwu vaịni m.’

⁸ “N'ogbednachi, nye nwe ẹkwu vaịni wam kanụ nye risi ele ọrnu o sukwu ele ọrnu wam, kwu be ọgwo ọrnu be. O panizo nụ ele ipne-aznụ du nụ ele be ọsno.

⁹ “Nga ele be gnornu ọrnu n'ọtnu-ige ke isne varu, be nahiaru otu badnu otu mkpuru iwai. ¹⁰ Kọvu nga ele be ọsno varu, be cheru nụ be jaanahia ke kakwo, be nahia kwno otu badnu otu mkpuru iwai. ¹¹ Nga be nahiaru a, be takponu nye nwe ẹkwu. ¹² Be kaa, ‘Ele ipne-aznụ ka rnurnu ọrnu otu ọtnu-ige, i kwuru aị nụ be otu ọnu iwai, aị bụ ele vuru ivu rinya ke ọbochi tna neerne bekwnu.’

¹³ “Kọvu o saru nnim nụ rime be, kaa, ‘Enyi m, m méhiele m i, me nụ jị a kwékoritala nụ m jeenye i otu mkpuru iwai? ¹⁴ Gweru ke bụ ke i,

labá, o masịri m me nyee ipne-aznụ lele kpa me nyernu i. ¹⁵ O kwésile n'iwu me gweru nhne m mee kpa me pioru sa? I neewe ẹhni kwnornu nụ m neemenu ele badnu imerne oma sa?’

¹⁶ “Kpam masị, ele ipne-aznụ jeebe ọsno, ele be ọsno jọbu ele ipne-aznụ.”

Jizosi kwuru oka gbasiri ọrnu a ke mgba ẹto

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Kpa Jizosi neezne Jeruselem, o kwuru ele sno apna a nri nụ ẹbo wam zne ichne nụ ngeri apna. O kanụ be, ¹⁸ “Le, a neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyewhete n'aka ele risi arjohna nụ n'aka ele zni iwu ele Ju, be jaama a ikpe ọrnu, ¹⁹ be jeegweru a nyewhete n'aka ele búo ele Ju, be jeeme a nhne mkpari, pnia a nhne, kpogidne a n'ogba, n'ọbochi ke ẹto, o jeehi n'ọrnu lizo.”

Aririo ke nne rumu Zebidi

(Mak 10:35-45)

²⁰ Nne rumu Zebidi vakwnusiri a, ya nụ rumu a rukna, kponu a risi ẹli, nọorio nhne n'aka.

²¹ Jizosi sịkwa a, “Kini nhne i noo-pio?”

O kanụ a, “Kweru rumu m rukna lawuru ka daziri otu n'akarikwnunga i, otu n'akarita i n'eli-eze i.”

²² Jizosi kanụ be, “Anụ máa nhne anụ nọorio. Anụ jọonwoli okiko ke me nọonwo?”

Be kanụ a, “A nwernu rikne.”

²³ Jizosi kanụ be, “Anụ jọonwo n'okiko m, kọvu o dazi n'akarikwnunga m nụ akarita m, o búo ke m n'onyege, kọvu nụ o bụ ke ele Nda m bıkwatannu a.”

²⁴ Nga ele sno apna a nri ke gwnarnu nurnu a, o we be ẹhni k'agida kwnornu rumu nne lawuru ka. ²⁵ Jizosi sukwukota be, kanụ be, “Anụ magwu nụ ele risi ele búo ele Ju neeme ele be nechi kpa o masiri be. Ele kwu be ji aka rikne nechi ele zị nụ mkpururu be. ²⁶ O jáazi kpam n'esilawuru anụ. Kọvu nye pioru o búru nye kwu n'esilawuru anụ, o jọbu nye neeznenu anụ izi, ²⁷ nye ke pioru o búru nye mbom n'esilawuru

anụ jọobu ọhi anụ. ²⁸ Lele kpa Nnwọ ke Badnụ váge ma be znenu a izi, kọvu ma o neeznenu ele berere izi, gweru masị bụdnụ a nyee ma ọ bụru nhne ọgbahia agida badnụ.”

*Jizọsi gwọru ele isni
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Kpa Jizọsi nụ ele sno apna a nọowhuya nụ Jeriko, agida ele badnụ noosno a. ³⁰ Ele rukna lawuru kpuru isni dazigwu nụ ngeri apna, nga be nurnu nụ Jizọsi neewhe, be si lulo, kaa, “Dọnu aị obirizi, Nyenwe aị, Nnwọ Devidi.”

³¹ Agida ele badnụ wam bigbọru be, kanụ be, be kpusni ọnu. Kọvu nụ be siwama k'agida, kaa, “Dọnu aị obirizi, Nyenwe aị, Nnwọ Devidi.”

³² Jizọsi gwuzoru, sukwu be, kaa, “Kini bụ nhne anụ pioru me menu anụ?”

³³ Be kaa, “Nyenwe aị, a pioru ma i mee ma a whnụ ọsno.” ³⁴ Jizọsi dọnu be obirizi, ọ kpatụ be aka n'anya, ngangam be beteru ọ whnụ ọsno, be snornu a.

21

*Jizọsi bnaznenu Jeruselem
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-38; Jọn 12:12-19)*

¹ Nga be vaduru Jeruselem ndundu, be duru Bẹtifagi, ke zị nụ Rugwu Olivu, Jizọsi ziznenu badnụ lawuru ele sno apna a. ² Ọ kanụ be, “Anụ zne nụ mgbu matị ke zị nụ ruwhnu anụ, ngangam anụ jọowhnu iyinya be kpọkwnusiri, ya nụ nnwọ a, anụ tọma be, tọyanu m be. ³ Nye sịkwaru anụ nhne ọbula, anụ kanụ a, ‘Be zị Nyenwe aị mkpa,’ ngangam o jeenye anụ be.”

⁴ Ka bụ ma nhne be kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya mezu,

⁵ “Kanụ ele Zayoni,
‘Le, eze i naavakwnusi i,
ọ bụ enwerne badnụ,
ọ dazigwu n'olu iyinya,
n'olu nnwọ iyinya.’ ”

⁶ Ele sno apna a zne mee kpa Jizọsi nyernu be iwu. ⁷ Be tọya iyinya wam nụ nnwọ a, wụkwasi be iwo be, Jizọsi daziri n'olu be. ⁸ Igbudu ele badnụ gbata iwo be n'apna, ele berere gbubiharu nkala isisi, tusa be n'apna. ⁹ Igbudu badnụ ele neezne nụ ruwhnu a nụ ele snogwu a, neesi lulo, naakaa,

“Ozana* zinu Nnwọ Devidi!

Chiokike gọzi nye naava nụ
rẹwhna Nyenwe aị,

Ozana nụ hne kakwo n'olu.”

¹⁰ Nga ọ bnanyarnu nụ Jeruselem, kpakara ẹli-ọhna mernu imerne, naakaa, “Nyele bụ nyerukna ka?”

¹¹ Igbudu ele badnụ wam naakaa, “Nyerukna bụ Nye Ọwhnurninya wam, Jizọsi ke hi nụ Nazareti ke Galili va.”

*Nhne Jizọsi mernu
n'Ọro Nsọ Chiokike*

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jọn 2:13-22)

¹² Jizọsi bna n'Ọro Nsọ Chiokike chihala ele neere, nọozu ahia n'Ọro Nsọ. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai ruwhnu n'eli, nụ ngadna ele neere nduru. ¹³ Ọ kanụ be, “Be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘Be jookwu ọro m ọro okpukpe,’ kọvu nụ anụ mernu a ọ bụru ọbna ele buznu.”

¹⁴ Ele isni nụ ele mgworo vakwnusi a n'Ọro Nsọ, ọ gwọ nriria be. ¹⁵ Kọvu nga ele risi ariohna nụ ele zni iwu ele Ju whnurnu kpakara ẹnu ndu-ehni ọ nọornu, nụ rụmu takiri neesi okokoba n'Ọro Nsọ, naakaa, “Ozana zinu Nnwọ Devidi,” o we be ẹhni k'agida.

¹⁶ Be sịkwa a, “I nurnu nhne rụmu takiri ka nookwu?”

Jizọsi kanụ be, “Owe! Anụ gwnuna nhne okwukwo nsọ kwuru,

‘Hite n'ọnu rụmu takiri nụ rụmu
nọonwo rẹma,

i mernu ọznarni dna ọdna.’ ”

¹⁷ Ọ gharụ be, whoga, zne Bẹtani, daziri chi bọ.

* **21:9** N'ikwu-ọnu ele Hiburu, Ozana bụ Znọhia!

*Jizōsi vuru isisi
be kwu figi ọnu*

(Mak 11:12-14,20-24)

¹⁸ N'osisi, nga Jizōsi hiri nū Bētani naala Jeruselem, wiri gwnurnu a. ¹⁹ Nga ọ whnurnu isisi figi n'apna, ọ vadu a ẹhni, kọvu ọ whnuna mkpuru ọbula n'olu a, okwolem ọkwukwo budnu kpọi, ọ kanu isisi wam, "Mkpuru miko n'olu i tim tom." Isisi figi wam kpọnwu ngangam.

²⁰ Nga ele sno apna a whnurnu a, o duru be ẹhni, be kaa, "Ndaa kpa isisi ka jiri kpọnwu ngangam?"

²¹ Jizōsi saru be, "Me kanu anu ezi oka, ọ buru nu anu nwernu ọkwnata mkpoma, nwée mkpoma lawuru, ọ buo nhne be mernu isisi figi ka bu nhne anu jeemeli dai, kọvu ọ buru nu anu jaakanu rugwu ka, 'Lizo, dnabna osimini,' o jeeme. ²² Kpakara nhne ọbula anu jororo n'okpukpe, anu jaanahia, ọ buru nu anu nwernu ọkwnata mkpoma."

Rikne Jizōsi

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Nga ọ bnanyarnu n'Oro Nso Chiokike, ele risi ariohna nu ele okno badnu ele Ju vakwnusiri a. Nga o neezni nhne, be sikwa a, "Rikne kini bu nhne i ji neeme nhne i neeme? Nyele nyernu i rikne i ji neeme kpakara nhne ka?"

²⁴ Jizōsi saru be, "M jaasikwa anu otu ajiji, ọ buru anu sa m, m jaakanu anu rewhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka. ²⁵ Owu mini Jōni o hi hnele va? O hi n'oligwe sa, mọbu n'aka badnu?"

Be kwu a n'esilawuru ẹhni be, kaa, "O buru nu a kaa, 'O hiri n'oligwe,' ọ jaasikwa ai, 'Kini mernu anu kwéle a?' ²⁶ Kọvu ọ buru a kaa, 'O hi n'aka badnu,' a nọotu ogwnu ele badnu ka, kwnornu nu kpakara badnu kweru nu Jōni bu nye ọwhnurninya." ²⁷ Be saru Jizōsi, "A máa."

Jizōsi kanu be, "M jáaka masinu anu rewhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka."

Elulu rumu rukna lawuru

²⁸ Jizōsi kanu be, "Kini bu nhne anu naari? Otu nyerukna nwernu rumu rukna lawuru, ọ znekwnusi ke mbom, kanu a, 'Nnwọ m, zne ẹnu tna n'ekwu vai ni m.'

²⁹ "O kaa, 'M jéezne,' omekwo, ọ tuhnasa mkpoma zne. ³⁰ Nda be znekwnusi ke ẹbo, kwu otu nhne wam, ke ẹbo kaa, 'M jeezne, nyenwe m,' kọvu nu o znége.

³¹ "Nyele nu rime be lawuru mernu nhne nda a pioru?"

Be kaa, "Nye ke mbom."

Jizōsi kanu be, "Me kanu anu ezi oka, nu ele ọna ntụ nu ele naagba ewhere jeebe anu ọsno bna n'eli-eze Chiokike. ³² Kwnornu nu Jōni varu gesi anu apna ome mma, anu kwéle, kọvu ele ọna ntụ nu ele naagba ewhere kweruru. Nga anu whnurnu a, anu tuhnasnana mkpoma, kweru a.

Elulu ele ẹnu ẹkwu vai ni

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ "Anu nurnu elulu berere, otu nyerukna zi ke nwernu ẹkwu, ọ kparu vai ni. O gba a mgbugba gburugburu, gwu igbodo hne be jaazi nọzosna manya nu rime a, wu masi oro olu ele nse nu rime a. O gweru ẹkwu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga zne n'eli berere. ³⁴ Nga ige ọ ghọ mkpuru duru, o ziznenu ele izi be znekwnusi ele ẹnu ẹkwu wam, nahia be mkpuru ke dunnu a.

³⁵ "Ele ẹnu ẹkwu wam nwugwu ele izi wam, pnia otu nhne, gbu otu, lo kwno ke berere akaworugwu. ³⁶ O zizne kwno ele izi berere ke kakwo ele ke mbom, be mee kwno be kpm. ³⁷ N'ipne-aznu o ziznenu nnwo a, kaa, 'Be jọsobisinu nnwo m.'

³⁸ "Kọvu nga ele ẹnu ẹkwu wam whnurnu nnwo wam, be gba iznuznu, kaa, 'Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ẹkwu ka, anu va ma a gbu a, ri mkpe a.' ³⁹ Be nwugwu a, gwehala a n'aznu ẹkwu vai ni wam, gbume a.

⁴⁰ "Nga nye nwe ẹkwu vai ni wam varu, kini bu nhne o jeeme ele ẹnu ẹkwu wam?"

⁴¹ Be kanu a, "O jeeme ele ojo wam nwu ẹnu ojo, gweru ẹkwu vai ni a

nyewhete n'aka ele ɛrnu ɛkwu berere ele jeenyehnata a mkpuru a n'ige a.”

⁴² Jizosi kanu be, “Anu gwnuna nhne be gbaru n'okwukwo nsu, 'Akaworugwu ke ele noowu oro juru, kiyam gholam risi nsukala oro.

Ka bu ɛrnu Nyenwe ai,

o bu nhne ndu-ehni n'anya ai.’

⁴³ “Me naakanu anu nu be jaanahoru anu eli-eze Chiokike, nyewhete ele berere ke jaami mkpuru a. [⁴⁴ Nye obula ke jaadnakwasi akaworugwu ka, jaagbawa ibekala ibekala, kovu nye obula ke akaworugwu ka jaadnakwasi, o jeegweri a lele retnu.”]

⁴⁵ Nga ele risi ariohna nu ele Farisi nurnu elulu ele ka, be mahiaru nu o nookwu oka gbasiri be. ⁴⁶ Be noopio kpa be jeeji nɔowugwu a, kovu nu be turu ogwnu igbudu badnu wam, kwnornu nu be gweruru a nu nye owhnurninya.

22

Elulu olulu nnwerne (Luk 14:15-24)

¹ Jizosi tukwnonu be elulu berere, kaa, ² “Be jeeji eli-eze Chiokike sninu otu nyerukna bu eze, ke mennu nnwo a rukna iriri olu nnwerne. ³ O zihala ele izi a be sukwu ele be ziri va n'iriri olu nnwerne wam. Kovu be kwela o va.

⁴ “O zihala ele izi a berere, kaa, ‘Kanu be nu m mekwatalam nhne iriri, be gbulem kpakara okne ehni m nu rumu nnwo ehni m be znurnu oznu, be mekwakwolem kpakara nhne, anu vanu m iriri olu nnwerne.’

⁵ “Kovu nu be lewhuru a anya, znernu ke be, otu nyenum n'ekwu a, ke berere n'ernu a. ⁶ Ele gwnarnu nwugwu ele izi a mee be nhne iwhnerne, gbu be. ⁷ Eze wam weru ehni k'agida, o zizne ele ogwnu a, be zne gbumelele ogbu badnu wam, kpo eli-ohna be bekwnu.

⁸ “O kanu ele izi a, ‘Mbikwatakwolem nhne iriri olu nnwerne, kovu nu ele me sukwuru kwesile. ⁹ Anu zne nu kpakara ngeri apna, sukwu kpakara

badnu anu whnurnu, be va ri wiri olu nnwerne ke m.’ ¹⁰ Ele izi wam whoga n'apna, sukwu kpakara badnu be whnurnu, kpa be hna, ma ele ojo ma ele oma, oro olu nnwerne wam jipiyaru nu badnu.

¹¹ “Kovu nga eze wam bnanyarnu o lesi ele izne wam, o whnurnu otu nyerukna ke woge iwo olu nnwerne.

¹² O sikwa, ‘Enyi m, ndaa kpa i jiri bnanya hna ma woge iwo olu nnwerne?’ Onu snirni a.

¹³ “Ige wam eze kannu ele izi a, ‘Anu kne a eriri ochi nu aka, gwehala n'ederezi, bita a n'ochichiri hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.’ ”

¹⁴ N'ochikota kpakara nhne n'otu, Jizosi kaa, “Be sukwuru agida badnu, kovu nu ele be hohiaru zi ele nu ele.”

Otu ntụ-eli

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ige wam ele Farisi znernu gba iznuznu kpa be jeeme ma o hite n'ikwu-onu gbu nu mbita be. ¹⁶ Be ziznenu a ele sno apna be nu ele dagwunu Erudu, kaa, “Nye-zni-nhne, a magwu nu i bu nye ezi oka, nye neezni apna Chiokike n'ezi oka, nu i so badnu anya kwnornu nu i le badnu anya nu ruwhnu. ¹⁷ Kanu ai, kini bu echiche i, o buru oma n'iwu a tu ntụ nyee Siza, sobu o buo oma?”

¹⁸ Kpa Jizosi magwu nhne ojo be vu nu mkpoma, o sikwa be, “Ndaa nhne anu kwno naakpa m iru, ele ruwhnu lawuru ka? ¹⁹ Anu gesi m mkpuru iwai ntụ.” Be gweyanu a otu mkpuru iwai. ²⁰ O sikwa be, “Nyele nwe ruwhnu ka nu rehna be gbakwasiri a?”

²¹ Be kaa, “Siza nwe.”

O kanu be, “Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike.”

²² Nga be nurnu a, o duru be ehni, be whoga, gharu a lahna.

Ajiji gbasiri olizo n'enwu

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ N'obochi wam masi, ele Sadusi vakwnusiri a, ka bu ele karu nu olizo n'enwu zila. Be sikwa a, ²⁴ “Nye-zni-nhne, Mozizi karu, ‘O buru nu

nyerukna nwụ, nwée rụmu, nwene a rukna jọoluru nnwerne a mụhianu nwene a rukna rụmu.’²⁵ Kịta, rụmu nne rukna ẹsau nụ aị wuru hna, ke mbom luru nnwerne, nwuma nwée nnwọ, ọ sịgbasinu nwene a rukna nnwerne a.²⁶ Otu nhne wam mernu nwene a rukna ke ẹbo, nụ ke ẹto, dụ nụ ke ẹsau.²⁷ Omekwo kpakara be nwụkworu, nwerinya wam masị nwurnu.²⁸ N’olizọ n’ẹnwu, nwerinya wam ọ jọbu nnwerne nyele nụ rime ẹsau wam? Kwnornu nụ kpakara be luru a nụ nnwerne.”

²⁹ Jizọsi saru be, “Anu gahieru apna, anu máa nhne be gbaru n’okwukwo nsọ, mọbu rikne ke Chiokike.³⁰ Kwnornu nụ n’olizọ n’ẹnwu, be lú nnwerne, be gbó nzi. Be jọnu lele ele enine izi zị n’oligwe.³¹ Kọvu nhne gbasiri olizọ n’ẹnwu ke ele nwurnu ọnwu, anu gwnuna nhne Chiokike kannu anu? O karu,³² ‘Mawa bu Chiokike ke Eberham, nụ Chiokike ke Aziki, nụ Chiokike ke Jekọpu?’ Chiokike buo Chiokike ke ele nwurnu ọnwu. O bu Chiokike ke ele zị budnu.”³³ Nga igbudu badnu wam nurnu a, o du kpa be hna ẹhni n’iznizni a.

*Iwu ke kakwo ibne a
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Nga ele Farisi nurnu nụ Jizọsi mesnirni ele Sadusi ọnu, be gbakoru n’otu.³⁵ Otu badnu nụ rime be, bu nye ọgwu iwu sika a ajiji naakpa a iru. O kaa,³⁶ “Nye-zni-nhne, ndaa iwu ke kakwo kpakara Iwu Mozizi nyernu aị?”

³⁷ Jizọsi saru a, “I jeegweru kpakara mkpoma i, gweru kpakara mkpuru ovu i, gweru kpakara ọriri i, whnu Nyenwe aị Chiokike n’anya.’³⁸ Ka bu iwu ke kakwo nụ nhne mbom be nyernu n’iwu.³⁹ Iwu ke ẹbo nụ lele ya, I jọowhnu nye agbatibi i n’anya lele ẹhni i.’⁴⁰ Kpakara Iwu nụ kpakara iznizni ele ọwhnurninya Chiokike knogwu aka n’iwu lawuru ka.”

*Karaisi bu nnwọ nyele?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ Kpa ele Farisi gbakoru, Jizọsi sika be,⁴² “Kini bu echiche anu gbasiri Karaisi? O bu nnwọ nyele?”

Be kanu a, “O bu Nnwọ Devidi.”

⁴³ Jizọsi kanu be, “Kini mernu Enine Chiokike jiri mee Devidi sukwu a ‘Nyenwe m’? Devidi karu,

⁴⁴ ‘Nyenwe aị kannu Nyenwe m, Daziri ẹli n’akarikwnunga m, tem dụ nga me jaabita ele irno i nụ mkpururu ọchi i lawuru.’ ”

⁴⁵ “O buru nụ Devidi sukuru a ‘Nyenwe m,’ ndaa kpa o jeeji buru kwno nnwọ a?”⁴⁶ Be máa nhne be jaasa a. Hite n’ige wam ọ zima nye nwernu anya rikne ọ sika a ajiji berere.

23

*Ele Farisi nụ
ele zni iwu ele Ju*

*(Mak 12:38-40; Luk 11:37-52;
20:45-47)*

¹ Nga wam, Jizọsi kanu agida ele badnu wam nụ ele sno apna a,² “Ele zni iwu nụ ele Farisi ji rikne Mozizi neezni iwu.³ Anu bnote nsni, anu mee nhne be karu anu mee, kọvu anu kpakwadia agwa lele be. Kwnornu nụ be mee nhne be neezni.⁴ Be noovute ele badnu ivu rinya, kọvu be nwée rikne gweru otu mkpaka kpatu ivu wam.

⁵ “Kpakara nhne be neeme bu ma ele badnu lekiri be. Be neeme rekpa akpukpo anohia be biga iwu ziri rude, mee ọnu iwo be zị ogologo.⁶ O naamasị be ọ dazị nụ risi ngadna nụ ige iriri, ma nụ risi ngadna n’oro ọgbako ele Ju.⁷ O naamasị be ele badnu neebekwu be ikwu n’ahia, ele badnu noosukwu be, ‘Nye-zni-nhne.’

⁸ “Anu kwéko be sukwu anu ‘Nye-zni-nhne,’ kwnornu nụ otu nyenum bu Nye-zni-nhne anu, kpakara anu bu rụmu nda.⁹ Anu súkwu nye ọbula ‘nda’ n’owa, kwnornu nụ otu nyenum bu nda anu, Nda ke oligwe.¹⁰ Be súkwu anu ‘Nda-aị-kwu,’ kwnornu nụ otu nyenum bu Nda-aị-kwu, ya bu Karaisi.¹¹ Nye kwu n’esilawuru anu jọbu nye izi anu.¹² Nye ọbula ke jeegwelizọ ẹhni a olu, be jeegwedna a

eli, nye obula ke jeegwedna ehni a eli, be jeegwelizo a olu.

13 “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anu naagbasni mgbo eli-eze Chiokike nu ruwhnu ele badnu, anu za naabna, anu kwé ele naabna be bna. [14 Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anu neeridna oro ele rinya nzi be nwurnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnu whnu anu, anu jeenwe omuma ikpe kakwo ele berere.]

15 “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu neewhe okne osimini ma nu eli etekne mee otu badnu o buru nye sno anu kpenu Chiokike, nga anu mernu a, anu mee nye wam o buru nye kwesiri o zne bekwnu eli renwu mgba lawuru karu anu.

16 “Awhnuwhnu zinu anu ele ndu isni, ele karu, ‘Nye obula ke jeegweru Oro Nso Chiokike du risi, o za nhne o bu, kovu nye obula ke jeeji golu zi n'Oro Nso du risi jigwu ogwo.’ 17 Anu ele iwhnirniwhno whnu osno, ndaa ke kakwo, golu, sobu Oro Nso ke bitaru golu nso?

18 “Anu karu, ‘Nye obula ke jeeji ojo ariohna du risi, o za nhne o bu, kovu nye obula ke jeeji nkesi zi n'olu a du risi jigwu ogwo.’ 19 Ele whnu osno, ndaa ke kakwo, nkesi sobu ojo ariohna ke bitaru nkesi wam nso? 20 Kam kpayarú, nye ji ojo ariohna du risi, ji a, nu kpakara nhne zi n'olu a du risi. 21 Nye ji Oro Nso Chiokike du risi, ji a, nu nye wu nu rime a du risi. 22 Nye jimasí oligwe du risi, ji ngadna eze Chiokike, nu nye dazi n'olu a du risi.

23 “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu nokwu otu nga nu nri nga ke mkporo okwukwo nwernu eknarna oma, minti nu anisi nu kumi, anu gharu nhne zi rinya n'iwu, bu ikpe zi snam, nu obirizi, nu okwnata mkpoma. O zi mkpa nu anu znernu eme nhne ka nu ke berere. 24 Anu ele ndu isni, anu naazahala ndna, kovu ro kameli.

25 “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu nosnu aznu okiko nu okwu be ziri richna, kovu nu rime be jipiyaru nu owho-anya nu badnu nwée rikne jikwaru ehni a. 26 Ji nye Farisi kpuru isni, beru osno mee ma rime okiko nu agbugba ziri richna, ma aznu a buru kwno nhne zi richna.

27 “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu nu lele ilili be teru nznu, ke neegesi ehni a lele nhne marnu mma n'iwhe, kovu okpukpu ele nwurnu onwu nu kpakara nhne zila richna jihiaru nu rime a. 28 O bu kpa anu neegesi ehni anu ele badnu lele ele oma, kovu ruwhnu lawuru nu agwa ojo jihiaru nu rime anu.

29 “Awhnuwhnu zinu anu, ele zni iwu nu ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anu noowu ilili ele owhnurninya, bikwata hne be liri ele oma. 30 Anu naakaa, ‘O buru nu a zi n'obochi ele nda ai, a bo snone be wusi onarna ele owhnurninya.’ 31 Kam kpayarú, anu naagbagidne ehni anu akebne, anu bu rumu ele gburu ele owhnurninya. 32 Anu mezute nhne otutu mmehie ke ele nda anu. 33 Anu agwo, anu eburnu okpu-eli, ndaa kpa anu jaagbanahoru ikpe ke bekwnu eli renwu? 34 M neeziyanu anu ele owhnurninya nu ele akoniche nu ele zni Iwu Mozizi. Kovu anu joogbu agwna be, kpojidne be n'ogba, anu jaapnia agwna be nhne n'oro ogbako anu, kpagbu be hite nu otu eli-ohna du eli-ohna berere. 35 Kam kpayarú, onarna kpakara ele oma be wuwhuru n'owa jaadnakwasí anu, hite n'onarna Ebeli nye oma du onarna Zakaraya nnwo Berekaya, nye anu gburu n'iketa hne zi nso nu ojo ariohna. 36 Me kanu anu ezi oka, kpakara nhne ka jaadnakwasí ebiri ka.

*Jizosi whurnu
Jeruselem n'anya
(Luk 13:34,35)*

37 “Chei! Jeruselem, Jeruselem, ji ke noogbu ele owhnurninya, ke ji akaworugwu nolo ele be ziyannu i.

Mgba ele kpa me pioru o chikota rumu i lele kpa enwerne ochichi neechikota rumu a nu mkpururu aka nkwa a lawuru, kovu i kwéle. ³⁸ Le, be naaghasanu anu oro anu ma o tobiri etekne. ³⁹ Kwnornu nu ka, me kanu, hite kitna, anu jowhnu m berere du nga anu jaakaa, 'Chiokike gozi nye wam ke naava nu rewhna Nyenwe ai.'

24

Be joolulu Oro Nso Chiokike

(Mak 13:1,2; Luk 21:5,6)

¹ Jizosi hi n'Oro Nso Chiokike whoga, ele sno apna a vakwnusi a neegesi a kpa be jiri wu Oro Nso Chiokike. ² Jizosi kanu be, "Anu whnurnu kpakara nhne ka? Me kanu anu ezi oka, otu akaworugwu jogwuzo n'olu ibne a, be jaakwnadna kpakara be n'eli."

Mmekpehni nu okpakna ehni

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Nga Jizosi daziri eli n'olu Rugwu Olivu, ele sno apna a vakwnusi a ichne, be kaa, "Kanu ai nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kini jeegesi nu ovuva i zi ndundu, ya nu okwukwo owa?"

⁴ Jizosi saru be, "Anyu du anu eli o zi nye obula duhie anu. ⁵ Kwnornu nu agida ele badnu jaava nu rewhna m, naakaa, 'Mawa bu Karaisi,' be jooduwhu agida ele badnu. ⁶ Anu jonu ogwu nu otutnu ogwu, kovu mkpoma la anu mini. Kpakara nhne ka jeebe osno mee, kovu okwukwo yoduge.

⁷ "Mba jeelizo megidne mba, eli-eze jeelizo megidne eli-eze, okwnunyo nu eli otne enye jaazi nu hne zi ichne ichne. ⁸ Kpakara nhne ka jonu lele opanizo igbugbu omumu nnwo.

⁹ "Ige wam be jeegweru anu nyee ma be kpakna anu ehni, gbu agwna anu, kpakara mba joosno anu irno kwnornu m. ¹⁰ Agida ele badnu jabita okwnata mkpoma be, be jeere ibne be, sno ibne be irno.

¹¹ Agida ele owhnurninya aghalaghala jeelizo masi, duwhu agida ele badnu.

¹² Kwnornu nu nhne ojo jaazi agida, owhnun'anya agida ele badnu jeeji iyi. ¹³ Kovu be jooznohia nye obula ke jaaknata mkpoma, dazigidne du okwukwo kpakara nhne. ¹⁴ Be jookpo okwo izi oma ka ke gbasiri eli-eze Chiokike nu kpakara owa ma o buru nhne akebne nyee kpakara mba, ige wam okwukwo kpakara nhne jaava.

Awhnuwhnu ke ele Jeruselem jaata

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ "Anu jowhnu nhne ruru oru ke neegweya gba eso n'eli hne o gwuzo nu hne zi nso, ke Danele nye owhnurninya kwuru oka gbasiri a. (Bno nsni, nye obula ke noogwnu nhne ka, ghohia a masi.) ¹⁶ Ige wam, ele zi nu Judiya gbazne n'olu rugwu. ¹⁷ Nye zi n'olu oro hiedna o kwahala nhne zi n'oro a. ¹⁸ Nye zi n'ekwu lahna aznu, chiri iwo a. ¹⁹ Awhnuwhnu jaazinu ele rinya zi rime nu ele neechi nnwo rema n'ige wam. ²⁰ Anu kpenu Chiokike ogha eso anu buko n'ige okirika mobu n'Obochi Ozukwa Inwe. ²¹ Kwnornu n'ige wam okne mmekpehni jaazi ke nu lele ya zikolele hite n'opanizo owa du kitna, owe, o jaazima berere. ²² O buru nu be mene obochi wam ziri ichichi, o za badnu obula be jooznohiali, kovu kwnornu nu ele Chiokike hohiaru, o mernu obochi wam ziri ichichi. ²³ Ige wam o buru nu nye obula kanu i, 'Le Karaisi zi hna,' mobu, 'O zi piari,' i kwé. ²⁴ Kwnornu nu Karaisi aghalaghala zi odo n'odo, nu ele owhnurninya aghalaghala zi odo n'odo jowho iwhne, nonu agida ernu ndu-ehni nu ernu elekema zi odo n'odo, ma be duwhu ele Chiokike hohiaru o buru nu o jeekwe omume. ²⁵ Anu bnote nsni, m bele m osno kanu anu.

²⁶ "O buru nu nye obula kanu anu, 'Le o zi n'eli-ikpa,' anu zne, mobu 'O zi nu rime oro mati,' anu kwé. ²⁷ Kwnornu nu lele kpa amuma oligwe neehi n'obosi ehnam dna nu

odidna ehnám, bú kpa ọ jọonu nga Nnwọ ke Badnụ jaava. ²⁸ Henuhne ọbula iznu dnarnụ, idele jaagbakọ pịi.

Nnwọ ke Badnụ vawa
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ “Wara wara mmekpẹhni ka whe-mernu n'ọbochi wam, ehnám jaagba ọchichiri, ẹnwa jéenyé iwhe a, mbọ ke oligwe jaadna, kpakara iknernema ke oligwe jooonio ohnio.

³⁰ “Ige wam, nhne elekema ke Nnwọ ke Badnụ jọowhuya iwhe n'oligwe, kpakara mba jaagbanụ a mkpe. Be jọowhnu Nnwọ ke Badnụ hne o naava n'erumeru oligwe n'iknernema nụ okne igwugwu. ³¹ Be jọogbu okne ọkwodu, o jeezihala ele enine izi a, be chikotanụ a ele ke Chiokike hohiaru hite nụ ruwhere ẹno k'ọwa, hite n'osotoma ọwa dụ n'osotoma berere.

Muhia nhne hite
n'isisi be kwu figi

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² “Anụ muhia nhne hite n'isisi figi, nga nkala a zịlam pialị pialị nooru ọkwukwo ikne, anụ mahia nụ ndurumini zị ndundu. ³³ Kpam masị, nga anụ jọowhnu kpakara nhne ka, anụ mahia nụ ige wam zị ndundu n'ọnumgbo. ³⁴ Me kanụ anụ ezi ọka, ebiri ka jéewhe tem kpakara nhne ka mee. ³⁵ Oligwe nụ ọwa jaagawhe, kọvu ikwu-ọnu m jáagawhe rịa rịa.

Ọ zá nye magwụ
ọbochi wam

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

³⁶ “Ọ zá nye magwụ ọbochi mọbu ọtnu-ige wam, ele enine izi ke oligwe mámasị, Nnwọ wam mámasị. Okwolem Nda m kpọi bú nye magwụ ọbochi wam. ³⁷ Lele kpa ọ nụ n'ọbochi Noa, ọ bú kpa ọ jọonu ige Nnwọ ke Badnụ jaava. ³⁸ Hne ọ dụ ige mgba-mini ẹli wam, ele badnụ zị neeri, nọonwo, nọolu nnwerne, nọogbo nzi, dụ n'ọbochi Noa bnazernu nụ rime ọgbo. ³⁹ Be máa, tem mgba-mini ẹli

wam va vuru kpakara be zne. Ọ bú kpa ọ jaazị nga Nnwọ ke Badnụ jaava. ⁴⁰ Badnụ lawuru jaazị n'ekwu, be gweru otu ghasa ibne a. ⁴¹ Ele rinya lawuru jaazị neegwe wiri nụ hne be gwe wiri, be gweru otu ghasa ibne a.

⁴² “Kam kpayarụ, anụ neese nse, kwnornu nụ anụ máa ọbochi Nyenwe anụ jaava. ⁴³ Kọvu anụ mahia nụ ọ búru nụ nye nwe ọro mahiaru ọtnu-ige nye buznu jaava, o znernu ose ọro a, o béekwele be liwa ọro a. ⁴⁴ Kpam masị, anụ zịri nụ ojiknernu, kwnornu nụ Nnwọ ke Badnụ jaava ige anụ túge anya a.

Ọhi ke kwesiri
ọ kwnata ovu
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Nyele bú ọhi wam ke nwernu akoniche be kwesiri ọ kwnata mkpọma, nye nda a kwu mernu nye risi ele ọhi berere zị n'ọro a ma o neenye be wiri n'ige kwesiri? ⁴⁶ Ọwa oma zinu n'ohi wam ke nda a kwu hiehnarnu whnụ nụ o neeme kpa nda a kwu karụ. ⁴⁷ Me kanụ anụ ezi ọka, o jeeme a nye jeelekọta kpakara ẹkwu a. ⁴⁸ Kọvu ọ búru nụ ọhi wam bú ọhi ojo, ọ kanụ ẹhni a, ‘Nda m kwu joogbu ọkwu,’ ⁴⁹ o bete naaligbu ele ọhi ibne a, snornu ele manya noogbu, neeri nọonwo manya. ⁵⁰ Nda kwu ọhi wam jaava n'ige ọ túge anya a, n'ọtnu-ige ọ máa. ⁵¹ O joogbubi a ichichi lawuru, mee ya nụ ele ruwhnu lawuru bna n'otu ọgbo, hne be jaazị naakwna ẹkwu, naata rụkwnurnu-ize.”

25

Elulu nri
rụmu oknornokno

¹ “Ige wam be jeeji ẹli-eze Chiokike sninu nri rụmu oknornokno ele chiri tọnji be zne o kwnusi nye nọolu nnwerne ikne. ² Isne n'esilawuru be bú ele iwahnirniwhno, isne bú ele nwernu echiche. ³ Ele iwahnirniwhno gweru tọnji kọvu be jile mọno. ⁴ Ele nwernu echiche gweru tọnji, gbarụ mọno n'olori gweru zne. ⁵ Nye nọolu

nnwerne ikne váge ngwa, anyarna tǔru kpakara be, be zni anyarna.

⁶ “N’esilawǔru abalì, be siri lùlo, ‘Le nye nǔolu nnwerne ikne, anǔ whǔya, zne kwnusi a.’

⁷ “Kpakara rǔmu oknornokno wam lizo, tǔlizo tǔnji be. ⁸ Ele iwhnirni-whno kanǔ ele nwernu echiche, ‘Anǔ nyebǔsi aì agwna mǔno anǔ, tǔnji aì neechni echni.’

⁹ “Rǔmu oknornokno wam nwernu echiche sarǔ be, ‘Óza, mǔno a nwernu jóozunu aì nǔ anǔ, anǔ zne n’aka ele neere mǔno zǔru mǔno ke anǔ.’

¹⁰ “Kpa be znernu ọ zǔ mǔno, nye nǔolu nnwerne ikne varǔ, rǔmu oknornokno ele jiknernu snornu a bna n’iriri ọlu nnwerne. Be gbasni ọro.

¹¹ “Omekwo rǔmu oknornokno iwhnirniwhno wam varǔ, nooznu aka n’ọnu-mgbo, naakaa, ‘Nyenwe aì, Nyenwe aì, gbamanǔ aì ọro.’

¹² “Kǔvu ọ sarǔ be, ‘Me kanǔ anǔ ezi ọka, m máam ele anǔ bǔ.’

¹³ “Kam kpayarǔ, anǔ zìri nǔ nse, kwnornu nǔ anǔ máa ọbochi wam mǔbu nga ọtnu-ige wam jóobu.

*Elulu talenti** (Luk 19:11-27)

¹⁴ “Berere kwno, be jeeji ẹli-eze Chiokike sninu otu nyerukna ke neezne izne, o sukwu ele ọhi a, gweru ẹkwu a nyewhete be n’aka. ¹⁵ O nyernu otu badnǔ talenti isne, nye berere talenti lawǔru, nyee masì nye ke berere otu talenti. O nyernu nye ọbula lele kpa rikne a hna. O lizo zne hne o znezne. ¹⁶ Nye ke o nyernu talenti isne znernu ngangam nǔozu ahia, o nwehia mbnarna talenti isne berere. ¹⁷ Nye ke nahiaru talenti lawǔru zne mee masì kpam, o nwehiaru mbnarna talenti lawǔru berere. ¹⁸ Kǔvu nye ke nahiaru otu talenti znernu gwu ẹli, lite iwai nyenwe a.

¹⁹ “Nga agida ige whemernu, nyenwe ele ọhi wam varǔ ma ya nǔ be piakota nhne o nyernu be. ²⁰ Nye

wam ke nahiaru talenti isne gweru talenti isne berere va, kaa, ‘Nyenwe m, i nyernu m talenti isne, kǔvu le, m nwehiaru m mbnarna talenti isne berere.’

²¹ “Nyenwe a kanǔ a, ‘I mekwarǔ nkari, ọhi ọma, ke be kwesiri ọ kw-nata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nǔ nhne ele nǔ ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n’ovu ọso n’ọnu a.’ ²² Nye ke nahiaru talenti lawǔru varǔ masì, kaa, ‘Nyenwe m, i nyernu m talenti lawǔru, le m nwehiaru m mbnarna talenti lawǔru berere.’

²³ “Nyenwe a kanǔ a, ‘I mekwarǔ nkari, ọhi ọma ke be kwesiri ọ kw-nata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nǔ nhne ele nǔ ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n’ovu ọso n’ọnu a.’

²⁴ “Nye wam ke nahiaru otu talenti varǔ, kaa, ‘Nyenwe m, m maam nye i bǔ, nǔ i bǔ badnǔ aka-nchni, i neegwe nhne n’ẹkwu hne i kpála mkpuru, i naachikota nhne hne i ghála mkpuru. ²⁵ Kam kpayarǔ, ogwnu tǔru m, m gweruru m talenti i lite n’ẹli, le, gwehnarnǔ ke bǔ ke i.’

²⁶ “Nyenwe a sarǔ a, ‘Ọhi ojo, nye ime-mgwu, i magwu nǔ m neegwe nhne n’ẹkwu hne me kpála mkpuru, naachikota nhne hne me ghála mkpuru? ²⁷ Ọ bǔru ọma, i znernu eyisi iwai m n’aka ele gbanwo iwai, nga me varǔ m znernu m anahoru iwai m nǔ mbnarna.

²⁸ “ ‘Anǔ nahia a talenti wam nyega a nye wam ke nwernu nri talenti. ²⁹ Kwnornu nǔ nye ọbula ke nwernu nhne, be jeenye, o nwehnasiru, kǔvu nye ke nwée, be jaanahoru a, ọ bǔbedi ke o nwernu. ³⁰ Anǔ tǔbna ọhi ke bnáge nǔ nhne wam n’ederezi, ọ bna n’ochichiri hne be jaazì naakwna ẹkwu, naata rǔkwnurnu-ize.’

Rǔmu owu nǔ atnǔrnu

³¹ “Nga Nnwọ ke Badnǔ jaava n’igwugwu a, ya nǔ kpakara ele enine izi a, ọ jaadazì ẹli nǔ ngadna

* **25:13** Talenti: N’ige mbom, ọgwo ẹrnu ọbochi bǔ otu mkpuru iwai. Otu talenti hna lele nri pokwu mkpuru iwai.

eze ke igwugwu. ³² Be jaachikota kpakara mba nū ruwhnu a, o jeekeme ele badnū n'esilawūru ibne be, lele kpa nye n'oznu atnūrnū neekewahala atnūrnū n'esilawūru owu. ³³ O jaabita atnūrnū n'akarikwnunga a, bīta owu n'akarita a.

³⁴ “Eze wam jaakanū ele zī a n'akarikwnunga, ‘Anū va, ele Nda m gōziri, anū kehja ēli-eze be bītannu anū hite nga Chiokike kpuru ōwa. ³⁵ Kwnornu nū wiri gwnūrnū m, anū nyernu m wiri, akpīri kpōru m bēkwnu, anū nyernu m mini, m bū m nye izne, anū kwubnarnu m ōro anū. ³⁶ M gbarū m ēto, anū chīta m ikpe, m rīaru m nrīria, anū leru nrīria, m zī m n'ōro ikelu anū varū lekwa m.’

³⁷ “Ige wam ele ōma wam jaakaa, ‘Nyenwe aī, ndaa ige a whnūrnū wiri n'ogwnu ī, a nyega ī wiri, mōbu ige akpīri n'okpo ī bēkwnu, a kwute ī mini? ³⁸ Ndaa ige a whnūrnū nū ī bū nye izne, a kwubnanya ī n'ōro aī, mōbu nū ī gba ēto, a chīta ī ikpe? ³⁹ Ndaa ige a whnūrnū nū ī naariā nrīria mōbu n'ōro ikelu, a lekwa ī?’

⁴⁰ “Eze wam jaasa be, ‘Me kanū anū ezi ōka, kpakara nhne anū mennu nye ka kakwo matī n'esilawūru rūmu nda m, anū mennu me.’

⁴¹ “Nga wam, ō jaakanū ele ke zī a n'akarita, ‘Anū whōga hne me zī, ele be vūru ōnu, bna nū bēkwnu noonwu tim tōm ke be bītannu Ekwensu nū ele enine izi a. ⁴² Kwnornu nū wiri gwnūrnū m, anū nyége m wiri, akpīri kpōru m bēkwnu, anū kwútege m mini. ⁴³ M bū m nye izne, anū kwúbnyage m, m gbarū m ēto, anū chītage m ikpe, m rīaru m nrīria, m zī m n'ōro ikelu, anū lékwala m.’

⁴⁴ “Be jaasa a masī, ‘Nyenwe aī, ndaa ige a whnūrnū nū wiri n'ogwnu ī, mōbu nū akpīri n'okpo ī bēkwnu, mōbu nū ī bū nye izne, mōbu nū ī gba ēto, mōbu nū ī naariā nrīria, mōbu nū ī zī n'ōro ikelu, a lékwala ī?’

⁴⁵ “O jaasa be, ‘Me kanū anū ezi ōka, kwnornu nū anū ménnu a otu nye ke

kakwo matī n'esilawūru ele ka, anū ménnu m.’

⁴⁶ “Ige wam be jeezne ta awhnūwhnu ke kwó okwo, kōvu ele ōma jaabna nū būdnu kwó okwo.”

26

*Be gbarū iznuznu
o gbu Jizōsi*

(Mak 14:1,2; Luk 22:1,2; Jōn 11:45-53)

¹ Nga Jizōsi kwukworu kpakara ōka ka, ō kanū ele sno apna a, ² “Anū magwū nū ōbochi lawūru wheme nū Iriri Ogawhe jaazī, be jeegweru Nnwō ke Badnū nyee ma be kpōgidne a n'ogba.”

³ Ige wam ele risi ariōhna nū ele okno badnū ke ele Ju gbakōru n'obiri nye risi ariōhna be nookwu Kayafasi. ⁴ Be gba iznuznu kpa be jeeji aghigho nwūgwu Jizōsi, gbu a. ⁵ Kōvu be karū, “O jōobu n'Iriri ka, ō zī a kpasu ōhna.”

*Be teru Jizōsi mōno
nū Bētani*
(Mak 14:3-9; Jōn 12:1-8)

⁶ Nga Jizōsi zī nū Bētani, n'ōro Saīmoni nye rīaru nchnīchna, ⁷ otu nwerinya bnanyarnū nye vu mōno otute zī gburu okne ōnu ke nwernu ēknarna ōma ke zī n'ite alabasita, ō wūsi mōno otute ka nū risi Jizōsi kpa ō dazī ēli neeri wiri.

⁸ Nga ele sno apna a whnūrnū a, o we be ēhni, be kaa, “Kīni kpayarū be wuwuhuru mōno otute ka etekne? ⁹ Be znernu o re mōno otute ka agīda īwai, nyee ele mboni.”

¹⁰ Kpa Jizōsi mahīaru nhne be nookwu, ō kanū be, “Kīni kpayarū anū neemekpa nwerinya ka ēhni? O rnūrnū ērnū ōma n'ēhni m. ¹¹ Anū nū ele mboni zī kpakara ige, kōvu nū me nū anū jāazī kpakara ige. ¹² O wūsi mōno otute ka n'ēhni m, o mernu a ma ō bīkwata m n'olili m. ¹³ Me kanū anū ezi ōka, hne nū hne ōbula be jōokpo okwo izi ōma ka nū kpakara ōwa, be jookwuhīa nhne nwerinya ka mernu, ma ō būru nhne o chenwanya a.”

*Judasị kweruru
o re Jizọsi*

(Mak 14:10,11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Ige wam otu badnụ n'esilawuru ele sno apna a nri nụ ẹbo wam, be kwu Judasị Isikarioti, znekwnusiri ele risi ariohna, ¹⁵ ọ sịkwa be, “Kini bu nhne anụ jeenye m, ọ buru me gweru a nyee n'aka anụ?” Be kwu a nri siliva ẹto. ¹⁶ Hite n'ige wam, o bete o pio oghere o jeegweru Jizọsi nyee be.

*Jizọsi nụ ele sno apna a
riri Iriri Ọgawhe*

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13; Jọn 13:21-30)

¹⁷ N'ọbochi mbom ke Iriri Brẹdi Whuge Ọwhu, ele sno apna a vakwnusiri Jizọsi, sịkwa a, “Ndaa hne i pioru ma a mekwatanu i ma i ri Iriri Ọgawhe?”

¹⁸ Ọ kanu be, “Anu zne eli-ohna ka, znekwnusiri nye nu kpa, kanu a, ‘Nye-zni-nhne karu kpa, Ige m zi ndundu, me nu ele sno apna m jeeri Iriri Ọgawhe n'oro i.’ ” ¹⁹ Ele sno apna a mee lele kpa Jizọsi nyernu be iwu, be mekwata Iriri Ọgawhe.

²⁰ N'ogbednachi, Jizọsi nu ele sno apna a nri nu ẹbo wam daziri neeri wiri. ²¹ Kpa be neeri wiri, ọ kaa, “Me kanu anu ezi oka, otu badnu n'esilawuru anu jeere m.”

²² O gbu be igbugbu k'agida, kpakara be n'otu n'otu panizo naakanu a, “Nyenwe ai, ọ bu mawa sa?”

²³ Jizọsi saru be, “Nye me nu a noos-nukota aka n'otu agbugba wiri, nye wam jeere m. ²⁴ Nnwọ ke Badnu jaala lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ gbasiri a, kovu nu awnwhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwọ ke Badnu. Ọ buru oma ọ buru be muna nyerukna wam.”

²⁵ Ige wam Judasị, nye reru a, kaa, “Nye-zni-nhne, ọ bu mawa sa?”

Jizọsi saru a, “Ji n'iwuhuru i karu kpm.”

*Wiri Anyasnu Nyenwe ai
(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kọr 11:23-25)*

²⁶ Kpa be neeri wiri, Jizọsi gweru brẹdi, tunu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, “Anu gweru, ri, ka bu anọ-ehni m.” ²⁷ O gweru okiko, tu mmamma, nyee be, kaa, “Kpakara anu nwọ nu rime a. ²⁸ Kwnornu nu ka bu ọvnarna m ke ọgba-njọ-ehni ke be nọowusi kwnornu agida badnu ma be gbarunu be mmehie be. ²⁹ Me kanu anu, hite kitna m jonwoma manya hi n'isisi vaini whuya ria ria tem du n'obochi me nu anu jonwo a ke ikne n'eli-eze nda m.”

³⁰ Nga be gwnukparu eri, be whoga zne nu Rugwu Olivu.

*Jizọsi karu nu Pita
jogonahoru a*

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jọn 13:36-38)

³¹ Nga wam, Jizọsi kanu be, “Kpakara anu jaagbakwo eso n'abalitna, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘M joogbu nye nọoznu atnuru, atnuru a jaagbakemekwo.’

³² Kovu nga me hiri n'enwu lizo, m jeebe anu osno zne Galili.”

³³ Pita saru a, “Ọ bubedi nu kpakara badnu gbanahoru i, m jaagba eso ria ria.”

³⁴ Jizọsi kanu a, “Me kanu i ezi oka, n'abalika, ige okne ọchichi yaakwnana ekwna, i jogonahoru m mgbasị ẹto.”

³⁵ Pita kanu a, “Ọ burubedi nu ọ zi mkpa me sno i nwuma, m jogonahoru i ria ria.” Ọ bu masi kpa kpakara ele sno apna a kwuru.

*Jizọsi kperu okpukpe
nu Gesevani*

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Jizọsi nu be vaduru n'ekwu Gesevani, ọ kanu ele sno apna a, “Anu daziri hna, me zne kpe okpukpe nu piari.” ³⁷ O kwuru Pita nu rumu rukna Zebidi lawuru yisinu ehni a, ọ panizo o gbu a igbugbu nu o wute a nu mkpoma. ³⁸ Ọ kanu be, “O noogbu m mkpoma m igbugbu k'agida du enwu, anu dazigidne hna, snornu m se nse.”

³⁹ O znetu nū ruwhnu matị, dna, kpu ruwhnu a n'eli, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o buri nū o kwe omume, ma okiko awnūwhnu ka whenahoru m, kovu o buo nhne me pioru, kovu nhne i pioru.”

⁴⁰ O vakwnusi ele sno apna a, hne be neezni anyarna, o kanu Pita, “Kini, anu nwée rikne snornu m se nse otu otu-ige? ⁴¹ Anu se nse, neekpe okpukpe, o zi anu dnabna n'ornurna. Enine ke badnu zi bekwnu, kovu nu ano-ehni zila rikne.”

⁴² O gharu be zne kwno berere ke mgba lawuru, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o buri nū okiko awnūwhnu ka jéewhenahoru m, okwolem ma m nwornu m a, be mee nhne i pioru.”

⁴³ Jizosi hiehna berere, whnu be neezni anyarna, kwnornu nū anya be zi rinya. ⁴⁴ O gharu be, zne kpe okpukpe ke mgba eto, nookwu koriri otu oka wam.

⁴⁵ Nga o hiehna hne ele sno apna a zi, o kanu be, “Anu zi koriri neezni anyarna, noozukwa inwe? Le, otu-ige ke m zi ndundu. Be neegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele mmehie. ⁴⁶ Anu lizo, ma a zne. Anu le, nye neegweru m nyee zi ndundu.”

Be nwudnernu Jizosi

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-13)

⁴⁷ Kpa Jizosi kpu oka n'onu, le, Judasi, otu nū rime nri nū badnu lawuru wam varu, ya nū agida badnu ji ama-ogwnu nū okpiri. Be hi nū hne ele risi ariohna nū ele okno badnu ele Ju va. ⁴⁸ Judasi, nye wam reru a nyernu be nhne elekema, kaa, “Nye obula ke me joosnutu onu, nye wam bu ya, anu nwugwu a.” ⁴⁹ Ngangam, o znekwusi Jizosi, kaa, “Nye-zni-nhne, m bekwulem ji.” O snutu a onu.

⁵⁰ Jizosi kanu a, “Enyi m, mee nhne i varu o mee.”

Be vakwnusi Jizosi, be tukwasi a aka, nwugwusi a rikne. ⁵¹ Otu badnu nū rime ele sno apna Jizosi dosnimarnu aka, mniohia ama-ogwnu

a, gbu nye izi nye risi ariohna, bihala a nsni. ⁵² Jizosi kanu a, “Mniohnasi ama-ogwnu i n'obo a, kwnornu nū kpakara ele gbu ama jaala n'ama. ⁵³ O bu nū i ma a nū m nwernu m rikne kanu Nda m, o ziyanu m nhne kakwo lijoni * nri nū ebo ele enine izi a? ⁵⁴ Kovu me mee kpam, nhne be gharu n'okwukwo nsu nū o jeemeriri, ndaa kpa o jeemezu?”

⁵⁵ Ige wam, Jizosi kanu agida ele badnu wam varu o nwugwu a, “Anu varu chiru ama-ogwnu nū okpiri o nwudne m lele nū bu m nye neemegidne iwu eli. Kpakara obochi m daziri m n'Oro Nso Chiokike neezni nhne, anu nwudnene m. ⁵⁶ Kpakara nhne ka mernu ma nhne ele owhnurninya gharu n'okwukwo nsu mezu.” Ige wam kpakara ele sno apna a ghasaru a, gbawhu.

Jizosi gwuzo nū ruwhnu ele eze-ikpe

(Mak 14:53-65; Luk 22:54,55,63-71; Jon 18:13,14,19-24)

⁵⁷ Ele nwudnernu Jizosi duru a zne n'oro Kayafasi, nye risi ariohna, hne ele zni iwu nū ele okno badnu gbakogwu. ⁵⁸ Pita snornu a, be zitagwo ndundu. O bna nū rime ederezi nye risi ariohna, daziri eli n'esilawuru ele nse, ma o whnu risi nhne neeme.

⁵⁹ Ele risi ariohna nū kpakara ele eze-ikpe noopio ele akebne aghalaghala gbagidne Jizosi ma be gbu a. ⁶⁰ O bu n'ezi nū agida ele akebne aghalaghala whuyaru, kovu be nwée rikne piohia nhne.

N'ipne-aznu, badnu lawuru whuyaru, ⁶¹ be kaa, “Nyerukna ka karu nū o nwernu rikne kwadna Oro Nso Chiokike ka, wu a n'obochi eto.”

⁶² Nye risi ariohna lizo sikwa Jizosi, “O za nhne i naasa? Kini bu akebne ka ele badnu ka naagbagidne i?” ⁶³ Kovu nū Jizosi kpusnirni onu. Nye risi ariohna kanu a, “M ji m Chiokike ke zi budnu kwusi a rikne, ma i kanu ai, ji n'iwuru i bu Karaisi, Nnwọ Chiokike.”

* 26:53 Lijoni: bu pokwu ele ogwnu isunu.

⁶⁴ Jizọsi saru a, “Owe! Ji n'iwuhuru i karu. Kovu me kanu anu, Hite kitna, anu jowhnu Nnwọ ke Badnu hne o dazi n'akarikwnunga Chiokike ke bu Dikne, naava masi n'erumeru oligwe.”

⁶⁵ Nye risi ariohna dowama iwo a, kaa, “O kwululem Chiokike, ndaa nhne a kwno noopio ele akebne berere? Anu nurnu kpa o kwuluru Chiokike. ⁶⁶ Kini bu echiche anu?”

Be saru, “O kwesiri o nwu enwu.”

⁶⁷ Ige wam be bete noogbu a onu mini, naapnia a nhne. Ele berere noogbo a aka, ⁶⁸ be kaa, “Whnu nu ai owhnurninya, Karaisi, nyele gboru i aka?”

Pita Gonahoru Jizosi

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita dazi n'ederezi, otu nnwo oknornokno ele neezne izi vakwnusi a, kaa, “Ji nu Jizosi nye Galili sno masi.”

⁷⁰ Kovu Pita goru nu ruwhnu kpakara be, kaa, “M maam nhne i naakaa.”

⁷¹ Nga o whogaru n'onu-mgbo, nnwo oknornokno berere whnu a, o kanu ele zi pi, “Nyerukna ka nu Jizosi nye Nazareti sno.”

⁷² Pita kwusi a rikne, go kwno berere, kaa, “M maam nyerukna ka.”

⁷³ Ige mati berere, ele gwuzo ndundu vakwnusiri Pita, kanu a, “N'ezi, ji n'iwuhuru i bu otu badnu nu rime be, kwnornu nu ikwu-onu i neegwehia i iwhe.”

⁷⁴ Ige wam o panizo noogo ehni a ngugo, nodu risi, kaa, “M maam nyerukna ka.” Ngangam, okne ochichi kwnarnu ekwna. ⁷⁵ Pita chenwanya ikwu-onu Jizosi kwuru, kaa, “Ige okne ochichi yalakwnana ekwna, i jogonahoru m mgba eto.” O whoga ederezi kwna ekwna mkpuru ovu k'agida.

27

Be kwuznennu Paileti

Jizosi

(Mak 15:1; Luk 23:1,2; Jon 18:28-32)

¹ N'onu osisi, kpakara ele risi ariohna nu ele okno badnu ele Ju gbaru iznuznu, kpebi o gbu Jizosi. ² Be kne a eriri, duru a zne, gweru a nyewhete n'aka Paileti nye neechi.

Enwu Judasi

(Ernu 1:18,19)

³ Nga Judasi nye reru a whnurnu nu be kperu Jizosi ikpe enwu, marnuhni mernu a k'agida, o chihnalanu ele risi ariohna nu ele okno badnu nri siliva eto wam, ⁴ kaa, “M mmehiele m nu ogweru onarna nye ikpe mana resi anu.”

Be kanu a, “Ndaa ke gbasiri ai? Ki bu mkpa i.” ⁵ Judasi tusa iwai wam nu rime Oro Nso Chiokike, whoga, kporu ehni a.

⁶ Ele risi ariohna gweru kpakara iwai wam, kaa, “O megidnenu iwai ai o yisi iwai ka nu nhne be bita iwai n'Oro Nso Chiokike, kwnornu nu o bu iwai onarna.” ⁷ Be kpebi o gweru iwai wam zu eli ele kpu ite hne be jeeli ele izne. ⁸ Ka kpayaru be nookwu a Eli Onarna du tna. ⁹ Nhne ka mernu ma nhne Jerimaya nye owhnurninya kwuru mezu, “Be gweru

nri siliva eto

bu onu ahia

ele Izireli whnurnu onu a,

¹⁰ be gweru a zuya eli ele okpu ite,

lele kpa Nyenwe ai nyernu m n'iwu.”

Jizosi gwuzo nu

ruwhnu Paileti

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ Kovu nu Jizosi gwuzo nu ruwhnu nye neechi echi, nye ochichi wam sikwa a, “I bu Eze ele Ju?”

Jizosi saru a, “Owe! Ji n'iwuhuru i karu kpam.”

¹² Nga ele risi ariohna nu ele okno badnu noobno a nhne, o sala be nhne

obula. ¹³ Paileti sika a, “I nuna kpakara nhne be noobno i?” ¹⁴ Kovu nu Jizosi sala a oka obula, ke mernu o gbagwojiri nye ochichi anya k'agida.

*Be marnu Jizosi
ikpe enwu*

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39--19:16)

¹⁵ N'Iriri Ogawhe obula, nye neechi echi nesigbasinu be otu nye ikelu be rioru a. ¹⁶ Be nwernu otu nye ojo ke ohna marnu zi n'oro ikelu be nookwu Barabasi. ¹⁷ Nga igbudu badnu wam gbakoru, Paileti sika be, “Ndaa nye anu pioru me sigbasinu anu, Barabasi* sobu Jizosi, nye be kwu Karaisi?” ¹⁸ Paileti kwuru ka kwnornu nu o magwu nu be kwuyannu a Jizosi kwnornu owho-anya.

¹⁹ Kpa Paileti daziri nu ngadna ikpe a, nnwerne a ziznenu a izi, kaa, “Aka i zi nu nhne gbasiri nye mee mma wam, kwnornu nu m taru m agida awhnuwhnu nu mboro tna kwnornu a.”

²⁰ Kovu nu ele risi ariohna nu ele okno badnu sigidnenu igbudu ele badnu wam be rio a Barabasi, gbu Jizosi.

²¹ Paileti sika be, “Ndaa nye anu pioru me sigbasinu anu n'ehni badnu lawuru ka?”

Be kaa, “Barabasi.”

²² O sika be, “Kini bu nhne anu pioru me mee Jizosi, nye be kwu Karaisi?”

Kpakara be siwama, “Kpogidne a n'ogba.”

²³ Paileti sika, “Kini mernu? Kini bu nhne ojo ke o mernu?”

Be siwama okokoba ke kakwo, kaa, “Kpogidne a n'ogba.”

²⁴ Nga Paileti whnurnu nu o nwee rikne mee nhne obula, kovu agida ogbugbo dnarnu, o gweru mini kwoka aka a lawuru nu ruwhnu kpakara be, kaa, “Aka m zi richna n'ovnarna

nwerukna ka, anu n'iwuru anu magwu nhne gbasiri a.”

²⁵ Kpakara be karu, “Ovnarna a zi nu risi ai, zi masi nu risi rumu ai.”

²⁶ Paileti sigbasinu be Barabasi. Nga o pniarnu Jizosi nhne, o gweru a nye-whete be ma be kpogidne a n'ogba.

*Ele ogwnu kpariri Jizosi
(Mak 15:16-20; Jon 19:2,3)*

²⁷ Ele ogwnu nye ochichi duru Jizosi zne n'obna ele ogwnu hne kpakara odobiri ele ogwnu gbaru a gburugburu. ²⁸ Be tuma a iwo a, wosi a iwo ihie ihie. ²⁹ Be kpa okpu igwnu, kpasi a nu risi, nee a mkpara n'akarikwnunga, gbunu a mpnerne ochi nu ruwhnu a, kpari a, be kaa, “A bekwulem ji, Eze ele Ju.” ³⁰ Be gbua onu-mini, gweru mkpara wam neeli a nu risi. ³¹ Nga be kparikworu a, be tuma a iwo wam, wosi a kpakara iwo a, duru a zne ma be kpogidne a n'ogba.

*Be kpogidnenu
Jizosi n'ogba*

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Nga be whuyaru, be whnurnu otu nwerukna Sirini, rewhna a bu Saimoni, be sigidne a ma o vuru ogba a sno be.

³³ Nga be vaduru hne be kwu Golugota, ke bu “Hne Okpokoro Risi,”

³⁴ be nee Jizosi manya be gwaru nhne lu nlulu. Kovu nga Jizosi raturu a riro, o kwela o nwota. ³⁵ Be kpogidne a n'ogba, ele ogwnu ke iwo a n'esilawuru be nga be vukworu ogbanuchi. † ³⁶ Be daziri eli neese a. ³⁷ Be bitaru n'olu risi a nhne be bnornu a, “Ka bu Jizosi, Eze ele Ju.” ³⁸ Be kpogidnenu ele buznu lawuru nu Jizosi n'olu ogba, otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. ³⁹ Ele naagawhe naakaja a, neewhnuwhne risi, ⁴⁰ be kaa, “Ji nye naakwnadna Oro Nso Chiokike, wu a n'obochi eto, znohia ehni i. O buru nu i bu Nnwota Chiokike, hi n'olu ogba hiedna.”

* 27:17 Barabasi: Agwna okwukwo kwuru Jizosi Barabasi † 27:35 Agwna okwukwo kwuru: Be mernu ka ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu, “Be keru iwo m n'esilawuru be, gweru iwo m vu ogbanuchi.”

⁴¹ O bu masị kpa ele risi ariohna nū ele zni iwu nū ele okno badnu naakparị a. ⁴² Be kaa, “O znōhiaru ele berere, kovu o nwée rikne znōhia eñni a, o bu eze Izireli, o hi n'olu oḡba hiedna kītna, a jeekweru nū a. ⁴³ O tūkwasiri Chiokike mkpoma, o znōhia a kītna, o buru nū o masiri a, kwnornu nū o karu, ‘M bu m Nnwọ Chiokike.’” ⁴⁴ O bu masị kpa ele buznu wam be kpogidnenu be nū Jizosi n'olu oḡba zi masị naakparị a.

Enwu Jizosi

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Hite n'esilawuru iwhneñnie,† oḡchichiri gbasnirni kpakara eñi wam du n'otnu-ige ke eto.‡ ⁴⁶ N'otnu-ige ke eto, Jizosi jiri okne nkoli siwama, kaa, “Eloi, Eloi, lama sabatani,” ke bu, “Chiokike m, Chiokike m, kini mernu i ghasaru m?”

⁴⁷ Agwna ele gwuzo ndundu nuru a, be kaa, “O noosukwu Elaija.”

⁴⁸ Ngangam, otu badnu gba eso gweru sponji gbajite a nū manya gbaru oka, tukwasi a n'olu isisi, nyee a ma o nwo. ⁴⁹ Ele berere kaa, “Gharu a, a lesi ma Elaija jaava o znōhia a.”

⁵⁰ Nga Jizosi jiri okne nkoli si okokoba berere, o nwebime inwe.

⁵¹ Ige wam ikpe obnosni ke Oro Nso Chiokike gbawaru ibekala lawuru hite n'olu du n'eli. Eñi otne enye dnarnu, agida rugwu gbawaru. ⁵² Ilili kpumernu, agida ele nso hiri n'enwu lizo, ⁵³ be whuya nū rime ilili. Nga Jizosi hiri n'enwu lizo, be bnazne nū rime eñi-ohna nso, gesi agida ele badnu eñni be.

⁵⁴ Nga nye neechi otu riwhu ele ogwnu nū ele ogwnu a zi neese Jizosi whnurnu eñi otne enye nū kpakara nhne mernu, be tu ogwnu k'agida, be kaa, “N'ezi, nyerukna ka buri Nnwọ Chiokike.” ⁵⁵ Agida ele rinya zi masi hne zi ikere neelekiri, ele hi nū Galili snornu Jizosi va, neeznenu a izi. ⁵⁶ N'esilawuru be bu Meri Magidalini,

nū Meri nne Jemisi nū Josefu, nū nne rumu Zebidi.

Be liri Jizosi

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Nga ogbednachi, otu nye eze be kwu Josefu, nye Arimatiya, nye sno apna Jizosi, ⁵⁸ znekwnusiri Paleti, rjo a iznu Jizosi. Paleti nyernu iwu be vute a iznu Jizosi. ⁵⁹ Josefu vuru iznu wam, whu a n'ikpe abochna marnu mma, ⁶⁰ zne lite a nū rime ilili ikne ke aka a, ke o gwuwaru nū rime rugwu. O vuru otu rugwu hna ezi kpusni onumgbo ilili wam. ⁶¹ Meri Magidalini nū Meri kiyari zi ndundu, kete ruwhnu n'ilili wam.

⁶² N'ekile a, ke bu obochi ke sno obochi ojknernu, ele risi ariohna, nū ele Farisi gbakoru znekwnusi Paleti, ⁶³ kaa, “Nda-ai-kwu, a chenwanyarnu nū nye nduwhu wam karu nga o zi budnu, ‘Nga obochi eto whemernu, m jechi n'enwu lizo.’” ⁶⁴ Kam kpayaru, nyee iwu ma be mesni ilili wam rikne du obochi eto, ma ele sno apna a gharu o znurnu a n'abali, kanu ele badnu nū o hiri n'enwu lizo. Aghalaghala ke ipne-aznu jaakakwo ke mbom.”

⁶⁵ Paleti kanu be, “Anu zne, gweru ele ogwnu, be se, anu mesni ilili wam rikne kpa anu nwernu rikne o mee a.” ⁶⁶ Be zne, mesni ilili rikne, kasi ilili a akara n'olu akaworugwu, bita masi ele nse.

28

Jizosi lizoru n'enwu

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Nga Obochi Ozukwa Inwe whemernu, nga chi noobo n'obochi mbom n'ikwezu, Meri Magidalini, nū Meri kiyari varu lekasi ilili. ² Ngangam, eñi tneru enye, enine izi Nyenwe ai hiri n'oligwe hiedna, vume akaworugwu wam, daziri eñi n'olu a. ³ Ruwhnu a nū lele amuma, iwo a naachna lele mkpuru-mini. ⁴ Ogwnu turu ele nse

† 27:45 n'esilawuru iwhneñnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu § 27:45 otnu-ige ke eto: okwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

wam, be ma ririri dna n'eli lele ele nwurru onwu.

⁵ Enine izi wam kanu ele rinya wam, “Ogwu tu anu, m maam nu anu noopio Jizosi, nye be kpogidneru n'ogba. ⁶ O zila hna, kwnornu nu o hilem n'enwu lizo, lele kpa o kwuru. Anu va whnu hne be liru a. ⁷ Anu zne wara wara kanu ele sno apna a, nu o hilem n'enwu lizo, o belem anu osno neezne Galili, anu jowhnu a pii. Le, m bele m osno kanu anu.” ⁸ Be gweru eso, gweru izne hi n'ilili wam gbawhu, be notu ogwu, mkpoma noso masi be nonu k'agida. Be zne kanu ele sno apna a.

⁹ Jizosi kwnusiri be kpa be neezne n'apna, o kanu be, “M bekwulem anu.” Be bna a n'ochi lawuru, kponu a risi eli. ¹⁰ Jizosi kanu be, “Ogwu tuko anu, anu zne kanu rumu nda m, be zne Galili, o hne be jowhnu m.”

Otnutnu ele nse

¹¹ Kpa ele rinya wam naala, agwna ele ogwu wam neese ilili zneru n'eli-ohna kanu ele risi ariohna kpakara nhne mernu. ¹² Ele risi ariohna nu ele okno badnu gba iznuznu, be kwu be agida iwai. ¹³ Be kaa, “Anu kaa, ‘Ele sno apna a varu n'abaliga a neezni anyarna znurnu iznu a.’ ¹⁴ O buru nu nye neechi echi nu a, a jeeme o kweru nu ikpe mana anu, anu jabna nu mmekpehni.”

¹⁵ Ele ogwu wam gweru iwai wam mee nhne ele risi ariohna nu ele okno badnu karu be mee. Be wheke otnutnu ka kpakara n'esilawuru ele Ju du tna.

Jizosi mernu ele sno apna a whnu a anya

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Ernu 1:6-8)

¹⁶ Ele sno apna a nri nu otu wam zne nu Galili n'olu rugwu lele kpa Jizosi kanu be. ¹⁷ Nga be whurnu a, be kponu a risi eli, kovu agwna be nwernu mkpoma lawuru. ¹⁸ Jizosi vakwnusi be, kaa, “Be nyernu m kpakara rikne ke zi n'oligwe ma n'owa. ¹⁹ Anu zne nu kpakara owa

mee ele badnu be buru ele sno apna m, nowu be mini nu rehna ke Nda, nu ke Nnwọ nu ke Enine Nso. ²⁰ Anu zni be bita kpakara nhne me nyernu anu n'iwu. N'ezi, me nu anu zi kpakara ige du okwnukokwnu.”

**Izi ọma lele kpa
Makị
gbarụ a n'okwukwo
Nhne gbasiri okwukwo
ka**

Izi ọma lele kpa Makị gbarụ a n'okwukwo jiri mkpuru oka ka panizo, “Opanizo izi ọma Jizọsi Karaịsi, Nnwọ Chiokike.” Makị gesiri nụ Jizọsi bụ badnụ ke nọrnu ọnu ndu-ehni nụ nye nwernu rikne. Iknerema a whuyaru iwhne nụ nhne o znirni, nụ rikne megidne renwu ojo, nụ rikne o gbarunu ele badnụ mmehie. Jizọsi kwuru ehni a Nnwọ ke Badnụ, nye varu o gweru budnu a nyee ma o dọhia ele badnụ hite nụ mmehie be.

Makị gbarụ nhne Jizọsi mernu karu ikwu-ọnu o kwuru nụ nhne o znirni. O gbarụ nhne matị gbasiri Jōni Nye Wụ Mini, ọwuwu mini a, nụ ọrnurna Jizọsi. O znernu nụ ruwhnu kwu nhne gbasiri ele sno apna Jizọsi nụ ele irno a. N'ipne-aznụ okwukwo a, o kwuru gbasiri ọnu Jizọsi nụ olizo n'ẹnwu a.

Nhne zị n'okwukwo ka

Opanizo izi ọma (1:1-13)

Ọnu Jizọsi nụ rime Galili (1:14--9:50)

Jizọsi znirni nhne rnu ọnu ndu-ehni nụ Judiya (10:1-52)

Hite nụ Galili dọ Jeruselem (11:1--15:47)

Olizo n'ẹnwu Jizọsi (16:1-8)

Jizọsi gesiri ehni a, mekwọ lahna oligwe (16:9-20)

Nye gbarụ okwukwo ka: Makị

Risi nhne o kwno gba a: O gesi nụ Jizọsi bụ Nnwọ Chiokike, hite nụ ọnu ndu-ehni a.

*Ikwu-ọnu Jōni
Nye Wụ Mini*

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jōn 1:19-28)

¹ Opanizo izi ọma Jizọsi Karaịsi, Nnwọ Chiokike. ² Lele kpa Azaya

nye ọwhnurninya gbarụ a n'okwukwo, Chiokike karu,

“Bno nsni, le, m neezizne nye izi m nū ruwhnu i,
nye jeemekwata apna i.

³ Akpiri otu badnụ nọkpo okwo n'eli-ikpa, naakaa,

‘Anu mekwata apna Nyenwe a,
anu mee ma apna a snirni asni.’ ”

⁴ Jōni Nye Wụ Mini bụ nye wam whuyaru iwhne n'eli-ikpa nọkpo okwo naakaa ele badnụ tuhnsa mkpoma ma be wu be mini, ma Chiokike gbarunu be mmehie.

⁵ Kpakara ele zị nū mgbu Judiya nū eli Jeruselem whokwnusiri a. O wu be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

⁶ Jōni wogwu iwo rijni akpukpo anohia be kwu kameli. Ajni o snu n'ikwnu bụ akpukpo anohia. Wiri a bụ igwurube nū mōno ebeka ohia. ⁷ O nọkpo okwo naakaa, “Nye kakwo m rikne vawa n'aznū m, nye me kwesile o whudnahie eli toma eriri okoro-ochi a lawuru. ⁸ M ji m mini wu anu mini, kovu nū nye wam jeeji Enine Nso nọowu anu mini.”

*Ọwuwu mini Jizọsi
nū ọrnurna a*

(Mat 3:13--4:11; Luk 3:21,22; 4:1-13)

⁹ N'ige wam, Jizọsi hiri nū Nazareti ke zị n'eli Galili va, Jōni wu a mini nū rime Osimini Jodani. ¹⁰ Ngangam Jizọsi hiri nū mini nọowhuya, o whnurnu oligwe hne o kpumernu, o whnu Enine Nso hne o neewhekwasị a lele nduru. ¹¹ Otu akpiri hiri n'oligwe kaa, “Ji bụ Nnwọ m me whnurnu n'anya, nhne i masiri m.”

¹² Ngangam Enine Nso wam duru a bna eli-ikpa. ¹³ O zị n'eli-ikpa nri obochi ọno. Ekwensu naarna a ọrnurna, ya nū rumu anohia zị. Kovu nū ele enine izi neeznenu a izi.

*Jizọsi sukwuru ele
noogbu aznū*

(Mat 4:12-22; Luk 4:14,15; 5:1-11)

¹⁴ Nga be yisiri Jōni n'ikelu, Jizọsi znernu Galili neezni izi ọma Chiokike

gweyarı. ¹⁵ O naakaa, “Ige zulem, ẹlize Chiokike zı ndundu, anı tıhnasna mkpoma kweru izi oma.”

¹⁶ Nga o znernu nı ngeri Osimini Galili, o whnı Saımoni nı Anduru nwene a rukna hne be zı noowu ıgbo nı rime osimini, kwnornu nı be bu ele noogbu aznı. ¹⁷ Jizosi kanı be, “Anı va sno m n'aznı, m jeeme anı buru ele jookwnuhia ele badnı lele kpa anı noogbu aznı.” ¹⁸ Ngangam be sigbasi ıgbo be, sno a.

¹⁹ O zne nı ruwhnu matı, o whnı Jemisi nnwo Zebidi nı Joni nwene a rukna zı n'ogbo berere, neemekwata ıgbo be. ²⁰ O sukwu be, ngangam be gharı Zebidi nda be n'ogbo, ya nı ele be gnornu ęrnı, snornu a.

*Jizosi chıhalaru
renwu ojo*

(Luk 4:31-37)

²¹ Be nı Jizosi zne n'eli-ohna Kapanom bna n'oro ogbako ele Ju n'Obochi Ozukwa Inwe neezni nhne. ²² Nhne o neezni duru be ęhni, kwnornu nı o znirni nhne lele nye nwernu rikne, o buo lele ele zni iwu ele Ju.

²³ Otu nwerukna renwu ojo nwugwu bnanyarnı nı rime oro ogbako be, siwama, ²⁴ “Kini bu nhne ai nı ji nwekogwu, Jizosi nye Nazareti? I varu ma i gbumekwo ai? M maam nye i bu, i bu nye nsọ ke Chiokike.”

²⁵ Jizosi bigboru a, kaa, “Kpusnime onu i, hi nı rime a whıya.”

²⁶ Renwu ojo wam dosiri a rikne. O gweru okne nkoli si okokoba, hi nı rime a whıya. ²⁷ O duru kpakara be ęhni ke mernu be bete neesikwarita ęhni be, “Ka bu kini? O bu o zni nhne ikne sa? O nwernu rikne ke o ji notunu renwu ojo oka, be bnotenu a nsni.”

²⁸ Be tnısi otnutnu a nı kpakara ẹli Galili.

Jizosi gworu ele nrıria

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Nga Jizosi hiri n'oro ogbako ele Ju wam whıya, ya nı Jemisi nı Joni, be bna n'oro Saımoni nı Anduru. ³⁰ Ige wam nne nnwerne Saımoni dnanyi

naarıa ęhni orne bekwnu, ngangam be kanı Jizosi nhne gbasiri nwerinya wam. ³¹ O znekwnusi a, jiri a n'aka, dolizo a olu. Ngangam ęhni orne bekwnu wam sigbasi a, o bete neeznenu be izi.

³² N'ogbednachi, nga ęhnam dnarnı, be kwuyanı Jizosi kpakara ele nrıria, nı ele renwu ojo nwugwu. ³³ Kpakara ele zı n'eli wam gbakoru n'onu-mgbo neelekiri. ³⁴ O gworu agıda ele nrıria zı odo n'odo, o chimarnu agıda renwu ojo. O kwele renwu ojo kwu oka, kwnornu nı be magwu nye o bu.

*Jizosi znirni izi oma
nı Galili*

(Luk 4:42-44)

³⁵ N'onu osisi, nga chi yobochnage, o lizo zne hne koru owu, neekpe okpukpe. ³⁶ Saımoni nı ele ya nı be zı noopio a. ³⁷ Nga be piohıaru a, be kanı a, “Kpakara ele badnı noopio i.”

³⁸ Kovu Jizosi kanı be, “A jeezne n'eli ele ke berere ma m zni m be izi oma, kwnornu ka bu nhne me kwnornu va.”

³⁹ O zne nı rime kpakara oro ogbako ele Ju zı nı kpakara Galili neezni izi oma, chıhala ması renwu ojo.

Jizosi gworu nye nchnıchna

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Otu nye naarıa nchnıchna vakwnusiri a, rıasno a, gbnunı a mpnerne ochi, kaa, “O buru nı i pioru, i nwernu rikne mee m ziri rıchna.”

⁴¹ Jizosi donu a obirizi, dosnima aka a, kpatı a, kaa, “M pioru m, ziri rıchna.” ⁴² Ngangam be gworu a nchnıchna wam, o ziri rıchna.

⁴³ Jizosi doru a aka nı nsni k'agıda chıhala a. ⁴⁴ O kanı a, “O za nye obula i kanı, kovu la, gweru ęhni i gesi nye okwa arıohna, gweru ması nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa arıohna ma o buru nhne akebne nyee be nı i zı rıchna.” ⁴⁵ Kovu o whogaru bete notnunu ele badnı, neewheke oka wam, ke kpahıaru nı Jizosi nwema rikne berere o bna nı rime ẹli-ohna

hne ele badnu jowhnu a, kovu o zneru hne koru owu, ele badnu neehi penupe obula naavakwnusi a.

2

*Jizosi gworu nye ehni a
dowurnu odonwu*

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Nga Jizosi lahnarnu n'eli Kapanom, kpa obochi ele nu ele wemernu, agida ele badnu nurnu nu o zi n'oro. ² Agida ele badnu varu jipiya kpa o zima oghere zi, ma n'onu-mgbo. O zi masi nookwunu be ikwu-onu Chiokike. ³ Be vakwnusi a, vyanu a otu nye ngeri ehni a dowurnu odonwu, badnu eno vu a. ⁴ Nga be nwée rikne du a ehni kwnornu nu agida ele badnu wam, be koma olu oro hne o zi. Nga be dokamarnu a, be vudna okpata ke nye ngeri ehni a wam dowurnu odonwu danyi. ⁵ Nga Jizosi whnurnu okwnata ovu be, o kanu nye wam ngeri ehni a nwurnu onwu, "Nwo m, be gbarunam ji kpakara mmehie i."

⁶ Kovu nu agwna ele zni iwu ele Ju dazi eli pii, zi neesikwa nu mkpoma be, ⁷ "Kini mernu nwerukna ka jiri kwu oka kpa? O kwululem Chiokike. Ndaa nye nwernu rikne o gbaru mmehie hne o buo Chiokike kpoi?"

⁸ Ngangam, Jizosi mahiaru nu rime enine a nu be zi naari oka wam nu rime mkpoma be, o sikwa be, "Kini kpahiaru anu naari oriri ka nu mkpoma anu?" ⁹ Ndaa ke zi ewheke, o kanu nye ngeri ehni a dowurnu odonwu, 'Be gbarunam ji kpakara mmehie i, mabu o kaa, 'Lizo, chiri etere i, zne izne.' ¹⁰ M pioru m anu mahia nu Nwo ke Badnu nwernu rikne n'owa o gbaru mmehie." Jizosi kanu nye wam ngeri ehni a dowurnu odonwu, ¹¹ "M ka m ji, lizo, chiri etere i, la oro i."

¹² Ngangam, o lizo, chiri etere a, whoga nu ruwhnu kpakara be, o du kpakara be ehni, be znarni Chiokike, naakaa, "A whnulele nhne nu kpa."

*Jizosi sukwuru Livai
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Jizosi whoga kwno berere nu ngeri Osimini Galili, agida ele badnu vakwnusiri a. O bete neezni be nhne. ¹⁴ Nga o neewhe, o whnu Livai nnwo Alifayosi, hne o dazi n'oro ntụ. O kanu a, "Sno m." O lizo snornu a.

¹⁵ O du nga Jizosi dazi neeri wiri n'oro Livai, agida ele ona ntụ nu ele mmehie snornu Jizosi nu ele sno apna a neeri wiri. Ige wam, ele sno a zi agida. ¹⁶ Nga ele zni iwu ele Ju ele bu ele Farisi whnurnu nu ele mmehie nu ele ona ntụ sno a neeri wiri, be sikwa ele sno apna a, "Kini mernu o noosno ele ona ntụ nu ele mmehie neeri wiri?"

¹⁷ Nga Jizosi nurnu a, o kanu be, "Mkpa dibia ziko naakpa ele ehni buru oma, okwolem ele nriria. M vage m o sukwu ele oma, okwolem ele mmehie."

Ajji gbasiri ovu onu

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ O du nga ele sno Joni nu ele Farisi noovu onu, agwna ele badnu vakwnusi Jizosi sikwa a, "Kini mernu ele sno Joni nu ele sno ele Farisi noovu onu, kovu ele sno apna i za noovu onu."

¹⁹ Jizosi saru be, "Ele varu hne be noolu nnwerne ikne be joovu onu hne nyerukna wam noolu nnwerne ikne nu be zi? Kpakara ige ke be nu nye noolu nnwerne ikne zi, be joovu onu. ²⁰ Kovu obochi vawa nga be jaanahoru be nye noolu nnwerne ikne. Obochi wam be joovu onu.

²¹ "O za nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dnusni n'iwo oknani. O mene kpam, iwo ke ikne jodokahala nhne n'ehni ke oknani. O jodoka ke kakwo agida. ²² O zi masi nye jeegweru manya ikne gbasiri n'olori akpukpo oknani. O mene kpam, manya wam jaagbawama, manya nu olori akpukpo whume etekne. Kovu be gbasiri manya ikne n'olori akpukpo ikne."

*Ajji gbasiri
Obochi Ozukwa Inwe
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

²³ O dū n'otu Obochi Ozukwa Inwe, Jizōsi nū ele sno apna a naagawhe n'esilawuru ẹkwu ikpa. Ele sno apna a bete o ghō ikpa kpa be zenezne. ²⁴ Ele Farisi kanū a, “Le, kīni mernu be neeme nhne kwésile o mee n'Obochi Ozukwa Inwe?”

²⁵ Jizōsi sarū be, “Anū gwnūna nhne Devidi mernu nga o zī nū mmekpēhni, nga wiri gwnūnu a, ya nū ele snogwu a? ²⁶ O bnazernu n'oro nsō Chiokike, nga Abiata bụ nye risi ariohna, o ri brēdi be bitaru nū ruwhnu Chiokike ke kwésile n'iwu o ri, okwolem ele okwa ariohna bụ ele kwesiri n'iwu o ri a, o nyee masi ele nū ya snogwu.”

²⁷ O kanū be, “Chiokike mernu Obochi Ozukwa Inwe kwnornu badnū, be méne badnū kwnornu Obochi Ozukwa Inwe. ²⁸ O nhne kpahjaru Nnwọ ke Badnū jiri buri masi Nyenwe Obochi Ozukwa Inwe.”

3

*Nyerukna aka
dōnwurnu odonwu*

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jizōsi bna kwno berere n'oro ogbako ele Ju, otu nwerukna aka dōnwurnu odonwu zī pji. ² Ele Farisi zī neese a, ma o jōogwo a n'Obochi Ozukwa Inwe, ma be bno a nhne. ³ O kanū nyerukna wam aka a dōnwurnu odonwu, “Lizō, gwuzoru nū ruwhnu kpakara ele badnū.” ⁴ O sika be, “O buri oma n'iwu o mee nhne oma, mōbu o mee nhne būo oma n'Obochi Ozukwa Inwe? O znōhia budi mōbu o gbu ogbu?”

Kovu be nyasimernu bidim. ⁵ Nga o lekparū anya ngaramanga o we ẹhni, o nwe ovu ojo kwnornu nū mkpoma ojo be. O kanū nyerukna wam, “Dōsnima aka i.” O dōsnima aka a, aka a buri oma lele kpa o zī nū mōm. ⁶ Ele Farisi whōga, ngangam be nū ele dagwūnu Erodu zne gbagidne a iznuznu, kpa be joogbu a.

*Agida ele badnū
snornu Jizōsi*

⁷ Jizōsi nū ele sno apna a whōgaru zne ngeri Osimini Galili. Agida ele badnū hi n'eli Galili snornu a, ma ele hi nū Judiya, ⁸ ma ele hi n'eli Jeruselem, nū eli Idumiya, ma n'obosi ẹhnam ke Osimini Jodani nū gburugburu Taya nū Saịdoni, vakwnusiri Jizōsi nga be nūnu kpakara nhne o mernu. ⁹ O kanū ele sno apna a be mee kpa otu ogo matī jaaziri a ndundu kwnornu agida ele badnū wam, o zī be kpagbu a. ¹⁰ Ige wam, Jizōsi gwōru agida ele nrīria, ke kpahjaru agida ele nrīria ojo zī odo n'odo nōokpu n'ehni a ma be kpatū a aka. ¹¹ Nga obula ele rēnwu ojo whnūnu a, be dna n'eli nū ruwhnu a, siwama, kaa, “Jiwa bụ Nnwọ Chiokike.”

¹² Jizōsi dō be aka nū nsni be méko ele badnū mahja nye o bụ.

*Jizōsi hōruru nri nū
badnū lawuru ele izi*

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Jizōsi pnezne n'olu rugwu, sukwu ele o pioru. Be zneknusi a. ¹⁴ O hōru ele rukna nri nū ẹbo ma ya nū be daziri, kwu be ele izi, ma o zihala be zne kpō okwo izi oma, ¹⁵ o nyernu be rikne o chihala rēnwu ojo.

¹⁶ Ka bụ nri nū badnū lawuru wam o hōruru, Saịmoni, nye Jizōsi jiri rēwhna Pita, ¹⁷ nū Jemisi nnwọ Zebidi, nū Jōni nwene Jemisi, o ji kwno be rēwhna Banajisi, ke bụ rumu egbe oligwe, ¹⁸ nū Anduru, nū Filipu, nū Batolomi, nū Matiyu, nū Tōmosi, nū Jemisi nnwọ Alifayosi, nū Tadiyosi nū Saịmoni nye zī n'esilawuru ele noonwu bēkwu nū mkpoma, ¹⁹ nū Judasi Isikarioti, nye reru a.

Jizōsi nū Bēlizibolu
*(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23;
12:10)*

²⁰ Jizōsi bna n'otu oro, agida ele badnū jipiya kwno berere, ke kpararū o nwée oghere ri wiri. ²¹ Nga rumu nne a nūnu a, be whōga ma be nwugwu a, kwnornu nū be karū, “Mkpoma a zúle ozu.”

²² Agwna ele zni iwu ele Ju hiri nū Jeruselem va, kaa, “O nwernu

Belizibolu, o ji rikne nye risi renwu ojo naachihala renwu ojo.”

²³ Jizosi sukwukota be, tnu nu be elulu zi odo n'odo, “Setani o jaachihalali Setani? ²⁴ O buru nu eli-eze kewama megidne ehni a, eli-eze wam joo gwuzoli. ²⁵ O buru masi nu ezi-nu-oro kewama megidne ehni a, ezi-nu-oro wam joo gwuzoli. ²⁶ O buru masi nu Setani lizoru megidne ehni a, kewama, o joo gwuzoli, enwu a valem.

²⁷ “O za nye jaabnali n'oro nye dikne, naahoru a kpakara nhne a, o buru nu o bele osno kne dikne wam eriri. Ige wam o jeenwe rikne naahoru a nhne zi n'oro a.

²⁸ “Owe! M naakanu anu ezi oka, Chiokike jaagbarunu rumu badnu kpakara aruru-eli be ruru nu oka ojo be nookwu, ²⁹ Kovu nye obula ke kwuru kwugidne Enine Nso jeenwe ogbarunu tim tom. Kwnornu nu nye wam rulam aruru-eli nwée ogbarunu okwnukokwnu.” ³⁰ Jizosi kwuru ka kwnornu nu be naakaa nu o nwernu renwu ojo.

*Nne Jizosi nu rumu nne a
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Nne Jizosi nu rumu nne a varu, be gwuzoru n'ederezi, ziznenu a izi, noosukwu a. ³² Agida ele badnu wam zi a gburugburu kanu a, “Le, nne i nu rumu nne i zi n'ederezi noopio i.”

³³ Jizosi sikwaru be, “Nyele bu nne m nu rumu nne m?” ³⁴ O lehnata anya ele dazi a gburugburu, kanu be, “Anu le nne m nu rumu nne m. ³⁵ Nye obula ke neeme nhne Chiokike noopio, nye wam bu nwene m rukna nu nwene m rinya nu nne m.”

4

*Elulu nye ogha mkpuru
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-6)*

¹ Jizosi panizo neezni kwno nhne nu ngeri osimini. Agida ele badnu jiharu hne o zi, ke kpayaru o bnazne n'ogbo, daziri eli. Kpakara igbudu badnu wam gwuzoru nu mkpomkpo eli. ² O ji elulu neezni be agida nhne zi odo n'odo. Nu nhne o neezni, o kaa,

³ “Anu bnote nsni, otu nye ernu ekwu znernu agha mkpuru. ⁴ O du nga o naagha mkpuru, agwna mkpuru dnarnu nu ngeri apna. Rumu onunu tuturu be ta. ⁵ Agwna mkpuru dnarnu n'eli rugwu hne be nwée agida rizna, ngangam mkpuru wam fuharu, kwnornu nu be nwée agida rizna. ⁶ Kovu nga ehnam wasiri, be chnanwu, kwnornu nu be nwée egwnugwnu. ⁷ Agwna mkpuru berere dnarnu n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohia, kpagbu a, o minyage mkpuru. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnu n'eli buru oma, fuhia, nooso, naaba, mihia nri mkpuru eto, berere nri isunu, berere otu riwhu.”

⁹ O kanu be, “Nye nwernu nsni o ji o nu nhne, o nurnu.”

*Nhne o kwno tnu elulu
(Mat 13:10-17; Luk 8:9,10)*

¹⁰ Nga Jizosi nu ele sno apna a nri nu badnu lawuru wam zi, nu agwna ele berere, be sikwaru a nhne gbasiri agida elulu. ¹¹ O kanu be, “Be mernu anu mahia nhne tugwaru otugwa ke eli-eze Chiokike, kovu ele zi n'ederezi, be naakanu be kpakara nhne n'elulu, ¹² ma

‘Be neele anya kpoi, gharu o whnu, nonu nu nsni, gharu o ghohia, o zi be tuhnsna mkpoma hne Chiokike zi, nwehia ogbaru.’ ”

*Risi elulu nye
ogha mkpuru wam
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Jizosi sikwa be, “Anu ghohiage elulu ka? Ndaa kpa anu jeeji ghohia kpakara elulu? ¹⁴ Nye ernu ekwu naagha mkpuru ghasiri ikwu-onu Chiokike. ¹⁵ Mkpuru ele ke dnarnu nu ngeri apna nu lele ele ke nurnu ikwu-onu wam, kovu nga be nurnu a, ngangam Ekwensu varu gweme oka wam nu mkpoma. ¹⁶ Mkpuru ke be ghasiri nu hne rugwu zi nu lele ele ke nurnu ikwu-onu wam, ngangam be gweru snarnima gweru a. ¹⁷ Kovu nu be nwée egwnugwnu, be dazi ige mati, omekwo, nga mmekpehni

mọbu awnụwhnu varu kwnornu nu ikwu-onu wam, ngangam be dnahnala aznu. ¹⁸ Mkpuru ke be ghasiri n'esilawuru igwnu nu lele ele ke nurnu ikwu-onu wam, ¹⁹ kovu mmekpehni ke owa ka, nu aghigho o whnu ekwnu n'anya, nu nkoli ke nhne berere, bnanyarnu, kpagbu ikwu-onu wam. O ghọ nhne mina mkpuru. ²⁰ Mkpuru ke be ghasiri n'eli buru oma nu lele ele ke nurnu ikwu-onu wam, be narnu a, o mipiya nri mkpuru eto, berere nri isunu, berere otu riwhu.”

Elulu tonji n'olu ikpechi
(Luk 8:16-18)

²¹ Jizosi kanu be, “Anu neegweya tonji bita a nu mkpururu nkita, mọbu nu mkpururu okpata? O buo n'olu nhne be bita tonji? ²² Kwnornu nu o za nhne be bigwaru abigwa, ke be jeeme o whuya iwhne, be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni. ²³ O buru nu nye nwernu nsni o ji o nu nhne, o nurnu.”

²⁴ O kanu be, “Anu bnote nsni nkari nkari nhne anu nonu. Nhne anu jiri tunu nye berere bu nhne be jeeji tunu anu, be jeenye anu karukwo. ²⁵ Nye nwernu nhne bu nye be jeenye, nye nwée, be jaanahoru a, o bubedi ke o nwernu.”

Elulu mkpuru nooso oso

²⁶ Jizosi kaa, “Eli-eze Chiokike nu lele nga badnu kpasiri mkpuru n'eli. ²⁷ O zni anyarna n'abali tnenya n'iwhnehnne, mkpuru wam fuhia, nooso, nye wam ma kpa o ji neeme kpa. ²⁸ Eli nu nsunu a neeme isisi nooso, naamihia mkpuru, ke mbom, o fuhia, omekwo igwugwere, omekwo ikpa karu aka ke hi n'igwugwere. ²⁹ Kovu nga ikpa wam karu, ngangam, o gweru ama bete o gbu ikpa kwnornu n'ige o gwe nhne n'ekwu dulam.”

Mkpuru mositadi

(Mat 13:31,32,34; Luk 13:18,19)

³⁰ Jizosi kaa, “A jeeji kini gbu esni eli-eze Chiokike? Mọbu ndaa kpa a jeeji notnu elulu a? ³¹ O nu lele mkpuru isisi be kwu mositadi, ke, nga

be kpasiri a n'eli, o bu mkpuru isisi zi mati kakwo kpakara mkpuru n'owa. ³² Kovu nga be kpasiri a, o sohia buru nhne kakwo kpakara nhne be kpasiri n'eli, wahia agida nkala hna ezi, ke mernu onunu nonu alikwu nu mkpururu idno a.”

³³ Jizosi jiri agida elulu nu kpa nookwunu be ikwu-onu Chiokike, lele kpa be jonuli. ³⁴ O kwugene be ikwu-onu hne o jile elulu. Kovu nga ya nu ele sno apna a kpoi daziri, o kowanu be risi kpakara elulu ka.

Jizosi bigboru ruwhere osimini

(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ O duru n'ogbednachi, o kanu ele sno apna a, “Ngwa ma a whe aka osimini kiyari.” ³⁶ Nga be whogaru n'igbudu badnu wam, be bnakwnusi Jizosi n'ogbo ke o zi, be nu ya snornu. Ogbo ele ke berere sno be. ³⁷ Okne abaka-mini lizo, mini nonowubna nu rime ogbo wam, ke kpahiaru mini jihia n'ogbo wam. ³⁸ Kovu nu Jizosi zi n'aznu ogbo neezni anyarna n'olu nhne oche-risi. Be kpatnenya a, kanu a, “Nye-zni-nhne, o gbasila i nu a noowhu sa?”

³⁹ O tnenya, bigbo ruwhere, kanu okne osimini, “Udno! Daziri bii.” Ruwhere whebiri, ohna dna bii. ⁴⁰ Jizosi kanu be, “Kini mernu anu notu ogwnu? O bu nu anu nwée okwnata mkpoma sa?”

⁴¹ Be turu ogwnu k'agida, be neesikwarita ehni be, “Nye ka bu nyele? Ke ruwhere nu okne osimini noobnotenu nsni?”

5

Jizosi gworu nye renwu ojo nwugwu

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jizosi nu ele sno apna a vadu ngeri Osimini Galili kiyari, n'eli ele Gerasa. ² Nga o hiri n'ogbo whuya, otu nyerukna renwu ojo nwugwu hiri nu hne be li iznu kwnusi a. ³ O wu nu hne be li iznu, o zima nye nwernu rikne tu a ijigba, ⁴ kwnornu nu be tusilam a ijigba nu nhne ikelu

agịda ige, o gbajikwo ijigba, lijikwo nhne ikelu be tugwu a. O zịma nye nwernu rikne mee anya dno a. ⁵ Ige obula, abali nū iwhehnie o zị nū hne be li iznu ma n'olu rugwu, neesi okokoba, gweru akaworugwu buko nṳodowa eḡni a eḡni.

⁶ Kṳvu nga o whnurnu Jizṳsi nū hne zị ikere, o gba eṳo, kṳṳnu a risi eḡi. ⁷ O gweru okne nkṳli si okokoba, naakaa, "Kini bu nhne me nū jị nwekṳgwu, Jizṳsi Nnwṳ ke Chiokike Kakwo Nhne Dum Olu?" ⁸ Ka bu kwnornu nū Jizṳsi kannu a, "Hi nū rime a whuyā, jị renwu ojo."

⁹ Jizṳsi sṳkwa a, "Kini bu rewhna i?"

O kaa, "Rewhna m bu Lijṳni, kwnornu nū a zị agịda." ¹⁰ O riasnosi Jizṳsi rikne o chihala be n'eli wam.

¹¹ Kṳvu agịda ezni zị piam naata wiri nū ngeri rugwu zị ndundu. ¹² Kpakara renwu ojo wam riasno Jizṳsi, kaa, "Zizne ai nū rime ezni ma a bna nū rime be." ¹³ Jizṳsi kweru be, kpakara renwu ojo wam whuyaru zne bna nū rime ezni wam, kpakara rumu anṳhia wam, ke duru pokwu lawuru, gbadnarnu nū ngwulangwu ngeri mini, rinwu nū rime mini.

¹⁴ Ele nṳoznu be gbawhuru, tṳsi a n'eli-ṳhna ma nū rime ekwu. Be va whnṳ nhne mernu. ¹⁵ Be vakwnusi Jizṳsi, whnṳ nye wam agịda renwu ojo nwugwu nū mbṳm, hne o dazi eḡi, woru iwo, mkpṳma a zumasiri ozu, be tu ogwnu. ¹⁶ Ele whnurnu a tṳrnu nhne mernu nye wam renwu ojo nwugwu nū odokwnu ezni wam.

¹⁷ Be bete ariasno Jizṳsi o whṳga nū ngeri eḡi be.

¹⁸ Nga o naabna nū rime ogbo, nye wam renwu ojo nwugwu nū mbṳm riasno a ma o snornu a la.

¹⁹ Jizṳsi kwéle. Kṳvu o kanu a "La n'oro i, lakwnusi ele ke i, tṳsinu be kpakara nhne Nyenwe ai mennu, nū kpa o donnu i obirizi."

²⁰ Nwerukna wam la, panizo nṳotnu nū rime Dekapolisi nhne Jizṳsi mennu a, o duru kpakara ele badnu eḡni.

Nnwṳ rinya matị nū nwerinya ntṳ ṳvnarna

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Nga Jizṳsi lahnarnu aznu bna n'ogbo du nū aznu osimini kiyari, agịda ele badnu jihiaru nū hne o zị. O daziri nū ngeri osimini. ²² Otu nū rime ele risi oro ogbako ele Ju, nye rewhna a bu Jariṳsi, varu, nga o whnurnu Jizṳsi, o dna n'eli n'ochi a, ²³ riasno a, kaa, "Nnwṳ m rinya matị zị n'ṳnu enwu, va soso tukwasi a aka i lawuru ma i dṳhia a, o ziri budnu."

²⁴ Jizṳsi snornu a zne. Agịda badnu snornu a naakpagbu a.

²⁵ Otu nyerinya ke naaria ntṳ ṳvnarna nri nū awha lawuru sno nū igbudu ele badnu wam, ²⁶ ke whnurnu agịda awhnṳwhnu n'aka agịda ele dibia, tuwhukwo kpakara nhne o nwernu, kṳvu o bnana mbnarna obula, o jṳru bujo ke agịda. ²⁷ Nga o nurnu nhne gbasiri Jizṳsi, o va n'aznu a n'igbudu badnu wam, kpatu iwo a aka, ²⁸ kwnornu nū o karu, "O buru me kpatu iwo a aka kpṳi, o jeeme eḡni buru m ṳma."

²⁹ Ngangam ṳvnarna a gbabiri, o metu a n'eḡni nū be gwṳlam a nriria ojo wam. ³⁰ Ngangam Jizṳsi mahiaru nū rikne hilem n'eḡni a whṳga. O tṳhnasna n'igbudu badnu wam sṳkwa, "Nyele kpaturu iwo m aka?"

³¹ Ele sno apna a kanu a, "I whnurnu igbudu badnu naadnagidne i, i naakaa, 'Nyele kpaturu m aka?'"

³² O le anya gburugburu ma o jṳowhnu nye ke mernu nhne ka. ³³ Nwerinya wam, kpa o mahiaru nhne mernu a, o yahna n'ogwnu naama a ririri, dna n'eli n'ochi a, kṳwanu a kpakara ezi oka zị a. ³⁴ Jizṳsi kanu a, "Nnwṳ m rinya, ṳkwnata mkpṳma i znṳhialam jị, la nū udno, nriria i la."

³⁵ Nga Jizṳsi kpṳ oka n'ṳnu, ele hi n'oro nye risi oro ogbako ele Ju wam va, naakaa, "Nnwṳ i rinya nwunam. Ndaa ke i naakpaknata Nye-zni-nhne eḡni?"

³⁶ Jizọsi bnóge nsni nụ nhne be nookwu, ọ kanụ nye risi ọro ọgbako ele Ju wam, “Ị tũko ogwnu, kweru kpọi.”

³⁷ O kwéle nye ọbula snornu a zne, okwolem Pita, nụ Jemisi nụ Jóni nwene Jemisi. ³⁸ Nga be vaduru n'oro nye risi ọro ọgbako ele Ju wam, ọ whnurnu mkpakpo, nụ agida ele naakwna ẹkwna, neesi okokoba. ³⁹ Nga ọ bnazernu, ọ sika be “Ndaa nhne anụ naakpakponu, naakwna? Nnwọ rinya ka nwuna ọnwu, kọvu ọ zị n'anyarna.”

⁴⁰ Be mụ a rụmu. Nga ọ chihalaru kpakara be, o kwuru nda watakiri wam nụ nne a nụ ele nụ ya sno bna nụ hne watakiri wam dnanyi. ⁴¹ Ọ nwugwuru watakiri wam n'aka, kanụ a, “Talita kumi,” ke bu, “Nnwọ rinya matị, m ka m ji, lizo.”

⁴² Ngangam, nnwọ rinya matị wam lizo, neezne izne (ọ gbarụ nri nụ awha lawuru). O duru be ẹhni k'agida.

⁴³ Jizọsi dọ be aka nụ nsni ọ ziko nye mahia nhne mernu. Ọ kaa masi be nyee a nhne o ri.

6

Be juru Jizọsi nụ Nazareti (Mat 13:53-58; Luk 4:15-30)

¹ Jizọsi hi hnam whoga, va n'eli a, ele sno apna a snornu a. ² Ọ du n'Obochi Ozukwa Inwe, ọ panizo o zni nhne n'oro ọgbako ele Ju. Nga be nurnu nhne o neezni, o duru be ẹhni, be ọnesikwa, “Ndaa hne nwerukna ka nwehjaru kpakara nhne ka? Kini bu akoniche ke be nyernu a. Ndaa kpa o ji ọornu kpakara ọrnundu-ẹhni ka? ³ Ka ọ buo nye okwa-nka wam, nnwọ Meri, nụ nwene Jemisi nụ Josefu, nụ Judasi, nụ Saimoni? Ọ buo rụmu nne a rinya zị n'esilawuru aị hna?” Be we ovu ẹhni megidne a.

⁴ Jizọsi kanụ be, “Okwolem nụ ẹli ke a nụ ezi-nu-oro a, ma nụ esilawuru ele ke a, bu hne nye ọwhnurninya nwée ọsobisinu.”

⁵ Ọ rnúlige ọrnundu-ẹhni n'eli ki, okwolem nụ o bikwasiri ele nriria ele nụ ele aka, me ẹhni siri be rikne. ⁶ Ókwe ekwe be duru a ẹhni.

Jizọsi zihalaru ele izi a nri nụ ebo

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-5)

Jizọsi zne nụ rime ẹli-ohna zị ichne ichne zị be ndundu, neezni nhne. ⁷ O sukwu ele izi nri nụ ẹbo wam, panizo neezihala be ẹbo ẹbo, nyee masi be rikne nụ hne renwu ojo zị. ⁸ O nyee be iwu be jiko nhne ọbula n'izne be, okwolem mkpara, be jiko nhne oriri, mọbu rekpa, mọbu iwai nụ rekpa iwo be. ⁹ Ọ karụ be woru okoro-ochi, be woko iwo lawuru. ¹⁰ Ọ kanụ be, “Anụ dazigidne n'oro ọbula anụ jaabna, tem anụ whoga n'eli wam. ¹¹ Hne ọbula be nábnanyana anụ mọbu bnóne nsni n'ikwu-ọnu anụ, anụ jowwhoga pị, lisnama riza ke zị n'ochi anụ, ma ọ buru nhne akebne megidne be.”

¹² Be whoga nookwunu ele badnụ ikwu-ọnu Chiokike, be tūhnasna mkpoma. ¹³ Be chihalaru agida renwu ojo, tesi masi agida ele naaria aria mọno, me ẹhni siri be rikne.

Enwu Jóni Nye Wụ Mini (Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Eze Erọdu nurnu a, kwnornu nụ rewhna Jizọsi wholam iwhe. Agwna badnụ naakaa nụ Jóni Nye Wụ Mini hilem n'enwu lizo, ọ bu nhne mernu kpakara rikne ka ji ọornu ọrnundu-ẹhni nụ rime a. ¹⁵ Ele berere karụ, “Ọ bu Elaija.”

Ele berere kaa, “Ọ bu nye ọwhnurninya, lele otu nụ rime ele ọwhnurninya gbaka.”

¹⁶ Kọvu Erọdu nurnu a, ọ kaa, “Ọ bu Jóni Nye Wụ Mini, nye me biri risi, o lizolam.” ¹⁷ Erọdu karụ nụ mbom be nwudne Jóni, kne a eriri n'oro ikelu kwnornu nụ Erodiasi nnwerne Filipu nwene a, nye ọ luru. ¹⁸ Jóni kannu Erọdu, “Ọ buo ọma n'iwu ọlu nnwerne nwene i.”

¹⁹ Erodiasi beteru o vunu Jóni irno nụ mkpoma, o pioru o gbu a, kọvu nụ o nwée rikne, ²⁰ kwnornu nụ Erọdu turu ogwnu Jóni. Ọ mahjaru nụ ọ bu nye mee mma nụ nye zị nsọ, ọ bikwata a nkari. Ige ọbula ọ nurnu ikwu-ọnu a, ọriri jihia mkpoma, kọvu nụ o ji snarima nurnu ikwu-ọnu a.

²¹ N'ipne-aznụ, oghere whụyanu Erodiasi. Erọdu siri wiri o chenwanya ọmumu a. O sukwu ele nụ ya sno nēechi, nụ ele risi ọgwu nụ ele risi ẹli Galili. ²² Nga nnwọ rinya Erodiasi bnanyarnụ tne eri sọru Erọdu nụ ele nụ ya zị n'ọnu k'agịda, eze kanụ woknornokno wam, "Rịo m nhne ọbula masiri i, m jeenye i." ²³ O kweru a mkwna kwesi a rikne, kaa, "Nhne ọbula i rioru m, m jeenye i, ọ bụbedi o keme ẹli-eze m ẹbo."

²⁴ Ọ whọga sịkwa nne a, "Kini bụ nhne me jọorio?"

O kanụ a, "Risi Jọni Nye Wụ Mini."

²⁵ Nnwọ rinya wam gba ẹso kwnusi eze, kanụ a, "M chọru m i nyee m risi Jọni Nye Wụ Mini n'agbụgba kịtna."

²⁶ Ẹhni nwurnu eze, kọvu kwnornu mkwna wam o kweru nụ ele ya nụ be dazị neeri wiri, ọ māsila a ọ la aznụ nụ mkwna o kweru a. ²⁷ Ngangam, o zihala nye gbu badnụ, nyee a iwu o bihịa risi Jọni. O zne bihịa risi Jọni n'oro ikelu. ²⁸ O vuya risi a n'agbụgba, nyee a nnwọ rinya wam, nnwọ rinya wam nyee a nne a. ²⁹ Nga ele sno apna Jọni nurnu a, be va vuru iznu a lite.

Jizọsi nyernu pokwu badnụ isne wiri

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jọn 6:1-14)

³⁰ Ele izi Jizọsi hiebnanyarnụ hne Jizọsi zị, be tñsinu a kpakara nhne be mernu nụ kpakara nhne be znirni ele badnụ. ³¹ Kwnornu nụ agịda ele badnụ naava, naala, oghere o ri wiri zila, Jizọsi kanụ be, "Anụ va ichne nụ hne kọru owu, zukwaru inwe." ³² Be nụ nsnunu be bna n'ogbo zne hne kọru owu.

³³ Agịda badnụ whnurnu nga be neezne. Be mahiaru be, be hi nụ kpakara ẹli-ohna gweru ọchi gbakọ nụ pịi, beru be ọsno dụ. ³⁴ Nga Jizọsi whụyaru n'ogbo, ọ whnụ igbudu ele badnụ, ọ dọnu be obirizi, kwnornu nụ be nụ lele atnurnu nwée nye nọoznu be. Ọ panizo neezni agịda nhne. ³⁵ Nga ọbochi znemirnu, ele sno apna a vakwnusi a, kaa, "Hna kọgwu owu,

ọbochi zneminem. ³⁶ Zihala ele ka ma be zne nụ rime ẹkwu ma nụ rime ẹli-ohna zne zuru nhne oriri."

³⁷ Kọvu Jizọsi kanụ be, "Anụ nyee be nhne be jeeri."

Be sịkwa a, "A jeezne zuya brẹdi riwhu mkpuru iwai lawuru, nyega be, ma be ri?"

³⁸ Ọ sịkwa be, "Anụ nwernu ike brẹdi ele? Zne lekasi."

Nga be mahiaru, be kaa, "Ike brẹdi isne, nụ aznụ lawuru."

³⁹ Jizọsi kanụ be mee kpakara be daziri ẹli nụ mkpuru nụ mkpuru n'olu achara budsonu. ⁴⁰ Be daziri ẹli nụ mkpuru nụ mkpuru, ele otu riwhu nụ ele nri isne. ⁴¹ Jizọsi gweru ike brẹdi isne wam nụ aznụ lawuru wam, le anya n'oligwe, tų mmamma, nyawama ike brẹdi isne wam, nyee ele sno apna a ma be nyee ele wam. O keme aznụ lawuru wam n'esilawuru kpakara be. ⁴² Kpakara be ri, riji ruwho. ⁴³ Ele sno apna a tųtukota ruvnuruvnu brẹdi nụ aznụ ke gw-narnu ke jihiaru nri nụ nkita lawuru. ⁴⁴ Ele riri brẹdi wam bụ pokwu ele rukna isne.

Jizọsi znernu izne n'olu mini
(Mat 14:22-33; Jọn 6:15-21)

⁴⁵ Ngangam o mee ele sno apna a bna n'ogbo, beru a ọsno kwowhe aznụ osimini dụ ẹli Bętesaida, nga o neezila igbudu badnụ wam. ⁴⁶ Nga o zilakworu be, o zne n'olu rugwu zne kpe okpukpe. ⁴⁷ N'ogbednachi, ọgbo wam zị n'esilawuru okne osimini, ya nụ nsnunu a zị n'olu ẹli. ⁴⁸ Ọ whnụ be hne be zị nọdoli nọkwo ọgbo kwnornu nụ ruwhere neewhegidne be. Ọ vakwnusi be nụ ọnu ọsisi neezne izne n'olu mini. O pio o whe be, ⁴⁹ kọvu nga be whnurnu a hne o neezne izne n'olu osimini, ọ nụ be lele renwu. Be si okokoba k'agịda. ⁵⁰ Kpa kpakara be whnurnu a, mkpoma la be mini.

Jizọsi znernu izne

n'olu mini

(Mat 14:22-33; Jọn 6:15-21)

⁴⁵ Ngangam o mee ele sno apna a bna n'ogbo, beru a ọsno kwowhe aznụ osimini dụ ẹli Bętesaida, nga o neezila igbudu badnụ wam. ⁴⁶ Nga o zilakworu be, o zne n'olu rugwu zne kpe okpukpe. ⁴⁷ N'ogbednachi, ọgbo wam zị n'esilawuru okne osimini, ya nụ nsnunu a zị n'olu ẹli. ⁴⁸ Ọ whnụ be hne be zị nọdoli nọkwo ọgbo kwnornu nụ ruwhere neewhegidne be. Ọ vakwnusi be nụ ọnu ọsisi neezne izne n'olu mini. O pio o whe be, ⁴⁹ kọvu nga be whnurnu a hne o neezne izne n'olu osimini, ọ nụ be lele renwu. Be si okokoba k'agịda. ⁵⁰ Kpa kpakara be whnurnu a, mkpoma la be mini.

Ọ kanụ be, "Mkpoma si anụ rikne, ọ bụ mawa. Anụ tuko ogwu." ⁵¹ O pnekwnusi be nụ rime ọgbo, ruwhere wam whebiri. O duru kpakara be ẹhni k'agịda. ⁵² Be ghoyage ẹnu

ndu-ẹhni gbasiri ike brẹdi isne wam, mkpoma be ghoyagele a.

*Jizosi gworu ele nriria
n'eli Genezareti
(Mat 14:34-36)*

⁵³ Nga be wheru, be vadu n'eli Genezareti kpokwnusi ogbo be. ⁵⁴ Kpa be whuyaru n'ogbo, ngangam agida ele badnu mahiaru Jizosi. ⁵⁵ Be gbazu kpakara eli wam, panizo noovuya n'okpata ele nriria penupe obula be nurnu o zi. ⁵⁶ Hne nu hne obula o bnazernu, n'eli mati, mọbu eli hna ezi, mọbu n'ekwu, be dnanyita ele nriria n'ahia, be naariasno a ma be kpatu ke bu onu iwo aka. O gworu kpakara ele kpaturu onu iwo a aka.

7

*Omen'eli ke ele mbom
(Mat 15:1-9)*

¹ Nga ele Farisi nu agwna ele zni iwu ele Ju hiri nu Jeruselem vakwnusi Jizosi, ² be whurnu nu ele sno apna a ji aka kpuru rune neeri wiri, ke bu aka be kwola okwo. ³ Ele Farisi nu kpakara ele Ju ri wiri hne be kwola aka nkari. Be naabita omen'eli ke ele mbom znirni be. ⁴ Be hi ahia yahna, be ri hne obula hne be hniage ehni. O zi masi omen'eli berere ke be nahiaru, noosno, lele kpa be snu okiko, nu ite, nu okwu.

⁵ Ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju sikwa Jizosi, "Kini kpayaru ele sno apna i za naabita omen'eli ele mbom? Be gweru aka be kwokwala nkari neeri wiri."

⁶ Jizosi saru be, "Azaya whurnu owhurninya gbasiri anu k'ezi, naakaa, anu bu ele ruwhnu lawuru, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, naakaa, 'Ele ka ji mgbele-onu etekne nosobisinu m, kovu mkpoma be zi ikere nu hne me zi.

⁷ Be nokponu m risi eli n'etekne, neezni nhne badnu nyernu n'iwu lele nu o bu iwu ke Chiokike.'

⁸ Anu naagharu iwu ke Chiokike, nwukwaru omen'eli ke badnu."

⁹ Jizosi kanu be, "Anu marnu ama gharu nhne Chiokike nyernu n'iwu ma anu bita omen'eli anu. ¹⁰ Kwnornu nu Mozizi karu, 'Sobisinu nda i nu nne i,' nu 'Nye obula ke jovu nda a mọbu nne a onu, be gbu a.' ¹¹ Kovu anu karu nye obula ke jaakanu nda a mọbu nne a, 'Nhne i jeerihia n'aka m bu Kobani' (ke bu nkesi o nyernu Chiokike) ¹² ige wam anu jeeke o menu nda a mọbu nne a nhne berere. ¹³ Anu neeme nhne ka neegweru ikwu-onu Chiokike neeme nhne etekne hite n'omen'eli ke anu, neenyewhete a n'aka ele berere. Nu agida nhne nu kpa anu neeme."

*Nhne neemeru badnu
(Mat 15:10-20)*

¹⁴ Jizosi sukwuru igbudu badnu wam berere kanu be, "Anu bnote nsni n'ikwu-onu m, anu ghohia a masi. ¹⁵ O za nhne ke hi n'ederezi bna nu rime badnu ke nwernu rikne meru a. Kovu nhne ke hiri nu rime badnu whuya bu nhne neemeru badnu." [¹⁶ Nye nwernu nsni o ji o nu nhne o nurnu.]

¹⁷ Nga o gharuru agida ele badnu wam bna nu rime oro, ele sno apna a sikwaru a ajiji gbasiri elulu wam. ¹⁸ O saru be, "Ke bu nu anu nwée oghohia? Anu máa nu nhne ke hiri n'ederezi bna nu rime badnu nwée rikne meru a? ¹⁹ Kwnornu nu o bnana nu rime mkpoma a, hne o bnarnu bu ruwho a, be nynohala a n'osoro." (Ka bu ke Jizosi jiri kaa nu kpakara wiri zi richna.)

²⁰ Jizosi zi koriri nookwu, "Nhne ke hiri nu rime badnu whuya bu nhne neemeru badnu. ²¹ Kwnornu nu o bu nu rime mkpoma badnu bu hne kpakara oriri ojo hi nowhuya, ome oyi, oznu buznu, ogbu badnu, ²² ome oyi ele nwernu nnwerne nu ele nwernu nzi, anyakwu, aruru-eli, aghigho, ogba ewhere, owho-any, okaja, oknomo-kno, iwhnirniwhno, ²³ Kpakara nhne ojo ka hi nu rime badnu whuya, be meru badnu."

*Okwnata ovu otu
nwerinya Sirofinisa
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Jizosi hi nu rime pi whoga, zne n'eli zi Taya ndundu. O bna n'otu oro, o piole ele badnu mahia, kovu nu be nwée rikne bigwa a. ²⁵ Ngangam, otu nyerinya ke nnwo a rinya mati nwernu renwu ojo nuru nhne gbasiri Jizosi, o varu dna n'eli n'ochi a. ²⁶ Nwerinya wam buo nye Ju, be muru a nu Sirofinisa. O riasno a ma o chihala renwu ojo wam n'ehni nnwo a rinya. ²⁷ Jizosi kanu a, "Beru osno nyejite rumu takiri wiri ruwho, kwnornu nu o buo oma o gweru wiri rumu takiri turalanu nkita."

²⁸ Kovu o saru, "Nyenwe ai, o bubedi rumu nkita ke zi nu mkpururu ikpechi neeri ruvnuruvnu wiri rumu takiri."

²⁹ Jizosi kanu a, "Kwnornu nu nhne ka i kwuru, la, renwu ojo wam whogalam n'ehni nnwo rinya."

³⁰ O la n'oro a, whnu nu nnwo a dnanyi n'olu okpata, nu renwu ojo wam whogalam masi.

*Jizosi gworu nye mgbu
nu nsni inyo*

³¹ Jizosi whogaru nu ngeri Taya gawhe n'esilawuru Saïdoni, hi n'esilawuru eli Dekapolisi du Osimini Galili. ³² Be kwuyanu a otu nyenum ke dnarnu mgbu ke nu nsni, be riasno a ma o bikwası a aka a. ³³ Jizosi kwuhala a n'esilawuru agida badnu whoga ichne, o yisi mkpaka a nu nsni a lawuru, gbı onu-mini, kpatu riro a aka. ³⁴ O lelizo anya n'oligwe, snu idne, kaa, "Efata," ke risi a bu, "Kpume."

³⁵ Ngangam nsni a lawuru kpumernu, nhne knesnirni a riro tomarnu, o kwukwata oka. ³⁶ Jizosi kasinu be rikne be kanukwadia nye obula, kovu kpa o naakanusinu be rikne bu kpa be neewheke a. ³⁷ O duru kpa be hna ehni k'agida, be naakaa, "O neeme kpakara nhne buru oma. O mernu ele nsni inyo nu nsni, ele mgbu kwu oka."

8

*Jizosi nyernu
pokwu badnu eno wiri
(Mat 15:32-39)*

¹ N'ige wam nga agida ele badnu gbakoru berere, be nwée masi nhne be jeeri. Jizosi sukwu ele sno apna a, kanu be, ² "Mnoodonu agida ele badnu ka obirizi, kwnornu nu me nu be dazilam obochi eto, be nwée nhne be jeeri. ³ O buru nu me zihala be n'onu etekne, anya-aju joovu be n'apna, agwna be hi hne zi ikere va."

⁴ Ele sno apna a sikwa a, "Ndaa kpa badnu jeeji nyeji ele badnu ka wiri ruwho n'eli-ikpa hna?"

⁵ O sikwa be, "Anu nwernu ike bređi ele?"

Be kaa, "Esau."

⁶ O kanu agida ele badnu wam daziri eli. O gweru ike bređi esau wam, tunu Chiokike mmamma, o nyawama be, nyee ele sno apna a be bete neenye ele badnu, ele sno apna a kesiri ele badnu wam wiri. ⁷ Be nwe-masiri aznu mati ele nu ele, o tu kwno mmamma, kaa be nyee ele wam. ⁸ Be ri, ruwho ji be, be tutukota ruvnuruvnu bređi ke gwnarnu, ekperi nkita esau jihiaru. ⁹ Be duru pokwu eno, Jizosi zihala be. ¹⁰ Jizosi bna nu rime ogbo, ya nu ele sno apna a, be va nu eli Dalamanuta.

*Ele Farisi pioru
nhne elekema
(Mat 16:1-4)*

¹¹ Ele Farisi varu panizo neesikwa a ajiji, noopio nhne elekema hi n'oligwe, naakpa a iru. ¹² O snu idne k'agida nu rime ovu a, kaa, "Kini kpahiaru ebiri ka noopio nhne elekema? N'ezi me kanu anu, o za nhne elekema be jeenye ebiri ka." ¹³ O gharu be bna kwno nu rime ogbo whe aznu osimini kiyari.

*Nhne whu bređi
ele Farisi nu Erođu
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Ele sno apna a chezuru o gweru bređi, be ji otu ike bređi kpoi nu rime ogbo. ¹⁵ Jizosi kasinu be rikne, "Any

du anu ẹli, anu neeze nhne whu bredi ke ele Farisi nu Erodu.”

¹⁶ Be notnurita n'esilawuru be, naakaa, “O bu kwnornu nu a jile bredi.”

¹⁷ Nga Jizosi mahiaru a, o kanu be, “Kini kpahiaru anu naakaa nu anu jile bredi? Anu yoghoyage? Nduu otula anu sa? ¹⁸ Anu nwernu anya, anu whnu osno? Anu nwernu nsni, anu nu nhne? Anu gbadiyala? ¹⁹ Nga me keru ike bredi isne n'esilawuru pokwu badnu isne, nkita ele jihiaru nu ruvnuruvnu anu vulizoru?”

Be kaa, “Nri nu ẹbo.”

²⁰ “Nga me keru esau nye pokwu badnu eno, ruvnuruvnu nkita ele bu nhne anu vulizoru?”

Be kaa, “Esau.”

²¹ O kanu be, “O bu nu anu yoghohiala koriri?”

Jizosi gworu nye isni nu Betesaida

²² Jizosi nu ele sno apna a va n'eli Betesaida. Be kwuyanu a otu nye isni, riasno a ma o kpatu a aka.

²³ O nwugwuru nye isni wam n'aka, duru a zne n'aznu eli-ohna wam. O gbusi a onu mini n'anya, tukwasi a aka a lawuru, o sikwa, “O zi nhne i nqowhnu?”

²⁴ O le anya n'olu, kaa, “M nqowhnu badnu, kovu be nu lele isisi neezne izne.”

²⁵ Jizosi tukwasi kwno a aka a lawuru n'anya a berere, o legidne anya, anya a buru oma, o whnusunama kpakara nhne nkari. ²⁶ O zihala a n'oro a, kanu a, “I lahnakwadia nu rime eli-ohna berere.”

Pita kahiaru nye Jizosi bu (Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Jizosi whoga, ya nu ele sno apna a bna nu kpakara eli-ohna mati zi ndundu Sizaria Filipai. Nga be zi n'apna, o sikwa ele sno apna a, “Ele badnu be naakaa nu me bu nyele?”

²⁸ Be saru a, “Agwna be naakaa Joni Nye Wu Mini, ele ke berere naakaa Elaija, ele ke berere kaa otu nu rime ele owhnurninya.”

²⁹ O sikwa, “Anu n'iwuru anu, anu kanu nu m bu m nyele?”

Pita saru a, “Ji n'iwuru i bu Karaisi wam.”

³⁰ O do be aka nu nsni, kaa, “O za nye anu kanu nhne gbasiri m.”

Jizosi kwuru oka gbasiri enwu a

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jizosi panizo neezni be nhne, naakaa, “Nnwọ ke Badnu jaatariri agida awhnuwhnu, ele okno badnu nu ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju jọju a, be gbu a, nga obochi ẹto whemernu, o jeehi n'enwu lizo.”

³² O kwuru ka kpa nye obula joghohia. Pita kwuhala a, naabnanu a. ³³ Nga o tuhnasarnu whnu ele sno apna a, o bigbo Pita, kanu a, “Zne n'aznu m, Setani, kwnornu nu i neeche echiche lele badnu, o buo lele Chiokike.”

³⁴ O sukwu igbudu badnu wam nu ele sno apna a, o kanu be, “O buru nu nye obula joosno m n'aznu, o jọju ehni a, vuru ogba a sno m. ³⁵ Nye obula ke noopio o dhia budnu a jootuwu a, kovu nye obula ke jootuwu budnu a kwnornu m nu izi oma, o joznohia a. ³⁶ Mbnarna kini bu nhne badnu jeenwe o buru nu o rihia kpakara owa n'iru tuwhume budnu a? ³⁷ Kini bu nhne badnu jeeji gbanwo budnu a? ³⁸ Nye obula ke iwernerne m nu ikwu-onu m jootu n'ebiri ewhere nu aruru-eli ka, iwernerne nye wam jootu Nnwọ ke Badnu nga o jaava n'igwugwu ke Nda a, ya nu ele enine izi a zi nsọ.”

9

¹ Jizosi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, agwna ele gwuzo hna jonwu enwu tem be whnu eli-eze Chiokike hne o ji iknernema va.”

Onwoghari Jizosi (Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Nga obochi isunu whemernu, Jizosi kwuru Pita, nu Jemisi, nu Joni duru be pnezne n'olu rugwu zi olu whoga ichne. Onwoghari nu ruwhnu be. ³ Iwo a noonwu va-a-a ke o za nye zi n'owa ka josnuli iwo ki. ⁴ Be whnurnu Elaija nu Mozizi, be nu Jizosi

nookwurita ọka. ⁵ Pita kanụ Jizọsi, “Nda-ai-kwu, ọ bụrụ ọma a daziri hna, ngwa ma a wu ọro-ẹka ẹto, otu bụrụ ke i, otu ke Mozizi, otu ke Ẹlajia.” ⁶ Ogwunu tūru be ke kpayarū ọ máa nhne o nookwu.

⁷ Erumeru oligwe varū kpusni be, akp̄iri hiri nū erumeru oligwe wam whūya, kaa, “Ka bụ Nnwọ m me whn̄rnu n'anya, anū bnotenu a ns̄ni.” ⁸ Kpurugadnam, nga be leru anya gburugburu, ọ zá nye be whn̄rnu, okwolem Jizọsi kp̄oi.

⁹ Nga be hiri n'olu rugwu wam hiehna, ọ kas̄inu be rikne, be kánū nye ọbula nhne be whn̄rnu, tem Nnwọ ke Badnū hi n'ẹnwu lizọ.

¹⁰ Be b̄ita nhne ka nū mkp̄oma be. Be n̄esikwa n'esilawūru ẹhni be, “K̄ini b̄u risi olizọ n'ẹnwu?” ¹¹ Be s̄ikwa a, “K̄ini kpayarū ele zni iwu ele Ju jiri kaa nū Ẹlajia jeebe ọsno va?”

¹² Jizọsi sarū be, “Ọ b̄u n'ezi nū Ẹlajia jeebe ọsno va, b̄ikwata kpakara nhne lele kpa ọ z̄i nū mb̄om. K̄ini mernu be gbarū a n'ọkwukwo ns̄o gbas̄iri Nnwọ ke Badnū, nū ọ jaata aḡida awhn̄whnu, be j̄u mas̄i a? ¹³ K̄ovu me kanū anū nū Ẹlajia val̄em, be mee a kpa o jiri mas̄i be, lele kpa be gbarū a n'ọkwukwo ns̄o gbas̄iri a,”

*Jizọsi gw̄oru nnwọ rukna
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Nga Jizọsi nū badnū ẹto ele sno apna a vakwnusiri ele sno apna a ele berere, be whn̄rnu igbudu badnū gbarū be gburugburu, whnū mas̄i ele zni iwu ele Ju hne be n̄odogbuta. ¹⁵ Ngangam o du kpa be hna ẹhni k'aḡida nga be whn̄rnu a, be gbazne, bekwu a. ¹⁶ Jizọsi s̄ikwa ele sno apna a, “K̄ini b̄u nhne anū nū be n̄odogbuta?”

¹⁷ Otu nyenum nū rime igbudu badnū wam sarū a, “Nye-zni-nhne, m kwuyannu m j̄i nnwọ m rukna ke nwernu r̄enwu dnarnū mgbu. ¹⁸ Penupe ọbula ọ nwugwuru a, o vudna a n'ẹli, ọ n̄ogbo okoto n'ọnu, naata r̄ukwnurnu-ize, r̄oknete ẹhni. M

kanū ele sno apna i ma be ch̄ihala a, k̄ovu nū be nw̄ee rikne.”

¹⁹ Jizọsi sarū be, “Anū ebiri ke nw̄ee ọkwnata mkp̄oma, me nū anū jaadaz̄i d̄u ngele? Me jeesinu anū ovu d̄u ngele? Anū kwuyanū m nnwọ wam hna.”

²⁰ Be kwuyanū a nnwọ rukna wam. Nga r̄enwu ojo wam whn̄rnu Jizọsi, ngangam, ọ d̄osi nnwọ rukna wam rikne. Ọ dna n'ẹli n̄oturni a, ọ n̄ogbo okoto n'ọnu. ²¹ Jizọsi s̄ikwa nda a, “Ndaa nga nhne ka beteru eme a?”

Ọ kaa, “Hite nga ọ b̄u nnwọ mat̄i. ²² Aḡida ige, ọ d̄obnarnu a nū rime b̄ekwnu ma nū rime mini ma o gbu a. Ọ b̄uru nū o nwernu nhne i jeemeli, d̄onu āi obirizi, yisinu āi aka.”

²³ Jizọsi kanū a, “I naakaa, ọ b̄uru nū o nwernu nhne me jeemeli? Kpakara nhne jeemelinu nye nwernu ọkwnata ovu.”

²⁴ Ngangam, nda nnwọ watakiri wam siwama, “M kweru m, yisinu ọkwe ekwe m aka.”

²⁵ Nga Jizọsi whn̄rnu nū aḡida badnū naagbaya, o bigb̄o r̄enwu ojo wam kaa, “J̄i r̄enwu ke dnarnū mgbu nū ns̄ni ̄inyo, m neenye i iwu, hi nū rime a whūya, i bn̄ama nū rime a berere.”

²⁶ R̄enwu ojo wam si okokoba, d̄osi a rikne, hi nū rime a whūya. Nnwọ wam dna lele nye nw̄rnu ọnwu, ke kpayarū aḡida badnū jiri kaa, “Ọ nwunam we.” ²⁷ K̄ovu Jizọsi nwugwuru a n'aka d̄olizo a, o lizọ.

²⁸ Nga Jizọsi bnanyarnū n'oro, ele sno apna a s̄ikwa a ichne, “K̄ini kpayarū a nw̄ene rikne ch̄ihala r̄enwu ojo wam.”

²⁹ Ọ kanū be, “R̄enwu nū lele ka j̄owhoga nū nhne ọbula, okwolem n'okpukpe.”*

*Jizọsi kwukwnornu ọka
gbas̄iri ẹnwu a*

(Mat 17:22,23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Be hi nū p̄i whūya gawhe n'esilawūru Galili. O kw̄ele nye ọbula mah̄ia hne be z̄i, ³¹ kwnornu nū o neezni ele sno apna a nhne, naakaa,

* 9:29 Agwna ọkwukwo kwuru: hite n'okpukpe nū ovu ọnu.

“Be jeegweru Nnwọ ke Badnụ resi n'aka ele badnụ, be joogbu a, nga ọbochi ẹto whemernu, o jeeji n'ẹnwu lizo.”

³² Kọvu nụ be ghóhiala ọka wam, ogwnu kwéle be sịkwa a nhne gbasịri a.

Nyele kakwo ibne a?
(*Mat 18:1-5; Luk 9:46-48*)

³³ Be vadu Kapanom, nga Jizosi bnarnụ n'oro, ọ sịkwa be, “Kini bụ nhne anụ nookwu n'apna?”

³⁴ Kọvu be mesnirni onu be, kwnornu nụ be nọdogbuta n'apna nye kakwo ibne a n'esilawuru be.

³⁵ Jizosi daziri ẹli sukwu ele sno apna a nri nụ ẹbo wam. Ọ kanụ be, “Ọ bụru nụ nye ọbula noopio ọ bụ nye risi, ọ jọbu nye ipne-aznụ, nụ nye neeznenu kpakara ele badnụ izi.”

³⁶ O kwuru otu watakiri gwuzote a n'esilawuru be, o jiri a n'aka a, kanụ be, ³⁷ “Nye ọbula ke jaanarnụ otu nụ rime watakiri ka nụ rewhna m, nanarnụ m, nye ọbula ke jaanarnụ m k'ezi, ọ bụo me bụ nye ọ nanarnụ k'ezi, ọ bụ nye ziyaru m.”

Nye zá neemegidne aị dagwunu aị

(*Luk 9:49,50*)

³⁸ Jóni kanụ a, “Nye-zni-nhne, a whnurnu otu badnụ hne ọ naachihala renwu ojo nụ rewhna i, a bnosni a, kwnornu nụ ọ zá noosno aị.”

³⁹ Jizosi kaa, “Anụ bnósni a, kwnornu nụ ọ zá nye jọornu ẹrnu ndu-ẹhni nụ rewhna m, ke jaakaa m ọka ojo ngwa ngwa. ⁴⁰ Nye zá neemegidne aị dagwunu aị. ⁴¹ M naakanụ anụ ezi ọka, nye ọbula ke jookwute anụ otu okiko mini anụ nwọ kwnornu nụ anụ bụ ele Karaịsi jaanahariri ọgwo ẹrnu a.”

Nhne jeeme badnụ mehie
(*Mat 18:6-9; Luk 17:1,2*)

⁴² “Nye ọbula ke jeeme otu nụ rime ele matị ka mehie, bụ ele kweru nụ me, ọ jaakanụ a mma nụ be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasị a n'ili, migbu a n'okne osimini.” ⁴³ Ọ bụru

nụ aka i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, ọ jaakanụ i mma ọ bna nụ bụdnu kwó okwo vuru ọru karu o nwernu aka i lawuru bna nụ bẹkwnu ẹli renwu chnị echni. [⁴⁴ Kị bụ hne rukpurukpuru be nwú ọnwu, bẹkwnu be chnị echni.] ⁴⁵ Ọ bụru masi nụ ọchi i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, ọ jaakanụ i mma ọ bna nụ bụdnu kwó okwo nụ mgworo karu o nwernu ọchi lawuru i, be túbna i nụ bẹkwnu ẹli renwu. [⁴⁶ Kị bụ hne rukpurukpuru be nwú ọnwu, bẹkwnu be chnị echni.] ⁴⁷ Ọ bụru masi nụ anya i jeeme i, i mee mmehie, gwupu a, ọ jaakanụ i mma ọ bna n'ẹli-eze Chiokike nwernu otu anya karu o nwernu anya lawuru be túbna i nụ bẹkwnu ẹli renwu. ⁴⁸ Kị bụ hne rukpurukpuru be nwú ọnwu, bẹkwnu be chnị echni.

⁴⁹ “Lele kpa a ji arua mee wiri so n'onu, ọ bụ kpa Chiokike neeji bẹkwnu awnwhnu mee ele ke a bụru ele agwa oma.

⁵⁰ “Arua bụru oma, kọvu arua tuwhu oso n'onu a, be jeeji kini mee a ọ so n'onu? Anụ nwernu arua nụ rime anụ ma anụ nụ ibne anụ ziri n'udno.”

10

Ọgba nnam

(*Mat 19:1-12; Luk 16:18*)

¹ Jizosi whoga zne n'ike ẹli Judiya n'aznụ Osimini Jodani kiyari, agida ele badnụ jipiya kwno hne ọ zi. Lele kpa o mesi, o neezni be nhne.

² Agwna ele Farisi vakwnusi a, sịkwa a, “Ọ bụru oma n'iwu nyerukna gba nnwerne a nnam?” Be naakpa a iru.

³ Ọ sịkwa be, “Kini bụ nhne Mozizi nyernu anụ n'iwu?”

⁴ Be kaa, “Mozizi kweruru nyerukna gba ọkwukwo nnam nyee nnwerne a, chihala a.”

⁵ Jizosi kanụ be, “Kwnornu nụ mkpoma ojo anụ kpayarụ Mozizi gbarụ iwu ka n'okwukwo. ⁶ Kọvu hite n'opanizo okike ọwa, Chiokike kpuru be nyerukna nụ nyerinya. ⁷ Kwnornu nụ ka, nyerukna jaagharu nda a nū nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a, ⁸ be lawuru jọogho otu anọ-ẹhni. Be

búma badnụ lawụru, kọvu otu anọ-
 ẹhni. ⁹ Nhne Chiokike knekọtaru,
 badnụ tómana a.”

¹⁰ Nga be bnarnụ nụ rime ọro, ele
 sno apna a sịkwa a ajiji gbasiri ọka ka
 berere. ¹¹ Ọ kanụ be, “Nye ọbula ke
 jaagba nnwerne a nnam lụ nnwerne
 berere, neemegidne a ọyi. ¹² Ọ bụru
 masị nụ nnwerne gba nzi a nnam,
 gbọru nzi berere, o neeme masị ọyi.”

Jizọsi goziri rụmu takiri
 (Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Ele badnụ nookwuyanu Jizọsi
 rụmu takiri ma ọ kpatụ be aka, kọvu
 ele sno apna a bigbọru ele kwuyaru
 be. ¹⁴ Nga Jizọsi whnurnu a, o we ẹhni
 k'agịda, ọ kanụ be, “Anụ gharụ rụmu
 takiri ma be vakwnusi m, anụ bnósni
 be, kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike bụ ke
 ele nụ kpa. ¹⁵ Me kanụ anụ ezi ọka,
 nye ọbula ke jéegweru ẹli-eze Chiokike
 lele nnwọ matị, ọ jáabna nụ rime a rịa
 rịa.” ¹⁶ O kwuru be n'aka a lawụru,
 tükwasi be aka a, gozi be.

Otu nye ọchichi
 (Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Nga Jizọsi whọgaru n'apna, otu
 nyenum gbakwnusi a, gbunu a mpn-
 erne ọchi, sịkwa a, “Ọmamarna Nye-zni-
 nhne, kịni bụ nhne me jeeme ma m
 kehịa m bụdnụ kwó okwo?”

¹⁸ Jizọsi sarụ a, “Kini kpayarụ i
 noosukwu m nye ọma? Ọ zá nye bụ
 nye ọma, okwolem otu badnụ, bụ
 Chiokike kpọi. ¹⁹ I maam kpakara
 nhne be nyernu n'iwu, i gbúko
 badnụ, i méko ọyi, i znúko buznu, i
 gbákọ akebne aghalaghala, i mégbuko
 badnụ, sọbisinu nda i nụ nne i.”

²⁰ Ọ kanụ a, “Nye-zni-nhne,
 kpakara nhne ka bụ nhne me bítaru
 hite n'ikoro m.”

²¹ Jizọsi leri a anya ọma, kanụ a,
 “Otu nhne gwnarnụ i jeeme, la, re
 kpakara nhne i nwernu, kesi ele
 mboni, i jeenwe ẹkwnu n'oligwe,
 vaa, sno m.” ²² Ruwhnu gbaruru a
 n'ọka wam, ọ la, naagbarụ ruwhnu,
 kwnornu nụ o nwernu ẹkwnu k'agịda.

²³ Jizọsi leri anya gburugburu,
 kanụ ele sno apna a, “Le kpa o jiri ra

ẹhni ele nwernu ẹkwnu ọ bna n'ẹli-eze
 Chiokike!”

²⁴ Ọka wam du ele sno apna a ẹhni,
 kọvu nụ Jizọsi ka masinu be, “Rumu
 m, le kpa o jiri ra ẹhni ọ bna n'ẹli-
 eze Chiokike. ²⁵ Ọ zinu anọhia kameli
 ewheke ọ gawhe n'anya alanga karụ
 ele nwernu ẹkwnu ọ bna n'ẹli-eze
 Chiokike!”

²⁶ O du kpakara ele sno apna a ẹhni
 k'agịda, be sịkwarita ẹhni be, “Ndak-
 wanụ nye be jọoznohia?”

²⁷ Jizọsi leri be anya kaa, “Hne
 badnụ zị be jéemeli a, kọvu ọ bụo hne
 Chiokike zị. Be meli kpakara nhne
 hne Chiokike zị.”

²⁸ Pita panizo naakanụ a, “Le, a
 sigbasiri kpakara nhne a nwernu,
 snornu i.”

²⁹ Jizọsi kanụ, “Me kanụ anụ ezi
 ọka, ọ zá nye ọbula ke sigbasiri ọro,
 mọbu rụmu nwene rukna, mọbu rụmu
 nwene rinya, mọbu nne, mọbu nda,
 mọbu rụmu, mọbu ẹkwu kwnornu m
 nụ izi ọma, ³⁰ ke jáanahia karụ ri-
 whu nga riwhu n'ige ka, ọro nụ
 rụmu nwene rukna, nụ rụmu nwene
 rinya, nụ nne, nụ rụmu, nụ ẹkwu,
 be nụ mmekpẹhni masị, nụ bụdnụ
 kwó okwo n'ige vagwụ nụ ruwhnu.

³¹ Kọvu agịda ele be ọsno jọobu ele
 ipne-aznụ, ele ipne-aznụ jọobu ele be
 ọsno.”

Jizọsi kwuru ọka gbasiru
 ẹnwu a ke mgba ẹto
 (Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Nga be zị n'apna neezne
 Jeruselem, Jizọsi neezne nụ ruwhnu
 be, o du ele sno apna a ẹhni, ele
 snogwu a n'aznụ nọotu ogwnu. O
 kwuru kwno nri nụ badnụ lawụru
 wam ichne, panizo naakanụ be
 nhne jeeme a. ³³ Ọ kanụ be, “A
 neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwọ
 ke Badnụ nyewhete n'aka ele risi
 ariohna nụ n'aka ele zni iwu ele
 Ju, be jaama a ikpe ẹnwu, gweru
 a nyee n'aka ele bụo ele Ju. ³⁴ Be
 jeeme a nhne rụmu, gbu a ọnu mini,
 pnịa nhne, gbu a, nga ọbochi ẹto
 whemernu o jeehi n'ẹnwu lizo.”

*Aririo rumu Zebidi
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Jemisi nụ Jōni rumu Zebidi, vakwnusi Jizōsi, rịo a, “Nye-zni-nhne, a nọorio ma i menu aị nhne ọbula a jọorio i.”

³⁶ Ọ sịkwa be, “Kini bụ nhne anụ noopio me menu anụ?”

³⁷ Be kanụ a, “Mee kpa a jaadaziri otu n'akarikwnunga i, otu n'akarita i, n'igwugwu i.”

³⁸ Jizōsi kanụ be, “Anụ máa nhne anụ nọorio. Anụ jọonwoli okiko ke me nọonwo? Mọbu be wụli anụ mini ke be nọowu m?”

³⁹ Be kanụ a, “A nwernu rikne.”

Jizōsi kanụ be, “Okiko me nọonwo bụ ke anụ jọonwo, mini be wụru m bụ ke be jọowu anụ. ⁴⁰ Kọvu ọ dazị n'akarikwnunga m nụ akarita m búo ke m n'onyea. Ọ bụ ke ele Chiokike bıkwatannu a.”

⁴¹ Nga ele sno apna a nri ke gw-narnụ nurnu a, be wesanụ Jemisi nụ Jōni ẹhni k'agida. ⁴² Jizōsi sukwukota be, kanụ be, “Anụ magwụ nụ ele be gwnurnu n'ele risi ke ele búo ele Ju neeme ele be neechi kpa ọ masiri be, ele kwu be ji aka rikne neechi ele zị nụ mkpururu be. ⁴³ Kọvu ọ búo kpm n'esilawuru anụ. Nye pioru ọ bụru nye kwu n'esilawuru anụ jọobu nye neeznenu anụ izi. ⁴⁴ Nye pioru ọ bụru nye mbom n'esilawuru anụ, jọobu ọhi kpakara anụ. ⁴⁵ Kwnornu nụ Nnwọ ke Badnụ váge ma be znenu a izi, kọvu ma o neeznenu ele berere izi, ma o gweru masị bụdnụ a nyee, ma ọ bụru nhne ọgbahia agida badnụ.”

*Jizōsi gwọru Batimōsi
nye isni*

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Be vadu Jeriko, nga Jizōsi nọowhoga nụ Jeriko, ya nụ ele sno apna a nụ agida ele badnụ, Batimōsi nnwọ rukna Timōsi nye kpuru isni dazị nụ ngeri apna nọorio nhne. ⁴⁷ Nga ọ nurnu nụ ọ bụ Jizōsi nye Nazareti neewhe, ọ panizo neesi okokoba, naakwnakwu a, “Jizōsi, Nnwọ Devidi, dọnu m obirizi.”

⁴⁸ Agida ele badnụ bigbọru a ma o kpusnime ọnu a, kọvu o siwama k'agida, “Ji Nnwọ Devidi, dọnu m obirizi.”

⁴⁹ Jizōsi gwuzoru, kaa, “Anụ sukwu a.”

Be sukwu nye isni wam, kanụ a, “Mkpoma si i rikne, lizo, o noosukwu i.”

⁵⁰ Ọ chịwhume iwo a, wulizo, kwnusi Jizōsi.

⁵¹ Jizōsi sịkwa a, “Kini bụ nhne i pioru me menu i?”

Nye isni wam kaa, “Nyenwe aị, mee ma m whnurnu m ọsno.”

⁵² Jizōsi kanụ a, “La, ọkwnata mkpoma i znọhialam ji.”

Ngangam o bete ọ whnụ ọsno, snornu Jizōsi n'apna.

11

*Jizōsi bnaznenu
Jeruselem*

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jōn 12:12-19)

¹ Nga Jizōsi nụ ele sno apna a naavadu Jeruselem ndundu, n'eli Bẹtifagi nụ Bẹtani, be vadu nụ Rugwu Olivu, o zizne badnụ lawuru nụ rime ele sno apna a. ² Ọ kanụ be, “Anụ zne nụ mgbu matị ke zị nụ ruwhnu anụ, ngangam anụ naabna nụ rime a, anụ jọowhnu nnwọ iyinya be kpogwu eriri, ke ọ ziko nye daziri n'olu a, anụ tọma a, tọya hna.” ³ Ọ zị nye sịkwaru anụ, “Kini mernu anụ neeme nhne ka?” Anụ kaa, “Ọ zị Nyenwe aị mkpa, o jeegwehnahe a kịtna.”

⁴ Be znenu whnụ nnwọ iyinya be kpogwu n'ọnu-mgbo ọro zị n'apna, be tọpiya a. ⁵ Ele gwuzogwu pịi sịkwa be, “Kini bụ nhne anụ neeme, nọoto nnwọ iyinya wam?”

⁶ Be kanụ be nhne Jizōsi karụ, be gharụ be. ⁷ Be tọyanu Jizōsi nnwọ iyinya wam, wukwasi a iwo be n'olu a, ọ daziri n'olu a. ⁸ Agida ele badnụ gbata iwo be n'apna, ele berere nkala isisi ke be gbuharu n'ohia. ⁹ Ele neezne nụ ruwhnu nụ ele noosno, neesi okokoba, naakaa, “Ozana!”

Chiokike gozi nye ke naava nù
rèwhna Nyenwe aị.

¹⁰ Nhne be goziri ogozi bụ ẹli-eze nda i
Devidi!

Ozana nù hne kakwo n'olu!”

¹¹ Jizọsi bna nù rime Jeruselem,
bnazne Oro Nso, nga o lekworu
kpakara nhne anya, kpa o bụ ogbed-
nachi, o whoga zne Bẹtani, ya nù nri
nù badnù lawuru wam, ele sno apna
a.

*Jizọsi vuru isisi
be kwu figi onu
(Mat 21:18,19)*

¹² N'ekile a, nga be hiri nù Bẹtani
naava, wiri gwnuru Jizọsi. ¹³ Nga
o whnuru isisi figi nù hne zị ikere
ke nwernu okwukwo budnu, o zne ma
o zị nhne o jowhnu n'olu a. Nga o
vaduru a ẹhni, o whnuna nhne obula
okwolem okwukwo budnu, kwnornu
nù o bụo ige mkpuru figi. ¹⁴ O kanu
isisi figi wam, “O zá badnù obula jeeri
mkpuru hi n'olu i berere.” Ele sno
apna a nuru a.

*Nhne Jizọsi mernu
n'Oro Nso Chiokike
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon
2:13-22)*

¹⁵ Be vadu Jeruselem, Jizọsi bna
Oro Nso Chiokike panizo o chihala ele
neere, nù ele noozu ahia n'Oro Nso
Chiokike. O kpute ikpechi kpakara
ele naagbanwo iwai ruwhnu n'eli nù
ngadna ele neere nduru. ¹⁶ O kwéle
badnù obula vuru nhne gawhe Oro
Nso Chiokike. ¹⁷ O neezni nhne,
naakaa, “Be gbaru a n'okwukwo nso,
kaa,
'Be jookwu oro m oro okpukpe ke
kpakara mba.’

Kovu anu mernu a o buru obna ele
buznu.”

¹⁸ Ele risi arionna nù ele zni iwu ele
Ju nuru a, pio kpa be joogbu a. Kovu
nù be turu ogwnu o mee a nhne obula,
kwnornu nù nhne o znirni duru agida
ele badnù ẹhni.

¹⁹ N'ige ogbednachi, Jizọsi whoga
n'eli-ohna Jeruselem, ya nù ele sno
apna a.

*Isisi figi wam kpownurnu
(Mat 21:20-22)*

²⁰ Nga be neezne n'osisi, be whnu
isisi figi wam nù o kpownunam du
egwnugwnu a. ²¹ Pita chenwanya,
kanu a, “Nda-ai-kwu, le isisi figi wam
i vuru onu kpownunam.”

²² Jizọsi saru be, “Anu nwe okwnata
ovu nù Chiokike. ²³ N'ezi me kanu,
nye obula ke jaakanu rugwu ka, ‘Lizo,
dnabna osimini,’ ke nwée mkpoma
lawuru, kovu nù o kweruru nù nhne
o kwuru jeeme, o jeemenu a kpam.
²⁴ Kam kpayarū, me naakanu anu,
nhne obula anu jorio n'okpukpe,
kweru nù anu nwehialam a, o jobu
masi ke anu. ²⁵ Berere, nga anu gwu-
zoru neekpe okpukpe, anu gbarunu
nye obula nhne ojo o mernu anu, ma
Nda anu ke zị n'oligwe gbarunu anu
kpakara nhne ojo anu. [²⁶ Kovu o buru
nù anu jaagbarunu badnù, Nda anu ke
zị n'oligwe jaagbarunu anu nhne ojo
anu.”]

*Rikne Jizọsi
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Be va kwno berere nù Jeruselem.
Nga Jizọsi neezneghari nù rime Oro
Nso Chiokike, ele risi arionna nù ele
zni iwu ele Ju nù ele okno badnù
vakwnusiri a. ²⁸ Be sikwa a, “Rikne
kini bu nhne i ji neeme kpakara nhne
ka? O bu nyele nyernu i rikne neeme
i ji neeme be?”

²⁹ Jizọsi saru be, “M jaasikwa anu
otu ajji, anu sa m, omekwo, m
jaakanu anu rehna rikne me ji
neeme kpakara nhne ka. ³⁰ Qwu
mini Joni, o hiri n'oligwe mobu n'aka
badnù? Anu sa m.”

³¹ Be kwu a n'esilawuru be, kaa,
“O buru nù a kaa, ‘O hiri n'oligwe,’
o jaasikwa ai, ‘Kini mernu anu kwéle
a?’ ³² Kovu o buru nù a kaa, ‘O hi
n'aka badnù...’ ” (Be notu ogwnu ele
badnù kwnornu nù kpakara badnù
kweru nù Joni bu nye ohnurninya
n'ezi.) ³³ Be saru Jizọsi, “A máa.”

Jizọsi kanu be, “M jáaka masinu anu
rehna rikne me ji neeme kpakara
nhne ka.”

12

Elulu ele ernalu ẹkwu vaji
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Jizosi panizo nookwunu be ọka n'elulu, "Otu nyerukna kparu vaji, o gba a mgbugba gburugburu. O gwu igbodo hne be zosna mkpuru isisi. O wuru oro olu ele nse, o gweru ẹkwu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga zne n'eli berere. ² Nga ige o ghọ mkpuru duru, o ziznenu ele ernalu ẹkwu wam otu ohi, ma o nahia be agwna mkpuru hi n'ekwu wam. ³ Be nwugwu a, pnia nhne, zihala a n'aka etekne. ⁴ O zizne kwno ohi berere, be liwa nye ki risi, mee kwno a nhne iwhnerne. ⁵ O zizne kwno nye berere, be gbu nye ki, nu agida ele berere, be pnia agwna nhne, gbu agwna be.

⁶ "Nyerukna wam nwernu otu badnu ke gwnarnu, bu nnwo o whurnu n'anya, o zizne a n'ipne-aznu, kaa, 'Be josobisinu nnwo m.'

⁷ "Kovu nu ele ernalu ẹkwu wam kwuritaru n'esilawuru be, 'Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ẹkwu ka, anu va ma a gbu a, nhne mkpe a jobu ke ai.' ⁸ Be nwugwu a gbu a, tuwhume a n'aznu ẹkwu wam.

⁹ "Kini bu nhne nye nwe ẹkwu wam jeeme? O jaava, gbumekwo ele ẹkwu wam, gweru ẹkwu wam nyewhete n'aka ele berere. ¹⁰ Anu gwnuna nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, 'Akaworugwu ke ele noowu oro juru, kiyam ghoglam risi nsukala oro.

¹¹ Ka bu ernalu Nyenwe ai, o bu nhne ndu-ehni n'anya ai?"

¹² Be pio kpa be jonwugwu a, kwnornu nu be mahiaru nu be bu ele o kwno tnu elulu ka. Kovu nu be turu ogwnu agida ele badnu wam, be gharu a lahna.

Otu ntuleli
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Be ziznenu a agwna ele Farisi nu ele dagwunu Erodu ma be nwugwu a n'ikwu-onu a. ¹⁴ Be vaa, kanu a, "Nye-zni-nhne, a magwu nu i kwu ezi oka, i so badnu anya, kwnornu nu i le badnu anya nu ruwhnu, kovu

i neezni apna Chiokike n'ezi oka, o buru oma n'iwu a tu ntụ nyee Siza, sobu nu o buo oma? A tu sobu a tu?"

¹⁵ Jizosi mahiaru ruwhnu lawuru be. O kanu be, "Anu kwno kini naakpa m iru? Gweyanu m otu mkpuru iwai me ledu a anya."

¹⁶ Be gweyanu a, o sikwa be, "Nyele nwe ruwhnu nu rewhna ka?"

Be kaa, "Siza nwe."

¹⁷ Jizosi kanu be, "Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike."

O du kpakara be ehni nu hne o zi.

Ajiji gbasiri olizo n'enwu
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Ele Sadusi, ka bu ele karu nu olizo n'enwu za, vakwnusi Jizosi, sikwa a, ¹⁹ "Nye-zni-nhne, Mozizi gbaru n'okwukwo nyee ai, kaa, 'O buru nu nwene rukna nyerukna nwu, ghasa nnwerne a, kovu nu o nwée rumu, nwene a rukna joluru nnwerne a mubahanu nwene a rukna rumu.'

²⁰ Rumu nne esau zi, ke mbom luru nnwerne nwuma, nwée nnwo, ²¹ ke ebo kwuru a, o nwu masi, o nwée nnwo, ke eto masi otu aka wam.

²² Ele rukna esau wam nwée nnwo, n'ipne-aznu kpakara be nu nwerinya wam nwukparu. ²³ N'olizo n'enwu, nyerinya wam o jobu nnwerne nyele n'esilawuru be, kwnornu nu be esau luru a nu nnwerne?"

²⁴ Jizosi saru be, "Anu gahieru apna, anu ma nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, mobu rikne ke Chiokike. ²⁵ Kwnornu nu nga be jeehi n'enwu lizo, be lu nnwerne, be gbọ nzi, kovu nu be nu lele ele enine izi n'oligwe. ²⁶ Nu nhne gbasiri olizo n'enwu ke ele nwurnu onwu, anu gwnuna n'okwukwo Mozizi nu hne be gbaru nhne gbasiri isisi mati wam neerne bekwnu, kpa Chiokike jiri kanu a, 'Mawa bu Chiokike ke Ebereham, nu Chiokike ke Aziki, nu Chiokike ke Jekopu?' ²⁷ O buo Chiokike ke ele nwurnu onwu, kovu Chiokike ke ele zi budnu. Anu naagahie apna k'agida."

Iwu ke kakwo ibne a
(*Mat 22:34-40; Luk 10:25-28*)

²⁸ Otu nụ rime ele zni iwu ele Ju varu, nụ hne be n̄esikwarita ̄hni be ajiji, ọ mahiaru nụ Jizọsi sakwaru be nkari, o s̄ikwa a, kaa, “Ndaa ke bu ke mbom nụ kpakara nhne be nyernu n'iwu?”

²⁹ Jizọsi saru a, kaa, “Ke mbom bu ka, ‘Anu bnote nsn̄i Izireli, Nyenwe āi Chiokike āi, Nyenwe āi bu otu. ³⁰ I j̄owhnu Nyenwe āi bu Chiokike i n'anya, hite nụ kpakara mkpoma i, hite nụ kpakara enine i, hite nụ kpakara ọriri i, hite nụ kpakara ikn-ernema i.’ ³¹ Ke ̄bo bu ka, ‘I j̄owhnu nye agbatibi i n'anya lele ̄hni i.’ Ọ z̄a nhne berere be nyernu n'iwu ke kakwo ka.”

³² Nye zni iwu ele Ju wam kaa, “Owe! Nye-zni-nhne, i kalam n'ezi nụ ọ bu otu Chiokike, nụ ọ z̄a nye berere, okwolem ya, ³³ nụ ọ whnu a n'anya hite nụ kpakara mkpoma i, hite nụ kpakara ọghohia i, hite nụ kpakara ikn-ernema i, nụ ọ whnu nye agbatibi i n'anya lele ̄hni i, kakwo kpakara ariohna ọkporne b̄kwnu nū ariohna berere.”

³⁴ Nga Jizọsi whnurnu nụ ọ sakwaru a lele nye nwernu akoniche k'ezi, ọ kanu a, “I z̄ila ikere nū hne ̄li-eze Chiokike z̄i.”

Nga ka wheru, ọ z̄ima nye berere nwernu rikne s̄ikwa a ajiji berere.

Karaisi bu nnwo nyele?
(*Mat 22:41-46; Luk 20:41-44*)

³⁵ Nga Jizọsi neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, ọ s̄ikwaru, “Ndaa kpa ele zni iwu ele Ju jiri naakaa nū Karaisi bu Nnwọ Devidi? ³⁶ Enine Nso hiri n'onu Devidi kwu ọka, kaa, ‘Nyenwe āi kannu Nyenwe m,

Daziri ̄li n'akarikwnunga m,
tem du nga me jaabita ele irno i
nū mkpururu ọchi i lawuru.’

³⁷ Devidi n'iwhuru a noosukwu a Nyenwe a, ndaa kpa o jeeji buru nnwọ Devidi?”

Anu zeru ele zni iwu
ele Ju
(*Mat 23:1-36; Luk 20:45-47*)

Agida ele badnu wam jiri snarnima nurnu ikwu-onu a. ³⁸ Kpa Jizosi neezni nhne, ọ kaa, “Anu zeru ele zni iwu ele Ju, ele ọ naamas̄i be o wo iwo awura ogologo naagaghari, ọ naamas̄i be ele badnu neebekwu be ikwu n'ahia, ³⁹ nū ọ daz̄i nū risi ngadna n'oro ọgbako ele Ju, ma nū ngadna kakwo mma n'ogbako iriri anu. ⁴⁰ Be bu ele neeridna ọro ele rinya nzi be nwurnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnu whnu be. Be jaata awnwhnu ke kakwo.”

Nkesi ke nwerinya
nzi a nwurnu
(*Luk 21:1-4*)

⁴¹ Jizosi daz̄iri n'Oro Nso Chiokike kete ruwhnu nū hne be bitaru nhne ntū, ọ whnurnu agida ele badnu hne be n̄otusi iwai nū nhne be n̄otubna iwai. Agida ele kwu n̄otusi k'agida. ⁴² Otu nyerinya, bu womboni ke nzi a nwurnu varu, tubna mkpuru iwai mat̄i lawuru, ke whuyaru iwai mat̄i. ⁴³ O sukwu ele sno apna a, kanu be, “Me kanu anu ezi ọka, nwerinya ka bu womboni ke nzi a nwurnu, tusiri iwai kakwo ke kpakara ele berere tubnarnu hne be bi iwai. ⁴⁴ Kpakara be mas̄iri aka n'agida ̄kwnu be nwernu gweboru tusi, kovu nū ya, womboni wam, tusikworu kpakara nhne o nwernu o jiri wuru.”

13

Be joolulu Oro Nso
Chiokike

(*Mat 24:1,2; Luk 21:5,6*)

¹ Nga Jizosi whuyaru n'Oro Nso Chiokike, otu nū rime ele sno apna a karu, “Nye-zni-nhne, le kpa ọro ele ka nū akaworugwu be jiri wu be nū mma.”

² Jizosi saru a, “I whnuna kpakara ọro kwu ele ka? Otu akaworugwu j̄ogwuzo n'olu ibne a hna, be jaakwnadna kpakara be n'eli.”

Mmekp̄hni nū
ọkpakna ̄hni
(*Mat 24:3-14; Luk 21:7-19*)

³ Nga ọ daz̄iri ̄li n'olu Rugwu Olivu ke kegwu ruwhnu n'Oro Nso

Chiokike, Pita nū Jemisi, nū Jōni, nū Anduru, sịkwa a ichne, kaa, ⁴“Kanū aị nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kịni jeegesi ige nhne ka jeemezu?”

⁵ Jizōsi kanū be, “Anya dū anū ẹli, ọ zị nye ọbula duhie anū. ⁶ Kwnornu nū agịda ele badnū jaava nū rẹwhna m, naakaa, ‘Mawa bụ Karaisi,’ be jooduwu agịda ele badnū. ⁷ Nga anū jōonu ọgwnu nū ọtnutnu ọgwnu, anū tūko ọgwnu. Kpakara nhne ka jeebe ọsno mee, kọvu okwukwo nhne yóoduge. ⁸ Mba jeelizọ megidne mba berere, ẹli-eze jeelizọ megidne ẹli-eze berere, ẹli otne enye jaazị nū hne zị ọdo n'ọdo, ọkwnunyo jaazị. Kpakara nhne ka jōonu lele ọpanizo igbugbu ọmumu nnwọ.

⁹ “Kọvu anya dū anū ẹli hne anū zị. Be jeegweru anū nyee n'aka ele ikpe zị ọdo n'ọdo, be jaapnịa anū nhne n'oro ọgbako ele Ju zị ọdo n'ọdo, anū joogwuzo nū ruwhnu ele risi nū ele eze kwnornu nū me, ma ọ bụru nhne akebne. ¹⁰ Be jeeberu ọsno kpọ okwo izi ọma nū kpakara mba. ¹¹ Nga be nwugwuru anū gweya anū n'oro ikpe, anū béekwadia ọsno rịgbu ẹhni anū n'oriri nhne anū jaakaa. Anū kwu nhne ọbula Chiokike karū anū kwu ige wam, kwnornu nū Enine Nsọ jookwunu anū ọnu anū. ¹² Nwene jeegweru nwene a nyee n'aka ẹnwu, nda jeegweru nnwọ a nyemakọ. Rumu jeelizọ megidne ele murnu be, mee ma be nwụ ẹnwu. ¹³ Kpakara ele badnū joosno anū irno kwnornu nū me. Kọvu be jọoznohia nye ọbula ke jaaknata mkpọma, dazịgidne dū okwukwo kpakara nhne.

*Awhnūwhnu ke
ele Jeruselem jaata*

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Nga anū jọowhnu nhne ruru ọru ke zị nū hne o kwésile ọ zị, nye nọogwnu nhne ka, ghọhia, ele zị nū ẹli Judiya n'ige wam gbazne n'olu rugwu. ¹⁵ Nye ke zị n'olu ọro, o híednakọ, mọbu bna nū rime ọro zne kwahala nhne zị nū rime ọro a. ¹⁶ Nye zị masị n'ekwu, ọ lánna aznū zne chiri iwo a. ¹⁷ Awhnūwhnu jaazinu ele

rinya zị rime nū ele neechi nnwọ rẹma n'ige wam. ¹⁸ Anū kpe okpukpe ọ búko n'ige okirika. ¹⁹ Kwnornu nū ige wam agịda mmekpẹhni jaazị ke zíkolele ke nga ọwa ke Chiokike kpuru panizoru dū kịtna, owe, ọ jáazị kwno berere. ²⁰ Ọ bụru nū Nyenwe aị méne ọbochi wam zị ichichi, ọ zá badnū ọbula be jọoznohiali. Kọvu kwnornu nū ele ọ hōhiaru, o mernu ọbochi wam ziri ichichi.

²¹ “N'ige wam, ọ bụru nū badnū ọbula jaakanū anū, ‘Le, Karaisi zị hna,’ mọbu ‘Ọ zị pịari,’ anū kwéko. ²² Karaisi aghalaghala zị ọdo n'ọdo, nū ele ọwhnurninya aghalaghala zị ọdo n'ọdo jọowo iwhe, neegesi nhne elekema nū nhne ndu-ẹhni zị ọdo n'ọdo, ma be duwhu ele Chiokike hōhiaru, ọ bụru nū o jeekwe omume. ²³ Kọvu anya dū anū ẹli, m bele m ọsno kakwnonu anū kpakara nhne nga be yéemene eme.

Nnwọ ke Badnū wawa

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “N'ige wam, nga mmekpẹhni wam whemernu, ‘Ehnam jaagba ọchichiri, ẹnwa jéenyé iwhe a, ²⁵ mbọ ke oligwe jaadna, kpakara iknernema ke zị oligwe jooohnio ohnio.’

²⁶ “N'ige wam be jọowhnu Nnwọ ke Badnū hne ọ naava n'okne iknernema nū igwugwu. ²⁷ O jeezihala ele enine izi a be hite nū ruwhere ẹno k'ọwa chikota ele ke a Chiokike hōhiaru, hite n'otu ọsotoma ọwa dū n'ọsotoma berere.

*Muhia nhne hite n'isisi
be kwu figi*

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Anū muhija nhne hite n'isisi figi. Nga nkala a zilam pịali pịali, nooruhia masị ọkwukwo ikne, anū mahija nū nduru-mini zị ndundu. ²⁹ Kpam masị, nga anū jọowhnu kpakara nhne ka hne be beteru neeme, anū mahija nū n'ige wam zị ndundu, n'ọnu-mgbo. ³⁰ Me kanū anū ezi ọka, ebiri ka jéewhe rịa rịa tem kpakara nhne ka mezu. ³¹ Oligwe nū ọwa jaagawhe,

kovu kpakara ikwu-onu m jáagawhe ría ría.

*O zá nye magwu
o bochi wam
(Mat 24:36-44)*

³² “Kovu o zá nye magwu o bochi wam mọbu ọtnu-ige wam, ele enine izi zi n'oligwe máa masi, Nnwọ wam máa masi. Okwolem Nda m kpọi bu nye magwu. ³³ Anya du anu eli, anu se nse, kpe okpukpe, kwnornu nu anu máa nga ige jaava. ³⁴ O nu lele hne badnu neezne nhne, nga o nọowhoga n'oro a, o nyewhete oro a n'aka ele ohi a, ma be legidne a anya. O nyee kwno nye obula nhne o jọornu, nyee masi nye ke zi n'onu-mgbo iwu o se nse. ³⁵ Kam kpayaru, anu neese nse, kwnornu nu anu máa nga nyenwe oro jaava, mọbu n'anyasnu, mọbu n'esilawuru abali, mọbu ige o chichi kwnarnu ekwna, mọbu n'osisi. ³⁶ Anu se nse, o zi o va kpurugadnam, whnu hne anu neezni anyarna. ³⁷ Nhne me naakanu anu bu nhne me naakanu kpakara badnu, anu se nse.”

14

*Be gbaru iznuznu
o gbu Jizosi
(Mat 25:1-5; Luk 22:1,2; Jon 11:45-53)*

¹ O gwnarnu o bochi lawuru o du Iriri Ogawhe nu Iriri Bredi Whuge Owhu. Ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju noopio apna be jonwugwu Jizosi n'aghigo, ma be gbu a. ² Be karu, “Kovu o jọobu n'Iriri ka, o zi a kpasu ohna.”

*Be teru Jizosi mono
nu Betani
(Mat 26:6-13; Jon 12:1-8)*

³ Nga Jizosi zi nu Betani n'oro Saimoni nye riaru nchnichna, o dazi neeri wiri. Otu nyerinya bnanyarnu, nye vu mono otute zi n'ite alabasita gburu onu be ji eknarna nadi zi snam mee. O liwama ite wam, wusi mono otute wam nu risi Jizosi. ⁴ Agwna ele zi pi weru ehni k'agida naakaa, “Kini kpayaru be wuwuru mono otute ka

etekne? ⁵ Be znernu ere ya riwhu mkpuru iwai eto nyee ele mboni.” Be naatamunu nwerinya wam.

⁶ Jizosi kanu be, “Anu gharu a! Ndaa nhne anu kwno neemekpa a ehni? O rnurnu ernu oma n'ehni m. ⁷ Ele mboni nu anu zi ige obula, ige obula anu pioru, anu nwernu rikne menu be nhne oma, kovu nu anu jeeenwehia m ige obula. ⁸ O mernu nhne o nwernu rikne o mee. O beru osno te ehni m mono, bikwata m n'olili m. ⁹ Me kanu anu ezi oka, hne nu hne obula be kpuru okwo izi oma ka nu kpakara owa, be jookwuhia nhne nwerinya ka mernu, ma o buru nhne be jeeji neechenwanya a.”

*Judası kweruru o re Jizosi
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Judası Isikarioti, otu nu rime nri nu badnu lawuru ele sno apna a, znekwnusiri ele risi ariohna, ma o gweru Jizosi nyee n'aka be. ¹¹ Nga be nurnu a, be nwudnarnu, be kwe o nyee a iwai. O bete o pio oghere o jeegweru Jizosi nyee be.

*Jizosi nu ele sno apna a
riri Iriri Ogawhe
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23;
Jon 13:21-30)*

¹² N'obochi mbom ke Iriri Bredi Whuge Owhu, nga be naakwa ariohna atnurnu Ogawhe, ele sno apna a sikwa Jizosi, “Ndaa hne i pioru ma a mekwatanu i ma i ri Iriri Ogawhe?”

¹³ O zihala badnu lawuru nu rime ele sno apna a, o kanu be, “Anu zne nu rime Jeruselem, otu nyerukna vugwu idudu mini jaavakwnusi anu, anu sno a. ¹⁴ Anu snornu a zne n'oro obula o bnaznenu, anu kanu nyenwe oro wam, ‘Nye-zni-nhne karu, Ndaa hne oro ele izne m zi, hne me nu ele sno apna m jeeri Iriri Ogawhe?’ ¹⁵ O jeegesi anu otu onu-oro zi rude n'oro olu be mekwataru, bikwata masi. Anu mekwatanu ai pi.”

¹⁶ Ele sno apna a whoga, bna nu Jeruselem whnukpa kpakara nhne lele kpa Jizosi karu. Be mekwata Iriri Ogawhe.

17 N'ogbednachi, Jizọsi nụ nri nụ badnụ lawwuru ele sno apna a snornu va. 18 Nga be daziri ẹli neeri wiri, Jizọsi kaa, "N'ezi me kanu anu, otu badnụ n'esilawuru anu, bu nye me nu a neeriko wiri, jeere m."

19 O panizo noogbu be igbugbu n'ovu, be neesikwa a n'otu n'otu, "O bu mawa sa?"

20 O kanu be, "O bu otu nyenum nu rime anu nri nu badnụ lawwuru, nye me nu a noosnukota wiri n'otu agbugba wiri. 21 Nnwọ ke Badnụ jaala lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ gbasiri a, kovu nu awnwhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwọ ke Badnụ. O buru oma o buru be muna nyerukna wam."

Wiri Anyasnu Nyenwe ai
(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

22 Nga be zi neeri wiri, Jizọsi gweru bredi, tunu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, "Anu gweru, ka bu ano-ehni m."

23 O gweru okiko, tu mmamma o nyee be, kpakara nwornu nu rime a. 24 O kanu be, "Ka bu onarna m ke ogba-njo-ehni be noowusi kwnornu agida badnụ. 25 N'ezi me kanu anu, m jonwoma m manya hi n'isisi vaji whuya rja rja tem du n'obochi me jonwo a ke ikne n'eli-eze Nda m."

26 Nga be gwnukparu eri, be whoga zne nu Rugwu Olivu.

Jizosi karu nu Pita
jogonahoru a
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

27 Jizosi kanu be, "Kpakara anu jaagbakwo eso, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa,

'M joogbu nye nooznu atnrnu, atnrnu a jaagbakeme.'

28 Kovu nga me hiri n'enwu lizo, m jeebe anu osno zne Galili."

29 Pita kanu a, "O burubedi nu kpakara badnụ gbakwo eso, kovu m jaagba eso."

30 Jizosi kanu a, "N'ezi me naakanu i, n'abali ka, nga okne ochichi

naakwnana ekwna mgba lawwuru, i jogonahoru m mgba eto."

31 Kovu o kwusiri rikne k'agida kaa, "O buru nu o zi mkpa nu m joosno i nwu, m jogonahoru i rja rja." Kpakara be kakwnornu kpm.

Jizosi kperu okpukpe
nu Gese mani

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Be vadu nu hne be kwu Gese mani, Jizosi kanu ele sno apna a, "Anu daziri hna, me kpe okpukpe." 33 O kwuru Pita nu Jemisi nu Joni, o panizo o gbu a igbugbu nu o wute a nu mkpoma. 34 O kanu be, "O noogbu m mkpoma m igbugbu k'agida du enwu, anu dazigidne hna, se nse."

35 O znetu nu ruwhnu, dna kpu ruwhnu n'eli kpe okpukpe, ma ige awnwhnu ka gawheru a, o buru nu o jeekwe omume. 36 O kaa, "Papa, Nda m, i meli nhne dum, gwemenu m okiko awnwhnu ka, kovu o buo nhne me pioru, kovu nhne i pioru."

37 O va whnu hne be neezni anyarna, o kanu Pita, "Saimoni, i neezni anyarna? I nwee rikne se nse otu otu-ige? 38 Anu se nse, kpe okpukpe, o zi anu dnabna nu rime onurna. Enine ke badnụ zi bekwu, kovu nu ano-ehni zila rikne."

39 O zne kwno berere kpe okpukpe, nookwu otu oka wam. 40 O yahna berere whnu ele sno apna a hne be neezni anyarna kwnornu nu anya be zi rinya, be ma nhne be jaasa a.

41 O va ke mgba eto, o kanu be, "Anu zi koriri neezni anyarna, noozukwa inwe? O kwana kpm, o dlam, be neegweru Nnwọ ke Badnụ resi n'aka ele mmehie. 42 Anu lizo, ma a zne. Le nye neegweru m nyee zi ndundu."

Be nwudneru Jizosi
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

43 Ngangam Jizosi kpugwu oka wam n'onu, Judasi, otu nu rime nri nu badnụ lawwuru wam ele sno apna a varu, ya nu agida badnụ ele ji amaogwu nu okpiri hite nu hne ele risi arihna nu ele zni iwu ele Ju nu ele

okno badnu zı va. ⁴⁴ Nye reru a nyenem be nhne elekema, kaa, “Nye obula ke me joosnutu onu nye wam bu ya, anu nwugwu a, duru a zne.”

⁴⁵ Ngangam Judasi varu, o znekwnusi Jizosi, sukwu a, “Nye-zni-nhne.” O snutu a onu. ⁴⁶ Be tukwasi Jizosi aka, nwugwusi a rikne. ⁴⁷ Otu n'ele gwuzogwu ndundu mniohiaru ama-ogwnu a, gbu nye izi nye risi ariohna, bihala a nsni.

⁴⁸ Jizosi kanu be, “Anu kpagwu ama-ogwnu nu okpiri whuya o nwugwu m lele m bu m nye neemegidne iwu eli? ⁴⁹ Kpakara obochi me nu anu zi n'Oro Nso Chiokike hne me neezni anu nhne, anu nwuge m, kovu kpakara nhne ka mernu ma nhne be gbaru n'okwukwo nsọ mezu.”

⁵⁰ Kpakara ele sno apna Jizosi ghasaru a gbawhu.

⁵¹ Otu wikoro snogwu Jizosi, nye ji iwo abochna kpusni ehni a. Be nwugwu a, ⁵² o sigbasi iwo abochna a, gbaru eto gbawhu.

Jizosi gwuzo nu ruwhnu ele eze-ikpe

(Mat 26:26,57-68; Luk 22:54,55,63-71; Jon 18:13,14,19-24)

⁵³ Be duru Jizosi znekwnusi nye risi ariohna, kpakara ele risi ariohna nu ele okno badnu nu ele zni iwu ele Ju gbakoru. ⁵⁴ Pita snornu a nu hne zi ikere, bna nu rime ederezi nye risi ariohna, o daziri n'esilawuru ele nse, naanya bekwnu. ⁵⁵ Ele risi ariohna nu kpakara ele eze-ikpe pioru nhne be ji gbagidne Jizosi akebne ma be gbu a, be piohiala. ⁵⁶ Agida ele badnu gbaru akebne aghalaghala gbagidne a, kovu nu akebne be buo otu.

⁵⁷ Agwna be lizo, gba akebne aghalaghala gbagidne a, naakaa, ⁵⁸ “A nurnu hne o karu, ‘M jaakwnadna Oro Nso Chiokike ka be jiri aka wu, n'obochi eto m joowu Oro Nso berere ke be jile aka wu.’ ” ⁵⁹ Kovu nu akebne be dnakotala.

⁶⁰ Nye risi ariohna lizoru n'esilawuru be sikwa Jizosi, kaa, “O za nhne i

naasa? Kini bu akebne ka ele badnu ka naagbagidne i?”

⁶¹ Kovu Jizosi kpusnirnu onu, o za nhne o saru. Nye risi ariohna sikwa kwno a, “O bu jiwa bu Karaisi, Nnwọ Chiokike be goziri ogozi?”

⁶² Jizosi kaa, “O bu mawa, anu jowhnu masi Nnwọ ke Badnu hne o dazi n'akarikwnunga Chiokike ke bu Dikne, naava masi n'erumeru oligwe.”

⁶³ Nye risi ariohna dowama iwo a, kaa, “Ndaa nhne a kwno noopio ele akebne berere? ⁶⁴ Anu nurnu okwulu wam o kwuru kwugidne Chiokike, kini bu echiche anu?”

Kpakara be marnu a ikpe enwu, kaa, “O kwesiri o nwu enwu.”

⁶⁵ Agwna be panizo o gbusi a onu-mini, nu o knesni a ruwhnu, nogbo a aka, naakanu a, “Whnunu ai owhnurninya.” Ele nse donawhuru be Jizosi, nogbo aka.

Pita gonahoru Jizosi

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Luk 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Nga Pita zi nu ederezi, otu nnwo oknornokno ele neeznenu nye risi ariohna izi varu. ⁶⁷ Nga o whnurnu Pita naanya bekwnu, o le a anya, kaa, “Ji n'iwuhuru i nu Jizosi nye Nazareti zi.”

⁶⁸ Kovu o goru kaa, “M maam, m ghohiala m nhne i naakaa.” O whoga zne n'onu-mgbo, okne ochichi kwna ekwna.

⁶⁹ Woknornokno wam whnu a, o naakanu kwno ele gwuzo ndundu, “Nwerukna ka bu otu nu rime be.” ⁷⁰ Pita go kwno berere.

Nga ige mati whemernu ele gwuzo ndundu kanu Pita berere, “N'ezi, i bu otu nu rime be, kwnornu nu i bu nye Galili.”

⁷¹ O panizo nogo ngugo, nodu risi, naakaa, “M maam nyerukna ka anu nookwu oka a.”

⁷² Ngangam, okne ochichi kwnarnu ekwna ke mgba lawuru. Pita chenwanya ikwu-onu wam Jizosi kwunnu a, “Nga okne ochichi yaakwnana ekwna mgba lawuru, i jogonahoru m mgba

eto.” Nga o chenwanyarnu a, o kwana ekwana.

15

Jizosi gwuzo nu ruwhnu Paileti

(Mat 27:1,2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

¹ N'onu osisi, ele risi ariohna nu ele okno badnu nu ele zni iwu ele Ju nu kpakara ele eze-ikpe gbaru iznuznu, be kne Jizosi eriri, duru a zne, gweru a nyewhete n'aka Paileti. ² Paileti sikwa a, “I bu eze ele Ju?”

Jizosi saru a, “Owe! Ji niwhuru i karu kpaam.”

³ Ele risi ariohna noobno a agida nhne. ⁴ Paileti sikwa kwano a berere, “O za nhne i naasa? Le agida nhne be noobno i.”

⁵ Kovu Jizosi sala nhne obula. Ka duru Paileti ehni.

Be marnu Jizosi ikpe enwu

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39--19:16)

⁶ N'Iriri Ogawhe obula Paileti neesigbasinu be otu nye ikelu, nye be rioru a. ⁷ Otu nye zi n'ikelu be nookwu Barabasi nye zi n'ikelu ya nu ele lizoru lusi ele risi ochichi ogwnu. O gburu badnu n'ogwnu wam. ⁸ Agida ele badnu wam panizo noorio Paileti ma o menu be lele kpa o ji neemenu be. ⁹ Paileti sikwaru be, “Anu pioru me sigbasinu anu eze ele Ju?” ¹⁰ O mahari nu ele risi ariohna kwuyannu a Jizosi kwnornu owho-anya.

¹¹ Kovu ele risi ariohna sigidneru igbudu ele badnu wam be kaa o sigbasinu be Barabasi, o buo Jizosi. ¹² Paileti sikwaru berere, “O bu kini nhne anu pioru me mee nye wam anu nookwu eze ele Ju?”

¹³ Be siwama okokoba berere, “Kpogidne a n'ogba.”

¹⁴ Paileti sikwa be, “Kini mernu? Kini bu nhne ojo ke o mernu?”

Be siwama okokoba ke kakwo, “Kpogidne a n'ogba.”

¹⁵ Kpa Paileti pioru o mee nhne jaamasig agida ele badnu wam, o sigbasinu be Barabasi. Nga o pniakworu Jizosi nhne, o gweru a nyewhete be ma be kpogidne a n'ogba.

Ele ogwnu kpariri Jizosi

(Mat 27:27-31; Jon 19:2,3)

¹⁶ Ele ogwnu duru Jizosi bna n'obna nye ochichi. Be sukwukota kpakara odobiri ele ogwnu. ¹⁷ Be wosi a iwo naachna odno odno, be kpa okpu igwnu, kpusi a nu risi. ¹⁸ Be panizo neebekwu a, naakaa, “A bekwulem ji, Eze ele Ju.” ¹⁹ Be gweru isisi neeli a nu risi, noogbu a onu-mini, gbu mpnerne ochi n'eli, kponu a risi eli. ²⁰ Nga be mekworu a nhne rumu, be tuma a iwo odno odno wam, wosi a kpakara iwo a. Be duru a zne ma be kpogidne a n'ogba.

Be kpogidneru Jizosi

n'ogba

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

²¹ Be sigidne otu nye neewhe ewhe, kanu a, o vuru ogba a. Nye ka bu Saimoni nye Sirini, nda Alekizanda nu Rufosi, hne o hi n'aznu mba naabnanya Jeruselem. ²² Be duru Jizosi zne nu hne be kwu Golugota, ke bu “Hne Okpokoro Risi.” ²³ Be nyega a manya be gwaru maa, kovu nu o nwona a. ²⁴ Be kpogidne a n'ogba, ele ogwnu ke iwo a n'esilawuru be nga be vukworu ogbanuchi ke gesiri ke nye obula jeegwe. ²⁵ O bu nu otnu-ige tolu* n'osisi nga be kpogidneru a n'ogba. ²⁶ Be gbaharu nhne be bnornu a, “Eze ele Ju.” ²⁷ Be kpogidneru ya nu ele rukna lawuru nooznu buznu n'olu ogba, otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. [²⁸ Nhne be gbaru n'okwukwo nsog mezuru ke karu, “Be gwnukotaru ya n'ele aruru-eli.”]

²⁹ Ele naagawhe naakaja a, neewhnuwhne risi be, naakaa, “Ngwanu! Ji nye jaakwnadna Oro Nso Chiokike,

* 15:25 otnu-ige tolu: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke eto

wu kwno a n'obochi ęto. ³⁰ Znọhia ęhni i, hi n'olu ọgba hiedna.”

³¹ O bu masi kpa ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju naakpari a n'esilawuru be, naakaa, “O znọhiaru ele berere, o nwęe rikne znọhia ęhni a. ³² Karaisi eze Izireli, hi n'olu ọgba hiedna kiti na, ma a whnu, kweru masi.”

Ele be kpogidneru be nu Jizosi n'olu ọgba zi masi naakpari a.

Enwu Jizosi

(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

³³ Hite n'esilawuru iwhnehnie,† ọchichiri gbasnirni kpakara ęli wam du n'otnu-ige ke ęto. ‡ ³⁴ N'otnu-ige ke ęto, Jizosi jiri okne nkoli siwama, “Eloi, Eloi lama sabatani,” ke bu, “Chiokike m, Chiokike m, kini mernu i ghasaru m?”

³⁵ Agwna ele gwuzogwu ndundu, nga be nuru a, be naakaa, “Bno nsnj, o noosukwu ęlaija.” ³⁶ Otu nyenum gbaru ęso, gweru manya gbaru oka rusi sponji ke zi n'isisi nu rime a, nyee Jizosi ma o nwo, kaa, “Gharu a, a lesi ma ęlaija jaava o gwedna a n'ogba.”

³⁷ Jizosi gweru okne nkoli si okokoba, nwebime inwe.

³⁸ Ikpe obnosni ke Oro Nso Chiokike gbawaru ębo hite n'olu du ęli. ³⁹ Nga nye risi ọgwu nechi otu riwhu ele ọgwu gwuzo ndundu kela ruwhnu hne o zi, whuru kpa o jiri kna inwe, o kaa, “N'ezi, nyerukna ka buri Nnwọ Chiokike.”

⁴⁰ Ele rinya zi ikere neelekiri nhne neeme, agwna be bu Meri Magidalini, nu Meri nne Jemisi ke mati nu Josis, nu Salomi. ⁴¹ Ele ka snornu Jizosi nga o zi nu Galili, ele neeznenu a izi. Nu agida ele rinya berere ele snornu a va Jeruselem.

Be liri Jizosi

(*Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42*)

⁴² Nga o duru ogbednachi, hne o bu ọbochi ojknernu, ke bu ọbochi begwu

Ọbochi Ozukwa Inwe osno, ⁴³ Josefu nye Arimatiya varu, nye bu otu nu ele ikpe, bu masi nye be nosobisinu, nye neese ęli-eze Chiokike, nwerukna ka ji anya rikne znekwnusi Paleti rio a iznu Jizosi. ⁴⁴ O gbagwojiri Paleti anya nu Jizosi nwunam. O sukwu nye risi ọgwu wam sikwa a ma o nwuna. ⁴⁵ Nga o mahiaru n'onu nye risi ọgwu wam nu Jizosi nwunam, o kweru be vute Josefu iznu a. ⁴⁶ Josefu zuya ikpe marnu mma, nga o vudnarnu iznu a, o whu a n'ikpe marnu mma wam, vubna a nu rime ilili ke be gwuharu nu rime rugwu. O gweru otu rugwu kpusni onu ilili wam. ⁴⁷ Meri Magidalini, nu Meri nne Josis whuru hne o liri a.

16

Jizosi lizoru n'enwu

(*Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10*)

¹ Nga Ọbochi Ozukwa Inwe wheru, Meri Magidalini nu Meri nne Jemisi, nu Salomi, zuyaru mono neesni ęknarna oma zi odo n'odo ma be zne te iznu Jizosi mono. ² N'onu osisi n'obochi mbom n'ikwezu, be zneru n'ilili a nga ęhnam waru. ³ Be nookwurita n'ehni be, “Nyele jookpumeni ai rugwu wam n'onu ilili?” ⁴ Nga be lelizoru anya be whuru nu be vumenem rugwu wam. O zi rinya k'agida. ⁵ Be bna rime ilili whu wikoro dazigu n'akarikwnunga, o wogwu awura abochna, ogwu tu ru be.

⁶ O kanu be, “Ogwu tu ko anu. Anu noopio Jizosi nye Nazareti, nye be kpogidneru n'ogba. O lizolam, o zila hna. Le hne be bitaru a. ⁷ Kovu anu la, kanu ele sno apna a nu Pita, ‘O belem anu osno neezne Galili, anu jowhnu a pii, lele kpa o kannu anu.’”

⁸ Be whoga, hi n'ilili wam gbahala, ęhni naama be ririri nu ọgbagwoji anya jigwu be, o za nye be kannu nhne obula, kwnornu nu ogwu nootu be.

† 15:33 n'esilawuru iwhnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu ‡ 15:33 otu-ige ke ęto: okwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

*Jizọsi mernu Meri Magidalini
whnụ a anya*

(Mat 28:9,10; Jọn 20:11-18)

[⁹ Nga Jizọsi hiri n'ẹnwu lizọ n'ọnu ọsisi n'ọbochi mbọm n'ikwezu, o beru ọsno gesi ẹhni a Meri Magidalini, nye ọ chihalaru renwu ojo ẹsau nụ rime a.
¹⁰ O zne kanụ ele nụ Jizọsi dazigwu nụ mbọm hne be zị naagba mkpe, naakwna ẹkwana. ¹¹ Nga be nurnu nụ Jizọsi zị bụdnu, nụ ya n'iwhuru a whnurnu a, be kwéle. ¹² Nga ka wheru, Jizọsi mernu badnụ lawuru whnụ a n'ọzizi berere nga be neezne aznụ mba. ¹³ Be lahna zne kanụ ele gwnarnụ, be kwéle nhne be kwuru masị. ¹⁴ Omekwo, Jizọsi whụya iwhne hne nri nụ otu badnụ wam ele sno apna a zị neeri wiri. Ọ bnanụ be mbna kwnornu n'ókwe ekwe be nụ mkpọma osi rikne be, ke mernu be kwéle ikwu-ọnu ele whnurnu a nga o hiri n'ẹnwu lizọ. ¹⁵ Ọ kanụ be, “Anụ zne nụ kpakara ọwa kponu kpakara badnụ okwo izi ọma. ¹⁶ Nye kweruru, be wụ a mini, bụ nye be jọoznohia a, nye ke kwéle, be jaama a ikpe. ¹⁷ Nhne elekema ele ka joosno ele kweru, be jaachihala renwu ojo nụ rewhna m, be jookwu ọka nụ riro ikne zị ọdo n'ọdo. ¹⁸ Be jaachi agwọ n'aka, ọ bụru nụ be nwọ nhne ọbula ke jaakpaya ẹnwu, ọ zá nhne o jeeme be, be jọtukwasi ele nriria aka, mee ẹhni bụru be ọma.”

Jizọsi larụ n'oligwe

(Luk 24:50-53; Ẹrnu 1:9-11)

¹⁹ Nga Nyenwe aị Jizọsi kwukwonnu be ọka, be gwelizo a la n'oligwe, ọ daziri ẹli n'akarikwnunga Chiokike. ²⁰ Ele sno apna a whogaru nọokpo okwo izi ọma hne ọbula, Nyenwe aị noosno be, nọornu ẹrnu, neegesi nụ ikwu-ọnu Chiokike bụ ezi ọka, hite n'ẹrnu ndu-ẹhni zị ọdo n'ọdo ke be nọornu.]

**Izi ọma lele kpa
Lukwu
gbarụ a n'ọkwukwo
Nhne gbasiri ọkwukwo
ka**

Izi ọma lele kpa Lukwu gbarụ a n'ọkwukwo neegesi Jizọsi lele Nye Ọznohia Izireli nụ Nye Ọznohia ke kpakara ele badnụ zị n'ọwa. Lukwu gbarụ nụ Enine Nyenwe aị sukuru Jizọsi ma o zni “ele mboni izi ọma.” Lukwu nye dibia snornu ele sno apna Jizọsi n'izi ọma be znirni, ma Pọlu nye izi Jizọsi. Ọ sịkwahiaru nhne n'ọnu ele whnurnu Jizọsi nga ọ zị n'ọwa. Ka mernu o nwernu ọnu rikne ọ gbanụ Tiofilosi ọkwukwo. Lukwu kwuru nhne gbasiri bụdnụ Jizọsi, hite n'omumu a, ige ọ bụ wikoro, ọnu a, ọnu a, olizọ n'ẹnwu tem dụ nga Jizọsi larụ oligwe.

Nhne zị n'ọkwukwo ka

Omumu Jizọsi nụ wikoro a (1:1--2:52)

Ọwuwu mini Jizọsi nụ ọrnurna a (3:1--4:13)

Ọnu Jizọsi nụ rime Galili (4:14--9:50)

Ọnu Jizọsi nụ apna nga o neezne Jeruselem (9:51--19:27)

Ọnu Jizọsi nụ rime Jeruselem (19:28--20:47)

Ọka Jizọsi kwuru gbasiri nhne ke jeeme nụ ruwhnu (21:1-38)

Ọnu Jizọsi nụ olizọ n'ẹnwu a (22:1--24:53)

Nye gbarụ ọkwukwo ka: Lukwu nye dibia

Risi nhne o kwno gba a: O gesi ọntutnu zuru ozu gbasiri bụdnụ nụ ọnu Jizọsi Karaisi, obirizi a n'ehni ele be neemegbu, nụ ọznohia ke ele bụo ele Ju.

¹ Tiofilosi, agida ele badnụ yisiri aka be n'ogba ọkwukwo gbasiri nhne be mernu n'esilawuru aị, ² lele kpa be nyernu aị n'aka a bita. Ele nyernu aị bụ ele hiri n'ọpanizo gweru

anya be whnụ be, bụru ele izi ikwu-ọnu Chiokike. ³ Ọ bụru ọma hne me snornu kpakara nhne nkari hite nụ mbom, me gbanụ i ọkwukwo nụ ekere nụ ekere, Tiofilosi zị igwugwu, ⁴ mee ma i mahia nụ kpakara nhne be jiri ikwu-ọnu ọnu zni i bụ nhne kwesiri ọkwnata mkpoma.

Omumu Joni Nye Wu Mini

⁵ N'ige Erọdu bụ eze Judiya, otu nye ọkwa ariohna zị, be kwu Zakaraya, ke hi n'oro Abija, nnwerne a bụ Elizabeti nye hi n'ebnurnu Erọni. ⁶ Be lawuru bụ ele ọma nụ ruwhnu Chiokike, be naabita kpakara nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu, be nwée ọru. ⁷ Kọvu nụ be nwée nnwọ, kwnornu nụ Elizabeti bụ nyerinya rekpa nnwọ a mesnirni emesni. Be lawuru menem okno badnụ.

⁸ Otu ọbochi, ige ele otu Zakaraya nọornu ọnu, Zakaraya zị nọornu ọnu nye ariohna nụ ruwhnu Chiokike, ⁹ lele kpa ọnu ariohna jiri zị, ọ dnabnarnu nụ ọ bụ ya jọokporne isensi n'oro Nso Nyenwe aị. ¹⁰ Kpakara ele Ju neekpe okpukpe n'ederezi ige ọ nọokporne isensi.

¹¹ Enine izi Nyenwe aị mernu Zakaraya whnụ a anya hne o gwuzo n'akarikwnunga ojo ariohna hne be nọokporne isensi. ¹² Nga Zakaraya whnurnu a, mkpoma larụ a mini, ogwnu tumako a. ¹³ Enine izi wam kanu a, “Ogwnu túko i, Zakaraya, Chiokike nuna m okpukpe i. Elizabeti nnwerne i joomunu i nnwọ rukna, i jookwu rewhna a Joni. ¹⁴ I joonwudna, mkpoma joso masi i n'ọnu, agida ele badnụ jeenwe snarnima kwnornu omumu a. ¹⁵ Ọ jọobu nye kwu n'anya Nyenwe aị. Ọ joonwo manya mọbu nhne ọbula ke bna n'anya rịa rịa. Enine Nso Chiokike jeejihia nụ rime a, hite nụ rime ruwho nne a. ¹⁶ O jeeme agida ele Izireli hiehnakwnusi Nyenwe aị Chiokike be. ¹⁷ O jeezne nụ ruwhnu Nyenwe aị n'enine nụ rikne Elaija. O jeeme ele nda tuhna mkpoma hne rumu be zị, ma ele zá noobno nsni bna

n'apna akoniche ele oma, o jiknenu Nyenwe aị ele kwesiri a.”

¹⁸ Zakaraya sika enine izi wam, “Ndaa nhne me jeeji mahia ka? Le, me nu nnwerne m menem okno badnu k'agida.”

¹⁹ Enine izi wam saru a, “Mawa bu Gebureli, nye noogwuzo nu ruwhnu Chiokike. Chiokike ziyaru m me kanu i oka ka nu o zni i izi oma ka. ²⁰ Le, i jaadna mgbu, i jeeuwe rikne kwu oka tem du obochi kpakara nhne ka jeeme, kwnornu nu i kwéle ikwu-onu m ke jeemezu n'ige a.”

²¹ Ele badnu wam zi neese Zakaraya n'ederezi, be naari nhne kpararu o gburu okwnu n'Oro Nso Chiokike. ²² Nga o whuyaru, o nwé rikne o kwunu be oka. Be mahia nu o whurnu owhurninya n'Oro Nso Chiokike, o neewheni be aka, kovu o nwé rikne kwunu be oka.

²³ Nga ige enu a zuru n'Oro Nso Chiokike, Zakaraya lahna oro a. ²⁴ Nga nhne ka mekworu, Elizabeti nnwerne a turu rime, o tugwa eni a enwa isne nu rime oro. ²⁵ O kaa, “Ka bu nhne Nyenwe aị mennu m, o gesilem ruwhnu oma a, ma o kwnosnama iwhnerne m n'esilawuru ele badnu.”

Be kwuru oka gbasiri omumu Jizosi

²⁶ N'enwa isunu a,* Chiokike ziznenu enine izi Gebureli zne n'eli Nazareti ke zi nu Galili, ²⁷ znekwnusi otu nnwo oknornokno ma nyerukna be kwu Meri, nye Josefu ke hi n'eburnu Devidi kweru o lu. ²⁸ Enine izi wam zne hne o zi, kaa, “M bekwulem o, ji nye Nyenwe aị dagwunu, i bu nye owa oma.”

²⁹ Mkpoma laru Meri mini nga o nurnu ikwu-onu a, o naagbadi nu mkpoma a okpa ibekwu ke nu kpa. ³⁰ Kovu enine izi wam kanu a, “Meri, ogwnu tuko i, Chiokike menu i oru k'agida. ³¹ I jootu rime, muhia nnwo rukna, i jookwu a Jizosi. ³² O jjobu nye kwu, be jookwu a Nnwọ Nye Kakwo

Nhne Dum Olu. Nyenwe aị Chiokike jeenye a ngadna eze nda a, Devidi. ³³ O jaachi oro Jekopu tim tom, eli-eze a jookwo okwo.”

³⁴ Meri saru enine izi wam, “Ndaa kpa be jeeme nhne ka, hne me ma nyerukna?”

³⁵ Enine izi wam saru a, “Enine Nso jaadnakwasi i, iknerna ke Nye Kakwo Nhne Dum Olu jookpusni i. Be jookwu nnwo wam zi nso ke i joomu Nnwọ Chiokike. ³⁶ Le, Elizabeti nwene i rinya zi rime omumu n'okno badnu a, o bu nye be nookwu nnwerne nwé nnwo, ka bu enwa isunu a. ³⁷ O za nhne nyirni Chiokike.”

³⁸ Meri saru, “Le, m bu m nnwo izi ke Nyenwe aị, o menu m lele kpa i kwuru.” Enine izi wam gharu a la.

Meri znenu o lekasi Elizabeti

³⁹ Ige wam, Meri jiknenu wara wara zne n'otu eli rugwu ke zi nu Judiya. ⁴⁰ O bna n'oro Zakaraya bekwusi Elizabeti. ⁴¹ Nga Elizabeti nurnu ibekwu Meri, nnwo zi a nu ruwho wulizoru olu. Enine Nso jipiyaru Elizabeti. ⁴² O gweru okne nkoli kwu oka kaa, “I bu nye owa oma n'esilawuru ele rinya, nnwo ke i joomu bu masi nye owa oma. ⁴³ M bu m nye ruwhnu oma nu nne ke Nyenwe m jaava lekasi m. ⁴⁴ Kwnornu nu kpa me nurnu ibekwu i, nnwo zi m nu ruwho wulizoru olu nu snarima. ⁴⁵ I bu nye owa oma kwnornu nu i kweru nhne Nyenwe aị kwuru nu o jeemezu a.”

Meri gwnurnu eri ojija

⁴⁶ Meri kaa, “Mkpoma m ja Nyenwe aị,

⁴⁷ ovu m nonwudna onwudna kwnornu nu Chiokike Nye Oznohia m,

⁴⁸ kwnornu nu o chenwanyarnu nnwo izi a ovu hieru eli.

Hite nu kitna kpakara ele ebiri jookwu m nye owa oma,

⁴⁹ kwnornu nu Chiokike Nye bu Dikne mennu m nhne hna ezi,

* 1:26 Ka bu kpa Elizabeti turu rime.

- rẹwhna a zị nsọ.
- 50 Chiokike nọdonu ele nọotu ogwnu a obirizi, hite n'otu ebiri dọ ebiri berere.
- 51 O ji aka dikne a mee nhne hna ezi, ọ chisaru kpakara ele oknomo-kno nọ kpakara mmụma be.
- 52 O gwednarnu ele eze nọ ngadna eze be, o gwelizọru ele ovu hieru ẹli.
- 53 O nyejilem ele wiri nọogwnu ruwho, kọvu ọ gbataru ele eze aka.
- 54 O yinu nye izi a Izireli aka, ọ chenwanyarnu ọ donu a obirizi,
- 55 ke o kweru Ebereham nọ ẹbnurnu a mkwna tim tọm, lele kpa ọ kanu ele nda aị.”
- 56 Meri daziri n'oro Elizabeti ẹnwa ẹto, lahna ọro a.

Omumu Jóni Nye Wụ Mini

57 Ige omumu nnwọ Elizabeti duru, ọ mụhia nnwọ rukna. 58 Ele agbatibi† a nọ rumu nwene a nurnu nọ Nyenwe aị donnu a obirizi k'agida, be snornu a nwudna.

59 Ọ dọ n'ọbochi ẹsato, be varu ọ kpa nnwọ wam nka. Be noopio ọ jita a rẹwhna Zakaraya ma ọ buru ogbo nda a, 60 kọvu nne a karu, “Ọza, rẹwhna a bu Jóni.”

61 Be kanu a, “Ọ zá nye naaza rẹwhna ka n'esilawuru ele ke i.”

62 Be whenu nda a aka, jikwa a rẹwhna be jookwu nnwọ wam. 63 Ọ kaa be nyee a nhne ọgba ọkwukwo, ọ gbagwojuru be anya nga ọ gbasiri, “Rẹwhna a bu Jóni.” 64 Ngangam, ọnu a kpumernu, riro a tọma, o bete nookwu ọka, naaznarni Chiokike.

65 Ogwnu turu kpakara ele agbatibi be, be wheke ọtnutnu ka kpakara ẹli rugwu Judiya. 66 Nye ọbula ke nurnu a zị nẹchenwu, be nẹsikwa, “Ọkpa badnu kini bu nhne nnwọ ka jọbu?” Kwnornu nọ be whnurnu nọ aka Nyenwe aị zị n'ẹhni a.

Zakaraya gwnurnu eri ọjija

† 1:58 agbatibi: ele ya nọ a wuta ndundu

67 Enine Nso jipiyaru Zakaraya nda Jóni, ọ whnu ọwhnurninya, kaa,

68 “Ọjija zinu Nyenwe aị, Chiokike ke Izireli, kwnornu nọ o lekasiri ma ọ gbahia ele ke a.

69 O gweyaru nye dikne jọoznohia aị hite n'oro nnwọ izi a Devidi,

70 lele kpa o kwuru hite n'onu ele ọwhnurninya a zị nsọ agida ige wheru ewhe.

71 Ọ jọoznohia aị hite n'aka kpakara ele sno aị irno.

72 Ọ donnu ele nda aị obirizi, o chenwanyarnu ọgba-njọ-ẹhni nsọ a.

73 O kwesiri Ebereham nda aị mkwna rikne,

74 ọ dọhia aị n'aka ele irno aị, ma a kpenu aị n'énwe ogwnu,

75 ma a ziri nsọ nọ ele mee mma nọ ruwhnu a kpakara budnu aị.

76 Ji, nnwọ m matị, be jookwu i nye ọwhnurninya ke Nye Kakwo Nhne Dum Olu, kwnornu nọ i jeezne nọ ruwhnu Nyenwe aị neemekwatanu a apna.

77 I jeeme ele ke a mahia ọznohia, hite n'ogbarunu be mmehie be.

78 Hite n'obirizi nọ ovu ọma ke Chiokike aị, o jeeme ẹhnam nọomukwasi aị hite n'oligwe,

79 iwhe jọomukwasi ele zị n'ọchichiri nọ ele zị n'oyinyo ke ẹnwu, noodumako ọchi aị n'apna udno.”

80 Nnwọ wam nooso oso, gbasị rikne nọ enine, o wu n'eli-ikpa tem dọ nga be gesiri a ele Izireli.

2

Omumu Jizosi (Mat 1:18-25)

1 N'ige wam, eze Siza Ọgositosi yiri iwu be gbasị rẹwhna kpakara ele wu n'eli ele Rom nẹchi n'ọkwukwo. 2 (Ka bu ọgba rẹwhna n'ọkwukwo ke mbom nga Kwirinosi bu nye nẹchi Siriya.)

³ Nye ọbula la n'ẹli a zne gba rẹwhna n'ọkwukwo.

⁴ Josefu hiri n'ẹli Nazarẹti ke zi nọ Galili zne Bẹtilehem nọ Judiya, ẹli be mọrnu Devidi, kwnornu nọ o hi n'ẹbnurnu ọro Devidi. ⁵ O zn-ernu ma be gbasị rẹwhna ya nọ Meri n'ọkwukwo, bọ nwerinya o kweru nọ ọ jọolu, nye zi rime ọmumu. ⁶ Nga be zi nọ Bẹtilehem, ige Meri jọomu nnwọ dọru. ⁷ O mọhia ọziri nnwọ rukna a, ọ whọ a n'ikpe nute a nọ rime nhne be bọganu anọhia wiri, kwnornu nọ ọ zọ ọro zọnu be n'ọro ele izne.

Ele nọoznu atnurnu nọ ele enine izi

⁸ Ele nọoznu atnurnu zi n'ẹli wam nọ rime ọhia neese atnurnu be n'abalị. ⁹ Enine izi Nyenwe aị mernu be whnọ a anya, igwugwu Nyenwe aị mọkwasiri be, ogwnu tọru be k'agida. ¹⁰ Kọvu enine izi wam kanọ be, "Ogwnu tọko anọ. Anọ bno nsnị, m gweyanọ m anọ izi ọma ke snarnịma ke jaazọnu kpakara ele badnọ. ¹¹ Tnawa, n'ẹli Devidi be mọnnu anọ Nye Ọznohia, Karaịsi Nyenwe aị.* ¹² Ka bọ nhne anọ jeeji mahia a, anọ jọowhnu nnwọ ikne be whuru n'ikpe nute nọ rime nhne be bọganu anọhia wiri."

¹³ Ngangam, agida ele enine izi whọyaru snornu enine izi wam naaz-narnị Chiokike, naakaa,

¹⁴ "Ọson'anya dum bọru ke Chiokike nọ hne kakwo n'olu, udno ziri n'ọwa n'esilawọru ele nhne be naamasị a."

¹⁵ Nga ele enine izi wam lahnarnọ oligwe, ele nọoznu atnurnu wam kanọ ẹhni be, "Anọ va ma a zne Bẹtilehem whnọ nhne mernu ke Nyenwe aị kannọ aị."

¹⁶ Be gweru ẹso gweru izne zne whnọ Meri nọ Josefu, nọ nnwọ ikne wam be nuteru nọ rime nhne be bọganu anọhia wiri. ¹⁷ Nga be whnurnu a, be tnasa nhne enine izi kwuru gbasiri nnwọ ikne ka. ¹⁸ O duru kpakara ele nurnu nhne ele nọoznu

atnurnu wam kwuru ẹhni. ¹⁹ Kọvu Meri bọtaru kpakara nhne ka nọ mkpọma a, nẹechinwu a. ²⁰ Ele nọoznu atnurnu wam lahnarnọ, nọogwnu eri, naaja Chiokike kwnornu nọ nhne be nurnu, whnọ masị lele kpa enine izi wam kanọ be.

Be jiri Jizọsi rẹwhna

²¹ N'ọbochi ẹsato, be va ọ kpa nnwọ wam nka, be jita rẹwhna a Jizọsi, bọ rẹwhna enine izi wam kwuru a sọ be tọru rime a.

Be kwubnarnu Jizọsi Ọro Nsọ Chiokike

²² Ige dọru ma Josefu nọ Meri mee ma be ziri rịchna lele kpa Iwu Mozizi kwuru, be kwuru nnwọ wam zne Jeruselem, chete a nọ ruwhnu Nyenwe aị. ²³ Lele kpa be gbarọ a n'iwu Nyenwe aị, "Be jaabitanu Nyenwe aị nnwọ rukna ọbula be beru ọso mọ nsọ." ²⁴ Be kwa ariọhna lele kpa iwu Nyenwe aị kwuru, "Nduru lawọru mọbu rọmu weresi lawọru."

²⁵ Otu nwerukna zi nọ Jeruselem, nye rẹwhna a bọ Simiọni, nye mee mma, nye nọotu ogwnu Chiokike. O bọ nye neese ọznohia ke Izireli, Enine Nsọ zi n'ẹhni a. ²⁶ Enine Nsọ kannọ a nọ ọ jọonwu ẹnwu tem ọ whnọ Karaịsi Nyenwe aị. ²⁷ Enine Nsọ duru a zne n'Ọro Nsọ Chiokike nga ele mọrnu Jizọsi varọ o menu a lele kpa Iwu Mozizi kwuru. ²⁸ Simiọni kwuru nnwọ wam n'aka a, znarnị Chiokike, kaa,

²⁹ "Nyenwe m, kweru ma nnwọ izi i la n'udno, lele kpa i kweru m mkwna,

³⁰ kwnornu nọ anya m whnọnam ọznohia i,

³¹ ke i bọkwataru n'anya kpakara ele badnọ,

³² iwhne ke jookpume nhne gbasiri i nyee ele bọo ele Ju, nọ igwugwu ke ele ke i Izireli."

³³ Nhne be kwuru gbasiri nnwọ ikne ka duru nda a nọ nne a ẹhni.

³⁴ Simiọni gọzi be, kanọ Meri, nne a, "Nnwọ ka jọoburu nhne jaakpahia

* **2:11** Karaịsi: Karaịsi bọ Nye Ọznohia wam Chiokike kweru mkwna o ziya.

odidna nū olizọ agida badnū n'Izireli, b̄uru masi nhne elekema be jookwu ọka megidne. ³⁵ O jookpume echiche agida ele badnū. Kọvu nhne igbugbu jọoduwa mkpọma i lele ama-ogwnu.”

³⁶ Otu nwerinya ọwhnurninya zi, nye rewhna a b̄u Ana, adna Fan̄eli, ke hi n'ebnurnu Asa wh̄uya. Nwerinya ka nū nzi a wuru awha ẹsau kp̄oi, ³⁷ kọvu ọ menem okno badnū ke gbarū nri awha ẹsato nū ẹno, ọ b̄u nnwerne nzi a nw̄urnu ọnwu. Ọ z̄a n̄owhoga n'Oro Nsọ Chiokike iwhnehn̄ie nū abali, ọ zi neekpe okpukpe, noovu ọnu. ³⁸ Ọ bnanyarnū n'ige wam, ọ t̄unu Chiokike mmamma, kwu ọka gbas̄iri nnwọ ikne wam, kanū kpakara ele neese ọgbahia ke Jeruselem.

Be kwuru Jizosi lahna Nazareti

³⁹ Nga Josefū nū Meri mekworu kpakara nhne iwu Nyenwe āi kwuru, be lahna Galili zne ẹli ke be, Nazareti. ⁴⁰ Watakiri wam nooso, gbas̄i rikne, akoniche jih̄iaru nū rime a, oru Chiokike zi masi a n'ehni.

Wikoro Jizosi zi n'Oro Nsọ Chiokike

⁴¹ Ele m̄urnu a neezne Jeruselem kpakara awha n'Iriri Ọgawhe.† ⁴² Nga Jizosi gbarū nri nū awha lawuru, be zne Iriri Ọgawhe lele kpa be mesi. ⁴³ Nga be mekworu Iriri wam, be bete ọ lahna ọro be, kọvu wikoro Jizosi daz̄iri nū Jeruselem, kọvu ele m̄urnu a máa. ⁴⁴ Be neeche nū ọ zi n'igbudu badnū, be zne izne otu ọbochi, be noopio a n'esilawuru ele enyi be nū r̄umu nwene be. ⁴⁵ Nga be wh̄n̄una a, be hiehna nū Jeruselem noopio a. ⁴⁶ N'ọbochi ke ẹto, be wh̄n̄u a n'Oro Nsọ Chiokike, hne ọ daz̄i n'esilawuru ele zni iwu ele Ju, noobno nsn̄i nhne be nookwu, neesikwa be ajiji. ⁴⁷ Kpakara ele n̄urnu ikwu-ọnu a nū akọ zi nū nhne ọ sarū be, o duru be ẹhni. ⁴⁸ Nga ele m̄urnu a wh̄n̄urnu a, o du be ẹhni, nne a kanū a, “Nnwọ m, k̄ini kpayaru

i jiri mee me nū nda i kpa? Me nū nda i ji anya-mini noopio i.”

⁴⁹ Ọ s̄ikwa be, “K̄ini kpayaru anū noopio m? Anū máa nū m j̄ornu ẹrnu Nda m?” ⁵⁰ Kọvu be gh̄oyage nhne ọ kannū be.

⁵¹ Jizosi snornu be la Nazareti, noobnonu be nsn̄i. Kọvu nne a bitaru kpakara nhne ka nū mkpọma a. ⁵² Jizosi nooso n'akoniche nū dimkpa, neenwe oru nū ruwhnu badnū nū Chiokike.

3

Ikwu-ọnu J̄oni Nye W̄u Mini

(*Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; J̄on 1:19-28*)

¹ N'awha ke nri nū isne ke ọchichi Taber̄osi Siza, nga P̄ontiosi Pāileti neechi Judiya, nga Er̄odu neechi Galili, nwene a rukna Filipu neechi Ituria nū Tirakonitisi, Lisanasi neechi Abilini, ² Anasi nū Kayafasi b̄u ele risi ariohna, ige wam ikwu-ọnu Chiokike d̄uru J̄oni, nnwọ Zakaraya nsn̄i n'ẹli-ikpa. ³ O zne nū kpakara ẹli ke zi Osimini J̄odani gburugburu, n̄okpo okwo naakaa ele badnū t̄uhnasna mkpọma ma be w̄u be mini, ma Chiokike gbarūnu be mmehie. ⁴ Lele kpa be gbarū a n'okwukwo nsọ hite n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya, kaa, “Akp̄iri otu badnū n̄okpo okwo n'ẹli-ikpa,

anū mekwata apna Nyenwe āi, anū mee apna a sn̄i asn̄i.

⁵ Be jeemesni kpakara ngwulangwu, be jaakwnadna kpakara rugwu nū rugwu mat̄i.

Kpakara apna zi mgbah̄irigodo jaasn̄i asn̄i, kpakara apna zi ndagwurugwu jaazi snam.

⁶ Kpakara ele badnū j̄owhnu ọznohia Chiokike.”

⁷ J̄oni kanū igbudu badnū n̄owhokwnusi a ma ọ w̄u be mini, “Anū ẹbnurnu agwọ, nyele kannū anū gbanah̄oru ovu owe ẹhni Chiokike

† **2:41** Iriri Ọgawhe: Iriri Ọgawhe b̄u ige ele Ju neechenwanya nga Chiokike d̄ohiaru be n'ohi n'aka ele Ijipiti. Okwnehala 12:1-27; Ditaronomi 16:1-8.

ke naava? ⁸ Anụ mịnya mkpuru ke neegesi nụ anụ tūhnasarnu mkpoma. Anụ káa nụ Ebereham bụ nda anụ. Kwnornu me kanụ anụ ezi oka, Chiokike nwernu rikne mee kpakara akaworugwu ka gho rụmu Ebereham. ⁹ Be bitalam ehnigwe n'ikwnu kpakara isisi, isisi obula ke mīnyala mkpuru oma, be joogbudna a, tūbna nū rime bēkwnu.”

¹⁰ Ele badnụ wam sịkwa a, “Kini bụ nhne a jeeme?”

¹¹ Jōni sarụ be, “Nye nwernu iwo lawuru, o kesi nye nwée otu, nye nwernu wiri, mee masi kpm.”

¹² Ele ona ntụ varụ ma Jōni wụ be mini, be sịkwa a, “Nye-zni-nhne, kini bụ nhne a jeeme?”

¹³ Jōni sarụ be, “Anụ náhia ele badnụ iwai kakwo kpa be nyernu anụ iwu.”

¹⁴ Ele ogwnu sịkwa a, “Kini bụ nhne a jeeme?”

O kanụ be, “Anụ mée ele badnụ nhne rikne, mōbu bno ele badnụ nhne aghalaghala, ogwo ernalu anụ ji anụ rụwho.”

¹⁵ Ele badnụ neele anya nū Jōni bụ Karaisi. ¹⁶ Jōni kanụ be, “M ji m mini wụ anụ mini, kovu nū nye kakwo m rikne vawa, nye me kwésile o whudnahie tōma eriri okoro-ochi a lawuru. Nye wam jeeji Enine Nso nū bēkwnu wụ anụ mini. ¹⁷ Nye nhne owhusna ikpa zị n'aka a, o jowhusna ikpa a nkari, chibna ikpa a n'obna, kovu o jeeji bēkwnu chni echni kporne ruznurnuznu ikpa.” ¹⁸ Jōni ji agida ikwu-onu zị ichne ichne zni izi oma, naariasno be tūhnasna mkpoma.

¹⁹ Kovu nū Jōni bigboru Eze Erōdu kwnornu Erodiasi nnwerne nwene a, nū agida nhne ojo berere ke Erōdu mernu. ²⁰ Erōdu tūkwasiri n'olu nhne ojo ka, nga o yisiri Jōni ikelu.

Ouwu mini Jizosi

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Nga Jōni wukparu ele badnụ mini, o wuru Jizosi mini masi.* Nga Jizosi neekpe okpukpe, oligwe kpumernu.

²² Enine Nso whekwasiri a lele nduru, otu akpiri hiri n'oligwe dna kaa, “Ji bụ Nnwọ m, me whnurnu n'anya, nhne i masiri m.”

Osnusno omumu Jizosi

(Mat 1:1-17)

²³ Nga Jizosi gbaru nri awha eto, o panizo ernalu izi oma a, ele badnụ naari nū o bụ nnwọ Josefụ,

nnwọ Hili, ²⁴ nnwọ Matati,
nnwọ Livaị, nnwọ Meliki,
nnwọ Janaị, nnwọ Josefụ,

²⁵ nnwọ Matatayasi, nnwọ
Emosi,

nnwọ Nahum, nnwọ Esili,
nnwọ Nagai, ²⁶ nnwọ Matị,
nnwọ Matatayasi, nnwọ Sēmeni,
nnwọ Joseki, nnwọ Joda,

²⁷ nnwọ Jonani, nnwọ Resa,
nnwọ Zerubabeli, nnwọ Seateli,
nnwọ Neri, ²⁸ nnwọ Meliki,
nnwọ Adi, nnwọ Kosam,

nnwọ Elimadam, nnwọ Er,
²⁹ nnwọ Josua, nnwọ Eleza,

nnwọ Jorim, nnwọ Matati,
nnwọ Livaị, ³⁰ nnwọ Simiōni,
nnwọ Juda, nnwọ Josefụ,
nnwọ Jonam, nnwọ Eliakim,

³¹ nnwọ Mela, nnwọ Mena,
nnwọ Matata, nnwọ Natani,
nnwọ Devidi, ³² nnwọ Jesi,
nnwọ Obedi, nnwọ Boazi,

nnwọ Salimoni, nnwọ Nasoni,
³³ nnwọ Aminadabu, nnwọ Ram,

nnwọ Hezirōni, nnwọ Pēzezi,
nnwọ Juda, ³⁴ nnwọ Jekopu,
nnwọ Aziki, nnwọ Ebereham,
nnwọ Tera, nnwọ Nahọ,

³⁵ nnwọ Serugi, nnwọ Ru,
nnwọ Pēlegi, nnwọ Ebe,

nnwọ Sela, ³⁶ nnwọ Kainani,
nnwọ Afazadi, nnwọ Sēm,
nnwọ Noa, nnwọ Lamēki,

³⁷ nnwọ Metusela, nnwọ Inoku,
nnwọ Jarēdi, nnwọ Mahalaleli,
nnwọ Kainani, ³⁸ nnwọ Enosi,
nnwọ Sēti, nnwọ Adam,
nnwọ Chiokike.

* **3:21** Nhne ka mernu tūtu Erōdu yisiri Jōni n'ikelu.

4

Ornurna Jizosi
(*Mat 4:1-11; Mak 1:12,13*)

¹ Enine Nso jihiaru nu rime Jizosi nga o hiri nu Osimini Jodani hiehna, Enine Nso duru a zne n'eli-ikpa. ² O zi n'eli-ikpa nri obochi eno, Ekwensu naarna a ornurna, o za nhne o riri kpakara obochi wam, omekwo, wiri gwnurnu a.

³ Ekwensu kanu a, "O buru nu i bu Nnwọ Chiokike, kanu akaworugwu ka o gho bredi."

⁴ Jizosi saru a, "Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, 'O buo bredi bu nhne badnu kpọi jeeri ziri budnu.' "

⁵ Ekwensu duru a pnezne n'olu rugwu gerisi a kpakara eli-eze k'owa n'ige mati. ⁶ O kanu a, "M jeenye i kpakara rikne ka nu igwugwu be, kwnornu nu be nyernu m be, m jeenye a nye obula masiri m. ⁷ O buru nu i jookponu m risi eli, kpakara a jobu ke i."

⁸ Jizosi saru a, "Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, 'I jookponu Nyenwe i, Chiokike i risi eli, o bu ya kpọi bu nye i jeekpenu.' "

⁹ Ekwensu duru a zne nu Jeruselem, mee o gwuzoru n'olu towa Oro Nso Chiokike, kanu a, "O buru nu i bu Nnwọ Chiokike, gbudna ehni i n'eli hna. ¹⁰ Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa,

'O jeenye ele enine izi a iwu gbasiri i ma be chekwata i nkari.

¹¹ Be jeegheru i n'aka be, ma i gharu o kpọi i ochi nu rugwu.' "

¹² Jizosi saru a, "Be gbakwnornu a n'okwukwo nso, kaa, 'I rna Nyenwe i, Chiokike i ornurna.' "

¹³ Nga Ekwensu rnakworu a ornurna, o gharu a ige mati.

Jizosi panizoru ernu a
(*Mat 4:12,17; Mak 1:14,15*)

¹⁴ Jizosi lahna Galili nu rikne Enine Nso, be tnu si otnutnu a kpakara ohna.

¹⁵ O zni nhne kpakara n'oro ogbako ele Ju, kpakara ele badnu naaznarni a.

Be juru Jizosi nu Nazareti
(*Mat 13:53-58; Mak 6:1-6*)

¹⁶ Jizosi zne nu Nazareti hne o soru, o bna n'oro ogbako ele Ju n'Obochi Ozukwa Inwe ele Ju lele kpa o mesi, o lizo ma o gwnu okwukwo nso. ¹⁷ Be nyee a okwukwo Azaya nye owhnurninya, o kpume a whnu hne be gbaru,

¹⁸ "Enine Nso Nyenwe ai zi n'ehni m, kwnornu nu Chiokike ai teru m mono, o zni ele mboni izi oma.

O ziyaru m o kpo okwo ogbahia ele zi n'oro ikelu, mee ele isni whnurnu osno, nu o dohia ele be neemegbu,

¹⁹ nu o kpo okwo awha Nyenwe ai jooznohia ele ke a."

²⁰ O kpusni okwukwo wam nyehnata nye neezne izi, daziri eli. Kpakara ele zi n'oro ogbako ele Ju legidne a anya. ²¹ O panizo naakanu be, "Be mezuru nhne okwukwo nso kwuru n'anya anu tna."

²² Kpakara ele badnu kwuru a oka oma, ikwu-onu oma a duru agida be ehni, be nesikwa, "Ka o buo nnwo Josefu?"

²³ Jizosi kanu be, "N'ezi anu jootnunu m elulu ka, 'Wodibia digba ehni i, kpakara nhne a nurnu i mernu nu n'eli Kapanom, mee be hna n'eli i.' "

²⁴ "Me kanu anu ezi oka, nye owhnurninya nwée oso anya n'eli a. ²⁵ Kovu me kanu anu, agida ele nnwerne nzi be nwurnu zi n'eli Izireli n'ige Elaija, nga Chiokike mesnirni oligwe, mini zoge awha eto nu enwa isunu, ke kpahiaru okne okwnunyo dnarnu nu kpakara eli. ²⁶ Be ziznege Elaija znekwnusi nye obula nu rime be, okwolem otu nnwerne nzi a nwurnu ke zi nu Zerefati* ke zi ndundu Saidoni. ²⁷ Agida ele nchnichna zi masi n'eli Izireli n'ige Elisia nye owhnurninya, o za nye be mernu o ziri richna, okwolem Nemanu nye Siriya."

²⁸ Onuma jihiaru kpakara ele zi n'oro ogbako ele Ju mkpoma nga be nurnu

* 4:26 Zerefati: Ka buo eli Izireli.

nhne ka. ²⁹ Be lizo, chihala a n'eli be, duru a zne n'onu rugwu hne be wukwasiri eli be ma be kwnadna a n'eli. ³⁰ Kovu o hiri n'esilawuru be whoga.

Jizosi chihalaru renwu ojo
(Mak 1:21-28)

³¹ Jizosi zne Kapanom n'eli Galili, n'Obochi Ozukwa Inwe neezni ele badnu nhne. ³² Ehni duru be nu nhne o neezni, kwnornu nu o neezni nhne lele nye nwernu rikne n'aka Chiokike.

³³ Otu nwerukna ke renwu ojo nwugwu zi n'oro ogbako ele Ju wam, o gweru okne nkoli si lulo, ³⁴ "Kini bu nhne ai nu ji nwekogwu, Jizosi nye Nazareti? I varu ma i gbumekwo ai? M maam nye i bu, i bu nye nsọ ke Chiokike."

³⁵ Jizosi bigboru a, kanu a, "Kpusni onu i, hi nu rime a whuya." Renwu ojo wam vudna a n'eli nu ruwhnu ele badnu wam, hi nu rime a whuya, o mekasila a nhne.

³⁶ O duru kpakara ele badnu ehni, be neesikwarita ibne be, "Ka bu iznizni kini? Nwerukna ka nwernu rikne o ji notunu renwu ojo oka, be whuya masi." ³⁷ Otnutnu gbasiri a gbasaru kpakara eli zi be gburugburu.

Jizosi gworu ele badnu
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Jizosi hi n'oro ogbako ele Ju wam whuya, bna n'oro Saimoni. Nne nnwerne Saimoni naaria ehni orne bekwnu, be riasno Jizosi o yinu a aka. ³⁹ O zne gwuzoru nu ngeri okpata a, bigbo ehni orne bekwnu wam, o sigbasi a. O lizo ngangam neeznenu be izi.

⁴⁰ Nga ehnam dnarnu, be kwuyanu Jizosi kpakara ele naaria ehni igbugbu zi odo n'odo, o tukwasi be aka a otu otu, gwọ kpakara be. ⁴¹ Renwu ojo hi nu rime agida ele badnu whuya, neesi lulo. "Ji bu Nnwọ Chiokike."

Kovu Jizosi bigboru be, o kwéle be kwu oka, kwnornu nu be magwu nu ya bu Karaisi wam.

Jizosi znirni izi oma
n'oro ogbako ele Ju
(Mak 1:35-39)

⁴² Nga chi boru, o zne nu hne koru owu. Ele badnu noopio a, nga be pi-ohiaru a, be kwéle o gharu be whoga. ⁴³ Kovu Jizosi kanu be, "M jeezne n'eli ele ke berere zni be izi oma eli-eze Chiokike, kwnornu nu ka bu nhne Chiokike kwno ziya m."

⁴⁴ O neezni izi oma nu kpakara oro ogbako ele Ju zi nu rime Judiya.

5

Ele mbom sno apna Jizosi
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Otu obochi Jizosi gwuzo nu ngeri Osimini Genezareti, agida ele badnu naadnagidne a, nonu ikwu-onu Chiokike. ² O whnu ogbo lawuru zi nu ngeri mini, ele noogbu aznu whogaru nu rime be nosnu igbo be. ³ Jizosi bna n'otu ogbo ke bu keru Saimoni, kanu a o nubna mati nu rime mini, o daziri eli nu rime ogbo wam neezni ele badnu nhne.

⁴ Nga o znikworu nhne, o kanu Saimoni, "Nubna ogbo nu rime mini wusi igbo i, gbu aznu."

⁵ Saimoni saru a, "Nda-ai-kwu, a doligburu ehni a n'ernu kpakara abali ka, o zia nhne obula a gburu, kovu kwnornu nu ikwu-onu i, m jowusi igbo." ⁶ Nga be wusiri igbo, be gbu agida aznu, ke mernu igbo bete nodoka. ⁷ Be whenu ele ibne be aka ele zi n'ogbo berere, be va yinu be aka. Be va gbuji ogbo lawuru wam n'aznu, be bete neemi. ⁸ Nga Saimoni Pita whnurnu nhne mernu, o dna n'eli n'ochi Jizosi kaa, "Nyenwe ai, hi nu hne me zi whoga kwnornu nu m bu m nye ojo."

⁹ Aznu be gburu duru be ehni k'agida. ¹⁰ O bu masi kpa o duru Jemisi nu Joni rumu Zebidi ehni, ele be nu Saimoni sno noogbu aznu. Jizosi kanu Pita, "Ogwnu tuko i, hite nu kitna i jobu nye jookwnuhia badnu."

¹¹ Be kwohia ogbo be n'onu mini, sigbasi kpakara nhne snornu Jizosi.

*Jizōsi gwọru
nye nchnichna*

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Nga Jizōsi zị rime ẹli-ọhna, otu nwerukna naaria nchnichna vakwnusiri a. Nga ọ whnurnu Jizōsi, ọ dna n'ẹli nụ ruwhnu a, riasno, kaa, "Nyenwe aị, ọ buru nụ i pioru, i nwernu rikne mee m ziri richna."

¹³ Jizōsi dọsnima aka a, kpatu a, kaa, "M pioru m, ziri richna." Ngangam, nchnichna wam whogaru n'ehni a.

¹⁴ Jizōsi dọru a aka nụ nsni kanu a, "Ọ zá nye ọbula i kanu, kovu la, gweru ehni gesi i nye okwa ariohna, gweru nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa ariohna ma ọ buru nhne akebe nyee be nụ i zị richna."

¹⁵ Kovu ọntutnu a gbasaru k'agida, ke kpayaru agida ele badnu naava nonu ikwu-onu a, ma ọ gwọ nriria be.

¹⁶ Agida ige Jizōsi whoga, zne hne kọru owu, neekpe okpukpe.

*Jizōsi gwọru nye ehni a
dọnwurnu ọdonwu*

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Ọ dọ otu ọbochi, nga Jizōsi neezni nhne, ele Farisi nụ ele zni iwu ele Ju ele hi nụ kpakara mgbu ke zị n'ẹli Galili nụ Judiya nụ Jeruselem va, be dazị, rikne Nyenwe aị zị n'ehni a, ọ nọogwo ele nriria. ¹⁸ Ele rukna vuyanụ a otu nye ngeri ehni a dọnwurnu ọdonwu, nye dnanyi n'olu okpata, be pio kpa be joovubna nụ ruwhnu Jizōsi. ¹⁹ Nga be nwée rikne dọ a ehni kwnornu nụ agida ele badnu wam, be pne n'olu ọro, hi nụ hne be dọkahalaru nhne vudna a n'olu okpata ọ dnanyi n'esilawuru igbudu badnu wam nụ ruwhnu Jizōsi.

²⁰ Nga Jizōsi whnurnu okwnata mkpoma be, ọ kaa, "Nwerukna, be gbarunam ji kpakara mmehie i."

²¹ Ele Farisi nụ ele zni iwu ele Ju nęsikwa nụ mkpoma be, "Nwerukna ka bu nyele ke nookwulu Chiokike? Ndaa nye nwernu rikne ọ gbaru mmehie, hne ọ buo Chiokike kpoi?"

²² Jizōsi mahiaru nhne be naari nụ mkpoma be, ọ sika be, "Kini kphiaru anu naari oriri ka nụ mkpoma anu?"

²³ Ndaa ke zị ewheke nụ ọ kaa, 'Be gbarunam ji kpakara mmehie,' sobu ọ kaa, 'Lizo zne izne?' ²⁴ M pioru m anu mahia nụ Nnwọ ke Badnu nwernu rikne n'owa ọ gbaru mmehie." Ọ kanu nwerukna wam ngeri ehni a dọnwurnu ọdonwu, "M ka m ji, lizo, vuru okpata i, la ọro i."

²⁵ Ngangam, o lizo nụ ruwhnu be, chiri etere ọ dnanyi n'olu a, la n'oro a, naaznari Chiokike. ²⁶ Ehni du kpakara be, be tu ogwnu znari Chiokike, naakaa, "A whnurnam nhne ikne tna."

Jizōsi sukwuru Livai

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Nga nhne ka mekworu, Jizōsi whogaru whnu otu nye ona ntụ be kwu Livai, hne ọ dazị n'oro ntụ, Jizōsi kanu a, "Sno m." ²⁸ Livai lizo, sigbasi kpakara nhne snornu a.

²⁹ Livai sinu Jizōsi okne iriri n'oro a, agida ele ona ntụ nụ ele berere snornu be neeri wiri. ³⁰ Ele Farisi nụ ele zni iwu ele Ju sika ele sno apna a, "Kini mernu anu noosno ele ona ntụ nụ ele mmehie neeri wiri?"

³¹ Jizōsi saru be, "Mkpa dibia ziko naakpa ele ehni buru oma, okwolem ele nriria. ³² M vage m o sukwu ele oma, kovu ele mmehie ma be tuhnsna mkpoma."

Ajiji gbasiri ovu onu

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Be kanu a, "Ele sno apna Joni noovu onu neekpe okpukpe ige ọbula, ma ele sno ele Farisi neeme masi kpam, kovu ele sno apna i neeri, nonwo."

³⁴ Jizōsi saru be, "Ele varu hne be nọolu nnwerne ikne be joovu onu hne be nụ nye nọolu nnwerne ikne zị?"

³⁵ Kovu ọbochi vawa, nga be jaanahoru be nye nọolu nnwerne ikne, ọ bu nga be joovu onu n'ọbochi wam."

³⁶ Jizōsi tnu be elulu ka, "Ọ zá nye jodokaru mkpekele ikpe ikne dnusi n'iwu oknani, o mene kpam, ọ jodoka ke ikne, ikpe ikne nụ ke oknani jaadnabna. ³⁷ Ọ zị masi nye jeegweru manya ikne gbasị n'olori akpukpo oknani, o mene kpam, manya

ikne wam jaagbawama olori akpukpo oknani, manya nu olori akpukpo whume etekne. ³⁸ Kovu be gbasị manya ikne n'olori akpukpo ikne. ³⁹ O zà nye ke nworuu manya oknani noopio ke ikne, kwnornu nu o karu ke oknani ka mma.”

6

Ajji gbasiri
Obochi Ozukwa Inwe
(*Mat 12:1-8; Mak 2:23-28*)

¹ O du otu Obochi Ozukwa Inwe, Jizosi nu ele sno apna a naagawhe n'esilawuru ekwu ikpa, ele sno apna a bete noogho ikpa, naata, naariria a n'aka be. ² Agwna ele Farisi sikwa, “Kini mernu anu neeme nhne kwesile n'iwu n'Obochi Ozukwa Inwe?”

³ Jizosi saru be, “Anu gwnuna nhne Devidi mernu nga wiri gwnuru a, ya nu ele sno a? ⁴ O bnaznenu n'oro nsọ Chiokike, gweru bredi be bitaru nu ruwhnu Chiokike ke ele arjohna bu ele kwesiri o ri, ri a, nyee masi ele nu ya sno.”

⁵ Jizosi kanu be, “Nnwọ ke Badnu bu Nyenwe Obochi Ozukwa Inwe.”

Nwerukna aka
dɔnwurnu ɔdonwu
(*Mat 12:9-14; Mak 3:1-6*)

⁶ O du n'Obochi Ozukwa Inwe berere, Jizosi bna n'oro ogbako ele Ju neezni nhne, otu nwerukna aka dɔnwurnu ɔdonwu zi pii. ⁷ Ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju noopio nhne be jeeji bno Jizosi nhne, be needne a ma be jowhnu ma o jowgwo nriria n'Obochi Ozukwa Inwe. ⁸ Kovu nu Jizosi mahiaru nhne be naari nu mkpoma be. O kanu nwerukna wam aka dɔnwurnu ɔdonwu, “Lizo, gwuzoru nu ruwhnu kpakara ele badnu.” O lizo, gwuzoru.

⁹ Jizosi kanu be, “Me sikwa anu, o buru oma n'iwu o mee nhne oma n'Obochi Ozukwa Inwe sobu o mee nhne buo oma, o znohia budnu sobu o gbu ogbu?” ¹⁰ O lezute be anya, kanu nwerukna wam, “Dɔsnima aka i.” O dɔsnima aka a, aka a buru oma lele kpa o zi nu mbom.

¹¹ Kovu ovu weru be ehni k'agida, be bete nesikwarita ehni be nhne be jeeme Jizosi.

Jizosi hohiaru nri nu
badnu lawuru ele izi
(*Mat 10:1-4; Mak 3:13-19*)

¹² N'ige wam Jizosi whogaru zne nu rugwu zne kpe okpukpe, o neekpenu Chiokike tem chi bo. ¹³ Nga chi boru, o sukwukota ele sno apna a, horu nri nu badnu lawuru nu rime be, sukwu be ele izi. ¹⁴ Ka bu rewhna be, Saimoni, nye o sukwuru Pita, nu Anduru nwene a, Jemisi, Joni, Filipu, Batolomi, ¹⁵ nu Matiyu, Tomosi, Jemisi nnwo Alifayosi, Saimoni nye zi n'esilawuru ele noonwu bekwu nu mkpoma, ¹⁶ nu Judasi nnwo Jemisi, nu Judasi Isikarioti, nye reru a.

Jizosi znirni nhne
gwọ nriria
(*Mat 4:23-25*)

¹⁷ Nga ya nu be hiri nu olu rugwu hiedna, be gwuzoru n'eli etekne, agida ele sno apna a nu agida ele badnu ele hiri nu kpakara Judiya, nu Jeruselem ma ele wu nu ngeri mini eli Taya nu Saidoni varu gbako nu hne be zi. ¹⁸ Kpakara ele ka varu ma be nurnu ikwu-onu a, ma Jizosi gwọ be nriria be. O gworu ele renwu ojo nwugwu. ¹⁹ Kpakara ele badnu wam noopio ma be kpatu a aka, kwnornu nu rikne hiri n'ehni a noogwo kpakara be nriria be.

Ovu oso n'onu nu
nhne igbugbu ke mkpoma
(*Mat 5:1-12*)

²⁰ Jizosi gwelizo anya a olu le ele sno apna a, kaa,

“Owa oma zinu anu ele mboni,
kwnornu nu anu jeenwe eli-eze
Chiokike.

²¹ Owa oma zinu anu ele wiri noogwnu
kitna,

kwnornu nu ruwho jeeji anu.
Owa oma zinu anu ele naakwna ekwna
kitna,

kwnornu nu be jomu rumu.

²² Owa oma zinu anu nga ele badnu
snornu anu irno,

nga be jaachihala anụ n'ogbako be, kparị anụ,
kaa nụ anụ bụ ele ojo kwnornu
Nnwọ ke Badnụ.

²³ “Anụ nwudna ọnwudna, anụ tne eri snarnịma, ọgwo ọrnụ anụ zị agida n'oligwe. Kwnornu nụ ọ bụ kpa ele nda be mernu ele ọwhnurninya.

²⁴ Kọvu nụ awhnụwhnu jaazịnu anụ ele eze,
kwnornu nụ anụ rilem iru ke anụ.

²⁵ Awhnụwhnu jaazịnu anụ ele neeriji ruwho kịtna,
kwnornu nụ wiri jọogwnu anụ.

Awhnụwhnu jaazịnu anụ ele nọomu rumu kịtna,
kwnornu nụ anụ jaakwna ẹkwna,
gba masị mkpe.

²⁶ Awhnụwhnu jaazịnu anụ nga kpakara ele badnụ naakaa anụ ọka ọma,
ọ bụ kpa ele nda be mernu ele ọwhnurninya aghalaghala.

Whnụ ele irno anụ n'anya (Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Kọvu me naakanụ anụ, anụ ele nọonu ikwu-ọnu m, anụ whnụ ele irno anụ n'anya, anụ menu ele snornu anụ irno nhne ọma. ²⁸ Anụ gọzi ele nọovu anụ ọnu, kpenu ele neemegbu anụ okpukpe. ²⁹ Ọ bụru nụ nye ọbula gbọru i aka nụ nti, chetenu a berere masị. Ọ bụru nụ nye ọbula chịnahoru i iwu olu i, chịta masị a iwo rime i. ³⁰ Nyega nye ọbula nọorio i nhne, ọ bụru nụ nye ọbula nahọru i nhne i, i káa o nyehnata i. ³¹ Lele kpa anụ pioru ma ele badnụ menu anụ, anụ menu be kпам.

³² “Ọ bụru nụ anụ whnurnu ele wam n'anya bụ ele nọowhnu anụ n'anya, kịni bụ mbnarna anụ nwernu? Ọ bụbedi ele mmehie nọowhnu ele whnurnu be n'anya n'anya. ³³ Ọ bụru masị nụ anụ neemenu ele neemenu anụ nhne ọma nhne ọma kpọi, kịni bụ mbnarna anụ nwernu? Ele mmehie neeme kпам. ³⁴ Ọ bụru nụ anụ gbaznisiri ele anụ jaanahia nhne n'aka be nhne kpọi, mbnarna kịni

anụ nwernu? Ele mmehie naag-baznisi ele mmehie be jaanahoru nhne n'aka be nhne. ³⁵ Kọvu anụ nọowhnu ele irno anụ n'anya, anụ menu be nhne ọma, anụ gbaznisi be nhne, lé anya nụ anụ jaanahia nhne ọbula n'aka be. Ige wam ọgwo ọrnụ anụ jaazị agida, anụ jọobu rumu Nye Kakwo Nhne Dum Olu, kwnornu nụ Chiokike neemenu ele nwée mkpọma mmamma nụ ele ojo imerne ọma. ³⁶ Anụ nwe mkpọma obirizi lele kpa Nda anụ nwernu mkpọma obirizi.

O kpe ele berere ikpe (Mat 7:1-5)

³⁷ “Anụ kpé ikpe, ma Chiokike gharu o kpe anụ ikpe. Anụ máa nye ọbula ikpe, ma Chiokike gharu ama anụ ikpe. Anụ gbarunu ele mernu anụ nhne ojo, ma Chiokike gbarunu anụ masị. ³⁸ Anụ nyega, be jeenyega masị anụ. Nhne otutu bụru ọma, be bñiarnu aka, yuyo ke jiwheru ejiwhe, bụ nhne Chiokike jeenye i ke jì nụ nsnunu i jéenwe rikne vuli. Kwnornu nụ nhne anụ jiri tũnu nye berere bụ nhne be jeeji tũnu anụ.”

³⁹ Jizọsi tũnu be elulu ka, “Nye isni o nwernu rikne noodu nye isni? Be lawuru be jáadnabna nụ rime olulu? ⁴⁰ Nye sno apna nye-zni-nhne jáakakwo nye zni a nhne. Kọvu nye ọbula mụhiaru nhne nkari jọonu lele nye znirni a nhne.

⁴¹ “Kini kpahiaru i neele nhne matị ke zị n'anya nwene i, kọvu i zá naari ọriri gbasiri igwe-isisi ke zị n'anya i? ⁴² Ndaa kpa i jeeji kanu nwene i, ‘Nwene, sete me gweme nhne matị ke zị n'anya i, nga i whnuna igwe-isisi ke zị i n'anya?’ Jì nye ruwhnu lawuru, beru ọsno gweme igwe-isisi ke zị n'anya ke i, ige wam i jọowhnsna ọsno o gweme nhne matị ke zị n'anya nwene i.

Isisi nụ mkpuru a (Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Ọ zá isisi ọma ọbula ke jaami mkpuru ojo, isisi ojo nwée rikne mji mkpuru ọma. ⁴⁴ Be mahia isisi hite nụ mkpuru a. Ele badnụ zá nọogho

mkpuru figi hite n'isisi akukara, mọbu mkpuru vaini n'igwnu-ogna. ⁴⁵ Badnu oma neegwehia nhne buru oma hite n'ekwnu oma ke zi nu mkpoma a. Badnu ojo hite n'ekwnu ojo ke mkpoma a neegwehia nhne ojo. Kwnornu nu onu nookwu hite nu nhne ke zi nu mkpoma a.

Ntu-eli lawuru
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Kini kpayaru anu noosukwu m, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai,’ kovu anu za neeme nhne me kwuru? ⁴⁷ Nye obula ke vakwnusiri m, nuru ikwu-onu m, neeme masi be, m jeegesi anu nye o yiri. ⁴⁸ O yiri otu nwerukna noowu oro, o gwubna eli nkari, tu ntuleli a n'olu rugwu. Nga mgba-mini eli gbaru, kwna oro wam, o nwée rikne kwnadna oro wam, kwnornu nu be wusiri a rikne. ⁴⁹ Kovu nye obula ke nuru ikwu-onu m o za neeme be, yiri otu nwerukna wuru oro a n'olu rizza, ke gwumigwo eli nkari, mini-eli gba, kwna oro wam, o dna girigidim, tu ogwnu.”

7

Jizosi gworu nnwo izi
nye risi ogwnu
(Mat 8:5-13)

¹ Nga Jizosi kwukworu kpakara oka ka nu nsni ele badnu wam, o bna Kapanom. ² Otu nye ogwnu neechi otu riwhu ele ogwnu nwernu otu nnwo izi zi a mkpa k'agida, ke zi n'onu enwu. ³ Nga o nuru nhne gbasiri Jizosi, o ziznenu a ele okno badnu ele Ju, riasno a ma o va gwọ nnwo izi a. ⁴ Nga be vakwnusiri Jizosi, be riasnosi a rikne, “Nwerukna ka kwesiri nye i jeemenu nhne nu kpa. ⁵ Nwerukna ka whnuru eli ai n'anya, o wunnu ai oro ogbako.”

⁶ Jizosi snornu be zne.

Nga o zi ndundu n'oro a, nye ogwnu wam ziznenu a ele enyi a, kanu a, “Nyenwe ai, i dogbu ehni o va, m kwesile m nye i va oro a. ⁷ Ka mernu me gwnusige ehni m nu nye kwesiri o vakwnusi i. Kovu kwu oka kpoi, be

jogwo nnwo izi m. ⁸ Kwnornu nu m bu nye zi n'ochichi, m nwernu m ele ka m, nu ele me ka. Me kanu nye ka ‘Zne,’ o zne, kanu nye berere ‘Vaa,’ o va. Me kanu nnwo izi m ‘Mee ka,’ o mee a.”

⁹ Nga Jizosi nuru oka ka, o duru a ehni, o tuhmasna, kanu igbudu badnu wam sno a, “Me kanu anu ezi oka, m whnulele m okwnata ovu hna kpa n'Izireli.”

¹⁰ Ele wam o ziyaru lahna n'oro a, be whnu nu be gwolam nnwo izi wam.

Jizosi gworu nnwo rukna
nwerinya nzi a nwurnu

¹¹ Kpa ige mati whemernu, Jizosi zne otu ohna be kwu Neni, ele sno apna a nu igbudu badnu snornu a zne. ¹² Kpa be naabna n'onuhna eli-ohna wam, ele badnu vu iznu, otu nnwo nwerinya nzi a nwurnu nwernu, agida ele eli wam sno a. ¹³ Nga Nyenwe ai whnuru a, o donu a obirizi, kanu a, “I kwnama ekwna.”

¹⁴ O znekwnusi ele vu okpata-iznu wam, kpatu a aka, be gwuzoru. Jizosi kaa, “Wikoro rukna, m ka m ji, lizo.” ¹⁵ Nye wam nwurnu onwu lizo, daziri eli nookwu oka, Jizosi kwuru a nyehnata nne a.

¹⁶ Kpakara ele badnu tu ogwnu naaja Chiokike. Be kaa, “Otu nye ohnurninya hna ezi whyalam n'esilawuru ai, Chiokike valom o yinu ele ke a aka.”

¹⁷ Osusu gbasiri Jizosi gazu kpakara Judiya nu kpakara eli zi a gburugburu.

Jizosi nu Joni
Nye Wu Mini
(Mat 11:2-19)

¹⁸ Ele sno apna Joni kanu a kpakara nhne ka. O sukwu badnu lawuru nu rime be, ¹⁹ be zne sikwa Nyenwe ai, “O bu jiwa bu nye ke jaava, sobu a le anya nye berere?”

²⁰ Nga be vakwnusiri Jizosi, be kaa, “Joni Nye Wu Mini ziyaru a sikwa i, ‘O bu jiwa bu nye ke jaava, sobu a le anya nye berere?’ ”

21 Ige wam Jizọsi gwọru agịda ele nriria zị ọdo n'ọdo, rẹnwu ojo hiri nụ rime ele badnụ whuya, ele isni whnurnu ọsno. 22 O saru ele izi wam, "Anu lahna kanu Joni kpakara nhne anu whnurnu nu ke anu nurnu. Ele isni whnurnu ọsno, ele mgworo znernu izne, be neeme ele nchnichna ziri richna, ele nsni inyo nonu nhne, ele nwurnu onwu lizoru n'enwu, be neezni ele mboni izi oma. 23 Chiokike jọgozi nye obula ke julá m kwnornu nhne me mernu."

24 Nga ele izi Joni laru, Jizọsi bete naakanu igbudu badnu wam nhne gbasiri Joni. "Kini bu nhne anu znernu o whnu n'eli-ikpa? Ekere achara ruwhere noovu? 25 O bu kini nhne anu znernu o whnu? Nwerukna wogwu iwo marnu mma sa? Le, ele noowo iwo marnu mma, ele wu budnu oriri nu onwunwo zi n'oro ele eze. 26 M ka m, risi kini bu nhne anu znernu o whnu? Nye owhnurninya sa? Owe! Me kanu anu, o bu nye kakwo nye owhnurninya. 27 Ka bu nye wam be gbaru nhne n'okwukwo nsọ gbasiri a, 'M jeezizne nye izi m nu ruwhnu i, nye jeemekwata apna nu ruwhnu i.'

28 Me kanu anu, n'esilawuru ele ele rinya murnu, o za nye kakwo Joni, kovu nye zikaru mati n'eli-eze Chiokike kakwo Joni."

29 (Nga kpakara ele badnu, ma ele ona ntụ nurnu nhne Jizọsi kwuru, be kweru nu apna Chiokike zi snam, kwnornu nu Joni wuru be mini. 30 Kovu ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju juru mmuma Chiokike, kwnornu nu Joni wuge be mini.)

31 Jizọsi sikwa be, "Ndaa nhne me jeeji sninu ebiri ka? Be nu lele kini? 32 Be nu lele rumu takiri daziguw n'ahia noosukwu ibne be ikwu, kaa, 'A kwannu anu eri, anu tnege eri, A gwnu eri mkpe anu kwnage ekwna.'

33 Joni Nye Wu Mini varu, o rile wiri, nwoge manya, anu kaa, 'O nwernu rẹnwu ojo.' 34 Nnwọ ke Badnu varu,

neeri wiri, nonwo manya, anu kaa, 'Nye ka bu nye okne wiri nu nye nwọ okne manya, enyi ele ona ntụ nu ele mmehie.' 35 Kovu nhne ele magwu Chiokike neeme neegesi nu akoniche Chiokike ziri ezi."

Be teru Jizọsi mono

36 Otu nye Farisi sukwuru Jizọsi wiri n'oro a, o zne n'oro nye Farisi wam daziri n'ikpechi neeri wiri. 37 Otu nwerinya ke wu budnu mmehie n'eli wam mahiaru nu Jizọsi neeri wiri n'oro nye Farisi, o zne zuya mono otute zi n'ite alabasita. 38 O gwuzoru n'aznu Jizọsi naakwna ekwna n'ochi a, anya-mini a nonwu n'ochi Jizọsi. O gweru rukeri-ize a kwnosnama be, snutu ochi a onu, gweru mono otute wam te ochi a lawuru.

39 Nga nye Farisi wam sukwuru Jizọsi wiri whnurnu a, o kaa nu mkpoma a, "O buru nu nwerukna ka bu nye owhnurninya, o znernu a mahia nu nwerinya ka naakpatu aka bu nye mmehie."

40 Jizọsi saru a, "Saimoni, o nwernu nhne me jaakanu i."

O kaa, "Kanụ m, Nye-zni-nhne."

41 Jizọsi kanu a, "Otu nwerukna ke naagbznisi ele badnu iwai nwernu ele rukna lawuru ji a ogwo. Otu nyenum ji a riwhu mkpuru iwai isne, nye berere ji nri isne. 42 Be lawuru nwée nhne be jeeji nokwu ogwo, o gbarunu be ogwo wam be ji a. Nyele n'esilawuru be jowhnu a n'anya karukwo?"

43 Saimoni saru, "M che m nu o bu nye wam o gbarunu ogwo zi agida."

Jizọsi kanu a, "I kperu ikpe oma."

44 Jizọsi tuhnsa hne nwerinya wam zi kanu Saimoni, "I whnurnu nwerinya ka? M varu m oro i, i nyege m mini me snu ochi m, kovu o ji anya-mini a snu ochi m lawuru, gweru rukeri-ize a kwnosnama be.

45 I snuge m onu, kovu nwerinya ka, hite n'ige me varu, zi noosnutu ochi m lawuru onu. 46 I tege risi m mono, kovu o wusiri mono ekwna oma n'ochi m lawuru. 47 Kam kpararu, me kanu i, lele kpa be gbarunu a

agida mmehie, owhnun'anya a zi agida. Nye be gbarunu nhne mati nwernu owhnun'anya zi mati.”

⁴⁸ Jizosi kanu nwerinya wam, “Be gbarunam ji mmehie i.”

⁴⁹ Ele nu Jizosi dazi neeri wiri nook-wurita n'ehni be, “Nye ka bu nyele ke naagbaru mmehie?”

⁵⁰ Jizosi kanu nwerinya wam. “Okwnata mkpoma i znohialam ji, la n'udno.”

8

Agwna ele rinya ke snornu Jizosi

¹ Nga ka mekworu, Jizosi znernu hite n'otu eli mati du n'eli agida berere nookpo okwo izi oma eli-eze Chiokike. Nri nu badnu lawuru wam ele izi a sno a, ² ma agwna ele rinya be gworu renwu ojo nu nriria zi odo n'odo, Meri, nye be kwu Magidalini, nye Jizosi chihalaru renwu ojo esau nu rime a, ³ Joana nnwerne Kuza, nye neelegidne oro Erodu, ele rinya berere sno a bu Suzana nu agida ele berere. Ele rinya ka neeyinu be aka nu mkpa be hite nu nhne hi n'aka be whuya.

Elulu nye ogha mkpuru (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Kpa igbudu badnu naagbakọ hne Jizosi zi, hite n'agida eli-ohna, o tnu nu be elulu ka.

⁵ “Otu nye ernu ekwu znernu agha mkpuru. Kpa o naagha mkpuru, agwna mkpuru dna nu ngeri apna, ele badnu zo be ochi, rumu onunu tuturu be ta. ⁶ Agwna be dnarnu n'olu rugwu, nga be furu, be chnanwu kwnornu nu be nwée mini. ⁷ Agwna mkpuru berere dnarnu n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohia kpagbu be. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnu n'eli buru oma, be so, minya mkpuru, otu riwhu kakwo kpa be kparu be.”

Nga o kwukworu oka ka, o kaa, “Nye nwernu nsni o ji o nu nhne, o nurnu.”

Nhne o kwono tnu elulu (Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ele sno apna a sikwa a risi elulu ka.

¹⁰ Jizosi kanu be, “Be mernu ma anu mahia nhne tugwaru otugwa ke elize Chiokike, kovu be jookwunu ele berere oka n'elulu, ma,

‘Be neele anya, kovu be jowhnu osno, be noobno nsni, kovu be joghohia.’

Risi elulu nye ogha mkpuru wam

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ “Ka bu risi elulu wam. Mkpuru wam bu ikwu-onu Chiokike.

¹² Mkpuru ke zi nu ngeri apna nu lele ele nurnu ikwu-onu Chiokike, Ekwensu va gweme ikwu-onu wam nu mkpoma be, ma be gharu o kweru, be znohia be. ¹³ Ele ke zi nu rugwu nu lele ke nurnu ikwu-onu wam gweru snarnima nwugwu a, kovu nu be nwée egwnugwnu, be kweru ige mati, kovu nga nhne okpa iru varu, be dnahnala aznu. ¹⁴ Mkpuru ke dnarnu n'esilawuru igwnu nu lele ele nurnu ikwu-onu wam, kovu kpa be nooso, oriri nu ekwnu nu nhne oso n'onu k'owa ka, kpagbu be, o ghọ nhne mina mkpuru. ¹⁵ Kovu ele ke dnarnu nu hne eli buru oma bu ele ke ji mkpoma oma be nu ezi oka, bita ikwu-onu ka nga be nurnu a, be hite n'osnuta mkpoma minya mkpuru.

Tonji zi olu nhne tonji (Mak 4:21-25)

¹⁶ “O za nye nomusi tonji bita a nu mkpururu okpata, mọbu kpusni a nhne, tnuma, o bita a n'olu nhne be bita tonji, ma ele naabnanya oro whnurnu iwhne a. ¹⁷ Nhne obula be tugwaru otugwa jowhuya iwhne, be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni ma ele badnu whnurnu be. ¹⁸ Kam kpararu, anya du anu eli nhne anu nonu. Be jeenye nye obula ke nwernu, kovu nye nwée, be jaanahoru a o bubedi, ke o riri nu o nwernu.”

Nne Jizosi nu rumu nne a (Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Nne Jizosi nu rumu nne a varu ma be whnu a anya, kovu nu be nwée

rikne zne ndundu kwnornu igbudu badnu wam. ²⁰ Be kanu Jizosi, “Nne i nu rumu nne i gwuzogwu n'ederezi noopio o whnu i.”

²¹ Jizosi saru be, “Nne m nu rumu nne m bu ele nurnu ikwu-onu Chiokike, neeme be.”

*Jizosi bigboru
ruwhere osimini
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Otu obochi Jizosi kanu ele sno apna a, “Anu ngwa ma a whe aka osimini kiyari.” Be bna nu rime otu ogbo zneba. ²³ Kpa be neezne, Jizosi znirni anyarna. Okne ruwhere nee-whe, mini noowubna nu rime ogbo, ogbo noopio o mii.

²⁴ Ele sno apna a vakwnusi a, kpatenya a, kaa, “Nda-ai-kwu, mini neeri ai.”

O lizo, bigbo ruwhere wam nu abaka-mini wam, be whebi, ohna dna bii. ²⁵ Jizosi sikwa ele sno apna a, “Ndaa hne okwnata mkpoma anu zi?”

Be tu ogwnu, o ji be anya, be nesikwarita ibne be, “Nye ka bu nyele? O nootunu ruwhere nu abaka-mini oka, be bnonu a nsni.”

*Jizosi gworu nye
renwu ojo nwugwu
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ Jizosi nu ele sno apna a kworu ogbo be zne n'eli ele Gerasa ke zi n'aznu Osimini Galili. ²⁷ Nga Jizosi hiri n'ogbo whuya, otu nye renwu ojo nwugwu hi n'eli wam kwnusi a. Nwerukna ka gbulem okwnu o wo iwo, o wu n'oro, oro a bu n'ilili. ²⁸ Nga o whurnu Jizosi, o si lulo dna n'eli n'ochi a, siwama n'okne nkoli, “Kini bu me nu ji nwekogwu, Jizosi Nnwọ ke Chiokike Kakwo Nhne Dum Olu? Biko, i ta m awnwhnu.” ²⁹ O kwuru kpa kwnornu nu Jizosi nyernu renwu ojo wam iwu o hi nu rime a whuya. Agida ige be kpagidnenu nwerukna wam, be tu a ijigba ochi nu aka, be neese a nse, o gbajikwo ijigba, renwu ojo chibna nu hne koru owu.

³⁰ Jizosi sikwa a, “Kini bu rehna i?”

* **8:30** Lijoni ke bu agida ele ogwnu.

O kaa, “Lijoni,”* kwnornu nu agida renwu ojo bnarnu nu rime a. ³¹ Be riasno Jizosi o chibna be n'olulu awnwhnu.

³² Odokwnu ezni zi nu ndundu naata wiri n'olu rugwu, renwu ojo riasno Jizosi o kweru be zne bna nu rime ezni wam, o karu be zne. ³³ Renwu ojo wam hiri nu rime nwerukna wam whuya, bna nu rime ezni wam, odokwnu ezni wam gbadna ngwulangwu wam, dnabna nu rime mini, rinwu nu rime mini.

³⁴ Nga ele noozu ezni wam whurnu nhne mernu, be gbawhu, zne tnusin ele zi nu rime eli-ohna ma nu ekwu. ³⁵ Ele badnu whoga zne whnu nhne mernu, be vakwnusi Jizosi, whnu nwerukna wam renwu ojo whogaru nu rime a hne o dazi eli n'ochi Jizosi, woru iwo, echiche a zuru ozu, ogwnu tu be. ³⁶ Ele whurnu nhne mernu kanu ele badnu kpa be gworu nwerukna wam renwu ojo nwugwu. ³⁷ Kpakara ele wu n'eli Gerasa gburugburu kanu Jizosi o whoga n'eli be, kwnornu nu ogwnu nootu be. O bna nu rime ogbo lahna.

³⁸ Nwerukna wam renwu ojo whogaru nu rime a riasno a ma o snornu a la, koru Jizosi chihala a, kanu a, ³⁹ “La n'oro i, kanu ele badnu nhne Chiokike mennu i.”

Nwerukna wam la, nootnusa kpakara n'eli-ohna nhne Jizosi mennu a.

*Nnwọ rinya mati nu
nwerinya ntụ ovnarna
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Nga Jizosi lahnarnu, igbudu badnu nabnanyarnu a, kwnornu nu be neele anya a. ⁴¹ Otu nwerukna rehna a bu Jariosi, nye risi oro ogbako ele Ju, vakwnusiri a, dna n'eli n'ochi Jizosi, riasno a o va oro a. ⁴² O riasno a kwnornu nu o nwernu otu nnwọ rinya kpoi, ke gbaru nri nu awha lawuru, nye zi n'onu enwu.

Kpa Jizosi neezne n'apna, igbudu badnu snornu a naadnagidne a.

⁴³ Otu nwerinya ke naaria ntụ ovnarna

nri nū awha lawūru, zị n'esilawūru igbudu badnū wam, tuwhukwo kpakara nhne o nwernu n'aka ele dibia, kovu o zá nye nwernu rikne gwọ a. ⁴⁴ O varū n'aznū Jizọsi kpatū ọnu iwo a aka, ngangam, ọvnarna a gbabiri.

⁴⁵ Jizọsi sịkwa, “Nyele kpatūru m aka?”

Kpakara be gọru. Pita kaa, “Nda-ai-kwu, igbudu badnū ka naadnagidne i.”

⁴⁶ Kovu Jizọsi karū, “Otu badnū kpatūru m aka, m maam nū rikne hiri n'ehni m whọga.”

⁴⁷ Nga nwerinya wam whnūru nū o nwée rikne tugwa, ehni naama a ririri, o dna n'eli n'ochi Jizọsi, kahia nū ruwhnu igbudu badnū wam nhne mernu o jiri kpatū iwo a aka, nū kpa be gwọru a ngangam. ⁴⁸ Jizọsi kanū a, “Nnwọ m rinya, ọkwnata mkpọma i znọhialam ji, la n'udno.”

⁴⁹ Kpa Jizọsi kpū ọka n'ọnu, otu badnū hiri n'oro Jariosi va, kanū Jariosi nye nnwọ a naariya ariya, “Nnwọ i rinya nwunam. I kpaknama Nye-zni-nhne ehni berere.”

⁵⁰ Nga Jizọsi nūru a, o kanū Jariosi, “I túko ogwnu, kweru kpọi, be jọogwo a.”

⁵¹ Nga o vaduru n'oro, o kwéle nye ọbula snornu a bna nū rime ọro, okwolem Pita, Jóni nū Jemisi, nū nda nū nne nnwọ rinya wam. ⁵² Kpakara ele badnū zị naakwna ekwna, naagbanū nnwọ rinya wam mkpe. Jizọsi kanū be, “Anū kwnáma ekwna, nnwọ rinya ka nwúna ọnwu, o neezni anyarna.”

⁵³ Be mụ a rụmu, kwnornu nū be magwū nū nnwọ rinya wam nwūru ọnwu. ⁵⁴ Kovu nū Jizọsi nwugwuru a n'aka, kaa, “Nnwọ, lizọ.” ⁵⁵ Enine a hiehnarnu, o lizọ ngangam. Jizọsi kanū be, be nyee a nhne, ma o ri. ⁵⁶ O duru ele mūru a ehni, kovu Jizọsi kanū be, be káhianu nye ọbula nhne mernu.

9

Jizọsi zihalaru nri nū badnū lawūru

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jizọsi sukwukọta ele izi nri nū ẹbo wam n'otu, nyee be rikne nū rikne ọchichi o chihala renwu ojo nū o gwọ nriria. ² O zihala be zne kpọ okwo ẹli-eze Chiokike, gwọ ele nriria. ³ O kanū be, “Anū jí nhne ọbula kpa anū neezne. Anū jí mkpara mọbu rẹkpa, mọbu brẹdi, mọbu iwai, anū chí iwo lawūru. ⁴ Oro ọbula anū bnarnū, anū daziri pii tem anū whọga n'eli-ohna wam. ⁵ O buri nū ele badnū nábnanyana anū, anū whọga n'eli-ohna wam, lisnama rizna ke zị n'ochi anū, ma o buri nhne akebe megidne be.”

⁶ Be whọga, zne hite n'otu ẹli zne ẹli berere, nọokpo okwo izi ọma, nọogwo ele nriria kpakara ohna.

O gbagwojiri Erodu anya
(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Nga Erodu nye nẹchi Galili nūru kpakara nhne neeme, o gbagwojiri a anya, kwnornu nū agwna ele badnū naakaa nū Jóni hilem n'enuw lizọ, ⁸ ele berere naakaa nū Elaija whuyaru iwhne, ele berere naakaa nū otu nū rime ele ọwhnurninya gbaka hiri n'enuw lizọ. ⁹ Erodu kaa, “M biri m Jóni risi, nyele bụ nye ka me nọonu nhne gbasiri a?” O pio o whnū Jizọsi.

Jizọsi nyernu pokwu badnū isne wiri

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jón 6:1-14)

¹⁰ Nga ele izi wam hiehnarnu, be kanū Jizọsi nhne be mernu. O kwuru be whọga ichne, zne ẹli Bẹtesaida. ¹¹ Nga igbudu badnū wam mahjaru, be snornu a. O kwubnanya be, kwunu be ọka gbasiri ẹli-eze Chiokike, gwọ masi ele nriria.

¹² N'ogbednachi nga chi neeji, nri nū badnū lawūru wam vakwnusi Jizọsi, kanū a, “Zihala ele ka ma be zne nū rime ẹli-ohna ma nū rime ekwu, zuru nhne oriri, dnanyi n'abali a, kwnornu nū a zị nū hne kọru owu.”

¹³ Jizōsi saru be, “Anu nyee be nhne be jeeri.”

Be saru a, “Nhne a nwernu hna kwolem ike bredi isne nu aznu lawuru, okwolem ma a jeezne zuya wiri a jeenye igbudu badnu ka.”

¹⁴ Pokwu ele rukna isne zi pi.

Kovu Jizōsi kanu ele sno apna a, “Anu mee ma be daziri eli nu mkpuru nri badnu isne, mkpuru nri badnu isne.”

¹⁵ Ele sno apna a mee kpam, nye obula daziri eli. ¹⁶ Jizōsi gweru ike bredi isne wam nu aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama be. O nyee be ele sno apna a, be nyee igbudu badnu wam.

¹⁷ Kpakara be ri, riji ruwho, ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu ke gwarnu, nri nu nkita lawuru jihiaru.

*Pita kahiaru nye Jizōsi bu
(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)*

¹⁸ Otu obochi, nga Jizōsi neekpe okpukpe ichne, ele sno apna a nu ya zi, o sikwa be, “Ele badnu be naakaa nu me bu nyele?”

¹⁹ Be saru a, “Agwna be naakaa, Joni Nye Wu Mini, ele berere naakaa, Elaija, ele berere masi naakaa, otu nu rime ele owhnurninya gbaka hiri n'enwu lizo.”

²⁰ Kovu Jizōsi sikwa be, “Anu n'iwuru anu, anu kanu nu m bu m nyele?”

Pita saru a, “I bu Karaisi ke Chiokike.”

*Jizōsi kwuru oka
gbasiri enwu a*

(Mat 16:20-28; Mak 8:30---9:1)

²¹ Jizōsi do be aka nu nsni be kanu nye obula. ²² O kanu be, “Nnwō ke Badnu jaatariri agida awhnuwhnu, ele okno badnu nu ele risi ariohna nu ele neezni iwu ele Ju jooju a, be gbu a, nga obochi eto whemernu, o jeehi n'enwu lizo berere.”

²³ O kanu kpakara be, “O buru nu nye obula joosno m n'aznu, o jooju ehni a, vuru ogba a kpakara obochi sno m. ²⁴ Kwnornu nu nye obula ke noopio o znohia budnu a, jootuwhu a, kovu nye obula ke jootuwhu budnu a

kwnornu m, jooznohia a. ²⁵ Mbnarna kini bu nhne badnu jeenwe o buru nu o rihia kpakara owa n'iru, kovu tuwhume budnu a? ²⁶ Nye obula ke iwhnerne m nu ikwu-onu m jootu, Nnwō ke Badnu jootu iwhnerne nye wam nga o jaava n'igwugwu a nu n'igwugwu ke Nda a nu ke ele enine izi nsō. ²⁷ N'ezi me kanu anu, agwna ele gwuzo hna joonwu enwu tem be whnu eli-eze Chiokike.”

*Onwoghari ke Jizōsi
(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)*

²⁸ Nga obochi esato whemernu kpa Jizōsi kwuru ikwu-onu ka, o kwuru Pita, Joni nu Jemisi yisinu ehni a zne n'olu rugwu kpe okpukpe. ²⁹ Kpa o zi neekpe okpukpe, ruwhnu a gbanwornu, iwo naacha va-a-a, neeke eke lele amuma. ³⁰ Ngangam, be whnu ele rukna lawuru nu ya nookwurita oka, be bu Mozizi nu Elaija. ³¹ Be whuyaru n'igwugwu, be nu Jizōsi kwu oka gbasiri enwu a ke jeemezu nu Jeruselem. ³² Anyarna turu Pita nu ele nu ya zi, kovu nga anya dnornu be, be whnurnu igwugwu Jizōsi nu ele rukna lawuru be nu a gwuzo. ³³ Kpa be noowhoga hne Jizōsi zi, Pita kanu a, “Nda-ai-kwu, o buru oma a daziri hna. Ngwa ma a wu oro-eka eto hna, otu ke i, otu ke Mozizi, otu Elaija.” (O ma nhne o jookwu.)

³⁴ Kpa o kpu oka ka n'onu, erumeru oligwe whuyaru kpusni be, ogwnu turu be kpa be zi n'erumeru oligwe wam. ³⁵ Otu akpiri hiri n'erumeru oligwe wam, kaa, “Ka bu Nnwō m, nye me hohiaru, anu bnotenu a nsni.”

³⁶ Nga akpiri wam kwukworu, be whnurnu Jizōsi nsunu a. Ele sno apna a bitaru nhne be whnurnu nu mkpoma be, o za nye be kannu nhne be whnurnu ige wam.

*Jizōsi gworu
wikoro rukna
(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)*

³⁷ N'ekile a, nga be hiri nu rugwu wam hiedna, igbudu badnu vakwnusiri Jizōsi. ³⁸ Otu nwerukna hiri n'igbudu badnu wam siwama

lulo, “Nye-zni-nhne, bikno le nnwọ m rukna anya, kwnornu nụ ọ bu otu nnwọ me nwernu. ³⁹ Rẹnwu ojo nwgwu a, o si lulo, o vudna n'eli nọdo a, ọ nọogbo okoto n'onu, o gbu okwnu sụ ọ sigbasi a, ma o gbu a. ⁴⁰ M riasno ele sno apna i ma be chihala a, kọvu be nwée rikne.”

⁴¹ Jizọsi saru be, “Anu ebiri ka nwée okwnata mkpoma, ele mkpoma hiri aghi, me nu anu jaadazi du ngele? Me jeesinu anu mkpoma du ngele?” O kanu nwerukna wam, “Kwuya nnwọ i rukna hna.”

⁴² Nga nnwọ rukna wam naava, rẹnwu ojo wam vudna a n'eli, dosi a rikne. Kọvu Jizọsi bigboru rẹnwu ojo wam, gwọ a, kwuhnata a nda a. ⁴³ Rikne ọnu Chiokike duru kpakara be ẹhni.

Jizọsi kwukwnornu oka gbasiri ẹnwa a

(Mat 17:22,23; Mak 9:30-32)

Kpakara nhne o neeme noodu ele badnu ẹhni, Jizọsi kanu ele sno apna a, ⁴⁴ “Anu bno nsni nhne me naakanu anu. Be jeegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele badnu.” ⁴⁵ Kọvu be ghoyage nhne o nookwu. O bu nhne tugwaru otugwa n'anya be, be ma nhne ọ bu. Ogwu kwéle be sikwa a nhne gbasiri a.

Nyele kakwo ibne a?

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ele sno apna a bete neesigha oka n'esilawuru be nye kakwo ibne a. ⁴⁷ Nga Jizọsi mahiaru nhne zi be nu mkpoma, o kwuru otu watakiri gwuzote a nu ngeri a. ⁴⁸ O kanu be, “Nye obula ke jaanaru watakiri ka nu rewhna m, nanaru m, nye obula ke nanaru m, nanaru nye ziyaru m. Kwnornu nu nye kakwo mati n'esilawuru anu, nye wam bu nye kakwo.”

Nye za neemegidne anu, dagwunu anu

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Joni kanu a, “Nda-ai-kwu, a whuru otu badnu ke naachihala

renwu ojo nu rewhna i, a bnosni a, kwnornu nu ọ za noosno ai.”

⁵⁰ Jizọsi kaa, “Anu bnosni a, kwnornu nu nye za neemegidne anu, dagwunu anu.”

Otu mgbu kwéle ọ nabnanya Jizọsi

⁵¹ Kpa ige nọdu ọ jaala oligwe, Jizọsi kpebitem o zne Jeruselem. ⁵² O zihala ele izi nu ruwhnu a, be zne otu eli Sameria ma be mekwatanu a nhne. ⁵³ Kọvu ele eli wam kwéle ọ nabnanya a, kwnornu nu ọ nu lele nu o neezne Jeruselem. ⁵⁴ Nga ele sno apna a Jemisi nu Joni whuru ka, be sikwa a, “Nyenwe ai, i pioru ma a suk-wudna bekwu n'oligwe rnegbukwo kpakara be?”

⁵⁵ Kọvu nu Jizọsi tuhna naru, bigbo be. ⁵⁶ [O kaa, “Anu ma enine anu nwernu. Nnwọ ke Badnu vage ma o gbu badnu, kọvu ọ znohia budnu badnu.”] Be whe zne eli berere.

Nhne o joowhu ele sno apna Jizọsi

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Kpa be neezne nu apna, otu nwerukna kanu a, “M joosno i hne obula i neezne.”

⁵⁸ Jizọsi kanu a, “Edu nwernu mkpewu hne be dnanyi, onunu oligwe nwernu aliku hne be zukwa inwe, kọvu Nnwọ ke Badnu nwée hne ọ jaabita risi a.”

⁵⁹ O kanu nye berere, “Sno m.”

Kọvu nwerukna wam kaa, “Nyenwe ai, kweru me beru osno lite nda m.”

⁶⁰ Jizọsi kanu a, “Gharu ele wuru onwu ma be lite ele wuru onwu ibne be, kọvu zne kpo okwo izi oma eli-eze Chiokike.”

⁶¹ Nye berere kwno kaa, “Nyenwe ai, m joosno i, kọvu kweru m me beru osno zne bekwu ele ọro m ikwu ipne-anu.”

⁶² Jizọsi kanu a, “O za nye obula ke yisiri aka nu mfama ekwu ke ano ọro nọopnughari, daziri neele anya n'aznu, kwesiri eli-eze Chiokike.”

10

Jizōsi zihalaru nri badnu ɛsau nu ɛbo

¹ Nga ka mekworu, Jizōsi hōhiaru nri badnu ɛsau nu ɛbo, ma o zihala be ɛbo ɛbo nu rime ɛli-ohna nu mgbu ɔbula ɔ jaabna. ² Ọ kanu be, “Ogwe nhne ɛkwu zi agida, kovu nu ele ɛrnu zi ele nu ele. Kam kpayarū, anu riō Nyenwe ogwe nhne ɛkwu ma o zizne ele ɛrnu n'ɛkwu a. ³ Anu zne, m neezizne anu lele rumu atnurnu n'esilawuru edu. ⁴ Anu ji rekpa iwai, mōbu rekpa, mōbu okoro-ochi, anu bkwu nye ɔbula n'apna.

⁵ “Nga anu bnarnu ọro ɔbula, anu beru ọsno kaa, ‘Udno zinu ọro ka.’ ⁶ Ọ buru nu nye udno zi n'oro wam, udno anu jaazinu a, ọ buru nu nye udno zila, udno anu jaahiehnakwnusi anu. ⁷ Anu dazigidne n'oro wam, neeri, nonwo nhne be jeenye anu. Ka bu kwnornu nu nye ɛrnu kwesiri ogwo ɛrnu a. Anu zneko n'oro n'oro.

⁸ “Nga anu bnarnu ɛli-ohna ɔbula ke be nabnanyarnu anu, anu ri nhne ɔbula be jeenye anu. ⁹ Anu gwọ ele nriria zi pji, anu kanu be, ‘Eli-eze Chiokike zi anu ndundu.’ ¹⁰ Kovu nu ɛli ɔbula anu bnarnu ke be nabnanyana anu, anu zne n'apna a, kaa, ¹¹ ‘Ọ bubi riza ɛli anu ke takwnusiri n'ochi ai, a lisnaru a megidne anu. Kovu anu mahia nu ɛli-eze Chiokike zi ndundu.’ ¹² Me kanu anu, Chiokike jodonu ɛli Sodom obirizi karu ɛli wam n'obochi ikpe.

Eli-ohna kwé ekwe (Mat 11:20-24)

¹³ “Awhnuwhnu jaazinu i, ji Korazini. Awhnuwhnu jaazinu i, ji Betesaida. Kwnornu nu ɛrnu ndu-ehni ke be rnurnu nu rime anu, ọ buru nu be rnu be nu ɛli Taya nu ɛli Saidoni, be znernu ọtuhnasna mkpoma agida ige wheru ewhe, daziri n'ikpe mkpe nu retnu. ¹⁴ Kovu be jodonu Taya nu Saidoni obirizi n'ikpe karu anu. ¹⁵ Jiwa masi, Kapanom, be jeegwelizo i olu du oligwe? Be jeegwedna i ɛli, du bekwnu ɛli renwu.

¹⁶ “Nye noobnonu anu nsni noobnonu m nsni, nye juru anu nojū m. Nye ɔbula ke juru m nojū nye ziyaru m.”

Nri badnu ɛsau nu ɛbo wam hieharnu

¹⁷ Nri badnu ɛsau nu ɛbo wam jiri snarnima hiehna, kaa, “Nyenwe ai, ele renwu ojo bnonnu ai nsni nu rewhna i.”

¹⁸ Jizōsi kanu be, “M whurnu m Ekwensu hne o hi n'oligwe dna lele amuma. ¹⁹ M nyernu m anu rikne ọ zokwasi agwo nu akpi ochi nu o megbu kpakara rikne ke nye irno, ọ za ke nwnernu rikne mekasi anu nhne rja rja. ²⁰ Kovu mkpoma so anu n'onu kwnornu nu renwu ojo noobnonu anu risi, kovu anu nwudna nu be gbaru rewhna anu n'okwukwo n'oligwe.”

Jizōsi nwudnarnu (Mat 11:25-27; 13:16,17)

²¹ Ige wam Jizōsi nwudnarnu k'agida nu rime Enine Nso, kaa, “Meka, Nda, Nyenwe oligwe nu ọwa, kwnornu nu i bigwaru nhne ka n'anya ele ako nu ele marnu nhne, kovu i kpumennu be rumu takiri. Owe! Nda, meka, kwnornu nu ọ buru oma kpam n'anya i.

²² “Nda m yisiri kpakara nhne n'aka m. Ọ za nye magwu nye Nnwọ wam bu, okwolem Nda. Ọ za nye magwu masi nye Nda bu, okwolem Nnwọ wam, nu ele Nnwọ wam piuru o kpumenu a.”

²³ Ige wam ọ tuhnasna hne ele sno apna a zi, kanu be ichne, “Ọwa oma zinu anya ke whurnu nhne anu whurnu. ²⁴ Me kanu anu, agida ele ọwhurnunya nu ele eze piuru ọ whnu nhne anu ọowhnu kovu be whuna, nu ọ nurnu nhne anu nonu, kovu nu be nuna.”

Elulu nye Sameria oma

²⁵ Otu mgba, nye ogwnu iwu lizoru naakpa Jizōsi iru, sikwa a, “Nye-zinihne, kini bu nhne me jeeme ma m kehia m budnu kwó okwo?”

²⁶ Jizōsi saru a, “Kini bu nhne be gbaru n'iwu? Ndaa kpa i ọogwnu a?”

27 O saru, “I jeegweru kpakara mkpoma i nu kpakara mkpuru ovu, nu kpakara iknerna i nu kpakara echiche i whnu Nyenwe ai Chiokike i n'anya. Whnu masi nye agbatibi i n'anya lele ehni i.”

28 Jizosi kanu a, “I sakwaharu a, mee kpam, i jaazi budnu.”

29 Kovu o pioru o mee ehni a nye oma, o sika Jizosi, “Nyele bu nye agbatibi m?”

30 Jizosi saru a, “Otu nwerukna hiri nu Jeruselem neezne Jeriko, o dnabna n'aka ele buznu. Be woru iwo a, li a nhne, gbawhu, sigbasi a n'onu enwu. 31 O dnabna nu otu nye ariona neewhe n'apna wam, nga o whuru a, o garu ngeri berere zneru hne o zezne. 32 Kpam masi, otu nye Livai, nga o vaduru hne o zi, whnu a, o garu ngeri berere zneru hne o zezne. 33 Kovu otu nye Sameria neewhe n'apna wam, vaduru hne o zi, nga o whuru a, o donu a obirizi. 34 O zekwnusi a, wusi a mono nu manya, knesi enya a. O vukwasu nwerukna wam n'olu anọ ọro a, kwuzne a n'oro ele izne, legidne anya nkari. 35 N'ekile a, o nyee nyenwe ọro ele izne wam iwai, kanu a, ‘Legidne a anya nkari, me hiehna, m jokuwu i nhne obula i mewhuru nu risi.’

36 “N'esilawuru badnu eto ka, ndaa nye i cheru gesiri nu nye wam dnabnaru n'aka ele buznu bu nye agbatibi a?”

37 Nye ogwnu iwu wam kaa, “Nye wam ke donu a obirizi.”

Jizosi kanu a, “Zne, mee kpam.”

Jizosi zneru ọro Mata nu Meri

38 Nga be neezne n'apna, Jizosi nu ele sno apna a va otu eli-ohna, zne n'oro Mata nye gbamanu a ọro a. 39 Mata nwernu otu nwene rinya rewhna a bu Meri, Meri zneru daziri eli n'ochi Nyenwe ai, nonu ikwuonu a. 40 Kovu echiche Mata jiharu n'enu o nonu, o vakwnusi Jizosi

kaa, “Nyenwe ai, o gbasila i nu nwene m rinya sigbasiri me nunsnu m nonu enu? Kanu a ma o yisinu m aka.”

41 Jizosi saru a, “Mata, Mata, i naari oriri, neemekpa ehni i ehni kwnornu agida nhne. 42 Kovu otu nhne zi mkpa. Meri horulam nhne ke ka mma, o za nye jeenwe rikne nahoru a ya.”

11

Jizosi znirni nhne gbasiri okpukpe

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

1 O du otu obochi Jizosi zi neekpe okpukpe n'otu hnanum, nga o kpekworu, otu nu ele sno apna kanu a, “Nyenwe ai, znai ai kpa be kpe okpukpe lele kpa Joni znirni ele sno apna a.”

2 O kanu be, “Nga anu neekpe, anu kaa,

‘Nda ai,

rewhna i buru nhne zi nsọ.

Eli-eze i va.*

3 Nyee ai wiri tna, ke joozunu ai obochi tna.

4 Gbarunu ai mmehie ai,

lele kpa a jaagbarunu ele mehieru ai.

I yisi ai nu rime nhne onurna.’ †

5 O kanu be, “O buru nu otu nu rime anu nwernu enyi, o zekwnusi a n'esilawuru abali, kaa, ‘Enyi m, gbaznisi m ike bredi eto. 6 Otu enyi m berere vakwnusiri m, m nwée m nhne me jeenye a.’

7 “Enyi a hi nu rime ọro sa a, ‘I kpa kaa m ehni. M tusnilem ọro, me nu rumu m dnanyi n'okpata. M jeenwe rikne lizo nye i nhne obula.’ 8 Me kanu anu, o bu n'ezini nu o jeelizo nye a kwnornu nu o bu enyi a, kovu kwnornu nu iwhnerne za nonu nye ọro, o jeelizo nye a.

9 “Kpam masi, me kanu anu, anu ri, be jeenye anu, anu pio, anu joopi-ohia, anu znu aka n'onu-mgbo, be jaagbamanu. 10 Kwnornu nu nye obula

* 11:2 Agwna nhne be gbaru kwuru be mee nhne i noopio n'owa lele kpa be mee a n'oligwe † 11:4 Agwna nhne be gbaru kwuru dghia n'aka nhne onurna

ke n̄orio, n̄oriohia, nye noopio, noopiohia, nye nooznu aka n̄u mgbo be jaagbamanu a.

11 “Ndaa nye bu nda n'esilawuru anu, nye nnwo a j̄orio aznu, o nyee a agwo? † 12 M̄obu o r̄io a ekwna ochichi, o nyee a akpi? 13 O buru anu ele j̄ogburu ehni anu nu bujo mahiaru o nyee r̄umu anu nkesi buru oma, o ko buru Nda anu ke oligwe, o bu nu o j̄eenye ele n̄orio a Enine Nso?”

Jizosi nu Belizibolu

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

14 Jizosi naachihala renwu ojo ke dnarnu mgbu. Nga renwu ojo wam whogaru, nwerukna wam ke dnarnu mgbu kwuru oka, o du kpakara ele badnu ehni. 15 K̄ovu agwna be kaa, “O ji rikne Belizibolu nye risi ele renwu ojo naachihala renwu ojo.” 16 Ele berere naakpa a iru, kaa, o gesi be nhne elekema hi n'oligwe.

17 Jizosi mahiaru m̄kpoma be, o kanu be, “Eli-eze obula kewama megidne ehni a, o j̄otubiri etekne, oro obula kewama megidne ehni a, o jaadna. 18 O buru nu Setani kewama megidne ehni a, eli-eze a j̄ogwuzoli. M nookwu ka kwnornu nu anu karu nu m ji m rikne Belizibolu naachihala renwu ojo. 19 Kitna, o buru nu m ji m rikne Belizibolu naachihala renwu ojo, ele sno anu ji rikne nyele naachihala be? Be j̄obu ele ikpe anu. 20 K̄ovu o buru nu m ji m aka Chiokike naachihala renwu ojo, eli-eze Chiokike dulam anu ehni.

21 “Nga nye dikne woru mgwna ogwnu a, neese oro a, ekwnu a zi n'udno. 22 K̄ovu nga nye kakwo a rikne varu, megbu a, o nahoru a kpakara mgwna ogwnu a ke o tukwasiri m̄kpoma, kesa ekwnu a.

23 “Nye dagwunu m, neemegidne m, nye snone m chikota nhne, n̄obosa obosa.

Renwu ojo hiehnarnu

(Mat 12:43-45)

24 “Nga renwu ojo hiri nu rime badnu whoga, o zneghari n'eli chna chna chna, noopio hne o joozukwa inwe. O buru nu o whnuna, o kaa, ‘M jaalahna n'oro me hiri whuya.’ 25 Nga o vaduru, o whnu nu be zasnarnu oro wam bikwata nhne nkari. 26 O jeezne chiri renwu ojo esau ibne a ele nwernu risi rikne karu a, be wuru nu rime nye wam. Onodi ipne-aznu nye wam johnasi bujo karu kpa o zi nu m̄bom.”

Nye owa oma n'ezi

27 Kpa Jizosi zi nookwu oka ka, otu nwerinya siwama n'igbudu badnu wam, “R̄uwho ke vuru i nu rema ke i nwornu bu nhne be goziri ogozi.”

28 Jizosi saru, “Ele owa oma karukwo bu ele nonu ikwu-onu Chiokike, neeme be.”

Nhne elekema ke Jona

(Mat 12:38-42)

29 Kpa igbudu badnu wam gbakoru hne Jizosi zi, o kanu be, “Ebiri ojo ka noopio nhne elekema, o za nhne elekema be jeenye be, okwolem nhne elekema Jona. 30 Lele kpa Jona bu nhne elekema ke ele Ninive, o bu kpa Nnw̄o ke Badnu j̄obunu ebiri ka. 31 Eze nyerinya Seba jeelizo ya nu ele ebiri ka bna n'ikpe, o jaama be ikpe, kwnornu nu o hiri n'osotoma k'owa va nurnu akoniche Solomoni. K̄ovu le, nhne kakwo Solomoni zi hna. 32 Ele Ninive jeelizo, be nu ebiri ka bna n'ikpe, be jaama be ikpe, kwnornu nu be tuhnasarnu m̄kpoma n'okpo okwo Jona. K̄ovu le, nhne kakwo Jona zi hna.

Iwhne ke ehni

(Mat 5:15; 6:22,23)

33 “O za nye j̄omusi tonji bita a nu hne tugwaru otugwa, m̄obu bita nu mkpururu nkita. T̄n̄unuma, be bita a n'olu nhne be bita tonji, ma ele naabnanya oro whnurnu iwhne a. 34 Anya bu iwhne ke ehni. O buru nu anya i buru oma, kpakara ehni i j̄obu iwhne iwhne. K̄ovu o buru nu anya i buo oma, kpakara ehni i jaagba ochichiri. 35 Anu ledukom anya o zi iwhne ke

† 11:11 Agwna nhne be gbaru kwuru bredi

zi anụ n'ehni bọ gho ọchichiri. ³⁶ Ka kpayarụ, ọ buru nụ kpakara ẹhni i bụ iwhne iwhne, ọ zá ngeri ke gbaru ọchichiri, kpakara ẹhni i jọbu iwhne lele nga tọnji nọomukwasi i iwhne a.”

*Ele Farisi nụ
ele zni iwu ele ju*

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Nga Jizọsi kwukworu ọka ka, otu nye Farisi sukwu a, ọ va snornu a ri wiri, o snornu a zne, ọ daziri n'ikpechi. ³⁸ Nye Farisi wam whnurnu nụ Jizọsi kwóge aka bete ri wiri, o du a ẹhni.

³⁹ Nyenwe aị kanụ a, “Kịtna anụ ele Farisi beru ọsno snụ aznụ okiko nụ agbugba wiri, kọvu nụ ọwho-anya nụ agwa ojo jiharu nụ rime anụ. ⁴⁰ Anụ ele iwhnirniwhno! Ọ búo otu badnụ wam mernu rime okiko nụ aznụ a? ⁴¹ Anụ gweru nhne zi nụ rime agbugba wiri donu ele mboni obirizi, kpakara nhne jaazinu anụ richna.

⁴² “Awhnụwhnu zinu anụ ele Farisi, kwnornu nụ anụ nọkwu otu nga nụ nri ke kpakara mkpọro ọkwukwo nwernu ẹknarna oma ke ẹkwu, kọvu anụ juru ikpe zi snam nụ ọwhnun'anya Chiokike. Ọ zi mkpa nụ anụ znernu eme nhne ka nụ ke berere.

⁴³ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele Farisi, kwnornu nụ anụ whnurnu risi ngadna n'oro ọgbako anụ n'anya, ọ naamasị anụ ele badnụ neebekwu anụ ikwu n'ahia.

⁴⁴ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele Farisi, kwnornu nụ anụ nụ lele ilili ke ele badnụ máa nọozo ọchi n'olu a.”

⁴⁵ Otu nye ọgwu iwu saru Jizọsi, “Nye-zni-nhne, ọka ka i nookwu naakpasị aị iwhnerne.”

⁴⁶ Jizọsi saru nye ọgwu iwu wam, “Awhnụwhnu jaazinu anụ ele ọgwu iwu, kwnornu nụ anụ noovute ele badnụ ivu rinya be vuru, kọvu anụ n'iwhuru anụ jéegweru otu mkpaka anụ yinu be aka. ⁴⁷ Awhnụwhnu zinu anụ, kwnornu nụ anụ noowu ilili ele ọwhnurninya, ele nda anụ ọknani gburu. ⁴⁸ Anụ bụ ele akebne nụ ele kwnagidnenu nhne ele nda anụ ọknani mernu, be gburu

ele ọwhnurninya, anụ wu ilili be. ⁴⁹ Chiokike nụ nhne omuma a karu, ‘M jeeziznenu be ele ọwhnurninya nụ ele izi, be joogbu agwna be, be jaakpakna ele berere ẹhni.’ ⁵⁰ Kam kpayarụ, ebiri ka jaata awhnụwhnu kpakara ọvnarna ele ọwhnurninya be gburu hite n'ọpanizo ọwa, ⁵¹ hite n'ọvnarna Ebeli du n'ọvnarna Zakaraya, nye be gburu n'iketa ojo ariohna nụ hne zi nsọ. Owe! Me kanụ anụ, ebiri ka jọkwu kpakara ọgwu ọvnarna ka.

⁵² “Awhnụwhnu zinu anụ ele ọgwu iwu, kwnornu nụ anụ gwemernu snambị ke naagbama ọnuhna akoniche, anụ bnáge, anụ kwéle ele pioru ọ bna be bna.”

⁵³ Nga Jizọsi hiri nụ pji whoga, ele Farisi nụ ele zni iwu ele Ju nookwunu a ọnu rikne, nẹsikwa ajiji agida nhne. ⁵⁴ Be needne, noopio ma be jọnu nhne be jeeji bno a nhne.

12

*Ọ dọ aka nụ nsni
gbasiri ruwhnu lawuru*
(Mat 10:26,27)

¹ Nga igbudu ele badnụ gbakoru hne Jizọsi zi ke mernu be nọozo ibne be ọchi, Jizọsi beru ọsno naakanụ ele sno apna a, “Anụ neeze nhne whu bredi ke ele Farisi, ke bụ ruwhnu lawuru. ² Kwnornu nụ be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni, kpakara nhne be tugwaru otugwa jowhuya iwhne. ³ Nhne anụ kwuru n'ọchichiri, be jookwuhia n'iwhnehnie, ke anụ tukasiri nụ nsni nụ rime ọro matị, be jookwuhia n'olu ọro.

*Nye anụ kwesiri
ọ tu ọgwu*
(Mat 10:28-31)

⁴ “Ele enyi m, me kanụ anụ, anụ tu ọgwu ele noogbu anọ-ẹhni, ele nwée rikne o mee nhne berere. ⁵ Kọvu me kanụ anụ nye anụ jootu ọgwu a, anụ tu ọgwu nye wam ke nwernu rikne gbu anọ-ẹhni, tubna enine nụ rime bekwnu. Owe! Me kanụ anụ, anụ tu ọgwu a. ⁶ Be zá neere wonzna

isne mkpuru iwai matị lawuru? Kọvu Chiokike zá nechezuru otu nụ ruwhnu a. ⁷ N'ezị, be gwnurru kpakara rukeri-ize ke risi anụ ọnu. Ogwnu tū anụ, anụ zị okne ọnu ahia karu agida wonzna.

*O kwuhia nū ọ jū Karaisi
(Mat 10:32,33; 12:32; 10:19,20)*

⁸ “Me kanu anu, nye obula ke jookwuhia m nū ruwhnu ele badnu, Nnwọ ke Badnu jookwuhia nye wam nū ruwhnu ele enine izi Chiokike. ⁹ Kọvu nye obula ke jogonahoru m nū ọ máa nye me bu nū ruwhnu ele badnu, m jogonahoru a nū ruwhnu ele enine izi Chiokike. ¹⁰ Nye obula ke kwuru oka ojo megidne Nnwọ ke Badnu, be jaagbarunu a, kọvu nye obula ke kwuru kwugidne Enine Nso, be jaagbarunu a.

¹¹ “Nga be jookwuru anu zne n'oro ogbako ele Ju, nū ruwhnu ele ochichi nū ele risi, kpe anu ikpe, mkpoma lako anu mini kpa anu jogoru ọnu anu mọbu nhne anu jookwu. ¹² Enine Nso jeezni anu n'ige wam nhne anu jookwu.”

*Elulu nye eze
iwhnirniwhno*

¹³ Otu badnu n'esilawuru igbudu badnu wam, kanu Jizosi, “Nye-zinihne, kanu nwene m rukna ma o keme mkpe ai.”

¹⁴ Jizosi saru a, “Enyi m, nyele mernu m nye ikpe mọbu nye ke mkpe n'esilawuru anu?” ¹⁵ O kanu be, “Anyu du anu eli gbasiri kpakara owho-anya, kwnornu nū budnu badnu hige n'agida ekwu o nwernu whuya.”

¹⁶ Jizosi tnu be elulu ka, “Ekwu otu nye eze mirni agida mkpuru. ¹⁷ Nye eze wam naari nū mkpoma a, ‘Ndaa nhne me jeeme? M nwée m obna hne me jaabita mkpuru m.’

¹⁸ “O kaa, ‘Ka bu nhne me jeeme, m jaakwnadna kpakara obna m, wu obna ikne ke zị rude, m jaabita kpakara mkpuru m nū ekwu m nū rime be. ¹⁹ M jaakanu ehni m, I nwernu agida ekwu i kpabitaru

agida awha, zukwaru inwe, ri, nwọ, mkpoma so i n'onu.’

²⁰ “Kọvu Chiokike kannu a, ‘Ji nye iwhnirniwhno, be noopio budnu i n'aka i n'abali ka. Nyele jeenwe kpakara nhne i kpabitannu ehni?’ ”

²¹ “Ka bu kpa ọ jaazinu kpakara ele kpabitannu ehni be ekwu, kọvu be nwée ekwu nū ruwhnu Chiokike.”

*Anu kwnata Chiokike
mkpoma*

(Mat 6:25-34)

²² Jizosi kanu ele sno apna a, “Ka bu nhne me kwno naakanu anu, anu rigbuko ehni anu n'oriri gbasiri budnu anu, nhne anu jeeri, mọbu gbasiri ehni anu, iwo anu joowo. ²³ Budnu kakwo wiri, ehni kakwo iwo. ²⁴ Anu le rumu onunu, be gha mkpuru, be za neegwe nhne n'ekwu, be nwée obna hne be bita mkpuru, kọvu Chiokike nooznu be. Anu zị okne ọnu ahia karukwo rumu onunu. ²⁵ Ndaa badnu n'esilawuru anu ke nwernu rikne tukwasi nhne nū budnu a hite n'origbu ehni a? ²⁶ Hne ọ bu nū anu nwée rikne mee nhne matị nū kpa, kini mernu anu naarigbu ehni anu gbasiri nhne ke berere?”

²⁷ “Anu lekọm atna kpa be nooso. Be za noodogbu ehni be n'ernu, be kwné ikpe. Kọvu me kanu anu, ọ buredi Solomoni n'iwuru a nū kpakara igwugwu a, yige eyi lele otu nū rime be. ²⁸ O buru nū Chiokike noowosi achara ke zị n'ekwu iwo, bu ke zị tna, ekile be kporne be nū bekwu, ọ kọ buru anu, ọ joowosi anu iwo, anu ele okwnata ovu matị. ²⁹ Anu tukwasi mkpoma anu nū nhne anu jeeri mọbu nhne anu joonwo, anu rigbu ehni anu gbasiri a. ³⁰ Kwnornu nū kpakara nhne ka bu nhne ele máa Chiokike noopio, Nda anu magwu nū kpakara nhne ka zị anu mkpa. ³¹ Kọvu anu pio eli-eze Chiokike, ọ jotukwasinu anu kpakara nhne ka masi.

*Ekwu ke zị n'oligwe
(Mat 6:19-21)*

³² “Anu tū ogwu, ogbori atnuru matị, kwnornu nū ọ masiri Nda anu o

nyee anụ ẹli-eze a. ³³ Anụ re nhne anụ nwernu kesi ele mboni. Anụ mehianu ẹhni anụ rekpá iwai ke ká aka, anụ kpabita ẹkwnu n'oligwe ke kwó okwo, hne nye buznu nwée rikne zne, akika zá naata ẹkwnu zị pị. ³⁴ Kwnornu nụ hne ẹkwnu anụ zị bú hne mkpoma anụ jaazị masị.

Ele izi anya duru ẹli

³⁵ “Anụ jiknenu nọornu ẹrnu, ele tọnji be noonwu onwu. ³⁶ Lele ele neese nyenwe be zneru iriri olulu nnwerne ikne ma o hiehna, nga o hieru, znu aka n'ọnu-mgbo, be gba-manụ a ọro wara wara. ³⁷ Ọwa oma zinu ele izi wam nyenwe be jowhnu hne be neese nse nga o hiehnarnu. Me kanụ anụ ezi ọka, ọ jọosuru ajnị n'ikwnu, kanụ be, be daziri ẹli ri wiri, ọ buru nye izi be. ³⁸ Ọwa oma zinu ele izi wam, ọ buru nụ nyenwe be varu n'esilawuru abali mọbu n'ọnu ọsisi, ọ jowhnu nụ be zị neese nse. ³⁹ Kọvu anụ mahia nụ ọ buru nụ nye nwe ọro mahiaru ọtnu-ige nye buznu jaava, o béekwele be liwa ọro a. ⁴⁰ Kam kpararụ, anụ neese masị nse, kwnornu nụ Nnwọ ke Badnụ jaava ige anụ tuge anya a.”

Ọhi ke kwesiri ọ kwnata mkpoma (Mat 24:45-51)

⁴¹ Pita sịkwa a, “Nyenwe aị, ị nọtununu aị elulu ka, sọbu kpakara badnụ.”

⁴² Nyenwe aị saru a, “Nyele bu ọhi wam ke be kwesiri ọ kwnata mkpoma, nye nyenwe a mernu nye risi ọro a, ma o neenye ele ọhi wiri n'ige kwesiri? ⁴³ Nye risi ọro wam jọobu nye ọwa oma ọ buru nụ nyenwe a jaava whnụ nụ o mernu nhne kwesiri. ⁴⁴ Me kanụ anụ ezi ọka, nyenwe a jeeme a nye jeelekota kpakara ẹkwnu a. ⁴⁵ Kọvu ọ buru nụ ọhi wam jaakaa nụ mkpoma a, ‘Nda m kwu gbulem ọkwnu,’ o bete naaligbu ele ọhi rukna nụ rinya, neeri, nọonwo manya, manya noogbu masị a. ⁴⁶ Nda kwu ọhi wam jaava n'ọbochi ọ tuge anya a nụ n'ige ọ máa. O joogbubi

a ichichi lawuru, mee ya nụ ele kwé ekwe takọ awhnụwhnu.

⁴⁷ “Nye izi ke marnu nhne nda a kwu pioru, o jiknennune o mee a, be jaapnia agida mbini. ⁴⁸ Kọvu nye ke máa, ke mernu nhne kwesiri be ta a awhnụwhnu, be jaapnia a mbini matị. Kwnornu nụ nye be nyernu agida nhne, bú nye be joopio agida nhne n'aka a. Nye be nyernu agida nhne o legidne anya, be joopio nhne zị agida karukwo n'aka a.

Jizosi, nhne neegweya okewa

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “M varu m o gweya bẹkwnu n'owa, nhne me noopio ọ bú nụ o noonwu kitna. ⁵⁰ M nwernu m mini be jowu m, m joozukwa inwe tem be mezu a. ⁵¹ Anụ cheru nụ m gweyaru m udno n'owa? Ọza! Me kanụ anụ, m gweyaru m okewa. ⁵² Hite nụ kitna zne nụ ruwhnu, badnụ isne zị n'otu ọro jeekewa, badnụ ẹto megidne badnụ lawuru, badnụ lawuru megidne badnụ ẹto. ⁵³ Be jeekewa

Nda megidne nnwọ a rukna,
nnwọ rukna megidne nda a,
nne megidne nnwọ a rinya,
nnwọ rinya megidne nne a,
nne nzi megidne nnwerne nnwọ a,
nnwerne nnwọ megidne nne nzi a.”

Anụ ghohia ige ka

(Mat 16:2,3)

⁵⁴ Jizosi kanụ igbudu badnụ wam, “Nga anụ whnuru runwurnu oligwe hi n'odidna ẹhnam, ngangam anụ kaa, ‘Mini joozo,’ mini zo masị. ⁵⁵ Nga anụ whnuru ruwhere ndidna hne o neewhe, anụ jaakaa, ‘O jeerne bẹkwnu,’ ọ ziri kpam. ⁵⁶ Anụ ele ruwhnu lawuru! Anụ magwu kpa be le ọwa nụ ruwhnu oligwe anya gwnu nhne ọ jọobu. Kọvu ndaa kpa anụ máa ige ka?”

Ji nụ nye irno i mee udno

(Mat 5:25,26)

⁵⁷ “Kini mernu anụ máa nhne buru oma nụ omume? ⁵⁸ Nga ji nụ nye kwu i neezne ikpe zị n'apna, gbalị ma ji

nụ a mee udno n'apna, ọ búla kpam, ọ jọopnurnu ị nyee nye risi ikpe, nye risi ikpe nyewhete i nye neelekọta ele ikelu, ọ túbna a n'oro ikelu. ⁵⁹ Me kanụ ị, ị jọowhuya pịi tem ị kwuhnata kpakara iwai ipne-aznụ i jigwu.”

13

Tuhnasna mkpoma hite nụ mmehie mọbu nwụ enwu

¹ Agwna ele zị nụ pịi kanụ Jizọsi nhne gbasiri ele Galili ele Paileti jiri ọvnarna be gwasị n'ariọhna be. ² Jizọsi saru be, “Anụ che nụ ele Galili ka bu ele mmehie kakwo ele Galili berere kwnornu nụ be taru awnụwhnu kpa? ³ Me kanụ anụ, ọza. Kọvu okwolem ma anụ tuhnasnarnu mkpoma, anụ jọonwu lele be. ⁴ Mọbu anụ che nụ nri nụ badnụ ọsato ele ọro olu ke zị nụ Saịlom dnagburu, nụ be bu ele ikpe marnu karu ele berere ele zị nụ Jeruselem? ⁵ Me kanụ anụ, ọza. Kọvu ọ buru nụ anụ tuhnasnana mkpoma, anụ jọonwu lele be.”

Elulu isisi figi

⁶ Jizọsi tnunu be elulu ka, “Otu nwerukna kpasiri figi n'ekwu a, o zne noopio mkpuru n'olu a, kọvu ọ whnuna mkpuru ọbula. ⁷ Ọ kanụ nye neelekwa ekwu figi wam, ‘Ka bu awha ẹto me naava hna noopio mkpuru n'olu isisi figi ka, kọvu m zá nọowhnu mkpuru ọbula. Gbudna a! Ndaa ke o noolulu ẹli n'etekne?’

⁸ “Ọ saru a, Nda-ai-kwu, ‘Gharu a otu awha berere, m joogwu ẹli gburugburu wusi a nsni anọ. ⁹ Ọ buru nụ ọ minya mkpuru, ọ buru ọma, kọvu ọ buru nụ ọ minyage mkpuru, i gbudna a.’”

Jizọsi gwọru nriria n'Ọbochi Ozukwa Inwe

¹⁰ N'otu Ọbochi Ozukwa Inwe, Jizọsi zị neezni nhne n'oro ọgbako ele Ju, ¹¹ otu nwerinya zị nụ nriria nri awha nụ ọsato, ke kpayaru nụ o gbewhu egbewhu, o nwée rikne gwuzoru kwem rịa rịa. ¹² Nga Jizọsi whnurnu a, o sukwu a, kanụ a, “Nwerinya, nriria ị lalam.” ¹³ Ọ tükwasi a aka a lawuru,

ngangam, nwerinya wam gwuzoru kwem, znarni Chiokike.

¹⁴ Kọvu ovu weru nye risi ọro ọgbako ele Ju ẹhni k'agida kwnornu nụ Jizọsi gwọru nriria n'Ọbochi Ozukwa Inwe. Ọ kanụ ele badnụ wam, “A nwernu ọbochi isunu a ji nọornu ọrnu, anụ va ma be gwọ anụ nriria n'ọbochi ele ka, kọvu ọ búo n'Ọbochi Ozukwa Inwe.”

¹⁵ Nyenwe ai saru a, “Anụ ele ruwhnu lawuru, anụ zá nọtoma ehni anụ mọbu iyinya anụ n'Ọbochi Ozukwa Inwe zne nyee a mini? ¹⁶ Nwerinya ka ke bu nnwọ rinya Eberham nye Ekwensu knernu eriri nri awha nụ ọsato ka, ọ búo ọma be toma a eriri ka ma o nwernu ẹhni a n'Ọbochi Ozukwa Inwe?” ¹⁷ Nga o kwuru ka, iwghnerne tu kpakara ele noogwuzogidne a. Kọvu igbudu badnụ wam nwudnarnu kwnornu agida ọrnu ndu ẹhni ọ nọornu.

Mkpuru mọsitadi nụ nhne whụ bredi

(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸ Jizọsi sika be, “Eli-eze Chiokike, o yiri lele kini? Kini bu nhne me jeeji gbu esi a? ¹⁹ Ọ nụ lele mkpuru isisi be kwu mọsitadi ke badnụ kpasiri n'ekwu a. O so, ghọ isisi ke rumu ọnunu oligwe nọornu alikwu nụ nkala a.”

²⁰ Berere kwno, ọ kaa, “Ndaa nhne me jeeji sninu ẹli-eze Chiokike? ²¹ Ọ nụ lele nhne whụ bredi ke nyerinya gweru gwasị n'agida ikpa tem kpakara a whụ.”

Ọnu-mgbo ke zị nwọronwo

(Mat 7:13,14,21-23)

²² Jizọsi neezne hi nụ otu ẹli-ọhna du ẹli-ọhna berere neezni nhne kpa o neezne Jeruselem. ²³ Otu badnụ sika a, “Nyenwe ai, okwole badnụ ele nụ ele bu ele be jọoznohia?”

Jizọsi saru be, ²⁴ “Anụ yisi ẹhni garu n'ọnu-mgbo ke zị nwọronwo, me kanụ anụ ezi ọka, agida ele badnụ joo pio ọ bna, kọvu be jéenwe rikne bna. ²⁵ Nga nda kwu nwe ọro lizọru gbasni ọro, anụ joogwuzo n'ederezi nooznu aka, naariasno, ‘Nda-ai-kwu, bikno, gba-manu ai ọro.’

“O jaasa anụ, ‘M máam ele anụ bu mọbu hne anụ hi va.’

²⁶ “Ige wam anụ jaakaa, ‘A sno i ri wiri, nwọ nhne ọnwunwo, i znirni nhne n'eli ai.’

²⁷ “Kọvu ọ jaasa anụ, ‘M máam ele anụ bu mọbu hne anụ hi va. Anụ hi hne me zị whọga, anụ ele aruru-eli.’

²⁸ “Okwna ekwna nụ ọta rụkwnurnu-ize jaazị nụ pịi nga anụ jọowhnu Ebereham, Aziki nụ Jekọpu nụ kpakara ele ọwhnurninya n'eli-eze Chiokike, kọvu anụ bụru ele be chíhalaru n'ederezi. ²⁹ Ele badnụ jeehi n'ọbosi ẹnam nụ ọdidna ẹnam, hi nụ rugwu nụ ọdidna va, daziri ẹli n'iriri ke ẹli-eze Chiokike. ³⁰ N'ezi ọka, agwna ele ipne-aznụ jọobu ele be ọsno, agwna ele be ọsno jọobu ele ipne-aznụ.”

Jizọsi whnurnu Jeruselem n'anya

(Mat 23:37-39)

³¹ Ige wam agwna ele Farisi vakwnusiri Jizọsi kanụ a, “Hi nụ hna whọga, zne hne berere. Erọdu pioga o gbu i.”

³² Jizọsi saru be, “Anụ zne kanụ edu wam, m jaachihala renwu ojo, gwọ masi ele nriria tna nụ ekile, n'ọbochi ke ẹto, m jọornuzu ẹnu m. ³³ Kpa ọ zị, m jeezneriri tna nụ ekile nụ ọbochi ke sno a, kwnornu nụ o kwésile be gbu nye ọwhnurninya nụ hne bụo Jeruselem.

³⁴ “Chei! Jeruselem, Jeruselem, jị ke noogbu ele ọwhnurninya, ke jị akaworugwu nọolo ele be ziyannu i. Mgba ele kpa me pioru ọ chikota rumu i lele kpa enwerne ọchichi nẹchikota rumu a nụ mkpururu aka nkwa a lawuru, kọvu i kwéle. ³⁵ Le, be nẹsigbasinu anụ ọro anụ ma ọ tọbiri etekne. Me kanụ anụ, anụ jọowhnu m berere tem dụ nga anụ jaakaa, ‘Chiokike gozi nye wam ke naava nụ rẹwhna Nyenwe ai.’ ”

14

Jizọsi zị n'oro nye Farisi

¹ O dụ otu Ọbochi Ozukwa Inwe, nga Jizọsi zị n'oro otu nye Farisi be

marnu rẹwhna a neeri wiri, ele badnụ zị needne a. ² Otu nwerukna ọchi a lawuru nụ aka a zaru aza zị nụ ruwhnu a. ³ Jizọsi sịkwa ele Farisi wam nụ ele zni iwu, “O buri ọma n'iwu ọ gwọ nriria n'Ọbochi Ozukwa Inwe, sọbu ọ bụo ọma?” ⁴ Kọvu be kpusnirni ọnu be. Jizọsi nwugwu nwerukna wam n'aka gwọ a nriria wam, zihala a.

⁵ Jizọsi sịkwa be, “O buri nụ i nwernu nnwọ rukna mọbu ehni ke dnabnarnu ọmi n'Ọbochi Ozukwa Inwe, anụ jéegwehia a n'Ọbochi Ozukwa Inwe?” ⁶ O zá nhne be saru a.

Badnụ o gwedna ẹhni a ẹli nụ ovu ọma

⁷ Nga Jizọsi whnurnu kpa ele be sukwuru nọchoru risi ngadna be jaadazị, ọ tñunu be elulu ka, ⁸ “Nga badnụ ọbula sukwuru i ikwu iriri ọlulu nnwerne, i dazị nụ risi ngadna, kwnornu nụ nye nwernu igwugwu kakwo i nwernu rikne va. ⁹ O buri kpam, nye sukwuru anụ lawuru jaavakwnusi i, kanụ i, ‘Nye nwerukna ka ngadna i.’ Ige wam i jeeji iwhnerne daziri nụ ngadna ke zị ẹli ẹli. ¹⁰ Kọvu nga be sukwuru i, daziri ẹli nụ ngadna ke zị ẹli ẹli. Nye wam ke sukwuru i jaavakwnusi i, kanụ i, ‘Enyi m, zne nụ ngadna ke ka mma.’ Ige wam i jeenwe igwugwu nụ ruwhnu ele varu pịi. ¹¹ Kwnornu nụ be jeegwedna nye ọbula ke gwelizoru ẹhni a olu, nye ọbula ke gwednarnu ẹhni a ẹli, be jeegwelizọ a.”

¹² Jizọsi kanụ nye wam sukwuru a, “Nga i siri wiri ọsisi mọbu ke anyasnu, i sịkwu ele enyi i kpọi, nụ rumu nwene i mọbu ele ibne i ele eze, i mee kpam, be jeesi wiri sukwu kwno i, ige wam be kwulam jị ọgwo. ¹³ Kọvu nga i mernu iriri, sukwu ele mboni, nụ ele ọru, nụ ele mgworo nụ ele isni, ¹⁴ be jọgozi i. O buri n'ezi nụ be nwée rikne kwu i ọgwo, kọvu Chiokike jọokwuhmata i nga ele ọma jeehi n'ẹnwu lizọ.”

Elulu okne iriri (Mat 22:1-10)

¹⁵ Nga otu nye dazị neeri wiri nurnu a, o kanu Jizosi, “Owa oma zinu nye jeeri wiri n’eli-eze Chiokike.”

¹⁶ Jizosi saru a, “Otu nwerukna siri okne iriri sukwu agida ele badnu. ¹⁷ N’ige iriri wam, o zihala nye izi a, o kanu ele be sukwuru, ‘Vaa, be mekwolem kpakara nhne.’

¹⁸ “Kovu kpakara be n’otu bete noorio be gharu be. Nye ke mbom kaa, ‘M zuru m eli ekwu, m jeezne lekwa a, bikno gwnusi m n’ele i gharuru.’

¹⁹ “Nye berere kaa, ‘M zuru m nri ehni be knekotaru ebo ebo, m neezne o tule be, bikno gwnusi m n’ele i gharuru.’

²⁰ “Nye berere kaa, ‘M luru m nnwerne ikne, m jeeuwe rikne va.’

²¹ “Nye izi wam hiehna kanu nda a kwu kpakara nhne ka. Ige wam ovu weru nda nwe oro wam ehni, o kanu nye izi a, ‘Wara wara, zne nu ngeri apna nu kpakara apna ke elihna kwubnanya ele mboni, nu ele oru nu ele isni nu ele mgworo.’

²² “Nye izi wam zne, hiehna, kaa, ‘Nda-ai-kwu, m mene m nhne i karu me mee, kovu oghere zi koriri.’

²³ “Nda a kwu kanu a, ‘Zne n’apna ma nu ekwu, kwnagidne ele badnu ma be bnanya, ma ele badnu jihia n’oro m.’ ²⁴ Me kanu i, kpakara ele wam me sukwuru ikwu nu mbom, o za otu badnu nu rime be ke jeeri iriri m.”

Nhne nye sno apna Jizosi jowhnu

(Mat 10:37,38)

²⁵ Agida ele badnu sno Jizosi neezne, o tuhnsa kanu be, ²⁶ “O buru nye obula vakwnusiri m, kovu o snone nda a nu nne a, nu nnwerne a, nu rumu a, nu rumu nne a rukna nu rumu nne a rinya irno, ma badnu ke a masi, o jobuli nye sno apna m. ²⁷ Nye obula ke vurule ogha a sno m, jobuli nye sno apna m.

²⁸ “Ndaa otu badnu n’esilawuru anu ke noopio o wu oro olu, o jeebe osno daziri eli gwnu nhne o jeegwe a, ma o nwernu iwai o jeeji wukwo a? ²⁹ Kwnornu nu o buru nu o wa eli,

kovu o nwée rikne wukwo a, nye obula ke whnurnu a jomu a rumu, ³⁰ kaa, ‘Nwerukna ka panizoru o wu oro, kovu o nwée rikne wukwo a.’

³¹ “Möbu ndaa eze ke neezne ogwnu megidne eze berere, ke jeebe osno daziri eli tule ma o nwernu rikne gweru nri pokwu ele ogwnu gwuzogidne nye chi nri pokwu lawuru megidne a? ³² O buru nu o nwée rikne, nga nye wam zi ikere, o jeezizne ele izi rio nhne udno. ³³ Kpam masi, o za nye obula nu rime anu ke jobu nye sno apna m, o buru nu o gharula kpakara nhne o nwernu.

Arua bnána iru

(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ “Arua buru oma, kovu o buru arua tuwhu oso n’onu a, be jeeji kini mee a o so n’onu? ³⁵ O buma oma n’eli möbu nu mkpomkpo. Be jootuwhu a n’ederezi.

“Nye nwernu nsni o ji o nu nhne, o nurnu.”

15

Elulu atnurnu whuru owhu

(Mat 18:12-14)

¹ Ele ona ntụ nu ele mmehie gbakoru nonu ikwu-onu Jizosi. ² Kovu ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju naatamu, be kaa, “Nwerukna ka nanabnanya ele mmehie, ya nu be sno neeri wiri.”

³ Jizosi tñunu be otu elulu, ⁴ “O buru nu otu badnu n’esilawuru anu nwernu otu riwhu atnurnu, otu kpawhu ori. O jaaghasa nri tolu nu tolu ke gwnarnu n’ohia zne pio otu ke kpawhuru akpawhu tem o piohia a? ⁵ Nga o piohiaru a, o tukwasi a n’obeaka a, nonwudna. ⁶ O la oro sukwu ele enyi a nu ele agbatibi a, kaa, ‘Anu snornu m nwudna, nu m piohiaru m atnurnu m ke kpawhuru ori.’ ⁷ Me kanu anu, o bu kpa snarnima jaazi n’oligwe nu risi otu nye mmehie ke tuhnsarnu mkpoma, kakwo nri tolu badnu nu tolu ele oma ke otuhnsa mkpoma za mkpa.

Elulu mkpuru iwai whuru owhu

8 “O bụru nụ nyerinya nwernu nri mkpuru iwai, otu whunahoru a. O joomusi tonji, za oro a, piosi a rikne tem o piohia a. 9 Nga o piohiaru a, o sukwu ele enyi a nụ ele agbatibi a, kaa, ‘Anụ snornu m nwudna, m piohiaru m iwai m me tuwhuru.’ 10 Me kanụ anụ, o bụ kpa snarnima jaazi nụ ruwhnu ele enine izi Chiokike nụ risi otu nye mmehie ke tuhnasarnu mkpoma.”

Elulu nnwọ whuru owhu

11 Jizosi tñu kwno elulu berere, kaa, “Otu nwerukna nwernu rumu rukna lawuru. 12 Ke matị kanụ nda a, ‘Nda m, kesi m mkpe ke m.’ Nda a keme ekwnu a n'esilawuru be lawuru.

13 “Nga obochi ele nụ ele wemernu, nnwọ ke matị chikota kpakara ekwnu a, lizo, zne mba zi ikere, daziri pi lulukwo kpakara ekwnu a nụ budnu ojo. 14 Nga o mewhukworu kpakara nhne o nwernu, okne oknunyio dnarnu n'eli wam, o bna nụ mkpa. 15 O zne yisi ehni n'ernu n'aka otu nye eli wam, nye wam zizne a o znu ezni n'ohia. 16 O masiri a o ri ori ezni, kovu o za nye nyernu a.

17 “Nga anya dornu a nụ risi, o kaa, ‘Kpakara ele nda m gornu ernu nwernu wiri be ri, nootuwhu agwna a, kovu m zi m hna nonwu n'ogwnu wiri. 18 M jeelizo, lahnakwnusi nda m, m jaakanu a, Nda m, m mehielem megidne oligwe ma ji. 19 M kwesile m be kwu m nnwọ i berere, kovu me buru otu nụ rime ele i gornu ernu.’ 20 Ngam, o lizo, znekwnusi nda a.

“Kovu nga o zi hne zi ikere, nda a whnurnu a, donu a obirizi k'agida, gba eso kwnusi a, bnagidne a, snutu a onu.

21 “Nnwọ wam kanu nda a, ‘Nda m, m mehielem megidne oligwe ma ji. M kwesile m be kwu m nnwọ i berere.’

22 “Kovu nda a kanu ele izi a, ‘Wara wara, anu chiya iwo ke kakwo mma, anu wosi a, gbasị a arị mkpaka n'aka a, anu wosi a okoro-ochi n'ochi a.

23 Anu toya nnwọ ehni be znurnu oznu gbu a, mee iriri ma a nwudna.

24 Kwnornu nụ nnwọ m ka nwurnu

onwu, kovu o zi budnu, o whuru owhu, be piohia a.’ Be bete nonwudna.

25 “Kpa nhne ka neeme, onarna a zi n'ekwu. Nga o vaduru oro ndundu nū eri nū eri be neetne, 26 o sukwu otu nye izi sikwa nhne be neeme. 27 O saru a, ‘Nwene i rukna hiehnarnu, nda i gbulem nnwọ ehni be znurnu oznu, kwnornu nū o whnurnu a n'ehni siri rikne.’

28 “Ovu weru nwene a rukna ke soru a ehni k'agida, o kwéle o bna n'oro. Nda a vakwnusi a, riasno a. 29 O saru nda a, ‘Le, agida awha me zi nonunu i ernu lele ohi, o za ige me mernu risi rikne nū nhne i nyernu n'iwu. Kovu i nyélele m otu nnwọ owu me nū ele enyi m ri. 30 Kovu nga nnwọ i ka ke mewhukworu kpakara ekwnu i, ya nū ele rinya ewhere varu, i gbunnu a nnwọ ehni be znurnu oznu.’

31 “Nda a kanu a, ‘Nnwọ m, me nū ji zi ige dum, kpakara nhne me nwernu bụ ke i. 32 A kwesiri o nwudna, kwnornu nū nwene i rukna ka nwurnu onwu, kovu o zi budnu, o whuru owhu, kovu be piohiaru a.’ ”

16

Elulu nye neelekota ekwnu

1 Jizosi kanu ele sno apna a, “Otu nye eze nwernu nye neelekota ekwnu a, be kanu nye eze wam nū nye neelekota ekwnu a noolulu kpakara ekwnu a. 2 O sukwu a, sikwa a, ‘Kini bu otnutnu ka me nonu gbasiri i? Vaa ma a piakota kpakara nhne i nonu, kwnornu nū i jeelekotama ekwnu m berere.’

3 “Nye neelekota wam kanu ehni a, ‘Kini bu nhne me jeeme? Nda m kwu neegweme m n'ernu. M nwéé m iknernema me jeeji rnu ernu rikne, iwhnerne o bụ nye orio notu m. 4 M maam nhne me jeeme, nga me whogaru n'ernu, ele badnu jeekweru me bnanya oro be.’

5 “O sukwu ele jigwu nda a kwu ogwo n'otu n'otu. O sikwa nye mbom, ‘I ji nda m kwu kini?’

6 “O kaa, ‘Otu riwhu obele mono.’

“Nye neelekota ekwnu wam kanu a, ‘Gweru okwukwo, daziri eli, gbasiri nri isne wara wara.’

⁷ “O sikwa nye ke ebo, ‘Iji nda m kwu iwai ele?’

“O kaa, ‘Otu pokwu otutu ikpa wheti.’

“O kanu a, ‘Gweru okwukwo gbasiri riwhu esato.’

⁸ “Nda kwu nye neelekota wam ke kparu agwa ojo znarni a, kwnornu nu o mernu lele nye nwernu echiche. Kwnornu nu rumu ke owa ka nwernu echiche o mee nhne gbasiri be kakwo rumu ke iwhne. ⁹ Me kanu anu, anu gweru ekwnu k’owa ka mee ele badnu enyi, nga ekwnu anu jookwome, be kweru anu bnanya n’oro kwó okwo.”

¹⁰ “Nye be kwesiri o kwnata mkpoma nu nhne mati, kwesiri be kwnata a mkpoma nu nhne hna ezi. Nye bu masi badnu ojo nu nhne mati bu badnu ojo nu nhne hna ezi. ¹¹ O buru nu anu buo ele be kwnata mkpoma n’ekwnu k’owa, nyele jeenye anu ezi ekwnu? ¹² O buru nu anu buo ele be kwnata mkpoma n’ekwnu nye berere, nyele jeenye anu ekwnu ke aka anu?”

¹³ “O za ohi ke nwernu rikne buru ohi nda kwu lawuru. O buru kparam, o joosno otu irno, whnu ke berere n’anya. Mibu o josobisinu otu k’agida, ledna ibne a anya. Anu jobuli ohi Chiokike nu ohi ekwnu.”

Agwna ikwu-onu Jizosi
(*Mat 11:12,13; 5:31,32; Mak 10:11,12*)

¹⁴ Nga ele Farisi ele whnurnu iwai n’anya nurnu ikwu-onu ka, be mu Jizosi rumu. ¹⁵ Jizosi kanu be, “Anu bu ele noogwnu ehni anu nu anu bu ele oma nu ruwhnu ele badnu, kovu Chiokike magwu mkpoma anu. Nhne zi okne onu n’anya ele badnu bu nhne ruru oru n’anya Chiokike.

¹⁶ “Nhne be nyernu n’iwu nu ele owhnurninya zi tem Joni, hite n’ige wam, be nookpo okwo izi oma eli-eze Chiokike, nye obula neeyisi ehni ma o bna nu rime a. ¹⁷ O zi ewheke nu

oligwe nu owa jaagawhe kakwo otu nhne ke zikakworu mati n’iwu jaadna.

¹⁸ “Nye obula ke jaagba nnwerne a nnam, lu nyerinya berere neeme oyi, nyerukna obula ke luru nnwerne be gbaru nnam neeme oyi.

Nye eze nu Lazarosi

¹⁹ “Otu nye eze zi, ke noowo iwo odno odno nu abochna marnu mma, wu budnu iriri kpakara obochi. ²⁰ Otu nye mboni be dnanyitaru n’ogodo onu-mgbo a, nye rewhna a bu Lazarosi, nye enya kpuru kpakara ehni. ²¹ O noogwnu a ma be nyee a ruvnuruvnu wiri ke hi n’ikpechi nye eze wam dna. Rumu nkita varu naarasna enya a.

²² “Ige duru nu nye orio wam nwurnu, ele enine izi vuru a zne hne Ebereham zi. Nye eze wam nwu masiri, be lite a. ²³ Nu rime bekwnu eli renwu hne o zi noowhnuji anya, o le anya n’olu whnu Ebereham nu hne zi ikere nu Lazarosi zi n’akwankwo a. ²⁴ Nye eze wam sukwu a, ‘Nda a Ebereham, donu m obirizi, zizne Lazarosi o rusi onu mkpaka a nu mini meji riro m, kwnornu nu m noowhnuji anya nu rime bekwnu ka.’

²⁵ “Kovu Ebereham saru a, ‘Nnwom, chenwanya nu nga i zi budnu i riru nhne oma, kovu Lazarosi naahjaru nhne buo oma. Kitna be naakasi a mkpoma, kovu i noowhnuji anya. ²⁶ Be gweme kpakara nhne ka, be gwuru otu olulu hna ezi n’iketa a nu anu, ke kparu ele noopio o hi nu hna vakwnusi anu jeenwe rikne, o zi masi nye nwernu rikne hi hne anu zi vakwnusi a.’

²⁷ “Nye eze wam saru, ‘Bikno, nda, zizne Lazarosi oro nda m, ²⁸ kwnornu nu m nwernu rumu nne rukna isne, o do be aka nu nsni, ma be gharu o va hne owhnuji anya ka.’

²⁹ “Ebereham saru a, ‘Be nwernu Mozizi nu ele owhnurninya, be bonu be nsni.’

³⁰ “Nye eze wam karu, ‘Oza, nda Ebereham, o buru nu badnu hi n’enuw lizo znekwnusi be, be jotuhnasna mkpoma.’

31 “Ebereham kanụ a, ‘Ọ bụru nụ be j’obnonu Mozizi nụ ele ọwhnurninya nsni, be j’otuhnasna mkpoma ọ bụbedi nụ badnụ hiri n’ẹnwu lizo.’ ”

17

Mmehie, ọkwnata mkpoma nụ ẹrnu

(Mat 18:6,7,21,22; Mak 9:42)

1 Jizosi kanụ ele sno apna a, “Nhne neeme ma badnụ mee mmehie jaavariri, kovu awhnụwhnu jaazinu nye o jeehi n’aka a va. 2 Ọ jaakanụ nye wam mma ọ bụru nụ be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n’ili tūbna n’osimini karụ o mee ma otu nū rime ele ka zị matị mehie. 3 Anụ ledu anya nū nhne anụ neeme.

“Ọ bụru nū nwene i rukna mmehie i, bigbo a, ọ bụru nū ọ tūhnasna mkpoma a, gbarunu a. 4 Ọ bụru nū o mehieru i mgba ẹsau n’ọbochi, tūhnasna masi mgba ẹsau, kaa ‘M tūhnasnarnu m,’ gbarunu a.”

5 Ele sno apna a kanụ Nyenwe ai, “Mejitenu ai ọkwnata mkpoma.”

6 Jizosi saru be, “Ọ bụru nū anụ nwernu ọkwnata mkpoma lele mkpuru mositadi, anụ jaakanụ okne isisi ka, ‘Be whome i kpasị i n’esilawuru osimini,’ o j’obnonu anụ nsni.

7 “Ọ bụru nū otu badnụ nū rime anụ nwernu otu nye izi ke n’ornu ẹkwu a mọbu n’oznu atnuru a, nga o hiri ẹkwu hiehna, ọ jaakanụ a, ‘Vaa daziri ẹli, ri wiri?’ 8 Ọza! Kovu ọ jaakanụ a, ‘Mesinu m wiri, woru iwo i, sete m me rikwo wiri, omekwo, i ri ke i.’ 9 Be zá naakanụ nye izi meka nū o mernu nhne be karu o mee. 10 Ọ bụ kpa ọ zinu anụ, nga anụ mernu kpakara nhne be karu anụ mee, anụ kaa, ‘A bụ ele izi etekne, a nruru ẹrnu ai.’ ”

Jizosi gworu nri ele nchnichna

11 Nga Jizosi zị nū apna neezne Jeruselem, ọ naagawhe n’esilawuru Sameria nū Galili, 12 kpa ọ naabna nū rime otu ẹli-ohna, nri ele rukna nchnichna kwnusiri a. Be gwuzoru nū hne zị ikere, 13 be gweru okne

nkoli siwama, “Nda-ai-kwu, Jizosi, donu ai obirizi.”

14 Nga Jizosi whuru be, ọ kaa, “Anụ zne gesi ele ariohna ẹhni anụ.” Kpa be neezne, be gworu be nchnichna wam.

15 Nga otu nyenum nū rime be whuru nū be gwolam a, ọ lahna, gweru okne nkoli naaja Chiokike.

16 Ọ dna n’eli n’ochi Jizosi tūnu a mmamma. Nwerukna ka bụ nye Sameria.

17 Jizosi sika a, “Be gwola nri badnụ? Ndaa badnụ tolu ele berere?”

18 Ọ zá nye varu ọ tūnu Chiokike mmamma, okwolem nye izne ka?”

19 Jizosi kanụ a, “Lizo, la, ọkwnata mkpoma i d’hialam i.”

Ige ẹli-eze Chiokike

(Mat 24:23-28,37-41)

20 Agwna ele Farisi sika Jizosi nga ige ẹli-eze Chiokike jaava. Jizosi saru be, “Eli-eze Chiokike jaava lele kpa ele badnụ neele anya a. 21 Ọ zá nye jaakaa, ‘Le ọ zị hna,’ mọbu ‘Pjari,’ kwnornu nū ẹli-eze Chiokike zị nū rime anụ.”

22 Ige wam Jizosi kanụ ele sno apna a, “Ige vawa nga ọ j’ogwnu anụ ọ whnu otu rime ọbochi ke Nnwọ ke Badnụ, kovu anụ j’owhnu a. 23 Ele badnụ jaakanụ anụ, ‘Le, Nnwọ ke Badnụ zị pji,’ mọbu ‘Ọ zị hna.’ Anụ snó be zne. 24 Lele kpa amuma oligwe neehi n’otu ọsotoma oligwe mukesi n’osotoma berere, bụ kpa ọbochi ke Nnwọ ke Badnụ jaazi. 25 Kovu o jeeberu ọsno ta agida awhnụwhnu, ebiri ka j’oju a.

26 “Lele kpa ọ nū n’ọbochi Noa, ọ bụ kpa ọ j’onu n’ọbochi Nnwọ ke Badnụ.

27 Ele badnụ zị neeri, n’onwo, n’olu nnwerne, n’ogbo nzi, dū n’ọbochi Noa bnaznenu nū rime ọgbo, mgba-mini ẹli gbukwo kpakara be.

28 “Ọ bụ masi kpam n’ọbochi Lotu, kpakara be zị neeri, n’onwo, neere, n’ozu ahia, naakpa mkpuru, noowu ọro. 29 Kovu n’ọbochi Lotu whogaru nū ẹli Sodom, Chiokike wudnarnu ẹkwu nū rugwu ẹkwu lele mini ozuzo, gbukwo kpakara be.

³⁰ “Ọ bụ kpa ọ jaazị n'ọbochi be jookpume Nnwọ ke Badnu. ³¹ N'ọbochi wam, nye ọbula ke zị n'olu ọro a, ọ bná nù rime ọro a zne kwahala nhne a, kpam masị, nye ke zị n'ekwu lánna aznú kwnornu nhne ọbula. ³² Anụ chenwanya nnwerne Lọtu. ³³ Nye ọbula ke noopio ọ znọhia bụdnu a, jootuwu a, nye nootuwu bụdnu a, jọoznohia a. ³⁴ Me kanụ anụ, n'abalị wam, badnu lawuru jaadnanyị n'okpata, be gweru otu gharu ibne a. ³⁵ Ele rinya lawuru jaazị neegwe wiri, be gweru otu, gharu ibne a. [³⁶ Ele rukna lawuru jaazị n'ekwu, be gweru otu ghasa ibne a.”]

³⁷ Ele sno apna a sịkwa a, “Ndaa pọ, Nyenwe aị?”

Jizọsi saru be, “Idele jaaziri hne ọbula iznu nwuru ọnwu zị.”

18

Nwerinya nzi a nwuru nu nye ikpe

¹ Jizọsi tnuu be otu elulu neezni be kpa be kpe okpukpe kpakara ige neegweme aka. ² Ọ kaa, “Otu nye ikpe zị n'otu ẹli, nye zá nọtụ ogwnu Chiokike mọbu sọ badnu anya. ³ Otu nyerinya nzi a nwuru zị masị n'ẹli wam, o neezne ọro nye ikpe ka, naariasno a, 'Bikno, kpenu m ikpe ọma megidne nye neeme m.’

⁴ “O kwéle o yinu a aka gbu okwuu. Omekwo, ọ kanụ ẹhni a, ‘Ọ bụ n'ezị nù m zá m nọtụ ogwnu Chiokike, mọbu sọ badnu anya. ⁵ Kọvu kwnornu nù nwerinya ka nzi a nwuru naakpakna m ẹhni, m jeekpenu a ikpe ọma, ọ zị rikne gwu m kwnornu nù ọ naava ige ọbula.’”

⁶ Nyenwe aị kaa, “Anụ bno nsni nhne nye ikpe ọjọ wam kwuru. ⁷ Chiokike, ọ jọoznohia ele ke a, ele ọ hohiaru, bụ ele naakwnakwu a iwhnehnie nù abalı? O jọogbu okwuu ọ dọhia be. ⁸ Me kanụ anụ, ọ jọoznohia be wara wara. Kọvu nga Nnwọ ke Badnu jaava, ọ jọowhuu ele kwesiri okwnata mkpoma n'owa?”

Elulu nye Farisi nu nye ọna ntụ

⁹ Jizọsi tnuu ele kwnataru mkpoma n'imerne ọma be, kọvu ledna ele berere anya elulu ka. ¹⁰ “Ele rukna lawuru znernu Ọro Nsọ Chiokike zne kpe okpukpe, otu nye Farisi nù otu nye ọna ntụ. ¹¹ Nye Farisi gwuzoru ichne kpenu ẹhni a okpukpe, kaa, ‘Chiokike, meka nù m bụo m nye ọwho-anya, mọbu nye ọjọ, mọbu nye neeme ọyi lele ele berere. Meka nù m bụo m nye ọjọ lele nye ọna ntụ ka. ¹² M noovu ọnu mgba lawuru n'ikwezu, m nọkwu otu nù nri nga kpakara nhne me nwernu.’

¹³ “Kọvu nye ọna ntụ wam gwuzoru nù hne zị ikere, o nwée rikne gwelizo a anya le oligwe, kọvu ọ kwa aka nù mkpoma, o wute a, kaa, ‘Chiokike, donu m me nye mmehie obirizi.’”

¹⁴ Jizọsi kaa, “Me kanụ anụ, nye ọna ntụ ka nù Chiokike mernu udno sù ọ laru ọro a, ọ bụo nye Farisi, kwnornu nù be jeegwedna nye ọbula ke gwelizoru ẹhni a olu, nye ọbula ke gwednarnu ẹhni a ẹli, be jeegwelizo a.”

Jizọsi gọziri rumu takiri (Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Agwna ele badnu nookwuyanu Jizọsi rumu takiri be ma ọ kpatu be aka. Nga ele sno apna a whuru be, be bnanu be mbna. ¹⁶ Kọvu Jizọsi sukuru rumu takiri vakwnusi a, kaa, “Anụ gharu rumu takiri ma be vakwnusi m, anụ bnósní be, kwnornu nù ẹli-eze Chiokike bụ ke ele nù kpa. ¹⁷ Me kanụ anụ ezi ọka, nye ọbula ke jéegweru ẹli-eze Chiokike lele nnwọ matị, ọ jáabna nù rime a rịa rịa.”

Otu nye ọchichi (Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Otu nye nẹchi ele Ju sịkwaru Jizọsi, “Nye zni-nhne ọma, kịni bụ nhne me jeeme ma m kehia m bụdnu kwó okwo?”

¹⁹ Jizọsi saru a, “Kịni kpayarụ i nooskwu m nye ọma? Ọ zá nye bụ nye ọma, okwolem otu badnu, bụ Chiokike kpọi. ²⁰ I maa m nhne be nyernu n'iwu, ‘I mékọ ọyi, i gbúko

badnu, i znúko buznu, i gbáko akebne aghalaghala, sòbisinu nda inu nne i.' ”

²¹ Nye òchichi wam kaa, “M bítaru m kpakara nhne hite n'ige me bu wikoro.”

²² Nga Jizosi nurnu nhne ka, ò kaa, “I jeeme otu nhne kpò. La, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ekwnu n'oligwe, vaa, sno m.”

²³ Nga nye òchichi wam nurnu ka, o wuteru a k'agida, kwnornu nu o nwernu ekwnu k'agida. ²⁴ Jizosi le a anya, kaa, “Ò bu nhne rarù ehni k'agida nu ele nwernu ekwnu ò bna n'eli-eze Chiokike. ²⁵ N'ezi, ò zinu anòhia be kwu kameli ewheke ò gawhe n'anya alanga karù ele nwernu ekwnu ò bna n'eli-eze Chiokike.”

²⁶ Ele nurnu òka ka, sika, “Ndakwanu nye be jòoznohia?”

²⁷ Jizosi sarù, “Nhne rarù ehni hne badnu zi, be meli kpakara nhne hne Chiokike zi.”

²⁸ Pita kanu a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne snornu i.”

²⁹ Jizosi kanu be, “Me kanu anu ezi òka, ò zá nye òbula ke sigbasiri òro, mòbu nnwerne, mòbu nwene, mòbu ele murnu a, mòbu rumu, kwnornu eli-eze Chiokike, ³⁰ ke jáanahia karukwo n'ige ka, n'ige ke jaava, budnu kwó okwo.”

Jizosi kwuru òka gbasiri enwu a ke mgba eto

(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jizosi kwuru nri nu badnu lawuru wam, kanu be, “A neezne Jeruselem, kpakara nhne ele òwhnurninya gbarù n'òkwukwo gbasiri Nnwò ke Badnu jeemezu. ³² Be jeegweru a nyewhete n'aka ele buo ele Ju. Be jeeme a nhne rumu, nyee a mkpari, gbu a onu mini, ³³ pnia a nhne, gbu a. N'òbochi k'eto, o jeehi n'enwu lizo.”

³⁴ Ele sno apna a ghóyage kpakara nhne ka. Be kpusnirni òka ka n'anya be. Be máa risi nhne o nookwu.

Jizosi gwòru nye orio isni
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Nga Jizosi naavadu Jeriko, otu nye isni dazi nu ngeri apna òoorio nhne. ³⁶ Nga ò nurnu agida badnu neewhe, ò sika be nhne neeme. ³⁷ Be kanu a, “Jizosi nye Nazareti neewhe hna.”

³⁸ O siwama lulo, “Jizosi, Nnwò Devidi, donu m obirizi.”

³⁹ Ele be Jizosi osno bigboru a, o kpusni onu a, kovu, o siwama k'agida, “Ji Nnwò Devidi, donu m obirizi.”

⁴⁰ Jizosi gwuzoru, kaa, be kwuyanù a ya. Nga ò varù, Jizosi sika a. ⁴¹ “Kini bu nhne i pioru me menu i?”

Nye isni wam kaa, “Nyenwe ai, mee ma m whnurnu m osno.”

⁴² Jizosi kanu a, “Whnurnu osno, òkwnata mkpoma i gwòlam ji.”

⁴³ Ngangam, o bete ò whnu osno, snornu Jizosi n'apna, naaznarni Chiokike. Kpakara ele whnurnu a znarni Chiokike.

19

Jizosi nu Zakiyosi

¹ Jizosi bnazne nu rime Jeriko, neewhe n'esilawuru a. ² Otu nye risi ele ona ntù rewhna a bu Zakiyosi zi pii, ò bu nye baru aba. ³ O noopio kpa ò jòowhnu Jizosi, kovu o nwée rikne kwnornu nu ò bu nye zi ichichi n'esilawuru igbudu badnu. ⁴ Ò gba eso zne nu ruwhnu, pne n'olu isisi sikamo ma ò whnu Jizosi nga o jeewhe nu apna wam.

⁵ Nga Jizosi duru nu piyam, o le anya n'olu, kanu a, “Zakiyosi, hiedna wara wara, kwnornu nu m jaadazi n'oro i tna.” ⁶ Zakiyosi mee wara wara hiedna, nabnanya a nu mkpoma osno n'onu.

⁷ Kpakara ele badnu whnurnu a, be bete naatamu, kaa, “Nwerukna ka znernu ò buru nye izne n'oro nye mmehie.”

⁸ Zakiyosi lizo kanu Nyenwe ai, “Nyenwe ai, m jeekewa kpakara nhne me nwernu eli lawuru, kesi ele mboni, nye obula ke me ghogburu, m jòokwuhmata a eli eno.”

⁹ Jizosi kanu a, “Òznohia varù n'oro ka tna, kwnornu nu nwerukna ka bu

masi nnwọ Eberham. ¹⁰ Kwnornu nọ Nnwọ ke Badnụ varụ o pio nọ o znọhia ele whuru owhu.”

*Elulu nri mkpuru iwai
be kwu mīnasi**
(Mat 25:14-30)

¹¹ Kpa be zị noobno nsni, Jizosi zne nọ ruwhnu tñunu be otu elulu, kwnornu nọ o zị Jeruselem ndundu, ele badnụ wam naari nọ ẹli-eze Chiokike jọowhuya iwhne kitna. ¹² O kaa, “Otu nwerukna be marnụ rẹwhna a znernu mba zị ikere ma be chni a eze sụ o hiehna ẹli a. ¹³ Hne o zne, o sukwu nri ele ọhi a, nyee be nri mkpuru iwai, kanụ be, ‘Anụ zụ ahia tem m hiehna.’

¹⁴ “Kọvu ele ẹli wam snornu a irno, be zizne izi kaa, ‘A chọla nwerukna ka buru eze ai.’ ”

¹⁵ “Be chni a eze, o hiehna. O sukwu ele ọhi a ele o nyernu iwai ma o mahia mbnarna be nwehiaru nọ iwai o nyernu be.

¹⁶ “Nye ke mbom varụ, kaa, ‘Nyenwe ai, mkpuru iwai i nyernu m nwehiaru nri mkpuru iwai mbnarna berere.’ ”

¹⁷ “Nyenwe a kanụ a, ‘I mekwaru nkari, ọhi oma. Kwnornu nọ i kwesiri be kwnata i mkpoma nọ nhne matị, neechi nri mba.’ ”

¹⁸ “Nye ke ẹbo varụ, kaa, ‘Nyenwe ai, mkpuru iwai i nwehiaru mkpuru iwai isne berere.’ ”

¹⁹ “Nyenwe a saru a, ‘Buru nye neelekota ẹli-ohna isne.’

²⁰ “Nye ke ẹto varụ kaa, ‘Nyenwe ai, le iwai i, m knernu m iwai i n'ikpe tugwatanu i ya. ²¹ Ogwnu i turu m, kwnornu nọ i bu nye anya rikne. I neegweru nhne buo ke i, neegwe nhne n'ekwu hne i kpala mkpuru.’

²² “Nyenwe a saru, ‘M jeeji nhne hi n'onu i kpe i ikpe, ji ọhi ojo. I magwu nọ m bu m nye anya rikne, neegweru nhne buo ke m, m neegwe nhne n'ekwu me kpala mkpuru. ²³ Kini mernu i yisige iwai m n'aka ele oro

iwai? Kpa me hiehnarnu, m znernu m anahoru iwai m nọ mbnarna a.’

²⁴ “O kanu ele gwuzo ndundu, ‘Anu nahia a iwai ki nyega nye wam ke nwernu nri.’

²⁵ “Be kanu a, ‘Nda-ai-kwu, o nwernu nri.’

²⁶ “O saru be, ‘Me kanu anu, nye obula ke nwernu be jeenye a, o nwehnasiru, kovu nye ke nwee, be jaanahoru a o bubedi ke o nwernu. ²⁷ Kitna, ele irno m ele kwege me buru eze be, anu kwuya be hna gbumekwo kpakara be nọ ruwhnu m.’ ”

*Jizosi bnazernu
Jeruselem*

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

²⁸ Nga Jizosi kwukworu oka ka, o beru be osno neezne Jeruselem.

²⁹ Nga o vaduru Betifagi nọ Betani nọ Rugwu Olivu o zizne ele sno apna a lawuru, kanu be, ³⁰ “Anu zne nọ mgbu matị ke zị nọ ruwhnu anu, kpa anu naabna, anu jowhnu otu nnwọ iyinya be kpogwu pii, ke o za nye daziri n'olu a, anu toma a, toya hna. ³¹ O buru nọ badnụ obula sikwa anu, ‘Kini mernu anu notoma a,’ anu kanu a, ‘O zị Nyenwe ai mkpa.’ ”

³² Ele o dusiri zne whnu lele kpa Jizosi kanu be. ³³ Kpa be notoma nnwọ iyinya wam, ele nwe a sikwa be, “Kini mernu anu notoma nnwọ iyinya wam?”

³⁴ Be saru be, “O zị Nyenwe ai mkpa.”

³⁵ Be toyanu a Jizosi, wukwasi iwo be n'olu a, dazita Jizosi n'olu a. ³⁶ Kpa Jizosi neezne, ele badnụ naagbasa iwo be n'apna.

³⁷ Nga o vaduru hne apna laru Rugwu Olivu, igbudu badnụ ele sno apna a bete nonwudna, notunu Chiokike mmamma n'okne nkoli kwnornu agida ernu ndu-ehni be whnurnu.

³⁸ Be naakaa, “Chiokike gozi eze

ke naava nọ rẹwhna Nyenwe ai,

* **19:10** mīnasi: Jizosi tñunu elulu mkpuru iwai be kwu mīnasi. N'ige mbom, ogwo ernu obochi bu otu mkpuru iwai etekne. Otu mīnasi hna lele otu riwhu mkpuru iwai.

Udno n'oligwe,
 ọznarni zīnu Chiokike nū hne
 kakwo n'olu.”

³⁹ Agwna ele Farisi ele sno igbudu badnū wam kanū Jizōsi, “Nye-zni-nhne, bigbọ ele sno apna ị ma be kpusni ọnu.”

⁴⁰ Jizōsi sarū be, “Me kanū anū, ọ bụru nū ele ka kpusni ọnu be, aka-worugwu ele ka jeesi lulo.”

Jizōsi kwnanū Jeruselem ẹkwna

⁴¹ Jizōsi vadu Jeruselem ndundu, whnū a, kwnanū a ẹkwna. ⁴² Ọ kaa, “Ọ bụru nū ị mahiaru ọbochi tna nhne jeegweyanū anū udno, kọvu anya anū kpuru isni. ⁴³ Ọbochi vawa nga ele irno anū jaadazigidne anū, gbagidne anū n'apna ọbula. ⁴⁴ Be jọozopia anū nū rụmu takiri anū, be joolulu ẹli ka nū ele wu nū rime a, be jéesigbasi otu akaworugwu n'olu ibne a hna, kwnornu nū anū máa ige Chiokike varū ọ znọhia anū.”

Nhne Jizōsi mernu n'Oro Nsọ Chiokike

(*Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jón 2:13-22*)

⁴⁵ Jizōsi bnazne Oro Nsọ Chiokike, chihala ele neere ahia pji. ⁴⁶ Ọ kanū be, “Be gbarū a n'ọkwukwo nsọ, kaa, ‘Oro m jọobu ọro okpukpe,’ kọvu anū mernu a ọ bụru ọbna ele buznu.”

⁴⁷ Jizōsi zị neezni nhne kpakara ọbochi n'Oro Nsọ Chiokike. Ele risi ariohna nū ele zni iwu ele Ju nū ele okno badnū Izireli needne kpa be joogbu a. ⁴⁸ Kọvu be máa nhne be jeeme, kwnornu nū kpakara ele berere zị kọriri noobno nsni nū nhne o nookwu.

20

Rikne Jizōsi

(*Mat 21:23-27; Mak 11:27-33*)

¹ Ọ dụ otu ọbochi nga Jizōsi zị n'Oro Nsọ Chiokike neezni izi oma, ele risi ariohna nū ele zni iwu ele Ju, be nū ele okno badnū Izireli varū. ² Be kanū a, “Kanū aị rẹwhna rikne i ji neeme

kpakara nhne ka. Nyele nyernu i rikne ka?”

³ Jizōsi sarū be, “M jaasikwa anū otu aji masi, anū kanū m, ⁴ ọwu mini Jóni, o hiri n'oligwe mọbu n'aka badnū va?”

⁵ Be kwu a n'esilawuru be, kaa, “Ọ bụru nū a kaa, ‘O hiri n'oligwe,’ ọ jaasikwa aị, ‘Kini mernu anū kwéle a?’” ⁶ “Kọvu a kaa nū o hi n'aka badnū, kpakara ele badnū ka jootugbu aị akaworugwu, kwnornu nū be kweru nū Jóni bụ nye ọwhnurninya.”

⁷ Be sarū a, “A máa hne o hi va.”

⁸ Jizōsi kanū be, “M jáaka masinu anū rẹwhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka.”

Elulu ele ọnu ẹkwu vaiini (Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Jizōsi tñunu ele badnū elulu ka, “Otu nyerukna kparū vaiini, gweru ẹkwu wam yisi n'aka ele jeelekọta a, whọga gbu ọkwnu.” ¹⁰ Nga ige ọ ghọ mkpuru duru, o zizne otu nye izi o znekwunusi ele ọnu ẹkwu wam ma be nyee a agwna mkpuru vaiini. Kọvu ele ọnu ẹkwu wam pñia a nhne, zila a n'aka etekne. ¹¹ O zizne kwno nye izi berere, ele ọnu ẹkwu wam li a nhne, kpasị a iwhnerne, zila a n'aka etekne. ¹² O zizne kwno nye izi ke ẹto, be mekasi a nhne, tuwhu a n'ederezi.

¹³ “Ige wam nye nwe ẹkwu vaiini wam karū, ‘Ndaa nhne me jeeme? M jeezizne nnwọ m me whnurnu n'anya, eleghi anya be jọoso a anya.’”

¹⁴ “Kọvu nga ele ọnu ẹkwu wam whnurnu a, be kanū ẹhni be, ‘Ka bụ nye jeeri mkpe nye nwe ẹkwu ka, anū va ma a gbu a, a jeekeri mkpe a.’”

¹⁵ Be tuwhu a n'aznū ẹkwu wam gbu a.

“Kini bụ nhne nye nwe ẹkwu wam jeeme ele ọjo wam? ¹⁶ Ọ jaava gbumekwo ele ọnu ẹkwu ọjo wam, gweru ẹkwu wam nyewhete n'aka ele berere.”

Nga ele badnū wam nurnu ọka ka, be kaa, “Chiokike kwé.”

¹⁷ Jizōsi le be anya, sịkwa be, “Kini bụ risi nhne be gbarū n'ọkwukwo nsọ? ‘Akaworugwu ke ele noowu ọro juru

kiyam gholam risi nsukala ọro.’
 18 Nye ọbula ke jaadnakwasị aka-worugwu ka, jaagbawa ibekala ibekala, kọvu nye ọbula ke aka-worugwu ka jaadnakwasị, o jeegweri a lele rẹtnu.”

19 Ele zni iwu ele Ju nụ ele risi ariohna pio kpa be jọonwugwu Jizọsi ngangam, kwnornu nụ be magwu nụ ọ tñnnu be elulu ka. Kọvu be nọotu ogwnu ele badnụ.

Otu ntụ-eli

(Mat 22:15-22; Mak 12:3-17)

20 Be zizne ele naadna ndidna ele mernu lele nụ be bụ ele ezi ọka. Be noopio kpa be jeeji nwugwu Jizọsi hite n'ikwu-ọnu a ma be gweru a nye-whete n'aka nye ọchichi. 21 Be sịkwa Jizọsi, “Nye-zni-nhne, a magwu nụ i kwu ezi ọka neezni nhne kwesiri, i zá neele badnụ anya nụ ruwhnu, kọvu i neezni apna Chiokike n'ezi ọka. 22 Ọ bụru ọma a tū ntū nyee Siza sọbu ọ bụo ọma?”

23 Jizọsi whnuru aghigho ke mkpoma be, ọ kanụ be, 24 “Anụ gesi m otu mkpuru iwai. Nyele nwe ruwhnu ka nụ nhne be gbakwasiri n'olu a?”

25 Be saru a, “Siza nwe.”

Jizọsi kanu be, “Anụ nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike.”

26 Be nwée nhne be jeeji nwugwu a hite n'ikwu-ọnu o kwuru nụ ruwhnu ọhna. Ọsisa ọ saru be jiri be anya, be daziri bii.

Ajji gbasiri olizo n'enwu

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Agwna ele Sadusi, ka bụ ele karu nụ olizo n'enwu zila, vakwnusiri Jizọsi, sịkwa a ajji, 28 “Nye-zni-nhne, Mozizi gbaru n'okwukwo iwu nyee aị, ‘Ọ bụru nụ nyerukna nwurnu sigbasi nnwerne a, hne be nwée rumu, nwene a rukna jooluru nnwerne nwene a wam mụhianu nwene a rukna rumu.’ 29 Rumu nne esau nụ aị zi, ke mbom luru nnwerne, nwuma hne o nwée nnwo. 30 Nye ke ẹbo luru a, 31 nye ke ẹto lu a, otu aka wam kpa rumu nne esau wam luru nwerinya wam, kpakara be nwée

nnwo, be nwukwo. 32 N'ipne-aznu nwerinya wam nwu masi. 33 Kịtna, n'obochi olizo n'enwu, nwerinya wam jọbu nnwerne nyele n'esilawuru be, kwnornu nụ be esau luru a?”

34 Jizọsi saru be, “Ele badnụ k'owa ka nọolu nnwerne, neekesi nzi.

35 Kọvu ele kwesiri o kehia igwe n'olizo n'enwu ma be zi budnu n'ige ke jaava, be lu nnwerne, be gbọ nzi.

36 Be jọonwu enwu berere, kwnornu nụ be nū lele ele enine izi. Be bụ rumu Chiokike kwnornu nụ be hiri n'enwu lizo. 37 Kọvu Mozizi neegesi nū ele nwurnu onwu jeehi n'enwu lizo, hite nū nhne ọ gbaru n'okwukwo gbasiri isisi matị wam neerne bekwnu. O sukwuru Nyenwe aị ‘Chiokike ke Ebereham, Chiokike ke Aziki, nū Chiokike ke Jekopu.’ 38 Chiokike bụ Chiokike ke ele zi bụ budnu, ọ bụo ke ele nwurnu onwu, kpakara ele badnụ zi budnu n'anya Chiokike.”

39 Agwna ele zni iwu ele Ju karu, “Nye-zni-nhne, i sakwarunkari.” 40 Ọ zima nye nwernu rikne sịkwa a ajji berere.

Karaisi bu nnwo nyele?

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Jizọsi kanu be, “Ndaa kpa be naakaa nū Karaisi bụ Nnwọ Devidi?”

42 Kwnornu nū Devidi n'iwuhuru a kwuru n'okwukwo Eri Ọma,

‘Nyenwe aị kannu Nyenwe m,

Daziri eli n'akarikwnunga m

43 tem dụ nga me jaabita ele irno

i
lele nhne i jootukwasi ọchi i
lawuru.’

44 Devidi sukwuru a ‘Nyenwe m,’ ndaa kpa o jeeji buri kwno nnwo a?”

*Anu zeru ele zni iwu
ele Ju*

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

45 Kpa kpakara ele badnụ wam zi noobno nsnị, Jizọsi kanu ele sno apna a, 46 “Anụ neeze ele zni iwu ele Ju. Ọ naamasị be o wo awura ogologo naagahari, ọ naamasị be ele badnụ neebekwu be ikwu n'ahia, be nọohoru risi ngadna n'oro ogbako ele Ju, ma

ngadna kakwo mma n'ogbako iriri anụ. ⁴⁷ Be bụ ele neeridna ọro ele rinya nzi be nwurūnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnụ whnūnu be. Be jaata awnūwhnu ke kakwo.”

21

*Nkesi nwerinya
nzi a nwurūnu
(Mak 12:41-44)*

¹ Jizōsi leri anya whnū ele eze nọtusi nhne nkesi be nū hne be nọtusi iwai n'Ọro Nsọ Chiokike. ² Ọ whnū otu wōmboni nzi a nwurūnu hne o nọtusi mkpuru iwai matī lawuru. ³ Jizōsi kaa, “Me kanū anū ezi ọka, nwerinya ka bụ wōmboni nzi a nwurūnu tūsiri karukwo kpakara ele nọtusi iwai. ⁴ Kpakara ele badnū ka masiri aka n'agida ekwūnu be nwernu gwēbōru tūsi, kōvu nwerinya mboni ka tūkparu kpakara nhne o nwernu.”

*Be joolulu Ọro Nsọ
Chiokike*

(Mat 24:1,2; Mak 13:1-2)

⁵ Agwna ele sno apna a nookwu, naajakiri Ọro Nsọ Chiokike nū aka-worugwu be jiri a wu mma, ya nū nkesi be jiri chọ Ọro Nsọ Chiokike mma. Kōvu Jizōsi kaa, ⁶ “Kpakara nhne anū nōowhnu, ige vawa nga otu akaworugwu jōogwuzo n'olu ibne a, be jaakwnadna kpakara be n'eli.”

*Mmekpēhni nū
okpakna ehni*

(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Be sika a, “Nye-zni-nhne, ndaa nga nhne ka jōobu? Kini jōobu nhne jeegesi nga nhne ka jeeme?”

⁸ Jizōsi sarū be, “Anyā dū anū eli, anū kwé be duhie anū. Agida ele badnū jaava nū rēwhna m, naakaa, ‘Ọ bụ mawa, ige valēm,’ kōvu anū snó be. ⁹ Nga anū jōonu ọtnutnu ogwūnu nū omegidne, ogwūnu tūko anū. Kpakara nhne ka jeebe ọsno mee, kōvu okwukwo nhne yóduge.”

¹⁰ Ọ kanū be, “Mba jeelizọ megidne mba, eli-eze jeelizọ megidne eli-eze.”

¹¹ Okne eli otne enye jaazị nū hne zị ichne ichne, okwnunyo nū nriria ojo

jaazị nū hne zị ichne ichne. Nhne zị ogwūnu nū okne nhne elekema jeehi n'oligwe va.

¹² “Kōvu sū kpakara nhne ka mee, be jōonwugwu anū, kpakna anū ehni, gweru anū nyee n'aka ele ikpe be kpe anū ikpe n'oro ogbako ele Ju, be yisi anū n'oro ikelu. Anū joogwuzo nū ruwhnu ele eze nū ele ọchichi kwnornu nū rēwhna m. ¹³ Ka jōobu oghere anū jeeji gba akebne izi ọma. ¹⁴ Kōvu anū bēru ọsno rīgbu ehni anū kpa anū jeeji gōru ọnu anū. ¹⁵ Kwnornu nū m jeeyisi ọka nū akōniche ke ele irno anū jēenwe rikne gwuzogidne mōbu megbu anū. ¹⁶ Ele mūrnu anū jeegweru anū nyewhete, rūmu nne anū nū rūmu nwene nū ele enyi, be joogbu agwna anū. ¹⁷ Kpakara ele badnū jōosno anū irno kwnornu nū me. ¹⁸ Kōvu otu rukerize ke risi anū jáadna n'eli mōbu whu etekne. ¹⁹ Anū gwuzosi rikne ma anū znōhia būdnu anū.

Be joolulu Jeruselem

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ “Nga anū jōowhnu ele ogwūnu ele irno gbarū Jeruselem ngaramanga, anū mahia n'olulu a zị ndūndu. ²¹ Ige wam ele zị nū Judiya gbazne n'olu rugwu, ele zị n'eli-ohna whōga, ele zị n'ekwu be lāhna nū rime eli-ohna. ²² Kwnornu nū ka bụ ige ọ ta awnūwhnu ma kpakara nhne be gbarū n'okwukwo nsọ mezu. ²³ Awnūwhnu jaazinu ele rinya zị rime nū ele neechi nnwọ rēma n'ige wam. Okne awnūwhnu jaadnakwasị eli ka, Chiokike jōonwudna ovu owe ehni a megidne ele badnū ka. ²⁴ Be jeegweru ama-ogwūnu gbu agwna badnū, be jōodoru ele berere lele ele ikelu zne kpakara mba. Ele bụo ele Ju jōozodna Jeruselem tem ige be zu.

Nnwọ ke Badnū vawa

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ “Nhne elekema jaazị n'ehnam nū ẹnwa nū mbọ. N'owa mkpoma ọla mini jaazị n'esilawuru kpakara mba, be jōotu ogwūnu abaka-mini

nụ ruwhere osimini. ²⁶ Ele badnu jootubo kwnornu ogwnu nù nhne be nòowhnu jeeme n'òwa, kwnornu nù kpakara iknerna ke oligwe jooohnio ohnio. ²⁷ Ige wam be jòowhnu Nnwọ ke Badnu hne ọ naava n'erumeru k'oligwe, n'iknerna nù okne igwugwu. ²⁸ Nga kpakara nhne ka beteru neeme, anụ lizọ, gwelizo risi anụ olu kwnornu nù ige ọznohia anụ zị ndundu.”

*Muhia nhne hite n'isisi
be kwu figi*

(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Jizọsi tñunu be elulu ka, “Anụ le isisi figi nù kpakara isisi berere. ³⁰ Nga anụ nòowhnu nù be nooruhia ọkwukwo bụdnu, anụ mahia nù ndurumini zị ndundu. ³¹ Kpam masi, nga anụ jòowhnu kpakara nhne ka neeme, anụ mahia nù ẹli-eze Chiokike zị ndundu.

³² “Me kanụ anụ ezi ọka, ebiri ka jéewhe sụ kpakara nhne ka mee. ³³ Oligwe nù ọwa jaagawhe, kọvu ikwu-ọnu m jáagawhe rịa rịa.

Odo aka nụ nsñi

³⁴ “Anya dụ anụ ẹli, anụ kwé okne nhne oriri nù nhne ọnwunwo nù ọriri ke bụdnu ka, jihia mkpoma anụ, ke jeeme ọbochi wam vakwnusi anụ nù nga anụ túge anya a. ³⁵ Kwnornu nù ọ jaavakwnusi kpakara ele zị n'ọwa lele mbita be sninnu anohia. ³⁶ Anụ neese nse ige ọbula, anụ kpe okpukpe ma anụ nwe rikne gbanahọru kpakara nhne ka jeeme, nù o gwuzo nù ruwhnu Nnwọ ke Badnu.”

³⁷ Jizọsi zị neezni nhne kpakara ọbochi n'Ọro Nsọ Chiokike, n'ige ogbednachi ọ whọga zne Rugwu Olivu zukwaru inwe nù ọ dnanyi tem chi bọ. ³⁸ Kpakara ele badnu neezne Ọro Nsọ Chiokike n'ọnu ọsisi ma be nurnu nhne o neezni.

22

*Be gbarụ iznuznu
o gbu Jizọsi*

(Mat 26:1-5; Mak 14:1,2; Jọn 11:45-53)

¹ Ige Iriri Brẹdi Whúge Ọwhu ke be kwu Ọgawhe zị ndundu. ² Ele risi ariohna nù ele zni iwu ele Ju noopio oghere be jeeji gbu Jizọsi, kpa be nọtụ ogwnu ele badnu.

*Judasị kweruru
o re Jizọsi*

(Mat 26:14-16; Mak 14:10,11)

³ Ekwensu bna nù rime Judasị nye be kwu Isikarioti, nye bụ otu nù rime ele sno apna a nri nù ẹbo wam. ⁴ Judasị znekwnusi ele risi ariohna nù ele risi ele neese Ọro Nsọ Chiokike, gba iznuznu kpa o jeenye be Jizọsi. ⁵ Ovu sọru be n'ọnu, be kwe o nyee a iwai. ⁶ Judasị kweru, o noopio kpa o jeenwe oghere o gweru Jizọsi nyee be nga ele badnu máa.

*Be jiknenu o ri
Iriri Ọgawhe*

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jọn 13:21-30)

⁷ Ọ dụ n'ọbochi ke Iriri Brẹdi Whúge Ọwhu, nga be naakwa ariohna atnurnu Ọgawhe. ⁸ Jizọsi zizne Pita nù Jọni, “Anụ zne bıkwatanu aị Iriri Ọgawhe.”

⁹ Be sịkwa a, “Ndaa hne i pioru a bıkwata a?”

¹⁰ Jizọsi kanụ be, “Kpa anụ naabna n'ẹli ka, anụ jòowhnu otu nwerukna vugwu idudu mini, anụ snornu a bna n'oro ke ọ jaabna. ¹¹ Anụ kanụ nyenwe ọro wam, ‘Nye-zni-nhne kaa a sịkwa i, Ndaa ọro ele izne hne me nù ele sno apna m jeeri Iriri Ọgawhe?’ ¹² O jeegesi anụ otu ọnu-oro zị rude n'oro olu, be mekwataru, anụ mekwata kpakara nhne.”

¹³ Be zne whnụ kpakara nhne lele kpa Jizọsi kannu be. Be mekwata Iriri Ọgawhe.

Wiri Anyasnu Nyenwe aị

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Kọr 11:23-25)

¹⁴ Nga ige duru, Jizọsi nù ele izi a daziri neeri wiri. ¹⁵ Ọ kanụ be, “N'ezi ọ gwnusiri m rikne me nù anụ rikọ Iriri Ọgawhe ka sị me ta awhnụwhnu. ¹⁶ Kwnornu me kanụ anụ, m jéeri kwno a berere tem o mezu n'ige ẹli-eze Chiokike.”

¹⁷ Jizọsi gweru okiko, tūnu Chiokike mmamma, kaa, “Anụ gweru ka, keme n'esilawuru anụ. ¹⁸ Kwnornu me kanụ anụ, m jọonwoma manya hi n'isisi vaịni whụya rịa rịa tem ẹli-eze Chiokike va.”

¹⁹ O gweru brẹdi, tūnu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee be, kaa, “Ka bụ anọ-ẹhni m me nyernu kwnornu anụ, anụ neeme ka neechenwanya m.”

²⁰ Kpam masị, nga wiri anyasnu wheru, o gweru okiko, kaa, “Okiko ka bụ ogba-njọ-ẹhni ikne ke ọvnarna m, ke me wụsiri kwnornu anụ. ²¹ Kọvu anụ le, nye neere m nụ me dazigwu n'ikpechi neeri wiri. ²² Nnwọ ke Badnụ jaala lele kpa Chiokike kpẹbiri a, kọvu awnhụwhnu jaazịnu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwọ ke Badnụ.”

²³ Be nẹsikwarita ẹhni be nye jeeme nhne ka.

Nye kakwo ibne a

²⁴ Ele sno apna a bete nọdogbuta nye kakwo n'esilawuru be. ²⁵ Jizọsi kanụ be, “Ele eze ele búo ele Ju nẹchi ele ke be n'aka rikne, ele nwernu rikne hne be zị kaa nụ be bụ enyi ele badnụ. ²⁶ Kọvu o kwésile ọ zị kpam n'esilawuru anụ. Nye kakwo ibne a n'esilawuru anụ jọonu lele watakiri, nye noodu anụ lele nye izi. ²⁷ Kwnornu nyele kakwo, nye neeri wiri n'ikpechi sọbu nye neezne izi? Ọ bụ nye dazị ẹli neeri wiri. Kọvu m zị m n'esilawuru anụ lele nye izi.

²⁸ “Anụ dazigidnenu m n'ọrnarna m. ²⁹ M jeenye anụ rikne ọ chị ẹli-eze lele kpa Nda m nyernu m, ³⁰ ma anụ snornu m ri wiri, nwọ masị nụ ẹli-eze m, daziri nụ ngadna eze neekpe ẹbnurnu nri nụ ẹbo ke Izireli ikpe.

Jizọsi karụ nụ Pita jọogonahoru a

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jọn 13:36-38*)

³¹ “Sajmoni, Sajmoni, le, Ekwensu rioru ọ yọ i lele kpa be yọ ikpa. ³² Kọvu m kpennu m jị okpukpe, Sajmoni, ma

ọkwnata mkpọma i ziri kwem. Nga i tūhnasarnu, kwnagidne rumu nda i.”

³³ Kọvu Pita saru, “Nyenwe ai, m jiknenu m o sno i zne ikelu mọbu nwuma.”

³⁴ Jizọsi saru a, “Pita, me kanụ i, sụ okne ọchichi kwana ẹkwana tna, i jọogonahoru m mgba ẹto.”

Rẹkpa matị, rẹkpa nụ ama-ogwnu

³⁵ Jizọsi sịkwa be, “Nga me zihalaru anụ, anụ jile rẹkpa iwai, mọbu rẹkpa, mọbu okoro-ọchi, o nwernu nhne kọru anụ?”

Be saru a, “Ọ zá nhne kọru ai.”

³⁶ Ọ kanụ be, “Kọvu kịtna, nye nwernu rẹkpa iwai gweru a, nye nwernu rẹkpa berere, gweru a, ọ buri nụ i nwée ama-ogwnu, re iwo olu i, zuru otu. ³⁷ Kwnornu nụ be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ, ‘Be gwnukotarua ya nụ ele mmehie,’ be jeemezu nhne ka. Owe! Nhne be gbarụ gbasiri m jeemezu.”

³⁸ Ele sno apna a kaa, “Nyenwe ai, le ama-ogwnu lawuru.”

Jizọsi kanụ be, “O joozu.”

Jizọsi kperu okpukpe nụ Rugwu Olivu

(*Mat 26:36-46; Mak 14:32-42*)

³⁹ Jizọsi whọga zne nụ Rugwu Olivu lele kpa o mesị, ele sno apna a snornu a. ⁴⁰ Nga ọ vaduru pịi, ọ kanụ be, “Anụ kpe okpukpe ọ zị anụ dnabna nụ rime ọrnarna.” ⁴¹ Ọ whọga zne nụ ruwhnu matị, gbu mpnerne ọchi n'ẹli kpe okpukpe, kaa, ⁴² “Nda m, ọ buri nụ ọ masiri i, gwemenu m okiko awnhụwhnu ka, kọvu ọ búo nhne me pioru, kọvu nhne i pioru.” ⁴³ Enine izi hi n'oligwe varu gba inwe. ⁴⁴ Hite n'igbugbu, o kpe okpukpe k'ezị, ruhara baru a nụ lele okne ọkpurukpu ọvnarna naadnasa n'ẹli.

⁴⁵ Nga o kpe kworu okpukpe, ọ lahnakwnusi ele sno apna a, whnụ nụ be neezni anyarna hite nụ nhne igbugbu nụ rikne gwuru be. ⁴⁶ Ọ sịkwa be, “Kini mernu anụ neezni anyarna? Anụ lizọ kpe okpukpe ọ zị anụ dnabna nụ rime ọrnarna.”

Be nwudnernu Jizosi
(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11*)

⁴⁷ Kpa Jizosi kpu oka n'onu, Judasi, otu nu rime ele sno apna a nri nu ebo wam, duru igbudu ele badnu va, o znekwnusi Jizosi, snutu a onu. ⁴⁸ Kovu Jizosi sikwaru a. "Judasi, i ji osnutu onu neere Nnwọ ke Badnu?"

⁴⁹ Nga ele sno Jizosi whnurnu nhne neeme, be kaa, "Nyenwe ai, a gweru ama-ogwnu ai lu ogwnu sa?" ⁵⁰ Otu nyenum n'esilawuru be, ji ama-ogwnu gbu, bihala nnwo izi nye risi ariohna nsnj akarikwnunga a.

⁵¹ Kovu Jizosi saru be, "Ozulem!" O kpatu nsnj nwerukna wam aka, gwọ a.

⁵² Jizosi kanu ele risi ariohna nu ele risi ele neese Oro Nso Chiokike nu ele okno badnu, ele varu o nwugwu a, "Anu ji ama-ogwnu nu okpiri va lele nu m bu m nye neemegidne iwu eli. ⁵³ Me nu anu zi kpakara obochi n'Oro Nso Chiokike, anu nwee rikne nwugwu m. Kovu ka ige ke anu, ige rikne ochichiri neechi."

Pita gonahoru Jizosi
(*Mat 26:57,58,69-75; Mak 14:53,54,66-72; Jon 18:12-18,25-27*)

⁵⁴ Kpa be nwugwu Jizosi, be duru Jizosi zne n'oro nye risi ariohna, Pita snornu nu be nu hne zi ikere. ⁵⁵ Nga be kpawhusiri bekwnu n'esilawuru ederezi, Pita snornu be daziri eli nu ngeri bekwnu. ⁵⁶ Otu nnwo oknornokno ele neezne izi whnurnu Pita hne o zi nu ngeri bekwnu. O legidne a anya, kaa, "Nwerukna ka nu Jizosi sno."

⁵⁷ Pita go, kaa, "Nwerinya, m maam nye o bu."

⁵⁸ Ige matj wheme, otu nwerukna whnurnu a, kaa, "I bu otu nu rime be."

Pita saru a, "Nwerukna, m bu la m."

⁵⁹ Nga otu awa whemernu, nye berere kwusi a rikne kaa, "N'ezi oka, nwerukna ka nu ya sno, kwnornu nu o bu nye Galili."

⁶⁰ Pita saru, "Nwerukna, m maam nhne i nookwu." Kpa o kpu oka n'onu, okne ochichi kwnarnu ekwna.

⁶¹ Nyenwe ai tuhnasna legidne Pita anya. Pita chenwanya ikwu-onu Nyenwe ai kwunnu a, "Su okne ochichi kwna ekwna tna, i jogonahoru m mgb a eto." ⁶² Pita whoga ederezi kwna ekwna mkpuru ovu k'agida.

Jizosi zi nu ruwhnu
ele eze-ikpe

(*Mat 26:67,68; Mak 14:65*)

⁶³ Ele neese nse bete naapnia Jizosi nhne nomu a rumu. ⁶⁴ Be gweru ikpe knesi a anya, kaa, "Whnunu ai owhnurninya, nyele gboru i aka?" ⁶⁵ Be kwu nhne berere zi ichne ichne, kpasj a iwhnerne.

Jizosi gwuzo nu
ruwhnu ele eze-ikpe

(*Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24*)

⁶⁶ Nga chi boru, ele okno badnu ele Ju, nu ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju, gbakoru n'otu, be kwuyanu be Jizosi n'ikpe be. ⁶⁷ Be kaa, "O buru nu i bu Karaisi, kanu ai."

Jizosi saru be, "O buru nu me kanu anu, anu jeekweru m. ⁶⁸ O buru me sikwa anu ajiji, anu jasa. ⁶⁹ Kovu hite nu kitna zne nu ruwhnu, Nnwọ ke Badnu jaadazi n'akarikwnunga ke Chiokike ke bu Dikne."

⁷⁰ Be sikwa a, "O bu jiwa bu Nnwọ Chiokike?"

O saru be, "Anu karu nu m bu m."

⁷¹ Be kaa, "A piole akebne berere, a nurnu nhne hi n'onu a whuya."

23

Jizosi gwuzo nu
ruwhnu Paileti

(*Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38*)

¹ Ele iznuznu ikpe ele Ju lizo duru Jizosi zne nu ruwhnu Paileti, ² be bete noobno a nhne, be kaa, "A whnurnu nwerukna ka hne o nooduwhu ele ke ai, o nookwu be tukwadia ntụ nye Siza, naakaa masi nu o bu Karaisi, eze ai."

³ Paileti sikwa a, "I bu eze ele Ju?"

Jizosi saru a, "Owe! Ji n'iwuru i karu kpam."

⁴ Paileti kanu ele risi ariohna nu igbudu badnu wam, "O za nhne ojo me whnuru nu rime nwerukna ka."

⁵ Kovu be kwusiri a rikne, "O neegweya onu gharu onu n'esilawuru ele Ju zi nu Judiya hite nu nhne o neezni. O panizoru a nu Galili tem o vaduhna."

Jizosi gwuzo nu ruwhnu Erodu

⁶ Nga Paileti nuru a, o sika be ma nwerukna ka o bu nye Galili. ⁷ Nga o mahiaru nu Jizosi hi n'eli ke Erodu neechi, o ziznenu a Erodu nye zi nu Jeruselem n'ige wam.

⁸ Mkpoma soru Erodu n'onu k'agida nga o whnuru Jizosi, kwnornu nu o noopio o whnu a agida ige wheruwhe. Hite nu nhne o nuru gbasiri a, o neele anya nu Jizosi joru enu nduehni nu ruwhnu a. ⁹ Kam kpayaru, Erodu sika Jizosi agida ajji, kovu nu Jizosi sala a oka obula. ¹⁰ Ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju gwuzoru pi noobno Jizosi agida nhne. ¹¹ Erodu nu ele ogwu a mee Jizosi nhne rumu, kpasu a iwhnerne. Be wosi a iwo marnu mma, zihnaznenu a Paileti. ¹² Paileti nu Erodu buru enyi hite n'obochi wam, kwnornu nu be bu ele irno nu mbom.

Be marnu Jizosi ikpe enwu

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39--19:6)

¹³ Paileti sukwukota ele risi ariohna nu ele neechi echi nu kpakara ele badnu, ¹⁴ o kanu be, "Anu kwuyannu m nwerukna ka nu o bu nye nooduhie ele badnu, m lebana m anya nu kpakara nhne anu bnornu nwerukna ka nu ruwhnu anu, o za nhne me whnuru bu risi nhne anu noobno a. ¹⁵ Erodu masi whunge nhne ojo obula nu rime a, kwnornu nu o zihnayarnu ai ya, o za nhne kwesiri enwu ke o mernu. ¹⁶ M jaapnia nhne, gharu a, o la." [¹⁷ N'ige Iriri Ogawhe obula, Paileti nesigbasinu be otu nye ikelu.]

¹⁸ Kpakara igbudu badnu gweru otu nkoli siwama, "Gbu nwerukna ka, sigbasinu ai Barabasi."

¹⁹ (Be yisiri Barabasi n'oro ikelu kwnornu nu o yiri aka n'ele megidnenu nye neechi echi, o gburu badnu.) ²⁰ Paileti pioru ma o sigbasi Jizosi, o riasno igbudu badnu wam. ²¹ Kovu be siwama koriri, "Kpogidne n'ogba, kpogidne a n'ogba."

²² Paileti sika be ke mgbas eto, "Kini mernu? Kini bu nhne ojo ke o mernu? M whunge m nhne ojo ke o mernu ke kwesiri enwu. M jaapnia nhne, sigbasi a, o la."

²³ Kovu be zi koriri neesi lulo n'okne nkoli be kpogidne a n'ogba, be nwehiaru nhne be neesi. ²⁴ Paileti marnu Jizosi ikpe, o nyee be nhne be pioru. ²⁵ O sigbasinu be nye wam zi n'oro ikelu nye megidnenu ele neechi echi, gbu masi badnu, nye be rioru a. O gweru Jizosi nyewhete be.

Be kpogidneru Jizosi n'ogba

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Be duru Jizosi zne, n'apna be sigidne Saimoni nye Sirini, nye hi n'aznu mba naabnanya, be vukwasu a ogba, ma o vuru a snornu Jizosi n'aznu. ²⁷ Agida ele badnu snornu a, ma ele rinya ele naakwnanu Jizosi ekwina. ²⁸ Jizosi tuhnasnarnu, kanu be, "Ele rinya Jeruselem, anu kwanu m ekwina, kovu anu kwanu ehni anu nu rumu anu ekwina. ²⁹ Kwnornu nu ige vawa nga be jaakaa, 'Ele rinya nwee nnwo bu ele owa oma, nu ele muge nnwo nu ele chige rumu rema.' ³⁰ Ige wam, Ele badnu jaakanu rugwu, 'Dnagidne ai,'

nu rugwu matu 'Kpusni ai.'

³¹ O buru nu ele badnu mee kpa nga isisi zi budnu, ndaa kpa o jonu nga o kporu bekwnu?"

³² Be kwuru ele ojo lawuru berere ma be gbu be nu Jizosi. ³³ Nga be vaduru nu hne be kwu Okpokoro Risi, be kpogbu a, ya nu ele ojo wam, otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke

berere n'akarita a. ³⁴ Jizōsi kaa, “Nda m, gbarūnu be kwnornu nū be maa nhne be neeme.”

Be keru iwo a n'esilawuru be, nga be vukworu oḡbanuchi. ³⁵ Ele badnu gwuzoru neelekiri, ele risi ele Ju nōomu a rumu. Be kaa, “O znōhiaru ele berere, o znōhia eñni a, o buru nū o bu Karaḡsi wam, nye Chiokike hōhiaru.”

³⁶ Ele oḡwnu nōomu a rumu. Be nyee a manya gbarū oka, ³⁷ be kaa, “O buru nū i bu eze ele Ju, znōhia eñni i.”

³⁸ Be gbarū nhne gbasiri a n'olu oḡba a, “Ka bu Eze ele Ju.”

³⁹ Otu nyenum nū rime ele be kpōgidnenu ya nū be, nōogo a ngūgo, “Kwa i bu Karaḡsi, znōhia eñni i, znōhia masi ai.”

⁴⁰ Nye ke berere bigbo a, kaa, “I tu oḡwnu Chiokike, i zi n'otu ikpe wam. ⁴¹ A naata awnūwhnu kwesiri ai, kwnornu nū a nanahia oḡwo ɛnu ai. Kōvu nwerukna ka mēne nhne ojo oḡbula.”

⁴² O kanu Jizōsi, “Jizōsi, chenwanya m nga i jaava chi lele eze.”

⁴³ Jizōsi saru a, “Me kanu i ezi oka, me nū ji jaazi tna nū Paradasi.”

Enwu Jizōsi

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30*)

⁴⁴ Hite n'esilawuru iwhnehnie,* oḡchichiri gbasnirni kpakara eli wam du n'otnu-ige ke eto,† ⁴⁵ kwnornu nū eñnam gbarū oḡchichiri. Ikpe ke bnosnirni hne zi nsō n'Oro Nsō Chiokike gbawaru nga lawuru. ⁴⁶ Jizōsi gweru okne nkoli siwama lulo, “Nda m, m neeyisi enine m n'aka i.” Nga o kwuru ka, o kna inwe.

⁴⁷ Nga nye neechi otu riwhu ele oḡwnu whnuru nhne mernu, o znarni Chiokike, kaa, “N'ezi, nwerukna ka bu nye mee oma.”

⁴⁸ Nga ele gwuzo neelekiri whnuru nhne mernu, be kwa aka nū mkpoma, whoga. ⁴⁹ Kōvu kpakara ele magwu Jizōsi nū ele rinya ele snornu a hite nū

Galili gwuzo nū hne zi ikere, nōowhnu nhne neeme.

Be liri Jizōsi

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42*)

⁵⁰ Otu nwerukna rewhna a bu Josefu, nye bu otu nū ele ikpe, nye be nōoso anya, nye oma. ⁵¹ O bu nye ikpe, kōvu o snoge be kwekorita nū nhne be kpebiri nū nhne be mernu, nye hi nū Arimatiya ke zi nū Judiya, nye neese nga ige eli-eze Chiokike jaava. ⁵² O zneknwusi Paḡleti, riō a iznu Jizōsi. ⁵³ O vudna iznu Jizōsi n'olu oḡba, gweru ikpe marnu mma whu a, lite a nū rime ilili ke zi nū rime rugwu ke o za nye be liru nū rime a nū mbom. ⁵⁴ O bu obochi ojknernu, Obochi Ozukwa Inwe ele Ju gwnarnu mati o panizo.

⁵⁵ Ele rinya wam hi nū Galili va snornu Josefu whnu kpa ilili a nū, nū kpa o dnanyitaru a Jizōsi. ⁵⁶ Be lahna oro, gwakota mono otute nwernu eknarna oma be jeete iznu a.

Be zukwa inwe n'Obochi Ozukwa Inwe lele kpa nhne be nyernu n'iwu kwuru.

24

Jizōsi lizoru n'enwu

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10*)

¹ N'onu osisi n'obochi mbom n'ikwezu, ele rinya wam gweru mono otute wam be gwakotaru ke nwernu eknarna oma, zne ilili Jizōsi.

² Be whnuru nū be vumernu akaworugwu be jiri kpusni onu ilili wam.

³ Be bnazne nū rime ilili, be whnuge iznu Nyenwe ai Jizōsi.

⁴ Be gwuzoru naari nhne ka bu, ngangam, ele rukna lawuru wogwu iwo abochna noogbu amuma gwuzoru nū ngeri be. ⁵ Oḡwnu turu ele rinya wam, be dna kpu ruwhnu n'eli, kōvu ele rukna wam kanu be, “Kini kpayaru anu noopio nye zi budnu n'esilawuru ele nwuru onwu? ⁶ O zila hna, o hilem n'enwu lizo. Anu chenwanya nhne

* **23:44** n'esilawuru iwhnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu † **23:44** otu-ige ke eto: okwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

o kannu anu nga o zi nu Galili, ⁷ nu be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyega ele mmehie, be kpogidne a n'ogba, n'obochi ke eto, o jeehi n'enwu lizo.”
⁸ Ele rinya wam chenwanya ikwu-
 onu a.

⁹ Be hi n'ilili wam lahna, kanu nri nu otu badnu ele sno apna a nu ele berere nhne be whnurnu. ¹⁰ Ele rinya wam bu Meri Magidalini, nu Joana, nu Meri nne Jemisi, be nu ele rinya berere kanu ele izi wam oka ka. ¹¹ Kovu be kwége nhne ele rinya kwuru, be naari nu o bu oka etekne. ¹² Pita lizo, gba eso zne n'ilili, o whudna, whnu ikpe iznu, o za nhne berere o whnurnu. O lahna oro naari nhne mernu.

*N'apna zne Emaosi
 (Mak 16:12,13)*

¹³ N'obochi wam, ele sno apna a lawuru neezne eli Emaosi, nhne nu lele maiji esau. ¹⁴ Be nookwurita kpakara nhne mernu. ¹⁵ Kpa be neezne nookwu nhne ka, Jizosi n'iwhuru a kpayabeturu ndundu, snornu be neezne. ¹⁶ Be whnu a, kovu be maá nu o bu Jizosi.

¹⁷ Jizosi sikwa be, “Kini bu nhne anu notnurni kpa anu neezne?”

Be gwuzoru bii, gbaru ruwhnu. ¹⁸ Otu nu rime be rewhna a bu Kilopasi, sikwa a, “Okwole jiwa bu nye izne ke zi nu Jeruselem nye maá nhne mernu obochi ele nu ele ka wheru ewhe?”

¹⁹ Jizosi sikwa a, “Kini bu nhne ko?”

Be kaa, “Nhne gbasiri Jizosi nye Nazareti, nwerukna ka bu nye owhnurninya Chiokike, o bu dikne n'ikwu-onu ma nu ernu nu ruwhnu Chiokike ma nu ruwhnu ele badnu. ²⁰ Ele risi arjohna nu ele risi ai gweru a nyee ma be kpe ikpe enwu, be kpogidne a n'ogba. ²¹ Kovu a leru anya nu o bu nye jaagbahia Izireli. Ke kakwo, tna bu obochi eto a kpa nhne ka mernu. ²² Agwna ele rinya ai nu be zi kpasiri ai ogwnu tna. Be znernu n'ilili a n'onu osisi, ²³ kovu be whnuge iznu a. Be va kanu ai nu be whnurnu owhnurninya ele enine izi, ke kannu be

nu o zi budnu. ²⁴ Agwna ele ai nu be zi znernu ilili a, whnu masi lele kpa ele rinya wam kwuru, kovu be whnuge iznu a.”

²⁵ Jizosi kanu be, “Anu bu ele iwhnirniwhno, anu zila gnarnagnarna nu okweru nhne kpakara ele owhnurninya kwuru. ²⁶ O zi mkpa nu Karaisi jaata kpakara awhnūwhnu, bna n'igwugwu a.” ²⁷ Jizosi kowamanu be nhne be gbaru n'okwukwo nsogbasiri ehni a, hite n'okwukwo Mozizi nu ele owhnurninya.

²⁸ Kpa be vaduru eli wam be neezne, Jizosi mee lele o neewhe ruwhnu, ²⁹ be sigidne a, kaa, “Snornu ai daziri, obochi zneminem.” O snornu be daziri.

³⁰ O snornu be daziri eli n'ikpechi wiri, o gweru bredi, tu mmamma, nyawama a, bete neenye be. ³¹ Anya be kpume, be mahia a, kovu o whume n'anya be. ³² Be kwukwarita n'ehni be, “O nu lele nu bekwu neerne nu mkpoma ai nga o nookwunu ai oka n'apna, nokowanu ai okwukwo nsog.”

³³ Be lizo ngangam lahna Jeruselem. Be whnu ele sno apna a nri nu otu wam, hne be gbakogwu nu otu nu ele berere. ³⁴ Be naakaa, “O bu n'ezi, Nyenwe ai hilem n'enwu lizo, o mernu Saimoni whnu a anya.”
³⁵ Badnu lawuru wam kowanu be nhne mernu n'apna, nu kpa be jiri mahia Nyenwe ai nga o nyawaru bredi.

*Jizosi mernu ele sno apna a
 whnu a anya*

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23; Ernu 1:6-8)

³⁶ Kpa be zi nookwu oka ka, Jizosi gwuzoru n'esilawuru be, kanu be, “Udno zinu anu.”

³⁷ Ogwnu turu be k'agida, be che nu be whnurnu renwu. ³⁸ Jizosi kanu be, “Kini mernu ogwnu notu anu? Kini mernu anu neenwe mkpoma lawuru nu mkpoma anu? ³⁹ Anu le aka m lawuru nu ochi m lawuru. O bu mawa. Anu kpatu m aka whnurnu, renwu nwée ano-ehni nu okpukpu, lele kpa anu whnurnu me nwernu.”

⁴⁰ Nga o kwuru ka, o gesi be aka a lawuru nū ọchi a lawuru. ⁴¹ Be nwée rikne kweru kwnornu ovu ọso n'ọnu nū ọtun'anya, ọ sịkwa be, “Anū nwernu wiri o riri hna?” ⁴² Be nyee a otu aznū be siri esi, ⁴³ o gweru a ri nū ruwhnu be.

⁴⁴ Ọ kanū be, “Ka bụ nhne me kannū anū nga me nū anū zị. Kpakara nhne be gbarū n'ọkwukwo nsọ gbasiri m n'iwu Mozizi jeeme, ma ke ele ọwhnurninya nū Eri Oma.”

⁴⁵ O kpume echiche be ma be ghọhia nhne be gbarū n'ọkwukwo nsọ.

⁴⁶ Ọ kanū be, “Ka bụ nhne be gbarū n'ọkwukwo nsọ, nū Karaịsi jaatariri awhnūwhnu, nū o jeehi n'ẹnwu lizo n'ọbochi ke ẹto, ⁴⁷ nū be jeeji rẹwhna a kpọ okwo ọtuhnasna mkpọma nū rime kpakara mba, ma Chiokike gbarū mmehie be. Be jeehite nū rime Jeruselem panizo nọokpo okwo.

⁴⁸ Anū bụ ele akebne kpakara nhne ka. ⁴⁹ M jeeziyanu anū nhne Nda m kweru nū mkwna, kọvu anū daziri nū Jeruselem tem rikne ke hi n'oligwe dnakwasị anū.”

Jizọsi larū n'oligwe

(Mak 16:19,20; Ernu 1:9-11)

⁵⁰ Jizọsi duru be whọga zne n'ẹli Bẹtani, ọ chilizo aka lawuru olu, gọzi be. ⁵¹ Kpa ọ zị nọogozị be, be gwelizo a la n'oligwe. ⁵² Be kpọnu a risi ẹli, lahna Jeruselem, snarni ma jihia mkpọma be. ⁵³ Be dazigidne n'Oro Nsọ Chiokike nọotunu Chiokike mmamma.

**Izi oma lele kpa
Jóni
gbaru a n'okwukwo
Nhne gbasiri okwukwo
ka**

Izi oma lele kpa Jóni gbaru a n'okwukwo gwehiaru Jizosi iwhne lele Ikwu-Onu Chiokike, nye “ghoru badnu, va wuru n'esilawuru ai” (1:14). Lele kpa okwukwo wam kwuru, be gbaru izi oma ka ma ele badnu kweru nu Jizosi bu Nye Oznohia wam, Nnwọ Chiokike, hite n'okwnata mkpoma nu rewhna a, be nwehia budnu (20:31).

Jóni mernu a mahia nu Jizosi bu Ikwu-Onu Chiokike. Ernu ndu-ehni Jizosi gesiri nu o bu Nye Oznohia wam Chiokike kweru mkwna. Okwukwo ka gesiri nu agwna ele badnu kweru nu Jizosi gho ele sno apna a, kovu ele berere kwéle nu a, be buru ele neemegidne Jizosi du n'enwu a.

Jóni kwusiri nhne gbasiri nkesi budnu kwó okwo rikne hite nu Karaisi, nookwu nu Jizosi bu apna, ezi oka nu budnu. Nu okwukwo Jóni, a whnuru nu nhne a nowonu anya kpakara obochi lele mini, bredi, iwhne, nye znu aturu nu aturu a, isisi nu mkpuru a, neegesi nhne ke Enine.

Nhne zi n'okwukwo ka

Opanizo (1:1-18)

*Jóni Nye Wu Mini nu ele sno apna
Jizosi mbom (1:19-51)*

Ernu Jizosi nu ohna (2:1--12:50)

*Obochi ipne-aznu nu rime Jerusalem
(13:1--19:42)*

*Olizo n'enwu nu owhuya iwhne
Nyenwe ai (20:1-31)*

O whuyaru iwhne nu Galili (21:1-25)

Nye gbaru okwukwo ka: Jóni

Risi nhne o kwno gba a: Ma ele badnu kweru nu Jizosi bu Karaisi wam, ma hite n'okwnata mkpoma nu rewhna a, be nwehia budnu.

Ikwu-onu ke ghoru badnu

¹ Nu mbom hne Ikwu-onu wam zi, Ikwu-onu wam nu Chiokike zi nu mbom, Ikwu-onu wam bu Chiokike.
² Ya nu Chiokike zi nu mbom.

³ Be keru kpakara nhne hite n'aka a, o za nhne ke be keru hne o zila. ⁴ Ikwu-onu wam bu risi budnu, budnu wam bu masi iwhne ke badnu. ⁵ Iwhne wam nomu nu rime ochichiri, ochichiri nwée rikne nwegidne a.*

⁶ Chiokike ziyaru otu nyerukna rewhna a bu Jóni. ⁷ Jóni varu lele nye akebe ke iwhne wam, ma kpakara ele nuru izi a kweru n'iwhne wam. ⁸ Jóni buo iwhne wam, kovu o bu nye akebe iwhne wam. ⁹ Ka bu iwhne wam n'ezi bu ke varu n'owa, ke neenye kpakara ele badnu iwhne.

¹⁰ Ikwu-onu wam zi n'owa, o bu n'ezi nu Chiokike keru owa hite nu rime a, kovu owa ma nye o bu. ¹¹ O vakwnusiri ele ke a, kovu ele ke a nabnanyana a. ¹² Kovu kpakara ele nabnanyanu a, kwerumako nu rewhna a, o nyernu be rikne be buru rumu Chiokike. ¹³ Be muge ele ka lele kpa be muru ele badnu. Be muge be hite n'echiche ke badnu, mabu hite nu nda k'owa, kovu Chiokike bu Nda be.

¹⁴ Ikwu-onu wam ghoru badnu, va wuru n'esilawuru ai. A whnuru igwugwu a, bu igwugwu ke Nnwọ Nda a muru kpoi, oru nu ezi oka jhiaru nu rime a.

¹⁵ Jóni gbaru akebe gbasiri a, siwama, kaa, “Ka bu nye me nookwu oka a nu o snogwu m n'aznu, kovu o kakwo m, kwnornu nu o zi su be muru m.”

¹⁶ Hite n'oru a zi agida, a nwernu ngozi tukwasi nu ngozi. ¹⁷ Chiokike hiri n'aka Mozizi nyee iwu, Chiokike nyee masiri oru nu ezi oka hite n'aka Jizosi Karaisi. ¹⁸ O za nye whnuleru Chiokike anya. Nnwọ Nda a muru kpoi, nye bu Chiokike, nye zi n'akwankọ ke Nda a, mernu ele badnu mahia Nda a.

* 1:5 nwée rikne nwegidne a: mabu nwée rikne ghohia a.

Jóni karu nù ọ búo
Karaísi

(*Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18*)

¹⁹ Ka bú akebne Jóni gbaru nga ele risi ele Ju zì nù Jeruselem ziznenu ele ariohna nù ele Livaì be sika a, “Ì bú nyele?”

²⁰ Jóni saru be, ọ góla ẹgo, kovu o kwusiri a rikne, kaa, “M búla m Karaísi.”

²¹ Be sika a, “Ì bú kọ nyele? Ì bú Ẹlajia sa?”

Jóni kaa, “Óza.”

Be sika a, “Ì bú Nye Ọwhnurninya wam?”†

Ọ saru be, “Óza.”

²² Be kaa, “Kanù aì nye ì bú, ma a mahia nhne a jaakanù ele dusiri aì. Kìni bú nhne i kwuru gbasiri ẹhni i?”

²³ Jóni saru be, “M bú m akpìri nye nọokpo okwo n'ẹlì-ìkpa, ‘Anù mekwata apna Nyenwe aì ma ọ snìrni asni,’ lele kpa Azaya nye ọwhnurninya kwuru.”

²⁴ Ele izi ele Farisi ziyaru, ²⁵ sika waru Jóni, “Ì búo Karaísi, mọbu Ẹlajia, mọbu Nye Ọwhnurninya wam, kìni mernu ì nọowu ele badnu mini?”

²⁶ Jóni saru be, “M jì m mini nọowu ele badnu mini, kovu otu nyenum gwuzo n'esilawuru anù, nye anù máa.”

²⁷ O snogwu m n'aznu, kovu m kwésile m ọ tọma eriri okoro-ọchi a.”

²⁸ Kpakara nhne ka mernu nù Bẹtani n'ọbosi ẹhnam ke aznu Osimini Jodani kiyari, hne Jóni nọowu ele badnu mini.

Jizosi, Nnwọ
Atnurnu Chiokike

²⁹ N'ekile a, Jóni whnurnu Jizosi hne o naavakwnusi a, ọ kaa, “Anù le, ka bú Nnwọ Atnurnu ke Chiokike, nye noovume mmehie k'owa. ³⁰ Ka bú nye wam me nookwu ọka nga me karu, ‘Otu nyenum sno m n'aznu, kovu ọ kakwo m, kwnornu nù ọ zì sù be murnu m.’ ³¹ M máam nye ọ bú, kovu

m nọowu ele badnu mini ma ele Izireli mahia nye ọ bú.”

³² Ka bú akebne Jóni gbaru, “M whnurnu m Enine Nsọ hi n'oligwe lele nduru dnakwasì a, daziri n'olu a. ³³ Kovu nù m máam nye ọ bú. Chiokike nye ziyaru m me wu ele badnu mini kannu m, ‘Ì jowhnu Enine Nsọ hi n'oligwe dnakwasì otu badnu dazigidne nù ya, nye wam bú nye jeeji Enine Nsọ nọowu ele badnu mini.’ ³⁴ Me nù iwhuru m whnurnu a, gba akebne nù nye ka bú Nnwọ Chiokike.”

Ele mbom sno
apna Jizosi

³⁵ N'ekile a, Jóni nù ele sno apna a lawuru gwuzo. ³⁶ Nga ọ whnurnu Jizosi hne o neewhe, ọ kaa, “Anù le Nnwọ Atnurnu ke Chiokike.”

³⁷ Ele sno apna a lawuru wam nurnu a, be snornu Jizosi. ³⁸ Jizosi tūhnasnarnu whnu nù be noosno a n'aznu, ọ sika be, “Kìni bú nhne anù noopio?”

Be kaa, “Rabai” (ke bú, Nye-zni-nhne), “Ndaa hne i wu?”

³⁹ Jizosi saru be, “Anù va whnurnu.” Ọ bú nhne nù lele ọtnu-ige ke ẹno n'iwhnehnie,‡ be snornu a zne whnurnu hne o wu, be nù a daziri kpakara ọbochi wam.

⁴⁰ Otu nù rime ele nurnu nhne Jóni kwuru ke snornu Jizosi bú Anduru nwene rukna Saìmoni Pita.

⁴¹ Ngangam, o pioharu nwene a rukna, Saìmoni, ọ kanù a, “A whnuna m Mezaya” (ke bú Karaísi). ⁴² O kwuznenu Jizosi Saìmoni.

Jizosi legidne Pita anya kaa, “Ì bú Saìmoni nnwọ Jóni, be jookwu ì Kifasi,” be tūhnasna a, Pita, ke bú rugwu.

Jizosi sukwuru Filipu
nù Nataneli

⁴³ N'ekile a, Jizosi kpebi o zne Galili, o piohia Filipu, ọ kanù a, “Snornu m zne.”

⁴⁴ Filipu, Anduru nù Pita hi nù ẹli Bẹtesaida. ⁴⁵ Filipu pohia Nataneli, ọ

† **1:21** Nye Ọwhnurninya wam: Gwnu Ditaronomi 18:15; Ẹrnu Ele Izi 3:22 ‡ **1:39** Ọtnu-ige ke ẹno n'iwhnehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ige nri awa

kanu a, “A whnurnu nye wam Mozizi nu ele owhnurninya gbaru nhne gbasiri a n'okwukwo nsò, Jizosi nye Nazareti, nnwò Josefu.”

⁴⁶ Nataneli sika a, “Eli Nazareti, o nwernu nhne oma obula ke jeehi n'eli Nazareti whuya?”

Filipu saru a, “Vaa, whnurnu.”

⁴⁷ Nga Jizosi whnurnu Nataneli naavakwnusi a, o kwu nhne gbasiri a, “Ka bu nye Izireli n'ezi, nye aghigho zila nu rime a.”

⁴⁸ Nataneli sika a, “Nda kpa i jiri mahia m?”

Jizosi saru a, “M whnurnu m ji nu mkpururu isisi figi su Filipu sukwuru i.”

⁴⁹ Nataneli saru a, “Nye-zni-nhne, i bu Nnwò Chiokike. I bu eze Izireli.”

⁵⁰ Jizosi sika a, “I kwerru kpoi kwnornu nu m karu m nu m whnurnu m ji nga i zi mkpururu isisi be kwu figi? I joowhnu nhne ke kakwo ka.” ⁵¹ O kanu be, “Me kanu anu ezi oka, anu joowhnu hne oligwe kpumernu, nu ele enine izi Chiokike neepnezne, neehidna n'olu Nnwò ke Badnu.”

2

Jizosi mernu mini ghò manya

¹ N'obochi ke eto, olulu nnwerne zi n'eli Kana n'eli Galili, nne Jizosi zi masi pi. ² Be sukwuru Jizosi nu ele sno apna a n'olulu nnwerne wam. ³ Nga manya be nonwo kworu, nne Jizosi kanu a, “Be nwema manya.”

⁴ Jizosi saru a, “O gbasila m, si nwerinya. Ige m yooduge.”

⁵ Nne a kanu ele neezne izi, “Anu mee nhne obula o karu anu mee.”

⁶ Idudu mini isunu gwuzo ndundu be jiri rugwu kpu, ke ele Ju ji nosnu nhne lele kpa omen'eli be jiri ziri, ke otu jeeri nri lawuru mobu nri eto galoni mini. ⁷ Jizosi kanu ele neezne izi, “Anu gbajite be nu mini.” Be gbaji be mini du n'onu be.

⁸ O kanu be, “Anu kwuhia agwna mini wam gweznenu nye risi ngadna iriri.”

Be gweznenu a. ⁹ O detu mini wam ke ghoru manya riro. O ma hne manya wam hi, kovu ele neezne izi ele gbaru mini wam magwu. O sukwu nye nolu nnwerne, ¹⁰ o kanu a, “Nye obula neekesi manya kakpa mma n'oziri, nga ele izne nwokparu manya, o ke manya ojo. Kovu i bitaru manya kakpa mma du kitta.” ¹¹ Ka bu ernu ndu-ehni mbom Jizosi rnurnu. O rnurnu a nu Kana n'eli Galili, o gesi igwugwu a, ele sno apna a kwnata a mkpoma.

¹² Nga ka whemernu, Jizosi nu nne a, nu rumu nne a, nu ele sno apna a zne Kapanom, be daziri pi obochi ele nu ele.

Nhne Jizosi mernu n'Oro Nso Chiokike

(*Mat 21:12,13; Mak 11:15-17; Luk 19:45,46*)

¹³ Iriri Ogawhe ele Ju zi ndundu, Jizosi zne Jerusalem. ¹⁴ O whnurnu ele neere aturnu nu ehni nu nduru nu ele naagbanwo iwai dazigwu n'ikpechi n'Oro Nso Chiokike. ¹⁵ O gweru eriri mee mbinibini, chihala kpakara be, ma ehni ma aturnu. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai ruwhnu n'eli, chisakwo iwai be. ¹⁶ O kanu ele neere nduru, “Anu whoga hna, anu mema oro Nda m oro ahia.”

¹⁷ Ele sno apna a chenwanya nhne be gbaru n'okwukwo nsò, “Nhne gbasiri Oro Nso Chiokike neerne lele bekwnu nu rime m.”

¹⁸ Ele Ju sika a, “Ndaa ernu ndu-ehni ke i joornu ke neegesi nu i nwernu rikne mee nhne i neeme?”

¹⁹ Jizosi saru be, “Anu kwnadna Oro Nso ka, m joowulizo a n'obochi eto dai.”

²⁰ Ele Ju saru a, “Be jiri nri awha eno nu isunu wu Oro Nso ka, i joowu a n'obochi eto?” ²¹ Kovu Jizosi kwuru oka gbasiri ehni a lele Oro Nso Chiokike. ²² Nga Jizosi hiri n'enwu lizo, ele sno apna a chenwanya nu o kwuru oka ka, be kwerru nhne okwukwo nsò kwuru nu nhne Jizosi kwuru.

²³ Kpa Jizọsi zị nụ Jeruselem nụ Iriri Ogawhe, agịda ele badnụ kweru nụ ya kpa be whnurnu agịda ernalu ndu-ehni o nọornu. ²⁴ Kọvu Jizọsi kwéle o nyee be ehni a, kwnornu nụ o magwụ kpakara badnụ nkari nkari. ²⁵ O zila mkpa nụ be kanu a nhne gbasiri nye obula, kwnornu nụ o magwụ nhne zi nụ mkpoma be.

3

Jizọsi nụ Nikodimọsi

¹ Otu nwerukna be kwu Nikodimọsi, otu nụ rime ele Farisi, nye risi ele Ju, ² vakwnusiri Jizọsi n'abali. O kaa, “Rabai, a magwụ nụ i bu Nye-zni-nhne ke Chiokike ziyaru, kwnornu nụ o za nye joomnuli ernalu ndu-ehni i nọornu okwolem ma Chiokike dagwunu a.”

³ Jizọsi saru, “Me kanu i ezi oka, o za nye jowhnu n'eli-eze Chiokike anya, o buru nụ be mugele a berere.”*

⁴ Nikodimọsi sikwa a, “Ndaa kpa be jomu badnụ berere nga o mernu okno badnụ? O jaabna nụ ruwho nne a berere, be mu a?”

⁵ Jizọsi saru a, “Me kanu i ezi oka, o za nye jaabna n'eli-eze Chiokike o buru nụ be mugele a hite nụ mini nụ Enine. ⁶ Nye ke badnụ etekne murnu bu an-ehni, nye Enine murnu bu enine. ⁷ O gbáwoji i anya nụ m karu m nụ be joomuriri anu berere. ⁸ Ruwhere neewhe hne o masigwu a, i nonu imerne a, kovu i ma hne o hi mabu hne o neezne. Nye obula ke be murnu hite n'Enine nụ kpam.”

⁹ Nikodimọsi sikwa a, “Ndaa kpa be jeeme nhne nụ kpa?”

¹⁰ Jizọsi saru a, “I bu nye-zni-nhne n'eli Izireli, kovu i ma nhne ka. ¹¹ Me kanu i ezi oka, a nookwu nhne a magwụ, a naagba akebe nhne ke a whnurnu, kovu anu kwé o nahoru akebe ai. ¹² Anu kwé nhne me kwuru gbasiri nhne k'owa. Ndaa kpa anu jeekweru o buru me kanu anu nhne k'oligwe? ¹³ O za badnụ obula ke znernu oligwe nụ

mbom, okwolem Nnwọ ke Badnụ nye hiri n'oligwe hiedna. ¹⁴ Lele kpa Mozizi gwelizoru agwo n'olu isisi n'eli chna chna chna, o bu kpa be jeegwelizo Nnwọ ke Badnụ olu, ¹⁵ ma nye obula ke kweru nụ ya jeenwe budnu kwó okwo. ¹⁶ Kwnornu nụ Chiokike whnurnu owa n'anya kpa, o gweru Nnwọ o murnu ya nụ nsnunu a kpoi nyega, ma nye obula ke kweru nụ ya jonwu enwu, kovu o jeenwe budnu kwó okwo. ¹⁷ Kwnornu nụ Chiokike ziyage Nnwọ a n'owa o buru nye kpe k'owa, kovu ma o buru Nye Oznohia k'owa. ¹⁸ Be jeekpe nye obula ke kweru nụ Nnwọ wam ikpe, kovu nye obula ke kwége bu nye be kperu ikpe, kwnornu nụ o kwége nụ Nnwọ Chiokike murnu ya nụ nsnunu a. ¹⁹ Ka bu ikpe wam be kperu owa, iwhne varu n'owa, ele badnụ whnurnu ochichiri n'anya karu iwhne, kwnornu nụ be nornu ernalu ojo. ²⁰ Nye obula ke nornu ernalu ojo bu nye irno ke iwhne, o java nụ rime iwhne o zi iwhne kpume ernalu ojo a. ²¹ Kovu nye obula ke nornu ernalu oma java nụ rime iwhne ma iwhne gesi nụ ernalu a bu nhne o rnurnu hite nụ Chiokike.”

Jizọsi nụ Jóni Nye Wu Mini

²² Nga ka mekworu, Jizọsi nụ ele sno apna a znernu n'eli Judiya, ya nụ be daziri ige mati, o wu ele badnụ mini. ²³ Jóni masi zi nownu mini n'Enoni ke zi Salim ndundu, kwnornu nụ agida mini zi pi. Ele badnụ neeznekwnusi a, o nownu be mini. ²⁴ (Be yeeyisige Jóni n'oro ikelu n'ige ka.) ²⁵ Agwna ele sno apna Jóni nụ otu nye Ju nōdogbuta nhne gbasiri osnusnu nhne lele kpa omen'eli ele Ju jiri ziri. ²⁶ Be vakwnusi Jóni kanu a, “Nye-zni-nhne, nwerukna wam ji nụ a zi n'aznu Osimini Jodani kiyari, nye i gbaru akebe gbasiri a, o nownu ele badnụ mini, agida ele badnụ neeznekwnusi a.”

* 3:3 be mugele a berere: mabu be mugele a hite n'oligwe.

27 Jóni saru be, “O zá nye obula ke jeenwe nhne ke Chiokike késile a. 28 Anu bu ele akebne m nu m karu m, ‘M buo m Karaisi, kovu be beru osno ziya m nu ruwhnu a.’ 29 Nye noolu nnwerne ikne bu nye nwe nnwerne ikne, kovu enyi nye noolu nnwerne ikne, nye noogwuzo noobno nsni, mkpoma nooso a n’onu nu o nuru nkoli nye wam noolu nnwerne ikne. O bu kpa snarnima m jiri zu ozu kitna. 30 O jaazi naaba aba, kpa me jaazi naaya eli eli.”

Nye ke hiri n'oligwe va

31 Nye wam ke hiri n'oligwe va kakwo kpakara badnu, nye hi n'owa bu nye ke owa, o nookwu nhne ke owa. Nye hiri n'oligwe kakwo kpakara badnu. 32 O nookwu nhne o whuru nu nhne o nuru, kovu o za nye neekweru izi a. 33 Nye obula ke jeegweru izi a naakahia nu Chiokike bu nye ezi oka. 34 Nye Chiokike ziyaru nookwu ikwu-onu Chiokike, kwnornu nu Chiokike nyene a Enine a n'apna zi mati. 35 Nda whuru Nnwọ a n'anya, gweru kpakara nhne yisi n'aka a. 36 Nye obula ke kweru nu Nnwọ wam nwernu budnu kwó okwo, nye obula ke za noobnonu Nnwọ wam nsni, jeenwe budnu, kovu ovu owe ehni Chiokike jaazi nu risi a okwnukokwnu.

4

Jizosi nu nwerinya Sameria

1 Ele Farisi nuru nu Jizosi neewehia ele sno apna a, noowu be mini karu Jóni, 2 o bu n'ezi nu Jizosi wuge ele badnu mini, kwolem ele sno apna a. 3 Nga Jizosi nuru a, o whuya nu Judiya naalahna Galili.

4 O zi mkpa nu o jaagawhe n'esilawuru eli Sameria. 5 O vadu n'otu eli-ohna Sameria be kwu Saika, ke zi ndundu otu eli Jekopu nyernu nnwọ a rukna Josefu. 6 Omi Jekopu zi pi. Inwe gwuru Jizosi kwnornu nu

izne wam, o daziri eli nu ngeri omi wam n'iwhehnie.*

7 Otu nwerinya Sameria varu o turu mini n'omi, Jizosi kanu a, “Kesi m mini.” 8 (Ele sno apna a znernu nu rime eli-ohna o zu wiri.)

9 Nwerinya Sameria wam kanu a, “I bu nye Ju, m bu m nye Sameria, ndaa kpa i noorio m mini?” (Ele Ju nu ele Sameria meketa nhne.)

10 Jizosi saru a, “O buru nu i magwu nkesi Chiokike, nu nye ke noorio i mini, i noorio a ma o kesi i mini ke budnu.”

11 Nwerinya wam kaa, “Nda-ai-kwu, i nwée nhne i jeeji nootu mini, omi ka miri emi k'agida, ndaa hne i jeegwehia mini budnu ka. 12 I kakwo nda ai Jekopu nye nyernu ai omi ka, o nwornu mini hi nu rime a, ma rumu a, ma rumu anohia a?”

13 Jizosi saru a, “Nye obula ke jonwo mini ke hi n'omi ka, akpiri jookpo a bekwnu berere, 14 kovu nye obula ke jonwo mini ke me jeenye a, akpiri jookpo a bekwnu berere. Mini ke me jeenye a joogho risi mini ke jaagba du budnu kwó okwo.”

15 Nwerinya wam kaa, “Nda-ai-kwu, kesi m mini ka ma akpiri gharu o kpọ m bekwnu, ma m gharu m o va o tu mini n'omi ka.”

16 Jizosi kanu a, “Zne, sukwu nzi i, va hna.”

17 Nwerinya wam kaa, “M nwée m nzi.”

Jizosi kanu a, “I kwukwaru nkari nu i nwée nzi, 18 kwnornu nu i gbolam nzi isne, nye ke ji nu a wu kitna buo nzi i. I kwuru ezi oka nu i nwée nzi.”

19 Nwerinya wam kaa, “Nda ai-kwu, m whuru nu i bu nye ohnurninya. 20 Ele nda ai kpọ risi eli n'olu rugwu ka, kovu anu ele Ju karu nu hne be kwesiri o kpọ risi eli bu nu Jeruselem.”

21 Jizosi kanu a, “Nwerinya, kweru nhne me naakanu i, ige vawa nga ele badnu jookponu Nda risi eli n'olu rugwu ka mọbu nu Jeruselem.

22 Anu ele Sameria maa nye anu nookponu risi eli, ai ele Ju magwu

* 4:6 n'iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru otnu-ige ke isunu

nye a nọkponu risi ẹli, kwnornu nù ọznohia hi n'aka ele Ju va. ²³ Kọvu ige vawa, owe, ige wam valẹm masi, nga ele nọkponu Nda risi n'ẹli n'ezi jọokponu a risi ẹli n'enine nù n'ezi ọka. Ka bụ ele Nda pioru kponu a risi ẹli. ²⁴ Chiokike bụ enine, ele nọkponu a risi ẹli jọokporirinu a risi ẹli n'enine nù n'ezi ọka.”

²⁵ Nwerinya wam kanu a, “M maam nù Mezaya, nye be kwu Karaisi, jaava. Nga ọ varu, ọ jaakanu a kpakara nhne.”

²⁶ Jizosi kanu a, “Me nye nookwunu i ọka, bụ ya.” ²⁷ Ige wam ele sno apna Jizosi hiehna, o jiri be anya nù ya nù nyerinya nookwurita ọka. Kọvu ọ zá nye sịkwaru, “Kini bụ nhne i noopio?” mọbu, “Kini mernu i nookwunu nwerinya ka ọka?”

²⁸ Nwerinya wam sịgbasi idudu mini a, lahna nù rime ẹli-ọhna, kanu ele badnu, ²⁹ “Anu va whnurnu nwerukna ke kannu m kpakara nhne me mernu. Nye ka ọ jọoburu Karaisi sa?” ³⁰ Be gbahala nù rime ẹli-ọhna zneknwusi Jizosi.

³¹ Kọvu ele sno apna a zị naariasno Jizosi, kaa, “Nye-zni-nhne, ri wiri.”

³² Jizosi kanu be, “M nwernu m wiri ke anu máa.”

³³ Ele sno apna a nẹsikwarita ẹhni be, “O nwernu nye gweyannu a wiri sa?”

³⁴ Jizosi kanu be, “Wiri m bụ ọ bita echiche nye ziyaru m nù ọ rnukpa ẹrnu o nyernu m. ³⁵ Anu naakaa, ‘O gwnarnu ẹnwa ẹno, anu gwe nhne n'ekwu.’ Kọvu me kanu anu, anu le anya n'ekwu, mkpuru chnanam ma be ghọru nhne n'ekwu. ³⁶ Nye neegwe nhne n'ekwu nwernu ogwo ẹrnu, ọ chibna ele badnu lele mkpuru ma be nwehia budnu kwó okwo. Kpam, nye ke kparu mkpuru nù nye ke gweru nhne n'ekwu jeenwekọta snarnima. ³⁷ Nhne be kwuru bụ ezi ọka, ‘Otu badnu kpasiri mkpuru, nye berere ghọru mkpuru.’ ³⁸ M zizernu m anu ghọru mkpuru n'ekwu ke anu rnuge

ẹrnu nù rime a. Ele berere rnurnu ẹrnu, anu nwehia mbnarna n'ẹrnu be.”

³⁹ Agida ele Sameria ele wu nù rime ẹli-ọhna wam kweru nù Jizosi kwnornu nù nhne nwerinya wam kwuru, “O kanu m kpakara nhne me mernu.” ⁴⁰ Nga ele Sameria vakwnusiri a, be riasno a ma ya nù be daziri, Jizosi daziri pị ọbochi lawuru. ⁴¹ Agida ele berere kweru kwnornu nù izi ọma o znirni be.

⁴² Be kanu nwerinya wam, “A kweru kitna, ọ búo nù nhne i kannu a, kọvu kwnornu nù a nurnu nhne o kwuru, a magwu nù nye ka bụ Nye Ọznohia ke ọwa n'ezi.”

Jizosi gwọru nnwọ rukna nye risi

⁴³ Nga ọbochi lawuru wam wemernu, ọ whoga pị zne Galili. ⁴⁴ Jizosi n'iwuru a karu, “Nye ọwhnurninya nwée igwugwu n'ẹli a.” ⁴⁵ Nga ọ vaduru ẹli Galili, ele zị nù Galili naakweru a kwnornu nù be znernu Iriri Ọgawhe nù Jeruselem, be whnurnu kpakara nhne o mernu n'Iriri Ọgawhe wam.

⁴⁶ Jizosi lahna nù Kana ke Galili hne o mernu mini ghọ manya. Otu nye risi ọchichi ke nnwọ a rukna zị n'ẹhni igbugbu nù Kapanom. ⁴⁷ Nga ọ nurnu nù Jizosi hiri nù Judiya va Galili, o zneknwusi a, kanu a, ọ va gwọ nnwọ a rukna ẹhni igbugbu, nye zị n'ọnu ẹnwu.

⁴⁸ Jizosi kanu a, “Anu jéekweru kwekọlam ma anu whnurnu ẹrnu ndu ẹhni nù ẹrnu rikne.”

⁴⁹ Nwerukna wam kaa, “Nda-ai-kwu, snornu m zne, ọ zị nnwọ m nwu.”

⁵⁰ Jizosi kanu a, “La, nnwọ i rukna zị budnu.”

Nwerukna wam kweru nhne Jizosi kanu a, la. ⁵¹ Nga ọ zị n'apna, ele izi a kwnusi a, kanu a, “Nnwọ i rukna zị budnu.” ⁵² Ọ sịkwa be ige ẹhni buri nnwọ a rukna ọma, be kanu a, “N'otnu-ige ke mbom

† 4:52 Ọtnu-ige ke mbom n'iwhehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa ke ẹsau

n'iwhnehnief† n'ekile wheru ewhe, eñni orne bekwunu wam sigbasiri a.”

⁵³Nda nnwọ wam chenwanya nọ ọ bụ ige wam Jizọsi kannu a, “Nnwọ i rukna zi budnu.” Kam kpayaru, ya nọ kpakara ele ọro a kwere.

⁵⁴Ka bụ ọru ndu-ehni ke ebo Jizọsi nruru nga o hiri nọ Judiya va Galili.

5

Ogwugwo n'Olulu Mini

Betisaida

¹ Nga ka whemernu, Jizọsi znernu iriri ele Ju nọ Jeruselem. ² Otu olulu mini zi ngeri Onu-Mgbo Aturu nọ Jeruselem ke nwernu mgbemgbe ọro isne, ke ele Hiburu nookwu Betizata. ³ Agida ele nriria naadnanyi nọ ngeri a, ele isni, nọ ele mgworo, nọ ele ngeri eñni be donwunu ọdonwu. [Be zi neese ma be gbaru mini wam. ⁴ Kwnornu nọ enine izi Nyenwe ai neehiedna hite n'ige du n'ige gbaru mini wam. Nye nriria obula ke beru osno dnabna nọ rime mini wam nga enine izi gbarukparu a, eñni a joburu oma hite nọ nriria obula ọ naaria.] ⁵ Otu nwerukna ke naaria nriria nri awha eto nọ esato zi pi. ⁶ Nga Jizọsi whuru a hne ọ dnanyi, ọ maharu nọ ọ zi nọ nriria gbu okwu, ọ sika a, “I pioru be gwọ i nriria i?”

⁷ Nye nriria wam saru a, “Nda-ai-kwu, m nwée m nye jeeyisi m nọ rime olulu mini nga be gbaruru mini, kpa me neezne, nye berere beru m osno dnabna.”

⁸ Jizọsi kanu a, “Lizo, chiri etere i, zne izne.” ⁹ Ngangam, be gworo nwerukna wam. O chiri etere a, zne izne.

Nhne ka mernu n'Obochi Ozukwa Inwe. ¹⁰ Ka mernu ele Ju kanu nwerukna wam Jizọsi gworo nriria, “Tna bụ Obochi Ozukwa Inwe, o megidnenu n'iwu nọ i neechiri etere i.”

¹¹ Nwerukna wam saru be, “Nwerukna ke gworo m nriria kannu m, ‘Chiri etere i, zne izne.’ ”

¹² Be sika a, “Nyele bụ nye ke karu ji chiri etere i zne izne?”

¹³ Kọvu nọ nwerukna wam be gworo máa nye Jizọsi bụ, kwnornu nọ Jizọsi bnanam n'esilawuru igbudu badnu wam whoga.

¹⁴ Omekwo, Jizọsi pioharu a n'Oro Nso Chiokike, ọ kanu a, “Le, be gworo i nriria i, i méma mmehie, ọ zi nhne ojo ke kakwo ka dnakwasị i.”

¹⁵ Nwerukna wam whoga kanu ele risi ele Ju nọ ọ bụ Jizọsi gworo a nriria a.

Budnu hi nọ Nnwọ

Chiokike

¹⁶ Ele Ju bete o mekpa Jizọsi eñni kwnornu nọ ọ gworo nriria n'Obochi Ozukwa Inwe. ¹⁷ Jizọsi kanu be, “Nda m nọonu ọru kpakara ige, ọ bụ masi kpa me nọonu.” ¹⁸ Ikwu-onu ka mernu elerisi ele Ju ovu owe eñni k'agida, be noopiosi rikne o gbu Jizọsi, ọ buo nọ o luluru Obochi Ozukwa Inwe be kpoi, kovu nọ ọ karu nọ Chiokike bụ Nda a, naakaa nọ ya nọ Chiokike hna n'otu.

¹⁹ Jizọsi kanu be, “Me kanu ezi oka, ọ zá nhne ke Nnwọ nwernu rikne o mee n'ehni a, kovu o neeme nhne ọ whuru Nda a neeme. Kwnornu nọ Nnwọ nọonu nhne Nda a nọonu. ²⁰ Nda whuru Nnwọ a n'anya, neegesi a kpakara nhne o neeme. O jeegesi a nhne ke kakwo ka ke jaagbagwoji anu anya. ²¹ Lele kpa Nda neeme ele nwuru onwu hi n'enwu lizo, nye be budnu, ọ bụ masi kpa Nnwọ neenye ele masiri a budnu. ²² Nda zá neekpe nye obula ikpe, kovu o yisiri kpakara ikpe n'aka Nnwọ a, ²³ ma kpakara ele badnu sobisinu Nnwọ a lele kpa be nọsobisinu Nda. Nye obula ke zá nọsobisinu Nnwọ, zá nọsobisinu Nda nye ziyaru a.

²⁴ “Me kanu anu ezi oka, nye obula ke nọonu ikwu-onu m kwere nọ nye wam ke ziyaru m, nwernu budnu kwó okwo. Be jáama a ikpe, kovu o hilem n'enwu whe nọ budnu. ²⁵ Me kanu anu ezi oka, ige vawa, ige wam valəm masi, nga ele nwuru onwu jonu nkoli ke Nnwọ Chiokike, ele nuru a jaazi budnu. ²⁶ Kwnornu lele kpa Nda nwernu budnu nọ rime a, ọ bụ masi

kpa o mernu Nnwọ nwernu budnu nu rime a. ²⁷ O nyernu Nnwọ rikne o kpe ikpe, kwnornu nu o bu Nnwọ ke Badnu.

²⁸ “O gbágwoji anu anya nu ige vawa, nga ele zi n'ilili jonu nkoli a, ²⁹ be jeehi n'ilili lizo, ele mernu mma jeelizo n'enwu ziri budnu, ele mmehie jeelizo n'enwu buru ele be jaama ikpe.

³⁰ “M nwée m rikne mee nhne obula nu rikne ke aka m. M neekpe ikpe kpa Nda m kannu m me kpe. Ka neegesi nu ikpe m zi snam, kwnornu nu m za neeme nhne me pioru, kovu kwekolam nhne nye ziyaru m pioru.

Akebne gbasiri Jizosi

³¹ “O buru nu me naagbanu ehni m akebne, akebne m buo ezi. ³² Kovu o zi nye naagbanu m akebne, m magwu m nu akebne a zi kwem. ³³ Anu zizernu ele izi znekwnusi Jóni, o kwuru nhne gbasiri ezi oka. ³⁴ Ka za neegesi nu m neegweru akebne ke badnu, m nookwu nhne ka ma anu nwehia oznohia. ³⁵ Jóni nu lele tonji ke noonwu, noomuke, anu kpebiri o nwudna ige mati n'iwhe a.

³⁶ “M nwernu m nhne akebne ke kakwo akebne Jóni gbaru. M noornu ernu ke Nda m nyernu m, ernu wam naagbanu m akebne, neegesi nu Nda m ziyaru m. ³⁷ Nda m nye ziyaru m naagbanu m akebne. Anu nulele nkoli a mobu whnu ruwhnu a. ³⁸ Anu za naabita ikwu-onu a nu mkpoma anu, kwnornu nu anu kwéle nu nye wam o ziyaru. ³⁹ Anu tusa ehni nyosna nhne be gbaru n'okwukwo nsọ anu, anu neeche nu anu jeenwe budnu kwó okwo hite nu nhne be gbaru nu rime a, be naagbanu m akebne. ⁴⁰ Kovu anu kwé o vakwnusi m, ma anu nwehia budnu kwó okwo.

⁴¹ “M za m nanarnu oznarni hite n'aka badnu. ⁴² M magwu m anu, anu nwée owhnun'anya Chiokike nu mkpoma anu. ⁴³ M ji m rewhna Nda m va, anu kwége m, kovu o buru nu nye berere jiri rewhna a va, anu jeegweru a. ⁴⁴ Ndaa kpa anu jeekwe, hne anu

noopio oznarni ke badnu, kovu anu nwée rikne pio oznarni ke hi n'aka nye ke bu Chiokike kpoi va.

⁴⁵ “Anu chéko nu m jobno anu nhne nu ruwhnu Nda m. Kovu o bu Mozizi nye anu kwnataru mkpoma, jobno anu nhne. ⁴⁶ O buru nu anu kweruru Mozizi n'ezi, anu jeekweru m, kwnornu nu o gbaru nhne gbasiri m. ⁴⁷ Kovu hne anu kwége nhne Mozizi gbaru n'okwukwo nsọ, ndaa kpa anu jeekweru nhne me nookwu?”

6

Jizosi nyernu pokwu badnu isne wiri

(*Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17*)

¹ Nga ka mekworu, Jizosi whe aznu Osimini Galili (ka bu Osimini Taberasi). ² Agida ele badnu snornu a, kwnornu nu be whnurnu ernu nduehni o rnurnu, nga o gworu ele nriria. ³ Jizosi pnezne n'olu rugwu daziri eli, ya nu ele sno apna a. ⁴ Ige Iriri Ogawhe ele Ju zi ndundu.

⁵ Nga Jizosi lehnataru anya whnu agida ele badnu naavakwnusi a, o kanu Filipu, “Ndaa hne a joozuya wiri a jeenye igbudu ele ka?” ⁶ Ka bu ma o kpa Filipu iru, kwnornu nu o magwu nhne o jeeme.

⁷ Filipu saru a, “O buru nu a zu bredi riwhu mkpuru iwai lawuru, o jeezu ma nye obula ri mati mati.” ⁸ Otu nu rime ele sno apna a, Anduru, nwene rukna Saimoni Pita, kaa, ⁹ “Otu wikoro mati zi hna nye ji ike bredi bali* isne nu aznu mati mati lawuru. O za nhne kam bu n'esilawuru igbudu ele badnu ka.”

¹⁰ Jizosi kanu be, “Anu kanu be daziri eli.” Agida achara zi pii. Kpakara ele badnu wam daziri eli, be hna lele pokwu ele rukna isne. ¹¹ Jizosi gweru bredi wam, tu mmamma, nyee kpakara ele wam dazigwu eli. O gweru aznu wam mee kwno kpam. Be ri, riji ruwho be.

* **6:9** bali Ka bu ikpa be ji neeme bredi.

¹² Nga be rikworu, Jizosi kanu ele sno apna a, “Anu tutukota kpakara ruvnuruvnu ke gwnarnu, o za ke whu.” ¹³ Be tutukota kpakara ruvnuruvnu a, ke jiri nri nu nkita lawuru hite n'ike bredi balu isne wam ke ele badnu riri.

¹⁴ Ele zi nga Jizosi rnurnu ernu ndu-ehni ka karu, “N'ezi oka, ka bu nye owhnurninya wam ke jaava n'owa.”

¹⁵ Nga Jizosi whuru nu be noopio o chni a eze nu rikne, o hi n'esilawuru be whoga, ya nu nsunu a zne n'olu rugwu.

Jizosi znernu izne n'olu mini

(*Mat 14:22,33; Mak 6:45-52*)

¹⁶ N'ogbednachi, ele sno apna a zne osimini. ¹⁷ Be bna n'ogbo neewhe aznu osimini kiyari neezne Kapanom. Jizosi yavave hne be zi tem du n'abali. ¹⁸ Okne ruwhere nu abaka-mini neewhe n'olu mini. ¹⁹ Ele sno apna a kwogbo nhne nu lele maili eto mobu eno nga be whurnu Jizosi naavakwnusi be, neezne izne n'olu mini. Be tu ogwnu k'agida. ²⁰ Kovu Jizosi kanu be, “Anu tuko ogwnu, o bu mawa.” ²¹ Be kweru a, o bnakwnusi be nu rime ogbo, ngangam ogbo be du n'eli wam be neezne.

Ele badnu noopio Jizosi

²² N'ekile a, agida ele badnu ele zi n'aznu osimini kiyari maharu nu otu ogbo mati zi pi whogalam vuru ele sno apna Jizosi kpoi. Jizosi snoge be. ²³ Ogbo ele ke berere hiri nu Taberasi va nu ngeri hne ele badnu wam riri bredi, nga Nyenwe ai tukparu mmamma. ²⁴ Nga ele badnu wam whurnu nu Jizosi zila pi, ma ele sno apna a, be bna n'ogbo wam zne Kapanom noopio Jizosi.

Jizosi bu Wiri ke Budnu

²⁵ Nga ele badnu wam whurnu a n'aznu osimini kiyari, be sikwa a, “Nye-zni-nhne, ndaa nga i varu hna?”

²⁶ Jizosi saru be, “Me kanu anu ezi oka, anu noopio m kwnornu nu anu rijiri ruwho nu bredi me nyernu anu,

o buo kwnornu nu anu whurnu ernu ndu-ehni. ²⁷ Anu dogbu ehni anu n'ernu kwnornu nu wiri ke nooro oro, tnunuma, anu dogbu ehni anu n'ernu kwnornu nu wiri ke jaazi tem du budnu kwó okwo, ke Nnwó ke Badnu neenye anu. Ya bu nye Chiokike nyernu rikne o mee kpan.”

²⁸ Be sikwa Jizosi, “Kini bu nhne a jeeme ma a ru ernu Chiokike?”

²⁹ Jizosi saru be, “Ka bu ernu Chiokike, anu kweru nu nye wam o ziyaru.”

³⁰ Be sikwa a, “Kini bu ernu ndu-ehni i jeeji gesi ma a whurnu, kweru? Kini bu nhne i jeeme? ³¹ Ele nda ai oknani riri mana n'eli chna chna chna, lele kpa okwukwo nsó kwuru, ‘O nyernu be bredi ke hi n'oligwe va, be ri.’ ”

³² Jizosi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, o buo Mozizi nyernu anu bredi ke hi n'oligwe va, kovu Nda m neenye anu ezi bredi ke hi n'oligwe va. ³³ Kwnornu nu bredi ke Chiokike neenye bu nye wam ke hi n'oligwe va, bu nye neenye ele owa budnu.”

³⁴ Be kaa, “Nda-ai-kwu, neenye ai bredi ka kpakara ige.”

³⁵ Jizosi kanu be, “Mawa bu bredi ke neenye budnu, nye vakwnusiri m, wiri jógwnu a ría ría, nye kweru nu me, akpíri jóokpo a bekwnu ría ría.

³⁶ M karu m, anu whurnu m, kovu anu kwége. ³⁷ Nye obula ke Nda m nyernu m jaavakwnusi m, m jáachihala a ría ría. ³⁸ Kwnornu nu m hiri m n'oligwe hiedna mee echiche nye ziyaru m, o buo o mee echiche m. ³⁹ Ka bu echiche nye ziyaru m, me túwhu nye obula ke o nyernu m, kovu me mee ma be hi n'enwu lizo n'obochi ipne-aznu. ⁴⁰ Kwnornu nu ka bu nhne Nda m noopio, nye obula ke jowhnu Nnwó wam, kweru nu a, jeenwe budnu kwó okwo, m jeeme nye wam hi n'enwu lizo n'obochi ipne-aznu.”

⁴¹ Ele Ju bete o takpo megidne a, kwnornu nu o karu, “Mawa bu Bredi ke hiednarnu n'oligwe.” ⁴² Be kaa, “Nye ka o buo Jizosi nnwó Josefu? A magwu nda a nu nne a, ndaa kpa o naakaa nu o hi n'oligwe hiedna?”

⁴³ Jizosi kanu be, “Anu takpoma n'esilawuru ehi anu. ⁴⁴ O za nye jaavakwnusi m okwolem ma Nda m nye ziyaru m jodoru a vakwnusi m, m jeeme o lizo n'enwu n'obochi ipne-aznu. ⁴⁵ Ele owhnurninya gbaru a n'okwukwo nsu, ‘Chiokike jeezni kpakara ele badnu nhne.’ Nye obula ke bnoteru Nda nsni muhia nhne n'aka a, jaavakwnusi m. ⁴⁶ O za nye obula ke whnuleru Nda anya nu mbom, kwekolam nye wam ke hi hne Chiokike zi whnurnu Nda anya. ⁴⁷ Me kanu anu ezi oka, nye obula ke kweru nwernu budnu kwó okwo. ⁴⁸ Mawa bu wiri ke budnu. ⁴⁹ Ele nda anu oknani riri mana n'eli chna chna chna, be nwu. ⁵⁰ Kovu wiri ke hi n'oligwe hiedna, nye obula ke riri a, jonwu enwu. ⁵¹ Mawa bu wiri ke zi budnu ke hi n'oligwe hiedna. O buru nu badnu obula ri wiri ka, o jaazi budnu tim tom. Anu-ehni m bu wiri ke me jeenye owa ma be ziri budnu.”

⁵² Ka kpayaru odogbuta whuyaru n'esilawuru ele Ju. Be kaa, “Nwerukna ka, o jeenye ai anu-ehni a ma a ri?”

⁵³ Jizosi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, okwolem ma anu riri anu-ehni ke Nnwu ke Badnu, nwu onarna a, anu jeeuwe budnu nu rime anu. ⁵⁴ Nye obula ke jeeri anu-ehni m, nwu masi onarna m nwernu budnu kwó okwo. ⁵⁵ Kwnornu nu anu-ehni m bu wiri n'ezi, onarna m bu masi nhne be nwu onwo n'ezi. ⁵⁶ Nye obula ke jeeri anu-ehni m, nwu onarna m, wu nu rime m, m wu masi m nu rime a. ⁵⁷ Lele kpa Nda ke zi budnu ziyaru m, m zi m budnu kwnornu nu Nda m, kpam masi, nye obula ke jeeri anu-ehni m jaazi budnu kwnornu me. ⁵⁸ Ka bu wiri wam ke hi n'oligwe hiedna, o buo kpa nda anu oknani riri mana be nwu. Nye obula ke jeeri wiri ka jaazi budnu tim tom.” ⁵⁹ Ka bu nhne Jizosi kwuru nga o neezni nhne nu oro ogbako ele Ju zi nu Kapanom.

Ikwu-onu ke budnu kwó okwo

⁶⁰ Nga agida ele sno apna a nurnu oka a, be kaa, “Ikwu-onu ka siri rikne, nyele jeemeli a?”

⁶¹ Nga Jizosi mahiaru nu ele sno apna a naatakpo gbasiri oka ka, o kanu be, “Ka o mernu ovu we anu ehi sa? ⁶² Ndaa kpa o jonu nga anu jowhnu Nnwu ke Badnu lahna hne o zi nu mbom? ⁶³ Enine neenye budnu, badnu etekne nwée rikne mee nhne obula. Oka me nookwunu anu bu enine bu masi budnu. ⁶⁴ Kovu agwna anu kwege.” Jizosi magwu hite n'oziri ele kwe ekwe nu nye jeere a. ⁶⁵ O kanu be, “Ka kpayaru me jiri kanu anu nu o za nye jaavakwnusi m, okwolem ma Nda m nyernu a rikne o mee kpam.”

⁶⁶ Hite nu nhne Jizosi kwuru, agida ele sno apna a lahna aznu kwnornu nu ikwu-onu ka, be snoge a berere. ⁶⁷ Jizosi sikwa nri nu badnu lawuru wam ele sno apna a, “Anu jaalahna masi?”

⁶⁸ Saimoni Pita, kaa, “Nyenwe ai, a jaalakwnusi nyele? I nwernu ikwu-onu ke neenye budnu kwó okwo. ⁶⁹ Kitna, a kweru, mahia masi nu i bu nye nsu ke Chiokike.”

⁷⁰ Jizosi kanu be, “Me hohiaru anu nri nu ebo, kovu otu nyenum nu rime anu bu ekwensu.” ⁷¹ O nookwu gbasiri Judasi, nnwu Saimoni Isikarioti, kwnornu nu Judasi jeere a, o bu n'ezi nu o bu otu nu rime nri nu badnu lawuru wam ele sno apna Jizosi.

7

Jizosi nu rumu nne a

¹ Nga ka mekworu, Jizosi neezneghari nu rime Galili. O chola o zne Judiya kwnornu nu ele Ju noopio o gbu a. ² Ige Iriri Oro Igwugwu ele Ju zi ndundu. ³ Rumu nne Jizosi kanu a, “Whoga hna zne Judiya ma ele sno apna i whnurnu ernu i nonu. ⁴ Nye piuru ma ele badnu mahia nye o bu rnu ernu tugwaru otugwa. Mee ma owa whnurnu ernu i nonu.” ⁵ Rumu nne a kwuru ka kwnornu nu be kwele nu ya.

6 Jizosi kanu be, "Ige m yooduge, kovu ige anu zi n'aka anu. 7 Ele owa jéenwe rikne sno anu iro, kovu be snornu m irno, kwnornu nu m naakaa nu ernu be buo oma. 8 Anu zne n'Iriri ka, m jáava n'Iriri ka kitna, kwnornu nu ige m yooduge." 9 Nga Jizosi kwukworu kpa, o dazigidne nu Galili.

Jizosi znernu Iriri Oro Igwugwu

10 Nga rumu nne a znernu Iriri wam, Jizosi snornu be zne Iriri wam nu mgwugwa, o buo nu ruwhnu ohna. 11 Ele Ju zi noopio a n'Iriri wam, be neesikwa, "Ndaa hne o zi?"

12 Agida ele badnu notnurita n'esilawuru be, be naakaa, "O bu nye oma." Ele berere naakaa, "Oza, o nooduwhu ele badnu." 13 Kovu o za nye nookwuhia nhne gbasiri a nu ruwhnu ohna, kwnornu nu be notu ogwnu ele risi ele Ju.

14 N'esilawuru Iriri wam, Jizosi znernu n'Oro Nso Chiokike bete neezni nhne. 15 Nhne o neezni jiri ele risi ele Ju anya, be kaa, "Nwerukna ka mulele nhne, ndaa kpa o jiri mahia nhne?"

16 Jizosi saru be, "Nhne me neezni buo ikwu-onu ke m, kovu ke nye ziyaru m. 17 Nye obula ke jeeme echiche nye ziyaru m, nye wam jaamahia ma nhne me neezni ma o hi n'aka Chiokike mabu o hi n'aka ke m. 18 Nye nookwu nhne aka ke a, noopio igwugwu ke ehni a, kovu nye noopio igwugwu nye ziyaru a bu nye ezi oka, aghigho zila nu rime a. 19 O buo Mozizi nyernu anu iwu? Kovu o za otu nu rime anu ke naabita iwu. Kini mernu anu noopio o gbu m?"

20 Ele badnu wam kaa, "I bu nye renwu ojo nwugwu. Nyele noopio o gbu i?"

21 Jizosi kanu be, "M rnurnu m otu ernu ndu-ehni, o ji anu anya. 22 Mozizi nyernu anu iwu o kpa rumu anu nka (o bu n'ezi nu okpa nka hige n'aka Mozizi, kovu o hi n'aka ele gbaka), anu naakpa rumu anu nka n'Obochi Ozukwa Inwe. 23 O buru nu

anu naakpa rumu anu nka n'Obochi Ozukwa Inwe, ma anu bita Iwu Mozizi, ndaa kpa ovu ji neewe anu ehni kwnornu nu m gworu m nye nriria n'Obochi Ozukwa Inwe? 24 Anu kpe ikpe hite nu nhne anya nowhnu, kovu anu kpe ikpe buru oma."

Jizosi, o bu ya bu Mezaya?

25 Agwna ele zi nu Jeruselem kaa, "Ka o buo nye be noopio o gbu? 26 Le, o nookwu oka n'ohna, o za nye nookwu nhne obula megidne a. Ele risi ai be magwu nu nye ka bu Karaisi n'ezi?"

27 Kovu nga Karaisi jaava, o za nye jaamahia hne o jeehi va. Kovu kpakara ai magwu hne nwerukna ka hi va.

28 Kpa Jizosi neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, o gweru okne nkoli siwama lulo, kaa, "Anu magwu nye me bu, anu magwu masi hne me hi va, kovu m vage m nu rikne aka m, nye ziyaru m bu ezi oka. Anu ma nye o bu. 29 Kovu m maam nye o bu, kwnornu m hi m hne o zi va, ya ziyaru m."

30 Be pio kpa be joonwugwu a, kovu o za nye tukwasiri a aka, kwnornu nu ige a yooduge. 31 Kovu agida ele badnu n'esilawuru igbudu badnu wam kweru nu ya, be kaa, "Nga Karaisi jaava, o jorunu ernu ndu-ehni kakwo ke nwerukna ka norunu?"

Be ziznernu ele nse be nwudne Jizosi

32 Ele Farisi nurnu nhne igbudu ele badnu wam nookwu gbasiri a, be nu ele risi ariohna zizne ele neese Oro Nso Chiokike ma be nwugwu Jizosi. 33 Jizosi kaa, "Me nu anu jaazi ige mati, omekwo, m lakwnusi nye ziyaru m. 34 Anu joopio m, anu jowhnu m, kwnornu nu anu jéenwe rikne va nhne me naala."

35 Ele risi ele Ju sikwa ehni be kaa, "Ndaa hne o jeezne hne a jopiohiali a? O jeezne hne ele Ju wu n'esilawuru ele Giriki, zni ele Giriki nhne? 36 Kini bu risi nhne o nookwu? O karu, 'Anu joopio m, kovu anu jowhnu m, hne me neeze anu jéenwe rikne va.' "

Osimini ke neenye budnu

³⁷ N'okne obochi ipne-aznu ke Iriri wam, Jizosi gwuzoru, gweru okne nkoli siwama, kaa, "Nye obula ke akpiri nokpo bekwnu, o vakwnusi m, nwornu mini. ³⁸ Lele kpa okwukwo nsò kwuru, 'Nye obula ke kweru nu me, osimini ke mini budnu jeehi nu rime ruwho a naagbahia.' " ³⁹ Jizosi kwuru ka kwnornu nu Enine Nso ke ele kweru nu ya jaanahia. N'ige wam be ényene Enine Nso, kwnornu nu be ényene Jizosi igwugwu.

Okewa n'esilawuru ele badnu

⁴⁰ Agwna ele zi n'igbudu ele badnu wam, nga be nuru ikwu-onu ka, be kaa, "N'ezi, nwerukna ka bu nye owhnurninya wam."

⁴¹ Ele berere kaa, "O bu Karaisi."

Kovu ele berere kaa, "Karaisi o jeehi nu Galili va? ⁴² Okwukwo nsò kwuru nu Karaisi jeehi nu avnurnu Devidi va, nu be joomu a nu Betilehem, eli-ohna hne Devidi wuru." ⁴³ Ka kparyu okewa n'esilawuru igbudu ele badnu wam kwnornu nu Jizosi. ⁴⁴ Agwna be piuru o nwudne a, kovu o za nye tukwasiri a aka.

Okwe ekwe ke ele risi ele Ju

⁴⁵ Omekwo, ele neese Oro Nso Chiokike lahnakwnusi ele risi ariohna nu ele Farisi, be sika be, "Kini mernu anu nwuyagele a?"

⁴⁶ Ele nse wam saru be, "O za nye kwuleru oka lele kpa nwerukna ka kwuru."

⁴⁷ Ele Farisi sika be, "O duhie masila anu sa? ⁴⁸ O nwernu otu nye Farisi mobu ele risi ele Ju ke kweru nu ya sa? ⁴⁹ Ele ka maá nhne obula gbasiri iwu, ovu onu Chiokike zi nu risi be."

⁵⁰ Otu nye Farisi rewhna a bu Nikodimosi, nye znekwnusiri Jizosi n'abalj, kanu be, ⁵¹ "Iwu aj za naama badnu ikpe si o nuna nhne hi n'onu a, nu nhne o mernu."

⁵² Be saru a, "I bu masi nye Galili sa? Lekasi nu nhne be gbaru

n'okwukwo nsò, o za nye owhnurninya ke hi nu Galili whuya."

[⁵³ Be gbasia, nye obula la n'oro a.

8

Nwerinya be nwugwuru

n'oyi

¹ Jizosi znernu nu Rugwu Olivu. ² N'onu osisi, o lahna n'Oro Nso Chiokike, kpakara ele badnu gba a gburugburu, o daziri eli bete neezni be nhne. ³ Ele zni iwu ele Ju nu ele Farisi kwuyanu a otu nwerinya be nwugwuru n'oyi, be gwuzote a n'esilawuru be. ⁴ Be kaa, "Nye-zin-hne, a nwugwuru nwerinya ka hne ya nu nyerukna dnanyi. ⁵ N'iwu aj, Mozizi karu be gweru akaworugwu tugbu a. Kini bu nhne i kwuru?" ⁶ Be kwuru ka naakpa a iru ma be bno Jizosi nhne.

Kovu Jizosi whudnahie eli gweru mkpaka a gba nhne nu rizna. ⁷ Be zi koriri neesikwa a, o lizo, kanu be, "Nye obula n'esilawuru anu ke mekolele mmehie beru osno tu a akaworugwu." ⁸ O whudnahie eli berere naagba nhne nu rizna.

⁹ Nga be nuru a, be hite nu nye okno badnu du nu nye mati, otu otu be whoga kwo. O gwnata Jizosi nu nwerinya wam. ¹⁰ Jizosi lizo, sika a, "Nwerinya, ndaa ele noobno i nhne? O za nye gwnarnu ke jaama i ikpe?"

¹¹ Nwerinya wam kaa, "O za, su Nda-aj-kwu."

Jizosi kanu a, "M mage m masi m ji ikpe, kovu la, i meama mmehie berere."]

Jizosi, iwhne ke owa

¹² Jizosi kakwnonu be, "Mawa bu iwhne ke owa. Nye obula ke joosno m jeenwe iwhne ke budnu, o jeezne izne n'ochichiri."

¹³ Ele Farisi kaa, "I naagbanu ehni i akebne kitna, nhne i nookwu buo ezi oka."

¹⁴ Jizosi saru be, "O bubedi nu m naagbanu ehni m akebne, nhne me nookwu bu ezi oka, kwnornu nu m magwu m hne me hi nu hne me

neezne. ¹⁵ Anụ neekpe ikpe lele badnụ. M zá m neekpe nye obula ikpe. ¹⁶ Ọ bụru nụ me kpe ikpe, ikpe m ziri ezi kwnornu nụ me nụ nsnụnu m zá n'ikpe, me nụ Nda m nye ziyaru m zị. ¹⁷ Be gbarụ a n'iwu anụ, nụ akebne badnụ lawuru gbarụ bụ ezi oka. ¹⁸ M gbanụ m ẹhni m akebne, Nda m nye ziyaru m gbakwnonu m akebne.”

¹⁹ Be sịkwa a, “Ndaa hne Nda ị zị?” Jizọsi sarụ be, “Anụ máa m, anụ máa masị Nda m. Ọ bụru nụ anụ magwụ nye me bụ, anụ znernu amahia Nda m.” ²⁰ Jizọsi kwuru kpakara nhne ka nga o neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, nụ rime hne be naabita igbe iwai. Ọ zá nye tukwasiri a aka megidne a kwnornu nụ ige a yáavage.

Anụ jéezneli hne me neezne

²¹ Jizọsi kanụ be berere, “M jaala, anụ joopio m, anụ joonwu nụ rime mmehie anụ. Anụ jéenwe rikne va hne me jaala.”

²² Ele risi ele Ju kaa, “Ọ kaa nụ a jáavali hne ọ naala. O joogbu ẹhni a sa?”

²³ Jizọsi kanụ be, “Anụ hi hna, kovu m hi m n'olu va. Anụ bụ ele ọwa ka, kovu m búo m nye ọwa ka. ²⁴ Ọ bụ nhne me jiri kanụ anụ nụ anụ joonwu nụ rime mmehie anụ. Ọ bụru nụ anụ kwége nụ m bụ m nye me bụ, anụ joonwu nụ rime mmehie anụ.”

²⁵ Be sịkwa a, “Ị bụ nyele?” Jizọsi kanụ be, “M bụ m nye me karụ nụ m bụ m n'oziri. ²⁶ M nwernu m agida nhne me jookwu n'ikpe megidne anụ. Kovu nye ziyaru m bụ ezi oka, m jaakanụ ọwa nhne me nurnu hite n'onu a.”

²⁷ Be ghóyage nhne o nookwu gbasiri Nda. ²⁸ Ka kpayaru, Jizọsi kannụ be, “Nga anụ jeegwelizo Nnwọ ke Badnụ olu, ige wam anụ jaamahia nụ m bụ m nye me bụ. Ọ zá nhne ke me neeme nụ rikne aka ke m, kovu m neezni kpakara nhne Nda m znirni m. ²⁹ Nye wam ziyaru m dagwunu m, ọ ghárula me nụ nsnụnu m rịa rịa, kwnornu nụ m neeme nhne naamasị

a kpakara ige.” ³⁰ Agida ele nurnu nhne Jizọsi kwuru kwere nụ ya.

Badnụ nwernu ẹhni a n'ezi

³¹ Jizọsi kanụ ele Ju ele ke kwere nụ ya, “Ọ bụru nụ anụ dazigidne n'ikwu-onu m, anụ jọoburu ele sno apna m n'ezi. ³² Anụ jaamahia ezi oka, ezi oka wam jeeme anụ nwernu ẹhni anụ.”

³³ Be sarụ Jizọsi, “A bụ rumu Ebereham, a búkolele ọhi n'aka badnụ obula. Ndaa kpa ị naakaa nụ a jeenwernu ẹhni aị?”

³⁴ Jizọsi sarụ be, “Me kanụ anụ ezi oka, nye obula ke neeme mmehie bụ ọhi ke mmehie. ³⁵ Ọhi zá naadazigidne n'oro tim tom, kovu nnwọ nwe ọro okwnukokwnu. ³⁶ Ọ bụru nụ Nnwọ jeeme anụ nwernu ẹhni anụ, anụ jeenwernu ẹhni anụ n'ezi. ³⁷ M magwụ m nụ anụ bụ rumu Ebereham, kovu anụ noopio o gbu m, kwnornu nụ anụ kwége ikwu-onu m. ³⁸ M naakanụ anụ nhne Nda m gesiri m, kovu anụ neeme nhne nda anụ kannụ anụ.”

³⁹ Be sarụ a, “Ebereham bụ nda aị.” Jizọsi kanụ be, “Ọ bụru nụ Ebereham bụ nda anụ n'ezi, anụ jọornu ẹrnu Ebereham nurnu. ⁴⁰ Nhne me mernu bụ ọ kanụ anụ ezi oka me nurnu n'onu Chiokike, anụ noopio o gbu m. Ebereham méne kpam. ⁴¹ Anụ neeme nhne anụ nda anụ mernu.”

Be kaa, “Chiokike bụ Nda a nwernu kpọi. A búo rumu oyi.”

Rumu ke Ekwensu

⁴² Jizọsi kanụ be, “Ọ bụru nụ Chiokike bụ Nda anụ n'ezi, anụ znernu ọwhnu m n'anya, kwnornu nụ m hi m hne Chiokike zị whuya, va hna. M váge m nụ rikne aka ke m, kovu ya ziyaru m. ⁴³ Nhne mernu anụ ghóyage nhne me nookwu, ọ bụ nụ anụ bnóge nsni n'ikwu-onu m. ⁴⁴ Anụ bụ rumu nda anụ Ekwensu, anụ jọornu ẹrnu nda anụ noopio. Ọ bụ nye noogbu badnụ hite n'opanizo. Ọ zila n'ezi oka, kwnornu nụ ezi oka zá nụ rime a. Omen'eli a bụ ọ gha aghalaghala, kwnornu nụ o bụ nye aghalaghala nụ nda kpakara

aghalaghala. ⁴⁵ Me nookwunu anụ ezi ọka, kọvu anụ zá neekweru m. ⁴⁶ Nyele n'esilawuru anụ jaama m ikpe mmehie? Ọ bụru nụ me kanụ anụ ezi ọka, kịni mernu anụ kwége m? ⁴⁷ Nye ọbula bụ ke Chiokike jooobno nsni ikwu-ọnu Chiokike. Kọvu anụ jóobno nsni kwnornu nụ anụ búo ele ke Chiokike.”

Jizọsi nụ Ebereham

⁴⁸ Ele Ju sarụ Jizọsi, “A kwukwaru nkari nga a kwuru nụ i bụ nye Same-ria ke renwu ojo nwugwu.”

⁴⁹ Jizọsi kanụ be, “Ọ zá renwu ojo nwugwu m, kọvu m neenye Nda m igwugwu, kọvu anụ zá neenye m igwugwu. ⁵⁰ M zá m noopio igwugwu ke m. O nwernu nye ke noopio igwugwu m, nye wam bụ nye ikpe. ⁵¹ Me kanụ anụ ezi ọka, ọ bụru nụ nye ọbula bita ikwu-ọnu m, ọ jóowhnu enwu anya rịa rịa.”

⁵² Ele Ju kanụ a, “Kịtna hne a mahiaru nụ renwu ojo nwugwu i. Ebereham nụ kpakara ele ọwhnurninya nwurnu enwu. I zị hna naakaa nụ nye ọbula ke jaabita ikwu-ọnu i jóonwu ọnu rịa rịa. ⁵³ Nda a Ebereham nwurnu enwu. I kákwole Ebereham nụ ele ọwhnurninya ele nwurnu enwu. I che nụ i bụ di nyele?”

⁵⁴ Jizọsi sarụ, “Ọ bụru nụ me nyee ẹhni m igwugwu, ọ zá nhne ọ bụ. Nda m nye anụ naakaa nụ ọ bụ Chiokike anụ neenye m igwugwu. ⁵⁵ Ọ bụ n'ezị nụ anụ máam nye ọ bụ rịa rịa. Kọvu m maam nye ọ bụ. Ọ bụru me kaa nụ m máam nye ọ bụ, m jọoburu nye aghalaghala lele anụ, kọvu m magwu m nye ọ bụ, m naabita ikwu-ọnu a. ⁵⁶ Nda anụ Ebereham nwernu ovu oso n'ọnu nụ ọ jọowhnu ọbochi m, ọ whnụ masi a, ọ nwudnarnu.”

⁵⁷ Ele Ju kanụ a, “I yóoduge nri awaha isne, i whnurnu Ebereham n'eziz?”

⁵⁸ Jizọsi kanụ be, “Me kanụ anụ ezi ọka, m zị m sụ be murnu Ebereham.” ⁵⁹ Be chiri akaworugwu be jootugbu a, kọvu Jizọsi tugwa ẹhni a, hi n'Oro Nso Chiokike whoga.

9

Jizọsi gwọru nye be murnu n'isni

¹ Kpa Jizọsi neewhe, ọ whnụ otu nyerukna be murnu n'isni. ² Ele sno apna a sịkwa a, “Nye-zni-nhne, ọ bụ mmehie nyele mernu be murnu nwerukna ka n'isni? Mmehie ke a sọbu ke ele murnu a?”

³ Jizọsi kaa, “Isni kpuru a búo kwnornu nụ mmehie ke a mọbu ke ele murnu a. Kọvu o kpuru isni ma ẹnu Chiokike whuya iwhe n'ẹhni a. ⁴ A jaazi nọornu ẹnu nye wam ziyaru m kpa ọbochi gwnarnu, kwnornu nụ abali vawa, nga ọ zá nye jeenwe rikne rnu ẹnu. ⁵ Kpa me ziko n'owa, mawa bụ iwhe ke ọwa.”

⁶ Nga o kwukworu ka, ọ gbusa ọnu-mini n'eli, gweru ọnu-mini wam me ọrura, o te ọrura wam n'anya nwerukna wam. ⁷ O kanụ a, “Zne sụ ruwhnu i n'Olulu Mini Sailom” (ke bụ nye be ziznenu). Nwerukna wam zne, sụ ruwhnu a, hiehna nọowhnu ọsno.

⁸ Ele agbatibi a nụ ele whnurnu hne ọ nọorio nhne nụ mbom sịkwa, “Ka ọ búo nwerukna wam dazi eli nọorio nhne?”

⁹ Agwna be kaa, “Ọ bụ ya.”

Ele berere kaa, “Ọza, o yiri ya.”

Kọvu nwerukna wam karu, “Ọ bụ mawa.”

¹⁰ Be sịkwa a, “Ndaa kpa anya i jiri kpume?”

¹¹ O saru, “Otu nwerukna be kwu Jizọsi mernu ọrura tesi n'anya m, kanu m, ‘Zne n'Olulu Mini Sailom sụ ruwhnu,’ kpa me snurnu, m whnurnu m ọsno.”

¹² Be sịkwa a, “Nda hne ọ ziz?”

O kaa, “M máam.”

Ele Farisi nọtule ọgwugwo wam

¹³ Be kwuznenu ele Farisi nwerukna wam kpuru isni nụ mbom.

¹⁴ Jizọsi mernu ọrura kpume anya nwerukna wam n'Ọbochi Ozukwa Inwe. ¹⁵ Ele Farisi sịkwa nwerukna wam berere kpa o jiri nọowhnu ọsno. O kanu be, “O yisiri ọrura n'anya,

m sñu ruwhnu m, kítna, m ñowhnu ọsno.”

¹⁶ Agwna ele Farisi kaa, “Nwerukna ka híge nù hne Chiokike zì va, kwnornu nù ọ zà naabìta iwu ke Ọbochi Ozukwa Inwe.”

Ele berere kaa, “Ndaa kpa nye mmehie jeenwe rikne rñu ẹrnu ndu-ẹhni ele ka?” Ka vuyarù okewa n'esilawuru be. ¹⁷ Ele Farisi sịkwa kwno nwerukna wam berere, “Ndaa nhne ì kwuru gbasìri nye wam kpumernu anya ì?”

Ọ sarù be, “Ọ bụ nye ọwhnurninya.”

¹⁸ Kọvu ele risi ele Ju kwége nù o kpuru isni nù mbòm kọvu ñowhnu ọsno kítna tem be sukwu ele murnu nwerukna wam. ¹⁹ Be sịkwa be, “Ka ọ bụ nnwọ anù, nye anù karù nù o kpuru isni nga anù murnu a? Ndaa kpa o jiri ñowhnu ọsno kítna?”

²⁰ Ele murnu a sarù be, “Ọ bụ n'ezì nù ọ bụ nnwọ aì, nye a murnu n'isni.

²¹ Kọvu a máa kpa o jiri ñowhnu ọsno kítna mọbu nye kpumernu anya a. Anù sịkwahia a, ọ bụ okno badnù, o jookwulinu ẹhni a.” ²² Ele murnu a kwuru ka kwnornu nù be ñotu ogwnu ele risi ele Ju. Kwnornu nù ele risi ele Ju kwekọtaru nù nye ọbula ke jookwuhia nù Jizọsi bụ Karaìsì, be jaachìhala a n'oro ọgbako ele Ju. ²³ Ka kpahìaru ele murnu a karù, “Ọ bụ okno badnù, anù sịkwa a.”

²⁴ Be sukwu kwno nwerukna wam be murnu n'isni, be kanù a, “Nye Chiokike ọznarni, a magwù nù nwerukna ka bụ nye mmehie.”

²⁵ Nwerukna wam kaa, “M máam ma ọ bụ nye mmehie, ma ọ búo nye mmehie. Kọvu otu nhne bụ ke me mahìaru, m kpuru m isni nù mbòm, kítna m ñowhnu ọsno.”

²⁶ Be sịkwa kwno a, “Kini bụ nhne o mernu ì? Ndaa kpa o jiri kpume anya ì?”

²⁷ Ọ sarù be, “M kannù m anù nù mbòm, anù kwéle o bno nsni. Anù pioru ọ nù a berere? Anù noopio ọ bụru ele sno apna a sa?”

²⁸ Be kpasì a iwhnerne, kaa, “Ì bụ nye sno apna nye ka, a bụ ele sno apna Mozizi. ²⁹ A magwù nù Chiokike

kwunnu Mozizi ọka, kọvu nye ka, a máa hne o hi va.”

³⁰ Nwerukna wam sarù be, “Ka bụ nhne tù n'anya, anù máa hne o hi va, kọvu o kpumernu anya m. ³¹ A magwù nù Chiokike zà noobnonu ele mmehie nsni, kọvu o noobnonu ele ñosobisinu a nsni bụ ele neeme nhne naamasì a. ³² Ke ọwa panìzoru, ọ zà nye nùleru nù o nwernu nye kpumernu anya nye be murnu n'isni. ³³ Ọ bụru nù nwerukna ka híge n'aka Chiokike, o jéenwe rikne mee nhne ọbula.”

³⁴ Be sarù a, “Be murnu ì, znùlizo ì nù rime mmehie. Ì jọobu nye jeeznì aì nhne sa?” Be chìhala a nù rime ọro ọgbako ele Ju.

Isni ke Enine

³⁵ Nga Jizọsi nurnu nù be chìhalaru a, o pohia a, kaa, “Ì kweru nù Nnwọ ke Badnù?”

³⁶ Nwerukna wam sịkwa Jizọsi, “Nda-aì-kwu, kanù m nye ọ bụ ma m kweru m nù ya.”

³⁷ Jizọsi kanù a, “Ì whnùnám a, ọ bụ nye nookwunu ì ọka kítna.”

³⁸ Nwerukna wam kaa, “Nyenwe aì, m kweru m.” Ọ kponu a risi n'ẹli.

³⁹ Jizọsi kaa, “M varù m n'owa o kpe ikpe, ma ele kpuru isni whnurnu ọsno, ma ele ñowhnu ọsno kpu isni.”

⁴⁰ Agwna ele Farisi zì hne ọ zì nurnu nhne o kwuru, be sịkwa a, “A bụ ele isni masì?”

⁴¹ Jizọsi kaa, “Ọ bụru nù anù kpuru isni, ikpe mmehie ba mána anù, kọvu anù karù nù anù ñowhnu ọsno, anù bụ ele ikpe mmehie marnù.”

10

Jizọsi ọmamána nye znù atnurnu

¹ Jizọsi kaa, “Me kanù anù ezi ọka, nye ọbula ke gála nù ọnu-mgbo bna n'oro atnurnu, kọvu garù apna berere bna, bụ nye buznu n'ezì. ² Nye ke garù n'ọnu-mgbo bna n'oro atnurnu bụ nye ñoznu atnurnu. ³ Nye neese ọnu-mgbo jaagbanù a ọro, rùmu atnurnu a nurnu nkọli a, o sukwu rùmu atnurnu a nù rẹwhna be, duru be whọga. ⁴ Nga

ọ chíhiaru be, ọ beru be ọsno, rụmu atnụrnu a snornu a n'aznụ, kwnornu nụ be magwụ nkọli a. ⁵ Be jóosno nye berere, kọvu be jaagbawhu, kwnornu nụ be máa nkọli nye izne.” ⁶ Ka bụ elulu Jizọsi tnụnnu be, kọvu be ghóyage nhne ọ naakanụ be.

⁷ Jizọsi kanụ be berere, “Me kanụ anụ ezi ọka, mawa bụ ọnu-mgbo ke atnụrnu. ⁸ Kpakara ele beru m ọsno va bụ ele buznu n'ezí. Atnụrnu wam bnóne be nsni. ⁹ Mawa bụ ọnu-mgbo. Be jọoznohia nye ọbula ke jeehi nụ rime m bna, ọ jaabna nụ rime, whọga kwno n'ederezi, whnụ ọri ọ jaata. ¹⁰ Nye buznu varụ ma o znu buznu, gbu ogbu, lulu nhne, kọvu m varụ m ma be nwehia bụdnu, bụ bụdnu ke zuru ozu.

¹¹ “Mawa bụ ọmamarna nye znu atnụrnu. Ọmamarna nye znu atnụrnu jiknenu ọ nwunu atnụrnu a ẹnwu. ¹² Nye be gnornu ẹnụ, nye atnụrnu wam bụo ke a, jęsigbasi atnụrnu gbawhu nga ọ whnụrnu edu naava. Edu tagbu atnụrnu, chikeme kwo be. ¹³ Ọ gbarụ ęso kwnornu nụ atnụrnu bụo ke a, ọ bụ nye be gnornu ẹnụ, bụdnu rụmu atnụrnu wam zila a mkpa.

¹⁴ “Mawa bụ ọmamarna nye znu atnụrnu. M maam atnụrnu m, atnụrnu m magwụ m masi. ¹⁵ Lele kpa Nda m magwụ m, bụ kpa me magwụ Nda m. M nọotusanu rụmu atnụrnu m bụdnu m. ¹⁶ M nwernu m rụmu atnụrnu berere ke zá n'ogbori atnụrnu ka, m jeegweya be. Be masi jọonu nkọli m, kpakara be jọoburu otu ogbori atnụrnu. Be jeenwe otu nye znu atnụrnu. ¹⁷ Ka bụ nhne kpayarụ Nda m jiri whnụ m n'anya kwnornu nụ m kweru m ọ tūbita bụdnu m, ma m gwelizo a berere. ¹⁸ Ọ zá nye nanahia m bụdnu m. Mawa bítaru a hite nụ mkpọma m. M nwernu rikne ọ bíta a, m nwe masiri m rikne ọ gwelizo a. Ka bụ nhne Nda m nyernu m n'iwu.”

¹⁹ Ka kpayarụ okewa kwno n'esilawuru ele Ju. ²⁰ Agida be naakaa, “Ręnwu ojo nwụgwu a, ọ bụ nye ęra. Kini mernu anụ noobno a nsni?”

²¹ Kọvu ele berere kaa, “Nye ręnwu ojo nwụgwu, o jookwu ọka kpa? Ndaa kpa ręnwu ojo jookpumeli anya nye isni?”

Ókwe ekwe ke ele Ju

²² N'ige Iriri Onyewhete Ọro Nsọ Chiokike duru nụ Jeruselem, n'ige okirika, ²³ Jizọsi zị n'Ọro Nsọ Chiokike neezne izne nụ mgbemgbe ọro Solomoni. ²⁴ Ele Ju gba a gburugburu, znekwnusi a, kaa, “I bítaru a n'ọchichiri ogologo ige, kawamanụ aị ọ bụru nụ jịwa bụ Karaisi.”

²⁵ Jizọsi sarụ be, “M kannụ m anụ, kọvu anụ kwége. Ẹrnu ndu-ęhni me nọornu nụ ręwhna Nda m naagbanụ m akebne. ²⁶ Kọvu anụ kwége kwnornu nụ anụ bụo atnụrnu ke m. ²⁷ Atnụrnu ke m nọonu nkọli m, m maam be, be noosno m n'aznụ. ²⁸ M neenye be bụdnu kwó okwo, be jọonwu rịa rịa. Ọ zá nye nwernu rikne dọhala be n'aka m. ²⁹ Nda m nye nyernu m be kakwo kpakara nhne berere. Ọ zá nye nwernu rikne dọhala be n'aka Nda m. ³⁰ Me nụ Nda m bụ otu.”

³¹ Ele risi ele Ju tüturu kwno akaworugwu be jọotu a. ³² Jizọsi kanụ be, “M rnụrnu m agida ẹnụ ndu-ęhni nụ ruwhnu anụ ke Nda m nyernu m, ndaa ẹnụ ke anụ kwnornu nụ a nọotu m akaworugwu?”

³³ Ele Ju sarụ a, “A jọotu i akaworugwu kwnornu nụ ẹnụ ọma, kọvu kwnornu nụ i kwuluru Chiokike hne i bụ badnụ etekne, i neeme ęhni i Chiokike.”

³⁴ Jizọsi sarụ be, “Okwukwo nsọ anụ kwuru nụ Chiokike sukwuru be chi. ³⁵ O sukwuru be chi bụ ele nurnu ikwu-ọnu Chiokike, aghalaghala zila nụ nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ. ³⁶ Nda m hohiaru m, bíta m nsọ, ziya m n'owa. Ndaa kpa me nookwulu Chiokike kwnornu nụ m karụ m nụ m bụ m Nnwọ Chiokike? ³⁷ Anụ kwé, ọ bụru nụ m zá m nọornu ẹnụ Nda m. ³⁸ Kọvu ọ bụru nụ m nọornu ẹnụ Nda m, ọ bụbedi nụ anụ kwéle nụ me, anụ kweru n'ẹnụ m, ma anụ mahia nụ Nda m zị nụ rime m, me nụ rime

Nda m.” ³⁹ Be pio ọ nwudne a berere, kọvu o hi n'aka be whọgaru.

⁴⁰ Jizọsi lahna n'aznụ Osimini Jọdani kiyari, hne Jóni wụru mini nụ mbọm. Ọ daziri pji. ⁴¹ Agida ele badnụ vakwnusi a, kaa, “Jóni rnúge ẹrnu ndu-ẹhni, kọvu kpakara nhne Jóni kwuru gbasiri nwerukna ka bụ ezi ọka.” ⁴² Agida be kweru nụ ya pji.

11

Enwu Lazarọsi

¹ Otu nwerukna rẹwhna bụ Lazarọsi, nye wu nụ Bẹtani, dnarnụ ẹhni igbugbu. Bẹtani bụ hne Meri nụ nwene a rinya Mata wu. ² Ka bụ Meri wam ke wusiri Jizọsi mọno otute, gweru rukeri-ize a kwnosnama ọchi a, bụ nye nwene a rukna Lazarọsi dnarnụ ẹhni igbugbu. ³ Rụmu nne a rinya ziznenu Jizọsi izi kaa, “Nyenwe aị, enyi i ke i whnurnu n'anya naaria ari.”

⁴ Nga Jizọsi nurnu a, ọ kaa, “Ehni igbugbu ka jọbu ẹnwu Lazarọsi, kọvu o jeenye Chiokike igwugwu ma be hite nụ a nyee Nnwọ Chiokike igwugwu.”

⁵ Jizọsi whnurnu Mata nụ nwene a rinya nụ Lazarọsi n'anya. ⁶ Kọvu nga ọ nurnu nụ Lazarọsi naaria ẹhni igbugbu, ọ daziri nụ hne ọ zị ọbochi lawuru berere.

⁷ Omekwo, ọ kanụ ele sno apna a, “Anụ va ma a lahna Judiya.”

⁸ Ele sno apna a kanụ a, “Nye-zni-nhne, o gbúle ọkwnu ele Ju pioru ọ tụ akaworugwu, i naalahna kọriri pji?”

⁹ Jizọsi sarụ be, “Otu ọbochi nwernu nri nụ awa lawuru, nye ọbula ke znernu izne n'iwhehnie jọkpobi ọchi, kwnornu nụ ọ nọowhnu iwhe k'owa. ¹⁰ Kọvu ọ bụru nụ o zne izne n'abalị, ọ jọkpobi ọchi, kwnornu nụ ọ zị iwhe zị nụ rime a.”

¹¹ Nga Jizọsi kwukworu kpa, ọ kaa, “Lazarọsi enyi aị neezni anyarna, kọvu m jeezne ma m kpatne a.”

¹² Ele sno apna a kaa, “Nyenwe aị, ọ bụru nụ o neezni anyarna, ẹhni jọburu a ọma.” ¹³ Kọvu nhne Jizọsi nookwu bụ nụ Lazarọsi nwunam.

Kọvu be neech nụ ọ bụ ozni anyarna etekne.

¹⁴ Jizọsi kawhnomenu be, “Lazarọsi nwunam. ¹⁵ Mkpọma nọoso m n'ọnu kwnornu anụ, nụ m zila m hne ọ nwurnu, ma anụ kweru. Anụ lizọ ma a znekwnusi a.”

¹⁶ Tọmosi, nye be kwu Didimọsi (ke bụ ejima) kanụ ele sno apna a ibne a, “Anụ lizọ ma a snornu a zne, ma a snornu a nwụ ẹnwu.”

Jizọsi, olizọ n'ẹnwu nụ budnu

¹⁷ Nga Jizọsi vaduru, ọ whnurnu nụ be lilem Lazarọsi ọbochi ẹno wheru ewhe. ¹⁸ Bẹtani dula maịli lawuru hite nụ Jeruselem. ¹⁹ Agida ele Ju varu ọ kasi Mata nụ Meri mkpọma kwnornu ẹnwu nwene be rukna. ²⁰ Nga Mata nurnu nụ Jizọsi vawa, ọ whọga znekwnusi a, kọvu Meri daziri n'oro.

²¹ Mata kanụ Jizọsi, “Nyenwe aị, ọ bụru nụ i zị hna, nwene m rukna bọ ọ nwuna. ²² Kọvu m maam nụ nhne ọbula i rjoru n'aka Chiokike, o jeenye i ya.”

²³ Jizọsi kanụ a, “Nwene i rukna jeelizo berere.”

²⁴ Mata sa a, “M maam nụ o jeelizo berere n'ọbochi ipne-aznụ.”

²⁵ Jizọsi kanụ a, “Mawa bụ olizọ n'ẹnwu nụ budnu. Nye ọbula ke kweru nụ me, ọ bụrubi nụ ọ nwurnu ọnwu, ọ jaazi budnu. ²⁶ Berere kwno, nye ọbula ke zị budnu kweru nụ me jjonwu ẹnwu tim tọm. Mata, i kweru nhne me nookwu?”

²⁷ Mata sarụ, “Owe! Nyenwe aị, m kweru m nụ jị bụ Karaịsi, Nnwọ Chiokike ke varu n'owa.”

Jizọsi kwnarnu ẹkwna

²⁸ Nga Mata kwukworu ka, ọ lahna, sukwu Meri nwene a rinya ichne kanụ a, “Nye-zni-nhne zị hna, o noosukwu i.” ²⁹ Nga Meri nurnu ka, o lizọ wara wara ma o kwnusi Jizọsi. ³⁰ Jizọsi yáavaduge nụ rime ẹli-ọhna, ọ zị kọriri nụ hne Mata kwnusiri a. ³¹ Ele Ju be nụ Meri zị n'oro naakasi a mkpọma, snornu a nga be whnurnu nụ o lizoru wara wara whọga. Be

neeche nù o neezne akwna ẹkwna n'ilili.

³² Nga Meri duru hne Jizosi zi, whnu a, o dna n'eli n'ochi a, kaa, "Nyenwe aị, o buru nù i zi hna, nwene m rukna bó o nwuna."

³³ O meturu Jizosi nù mkpoma nga o whnuru Meri nù ele Ju sno a naakwna ẹkwna, o gbu a igbugbu nù mkpoma. ³⁴ O sika be, "Ndaa hne anu vubiri a?"

Be kaa, "Nyenwe aị, va whnuru."

³⁵ Jizosi kwnarnu ẹkwna.

³⁶ Ele Ju kaa, "Le, o whnuru a n'anya k'agida."

³⁷ Kovu agwna be kaa, "O kpumernu anya nwerukna kpuru isni, o bu nù o jeenwe rikne mee Lazarosi gharu o nwu enwu?"

Jizosi mernu Lazarosi hi n'enwu lizo

³⁸ O gbu kwno Jizosi igbugbu nù mkpoma, o zne n'ilili be gwuru nù rime rugwu, be jiri rugwu kpusni onu a. ³⁹ Jizosi kaa, "Anu gweme rugwu ka."

Mata, nwene rinya nwerukna wam nwuru onwu kaa, "Nyenwe aị, o jeenwe ẹknarna ojo, kwnornu nù tna bu obochi eno be liri a."

⁴⁰ Jizosi kaa, "Me kannu i nù i jowhnu igwugwu Chiokike o buru nù i jeekweru kpoi?"

⁴¹ Be vume rugwu wam. Jizosi lelizo anya n'olu, kaa, "Nda m, meka, kwnornu nù i bnonem me nsni. ⁴² M magwu m nù i noobnonu m nsni ige obula, kovu kwnornu nù ele ka zi hna m nookwu a ma be kweru nù ji ziyaru m."

⁴³ Nga o kwukworu ka, o gweru okne nkoli siwama, "Lazarosi, whuya." ⁴⁴ Nwerukna wam nwuru onwu whuya, nye be ji ikpe iznu whu a aka lawuru nù ochi lawuru, nù ikpe be jiri whu ruwhnu a. Jizosi kanu be, "Anu toma a, ma o la."

Be gbaru iznuznu o gbu Jizosi

(Mat 25:1-5; Mak 14:1,2; Luk 22:1,2)

⁴⁵ Agida ele Ju ele varu elekwa Meri whnuru nhne Jizosi mernu, kweru nù ya. ⁴⁶ Kovu agwna be laha kanu ele Farisi nhne Jizosi mernu. ⁴⁷ Ele Farisi nù ele risi arihna kwu ikwu kaa, "Ndaa nhne a neeme? Nwerukna ka noru agida enu ndu-ehni. ⁴⁸ O buru nù a gharu a, o neezne nù ruwhnu, kpakara ele badnu jeekweru nù ya. Ele Rom jaava lulu eli ai ma Oro Nso ai."

⁴⁹ Otu nyenum n'esilawuru be, rehna a bu Kayafasi, nye bu nye risi arihna n'awha wam, kaa, "Anu ma nhne ria ria. ⁵⁰ O buru oma nù otu badnu nwuhianu kpakara badnu enwu, ma kpakara mba gharu o whu etekne."

⁵¹ N'ezika, o kwuge nhne ka hite nù mkpoma a, kovu lele nye risi arihna n'awha wam, o whnuru owhnurninya nù Jizosi jowuhianu ele Ju enwu. ⁵² O buo ele Ju kpai, kovu kwnornu kpakara rumu Chiokike be chisaru nù kpakara owa, chikota be ma be buru otu. ⁵³ Hite n'obochi wam ele risi ele Ju bete o gba iznuznu kpa be joogbu Jizosi.

⁵⁴ Kam kpayaru, Jizosi zima neezne izne nù ruwhnu onna n'esilawuru ele Ju, kovu o whoga zne hne zi ndundu n'eli-ikpa, bna n'otu eli be kwu Ifirem, ya nù ele sno apna a daziri pi.

⁵⁵ Ige Iriri Ogawhe ele Ju zi ndundu, agida ele Ju zne Jeruselem, zne o bita ehni be nsu o du Iriri Ogawhe be. ⁵⁶ Be noopio Jizosi, be gbako n'Oro Nso Chiokike, be nesikwa ibne be, "Ndaa nhne bu echiche anu? O bu nù o jaava Iriri ka sa?" ⁵⁷ Ele risi arihna nù ele Farisi nyernu iwu, kaa, nye obula ke magwu hne Jizosi zi kanu be ma be nwudne a.

12

Be teru Jizosi mono nu Betani

(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ O gwnarnu obochi isunu Iriri Ogawhe ele Ju du. Jizosi znernu Betani hne Lazarosi nwerukna wam o mernu o hi n'enwu lizo. ² Be sinu

Jizọsi wiri anyasnu, Mata neezne izi, Lazarọsi bu otu nu ele Jizọsi dazi neeri wiri. ³ Meri gweru otu olori mono otute zi gburu onu be jiri nadi zi snam mee, ke nwernu eknarna oma wusi n'ochi Jizọsi, gweru rukeri-ize a kwnosnama a. Eknarna mono wam jihia rime oro.

⁴ Otu nu rime ele sno apna Jizọsi be kwu Judasi Isikarioti, nye jeere Jizọsi, kaa, ⁵ “Kini mernu be rele mono otute ka riwhu mkpuru iwai eto, kesi ele mboni?”

⁶ O buo nu nhne gbasiri ele mboni neemetu a nu mkpoma mernu o jiri kwu kpa. Kovu kwnornu nu o bu nye buznu, ya neeji rekpa iwai be, neeri nhne zi a nu rime.

⁷ Jizọsi saru a, “Gharu nwerinya ka, o bitaru ka kwnornu obochi be jeeli m. ⁸ Ji nu ele mboni zi kpakara ige, me nu ji jazi kpakara ige.”

Be gbaru iznuznu o gbu Lazarosi

⁹ Agida ele Ju nurnu nu Jizọsi zi nu Betani, be va, o buo kwnornu Jizọsi kpoi, kovu ma be whurnu Lazarosi nye Jizọsi mernu o hi n'enwu lizo. ¹⁰ Ele risi ariohna ma mmuma kpa be joogbu Lazarosi masi. ¹¹ Agida ele Ju gharuru ele risi ele Ju kweru nu Jizọsi kwnornu Lazarosi.

Jizosi bnaznenu Jeruselem

(*Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40*)

¹² N'obochi ke sno a, agida ele badnu ele varu Iriri Ogawhe nurnu nu Jizọsi wawa Jeruselem. ¹³ Be gburu igwugwu bukwa whoga zne kwnusi a, neesi lulo,

“Ozana! * Chiokike gozi nye naava nu rewhna Nyenwe ai, Chiokike gozi eze Izireli.”

¹⁴ Jizọsi pohia otu nnwo iyinya daziri n'olu a, lele kpa okwukwo nsọ kwuru,

¹⁵ “I tuko ogwnu, ji adna Zayoni, Le, eze i gba nnwo iyinya naava.”

¹⁶ Ele sno apna a ghoyage n'ige wam, kovu nga Jizọsi hiri n'enwu

lizo n'igwugwu, be chenwanya nhne okwukwo nsọ kwuru gbasiri a nu be mernu a nhne ka.

¹⁷ Agida ele badnu wam whurnu nga Jizọsi sukwhiaru Lazarosi n'ilili, mee ma o hi n'enwu lizo. Be kahiaru nhne mernu. ¹⁸ Ka kpayaru agida ele badnu znekwnusi a, kwnornu nu be nurnu nu o nurnu ernu ndu-ehni ka. ¹⁹ Ele Farisi kanu ibne be, “Le, o za nhne a neemeli, kpakara owa sno a n'aznu.”

Agwna ele Giriki noopio

Jizosi

²⁰ Agwna ele Giriki znernu Jeruselem n'ige Iriri wam zne kponu Chiokike risi eli. ²¹ Be vakwnusi Filipu nye Betesaida nu eli Galili, kaa, “Nda-ai-kwu, a noopio o whnu Jizosi.” ²² Filipu zne kanu Anduru, be lawuru zne kanu Jizosi.

²³ Jizosi saru be, “Ige wam valem ma be nyee Nnwọ ke Badnu igwugwu. ²⁴ M kanu anu ezi oka, otu mkpuru ikpa zi etekne nga be kpasila a nu rime n'eli. Nga be kpasiri a, o nwuma, fuhia, mi agida ike ikpa berere. ²⁵ Nye obula ke noowhnu budnu a n'anya jootuwhu a, kovu nye sno budnu a irno n'owa ka jaabita a du budnu kwó okwo. ²⁶ Nye obula ke noornunu m ernu joosno m n'aznu. Hne me zi nnwo izi m jaazi pii. Nda m josobisinu nnwo izi m.”

Jizosi kwuru oka gbasiri enwu a

²⁷ “Kitna mkpoma m naala mini. Ndaa nhne me jaakaa? M jaakaa, ‘Nda m, i kweko ige ka va?’ Kovu ka bu risi nhne me kwnornu va. ²⁸ Nda m, nyee rewhna i igwugwu.”

Otu nkoli hiri n'oligwe dna, kaa, “M nyene m a igwugwu, m jeenye kwno a igwugwu berere.”

²⁹ Igbudu ele badnu wam gwuzo pii kaa, “Egbe oligwe gbaru.” Ele berere kaa, “Enine izi kwunnu a oka.”

³⁰ Kovu Jizosi karu, “O buo kwnornu me nhne nkoli ka kwuru oka, o bu kwnornu anu. ³¹ Kitna bu ige be

* **12:13** Ozana n'ikwu-onu ele Hiburu, ke bu “Znphia!”

jeekpe ọwa ka ikpe, kịtna be jęechihala nye risi ke ọwa ka. ³² Kọvu me, ọ bụru nụ be gwelizo m olu n'ọwa, m jọodoru kpakara badnụ nyee ẹhni m.”
³³ O kwuru ka ma o gesi ọkpa ẹnwu ọ jọonwu.

³⁴ Igbudu ele badnụ wam kaa, “A nurnu hite n'iwu aị nụ Karaisi jaazi tim tọm. Ndaa kpa ị naakaa nụ be gwelizo Nnwọ ke Badnụ olu? Nyele bụ Nnwọ ke badnụ?”

³⁵ Jizọsi kanụ be, “Anụ jeenwe iwhne ige matị, anụ zne izne nụ rime a, ọ zị ọchichiri vakwnusi anụ. Kwnornu nụ nye neezne izne n'ọchichiri máa nhne o neezne.
³⁶ Anụ tųkwasi ovu n'iwhne kịtna anụ nwernu a, ma anụ bụru rụmu ke iwhne.” Nga Jizọsi kwukworu ọka ka, ọ whọga, tugwa ẹhni a.

Ókwe ekwe ke ele Ju

³⁷ Ọ bụ n'ezi nụ Jizọsi rnurnu kpakara ẹnwu ndu-ẹhni ka n'anya be, be kwéruge nụ ya. ³⁸ Ka bụ ma nhne Azaya nye ọwhnurninya kwuru mezu, “Nyenwe aị, nyele kweru izi a ziri, ndaa nye Nyenwe aị kpumennu aka dikne a?”

³⁹ Kwnornu nụ be kwéle, Azaya kwuru nụ hne berere,
⁴⁰ “Chiokike mernu be kpu isni, mee mkpọma be bụru nhne nwurnu ọnwu, ma be gharu o ji anya be whnụ ọsno, gweru mkpọma be ghọhia, ma be tųhnasna, ma m gwọ m be.”

⁴¹ Ka bụ nhne Azaya kwuru kwnornu nụ ọ whnurnu igwugwu Jizọsi, o kwu ọka gbasiri a.

⁴² N'ige wam agida ele risi ele Ju kweru nụ Jizọsi, kọvu kwnornu nụ ele Farisi, be nwée rikne kwuhia nhne gbasiri a, ọ zị be chihala be n'oro ọgbako ele Ju. ⁴³ Be mernu kpa, kwnornu nụ be whnurnu ọznarni ke badnụ n'anya kakwo ọznarni ke Chiokike.

Ikwu-ọnu Jizọsi jeekpe ikpe

⁴⁴ Jizọsi gweru okne nkọli siwama, kaa, “Nye ọbula ke kweru nụ me, o kwéruge nụ me kpọi, kọvu ma nụ nye ziyaru m. ⁴⁵ Nye ọbula ke neele m anya jọowhnu nye ziyaru m. ⁴⁶ M varu m n'ọwa lele iwhne, ma nye ọbula ke jeekweru nụ me jáadazigidne n'ọchichiri.

⁴⁷ “Nye ọbula ke jọonu ikwu-ọnu m, kọvu zá naabita be, m jęekpe a ikpe, kwnornu nụ m váge m o kpe ọwa ikpe, kọvu ọ znọhia ọwa. ⁴⁸ Nye ke zųsaru m, zá naabita ikwu-ọnu m nwernu nye jeekpe a ikpe. Ikwu-ọnu me kwuru jeekpe a ikpe n'ọbochi ipne-aznụ. ⁴⁹ Kwnornu nụ m kwúge m ọka ke m, kọvu Nda m nye ziyaru m nyernu m iwu nhne me jaakaa, nụ nhne me jookwu. ⁵⁰ M magwu m nhne o nyernu n'iwu bụ bųdnu kwó okwo. Nhne me kwuru bụ nhne Nda m karu me kwu.”

13

Jizọsi snurnu ọchi ele sno apna a

¹ N'ọbochi ke bọru ọbochi Iriri Ọgawhe, Jizọsi magwu nụ ige ọ jaaghasa ọwa ka lakwnusi Nda a dųlam. Ọ whnurnu ele ka ele zị n'ọwa n'anya. Ọ whnurnu be n'anya dų ipne-aznụ.

² Kpa be neeri wiri anyasnu, Ek-wensu yisiri a nụ mkpọma Judasi Isikarioti nnwọ Saịmoni o re Jizọsi.
³ Jizọsi magwu nụ Nda a yisilem kpakara nhne n'aka a, nụ o hi hne Chiokike zị va, ọ naalahnakwnusi Chiokike. ⁴ O lizo n'olu wiri, wopu iwo olu a, gweru akata kne n'ikwnu a. ⁵ Ọ wųsi mini nụ rime agbųgba, bete nọosnu ọchi ele sno apna a, gweru akata o kne n'ikwnu nookwnosna be.

⁶ O va hne Saịmoni Pita zị, Pita sịkwa a, “Nyenwe aị, ị jọosnu ọchi m?”

⁷ Jizọsi saru a, “Ị máa nhne me neeme kịtna, kọvu omekwo, ị jaamahia.”

⁸ Pita kaa, “Ị jọosnu ọchi m rịa rịa.”

Jizọsi saru a, “Ọ bụru nụ m snúge m ọchi ị, me nụ jị nwékọ nhne ọbula.”

⁹ Pita saru a, “O buru kpam, i snu ochi m kpoi, kovu snu ma aka m lawuru ma risi m.”

¹⁰ Jizosi saru a, “Nye hniarnu ehni zi richna kpam kpam, o kwesile o snu ehni a berere, okwolem o snu ochi a. Kpakara anu zi richna, kovu o buo kpakara anu.” ¹¹ Kwnornu nu Jizosi magwu nye jeere a, bu nhne o kwno kaa nu kpakara be zi richna, okwolem otu badnu kpoi nye zila richna.

¹² Nga o snukparu be ochi, o woru iwo olu a berere daziri eli nu hne o zi nu mbom. O sikwa be, “Anu ghohiaru nhne me mennu anu? ¹³ Anu noosukwu m Nye-zni-nhne, nu Nyenwe anu, o bu ezi oka, kwnornu nu o nhne me bu. ¹⁴ Kitna, me bu Nyenwe anu nu Nye-zni-nhne snurnu ochi anu, anu kwesiri o snurita ochi ibne anu. ¹⁵ M gesiri m anu nhne atu ma anu mee kpa me mernu. ¹⁶ Me kanu anu ezi oka, o za ohi ke kakwo nyenwe a, o za nnwo izi ke kakwo nye dusiri a izi. ¹⁷ Mkpoma joso anu n'onu, o buru nu anu mahiaru nhne ka, neeme be.

¹⁸ “M za m nookwu kwnornu kpakara anu. M magwu m ele me hohiaru, kovu nhne okwukwo nsokwuru jeemezuri, ‘Nye riri wiri m lizoru megidne m.’ ¹⁹ M naakanu anu ezi oka kitna si o mee, ma nga o jeeme anu kweru nu m bu m ya. ²⁰ Me kanu anu ezi oka, nye obula ke jaanabnanya nye me zizernu, nabnanyarnu m, nye nabnanyarnu m, nabnanyarnu nye ziyaru m.”

*Jizosi kwuru oka
ghasiri o rure a*

(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Nga Jizosi kwuru ka, o gbu a igbugbu nu mkpoma k'agida, o kaa, “Me kanu anu ezi oka, otu badnu n'esilawuru anu jeere m.”

²² Ele sno apna a lehnata ehni be anya. Be ma nye o naakaa. ²³ Otu nye sno apna a Jizosi whurnu n'anya ke dazi Jizosi ndundu n'ehni. ²⁴ Saimoni Pita kanu a, “Sikwahia a nye o bu.”

²⁵ Nye sno apna wam dnabnenu nu mkpoma Jizosi sikwa a, “Nyenwe ai, o bu nyele?”

²⁶ Jizosi saru a, “O bu nye me jeerusi bre di ka nu rime wiri nyee.” O gweru otu ibekala bre di, rusi a nu wiri nyee Judasi, nnwo Saimoni Isikarioti. ²⁷ Ngangam Judasi gweruru bre di wam, Ekwensu bna nu rime a. Jizosi kanu a, “O zi nhne i neeme, mee a wara wara.” ²⁸ O za nye zi pi neeri wiri mahiaru nhne Jizosi nookwu. ²⁹ Hne o bu Judasi vugwu rekpa iwai, agwna ele sno apna Jizosi neeche nu Jizosi kannu a o zne zuya nhne be jeeri n'Iriri wam, mabu o kesi ele mboni iwai. ³⁰ Judasi narnu bre di wam, o whoga ngangam. Ka neeme n'abali.

Iwu ikne

³¹ Nga Judasi whogaru, Jizosi kaa, “Kitna, be jeenye Nnwo ke Badnu igwugwu, be jeenye masi Chiokike igwugwu nu rime a. ³² O buru nu be nyee Chiokike igwugwu nu rime a, Chiokike jeenye Nnwo a igwugwu n'iwuru a. O jeeme a kitna.

³³ “Rumu m, me nu anu jazi gbu okwnu. Anu joopio m, kovu me kanu anu nhne me kannu ele risi ele Ju, anu jeenwe rikne va hne me neezne.

³⁴ “M neenye anu iwu ikne, anu whnu ibne anu n'anya. Lele kpa me whurnu anu n'anya, anu ji ogwo o whnu ibne anu n'anya. ³⁵ Kpakara ele badnu jaamahia nu anu bu ele sno apna m, o buru nu anu whnu ibne anu n'anya.”

*Jizosi kwuru nu Pita
jogonahoru a*

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saimoni Pita sikwa a, “Nyenwe ai, i zne hnele?”

Jizosi saru a, “Anu jeenwe rikne sno m hne me neezne kitna, kovu omekwo, anu joosno m.”

³⁷ Pita sikwa a, “Kini mernu me jeenwe rikne sno i kitna? M jonwunu i enwu.”

³⁸ Jizosi saru a, “I jōonwu kwnornu m n'ezi? Me kanu i ezi oka, su okne oichichi kwna ekwna, i jōogonahoru m mgba eto.”

14

Jizosi bu apna

¹ “Mkpoma lakwadia anu mini. Anu kweru nu Chiokike, anu kweru masi nu me. ² Agida oro jiri n'oro Nda m, m naala zne mekwatanu anu onodi. O buru o buo kpa, m znernu m okanu anu. ³ Me zne mekwatanu anu onodi, m jeehieha, kwuru anu yisi n'ehni m, ma me nu anu daziri n'otu hnanu. ⁴ Anu magwu apna hne me neezne.”

⁵ Tomosi kanu a, “Nyenwe ai, a ma hne i neezne, ndaa kpa a jaamahia apna a?”

⁶ Jizosi saru a, “Mawa bu apna nu ezi oka nu budnu. O za nye jeezne hne Nda m zi okwokolam ma o hiri nu me. ⁷ O buru nu i magwu m n'ezi, i jaamahia Nda m masi. Hite kitna anu magwu Nda m, anu whnuna a anya.”

⁸ Filipu kaa, “Nyenwe ai, gesi ai Nda i, o joozunu ai.”

⁹ Jizosi saru a, “Filipu, me nu anu zi ogologo ige ka, i ma nye me bu? Nye obula ke whnuru m, whnuru nam Nda m. Ndaa kpa i naakaa, ‘Gesi ai Nda.’ ¹⁰ O buru nu i kwege sa nu m zi m nu rime Nda m, Nda m zi nu rime m? Ikwu-onu me nookwu buo ke m. Nda m ke zi nu rime m noru eru a. ¹¹ Anu kweru nga me karu nu m zi m nu rime Nda m, Nda m zi nu rime m. O buru nu o za nhne berere, anu kweru kwnornu nu eru ele ka. ¹² Me kanu anu ezi oka, nye obula ke kweru nu me joru eru me noru. Owe! O joru eru ke kakwo ka kwnornu nu m naalakwnusi Nda m. ¹³ Kpakara nhne anu jorio nu rehna m, m jeeme a, ma be nyee Nda igwugwu hite nu Nnwọ a. ¹⁴ Nhne obula anu rioru nu rehna m, m jeeme a.”

Jizosi kweru mkwna Enine Nso

¹⁵ “O buru nu anu whnuru m n'anya, anu jaabita nhne me nyernu n'iwu. ¹⁶ M jaariasno Nda m, o jeenye anu Nye Okasi Mkpoma berere, nye jaadazinu anu tim tom. ¹⁷ O bu Enine ezi oka, ke owa jaanahiali, kwnornu nu ele zi n'owa nwee rikne whnu a mobu mahia a. Kovu anu magwu a, kwnornu nu o wu nu rime anu, o jaadazigidnenu anu. ¹⁸ M jaagharu anu etekne, m jeehieha kwnusi anu. ¹⁹ Ige mati owa jowhnu m, kovu anu jowhnu m. M zi m budnu, kam kpa-yaru anu jaazi masi budnu. ²⁰ N'obochi wam, anu jaamahia nu m zi m nu rime Nda m, anu nu rime m, lele kpa me zi nu rime anu.”

²¹ “Nye obula ke jaabita nhne me nyernu n'iwu, bu nye whnuru m n'anya. Nye whnuru m n'anya bu nye Nda m jowhnu n'anya, m jowhnu masi a n'anya, gweru ehni m gesi a.”

²² Judasi (o buo Isikarioti) kaa, “Nyenwe ai, ndaa kpa i jeegesi ai ehni i, o buo ele owa?”

²³ Jizosi saru a, “Nye obula ke whnuru m n'anya, jaabita ikwu-onu m. Nda m jowhnu a n'anya, me nu Nda m jaavakwnusi a, ai nu ya joowu. ²⁴ Nye obula ke whnuge m n'anya, jaabita ikwu-onu m. Ikwu-onu ke anu nuru buo ke m. Be hi n'aka Nda m, nye ziyaru m.”

²⁵ “M naakanu anu ka kpa me nu anu zi. ²⁶ Kovu Nye Okasi Mkpoma wam, Enine Nso, nye Nda m jeeziyanu anu nu rehna m, jeezni anu kpakara nhne. O jeeme anu chenwanya kpakara nhne me znirni anu. ²⁷ M nesigbasinu anu udno, m neenye anu udno m, o buo lele kpa owa neenye bu kpa me neenye anu. Mkpoma lakwadia anu mini. Anu tuko ogwu.”

²⁸ “Anu nuru kpa me karu nu m jaala, kovu m jeehieha kwnusi anu. O buru nu anu whnuru m n'anya, anu znernu onwudna, kwnornu nu m naalakwnusi Nda m, kwnornu nu Nda m kakwo m. ²⁹ M kannu m anu kitna hne o yeemege, ma nga o jeeme anu kweru. ³⁰ M jaakanu anu agida

oka berere, kwnornu nù nye neechi owa ka vawa. Kòvu o nwée rikne hne me zì. ³¹ Kòvu owa jaamahia nù m whnurnu Nda m n'anya, bù nhne kpararù me neeme kpakara nhne lele kpa o nyernu m iwu. Anù va ma a whoga hna.

15

Isisi vaini nù nkala a

¹ “Mawa bù isisi vaini n'ezi, Nda m bù nye ɛrnu ɛkwu. ² Nkala obula ke míge mkpuru nù rime m, o gbukwama a. O kwnasna nkala obula ke naami mkpuru ma o minya agida mkpuru, ma o zìri rìchna. ³ Anù zì rìchna hite n'ikwu-ònu me kwuru. ⁴ Anù dazigidne nù rime m, me nù rime anù. O zá nkala ke nwernu rikne mì mkpuru n'ehni a, okwolem ma o zì n'isisi, otu aka wam, anù nwée rikne mì mkpuru, okwolem ma anù dazigidnenu nù rime m.

⁵ “Mawa bù isisi vaini, anùwa bù nkala a. Nye obula ke jaadazigidne nù rime m, me nù rime a, jaami agida mkpuru, kwnornu nù anù nwée rikne meli nhne obula hne me zìla. ⁶ Nye obula ke dazigidnene nù rime m, be jootuwu a lele nkala ke míge mkpuru. O kpònwu, ele badnù chikota kpòrne a nù békwnu. ⁷ O bùru nù anù dazigidne nù rime m, ikwu-ònu m dazigidne nù rime anù, anù jòorio nhne obula zì anù mkpa, o jòoburu ke anù. ⁸ Ka bù nhne neenye Nda m igwugwu, anù minya agida mkpuru, ke jeegesi nù anù bù ele sno apna m.

⁹ “Lele kpa Nda m whnurnu m n'anya, bù kpa me whnurnu anù n'anya. Anù dazigidne n'òwhnun'anya m. ¹⁰ O bùru anù bita nhne me nyernu n'iwu, anù jaadazigidne n'òwhnun'anya m, lele kpa me bitaru nhne Nda m nyernu n'iwu, m dazigidne n'òwhnun'anya a. ¹¹ M naakanù anù nhne ka ma ovu oso n'ònu m zìri nù rime anù, ma ovu oso n'ònu anù zu ozu. ¹² Ka bù nhne me nyernu n'iwu, anù whnùrita ibne anù n'anya lele kpa me whnurnu anù n'anya. ¹³ O zá owhnun'anya ke

kakwo ka, nù badnù tuwhuru budnu a kwnornu ele enyi a. ¹⁴ Anù bù ele enyi m, o bùru nù anù mee nhne me nyernu n'iwu. ¹⁵ M zá m noosukwu anù ele izi berere, kwnornu nù nnwò izi máa nhne nyenwe a neeme. Kòvu m sukwuru m anù ele enyi m, kwnornu nù kpakara nhne me nurnu n'ònu Nda m bù nhne me kannù anù. ¹⁶ O búo anù hòhiaru m, kòvu me hòhiaru anù, bita anù ichne, ma anù zne minya mkpuru, ma mkpuru anù dazigidne. Ka jeeme, nhne obula anù jòorio Nda m nù rēwhna m, o jeenye anù. ¹⁷ Ka bù nhne me nyernu n'iwu, anù whnùrita ibne anù n'anya.

Owa snornu ele sno apna Jizosi irno

¹⁸ “O bùru n'owa sno anù irno, anù chenwanya nù o beru osno sno m irno. ¹⁹ O bùru nù anù bù ke owa, owa jòowhnu anù n'anya lele nhne ke a. Kòvu m hòhiaru m anù hite n'owa, anù búo ke owa, ka kpararù owa snornu anù irno. ²⁰ Anù chenwanya nhne me kannù anù, O zá ohi ke kakwo nyenwe a. O bùru nù be kpaknarnù m ehni, be jaakpakna anù ehni masi. O bùru nù be bitaru ikwu-ònu m, be jaabita ke anù. ²¹ Be jeeme anù kpakara nhne ka kwnornu nù anù kweru nù rēwhna m, be máa nye ziyaru m. ²² O bùru nù m váge m kwunu be oka, ikpe mmehie báamana be. Kìtna be jeeji kìni gòhoru ehni be hite nù mmehie? ²³ Nye obula ke snornu m irno, snornu Nda m irno. ²⁴ O bùru nù m rnúge m ɛrnu n'esilawuru be ke o zá nye berere rnurnu, ikpe mmehie báamana be. Kìtna be whnurnu nhne me rnurnu, be sno me nù Nda m irno. ²⁵ Ka bù ma nhne be gbarù n'òkwukwo nsò mezu, ‘Be snornu m irno hne o zá nhne me mernu be.’

²⁶ “Nga Nye Okasi Mkpoma wam varù, Enine ke ezi oka, Nye me jeeziya hite nù hne Nda m zì, nye hi hne Nda m zì va, o jaagbanù m akebne. ²⁷ Anù jòobu masi ele akebne m kwnornu nù me nù anù zì hite n'òpanizo.

16

1 “M kannu m anu kpakara nhne ka o zi anu dnahnala hite n'okwnata ovu anu. 2 Be jaachihala anu n'oro ogbako ele Ju, ige vawa nga nye obula ke gburu anu jeeche nu o n'ornu ernu Chiokike. 3 Be jeeme anu nhne nu kpa kwnornu nu be máa Nda m m'obu me. 4 M kannu m anu nhne ele ka, ma nga be jeeme anu chenwanya nu m kannu m anu nhne gbasiri be. M káge m be nu m'obom kwnornu nu me nu anu zi.

Ernu ke Enine Nso

5 “Kítina, m naalahna hne nye ziyaru m zi. Kovu o zá nye n'esilawuru anu n'esisikwa m, 'Ndaa hne i neezne?' 6 Kítina me kannu anu, o noogbu anu igbugbu nu m'kpoma. 7 Kovu me kanu anu ezi oka, o kanu anu mma me lahna, kwnornu nu o buru m láge m, Nye Okasi Mkpoma wam jáavakwnusi anu. Kovu me la, m jeeziyanu anu ya. 8 Nga o varu, o jaabanu owa mbna kwnornu mmehie, nu ome mma nu ikpe. 9 O jaabanu owa mbna gbasiri mmehie, kwnornu nu be kwége nu me, 10 gbasiri ome mma, kwnornu nu m naalakwnusi Nda m, anu jóowhnuma m anya berere, 11 gbasiri ikpe, kwnornu nu ikpe hieru nye risi n'echi owa ka.

12 “Agida nhne zi ke me jaakanu anu, kovu anu jéenwe rikne vuru be kítina. 13 Kovu nga Enine ezi oka wam varu, o jooduru anu bna nu kpakara ezi oka. O jóokwu nhne aka ke a, kovu kpakara nhne o j'onu bu nhne o jaakanu anu. O jaakanu anu nhne ke jaava nu ruwhnu. 14 O jeenye m igwugwu kwnornu o jeegweru nhne me kwuru kanu anu. 15 Kpakara nhne Nda m nwernu bu ke m. O bu nhne me jiri kaa nu Enine Nso jeegweru nhne ke m kanu anu.

Nhne igbugbu nu snarnima

16 “Ige matí anu jóowhnu m berere, omekwo, ige matí anu jóowhnu m.”

17 Agwna ele sno apna a n'esisikwarita ibne be, “Kini bu risi nhne ka? O karu, 'Ige matí anu

jóowhnu m, ige matí anu jóowhnu m,' berere, 'M naalakwnusi Nda m.' ” 18 Be n'esisikwarita ibne be, “Kini bu ige matí? A máa nhne o nookwu oka a.”

19 Jizosi whnurnu nu be noopio o sika a, o kanu be, “M karu m ige matí anu jóowhnu m, omekwo, ige matí anu jóowhnu m. O bu nhne anu n'esisikwarita n'esilawuru anu? 20 Me kanu anu ezi oka, anu jaakwna ekwna, gba mkpe, kovu owa j'onwudna. Anu jeenwe nhne igbugbu, kovu nhne igbugbu anu j'ogho ovu oso n'onu. 21 Nga nyerinya nomu nnwo, o zi nu nhne igbugbu kwnornu nu rime neeme a, kovu nga o mudnarnu nnwo, o chezu kpakara nhne igbugbu a, kwnornu snarnima nu o murnu nnwo ikne n'owa. 22 Kpam masi, anu nwernu nhne igbugbu kítina, kovu m jóowhnu anu anya berere, anu jeenwe snarnima, o zá nye jeenwe rikne nahoru anu ovu oso n'onu anu. 23 N'obochi wam, anu jóorio m nhne obula, me kanu anu ezi oka, Nda m jeenye anu nhne obula anu jóorio a nu rewhna m. 24 Tem du kítina, o zá nhne obula anu rioru nu rewhna m. Anu rio, anu jenwehia, ma ovu oso n'onu anu zu ozu.

Mmeri megidne owa

25 “M ji m elulu kwunu anu oka, ige vawa nga me jóokwunu anu oka n'elulu berere. M jookwunu anu oka zi snam nhne gbasiri Nda m. 26 N'obochi wam, anu jóorio nhne nu rewhna m, m jáakaa nu m jóorio Nda m nu risi anu. 27 Kwnornu nu Nda m n'iwuhuru a whnurnu anu n'anya, kwnornu nu anu whnurnu m n'anya, anu kweru nu m hi m hne Chiokike zi va. 28 M hi m hne Nda m zi va bna n'owa, kítina, m n'esisikwarita owa naalahna hne Nda m zi.”

29 Ele sno apna a kaa, “Kítina, i nookwunu ai oka dnornu ai anya, i zá nookwu n'elulu. 30 Kítina a magwu nu i magwu kpakara nhne. O zá mkpa nu nye obula sika i ajiji. Ka mernu a kweru nu i hi hne Chiokike zi va.”

31 Jizosi saru be, “Anu kweru kítina? 32 Ige vawa, ige wam val'em, nga be

jéechisa kpakara anụ, nye ọbula n'oro ke a. Anụ jéesigbasi me nụ nsnunu m, kovu m zá m nụ nsnunu m, kwnornu nụ me nụ Nda m zị.

³³ “M kannu m anụ nhne ka ma anụ nwe udno nụ rime m. N'owa anụ jeenwe mmekpehni, kovu mkpoma si anụ rikne, m megbulem ọwa.”

17

Jizosi kpennu ele sno apna a okpukpe

¹ Nga Jizosi kwukworu ọka ele ka, o lelizo anya n'oligwe, kaa,

“Nda m, ige wam valẹm, nyee Nnwọ i igwugwu, ma Nnwọ i nyee i igwugwu. ² I nyernu a iknernema nū hne kpakara ele badnū zị, ma o kesi kpakara ele ke i nyernu a budnu kwó okwo. ³ Ka bụ budnu kwó okwo, ma ele badnū mahia i, i bụ otu Chiokike ke bụ ezi, nū Jizosi Karaisi nye i ziyaru. ⁴ M nyernu m i igwugwu n'owa hite n'ornukpa ẹnu i nyernu m me rnū. ⁵ Kịtna Nda m, nyee m igwugwu nū ruwhnu i, bụ igwugwu ke me nwernu sū i kpuru ọwa.

⁶ “M mernu ele badnū mahia rẹwhna i bụ ele i nyernu m hite n'owa. Be bụ ele ke i. Jị nyernu m be. Be bítaru ikwu-ọnu i. ⁷ Kịtna, be magwụ nū kpakara nhne i nyernu m hi n'aka i va. ⁸ M nyernu m be ikwu-ọnu ke i nyernu m. Be gweru a, be magwụ n'ezị nū m hi m hne i zị whuya, be kweru nū jị ziyaru m. ⁹ M neekpenu be okpukpe. M zá m neekpenu ọwa okpukpe, kovu ele wam i nyernu m, kwnornu nū be bụ ke i. ¹⁰ Kpakara nhne me nwernu bụ ke i, kpakara nhne i nwernu bụ ke m masi, be bụ igwugwu m. ¹¹ M zima m n'owa berere, kovu be zị n'owa, m naavakwnusi i, Nda zị nsọ, bıkwata be hite nū rikne ke rẹwhna i, rẹwhna ke i nyernu m, ma be ziri n'otu lele kpa a zị n'otu. ¹² Nga me nū be zị, m bítaru m be nū rẹwhna i, bụ rẹwhna ke i nyernu m, m segidnenu m be. O zá nye whuru owhu nū rime be, okwokolam nye wam whuzne owuzne, ma nhne be gbarū n'okwukwo nsọ mezu.

¹³ “M naavakwnusi i kịtna, m nookwu nhne ka n'owa ma be nwernu ovu ọso n'onu m, ma ovu ọso n'onu be zu ozu. ¹⁴ M nyernu m be ikwu-ọnu i, ọwa snornu be irno kwnornu nū be búo ke ọwa, lele kpa me búo ke ọwa. ¹⁵ M zá m naakaa jị gweme be n'owa. Kovu m nọorio i ma i bítar be zoma n'aka nye ojo wam. ¹⁶ Be búo ke ọwa, lele kpa me búo ke ọwa. ¹⁷ Bítar be nsọ hite n'ezị ọka i, ikwu-ọnu i bụ ezi ọka. ¹⁸ Lele kpa i ziyaru m n'owa, bụ kpa me neezizne be n'owa. ¹⁹ M kwnornu be bítar ẹhni m nsọ, ma be bítar be nsọ n'ezị ọka.

²⁰ “M zá m neekpenu be okpukpe kpọi, kovu m neekpekotanu ele jeekweru nū me hite n'ikwu-ọnu be. ²¹ M neekpe ma kpakara be ziri n'otu, Nda m, lele kpa i zị nū rime m, me nū rime i. Kpakara be ziri n'otu ma ọwa kweru nū jị ziyaru m. ²² M nyernu m be igwugwu ke i nyernu m, ma be ziri n'otu lele kpa a zị n'otu. ²³ Me ziri nū rime be, jị nū rime m, ma be zu ozu n'ozị n'otu, ma ọwa mahia nū jị ziyaru m, nū i whnurnu be n'anya lele kpa i whnurnu m n'anya.

²⁴ “Nda m, jị nyernu m be, m noopio be daziri hne me zị, ma be whnū igwugwu m, ka bụ igwugwu ke i nyernu m kwnornu nū i whnurnu m n'anya si i kpuru ọwa.

²⁵ “Nda ke mee mma, ọwa máa nye i bụ, kovu m magwụ m nye i bụ, ele ka magwụ masi nū jị ziyaru m. ²⁶ M mernu m be mahia i, m jaazi neeme kpam ma ọwhnun'anya ke i whnurnu m ziri nū rime be, ma me nū be buri otu.”

18

Be nwudnenu Jizosi (Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Nga Jizosi kpekworu okpukpe ka, ya nū ele sno apna a whoga whe mini Kidironi. Be bna n'otu ẹkwu ke zị pị.

² Judasi nye reru a magwụ pị, kwnornu nū Jizosi nū ele sno apna a neezne pị ige ọbula. ³ Judasi chiri ele ọgwu nū ele neese Oro Nsọ Chiokike,

ele ele risi ariohna nù ele Farisi ziznernu, be vu tónji nù ọwa, nù mgwna ọgwnu.

⁴ Kpa Jizọsi magwụ kpakara nhne jaadnakwasi a, o znekwnusi be, sịkwa be, “Anụ noopio nyele?”

⁵ Be kaa, “Jizọsi, nye Nazareti.”

Jizọsi kaa, “Ọ bụ mawa.” Judasi nye reru a nù be gwuzo. ⁶ Nga Jizọsi karu, “Ọ bụ mawa,” Be lahna aznù, dna n'eli.

⁷ Jizọsi sịkwa kwno be, “Ndaa nye anụ noopio?”

Be kaa, “Jizọsi, nye Nazareti.”

⁸ Jizọsi kanu be, “M kannu m anu nù me bu ya. Ọ buru nù anu noopio m, anu gharu ele ka ma be la.”

⁹ Ka bu ma nhne o kwuru mezu, “Kpakara ele i nyernu m, ọ zá otu ke me tuwhuru.”

¹⁰ Saịmoni Pita ji ama-ogwnu, ọ mnihia a, gbu nye izi nye risi ariohna, bihala a nsni akarikwnunga. Rẹwhna nye izi wam bu Makosi.

¹¹ Jizọsi kanu Pita, “Mniohnasi ama-ogwnu i n'obo a. Ọ bu nù m jónwo okiko awhnuwhnu Nda m nyernu m me nwọ?”

Jizọsi gwuzo nù ruwhnu Anasi

(Mat 26:57,58; Mak 14:53,54; Luk 22:54)

¹² Ele ogwnu nù nye risi be, nù ele neese Oro Nso Chiokike nwudne Jizọsi, be kne a eriri. ¹³ Be beru osno gwezne a nù ruwhnu Anasi, nda nnwerne Kayafasi, nye risi ariohna n'awha wam. ¹⁴ Ọ bụ Kayafasi nye kannu ele Ju nù ọ buru oma otu badnu nwuhianu kpakara be enwu.

Pita gónahoru Jizọsi
(Mat 26:69,70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Saịmoni Pita nù nye sno apna Jizọsi ke berere snornu Jizọsi. Nye risi ariohna magwụ nye sno apna a ka, o snornu Jizọsi bna n'ederezi nye risi ariohna. ¹⁶ Kọvu Pita daziri nù ngeri mgbo n'ederezi, nye sno apna wam ke nye risi ariohna magwụ zne kanu nnwọ rinya zi n'ọnu-mgbo, o kwubnanya Pita.

¹⁷ Nnwọ rinya zi n'ọnu-mgbo kanu Pita, “I bu otu nù rime ele sno apna nwerukna ka.”

Pita saru, “M búla m.”

¹⁸ Iyi nootu, ele izi nù ele neese nhne kpawhusi bekwnu, be gwuzoru gburugburu bekwnu wam naakwna iyi. Pita gwuzo masi n'esilawuru be, naakwna iyi.

Nye risi ariohna

nẹsikwa Jizọsi ajiji

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Nye risi ariohna sịkwa Jizọsi ajiji gbasiri ele sno apna a, nù nhne o neezni.

²⁰ Jizọsi saru a, “M kwuru m oka nù ogbo ohna, kpakara nhne me znirni bu n'oro ogbako ele Ju nù n'Oro Nso Chiokike hne kpakara ele Ju naagbakọ. Ọ zá nhne me kwuru nù mgwugwa. ²¹ I sịkwa m ajiji, sịkwa ele nurnu nhne me kwuru. Be magwụ masi nhne me kwuru.”

²² Nga Jizọsi kwuru ka, otu nye neese nhne gbọ a aka, kaa, “Kini mernu i nookwunu nye risi ariohna oka kpa?”

²³ Jizọsi saru a, “Ọ buru nù m kwuru m nhne búo oma, gba akebe nhne ojo me kwuru. Kọvu ọ buru nù m kwuru m ezi oka, kini mernu i gbọru m aka?”

²⁴ Anasi zizne a ke Kayafasi nye risi ariohna, hne o kne qoriri eriri.

Pita gónahoru Jizọsi berere

(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Kpa Saịmoni Pita gwuzo naakwna iyi, be sịkwa a, “I búo otu nù rime ele sno apna a sa?”

Pita gọ, kaa, “M búla m.”

²⁶ Otu nù rime ele izi nye risi ariohna nwene nwerukna wam Pita bihalaru nsni a, gwelizo onu, sịkwa a, “Ọ búo ji nye me whurnu n'ekwu wam?” ²⁷ Berere kwno, Pita gọ, ngangam, okne ochichi kwna ekwna.

Jizọsi gwuzo nù

ruwhnu Paileti

(Mat 27:1,2,11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Be hi n'oro Kayafasi kwuru Jizosi zne n'obna nye ochichi, n'onu osisi. Ele Ju bnána nu rime n'obna kwnornu nu be noopio o bita ehni be richna ma be nwe rikne ri Iriri Ogawhe. 29 Paileti whokwnusi be n'ederezi sikwa be, "Ndaa nhne anu noobno nwerukna ka?"

30 Be saru a, "O buru nu o buo nye aghorome, a zéne okwuyanú i ya."

31 Paileti kaa, "Anu kwuru a kpe a ikpe lele kpa iwu anu kwuru."

Be kaa, "A nwée rikne gbu nye obula." 32 Ka bu ma nhne Jizosi kwuru mezu ke gbasiri okpa enwu o joonwu.

33 Paileti lahna n'obna, sikwa Jizosi, "I bu eze ele Ju?"

34 Jizosi sikwa a, "Ki o bu echiche i, sobu ele berere kannu nhne gbasiri m?"

35 Paileti sa a, "M bu nye Ju? O bu ele ke i nu ele risi ariohna be kwuyannu m ji. I mernu kini?"

36 Jizosi kaa, "Eli-eze m buo ke owa ka. O buru nu o bu ke owa ka, ele izi m znernu olo ogwnu ma ele risi ele Ju gharu o gweru m nyee n'aka be. O za, eli-eze m buo ke owa ka."

37 Paileti sikwa a, "Ke bu nu i bu eze?"

Jizosi saru a, "Jiwa karu nu m bu m eze. Ka bu risi nhne be kwnornu mu m nu nhne me kwnornu va nu rime owa, ma m gbanu m ezi oka akebne. Nye obula ke zi n'ezi oka noobnonu m nsi."

38 Paileti sikwa a, "Kini bu ezi oka?"

*Be marnu Jizosi ikpe enwu
(Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)*

Paileti whokwnusi kwno ele risi ele Ju n'ederezi kanu be, "O za nhne ojo me whurnu nu rime nwerukna ka rja rja. 39 O bu omen'eli anu me sigbasinu anu otu nye ikelu n'ige Iriri Ogawhe. Anu pioru me sigbasinu anu eze ele Ju?"

40 Kpakara be siwama, "Oza, o buo nwerukna ka, sigbasinu ai Barabasi." (Barabasi bu nye buznu.)

19

1 Paileti kwuru Jizosi pnja nhne. 2 Ele ogwnu kpa okpu igwnu kpusi a nu risi, be wosi a iwo odno odno. 3 Be znekwnusi a, kaa, "A bekwulem ji, Eze ele Ju." Be gbó aka nu ruwhnu.

4 Paileti lahna kwno hne ele risi ele Ju zi, o kanu be, "Anu le, m jookwuyanú anu ya, ma anu marnu nu o za nhne ojo me whurnu nu rime a."

5 Jizosi woru iwo odno odno nu okpu igwnu whuya ederezi, Paileti kanu be, "Anu le nwerukna wam."

6 Nga ele risi ariohna nu ele neese Oro Nso Chiokike whurnu a, be siwama, "Kpogidne a n'ogba, kpogidne n'ogba."

Paileti kanu be, "Anu kwuru a kpogidne a n'ogba n'aka anu. Kovu me kanu anu, o za nhne ojo me whurnu nu rime a."

7 Ele risi ele Ju kwusi rikne, "A nwernu iwu, iwu ai kwuru nu o kwe-siri enwu kwnornu nu o kanu nu o bu Nnwó Chiokike."

8 Nga Paileti nurnu ka, o tu ogwnu k'agida. 9 O lahna kwno n'obna, o sikwa Jizosi, "Ndaa hne i hi va?" Kovu Jizosi sala a oka obula. 10 Paileti kanu a, "I za naasa m oka, o bu nu i ma nu m nwernu m rikne o sigbasi i mibu o kpogidne i n'ogba?"

11 Jizosi kaa, "I beénwene rikne megidne m o buru nu be nyéne i rikne hite n'oligwe, nye kwuru m nyee n'aka i nwe mmehie ke kakwo."

12 Nga Paileti nurnu ka, o gbalí o sigbasi Jizosi. Kovu ele risi ele Ju si olo, "O buru nu i sigbasi a, i buo enyi Siza. Nye obula ke neeme ehni a eze neemegidne Siza."

13 Nga Paileti nurnu nhne ka, o kwuhala Jizosi ederezi, daziri eli nu ngadna nu hne be jiri akaworugwu mee, be kwu n'onu Hiburu Gabata. 14 Nhne ka mernu n'iwhehnie, n'otnu-ige ke nri nu ebo* n'obochi ojknernu Ogawhe.

Paileti kanu be "Anu le eze anu."

15 Be siwama, "Gwepu a, gwepu a, kpogidne a n'ogba."

* 19:14 Otnu-ige ke nri nu ebo: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke isunu

Pailetí síkwa be, “Me kpogidne eze anu n’ogba?”

Ele risi ariohna saru a, “A nwée eze berere kwolem Siza.”

¹⁶ Pailetí nyewhete be Jizosi, ma be kpogidne a n’ogba.

Be kpogidneru Jizosi n’ogba

(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43*)

Ele ogwnu kwuru Jizosi. ¹⁷ Jizosi vuru ogba a, o whoga zne hne be kwu Hne Okpokoro Risi (ke bu n’onu Hiburu Golugota.) ¹⁸ Be kpogidne a n’ogba pii, ya nu ele rukna lawuru berere, otu badnu n’akarikwnunga a, nye ke berere n’akarita a. Jizosi ziri n’esilawuru be.

¹⁹ Pailetí gbasiri nhne be jogwnu tukwasi a n’olu ogba a, “Jizosi, nye Nazareti, Eze ele Ju.” ²⁰ Agida ele Ju gwnurnu a, kwnornu nu hne be kpogidneru Jizosi n’ogba zila ikere nu rime eli-ohna. Be gbaru nhne ogwnugwnu wam n’onu Hiburu, Latini nu Giriki. ²¹ Ele risi ariohna ele Ju kanu Pailetí, “I gbasi ‘Eze ele Ju,’ kovu gbasí, ‘Nwerukna ka karu nu o bu eze ele Ju.’ ”

²² Pailetí saru be, “Nhne me gbaru dazim kpa me gbaru a.”

²³ Nga ele ogwnu kpogidneru Jizosi n’ogba, be gweru kpakara iwo a kerí n’esilawuru be, keme be nga eno, be gweru a otu otu. Be chirí iwo olu a ke be dowala odowa be duru hi n’olu du n’eli.

²⁴ Be kaa, “A jodowa iwo ka, kovu a joovu ogbanuchi ma a mahia nye jeenwe a.” Ka bu ma nhne be gbaru n’okwukwo nsọ mezu, ke kwuru, “Be keriri kpakara iwo m n’esilawuru be,

be ji iwo m vu ogbanuchi.”

Ka bu nhne ele ogwnu wam mernu.

²⁵ Ele gwuzo ndundu nu hne ogba wam zi bu nne Jizosi nu nwene rinya nne a, nu Meri nnwerne Kilopasi, nu Meri Magidalini. ²⁶ Nga Jizosi whnurnu nne a nu nye sno apna a wam o whnurnu n’anya, o kanu nne a, “Nwerinya, le nnwo i.” ²⁷ O kanu nye sno apna a wam, “Le nne i.” Hite n’ige

wam, nye sno apna a wam kwuru a la n’oro a.

Enwu Jizosi

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49*)

²⁸ Kpa Jizosi magwu nu be mezulem kpakara nhne, o mee ma nhne be gbaru n’okwukwo nsọ mezu, o kaa, “Akpiri nọokpo m bekwu.”

²⁹ Otu idudu manya gbaru oka zi pii, be rusi sponji nu rime a, knesi a nu nkala hisopu, gwelizọ nu mgbele-onu Jizosi. ³⁰ Kpa Jizosi nwornu manya wam, o kaa, “Okwolem.” O piaya risi a nwuma.

Be duru Jizosi ara nu ikpurutu

³¹ Nhne ka mernu n’obochi ojikneru, ke bu obochi ke sno Obochi Ozukwa Inwe. O masila ele risi ele Ju o sigbasi iznu be n’olu ogba n’Obochi Ozukwa Inwe kwnornu nu o bu okne obochi. Be riasno Pailetí ma be gbaji kpakara be ochi ma be vudna iznu be n’olu ogba. ³² Ele ogwnu wam zne gbaji ochi nye ke mbom nu nye ke berere ele be kpogidneru be nu Jizosi n’ogba. ³³ Kovu nga be vaduru hne Jizosi zi, be whnurnu nu o nwunam, be gbajile ochi a. ³⁴ Otu nye ogwnu gweru ara du Jizosi nu ikpurutu, ngangam, onarna nu mini gbahia. ³⁵ Nye wam ke whnurnu nhne ka gbaru akebne, akebne a bu ezi oka. O magwu nu o nookwu ezi oka ma anu kweru. ³⁶ Kpakara nhne ka mernu ma nhne be gbaru n’okwukwo nsọ mezu, “Be jagbaji otu okpukpu a.” ³⁷ Nhne be gbaru n’okwukwo nsọ ke berere kwuru, “Ele badnu jeele anya nye wam be duru ara.”

Be liri Jizosi

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*)

³⁸ Omekwo, Josefu nye Arimatiya, zne rio Pailetí ma o vuru iznu Jizosi. Josefu bu nye sno apna Jizosi nu mgwugwa, kwnornu nu o notu ogwnu ele Ju. Pailetí kweru, o va vuru iznu a whoga. ³⁹ Nikodimosi nye zneknusiri Jizosi n’abali, snornu

Josefu, o gweya mọno nwernu ẹknarna ọma be gwaru nhne be kwu maa nu alọsi, zị agịda. ⁴⁰ Ele rukna lawuru ka vuru iznu Jizosi, whu a n'ikpe marnu mma nu mọno wam, kwnornu nu kpa m bu kpa ele Ju neeme iznu si be li. ⁴¹ Otu ẹkwu zị ndundu hne be kpogburu Jizosi, otu ilili be gwuru ikne zị nu rime ẹkwu wam, o zá nye be liru nu rime a nu mbom. ⁴² Kwnornu nu o bu obochi ojiknenu Obochi Ozukwa Inwe ele Ju, ilili wam zị masi ndundu, be lite Jizosi nu rime a.

20

Ilili ke o zá nye zị a

(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ N'onu ọsisi n'obochi mbom n'ikwezu, o gba koriri ọchichiri, Meri Magidalini zneru ilili wam whnu nu be vumenem rugwu be jiri kpusni onu ilili wam. ² O gba eso znekwnusi Saimoni Pita nu nye sno apna a wam Jizosi whnurnu n'anya. O kanu be, "Be vumenem iznu Nyenwe ai n'ilili, a máa hne be bitaru a."

³ Pita nu nye sno apna a wam whoga, neezne n'ilili. ⁴ Be lawuru bete agba eso, kovu nye sno apna a kiyari gbawhe Pita, beru Pita osno gbadu ilili. ⁵ O whudnahie eli whnu ikpe marnu mma wam, kovu o bnáge nu rime. ⁶ Saimoni Pita va, bna nu rime ilili. O whnurnu ikpe marnu mma wam dazị etekne, ⁷ n'ikpe be jiri whu risi Jizosi, ya nu ikpe be piakotaru be n'otu ichne. ⁸ Nye sno apna a wam ke beru osno va, bna nu rime ilili, o whnurnu, kweru masi. ⁹ (Be ghoyage nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, nu o jeehi n'enwu lizo.) ¹⁰ Ele sno apna a wam lahna.

*Jizosi gesiri Meri Magidalini
ehni a*

(Mat 28:9,10; Mak 16:9-11)

¹¹ Kovu Meri gwuzoru n'ederezi ilili wam naakwna ẹkwna. Kpa o naakwa ẹkwna, o whudnahie le anya nu rime ilili wam. ¹² O whnu ele enine izi lawuru wogwu iwo abochna dazị eli

nu hne iznu Jizosi zị nu mbom, otu nu risi a, otu n'ochi a.

¹³ Be sikwa a, "Nwerinya, kini neeme i ẹkwna?"

O kaa, "Be vumenem Nyenwe m, m máam hne be vubiri a." ¹⁴ Nga o kwuru ka, o tuhnasna whnu Jizosi, kovu o máa nu o bu Jizosi.

¹⁵ Jizosi sikwa a, "Nwerinya, kini neeme i ẹkwna? Ndaa nye i noopio?"

Meri che nu o bu nye ẹrnu ẹkwnu, o kaa, "Nda-ai-kwu, o buru nu o bu ji vumernu a, kanu hne i vubiri a, m jeezne vuru a."

¹⁶ Jizosi sukwu a, "Meri."

Meri tuhnasna, kete a ruwhnu, siwama n'onu Hiburu, "Raboni!" (ke bu Nye-zni-nhne).

¹⁷ Jizosi kanu a, "I kpakwadia m aka, kwnornu nu m yalalakwnuznege m Nda m. Kovu znekwnusi rumu nda m, kanu be m naalakwnusi Nda m nu Nda anu, nu Chiokike m nu Chiokike anu."

¹⁸ Meri Magidalini zne kanu ele sno apna a nu o whnurnu Nyenwe ai, nu ka bu nhne o kanu a.

*Jizosi gesiri ele sno apna a
ehni a*

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ N'ogbednachi, n'obochi mbom wam n'ikwezu, ele sno apna a gbakoru n'otu oro tugidne ehni be onuhna, kwnornu be notu ogwnu ele risi ele Ju. Jizosi varu gwuzoru n'esilawuru be, kaa, "Udno zinu anu."

²⁰ Nga o kwuru ka, o gesi be aka a lawuru nu ikpurutu a. Mkpoma so ele sno apna a n'onu kpa be whnurnu Nyenwe ai.

²¹ Jizosi kaa kwno berere, "Udno zinu anu, lele kpa Nda m ziyaru m, o bu kpa me neezni anu." ²² Nga o kwuru ka, o nwesi be inwe, kaa, "Anu nahoru Enine Nso. ²³ O buru nu anu gbarunu ele badnu mmehie be, be jaagbarunu be mmehie be, kovu o buru nu anu jaagbarunu be, be jaagbarunu be."

Jizosi nu Tomosi

24 Otu nù nri nù badnù lawùru wam sno apna Jizòsi, nye rēwhna a bù Tòmosi, nye be kwu Didimòsi nù be zìla nga Jizòsi varù. 25 Ele sno apna a ele berere kanù a, “A whnùrnu Nyenwe aì.”

Tòmosi kanù be, “Okwolem ma m whnùrnu m anùnu ituru nù aka a lawùru, m yisi mkpaka aka m nù rime be, yisi aka m n'ikpurutu a, m jéekweru.”

26 N'ikwezu a, ele sno apna Jizòsi gbakògwu kwno n'otu òro, tùgidne èhni ònùhna, Tòmosi nù be zì masì. Be tùsnirni òro, kòvu Jizòsi varù gwuzoru n'esilawùru be, kaa, “Udno zìnu anù.” 27 Ò kanù Tòmosi, “Yisi aka ì hna, le aka m lawùru, dnòsnima aka ì yisi n'ikpurutu m, i nwéma mkpòma lawùru, kweru.”

28 Tòmosi sarù a, “Nyenwe m nù Chiokike m.”

29 Jizòsi kanù a, “Ì kweruru kwnornu nù ì whnùrnu m, ngòzi zìnu ele whnùge, kòvu be kweru.”

Risi òkwukwo ka

30 Jizòsi rnùrnu agìda èrnu ndu-èhni berere nù ruwhnu ele sno apna a ke be gbáge n'òkwukwo ka. 31 Kòvu be gbarù ka ma anù kweru nù Jizòsi bù Karàisi wam, Nnwò Chiokike, ma hite n'òkwnata mkpòma nù rēwhna a, anù jeenwe bùdnu.

21

Jizòsi gesiri ele sno apna a esau èhni a

1 Omekwo, Jizòsi gesiri ele sno apna a èhni a n'apna berere, nù ngeri Osimini Taberasì. 2 Saìmoni Pita, Tòmosi nye be kwu Didimòsi, nù Natanelì nye Kana ke Galili, nù rùmu rukna Zebidi, nù ele sno apna a lawùru berere zì. 3 Saìmoni Pita kaa, “M neezne o gbu aznù.”

Be kanù a, “A joosno i zne.” Kpakara be zne bna n'otu ògbo, kòvu ò zá nhne be gburu kpakara abalì wam.

4 N'ònu òsisi, Jizòsi gwuzoru n'ònu mini, kòvu ele sno apna a máa nù ò bù Jizòsi.

5 Ò sùkwa be, “Rùmu takìri, ò zì aznù anù gbuhàru?”

Be sa a, “Òza.”

6 Jizòsi kanù be, “Anù wùsi ìgbo anù n'akarikwnunga ògbo, anù jòowhnu aznù.” Be wùsi ìgbo be, be nwéè rikne dólì ìgbo wam kwnornu nù be gburu agìda aznù.

7 Nye sno apna wam Jizòsi whnùrnu n'anya kanù Pita, “Ò bù Nyenwe aì.” Kpa Saìmoni Pita nùrnu nù ò bù Nyenwe aì, o jeru ikpe a (kwnornu nù ò gba èto) dnabna mini. 8 Ele sno apna a ele berere kwòru ògbo, dòru ìgbo wam aznù jiri va mkpomkpo èli. Be zá ikere nù mkpomkpo èli, nhne hne lele riwhu rula èto. 9 Nga be dùru mkpomkpo èli, be whnùrnu esekere bèkwnu nù aznù nù zì n'olu a nù brèdi zì pì.

10 Jizòsi kanù be, “Anù gweya agwna aznù anù gburu.”

11 Saìmoni Pita zne dòru ìgbo wam nù mkpomkpo èli, aznù okpotokpo jiri a, otu riwhu nù nri isne nù èto, ìgbo wam dókala, ò bù n'èzi nù aznù zì agìda. 12 Jizòsi kanù be, “Anù va ri wiri.” Ò zá nye sno apna a ke nwernu rikne ò nyipohìa sùkwa a, “Ì bù nyele?” Be magwù nù ò bù Nyenwe aì. 13 Jizòsi gweru brèdi wam nyee be, ya nù aznù. 14 Ka mernu mgba èto Jizòsi gesiri ele sno apna a èhni a kpa o hi n'ènwu lizò.

Jizòsi nù Pita

15 Nga be rikworu wiri, Jizòsi kanù Saìmoni Pita, “Saìmoni nnwò Jóni, ì whnùrnu m n'anya kakwo nhne ele ka?”

Ò sa a, “Owe, Nyenwe aì, ì magwù nù m whnùrnu m jì n'anya.”

Jizòsi kanù a, “Nyee atnùrnu m wiri.”

16 Jizòsi kanù a ke mgba lawùru, “Saìmoni, nnwò Jóni, ì whnùrnu m n'anya n'èzi òka?”

Ò sa a, “Owe, Nyenwe aì, ì magwù nù m whnùrnu m jì n'anya.”

Jizòsi kanù a, “Nòoznu atnùrnu m.”

¹⁷ Jizosi kanu a ke mgba eto, “Saimoni, nnwo Jóni, i whuru m n'anya?”

O gbu Pita igbugbu nu Jizosi kanu ke mgba eto, “I whuru m n'anya?” O kaa, Nyenwe ai, i magwu kpakara nhne, i magwu nu m whuru m ji n'anya.

Jizosi kanu a, “Nye aturu m wiri. ¹⁸ Me kanu i ezi oka, nga i bu wiko, i nosnu ajni n'ikwu i zne hne obula o masiri i. Kovu, nga i jeeme okno badnu, i jodosni aka i, nye berere snusi i ajni, kwuru i zne hne masila i.” ¹⁹ Jizosi kwuru ka ma o gesi kpa Pita jonwu enwu, ma o nye Chiokike igwugwu. Jizosi kanu a, “Sno m.”

Jizosi nu nye sno apna a ke berere

²⁰ Pita tuhmasna whuru nye sno apna a wam, nye Jizosi whuru n'anya, nye dnabneru Jizosi nga be neeri wiri anyasnu wam, sikwa a, “Nyenwe ai, nyele jeere i?” ²¹ Nga Pita whuru a, o kanu Jizosi, “Nyenwe ai, ndaa nhne i kwuru gbasiri nwerukna ka?”

²² Jizosi saru a, “O buru nu m pioru m o ziri budnu tem m va, o gbasila i, sno m.” ²³ Be tusa a n'esilawuru ele sno apna Jizosi nu nye sno apna a ka jonwu enwu. Kovu Jizosi kala nu o jonwu enwu, kovu o karu, “O buru nu m pioru m o ziri budnu tem m va, o gbasila i.”

²⁴ Ya bu nye sno apna a ke kwuru kpakara nhne ka, nye gba masiri a n'okwukwo, a magwu nu nhne o gbaru bu ezi oka.

Okwukwo

²⁵ Agida nhne ele berere ke Jizosi mernu, o buru nu be gba kpakara be n'okwukwo, m che m nu kpakara owa n'iwuru a jenne rikne vuli kpakara okwukwo be jaagba.

Ernu Ele Izi Nhne gbasiri okwukwo ka

Ernu Ele Izi sno izi oma lele kpa Lukwu gbarụ n'okwukwo n'aznụ. Risi oka a bu o gesi kpa ele sno apna Jizosi panizoru ernalu izi oma be. Enine Nso duru be gbasia Izi Oma gbasiri Jizosi hite nu Jeruselem, nu kpakara Judiya nu Sameria, tem du n'osotoma owa (1:8). Nye gbarụ okwukwo ka mernu ma ele n'ogwnu a mahia nu ele Chiokike (Kirisitini) buo otu ele n'odo ochichi ke neemegidne ochichi ele Rom.

Be kewaru okwukwo ka nga eto, ke negesi kpa be kporu okwo Izi Oma gbasiri Jizosi nu opanizo ogbako Chiokike. (1) Opanizo otu ele Chiokike nu Jeruselem nga Jizosi lahnarnu oligwe. (2) Ogbasa izi oma nu kpakara eli Palesitini. (3) Ogbasa izi oma du kpakara owa, du Rom.

Otu nhne zi okne mkpa nu *Ernu Ele Izi* bu ernu Enine Nso, nye nyernu be rikne n'obochi Pentikosi, nye zi koriri naagba ogbako Chiokike inwe nu ele risi a. Okwukwo *Ernu Ele Izi* negesi iknernema ikwu-onu Chiokike nu budnu ele kweru nu omekorita ele ogbako Chiokike.

Nhne zi n'okwukwo ka

Ojiknernu o gba akebne (1:1-26)

Nhne Jizosi nyernu n'iwu ipne-aznu nu mkwna (1:1-14)

Nye gweruru onodi Judasi (1:15-26)

Akebne be gbarụ nu Jeruselem (2:1--8:3)

Akebne nu rime Judiya nu Sameria (8:4--12:25)

Ernu Polu (13:1--28:31)

Ogaghari neezni izi oma ke mbom (13:1--14:28)

Ogbo ke zi nu Jeruselem (15:1-35)

Ogaghari neezni izi oma ke ebo (15:36--18:22)

Ogaghari neezni izi oma ke eto (18:23--21:16)

Polu nye ikelu nu Jeruselem, Size-ria nu Rom (21:17--28:31)

Jizosi kweru mkwna Enine Nso

¹ Tiofilosi, n'okwukwo mbom ke me gbarụ, m gbarụ m kpakara nhne Jizosi mernu nu nhne o znirni hite n'ige o panizoru ernu a, ² tem du n'obochi be gweruru a la n'oligwe. Si o laru oligwe, o nyernu ele rukna wam o hohiaru iwu hite nu rikne ke Enine Nso. ³ Nga o takworu awhnwuhnu, o gesiri ele izi wam o hohiaru ehni a, nyee be agida nhne mesiri a rikne nu o zi budnu. Be whnurnu a, ya nu be kwu oka gbasiri eli-eze Chiokike nri obochi eno. ⁴ Nga be gbakoru n'otu, o nyernu be iwu ka, "Anu hiko nu Jeruselem whoga, kovu anu seru nkesi ke Nda m kweru mkwna, ke anu nurnu nhne me kwuru gbasiri a. ⁵ Joni jiri mini wu ele badnu mini, kovu be jeeji Enine Nso nowu anu mini nga obochi ele nu ele whemernu."

Jizosi laru oligwe

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁶ Nga ele izi wam gbakoru n'otu, be sikwa Jizosi, "Nyenwe ai, i jeegweru ochichi ka nyehnata ele Izireli kitna?"

⁷ Jizosi kanu be, "Nda m ji iknernema a bita ige nu obochi, o kwesige anu mahia a. ⁸ Kovu nu anu jaanahia rikne nga Enine Nso wam dnakwasiri anu, anu jobu ele akebne m nu rime Jeruselem, ma nu kpakara Judiya, nu Sameria nu hne owa sotoru." ⁹ Nga o kwukworu oka ka, kpa be neele a anya, be gwelizo a la n'oligwe, erumeru gweme a n'anya be.

¹⁰ Kpa be zi neelegidne anya n'oligwe kpa o naala, ele rukna lawuru wogwu iwo abochna gwuzoru n'esilawuru be. ¹¹ Be kaa, "Ele rukna Galili, ndaa kpa anu gwuzo neele anya n'oligwe? Jizosi ka, nye be gweruru la oligwe, jaava berere lele kpa anu whnurnu a la oligwe."

Matayasi gweruru onodi Judasi

¹² Ele izi wam lahna Jeruselem hite nu Rugwu Olivu, nhne nu lele izne otu Obochi Ozukwa Inwe. ¹³ Be zne Jeruselem, bna nu rime

oro olu hne be wu. Pita, Jōni, Jemisi, nū Anduru, Filipu nū Tōmosi, Batolomi nū Matiyu, Jemisi nnwọ Alifayosi, Saimoni nye zị n'esilawuru ele noonwu bẹkwnu nū mkpọma nū Judasi nnwọ Jemisi. ¹⁴ Kpakara be zị n'otu neekpe okpukpe ige ọbula, be nū ele rinya wam nū Meri nne Jizọsi nū rumu nne a.

¹⁵ N'ọbochi wam, Pita gwuzoru n'esilawuru ele sno apna Jizọsi, be bu otu riwhu nū nri lawuru. ¹⁶ Ọ kaa, “Rumu nda m, nhne be gbaru n'okwukwo nsọ ke Enine Nsọ kwuru hite n'onu Devidi gbasiri Judasi nye duru ele nwugwuru Jizọsi, jeemezu. ¹⁷ Judasi bu otu badnu nū rime a, be hohiaru a ma o kehia igwe n'ernu a.” ¹⁸ (Judasi bu nye ji iwai be kwuru a n'ernu aruru-eli a zu otu eli, ọ dna, kpu ruwhnu n'eli, kpakara nhne zị a nū ruwho wuhia. ¹⁹ Kpakara ele wu nū Jeruselem nurnu a, be kwu eli wam n'ikwu-onu be, Akelidama, ke bu Eli Qvnarna.)

²⁰ “Kwnornu nū be gbaru n'okwukwo Eri Oma, ‘Oro a daziri etekne, ọ zá nye wu nū rime a.’

Be gba kwno a nū nhne berere, ‘Nye berere gweru onodi ernu a.’

²¹ Kitna, ọ zị mkpa a hору otu nyerukna n'esilawuru ele sno a, n'ige Nyenwe a, Jizọsi snornu a, whoga, bnanya masi n'esilawuru a, ²² hite n'owu mini Jōni du nga Jizọsi laru n'oligwe. Nye wam jọoburu nye joosno a, gba akebne nū Jizọsi hiri n'enwu lizo.”

²³ Be hohia ele rukna lawuru, Josefu nye be kwu Basabasi nye rewhna a berere bu Jositosi nū Matayasi.

²⁴ Be kpe okpukpe kaa, “Nyenwe a, ji nye magwu mkpọma kpakara ele badnu, bikno, Nyenwe a, gesi a, nye i hohiaru n'esilawuru ele rukna lawuru ka, ²⁵ nye jeegweru onodi ernu nye izi ke Judasi ghasaru zne hne o kwe-siri.” ²⁶ Be vu ogbanuchi, ogbanuchi wam dnakwasị Matayasi, be gwnusi a n'esilawuru ele izi nri nū otu wam.

2

Enine Nsọ varu n'ọbochi Pentikosi

¹ Nga ọbochi Pentikosi zuru, kpakara be gbakoru n'otu oro. ² Ngangam, imerne ke nū lele okne ruwhere hiri n'oligwe va, jipiya kpakara oro wam be zị. ³ Be whnurnu nhne nū lele riro bẹkwnu ke daziri n'olu risi be otu otu. ⁴ Enine Nsọ mejiharu be, be bete nookwu ọka nū riro ele berere lele kpa Enine Nsọ wam nyernu be iknernema o kwu ọka.

⁵ Agwna ele Ju ele nootu ogwnu Chiokike wu nū Jeruselem, ele hi nū kpakara mba ke zị nū mkpururu oligwe va. ⁶ Nga be nurnu mkpakpo ka, be gbako, ọ turu be n'anya kwnornu nū be nurnu kpa ele sno apna Jizọsi nookwu ọka nye ọbula nū ikwu-onu ke a. ⁷ Eñni nwurnu be, be kaa, “Kpakara ele ka nookwu ọka, be buo ele Galili sa? ⁸ Ndaa kpa a nonu be nookwu ọka n'ikwu-onu be jiri mu a? ⁹ Ele Patia, nū Midia, ele Elam, ele hi nū Mesopotemia, Judiya nū Kapadosia, nū ele hi nū Pontosi nū Asia, ¹⁰ ele hi nū Firigia nū Pamfilia, ele hi nū Ijipiti nū ele hi agwna eli Libiya ke zị Sirini ndundu, nū agwna ele hi nū Rom, ¹¹ ma ele Ju ma ele bnarnu okpukpe ele Ju, ele Kiriti nū ele Arabu, a nurnu kpa be nookwu ọka n'ikwu-onu a, gbasiri ernu ndu-ehni Chiokike.” ¹² Ọ gbagwojiri be anya, kpakara be neesikwa, “Ka bu kini?”

¹³ Kovu ele berere mernu be nhne mkpari, be kaa, “Manya noogbu ele ka.”

Pita kwunnu igbudu badnu ọka

¹⁴ Pita gwuzoru ya nū nri badnu nū otu wam bete nookwunu ele badnu wam ọka n'okne nkoli, kaa,

“Ele Ju ibne m nū kpakara anu ele wu nū Jeruselem, anu bnote nsni nū nhne me nookwu gbasiri nhne anu whnurnu. ¹⁵ Ọ zá manya noogbu ele rukna ka lele kpa anu cheru, ọ bu ọtnu-ige tolu ke osisi.* ¹⁶ Kovu ka bu

* 2:15 ọtnu-ige tolu ke osisi: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke ẹto

nhne nye ọwhnurninya Juweli kwuru
ọka gbasiri a,

¹⁷ Chiokike karu kpa,

‘Ka bu nhne me jeeme n’obochi ipne-
aznu,

m jowukwasi Enine m n’ehni
kpakara ele badnu,

rumu anu ele rukna nu ele
rinya jookpo okwo ikwu-onu
Chiokike,

rumu ikoro anu jowhnu
owhurninya,

ele okno badnu anu joro mboro.

¹⁸ M jowukwasi ele izi m rukna nu
rinya Enine m n’obochi wam,

be jowhnu owhurninya.

¹⁹ M jeegesi ernu ndu-ehni n’oligwe
nu nhne elekema n’owa nu
mkpururu oligwe,

ovnarna nu bekwnu nu okne
runwurnu bekwnu.

²⁰ Ehnam jaagba ochichiri,
enwa jaachna ihie ihie lele
ovnarna,

ka jeeme si okne obochi ke zi ig-
wugwu ke Nyenwe ai va.

²¹ Be jooznobia nye obula ke noosukwu
rehna Nyenwe ai.’

²² “Ele Izireli, anu bnote nsni n’oka
ka, Chiokike jiri kpakara ernu ndu-
ehni nu nhne tu n’anya nu elekema
ka n’esilawuru anu gesi nu ya ziyaru
Jizosi nye Nazareti. Kpakara anu
magwu kpa. ²³ Chiokike marnu
ama kweru be gweru a nyega anu,
anu gweru a nyee n’aka ele ma
Chiokike, be kpojidne a n’ogba, gbu
a. ²⁴ Kovu nu Chiokike mernu o hi
n’enuw lizo, gweme nhne igbugbu ke
enuw kwnornu nu enwu nwee rikne
nwugwu a. ²⁵ Ka bu nhne Devidi
kwuru gbasiri a,

‘M whnurnu m Nyenwe ai nu ruwhnu

m kpakara ige.

O zi n’akarikwnunga m,

ovu jaala m mini.

²⁶ Ka kpayaru ovu sori m n’onu, riro
m nwudnarnu k’agida,

an’ehni m jaazi budnu n’olile
anya.

²⁷ Kwnornu nu i jesisgiasi mkpuru
ovu m n’ilili,

i jeeke nye nsoro ke i ro oro.

²⁸ I gesiri m apna ke budnu,

ruwhnu i mernu snarnima jihia
mkpoma m.’

²⁹ “Rumu nda m, m nookwunu anu
oka n’anya rikne nhne gbasiri nda
ai oknani bu Devidi, o nwurnu enwu,
be li a, ilili a zi hna du tna. ³⁰ O
bu nye owhnurninya, o magwu nu
Chiokike kwesiri a mkwna rikne nu
o jeeme otu nye hi nu avnurnu a
daziri nu ngadna eze a. ³¹ O whnurnu
nu hne zi nu ruwhnu, o kwu oka
gbasiri olizo n’enuw Karaisi, Chiokike
jesisgiasi a n’ilili, an’ehni a joro
oro. ³² Chiokike mernu Jizosi ka
hi n’enuw lizo. A bu ele akebe
ezi oka ka. ³³ Be gwelizoru a olu
n’akarikwnunga Chiokike, o nahiaru
n’aka Nda a mkwna ke Enine Nso bu
ke o wukwasiri ai, ke anu whnurnu,
nurnu masi. ³⁴ Devidi lage olu nu rime
oligwe, kovu o kwuru,

‘Nyenwe ai kannu Nyenwe m,

Daziri eli n’akarikwnunga m,

³⁵ tem du nga me jaabita ele irno i
lele nhne i jootukwasi ochi i
lawuru.’

³⁶ “Kam kpayaru, kpakara ele
Izireli, anu mahia n’ezi oka nu o bu
Jizosi ka, nye anu kpojidnenu n’ogba
bu nye Chiokike mernu Nyenwe ai
nu Karaisi.”

³⁷ Nga be nurnu ka, o gburu be ig-
bugbu k’agida nu mkpoma, be kanu
Pita nu ele izi berere, “Rumu nda ai,
kini bu nhne a jeeme?”

³⁸ Pita kanu be, “Nye obula hi
nu mmehie a tuhna, ma be wu
anu mini nu rehna Jizosi Karaisi,
ma Chiokike gbarunu anu mme-
hie anu. Ige wam anu jeenwehia
nkesi Chiokike ke bu Enine Nso.

³⁹ Kwnornu nu mkwna Chiokike ka
zinu anu, nu rumu anu, nu kpakara
ele zi ikere, ele Nyenwe ai Chiokike
joosukwu.”

⁴⁰ Pita ji agida ikwu-onu berere do
be aka nu nsni, kaa, “Anu gweme ehni
anu awnwhnu ke ebiri ojo ka.” ⁴¹ Be
wuru ele kweru izi oma ka mini. Be
tukwasinu be pokwu badnu eto n’otu
obochi.

*Mmekọta ke
ele kweru ekwe*

⁴² Be dazigidne nụ iznizni ele izi, snornu be mekọta nhne, ri wiri nụ neekpe okpukpe. ⁴³ Ele izi wam rnurnu agida ernalu ndu-ehni nụ elekema ke mernu ogwnu tu ele badnu. ⁴⁴ Kpakara ele kweru ekwe dazikota n'otu, neekeri nhne n'otu. ⁴⁵ Be re ekwu be nū ekwnu be nwernu, keme iwai n'esilawuru be lele kpa mkpa kparu nye obula. ⁴⁶ Be dazigidne n'otu n'Oro Nso Chiokike kpakara obochi. Be neezne n'oro nū oro, gweru mkpoma zi richna neeri wiri n'otu nū ovu oso n'onu. ⁴⁷ Be naazarni Chiokike, neenwe ruwhnu oma nū hne ele badnu zi. Nyenwe ai notukwasinu be ele badnu n'obochi n'obochi ele be jooznohia.

3

Pita gworo nye mgworo

¹ Otu obochi, Pita nū Joni znernu Oro Nso Chiokike n'otnu-ige ke eto n'iwhehnie,* ke bu ige okpukpe. ² Otu nyerukna ke dnarnu mgworo hite nga be muru a, ele badnu nookwuru a zne n'Ogodo Onuhna Marnu Mma ke Oro Nso Chiokike kpakara obochi, ma o riu nhne n'aka ele naabna Oro Nso Chiokike. ³ Nga o whurnu Pita nū Joni hne be naabna Oro Nso Chiokike, o riu be nhne. ⁴ Pita nū Joni legidne a anya, Pita kaa, "Le ai anya." ⁵ Nyerukna wam legidne be anya ma o jaanahia nhne n'aka be. ⁶ Pita kaa, "M nwée m siliva mōbu golu, kovu m jeenye i nhne me nwernu, nū rewhna Jizosi Karaisi nye Nazareti, lizo, zne izne." ⁷ O nwugwuru a n'akarikwnunga a, dolizo a olu, ngangam, ochi nyerukna wam nū ekenkele-ochi a lawuru nwehia rikne. ⁸ O wulizo olu, gwuzoru, bete neezne izne. O snornu be bna n'Oro Nso Chiokike, neezne izne, nowulizo olu, naazarni Chiokike. ⁹ Kpakara igbudu ele badnu wam whurnu a hne o neezne izne, naazarni

Chiokike. ¹⁰ Be mahia nū o bu nye oro wam naadazi n'Ogodo Onuhna Marnu Mma. O duru be ehni, tu be n'anya k'agida nū nhne mernu.

*Pita znirni izi oma
n'Oro Nso Chiokike*

¹¹ Kpa nye mgworo wam nwugwuru Pita nū Joni n'aka, ogwnu tu kpakara ele badnu wam, be gbako nū mgbemgbe oro Solomoni. ¹² Nga Pita whurnu be, o kanu be, "Ele Izireli, ndaa kpa nhne ka noodu anu ehni, anu neele ai anya lele nū a ji rikne aka ai mōbu ozi nso ai mee nyerukna ka zne izne. ¹³ Chiokike ke Ebereham, nū ke Aziki, nū ke Jekopu, Chiokike ke ele nda ai oknani, nyernu Nnwō a Jizosi igwugwu. Ya bu nye anu reru, anu gonahoru a nū ruwhnu Paleti, o bu n'ezi nū Paleti kweru o sigbasi a. ¹⁴ Anu gonahoru nye nso nū nye mee mma, gweru nye noogbu badnu. ¹⁵ Anu gburu nye nwe budnu. Kovu Chiokike mernu o hi n'enu lizo, a bu ele akebe n. ¹⁶ Anu le nwerukna ka anu magwu, o bu okwnata ovu nū rewhna Jizosi nyernu a rikne. O bu rewhna Jizosi nū okwnata ovu nū rewhna a nyernu nwerukna ka ogwugwo zuru ozu, kpa anu whurnu.

¹⁷ "Kina, rumu nda m, m maam nū nhne anu nū ele risi anu mernu Jizosi bu nū anu ma ama. ¹⁸ Kovu nū Chiokike hiri n'onu kpakara ele owhurninya agida ige wheru ewhe kwu nū Karaisi jaata awhnuwhnu, o mezuru nhne o kwuru. ¹⁹ Anu tūnasna, kete ruwhnu hne Chiokike zi, ma o kwnosnama kpakara mmehie anu, ²⁰ ma anu nwehia rikne ikne hite nū ruwhnu Chiokike, ma o zianu anu Jizosi bu Karaisi nye o hohiannu anu. ²¹ O jaadazi n'oligwe tem ige Chiokike jeeme kpakara nhne ziri ikne, lele kpa o kweru mkwna agida ige wheru ewhe hite n'onu ele owhurninya a zi nso. ²² Kwnornu nū Mozizi karu, 'Nyenwe ai Chiokike anu jeezianu anu nye owhurninya

* **3:1** otnu-ige ke eto n'iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

lele me, hite nụ ele ke anụ, anụ joobno nsnị nụ kpakara nhne ọ jaakanụ anụ. ²³ Nye ọbula ke jóobno nsnị nụ nhne nye ọwhnurninya wam kwuru, be jeekewahala a n'esilawuru ele ke Chiokike.'

²⁴ "N'ezi ọka, kpakara ele ọwhnurninya hite nụ Sameli nụ ele sno a n'aznụ kwuru nhne gbasiri ọbochi ele ka. ²⁵ Kpakara mkwna Chiokike hite n'onu ele ọwhnurninya a zinu anụ, anụ nwernu igwe nụ ọgba-njọ-ehni Chiokike gbarụ ya nụ ele nda anụ, lele kpa ọ kannụ Ebereham, 'M jọgozi kpakara ele zị n'owa hite avnurnu i.' ²⁶ Nga Chiokike gwelizọru Nnwọ a Jizọsi, o beru ọsno ziyanu anụ ya, ma ọ gọzi anụ, ma anụ hi nụ rime apna ojo anụ yahna."

4

Pita nụ Jōni zị nụ ruwhnu ele eze-ikpe

¹ Kpa Pita nụ Jōni zị nookwunu ele badnụ ọka n'Oro Nsọ Chiokike, ele ariohna nụ nye risi ele neese Oro Nsọ Chiokike nụ ele Sadusi vakwnusiri be. ² Ovu weru be ehni nụ ele izi lawuru wam neezni ele badnụ nụ Jizọsi hiri n'enuw lizo, ke neegesi nụ ele nwurnu ọnwu jeehi n'enuw lizo berere. ³ Be nwudne be, yisi be ikelu tem chi bọ, kwnornu nụ ọbochi zne-minem. ⁴ Kọvu agida ele nurnu izi ọma be kweruru, ọnu ọgwngwnu be bụ pokwu badnụ isne.

⁵ N'ekile a, ele risi ele Ju nụ ele okno badnụ nụ ele zni iwu ele Ju gbakọru nụ Jeruselem, ⁶ be nụ nye risi ariohna Anasi, nụ Kayafasi, nụ Jōni nụ Alẹkizanda, nụ ele ọro nye risi ariohna. ⁷ Be kwuya Pita nụ Jōni gwuzote be nụ ruwhnu be, be sika be, "Ndaa rikne mọbu rewhna nyele hne anụ jiri neeme nhne ka?"

⁸ Enine Nsọ jipiharu nụ rime Pita, ọ kaa, "Ele risi nụ ele okno badnụ Izireli, ⁹ anụ neesikwa aị ajiji tna kwnornu nụ nhne ọma ke be mennu nye mgworo ka nụ kpa be jiri gwọ a. ¹⁰ Kpakara anụ ma kpakara ele Izireli mahia, nụ nyerukna ka gwuzo

hna nụ ruwhnu anụ n'ehni zuru ozu, bụ nye be gwọru hite nụ rikne ke zị nụ rewhna Jizọsi Karaisi nye Nazareti. Anụ kpogidnenu a n'ogba, kọvu Chiokike mernu o hi n'enuw lizo. ¹¹ Ya bụ

'akaworugwu ke anụ ele noowu ọro juru,
kiyam ghọlam risi nsukala ọro.'

¹² "Ọznohia zị nụ rewhna a kpoi. Kwnornu nụ ọ zá rewhna berere nụ mkpururu oligwe be nyernu ke badnụ jeenwe ọznohia."

¹³ Onu rikne Pita nụ Jōni duru ele risi ikpe ehni. Be mahiaru nụ be bụ ele ọ zá nhne be bụ, ele múge ọkwukwo. Be mahiaru kwno nụ be nụ Jizọsi ziri. ¹⁴ Ọ zá nhne be nwernu rikne kwu kwnornu nụ be whnurnu nyerukna wam be gwọru gwuzo nụ ngeri Pita nụ Jōni. ¹⁵ Be kanụ be whoga n'oro ikpe, be gba iznuznu n'esilawuru be. ¹⁶ Be kaa, "Ndaa nhne a jeeme ele rukna ka. Kpakara ele wu nụ Jeruselem magwu nụ be rnurnu okne ọnu ndu-ehni ka, a nwée rikne gọnahoru a. ¹⁷ Kọvu a jéekwe be gbasia ọtutnu ka n'esilawuru ele badnụ, a dọ be aka nụ nsnị be kwú ọka berere nụ rewhna Jizọsi."

¹⁸ Be sukwu ele rukna wam, kanụ be, be kwúma ọka ría ría mọbu zni nhne nụ rewhna Jizọsi. ¹⁹ Kọvu Pita nụ Jōni saru be, "Anụ tule a ma ọ bụru ọma nụ anya Chiokike, a bnonu anụ nsnị sobu a bnonu Chiokike nsnị. ²⁰ Kwnornu nụ a nwée rikne gharu o kwu nhne a whnurnu nụ nhne a nurnu."

²¹ Ele ikpe wam dọsi be aka nụ nsnị rikne, sigbasi be la. Be nwée nhne be jeeji ta be awnwhnu kwnornu nụ ele badnụ naaznarni Chiokike nụ nhne mernu. ²² Nyerukna be gwọru ọnu ndu-ehni ka wheru nri awha ọno.

Ele Karaisi kperu okpukpe

²³ Nga be sigbasiri be, Pita nụ Jōni lakwnusi ele ke be, kanụ be nhne ele risi ariohna nụ ele okno badnụ kwuru. ²⁴ Nga be nurnu a, be yisi ọnu n'otu kwnakwu Chiokike n'okpukpe, kaa, "Nyenwe aị Chiokike, nye keru

oligwe nū ọwa, nū okne osimini, nū kpakara nhne zị nū rime be. ²⁵ I jiri Enine Nso kwu ọka hite n'ọnu ọhi i Devidi, nda ai ọknani, kaa,

'Kini vuteru ele buo ele Ju onuma
kini mernu ele badnu naagba
iznuznu etekne?

²⁶ Ele eze k'owa ka gwuzoru
be nū ele nechi echi, gba iznuznu
megidne Nyenwe ai

megidne nye ke a o teru mono.*

²⁷ N'ezi ọka, Erudu nū Pontiosi Paileti
gbakoru n'otu n'eli ka, be nū ele buo
ele Ju nū ele Izireli, megidne Nnwọ
nso i Jizosi, nye i teru mono. ²⁸ Be
gbakoru ma be mee nhne i jiri rikne
i nū echiche i kaa nū ọ bu nhne
be jeeme. ²⁹ Nyenwe ai, bikno, le
be naakpasị ai ogwnu, nyega ai ele
izi i, ọnu rikne a jeeji zni izi oma i.
³⁰ Doshihala aka i nū ogwo ehi ig-
bugbu nū ọnu elekema nū ọnu ndu-
ehni hite nū rewhna ọhi i zị nso Jizosi."

³¹ Nga be kperu okpukpe, hne
be zị neekpe okpukpe znuonu biri
biri. Enine Nso dnakwasị kpakara be,
be bete nookwu ikwu-ọnu Chiokike
n'ọnu rikne.

Ele kweru nekeri kpakara nhne n'otu

³² Kpakara ele kweru ekwe bu otu
nū echiche be ma nū mkpoma be. Ọ
zá nye kanu nhne o nwernu bu ke
a, kovu be nekeri kpakara nhne be
nwernu. ³³ Ele izi wam ji ọnu rikne
naagba akebe olizo n'enu Nyenwe
ai Jizosi. Chiokike tukwasinu be agida
oru. ³⁴ Ọ zá nye obula n'esilawuru be
nhne kogwu. Ele nwernu eli mobu ọro
re be, gweya iwai be reru a, ³⁵ be nyee
a ele izi, ele izi keme iwai wam lele
kpa mkpa kparu nye obula.

³⁶ Josefu, nye Livai be murnu nū
Saiporosi, nye ele izi jiri Banabasi, ke
bu "Nnwọ osnuta mkpoma," ³⁷ o re eli
o nwernu, gweya iwai a bita a n'ochi
ele izi.

5

Ananayasi nū Safira

¹ Kovu otu nyerukna rewhna a bu
Ananayasi, ya nū nnwerne a Safira,
reru ekwu be. ² Ya nū nnwerne
a kwekotaru ọ bita agwna iwai, o
gweya ke gwnarnu bita n'ochi ele
izi. ³ Pita kanu a, "Ananayasi, ndaa
kpa Ekwensu jiharuru mkpoma i, mee
i i ghanu Enine Nso aghalaghala, i
bitaru agwna iwai i reru ekwu. ⁴ Jiwa
nwe ekwu su i reru a. Nga i reru a, iwai
wam zị n'aka i o mee kpa o jiri masi i.
Ndaa kpa i jiri ri oriri o mee nhne nū
kpa? I ghanu Chiokike aghalaghala, ọ
buo badnu."

⁵ Nga Ananayasi nurnu ọka ka,
ọ dna n'eli, nwuma. Ogwnu turu
kpakara ele nurnu nhne mernu.
⁶ Rumu ikoro ele rukna va whu a
n'ikpe, vuru iznu a zne, lite a.

⁷ Nga nhne nū lele awa eto wheru,
nnwerne a varu, kovu ọ ma nhne
mernu. ⁸ Pita sikwa a, "Kanu m, ka ọ
bu ọnu iwai anu reru eli wam?"

Ọ kaa, "Owe, ọ bu ọnu ahia a."

⁹ Pita kanu a, "Kini mernu ji nū
nzi i kwekotaru ọ rna Enine Chiokike
ornurna? Ele rukna ele liri nzi i gwuzo
n'ọnu-mgbo kitna, be joovuru i zne."

¹⁰ Ngangam, ọ dna n'eli n'ochi a,
nwuma. Be vuru a whoga, lite a
nū ngeri nzi a. ¹¹ Kpakara ogbako
Chiokike nū ele berere ke nurnu a
turu ogwnu k'agida.

Ele izi wam gworu ele nriria

¹² Ele izi rnurnu agida ọnu ndu-
ehni nū ọnu elekema n'esilawuru ele
badnu. Kpakara ele kweru naagbako
nū mgbemgbe ọro Solomoni. ¹³ Ọ zá
nye berere nwernu rikne sno be, ọ bu
n'ezi nū ele badnu naakaa be ọka oma.
¹⁴ Kovu agida ele badnu snornu ele
kweru ekwe, ele rukna nū ele rinya.
¹⁵ Ka mernu be kwuya ele naaria ehi
igbugbu, dnanyiita be nū ngeri apna
n'olu okpata be nū etere be, ma kpa
Pita naagawhe enine a metu agwna
be. ¹⁶ Igbudu ele badnu hi n'eli gbaru
Jerusalem gburugburu va kwuya ele
ke be naari ehi igbugbu, ma ele

* 4:26 nye ke a o teru mono: Ke bu Mezaya, Karaishi.

rɛnwu ojo nwugwu, be gworu kpakara be.

Be kpaknarnu ele izi ehni

¹⁷ Ige wam okwno-awuwa jihiaru nye risi ariohna nu ele nu ya sno, bu ele otu Sadusi, mkpoma. ¹⁸ Be nwudne ele izi, yisi be ikelu nu ruwhnu ohna. ¹⁹ Kovu enine izi Nyenwe a varu n'abali, gbamanu be onuhna ikelu, kwuhia be. ²⁰ O kanu be, "Anu zne gwuzoru n'Oro Nso Chiokike, kanu ele badnu kpakara izi ke budnu ikne ka."

²¹ Ele izi wam zne n'Oro Nso Chiokike ke chi boru neezni ele badnu nhne.

Nga nye risi ariohna nu ele nu ya sno varu, be sukwukota ele eze-ikpe nu kpakara ele risi Izireli, zizne izi ma be kwuhianu be ele izi wam. ²² Ele be zizneru oro ikelu, whnuge be n'oro ikelu. Be lahna kanu ele dusiri be, ²³ "Nga a duru oro ikelu, oro turu otu, kpakara ele nse neese onuhna, kovu nga a gbamarnu oro, o za nye zi nu rime oro." ²⁴ Nga nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nu ele risi ariohna nuru a, o gbagwojiri be anya.

²⁵ Ige wam otu badnu va, kanu be. "Anu le, ele rukna wam anu yisiri n'ikelu zi n'Oro Nso Chiokike neezni ele badnu nhne." ²⁶ Nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nu ele ya nu be neese Oro Nso zne kwuya ele izi wam, be mene be nhne rikne kwnornu nu be notu ogwnu ele badnu jotu be akaworugwu.

²⁷ Be kwuya ele izi wam gwuzote be nu ruwhnu ele eze-ikpe. Nye risi ariohna sikwa be, ²⁸ kaa, "A doru anu aka nu nsni anu zni nhne nu rehna Jizosi. Anu mernu kpakara eli Jeruselem jihia n'iznizni anu, anu noovukwasi a enwu onarna Nyerukna ka."

²⁹ Pita nu ele izi saru be, "A kwesiri o bnonu Chiokike nsni karu badnu. ³⁰ Chiokike ke ele nda a mernu Jizosi hi n'enwu lizo, bu nye anu gburu, kpoigidne a n'olu ogba. ³¹ Chiokike gwelizoru a olu n'akarikwnunga a ma o buru Nye Risi nu Nye Onohia,

ma ele Izireli tuhmasna, ma Chiokike gbarunu be mmehie be. ³² A bu ele akebhne nhne ele ka, ma Enine Nso, ke bu nkesi Chiokike nyernu ele noobnonu a nsni."

³³ Nga be nuru oka ka, ovu weru be ehni k'agida, be kpebi o gbu ele izi wam. ³⁴ Kovu otu nye Farisi rehna a bu Gamalieli, nye zni iwu ele Ju, nye ele badnu noso anya, gwuzoru n'esilawuru ele ikpe, kaa ele izi wam whoga n'ederezi. ³⁵ O kanu ele ikpe wam, "Ele Izireli, anya du anu eli nhne anu noopio o mee ele rukna ka. ³⁶ N'ige wheru ewhe, Tadiyosi whuyaru neeme ehni a nu o bu nye zi rikne, riwhu badnu eno snornu a. Be gburu a, kpakara ele snornu a gbasaru, otu a wuru. ³⁷ Omekwo, Judasi nye Galili whuyaru n'ige be gwnuru ele badnu, o doru agida ele badnu, be gburu a masi, kpakara ele snornu a gbasaru. ³⁸ Kitna me kanu anu, anu mee nhne obula megidne ele rukna ka. Anu sigbasi be. O buru nu nhne ka bu ernu aka ke badnu, o joowhu. ³⁹ Kovu o buru nu o hi n'aka Chiokike, anu nwee rikne megbu be. Anu joowhnu nu anu notolusi Chiokike ogwnu."

Be kweru nhne o kwuru bu ezi oka. ⁴⁰ Be sukwu ele izi wam, pnia be nhne, kanu be kwuma oka berere nu rehna Jizosi, be sigbasi be, be la. ⁴¹ Ele izi wam whoga nu ruwhnu ele ikpe, ovu noso be n'onu kwnornu nu Chiokike gwnusiri be ele kwesiri o ta awhnuwhnu kwnornu nu rehna Jizosi. ⁴² Kpakara obochi be zi n'Oro Nso Chiokike, neezne n'oro n'oro ele badnu notokpo okwo izi oma nu Jizosi bu Karaisi.

6

Ele ernu esau

¹ N'ige wam, nga onu ogwnugwnu ele kweru ekwe zi naaba aba, odogbuta whuyaru n'esilawuru ele Ju nookwu Giriki nu ele Ju nookwu Hiburu. Ele Ju Giriki kanu be lewhuru ele rinya be nzi be wuru anya nu wiri be neeke n'obochi n'obochi. ² Ele izi

nri nū ẹbo wam sukwu kpakara ele sno apna Jizōsi n'otu, kaa, “Ọ b́o ọma a gharu nhne gbasiri ikwu-ọnu Chiokike neeke wiri. ³ Ḱitna, rumu nda á, anu hohia ele rukna ẹsau n'esilawuru anu ele nwernu agwa ọma, ele Enine Chiokike nu akoniche jihiaru, ma a yisi be nu nhne gbasiri nhne ka. ⁴ Kọvu aila jeegweru ẹhni á yisi n'okpukpe nu okpo okwo ikwu-ọnu Chiokike.”

⁵ Kpakara be kweru nhne ele izi wam kwuru. Be hohia Sitivini, nyerukna ke okwnata ovu nu Enine Nso jihiaru, nu Filipu nu Porokorosi, Nikano, Timoni, Pamenasi nu Nikolasi, nye Antioku nye bnarnu okpukpe ele Ju. ⁶ Be gwuzote be nu ruwhnu ele izi, be kpe okpukpe tukwasi be aka.

⁷ Ikwu-ọnu Chiokike neezne nu ruwhnu. Onu ogwnugwnu ele sno apna Jizōsi nu rime Jeruselem zi koriri naaba aba. Agida ele okwa ariohna kwnata Chiokike mkpoma.

Be nwudneru Sitivini

⁸ Sitivini bu nwerukna Chiokike goziri ke nwernu rikne o rnu ẹnu ndu-ẹhni nu nhne elekema n'esilawuru ele badnu. ⁹ Kọvu nu agwna ele zi n'oro ogbako ele Ju, ele be kwu Ele Nwernu Ehi be, nu ele Ju hiri nu Sirini nu Alekizandaria, lizoru megidne a. Be nu ele Ju hi nu Silisia nu Esia nu Sitivini bete neesigha oka. ¹⁰ Kọvu nu be nwée rikne megidne Enine nu akoniche ke Sitivini ji nookwu oka. ¹¹ Be gno ele badnu be kaa, “A nurnu hne o nookwulu Mozizi nu Chiokike.”

¹² Ele ka kpakne ele badnu, be lizo, be nu ele okno badnu nu ele zni iwu, vakwnusi Sitivini, nwudne a, kwuzne a nu ruwhnu ele eze-ikpe. ¹³ Be kwuya agwna ele jaagba akebe aghalaghala megidne a. Be kaa, “Nwerukna ka ziko nookwu oka megidne Oro Nso nu Iwu Mozizi. ¹⁴ A nurnu hne o naakaa nu Jizōsi nye Nazareti ka jaakwnadna Oro Nso Chiokike ka, gbanwo kpakara omen'eli a ke Mozizi nyernu a.”

¹⁵ Kpakara ele eze-ikpe legidne Sitivini anya, be whnu nu ruwhnu a nu lele ruwhnu enine izi.

7

Ikwu-ọnu Sitivini

¹ Nye risi ariohna sikwa Sitivini, “Nhne ka be nookwu megidne i, o bu n'ezi?”

² Sitivini saru be, “Rumu nda m, nu ele nda, anu bnote nsni. Chiokike ke zigwugwu mernu Ebereham, nda a oknani, whnu a anya nga o zi n'eli Mesopotemia, su o znernu wuru nu Harani. ³ O kanu a, ‘Sigbasi ezi-nu-oro i nu eli i, zne n'eli ke me jeegesi i.’

⁴ “O sigbasi eli Kalidia zne wuru nu Harani. Nga nda Ebereham nwurnu, Chiokike mernu o bnanya n'eli ka, hne anu wu kitna. ⁵ N'ige wam Chiokike nyene Ebereham agwna eli ka ma o buru ke a, o bubedi otu renu ochi, kovu Chiokike kweru a mkwna nu o jeenye a eli ka, ma o buru ke a nu ẹbnurnu ele joosno a n'aznu. Nga Chiokike kweru mkwna ka, Ebereham nwée rumu. ⁶ Ka bu nhne Chiokike kannu a, ‘Rumu i joowu n'eli berere, hne be joburu ele ohi, be jeeme be nhne ojo riwhu awha eno.’ ⁷ Kovu Chiokike karu, ‘M jeekpe ele wam be jobunu ohi ikpe, omekwo, be jeehi n'eli wam whuya, be jokponu m risi eli nu hna.’ ⁸ Chiokike mernu ogba-njo-ehni okpa nka ziri n'esilawuru ya nu Ebereham. Ebereham kparu Aziki nnwo a nka nga o gbaru obochi esato kpa be murnu a, Aziki kpa Jekopu nka, Jekopu kpa nri nu rumu a lawuru ele nda a oknani nka.

⁹ “Ele nda a oknani kwnosiri nwene be Josefu awuwa, be rezne a Ijipiti lele ohi, kovu Chiokike dagwunu a, ¹⁰ dohia a nu kpakara mkpa a. Nga Josefu gwuzo nu ruwhnu Fero, eze Ijipiti, Chiokike nyernu a ruwhnu ọma nu akoniche. Fero mernu a nye risi ochichi kpakara Ijipiti nu kpakara oro eze.

11 “N’ige wam ọknunyo dnarnu nu kpakara ẹli Ijipiti nu Kenani, ke vuyaru agida awhnuwhnu. Ele nda ai ọknani nwée wiri. 12 Nga Jekọpu nurnu nu wiri zi nu Ijipiti, o zizne ele nda ai ọknani pii nu mbom. 13 Nga be znernu ke mgba lawuru, Josefu mernu rumu nne a mahia a, Fero mahia masi ezinu-oro Josefu. 14 Nga ka mekworu, Josefu ziznenu Jekọpu nda a izi, kanu a, o kwuru kpakara ezinu-oro a va Ijipiti, be bu nri badnu esau nu isne. 15 Jekọpu zne Ijipiti hne ya nu ele nda ai ọknani zi nwu. 16 Be vuru iznu be zne Sekem hne be liri be n’ilili ke Ebereham zunahoru avnurnu Hamo n’iwai.

17 “Nga ige Chiokike jeemezu mkwna o kweru Ebereham duru, onu ogwnugwnu ele ke ai zi nu Ijipiti zilam agida. 18 N’ipne-aznu, eze berere ke ma Josefu bete nechi Ijipiti. 19 O mernu ele nda ai ọknani nhne rikne, ghọ be aghigho, mee be tuwhu rumu be, ma be nwuma.

20 “O bu n’ige ke nu kpa bu nga be murnu Mozizi, nnwo marnu mma nu ole anya, be legidne anya n’oro nda a enwa eto. 21 Nga be ghasaru a n’ederezi, adna Fero kwuru a, znulizo a lele nnwo a rukna. 22 Be znirni a kpakara nhne omumu nu akọ ele Ijipiti, Mozizi buru dikne n’ikwu-onu nu dimkpa nu rikne.

23 “Nga Mozizi gbaru nri awha eno, o kpebi o zne lekasi rumu nda a, ele Izireli. 24 O whnu hne otu nye Ijipiti neemegbu nye Izireli, o zne megwnahianu nye Izireli, gbu nye Ijipiti. 25 O che nu ele ke a jooghohia nu Chiokike jeehi n’aka a dokia be, kovu be ghohiage. 26 Ke chi a boru, o whnurnu rumu Izireli lawuru noolu ogwnu, o zne bno be, o kaa, ‘Le, anu bu rumu nwene, kini mernu anu noolu ogwnu?’

27 “Kovu nye ke mejoru nwene a kwnahala Mozizi, sikwa a, ‘Nyele mernu i nye risi nu nye ikpe ai?’ 28 I noopio o gbu m lele kpa i gburu nye Ijipiti n’ekile sa?’ 29 Nga Mozizi nurnu ka, o gbawhu, zne wuru nu Midia lele

nye izne, hne o murnu rumu rukna lawuru.

30 “Nga nri awha eno whemernu, enine izi Chiokike mernu o whnu a anya nu riro bekwnu isisi mati n’eli-ikpa zi Rugwu Saina ndundu. 31 Nhne Mozizi whnurnu a jiri anya, o znedu isisi mati wam ndundu, o nurnu nkoli Nyenwe ai, 32 ‘Mawa bu Chiokike ele nda i ọknani, Chiokike ke Ebereham, nu Aziki nu Jekọpu.’ Mozizi turu ogwnu k’agida, o nwée rikne legidne anya. 33 Nyenwe ai kanu a, ‘Tuma okoro-ochi i, kwnornu nu hne i gwuzo bu eli nsọ. 34 M leru m anya, whnu awhnuwhnu ele ke m n’Ijipiti. M nurnu m osnu-idne be, m hiednana m ma m znohia m be. Kitna, va, m jeezizne i Ijipiti.’

35 “Ka bu Mozizi wam be juru kaa, ‘Nyele mernu i nye risi nu nye ikpe ai?’ Ya bu nye Chiokike ziznenu lele nye risi nu nye oznohia, hite nu oyi aka enine izi wam ke mernu o whnu a anya n’isisi mati wam neerne bekwnu. 36 O duhia be hite nu Ijipiti hne o nurnu ernu ndu-ehni nu nhne elekema, ma n’Okne Osimini Ihie, ma nu eli-ikpa nri awha eno.

37 “O bu Mozizi kannu ele Izireli, ‘Chiokike jeeziyanu anu nye owhnurninya lele me, hite nu ele ke anu.’ 38 O bu Mozizi ka bu nye zi n’esilawuru agida ele wam n’eli-ikpa, ya nu ele nda ai ọknani, ma enine izi wam nye kwunnu a oka nu Rugwu Saina. O nahiaru ikwu-onu ke zi budnu ke Chiokike, ma o nyewhete ai ya n’aka.

39 “Kovu ele nda ai ọknani bnógele a nsni, be kwnahala a n’otu nkọ, nu be jaalahna Ijipiti. 40 Be kanu Eroni, ‘Menu ai rumu chi berere ke joodu ai. A ma nhne mernu Mozizi wam nye kwuharu ai n’Ijipiti.’ 41 Nga wam be mee chi lele nnwo ehni, kwanu a arjohna, kwu ikwu iriri, kwnornu nu nhne be jiri aka be kpu. 42 Kovu Chiokike dasinnu be aznu, nyewhete be ma be kpenu mbọ ke oligwe, lele kpa be gbaru a n’okwukwo ele owhnurninya,

'Ele Izireli, anụ kwannụ m arịohna nụ
nhne nkesi

nri awha ẹno n'eli-ikpa?

⁴³ Anụ vulizọru ọro Mọloku
anụ vulizọ mbo Refani,
ke bu chi anụ kpuru, kponu be risi ẹli.
M jeezihala anụ whe Babiloni.'

⁴⁴ "Ele nda aị ọknani vu Ọro-Ẹka
ruwhnu Chiokike n'eli-ikpa. Be wuru
a lele kpa Chiokike kannu Mozizi
wu a, lele ọdi ke be gesiri Mozizi.

⁴⁵ Omekwo, ele nda aị ọknani ele
nahoru Ọro-Ẹka wam n'aka ele nda
be, vuru a zne be nụ Josua, nahoru
ele mba wam ẹli be, bu ele Chiokike
chihalaru nụ ruwhnu be. Ọro-Ẹka
wam zị tem du ige Devidi. ⁴⁶ Devidi
naharu ruwhnu oma n'aka Chiokike,
ọ rịo Chiokike ọ gharu a ma o wutenu
Chiokike Jekọpu ọro. ⁴⁷ Kọvu Solomoni
bu nye wunnu a ọro wam.

⁴⁸ "Kọvu Nye Kakwo Nhne Dum Olu
zá noowu n'oro badnu wuru, lele kpa
nye ọwhnurninya kwuru,

⁴⁹ 'Ka bu nhne Nyenwe aị kwuru,
Oligwe bu ngadna eze m,

owa bu nhne ọtukwasi ọchi m
lawuru,

Ndaa ọkpa ọro ke anụ joowunu m?

Ndaa hne me jeezukwa inwe?

⁵⁰ Ọ buo me keru kpakara nhne ka?

⁵¹ "Anụ ele risi rikne nụ ele ke be
kpáge nka nụ mkpoma, anụ mesirni
nsni anụ. Anụ noogwuzigidne
Enine Nso, lele kpa ele nda anụ
ọknani mernu. ⁵² Ndaa nyenum
n'esilawuru ele ọwhnurninya ke ele
nda anụ kpáknana ẹhni? Be gburu ele
izi Chiokike ele kwuru n'ige wheru

ewhe nụ nye mee mma jaava, kọvu
anụ reru a, gbu a. ⁵³ Anụ nahoru iwu
Chiokike hite n'aka ele enine izi, kọvu
anụ bitagele a."

*Be turu Sitivini
akaworugwu*

⁵⁴ Kpa ele eze-ikpe bnornu nsni
nhne Sitivini nookwu, ọnuma jiharu
be mkpoma, be ta rukwnurnu-
ize megidne a n'ovu owe ẹhni.

⁵⁵ Enine Nso jipiyaru Sitivini, o
lelizo anya n'oligwe whnu igwugwu
Chiokike, nụ Jizosi hne o gwuzo

n'akarikwnunga Chiokike. ⁵⁶ Ọ kaa,
"Anụ le, m whnurnu m hne oligwe
kpumernu, nụ Nnwọ ke Badnu hne
o gwuzo n'akarikwnunga Chiokike."

⁵⁷ Be siwama lulo, gweru aka kpus-
nime nsni be, kpakara be gbagidne a.

⁵⁸ Be tohala a n'aznu ẹli-ohna, gweru
akaworugwu logbu a. Ele akebne
chibita iwo be n'ochi otu nnwọ ikoro
rehwhna bu Sọlu. ⁵⁹ Be logbu Sitivini, ọ

kwnakwu Nyenwe aị, kaa, "Nyenwe
aị Jizosi, narnu enine m." ⁶⁰ O gwute
mpnerne ọchi, gweru okne nkoli si-
wama lulo, "Nyenwe aị, bikno, ị gwnu
mmehie ka nụ risi be." Nga o kwuru
kpa, ọ nwuma.

8

¹ Sọlu bniasiri aka n'enwu Sitivini.

*Solu kpaknarnu
ogbako Chiokike ẹhni*

N'obochi wam, be bete naakpakna
ogbako Chiokike ke zị nụ Jeruselem
ẹhni, kpakara ele kweru ekwe gbas
nụ rime kpakara ẹli Judiya nụ
Sameria, okwolem ele izi bu ele
gwnarnu nụ Jeruselem. ² Agwna
ele nootu ogwnu Chiokike zne vuru
iznu Sitivini lite, be kwnanu a ẹkwna
k'agida. ³ Kọvu Sọlu gbalị o lulu ogbako
Chiokike, o neezne hite n'oro du n'oro,
pnuhia ele rukna nụ ele rinya bu ele
kweru ekwe tubna be n'oro ikelu.

*Filipu znirni izi oma
nụ Sameria.*

⁴ Kpa kpakara ele kweru nụ
Nyenwe aị gbasaru, be zne neezni izi
oma kpa be neezne. ⁵ Filipu zne n'eli
Sameria kpọ okwo izi oma Karaisi
pii. ⁶ Nga ele badnu nurnu nhne
Filipu nookwu ya nụ ẹnu ndu-ẹhni ọ
noornu, be bnotenu a nsni. ⁷ Renwu
ọjo hiri nụ rime agida ele badnu
neesi okokoba, be gworu agida ele
ngeri ẹhni be donwurnu odonwu nụ ele
mgworo. ⁸ Okne snarnima dnarnu nụ
rime Sameria.

⁹ Otu nwerukna rehwhna a bu
Saimoni wu nụ ẹli wam, nye mernu
anya ji ele Sameria hite n'enu
aghigho. Ọ karu nụ ọ bu nye siri

rikne. ¹⁰ Kpakara ele wu n'eli wam n'osobisinu a, hite nu nye matị du nu nye zi n'olu. Be naakaa, "Nwerukna ka bu okne iknerna Chiokike." ¹¹ Ernu aghigho a bu nhne o jiri mee anya ji be gbu okwnu. ¹² Kovu nga be kweru izi oma Filipu znirni gbasiri elize Chiokike nu rewhna Jizosi Karaisi, be wu be mini, ma ele rukna ma ele rinya. ¹³ Saimoni masi kweruru, nga be wuru a mini, o dazitasi Filipu ndundu, ernu elekema nu ernu ndu-ehni o whnuru jiri a anya.

¹⁴ Ele izi ele zi nu Jeruselem nuru nu ele Sameria kweruru ikwu-onu Chiokike, be zizne Pita nu Joni pii. ¹⁵ Nga be vaduru, be kpenu be okpukpe ma be nahoru Enine Nso. ¹⁶ Kwnornu nu Enine Nso yaadnakwasila nye obula n'esilawuru be. Be wuru be mini nu rewhna Nyenwe ai Jizosi kpoi. ¹⁷ Pita nu Joni tukwasi be aka nu risi, be nahia Enine Nso.

¹⁸ Nga Saimoni whnuru nu be nyernu be Enine Nso hite n'otukwasi be aka, o nyee Pita nu Joni iwai, ¹⁹ kaa, "Anu nyee m rikne ka masi ma nye obula ke me tukwasiri aka m lawuru, o nahia Enine Nso."

²⁰ Pita kanu a, "Ji nu iwai i whu n'ohia, kwnornu nu i cheru nu i joozuhiali nkesi Chiokike n'iwai. ²¹ I nwée igwe nu ernu ai, kwnornu nu mkpoma i zila snam n'anya Chiokike. ²² Tuhnasna hite nu mmuma ojo i, kpe okpukpe, ma Nyenwe ai gbarunu i. ²³ Kwnornu nu m whnuru m nu agida okwno-awuwa jiri nu rime mkpoma i, i bu nye ikelu ke mmehie."

²⁴ Saimoni kanu Pita nu Joni, "Anu kpenu m okpukpe nu ruwhnu Nyenwe ai ma nhne anu kwuru gharu a dnakwasim."

²⁵ Nga be gbaru ama, kpo okwo izi oma Nyenwe ai, Pita nu Joni lahna Jeruselem. Nu apna kpa be naala be zni izi oma nu eli-ohna zi nu Sameria.

Filipu nu nye chi-iwai

²⁶ Enine izi Nyenwe ai kanu Filipu, "Lizo, zne apna ke zi nu eli eli ke laru Jeruselem zne Gaza apna eli

chna chna chna." ²⁷ Filipu lizo, zne. Otu nwerukna Itiopia bu okiri badnu lazne eli a. Nwerukna ka bu nye zi mkpa n'eli Itiopia, o bu ochi-iwai eze nyerinya Itiopia nye rewhna bu Kandasi. O znenu o kpenu Chiokike nu Jeruselem. ²⁸ O dazi nu rime ogbo-eli a, noogwnu okwukwo Azaya nye owhnurninya. ²⁹ Enine Nso kanu Filipu, "Zne ndundu daziri n'ehni ogbo-eli wam."

³⁰ Filipu gba eso zne, nu kpa o noogwnu hite n'okwukwo Azaya nye owhnurninya, o sika a, "I nooghohia nhne i noogwnu?"

³¹ O kaa, "Ndaa kpa me jeeji nooghohia, okwolem ma o nwernu nye jookowanu m?" O sukwu Filipu, o pnekwnusi a, daziri eli nu rime ogbo-eli a. ³² Nhne be gbaru n'okwukwo nso o noogwnu bu ka,

"O nu lele aturu be duru zne o gbu

ogbu
lele nnwo aturu ke dnarnu
mgbu nu ruwhnu ele nooko a
rijni,
o kwule oka.

³³ Be gwednarnu a n'eli, be gonahoru a n'ikpe zi snam,

O za nye jookwuli nhne gbasiri
rumu a,
kwnornu nu be gwemernu
budnu a n'owa."

³⁴ Nwerukna wam sika Filipu, "Bikno, kanu m, ndaa nye nye owhnurninya ka nookwu nhne gbasiri a? O bu ehni a sobu nye berere?"

³⁵ Filipu bete nookwu oka, hite nu nhne be gbaru n'okwukwo nso ka, zni izi oma gbasiri Jizosi. ³⁶ Kpa be neezne, be vadu hne mini zi, okiri badnu wam kaa, "Le mini, kini jeeme be gharu o wu m mini?"

[³⁷ Filipu kaa, "Be nwernu rikne wu i mini, o buru nu i jiri kpakara mkpoma i kweru." O kaa, "M kweru m nu Jizosi Karaisi bu Nnwó Chiokike."]

³⁸ Nwerukna wam kanu ogbo-eli a kwnusi, Filipu nu okiri badnu wam bna nu rime mini, o wu a mini. ³⁹ Nga be hiri nu mini whuya, Enine Nyenwe

ai vuhala Filipu. Okiri badnu wam whnu a berere, kovu, o la n'eli a nu ovu oso n'onu. ⁴⁰ Filipu whnu ehni a nu Azotosi. O zne nu kpakara eli nokpo okwo izi oma tem o vadu Sizaria.

9

Otuhnasna mkpoma Solu (Ernu 22:6-16; 26:12-18)

¹ Solu zi koriri neemegidne ele noosno apna Nyenwe ai, naakpasi be ogwnu o gbu be. O zneknwusi nye risi ariohna, ² nahoru a okwukwo o jeenye kpakara oro ogbako ele Ju zi nu Damasikosi, o buru nu o jowhnu nye obula ke noosno apna Nyenwe ai pii, ma o nwudne be, rukna nu rinya, ma o pnuru be va Jeruselem.

³ Kpa o neezne, o gwnaru mati o du Damasikosi, ngangam, okne iwhne hiri n'oligwe mukwasi a gbu-rugburu. ⁴ O dna n'eli, o nuru otu akpisi naakanu a, "Solu, Solu, kini mernu i naakpakna m ehni."

⁵ O sikwa, "I bu nyele, Nyenwe ai?"

Akpisi wam kaa, "Mawa bu Jizosi, nye i naakpakna ehni. ⁶ Kovu lizo, bna nu rime eli-ohna, hne be jaakanu nhne i jeemerisi."

⁷ Ele rukna be nu Solu sno nwée rikne kwu oka, be nuru akpisi wam, kovu o za nye be whuru. ⁸ Solu lizo n'eli, kpume anya a, kovu o nwée rikne whnu nhne obula. Be duru a n'aka bna nu rime Damasikosi. ⁹ O whnu oso obochi eto, o rile wiri, o nwona mini.

¹⁰ Otu nye sno apna Nyenwe ai zi nu Damasikosi, nye rehna a bu Ananayasi, o whuru owhnurninya, hne Nyenwe ai sukuru a, "Ananayasi."

O naakwe, "Le m, Nyenwe ai."

¹¹ Nyenwe ai kanu a, "Jikneru, zne n'apna be kwu Zirikwem, nu oro Judasi, sikwa otu nye be kwu Solu, nye Tasosi. O neekpe okpukpe. ¹² O whuru owhnurninya otu nwerukna rehna a bu Ananayasi, varu tukwasi a aka a lawuru nu risi ma o whuru oso berere."

¹³ Ananayasi kaa, "Nyenwe ai, agida ele badnu kannu m nhne gbasiri nwerukna ka, nu kpakara nhne ojo o mernu ele ke i nu Jeruselem. ¹⁴ O jiri rikne ele risi ariohna va Damasikosi ma o nwudne kpakara ele naakwnakwu rehna i."

¹⁵ Nyenwe ai kanu a, "Zne, kwnornu nu m hohiaru m a ma o znenu m izi, o jeeme ele buo ele Ju nu ele eze mahia rehna m ma ele Izireli. ¹⁶ M jeegesi a kpakara awhnuwhnu o jaata kwnornu rehna m."

¹⁷ Ananayasi zne, bna n'oro wam, tukwasi aka a lawuru nu risi Solu, kaa, "Nwene rukna Solu, Nyenwe ai Jizosi, nye mernu ma i whnu a anya n'apna nga i naava, ziyaru m ma i whuru oso berere, ma Enine Nso jihia nu rime i." ¹⁸ Ngangam, nhne nu lele rukporo aznu dnahnala n'anya a, o bete o whnu oso, o lizo, be wu a mini. ¹⁹ Nga o riri wiri, rikne bna a n'ehni.

Solu znirni izi oma *nu Damasikosi*

O daziri obochi ele nu ele ya nu ele sno apna Jizosi nu rime Damasikosi. ²⁰ O bna kpakara oro ogbako ele Ju bete neezni izi oma gbasiri Jizosi, nu o bu Nwọ Chiokike. ²¹ O jiri kpakara ele nuru a anya, be neesikwa, "Ka o buo nwerukna wam noogbu kpakara ele naakwnakwu rehna ka nu Jeruselem? O buo ma o pnuru be zne nyee ele risi ariohna bu nhne o kwnornu va hna?" ²² Kovu Solu gwuzosiri rikne neezni izi oma, neegesi nu Jizosi bu Karaisi n'ezi oka, ke gbagwojiri ele Ju zi nu Damasikosi anya. ²³ Nga agida obochi whemernu, ele Ju gba iznuznu o gbu a. ²⁴ Kovu Solu mahiaru mmuma be. Ele Ju zi neese onu-mgbo iwhnehnie nu abali ma be gbu a. ²⁵ Kovu ele noosno a jiri abali znuhala a nu rime nkita n'iketa mkpo.

Solu nu rime Jeruselem

²⁶ Solu zne Jeruselem, o gbalu ma o snornu ele sno apna Jizosi, kovu ogwnu turu be, kwnornu nu be kwehiala nu o bu nye sno apna Jizosi.

²⁷ Banabasị varu kwuru a kwuznenu ele sno apna Jizosi, o kowanu be kpa Solu whnuru Nyenwe ai n'apna, nu Nyenwe ai kwunnu a oka. O kanu be kpa Solu znirni izi oma n'anya rikne nu Damasikos. ²⁸ Be nu Solu daziri, o zne nu rime kpakara Jeruselem, gweru anya rikne nookpo okwo izi oma nu rehna Nyenwe ai. ²⁹ Ya nu ele Ju nookwu Giriki noodogbuta, be pio o gbu a. ³⁰ Nga rumu nda nuru nhne gbasiri a, be kwuru Solu zne Sizaria, zizne a Tasosi.

³¹ Kpakara ogbako Chiokike ke zi nu Judiya nu Galili nu Sameria zukwaru inwe n'udno. Enine Nso mernu be gwuzosi rikne, ba aba, kpa be noowu budnu notu ogwnu Nyenwe ai.

Pita nu rime Lida nu Jopa

³² Kpa Pita neezneghari kpakara ohna neelekasi rumu Chiokike, o zne lekasi ele zi nu Lida. ³³ O whnu otu nwerukna rehna a bu Eniasi, nye ngeri ehni a donwuru odonwu, nye zi n'olu okpata awha esato. ³⁴ Pita kanu a, "Eniasi, Jizosi Karaishi mernu i ehni si rikne, lizo, gbakwata okpata i." Ngangam, o lizo. ³⁵ Kpakara ele wu nu Lida nu Saroni whnuru a, tuhna hne Nyenwe ai zi.

³⁶ Otu nwerinya rehna a bu Tabita (ke bu Dokasi), nye sno apna Jizosi, zi nu Jopa. O bu nye neeme nhne oma ige obula, neeyinu ele mboni aka. ³⁷ N'ige wam o ria ehni igbugbu, nwuma. Be hnia ehni a dobia n'oro olu. ³⁸ Nga ele sno apna Jizosi nuru nu Pita zi nu Lida, Jopa zila ikere nu Lida, be zizne ele rukna lawuru, riasno a, kaa, "Bikno, va wara wara." ³⁹ Pita jikneru, snornu be zne. Nga o vaduru be kwuzne a n'oro olu. Kpakara ele rinya nzi be wuru zi naakwana ekwana, neegesi a kpakara iwo Dokasi dunnu be nga ya nu be zi.

⁴⁰ Pita chihala kpakara be ederezi, gwu mkpnerne-ochi n'eli, kpe okpukpe, o tuhna hne iznu wam zi, kaa, "Tabita, lizo." O sama anya

a, nga o whnuru Pita, o daziri eli. ⁴¹ Pita yisinu a aka, o gwuzoru. O sukwu ele kweru ekwe nu ele rinya nzi be wuru, gesi be ya nu budnu. ⁴² Otnutnu gbasiri nhne ka gbasia nu kpakara Jopa, agida ele badnu kweru nu Nyenwe ai. ⁴³ Pita daziri agida obochi nu rime Jopa n'oro otu nye noornu ernu akpukpo ano be kwu Saimoni.

10

Pita nu Koneliosi

¹ Otu nwerukna rehna a bu Koneliosi zi nu Sizaria, nye risi ele ogwnu Rom be kwu Otu ele Itali. ² O bu nye notu ogwnu Chiokike, ya nu kpakara ele oro a neekpenu Chiokike. O neeyinu ele mboni Ju aka, neekpe okpukpe nyee Chiokike kpakara ige. ³ Otu obochi, n'otnu-ige ke eto n'iwhehnie* o whnuru enine izi Chiokike n'owhurninya hne o vakwnusiri a, kaa, "Koneliosi."

⁴ Nga o leri anya, ogwnu turu a, o kaa, "O kini, Nyenwe ai?"

Enine izi kaa, "Chiokike nuru okpukpe i, o chenwanyanu ernu oyinu ele mboni aka i. ⁵ Kitna, zizne ele badnu be zne Jopa, be sukwu otu nwerukna rehna a bu Saimoni Pita. ⁶ O zi n'oro otu nwerukna rehna a bu Saimoni nye ernu akpukpo ano, nye oro a zi nu ngeri osimini."

⁷ Nga enine izi wam ya nu a nookwu oka lahnuru, Koneliosi sukwu ele izi a lawuru, nu otu nye ogwnu ke bu otu nu rime ele izi a, nye notu ogwnu Chiokike. ⁸ O kanu be nhne mernu, zizne be Jopa.

⁹ N'ekile a, kpa be naavadu Jopa ndundu, Pita zne n'olu oro n'iwhehnie† zne kpe okpukpe. ¹⁰ Nga wiri gwnuru a, o pio nhne o jeeri, be zi neesi wiri, o whnuru ohwurninya. ¹¹ O whnuru hne oligwe kpumernu, nu nhne nu lele etere be donarnu nu nkala eno a du eli. ¹² Kpakara anohia obula ma agwo,

* **10:3** otu-ige ke eto n'iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu † **10:9** iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu

ma onunu oligwe zị nụ rime a. ¹³ Otu akpịri kanu a, “Pita, lizo, gbu, ri.”

¹⁴ Kọvu Pita saru, “Ọza, Nyenwe aị, kwnornu nụ m rielele m nhne obula ruru ọru, mọbu ke zila richna.”

¹⁵ Akpịri wam kwu ke mgba lawuru, “Nhne obula Chiokike karu nụ o zi richna, i kwula nhne zila richna.”

¹⁶ Nhne ka mernu mgba eto, kpakara be lahna nụ rime oligwe.

¹⁷ Kpa Pita zị naagbadi risi owhnurninya ka, ele rukna wam Kọneliosi ziyaru mahiaru ọro Saịmoni, be gwuzoru n'ogodo onuhna. ¹⁸ Be jikwa, “O bu hna hne Saịmoni Pita zị?”

¹⁹ Nga Pita zị koriri naagbadi risi owhnurninya ka, Enine Nso kanu a, “Le, ele rukna eto noopio i. ²⁰ Jiknenu ehni i, snornu be zne, i sgha oka o sno be zne, kwnornu mawa ziyaru be.”

²¹ Pita hiedna n'olu ọro, kanu be, “Me bu nye anu noopio. Ndaa nhne anu kwnornu va?”

²² Be kaa, “Kọneliosi nye risi neechi ele ogwnu ziyaru aị, o bu nye mee mma nụ nye notu ogwnu Chiokike. Kpakara ele Ju noso a anya k'agida. Otu enine izi Chiokike kannu a o sukwu i n'oro a, ma o nurnu nhne i jookwu.” ²³ Pita kwubnanya be ọro, be dnanyi chi bo. N'osisi a, Pita nu agwna rumu nda ele zị nụ Jopa snornu be zne.

Pita zị n'oro Kọneliosi

²⁴ N'ekile a, o vadu Sizaria, hne Kọneliosi nụ rumu nwene a nụ ele enyi a o sukwuru zị neese a. ²⁵ Kpa Pita naabna n'oro, Kọneliosi kwnusi a, dna n'eli n'ochi a, kponu a risi eli. ²⁶ Kọvu Pita tolizo a, kanu a, “Lizo, kwnornu nụ m bu m badnu etekne.”

²⁷ Pita nookwunu Kọneliosi oka, be bna nụ rime ọro, o owhnu agida ele badnu gbakoru. ²⁸ O kanu be, “Hite n'iwu aị, anu magwu nụ nye Ju nwée rikne meko nhne ya nụ nye buo nye Ju mọbu zne ọro be. Kọvu nụ Chiokike karu me kwu badnu nhne zila richna mọbu nhne ruru ọru. ²⁹ Nga anu

sukwuru m, m nwée m rikne sikwa ajji. Kịtna, ndaa nhne mernu anu jiri sukwu m.”

³⁰ Kọneliosi kaa, “Obochi eno wheru ewhe, m zị m neekpe okpukpe n'otnu-ige ke eto n'iwhehnie.† Ngangam, otu nwerukna wogwu iwo naacha va-a-a, gwuzoru nụ ruwhnu m.

³¹ O kaa, ‘Kọneliosi, Chiokike nurnu okpukpe i, o chenwanyarnu ernu oyinu ele mboni aka i. ³² Zizne ele badnu Jopa be sukwu otu nyerukna rewhna a bu Saịmoni Pita, o bu nye izne n'oro Saịmoni nye ernu akpukpo anu, nye wu nụ ngeri osimini.’ ³³ M ziyannu jị izi wara wara, i mekwaru nkari va. Kịtna, kpakara aị zị nụ ruwhnu Chiokike, neese o nurnu kpakara nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu jị kanu aị.”

Ikwu-onu Pita n'oro Kọneliosi

³⁴ Pita bete o kwu oka, kaa, “M mahiaru m kịtna n'ezi oka nụ Chiokike za neele badnu anya nụ ruwhnu.

³⁵ Kọvu Chiokike nookwubnanya nye obula ke notu ogwnu a, nye neeme mma hite nụ mba obula. ³⁶ Anu magwu izi Chiokike ziznenu ele Izireli, nokpo okwo izi oma udno hite nụ Jizosi Karaisi, nye bu Nyenwe kpakara badnu. ³⁷ Anu magwu nhne mernu nụ kpakara Judiya hite nụ Galili, kpa Joni znikworu izi oma owu mini. ³⁸ Anu magwu masi nhne gbasiri Jizosi nye Nazareti, kpa Chiokike nyernu a Enine Nso nụ rikne. O zneghariri nụ rime kpakara eli neeme nhne oma, notogwo kpakara ele renwu ojo nwugwu, kwnornu nụ Chiokike dagwunu a.

³⁹ “A bu ele akebne kpakara nhne o mernu n'eli ele Ju ma nụ rime Jeruselem. Be kpogidne a n'ogba, gbu a. ⁴⁰ Kọvu Chiokike mernu ma o hi n'enwu lizo n'obochi ke eto, mee ma o whuya iwhe. ⁴¹ O buo kpakara ele badnu whurnu a, kọvu o bu aiwa ele akebne Chiokike hohiaru. Ai nụ a snornu ri wiri, nwọ mini nga

† 10:30 otnu-ige ke eto n'iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

o hiri n'enwu lizo. ⁴² O nyee aji iwu a zne zni izi oma ka nyee ele badnu, a gba akebne nu o bu ya nye Chiokike hohiaru o buru nye ikpe kpakara ele zi budnu nu ele nwurru onwu. ⁴³ Kpakara ele owhnurninya gbaru nhne gbasiri a, nu kpakara ele jeekweru nu ya, be jaagbarunu be mmehie be hite nu rikne ke zi nu rewhna a.”

Ele buo ele Ju nahiaru Enine Nso

⁴⁴ Kpa Pita zi nookwu oka, Enine Nso dnakwasiri kpakara ele noobno nsni nu izi oma. ⁴⁵ O gbagwojiri ele Ju kweru ekwe ele snornu Pita hi nu Jopa va anya, nu Chiokike wukwasiri ele buo ele Ju Enine Nso. ⁴⁶ Be wurru kpa be naaznarni Chiokike n'ikwu-onu zi odo n'odo.

Pita kaa, ⁴⁷ “Ele ka nahiaru Enine Nso lele aji, o zi nye joobnosni o wu be mini?” ⁴⁸ O nyee iwu be wu be mini nu rewhna Jizosi Karaisi. Be riasno Pita ma ya nu be daziri obochi ele nu ele.

11

Pita kowaru nhne o mernu

¹ Ele izi nu rumu nda zi nu kpakara Judiya wurru nu ele buo ele Ju nahiaru ikwu-onu Chiokike. ² Nga Pita znernu Jeruselem, ele be kparu nka lizo kwugidne Pita, ³ kaa, “I znernu n'oro ele be kpáge nka, ji nu be rikọ wiri.”

⁴ Pita kanu be nhne mernu hite n'oziri du okwukwo, ⁵ “Kpa me zi neekpe okpukpe nu eli Jopa, m whurru m owhnurninya, m whurru nhne nu lele etere be dodnarnu nu ngeri eno a hite n'oligwe, o kwusi hne me zi. ⁶ M lebna anya n'olu a, m whu nu rime a anohia, nu okne anohia ojo, nu agwo nu onunu oligwe. ⁷ M wurru m otu akpiri naakanu m, ‘Lizo, Pita, gbu, ri.’

⁸ “Kovu m karu m, ‘Oza, Nyenwe aji, o za nhne obula ruru oru mobu ke zila richna bnaleru m onu.’

⁹ “Akpiri wam kwu ke mgba lawuru, kaa, ‘Nhne obula Chiokike karu nu o zi richna, i kwula nhne zila richna.’

¹⁰ Nhne ka mernu mgba eto, omekwo, kpakara be lahnarnu oligwe.

¹¹ “N'ige wam, ele rukna eto ele be ziyannu m hite nu Sizaria vaduru nu oro wam me zi. ¹² Enine Nso kanu m me sgha oka, kovu me snornu be zne. Rumu nda m isunu ka hiri nu Jopa snornu m zne Sizaria, kpakara aji bna n'oro Koneliosi. ¹³ O kanu aji kpa o whurru enine izi gwuzo n'oro a, ke kannu a, ‘Zizne ele badnu zne Jopa, be sukwu otu nwerukna rewhna a bu Saimoni Pita. ¹⁴ O jaakanu i oka ke be joznohia ji nu ezi-nu-oro i.’ ¹⁵ Kpa me panizornu nookwunu be oka, Enine Nso dnakwasiri be lele kpa o dnakwasiri aji n'oziri. ¹⁶ M chenyanya ikwu-onu Nyenwe aji kwuru, ‘Joni jiri mini wu ele badnu mini, kovu be jeeji Enine Nso nowu anu mini.’ ¹⁷ Chiokike nyernu be nkesi wam o nyernu aji kpa a kweru nu Nyenwe aji Jizosi Karaisi. M bu nyele ke me joobnosnili Chiokike?”

¹⁸ Nga be wurru nhne ka, be kpusni onu be, be znarni Chiokike, kaa, “Chiokike nyernu ele buo ele Ju obirizi otuhnasna mkpoma ma be ziri budnu.”

Ogbako ke zi n'Antioku

¹⁹ Kitna, okne okpakna ehni wam ke whuyaru kwnornu enwu Sitivini mernu ele kweru ekwe gbasu du Fonisia nu Saiporosi nu Antioku. Be neezni ele Ju kpoi izi oma. ²⁰ Kovu agwna ele kweru ekwe, ele rukna hiri nu Saiporosi nu Sirini znernu Antioku, be nu ele buo ele Ju nookwu oka, nokpo okwo izi oma gbasiri Nyenwe aji Jizosi. ²¹ Iknerema Nyenwe aji sno be, agida ele badnu kweru, tuhnasna hne Nyenwe aji zi.

²² Otutnu ka duru ogbako ke zi nu Jeruselem nsni, be zizne Banabasi Antioku. ²³ Nga o varu, whu ernu Chiokike n'esilawuru ele ke a, mkpoma soro a n'onu, o kanu be yisi ehni gweru kpakara mkpoma be tukwasi nu Nyenwe aji. ²⁴ Banabasi bu omamarna badnu ke nwernu Enine

Nso nù ọtukwasi ovu. Agịda ele badnu kwereuru nù Nyenwe aị.

²⁵ Banabasi zne o pio Sọlu nù Tasosi. ²⁶ Nga o piohiaru a, o kwuya a Antioku. Be lawuru zi neezni agida ele badnu nhne nù Antioku otu awha. Be suk-wuru ele sno apna Jizosi “Kirisiteni” oziri n'Antioku.

²⁷ N'ige wam, agwna ele ọwhnurninya hiri nù Jeruselem zne Antioku. ²⁸ Otu nyenum nù rime be nye rewhna a bu Agabosi, gwuzoru nù rikne Enine Nso whnu ọwhnurninya nù okne ọknunyo jaazi nù kpakara ọwa. (Ọknunyo ka dnarnu nga Kalaudiosi neechi.) ²⁹ Ele sno apna Jizosi kpebi nù nye ọbula jeezizne nhne kpa o nwernu rikne yisinu rumu nda ele zi nù Judiya aka. ³⁰ Ka bu nhne be mernu, be bita iwai gwezneni ele risi ọgbako hite n'aka Banabasi nù Sọlu.

12

Erọdu gburu Jemisi, tu Pita ikelu

¹ N'ige ka Eze Erọdu panizoru o kpakna agwna ele zi n'ogbako Chiokike ẹhni. ² O gweru ama-ogwnu gbu Jemisi nwene rukna Joni. ³ Nga o whnurnu nù o sọru ele Ju ovu n'onu, o zne nù ruwhnu nwudne Pita. (Ka mernu n'ige Iriri Brẹdi Whuge Ọwhu.) ⁴ Nga o nwudnenu Pita, o yisi a n'oro ikelu, o gweru a nyewhete n'aka otu ele ogwnu ẹno ẹno. Erọdu neese o gwehia a n'ikpe ọhna nga Iriri Ogawhe whemernu. ⁵ Pita zi n'oro ikelu, kovu ogbako Chiokike neekpesi okpukpe rikne gbasiri a nù ruwhnu Chiokike.

Pita whuyaru n'oro ikelu

⁶ N'abali ke jọbo ọbochi Erọdu jeegweya nù ruwhnu ele ọhna, Pita zi neezni anyarna n'esilawuru ele ogwnu lawuru ele neese a. Be turu a ijigba lawuru, ele neese nhne gwuzo n'onu-mgbo. ⁷ Ngangam, enine izi Nyenwe aị varu gwuzoru, iwhe mukwasi nù rime ọro ikelu. Enine izi wam kpatu Pita aka nù ngeri ẹhni, o kanu a, “Lizo wara wara.” Ijigba dnahnala n'aka Pita. ⁸ Enine izi wam

kaa, “Suru ajni i, woru okoro-ochi i.” Pita mee kpam, enine izi wam kanu a, “Woru iwo i, snornu m.” ⁹ Pita snornu a whoga n'oro ikelu. O ma a nù hne enine izi wam neeme bu nhne zi ire. O che nù o ọowhnu ọwhnurninya. ¹⁰ Be whe ele nse ke mbom, nù ke ẹbo, be va nù ke ipne-aznu ke bu onu-mgbo rugwe bnarnu nù rime eli-ohna. Onu-mgbo wam gbama n'aka a. Be whoga, be neezne n'otu apna, ngangam, enine izi wam ghasa Pita.

¹¹ Pita mahia ẹhni a, o kaa, “Kitna, m maam nù o bu n'ezi nù Nyenwe aị ziyaru enine izi a, ọhia m n'aka Erọdu, ọhia m nù kpakara nhne ele Ju neele anya a.” ¹² Nga o mahiaru nhne ka, o zne nù ọro Meri nne Joni Makị. Agida ele badnu gbakoru pi neekpe okpukpe. ¹³ Pita znu aka nù onu-mgbo, otu nnwo rinya rewhna a bu Roda zne o nakwe a. ¹⁴ Nga o mahiaru nkoli a, ovu ọso n'onu mernu o nwée rikne gbama ọro, o gba ẹso zne kanu be nù Pita gwuzogwu nù onuhna.

¹⁵ Be kanu a, “Anya buo i oma.” Kovu o kwusi a rikne, be kanu a, “O bu enine a.”

¹⁶ Kovu Pita zi koriri nooznu aka n'onu-mgbo. Nga be gbamarnu ọro, whnu a, o gbagwojiri be anya. ¹⁷ O whenu be aka be kpusnime onu be. O kanu be kpa Nyenwe aị gwehiaru a n'oro ikelu. O kanu be, “Anu kanu Jemisi nù rumu nda m ele berere.” O whoga zne hne berere.

¹⁸ N'osisi, o mernu ele neese nhne anya aghari k'agida nhne mernu Pita. ¹⁹ Erọdu kaa be pio a, kovu be nwée rikne piohia a, o kaa be sikwa ele neese nhne ajiji, o nyee iwu be gbu kpakara be. Omekwo, Erọdu hiri nù Judiya zne nù Sizaria daziri ige mati.

Enwu Erọdu

²⁰ Ele Taya nù Saidoni mernu Erọdu ovu owe ẹhni, be ziri n'otu zne o whnu a, be mee ma Bilatosi nye neelekwa ọro eze gbagwasinu be. Be zne riasno Erọdu ma udno ziri, kwnornu nù eli be neenwehia nhne oriri hite n'eli a. ²¹ N'ọbochi be ọhiaru, Erọdu woru

iwo eze a daziri nū ngadna eze a, kwunu ele badnū wam oka. ²² Be siwama lūlo, kaa, “Ọ bụo badnū nookwu oka ka, kọvu ọ bụ otu chi.” ²³ Ngangam, enine izi Nyenwe aịlịdna Erọdu kwnornu nū o nyéne Chiokike igwugwu. Rukpurukpuru ri a, ọ nwuma.

²⁴ Ikwu-ọnu Chiokike neezne nū ruwhnu, naagbasa, nooso oso. ²⁵ Nga Banabasi nū Sọlu rnukworu ernalu be, be hi nū Jeruselem hiehna kwuru Jọni Maki. *

13

Be zihalaru Banabasi nū Sọlu

¹ N'ogbako Chiokike ke zị nū Antioku, ele neezni nhne nū ele ọwhnurninya zị, Banabasi, Simiọni nye be kwu Naija, Lusọsi nye Sirini nū Mane, nye ya nū Eze Erọdu soru, nū Sọlu. ² Kpa be zị neekpenu Nyenwe aị, noovu ọnu, Enine Nsọ kaa, “Anụ kewamanụ m Banabasi nū Sọlu, ma be zne rnū ernalu me kwnornu sukwu be.” ³ Nga be vukworu ọnu, kpe okpukpe, be tükwasi be aka nū risi, zihala be.

Nū rime Saipurọsi

⁴ Kpa Enine Nsọ zihalaru Banabasi nū Sọlu, be zne Selusia, hite nū pii zne Saiporosi. ⁵ Nga be dūru Salamisi, be kpọ okwo ikwu-ọnu Chiokike nū rime ọro ogbako ele Ju, be nū Jọni Maki nye izi be. ⁶ Be zne n'ẹli ọhia esilawuru tem be dū ẹli-ọhna Pafọsi, be whnū otu nye ernalu aghigho rewhna a bụ Ba-jizọsi, nye Ju kwuru ẹhni a nye ọwhnurninya. ⁷ Ọ bụ enyi nye neechi ẹli ọhia esilawuru wam nye rewhna a bụ Sajọsi Pọlosi, nye nwernu akoniche. Nye ọchichi wam sukwuru Banabasi nū Sọlu nū ruwhnu a ma ọ nurnu ikwu-ọnu Chiokike. ⁸ Kọvu nye ernalu aghigho ka, Elimasi (ke bụ rewhna a nū ikwu-ọnu Giriki), piuru ọ kwnama nye neechi ẹli wam ma ọ gharu o kweru nū Jizọsi. ⁹ Sọlu, nye rewhna bụ Pọlu, nye Enine Nsọ jihiaru a nū rime,

lekwasiri a anya, ¹⁰ kaa, “Ji nnwọ Ekwensu, nye irno kpakara nhne buri ọma. Ji nye kpakara ernalu aghigho nū aruru-ẹli jiri nū rime. I jeesigbasi ọ gbanwo apna ziri ezi ke Nyenwe aị? ¹¹ Kitna, le, aka Chiokike zị n'olu risi megidne i, i jookpu isni, i jowhnu iwhne ke ọbochi ige matị.”

Ngangam, Elimasi whnurnu nhne nū lele rijiriji nū ọchichiri n'anya a, ọ whoga noopio nye joodu a n'aka. ¹² Nye neechi ẹli wam kweru nga ọ whnurnu nhne mernu, iznizni ikwu-ọnu Chiokike jiri a anya.

Nū rime Antioku ke Pesidia

¹³ Pọlu nū ele nū ya sno kworu ogbo hiri nū Pafọsi zne Pega nū rime Pamfilia, kọvu Jọni Maki gharuru be, lahna Jeruselem. ¹⁴ Be hi nū Pega va nū Antioku ke Pesidia nū Obochi Ozukwa Inwe, be bna nū rime ọro ogbako ele Ju daziri ẹli. ¹⁵ Nga be gwnurnu hite n'Iwu Mozizi nū nhne ele ọwhnurninya gharu, ele risi ọro ogbako zi be izi, “Rumu nda aị, ọ jaamasị aị ọ buri nū anụ ji izi ọkwnata ovu anụ jeezni ele ka.”

¹⁶ Pọlu gwuzoru, whenu be aka, bete nookwu oka, “Ele Izireli ibne m, nū kpakara ele ẹli berere neekpenu Chiokike, anụ bnote m nsnị. ¹⁷ Chiokike ke ele Izireli hohiaru ele nda aị ọknani, mee be okne mba nū ige be zị n'ẹli Ijipiti, Chiokike hiri n'ẹli Ijipiti kwuhia be n'aka rikne. ¹⁸ Ọ nagidnenu be nri awha ẹno n'ẹli-ikpa. ¹⁹ O luluru mba esau ke ẹli Kenani, gweru ẹli be nyee ele ke a ma ọ buri ke be. ²⁰ Kpakara nhne ka mernu nhne nū lele riwhu awha ẹno nū nri isne.

“Omekwo, o nyee be ele ikpe, tem ọ dū ige Sameli nye ọwhnurninya. ²¹ Nga be piuru eze, Chiokike nyernu be Sọlu nnwọ Kisi, ke hi n'avnurnu Benjamini, buri eze nri awha ẹno. ²² Nga o gwemernu a, Chiokike mernu Devidi eze be, ka bụ nhne Chiokike kwuru gbasiri a, ‘M whnurnu m Devidi nnwọ

* **12:25** be hi nū Jeruselem hiehna kwuru Jọni Maki Okwukwo berere kwuru, be lahna Jeruselem, be nū Jọni Maki.

Jesi, nye nù lele mkpoma m, nye jeeme kpakara nhne me pioru o mee.’

²³ “Hite n'avnuru nwerukna ka, Chiokike gwelizoru Nye Oznohia Jizosi, nyee Izireli lele kpa o kweru mkwna. ²⁴ Si Jizosi panizoru ernu a, Joni beru osno kpọ okwo ma kpakara ele Izireli tuhna ma mkpoma ma be wu be mini. ²⁵ Kpa Joni nornukpa ernu a, o kaa, ‘Anu neche nu m bu m nyele? M buo m nye wam anu neele anya a. Kovu o naava n'aznu m, m kwesige m owhudnahie toma eriri okoro-ochi a lawuru.’

²⁶ “Rumu nda m, ele avnuru Eberham nu kpakara ele eli berere ele neekpeni Chiokike, izi oznohia ka bu nhne be neezni ai. ²⁷ Ele wu nu Jeruselem nu ele risi be ma nu ya bu Nye Oznohia, be ghohiage ikwu-onu ele owhnurninya be nognwu kpakara Obochi Ozukwa Inwe. Kovu be mernu nhne ele owhnurninya kwuru mezu nga be kperu a ikpe enwu. ²⁸ O bu ezi nu be nwée nhne be ji ma a ikpe enwu, be kaa Paleti gbu a. ²⁹ Nga be mezuru kpakara nhne be kwuru n'okwukwo nsọ gbasiri a, be vudna n'olu ogba, lite a. ³⁰ Kovu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo. ³¹ O mernu ele snornu a hi nu Galili va Jeruselem whnu a anya. Be bu ele akebe nyee ele Izireli.

³² “A neezni anu izi oma Chiokike kweru ele nda ai oknani mkwna. ³³ Chiokike mezunnu ai rumu be mkwna wam, hite nu ome Jizosi hi n'enwu lizo. Lele kpa be gbaru Eri Oma ke ebo, ‘Jiwa bu Nnwọ m, m muru m ji tna.’

³⁴ “Nhne Chiokike kwuru gbasiri ome ma o hi n'enwu lizo, o joro oro, bu ka, ‘M jeenye i ngozi zi nsọ ke kwesiri okwnata ovu me kweru Devidi mkwna.’

³⁵ O kwuru nu hne berere, ‘I jeekwe ma nye nsọ ke i ro oro.’

³⁶ “Devidi mernu nhne Chiokike pi-oru o mee n'ige ke a, o nwu, be lite a nu ngeri ilili ele ke a, o ro. ³⁷ Kovu nye

wam Chiokike mernu o hi n'enwu lizo roge oro.

³⁸ “Rumu nda m, anu mahia nu o bu hite nu Jizosi hne a nognpo okwo ogbaru mmehie. ³⁹ Hite nu ya, kpakara ele kweru jeenwenu ehni be hite nu kpakara mmehie. Ka bu nhne Iwu Mozizi nwée rikne mee. ⁴⁰ Anya du anu eli, o zi nhne ele owhnurninya kwuru be mezu n'ehni anu,

⁴¹ ‘Le, anu ele onu ojo, o ji anu anya, anu nwu enwu, kwnornu nu nhne me jornu n'obochi anu, bu nhne anu jeekweru, o bubedi nu nye berere kanu anu.’ ”

⁴² Kpa Polu nu Banabasi nognhoga n'oro ogbako, be kanu be va n'Obochi Ozukwa Inwe berere kwunu be oka. ⁴³ Nga ogbako gbasaru, agida ele Ju nu ele bnaru okpukpe ele Ju snornu Polu nu Banabasi. Be nookwunu be oka ma be dazigidne n'oru ke Chiokike.

⁴⁴ N'Obochi Ozukwa Inwe berere, kpakara ele zi n'eli wam znernu o nurnu ikwu-onu Nyenwe ai. ⁴⁵ Nga ele Ju whnuru igbudu badnu wam, owho-anya jihia n'ovu be, be kwu oka megidne nhne Polu kwuru, kpasu a iwhnerne.

⁴⁶ Kovu Polu nu Banabasi jiri anya rikne kwu oka, kaa, “O zi mkpa nu a znernu ebe osno kwunu anu ikwu-onu Chiokike, kovu hne anu juru a, gwnu ehni anu ele kwesile budnu kwó okwo, a jaagharu anu, zekwnusi ele buo ele Ju. ⁴⁷ Kwnornu nu ka bu nhne Nyenwe ai nyernu n'iwu,

‘M ziznurnu m anu ma anu buru iwhne ke ele buo ele Ju, ma anu buru apna oznohia mmehie ke kpakara owa.’ ”

⁴⁸ Nga ele buo ele Ju nurnu nhne ka, mkpoma soru be n'onu k'agida, be znarni izi oma Nyenwe ai, ele be hohiaru kwnornu budnu kwó okwo kweru.

⁴⁹ Ikwu-onu Nyenwe ai gbasaru nu kpakara eli. ⁵⁰ Kovu ele Ju kpasu ele risi nu rime eli nu ele rinya kwu ele

eli berere ele neekpenu Chiokike, be bete o kpakna Pọlu nọ Banabasi ełni, be chihala be n'eli be. ⁵¹ Ele izi wam lişnama riżna ochi be megidne be, zne Aikoniom. ⁵² Ele sno apna Jizosi zi nọ Antiokoku nwudna k'agida, Enine Nso jihia be.

14

Nu rime Aikoniom

¹ Nu rime Aikoniom, Pọlu nọ Banabasi znernu nọ rime oro ogbako ele Ju lele kpa be mesi, be kwu ikwu-onu Chiokike nọ rikne ke mernu agida ele Ju nọ ele buo ele Ju gho ele kweru ekwe. ² Kovu ele Ju ele kwé ekwe kpasuru ovu owe ełni ele buo ele Ju megidne rumu nda ai. ³ Pọlu nọ Banabasi daziri pii gbu okwnu, be kwusi nhne gbasiri oru Nyenwe ai rikne. Nyenwe ai mesiri ernu izi oma be rikne hite n'ernu ndu-ełni nọ ernu elekema ke be noornu. ⁴ Kovu ele eli wam kewaru, agwna be danu ele Ju, ele berere dagwunu ele izi wam. ⁵ Ele Ju nọ ele buo ele Ju gba iznuznu, be nọ ele risi be mee be nhne rikne, o tu be akaworugwu nọ o gbu ele izi wam. ⁶ Kpa ele izi wam nurnu a, be gbazne Lisitira nọ Debi, eli ele Laikonia, nọ eli ke gbaru a gburugburu, ⁷ hne be zi neezni izi oma.

Nu rime Lisitira nu Debi

⁸ Otu nwerukna zi nu Lisitira nye dnarnu mgworo n'ochi lawuru, o bu nye mgworo kpa be muru a, o znekolele izne. ⁹ O dazi noobno nsnihne Pọlu nookwu, Pọlu le a anya whnu nọ o nweru otukwasi ovu be ji o gwọ a. ¹⁰ Pọlu gweru okne nkoli si okokoba kaa, "Lizo n'ochi i lawuru." Nwerukna wam gbu ewuru, bete neezne izne.

¹¹ Nga agida ele badnu wam whurnu nhne Pọlu mernu, be bete esi okokoba n'ikwu-onu ele Laikonia, kaa, "Chi ai gholam badnu va lekasi ai." ¹² Be jita Banabasi Zusi, be jita Pọlu Hemisi kwnornu nọ o bu onu nookwu oka. ¹³ Nye naakwa ariohna Zusi ke oro a zi nu ruwhnu eli-ohna gweya ełni nọ igwugwere n'onuhna.

Ya nu agida ele badnu wam noopio o kwanu ele izi wam ariohna.

¹⁴ Nga Pọlu nọ Banabasi nurnu nhne be noopio o mee, be dowa iwo be, gba eso bna n'esilawuru agida ele badnu wam, neesi okokoba, ¹⁵ "Ele nwe m, ndaa nhne anu kwno neeme nhne ka? A bu badnu etekne lele anu. A varu o kpo okwo izi oma ma anu hi nu kpakara nhne ka bnana iru whuya, tuhnasnakwnusi ke Chiokike zi budnu, nye mernu oligwe nu owa nu okne osimini nu kpakara nhne zi nu rime be. ¹⁶ N'ige wheru ewhe, Chiokike gharuru kpakara ele badnu ma be zne n'apna ke be, ¹⁷ kovu, Chiokike mernu ełni a whuya iwhne hite nu nhne oma o neeme, o neenye anu mini ozuzo hite n'oligwe, nu mkpuru n'ige o kwesiri, o neenye anu wiri, mee snarnima jihia mkpoma anu." ¹⁸ O bu n'ezi nu ele izi wam kwuru oka kpa, o bu nhne raru ełni o mee be gharu o kwanu be ariohna.

¹⁹ Agwna ele Ju hiri nu Antiokoku ke Pisidia nu Aikoniom va, be doru igbudu ele badnu wam yisi n'ełni be, be tu Pọlu akaworugwu, dghala a nu rime eli be, be neeche nu o nwunam. ²⁰ Kovu kpa rumu nda gbaru a gburugburu, o lizo lahna nu rime eli-ohna, ke chi boru ya nu Banabasi zne Debi.

Be lahna Antiokoku nu rime Siriya

²¹ Pọlu nọ Banabasi zne zni izi oma nu Debi, be nwehia agida ele sno apna Jizosi. Be lahna Lisitira, hite pii zne Aikoniom, zne Antiokoku nu rime Pisidia. ²² Be mee ele kweru ekwe gwuzosi rikne, kasi be mkpoma ma be dazigidne n'okwnata ovu, be kaa, "A jeehi nu rime agida awhnuwhnu bna n'eli-eze Chiokike." ²³ Nu rime ogbako Chiokike obula, Pọlu nọ Banabasi hohia ele okno badnu, hite nu okpukpe nu ovu onu chete be nu ruwhnu Nyenwe ai, nye be kwnataru mkpoma. ²⁴ Nga be znezuru eli Pisidia, be va nu Pamfilia. ²⁵ Be kpo okwo izi oma nu rime Pega, hite pii zne Atalija. ²⁶ Be hite n'Atalija kworu ogbo lahna Antiokoku, hne be gweru be

nyewhete n'oru ke Chiokike nū ernal be nrukworu* kitna. 27 Nga be vaduru nū rime Antioku, be sukwukota ele ogbako Chiokike kanu be kpakara nhne Chiokike jiri be nru, nū kpa ogbamanu ele buo ele Ju onuhna ma be kweru. 28 Be nū ele kweru ekwe daziri pii gbu okwnu.

15

Ogbako ke zi nu Jeruselem

1 Agwna ele rukna hiri nū Judiya va Antioku bete neezni rumu nda, kaa, “Be nwée rikne znohia anu okwolem ma be kparu anu nka, lele kpa Iwu Mozizi kwuru.” 2 Polu nū Banabasi nū be nodogbuta gbasiri nhne ka, be kwekota nū Polu nū Banabasi nū agwna ele zi nū Antioku jeezne Jeruselem whnu ele izi Karaisi nū ele okno badnu gbasiri nhne ka. 3 Ele ogbako Chiokike zizne be, be zne nū rime Fonisia nū Sameria, be kwuhia kpa ele buo ele Ju tuhnsnakwnusiri Chiokike. Onutnu ka mernu kpakara rumu nda nwudna k'agida. 4 Nga be vaduru Jeruselem, ogbako Chiokike, nū ele izi nū ele okno badnu nabnanyanu be, be kanu be kpakara nhne Chiokike jiri be mee.

5 Kovu agwna ele kweru ekwe ele otu ele Farisi gwuzoru, kaa, “Be jaakpariri be nka, kanu be bita Iwu Mozizi.”

6 Ele izi nū ele okno badnu zne iznuznu ma be lebna anya nhne gbasiri oka ka. 7 Nga be kwuru agida oka gbu okwnu, Pita gwuzoru, kaa, “Rumu nda m, anu magwu kpa n'ige wheru ewhe kpa Chiokike hohiaru m n'esilawuru anu, zne zni ele buo ele Ju izi oma ma be nurnu, kweru masi. 8 Chiokike nye marnu mkpoma kpakara badnu, gbaru akebne gbasiri be. O nyernu be Enine Nso lele kpa o nyernu ai. 9 O kpage ike n'esilawuru ai nu be, o snusnarnu ovu be kwnornu nū be kweruru. 10 Kini kpayaru anu jaakpa Chiokike iru kitna hite n'otukwasi ele kweru ekwe ivu ke ai nu ele nda ai oknani nwée rikne vuli.

11 Oza, a kweruru, be znohia ai hite n'oru Nyenwe ai Jizosi lele be masi.”

12 Kpakara be daziri bii kpa be noobno nsni nhne Banabasi nū Polu nookwu gbasiri kpakara ernu ndu-ehni Chiokike hiri n'aka be nru n'esilawuru ele buo ele Ju. 13 Nga be kwukworu, Jemisi gwelizo onu kaa, “Rumu nda m, anu bnote m nsni n'onu. 14 Saimoni karu kpa Chiokike hiri nū mbom gesi ele buo ele Ju ruwhnu oma a, o mernu agwna be buru ele ke a. 15 Ikwu-onu ele owhnurninya nū nhne ka dnakotaru n'otu, lele kpa okwukwo nso kwuru,

16 ‘Nyenwe ai karu, Omekwo, m jaalahna,

m jeegwulizo oro Devidi dnarnu adna,

m jeegweme mkpomkpo oro a, wulizo a,

m jeeme a o gwuzosi rikne berere.

17 M jeeme ka ma kpakara ele badnu pio Nyenwe ai,

kpakara ele buo ele Ju ele me sukwuru ma be buru ke m.

Ka bu nhne Nyenwe ai nye mernu kpakara nhne kwuru.

18 O bu nye mernu ele badnu mahia kpakara nhne hite nu mbom.’ ”

19 Jemisi nookwuzne, “Echiche m bu ka, a kpakna ele buo ele Ju ehni, bu ele tuhnsnakwnusiri Chiokike. 20 Kovu a gbanu be okwukwo, kanu be, be ri wiri obula zila richna be kwaru arihna nyee renwu, be meko oyi, be riko anu obula be hibururu ehigbu, be riko onarna. 21 Kwnornu nū be n'ogwnu Iwu Mozizi agida ige wheru ewhe n'oro ogbako be nū kpakara Obochi Ozukwa Inwe, be nokpo okwo ikwu-onu Mozizi nū kpakara eli.”

Ele izi gbanu ele buo ele Ju ele okwukwo

22 Ele izi nū ele okno badnu, be nū kpakara ogbako Chiokike, kpebi o hohia agwna ele badnu n'esilawuru be zizne be Antioku, be nū Polu nū Banabasi. Be hohia Judasi, nye be kwu

* 14:26 Gwnu Ernu Ele Izi 13:1,2.

Basabasi, nu Saĩlasi, ele rukna lawuru berere ele rumu nda n̄oso anya. ²³ Be gba ọkwukwo izi ka zizne be,

“Aĩwa ele izi Karaĩsi nu ele okno badnu, rumu nda anu, neebekwu kpakara rumu nda ele buo ele Ju wu nu rime Antioku, Siriya nu Silisia. A bekwulem anu.

²⁴ A nuonu nu agwna ele rukna n'esilawuru ai varu kpakna anu ehi, mee ovu la anu mini hite nu nhne be kwuru, be nu na nhne ka n'onu ai gbasiri a. ²⁵ A gbaru iznuznu n'otu, a kwekorita o zianu anu ele izi a hohiaru, be nu ele enyi ai a whonu n'anya, Banabasi nu Polu, ²⁶ ele gweru budnu be nyee nu nhne oze budnu kwnornu nu n'enu Nyenwe ai Jizosi Karaĩsi. ²⁷ A ziyannu anu Judasi nu Saĩlasi, ele jaakanu anu nu ruwhnu nu ruwhnu nhne a gbaru n'okwukwo. ²⁸ Ai nu Enine Nso kwekotaru, a tukwasi ivu berere, be gweme kpakara nhne ka zi mkpa. ²⁹ Anu rikọ wiri obula be kwaru ariohna nyee renwu, anu rikọ onarna, anu rikọ anọ obula be hĩgburu ehigbu, anu meko oyi. O joburunu anu oma o buru anu mee kpam. Anu dazikwaru nkari.”

³⁰ Be zizne ele izi wam Antioku, nga be duru Antioku, be sukwukota kpakara ele kweru ekwe nyega be okwukwo izi wam. ³¹ Nga ele badnu wam gwnonu okwukwo izi wam, ovu soru be n'onu k'agida kwnornu nu izi okwnagidne wam. ³² Judasi nu Saĩlasi, ele bu masi ele owhurninya, kwu oka gbu okwu naagba be inwe. ³³ Be daziri ige mati, be zihnala be n'udno zekwnusi ele ziyaru be. [³⁴ Kovu o masiri Saĩlasi o daziri pii.] ³⁵ Polu nu Banabasi daziri ige mati nu Antioku be nu agida ele berere, be zne kpo okwo ikwu-onu Nyenwe ai.

Polu nu Banabasi kewaru

³⁶ Omekwo, Polu kanu Banabasi, “Ngwa ma a lahna, lekasi rumu nda ai nu kpakara eli-ohna hne a znirni izi oma Nyenwe ai, whnu kpa be naagbali.” ³⁷ Banabasi pioru ma be

nu Joni Maki snornu zne. ³⁸ Kovu Polu kwege o snornu be, kwnornu a dazigidnege n'enu wam, kovu o ghasaru be nu Pamfilia. ³⁹ Be dogbuta ka k'agida, be kewa ehi be. Banabasi kwuru Maki kwowhe mini zne Saiporosi. ⁴⁰ Polu horu Saĩlasi, rumu nda gweru be yisi n'oru ke Nyenwe ai, be whoga. ⁴¹ O gawhe Siriya nu Silisia naagba kpakara ogbako Chiokike inwe.

16

Timoti snornu Polu nu Saĩlasi zne

¹ Polu zne Dabi nu Lisitira. Otu nye sno apna Jizosi zi pii, nye rewhna a bu Timoti, nne a bu nyerinya Ju ke kweru ekwe, kovu nda a bu nye Giriki. ² Kpakara rumu nda ele zi nu Lisitira nu Aikoniom nookwu Timoti oka oma. ³ Polu pioru o kwuru Timoti zne, o kpa a nka. O mernu ka kwnornu nu kpakara ele Ju wu n'eli ka maam nu nda a buo nye Ju. ⁴ Kpa be neezne hite n'otu ehiohna du n'eli-ohna berere, be nyee ele kweru ekwe iwu ke ele izi nu ele okno badnu zi nu Jeruselem nyenu, kanu be be bita kpakara iwu ka. ⁵ Kpakara ogbako Chiokike gwuzosi rikne n'okwnata ovu, naabahnasi n'obochi n'obochi.

Polu whonu owhurninya nu Torasi

⁶ Be gawhe n'esilawuru eli Firigia nu Galasia, kwnornu nu Enine Nso kwele be kpo okwo izi oma nu eli Asia. ⁷ Nga be duru n'ike eli Misia, be pio o zne eli Bitinia, kovu Enine Jizosi kwele be. ⁸ Kam kpayaru be jiri zne Misia nu Torasi. ⁹ Polu whnu owhurninya n'abali hne o whonu otu nwerukna Masidonia, gwuzo nu ruwhnu a naariasno a, “Bikno, va Masidonia yisinu ai aka.” ¹⁰ Kpa Polu whonu owhurninya ka, ngangam a jikneru o zne Masidonia, kwnornu nu a kweru nu Chiokike sukwuru ai kpo okwo izi oma pii.

Lidiya nu ele o ro a

¹¹ A kwọru ọgbo hite nọ Torasi otu ngam zne Samotirasi, n'ekile a zne Niapolisi. ¹² A hite nọ pị zne Filipai, ẹli ele Rom nẹchi ke bụ risi ọchichi ẹli Masidonia. A daziri ọbochi ele nọ ele n'ẹli wam. ¹³ N'Ọbochi Ozukwa Inwe a whọga n'ẹli-ọhna zne ngeri osimini, hne a leru anya nọ a jọwhnu hne be kpe okpukpe. A daziri ẹli bete o kwunu ele rinya ele gbakọru pị ọka. ¹⁴ Otu nye bnoteru nsni bụ Lidiya nye hi nọ Taịtira, nye neere iwo odno odno. O bụ nwerinya neekpenu Chiokike, Nyenwe aị kpume mkpọma a, o bno nsni nhne Pọlu nookwu. ¹⁵ Nga be wuru a mini ya nọ kpakara ele ọro a, o sukwu aị, kaa, “O buri nọ anọ kweru nọ m bụ m nye kweru nọ Nyenwe aị, anọ va daziri n'oro m.” O kwnagidne aị.

Pọlu nọ Saịlasi n'oro ikelu

¹⁶ Otu ọbochi kpa a neezne hne okpukpe, otu ọhi rinya nye renwu ojo nwugwu zuru aị, nye nookwu nhne jeeme n'ige zị nọ ruwhnu. Ọ naakpanu ele nwe a agida iwai hite n'owhnurninya. ¹⁷ Nnwọ rinya ka snornu aị nọ Pọlu neesi okokoba, kaa, “Ele rukna ka bụ ele izi Chiokike ke Kakwo Nhne Dum Olu. Be neegesi anọ apna anọ jeenwe ọznohia.” ¹⁸ Ka bụ nhne o neeme agida ọbochi, tem ovu we Pọlu ẹhni, ọ tūhnasna kanu renwu ojo wam, “M ji m rewhna Jizosi Karaịsi nyee i iwu, hi nọ rime a whuya.” Renwu ojo wam hi nọ rime a whuya ngangam.

¹⁹ Nga ele nwe a whnurnu nọ apna be neejị naakpa iwai mesnirni, be pnurnu Pọlu nọ Saịlasi zne n'esilawuru ahia n'aka ele nẹchi ẹli-ọhna. ²⁰ Be gwuzote be nọ ruwhnu ele risi, kaa, “Ele rukna ka bụ ele Ju, be neegweya mkpakpo nọ rime ẹli-ọhna aị. ²¹ Be neezni omen'ẹli ke megidnenu iwu aị ele Rom, ke a nwée rikne bitali mọbu mee nhne be neezni.”

²² Agida badnu wam yisi aka megidne be, ele risi dọwa iwo Pọlu nọ Saịlasi, nyee iwu be pnia be nhne. ²³ Nga be pniakworu be nhne k'agida, be tūbna be nọ rime ọro ikelu, kanu

nye risi ọro ikelu o legidne be anya nkari. ²⁴ Nga nye risi ọro ikelu nurnu iwu ka, ọ tūbna be nọ rime rime ọro ikelu, tūsi ọchi be nọ rime igwe isisi.

²⁵ N'esilawuru abali Pọlu nọ Saịlasi bete neekpe okpukpe, nọogwnunu Chiokike eri ọznarni, ele ikelu berere noobnonu be nsni. ²⁶ Ngangam, ẹli tneru enye, ke mernu ntụ-ẹli ọro ikelu mernu imerne. Ngangam, kpakara ọnuhna gbamarnu, ijigba dnahnala n'ehni kpakara ele ikelu. ²⁷ Nye risi ọro ikelu wam tnenyarnu n'anyarna, nga ọ whnurnu kpakara ọro ikelu gbamarnu, o che nọ kpakara ele ikelu gbawhulem, ọ mniornu ama-ogwnu a ma o gbu ẹhni a. ²⁸ Kọvu Pọlu siwama okokoba, kaa, “I mékasi ẹhni i nhne, kpakara aị zị hna.”

²⁹ Nye nye risi ọro ikelu wam kaa be nyee a tōnji, ọ gbabna rime ọro ikelu, ọ marnu rururu dna n'ẹli n'ọchi Pọlu nọ Saịlasi. ³⁰ O kwuhia be, sika be, “Ele nwe m, kini bụ nhne me jeeme ma be znohia m?”

³¹ Be kaa, “Kweru nọ Nyenwe aị Jizosi, be jọznohia jị nọ ele ọro i.” ³² Be kwunu a izi ọma Nyenwe aị, ya nọ kpakara ele zị n'oro a. ³³ N'ige abali wam, nye risi ọro ikelu wam kwuru be, snu ẹnya be, otu ngam be wu ya nọ ele ọro a mini. ³⁴ Nye risi ọro ikelu wam kwuru Pọlu nọ Saịlasi la n'oro a, nyee be wiri, mkpọma sọru a n'onu, ya nọ ele ọro a, kwnornu nọ be kweruru nọ Chiokike.

³⁵ N'osisi, ele risi ẹli-ọhna zizne ele badnu be sigbasi ele rukna wam la. ³⁶ Nye risi ọro ikelu wam kanu Pọlu, “Ele risi nyernu iwu jị nọ Saịlasi la. Anu la n'udno.”

³⁷ Kọvu Pọlu kanu ele wam be du-yaru, “Be mágele aị ikpe nhne ojo ọbula, be pnia aị nhne n'ahia, hne a bụ ele Rom. Be tūbna aị n'oro ikelu. Kịtna, be nẹsigbasi aị nọ mgwugwa? Ọza! Ele ọchichi ele risi ẹli-ọhna jaava hna, gbahia aị n'oro ikelu.”

³⁸ Ele wam znernu kanu ele risi ẹli-ọhna nhne Pọlu kwuru. Nga be nurnu nọ be bụ ele Rom, ogwnu tūru be.

39 Be zne r̄iasno be, gbah̄ia be n'oro ikelu, kan̄u be wh̄oga n̄u rime ̄eli be. 40 P̄olu n̄u Sāilasi wh̄oga n'oro ikelu, zne n'oro Lidiya. Be n̄u r̄umu nda wh̄n̄u, be kwunu be ikwu-̄onu ̄osnuta mkp̄oma, ghar̄u be, la.

17

N̄u rime T̄esalonika

1 Be gawhe n̄u rime Amfipolisi n̄u Apolonia, be vadu T̄esalonika, hne be wh̄n̄urnu oro ̄ogbako ele Ju. 2 Lele kpa omen'̄eli P̄olu z̄i, o zne n'oro ̄ogbako ele Ju, n'Obochi Ozukwa Inwe ̄obochi ̄eto, ya n̄u ele badn̄u kwurita ̄oka nhne z̄i n'okwukwo ns̄o. 3 O k̄owanu be, gesi be n̄u Karāisi jaata awh̄n̄uwhnu, omekwo, o hi n'̄enwu liz̄o. P̄olu kan̄u be, "Jiz̄osi nye me n̄ookpo okwo a, b̄u Karāisi wam." 4 Agwna be kweru, snornu P̄olu n̄u Sāilasi, ma aḡida ele b̄uo ele Ju neekpenu Chiokike n̄u aḡida ele rinya be marn̄u r̄ewhna be.

5 K̄ovu ele Ju kwnornu aw̄uwa, chikota agwna ele ōjo z̄i n'ah̄ia, be liz̄o megidne be. Okne mkpakp̄o dna n'̄eli wam. Be zne n'oro Jasoni ma be pn̄uhia P̄olu n̄u Sāilasi nyee ele wam. 6 K̄ovu kpa be wh̄n̄uge be, be pn̄urnu Jasoni n̄u r̄umu nda berere zne n̄u ruwhnu ele risi ̄eli, neesi okokoba, kaa, "Ele rukna ka noovuya mkpaghasi kpakara ̄ohna val̄em ̄eli āi. 7 Jasoni b̄ikwataru be n'oro a. Be z̄a naab̄ita iwu Siza, be naakaa eze berere z̄i, nye be nookwu Jiz̄osi." 8 Be ji ikwu-̄onu n̄u kpa mee okne mkpakp̄o dna n'̄eli-̄ohna ma n'esilaw̄uru ele risi ̄eli. 9 Ele risi ̄eli mee Jasoni n̄u ele ya n̄u be sno kw̄u iwu, be sigbasi be la.

N̄u rime Beria

10 Nga chi jiri, r̄umu nda zihala P̄olu n̄u Sāilasi zne Beria. Nga be d̄uru, be zne n'oro ̄ogbako ele Ju. 11 Ele z̄i n̄u Beria nwernu ovu ̄oma kar̄u ele z̄i n̄u T̄esalonika. Mkp̄oma be jikn̄ernu o b̄no ns̄n̄i n'ikwu-̄onu ka, be nyosna rime ̄okwukwo ns̄o kpakara ̄obochi ma be wh̄n̄u nhne P̄olu nookwu ̄o b̄u ezi ̄oka. 12 Aḡida ele Ju kweru, ma aḡida ele

b̄uo ele Ju, ka b̄u ele rinya be marn̄u r̄ewhna be, n̄u ele rukna, kweru masi.

13 K̄ovu nga ele Ju ele z̄i n̄u T̄esalonika n̄urnu n̄u P̄olu n̄ookpo okwo izi ̄oma Chiokike n̄u rime Beria, be va kpakne ovu ele badn̄u megidne P̄olu. 14 Ngangam, r̄umu nda zihala P̄olu zne ngeri osimini, k̄ovu Sāilasi n̄u Timoti daz̄igidne n̄u Beria. 15 Ele rukna sno P̄olu snornu a d̄u At̄ensi. P̄olu kan̄u be, be kan̄u Sāilasi n̄u Timoti kwnusi a wara wara. Ele rukna lahna Beria.

N̄u rime At̄ensi

16 Kpa P̄olu neese ma Sāilasi n̄u Timoti vakwnusi a n'At̄ensi, o gburu a igbugbu kpa ̄o wh̄n̄urnu n̄u kpakara ele ̄eli wam neekpenu r̄enwu z̄i ̄odo n'̄odo. 17 Ya n̄u be kwurita ̄oka n'oro ̄ogbako ele Ju, ma ele Ju ma ele b̄uo Ju ele neekpenu Chiokike. Ya n̄u kpakara ele ̄o wh̄n̄urnu n̄u rime ah̄ia kpakara ̄obochi nookwurita ̄oka. 18 Agwna ele zni nhne be kwu ele Epikuri n̄u ele Sitoiki n̄u P̄olu n̄oodogbuta, ele ka kaa, "Ndaa nhne nye iwh̄n̄irniwhno ka nookwu?" Ele berere kaa, "O nookwu nhne gbas̄iri chi ikne." Be kwuru ka kwnornu n̄u P̄olu n̄ookpo okwo izi ̄oma gbas̄iri Jiz̄osi n̄u kpa o hiri n'̄enwu liz̄o. 19 Be kwuru P̄olu zne n'ogbo ele Arīopagosi, kaa, "A piuru ̄o mah̄ia nhne gbas̄iri iznizni ikne i nookwu. 20 Agwna nhne i nookwu b̄u nhne ikne n̄u ns̄n̄i āi, a piuru ̄o mah̄ia risi ̄oka ka." 21 (Kpakara ele At̄ensi n̄u ele ̄eli berere wu n̄u At̄ensi nootuw̄hu ige be noobno ns̄n̄i n̄u ̄otnutnu ikne ̄obula var̄u.)

22 P̄olu gwuzoru n̄u ruwhnu ̄ogbako ele Arīopagosi, kaa, "Ele rukna At̄ensi, m wh̄n̄urnu m n̄u an̄u nwernu ovu okpukpe n'apna ̄obula. 23 Kpa me neezne izne n̄u rime ̄eli an̄u, m wh̄n̄urnu m nhne z̄i ̄odo n'̄odo an̄u neekpenu, m wh̄n̄urnu m masi otu ojo arīohna be gbas̄iri nhne n'olu a, 'Nyee Chi ke a m̄aa.' Nye wam an̄u neekpenu, ̄o b̄u n'ezi n̄u an̄u m̄aa, b̄u nye me nookwu ̄oka gbas̄iri a. 24 Chiokike ke keru ̄owa n̄u kpakara nhne z̄i n̄u rime a, b̄u Nyenwe oligwe

nụ ọwa, o wú n'oro okpukpe ke ele badnu jiri aka be wu. ²⁵ Nhne badnu mernu nyee a zila mkpa, hne o bu ya neenye badnu budnu nu inwe nu kpakara nhne. ²⁶ Hite nu otu badnu o keru kpakara mba zi n'owa, mee be wuru nu kpakara ọwa. O jiri aka a kpa ike ige kwesiri nu hne ele badnu joowu n'owa. ²⁷ O mernu ka ma ele badnu pio a, dna ndidna gbasiri, pohia a. Kovu Chiokike zila ikere hne a zi. ²⁸ Lele kpa otu badnu kwuru, 'A zi budnu, neezne izne nu rime a.' Agwna ele nkari okwukwo anu karu, 'A bu rumu a masi.'

²⁹ "Hne a bu rumu Chiokike, a cheko nu Chiokike nu lele nhne obula be pniornu onio lele golu mọbu siliva, mọbu akaworugwu ke badnu jiri nkari aka a nu akoniche a pni. ³⁰ Chiokike lewhuru ige badnu ma nhne anya, kovu, kitna, o nyernu iwu kpakara ele badnu hi nu nhne ojo be whuya. ³¹ Kwnornu nu o bitaru otu obochi o jeeji ikpe zi snam kpe kpakara ọwa ikpe, hite n'aka otu badnu o hohiaru. O mernu ka whuya iwhne kwnornu nu o mernu o hi n'enwu lizo."

³² Nga be nurnu Polu kwuru nhne gbasiri olizo n'enwu, agwna be mee a nhne rumu, kovu agwna be kaa, "A pioru o nurnu nhne ka n'onu i berere." ³³ Polu whoga nu rime ogbako be. ³⁴ Agwna ele rukna snornu Polu kweru, n'esilawuru be bu Dionisiosi nye otu ele Ariopagosi. Otu nwerinya rewhna a bu Damarisi nu ele berere kweru masi.

18

Nu rime Korinti

¹ Nga ka wheru, Polu whoga nu Atensi zne Korinti. ² O whnurnu otu nye Ju, rewhna a bu Akwila, nye be murnu nu Pontosi, nye hiri n'Itali va, ya nu nnwerne a Prisila, kwnornu Kalaudiōsi nye neechi nyernu iwu kpakara ele Ju whoga nu rime Rom. Polu zne o whnu be. ³ Ya nu be wuru, o snornu be rnu ernu ome tenti, kwnornu nu be nwernu otu aka

ernu. ⁴ O nookwu oka n'oro ogbako ele Ju kpakara Obochi Ozukwa Inwe, naakanu ele Ju nu ele Giriki oka.

⁵ Nga Saĩlasi nu Timoti hiri nu Masidonia va, Polu gweru kpakara ige yisi nu okpo okwo izi oma, naagba ama nu Jizosi bu Karaĩsi nyee ele Ju. ⁶ Nga be lizoru megidne Polu, kpari a, o lĩsnama iwo a kanu be, "Ovnarna anu dazim nu risi anu, aka m zi richna. Hite kitna, m jeeznekwnusi eli ele buo ele Ju."

⁷ O gharu be, zne wuru n'oro otu nye buo nye Ju neekpenu Chiokike, rewhna a bu Taitosi Jositosi, nye oro a n'oro ogbako ele Ju gba. ⁸ Nye risi oro ogbako ele Ju wam, nye rewhna a bu Kirisiposi, kweru nu Nyenwe ai, ya nu ele oro a, nu agida ele berere nu rime Korinti nurnu izi oma, kweru, be wu be mini. ⁹ Polu whnurnu owhnurninya n'otu abali, Nyenwe ai kanu a, "Ogwnu tuko i, nookpo okwo, i kpusni onu i. ¹⁰ M dagwunu m ji, o za nye jeenwe rikne mekasi i nhne, m nwernu m agida ele badnu n'eli ka." ¹¹ Polu daziri n'eli wam otu awha n'enwa isunu, neezni ele badnu ikwu-onu Chiokike.

¹² Nga Galio bu nye neechi Akaya, ele Ju gbakoru n'otu mee mkpakpo megidne Polu, be kwuru a zne n'oro ikpe. ¹³ Be kaa, "Nwerukna ka neezni ele badnu kpa be jeekpenu Chiokike ke megidnenu iwu ai."

¹⁴ Polu noopio o kwu oka nga Galio kanu ele Ju, "O buru nu ka bu nhne ojo ke megidnenu iwu eli, m jobnonu anu nsni. ¹⁵ Kovu hne o bu nhne gbasiri rewhna, n'oka ke iwu anu, anu lebna anya nu rime a, m jeenwe rikne kpe ikpe gbasiri a." ¹⁶ O chihala be n'oro ikpe. ¹⁷ Be nwudne Sositenisi, nye risi oro ogbako ele Ju, li a nhne nu ruwhnu oro ikpe. Kovu o gbasiila Galio ria ria.

Polu lahnarnu Antioku nu rime Siriya

¹⁸ Polu nu rumu nda daziri nu Korinti agida obochi, o whoga, Prisila nu Akwila snornu a zne Siriya. O ko rukeri-ize a nu Kenkiria, kwnornu mkwna o kweru ige wheru ewhe.

19 Be dū Efesōsi, Pōlu ghasa Prisila nū Akwīla. Ọ bna nū rime ọro ọgbako ele Ju, ya nū ele Ju kwurita ọka. 20 Be kanū a, ọ daziri gbu ọkwnu, kovu o kwéle. 21 Nga ọ naala, ọ kanū be, “Ọ buri ọ masi Chiokike, m jeehiehnakwnusi anū.” Ọ kworu ọgbo whoga nū Efesōsi. 22 Nga ọ dūru Sizaria, o zne Jeruselem bekwu ọgbako Karaṣi, hite p̄i zne Antioku. 23 Ọ daziri ige mat̄i p̄i, ọ whoga zne nū rime Galasia nū Firigia, naagba kpakara ele kweru ekwe inwe.

Pōlu nū rime Efesōsi

24 Otu nye Ju rēwhna a bụ Apōlosi, nye be m̄nru nū Alēkizandaria varū Efesōsi, ọ bụ nye nkari ọka, nye marnū nhne be gbarū n'ọkwukwo nsọ nkari. 25 Be zn̄nru a n'apna ke Nyenwe ai. O ji onwunwu b̄kwnu mkpoma zni nhne gbasiri Jizōsi nū kpa o kwesiri, kovu o magwū nhne gbasiri ọwu mini Jōni kp̄i. 26 O bete nookwu ọka n'anya rikne n'oro ọgbako ele Ju. Nga Prisila nū Akwīla n̄nru a, be kwuru a la n'oro be, znikwata a n'apna Chiokike nkari.

27 Apōlosi kpebi o zne Akaya, r̄umu nda ele z̄i n'Efesōsi gba ọkwukwo ma r̄umu nda ele z̄i n'Akaya nabnanya a. Nga ọ dūru, o znekwnusi ele kweh̄iaru hite n'oru Chiokike, o yinu be aka. 28 Hite n'anya rikne ke ọka a, o mernu ele Ju kp̄usni ọnu n'ohna, o mernu be mah̄ia hite n'ọkwukwo nsọ nū Jizōsi bụ Karaṣi.

19

Pōlu nū rime Efesōsi

1 Kpa Apōlosi z̄i nū Kōrinti, Pōlu gawheru nū rime ẹli vadu Efesōsi. Ọ wh̄n̄nru agwna ele sno apna Jizōsi p̄i. 2 Ọ s̄ikwa be, “Anū nah̄iala Enine Nsọ kpa anū kweruru?”

Be kaa, “A n̄na r̄ia r̄ia ma ọ z̄i nhne be nookwu Enine Nsọ.”

3 Pōlu s̄ikwa be, “Nda kpa be w̄uru anū mini?”

Be kaa, “Hite n'owuwu mini Jōni.”

4 Pōlu kaa, “Jōni w̄uru ele t̄uhn̄sn̄arnu nū nhne ojo be mini, ọ

kanū ele Izireli be kweru nū nye naava n'aznū a, nye wam bụ Jizōsi.” 5 Nga be n̄nru a, be wū be mini nū rēwhna Nyenwe ai Jizōsi. 6 Pōlu t̄ukwasi be aka nū risi, Enine Nsọ dnakwas̄i be, be kwu ọka nū riro ikne, kwusa izi oma Chiokike. 7 Be hna lele ele nri ele rukna lawūru.

8 Pōlu zne n'oro ọgbako ele Ju, ẹnwa ẹto ya nū be n̄odogbuta, o jiri anya rikne kwu ọka gbal̄i ọ kanū ele Ju nhne gbasiri ẹli-eze Chiokike. 9 Kovu agwna be mernu risi rikne, be kwéle o kweru, be kwu ọka ojo megidne apna Nyenwe ai nū ruwhnu aḡida ele badnū. Pōlu gharū be, kwuru ele sno apna Jizōsi, ya nū be nookwurita ọka kpakara ọbochi n'oro ọmumu ọkwukwo Tairanos̄i. 10 Be mernu nhne ka aw̄ha lawūru ke mernu kpakara ele wu n'ẹli Esia n̄nru ikwu-ọnu Nyenwe ai, ma ele Ju nū ele b̄uo ele Ju.

11 Chiokike n̄nru ẹnru elekema z̄i n'ichne hite n'aka Pōlu. 12 Hite n'eh̄ni a be neegwepiya wepe nū nk̄iti nhne gweznenu ele nr̄iria z̄i ọdo n'odo ji, be gw̄o be, r̄enwu ojo hi n'eh̄ni be whoga.

13 Agwna ele Ju ele naagaghari n̄echihala r̄enwu ojo pio o ji rēwhna Jizōsi mee kpam. Be kanū r̄enwu ojo, “M neenye i iwu nū rēwhna Jizōsi nye Pōlu n̄okpo okwo a.” 14 R̄umu rukna ẹsau otu nye Ju, nye risi ar̄iohna rēwhna a bụ S̄ikeva, mernu kpa. 15 Kovu r̄enwu ojo wam kanū be, “M maam Jizōsi, m maam Pōlu, kovu anū bụ ele kele?” 16 Nwerukna wam r̄enwu ojo wam wu nū rime a bna be, megbu kpakara be, mekasi be eh̄ni. Be hi nū rime ọro wam vuru ọru, gbarū ẹto gbawhu.

17 Kpakara ele Ju nū ele b̄uo ele Ju wu nū Efesōsi n̄nru nhne ka, ogwnu t̄u kpakara be. Be s̄obis̄inu rēwhna Nyenwe ai Jizōsi k'aḡida. 18 Aḡida ele kweru ekwe varū kwuh̄ia nhne be mernu nū ruwhnu ele badnū. 19 Aḡida ele amusu vuyarū kpakara ọkwukwo be, kp̄o be b̄kwnu nū ruwhnu ele badnū. Be gwn̄ukota ọnu ah̄ia be, pokwu mkp̄uru iwai siliva

isne. ²⁰ Kpam ikwu-ọnu Chiokike gbasaru, ji iknernema gwuzosi rikne.

²¹ Nga nhne ka mekworu, Pọlu kpebi ọ gawhe Masidonia nọ Akaya zne Jeruselem. Ọ kaa, “Me znekwo, m jeezne Rom.” ²² O zizne ele neeyinu a aka izi, Timoti nọ Erasitosi, zne Masidonia. Ọ daziri ige matị n'eli Esia.

Eli ghara ghara n'Efesosi

²³ Okne eli ghara ghara dnarnu n'Efesosi kwnornu n'apna Nyenwe ai. ²⁴ Otu nye nọokpu siliva, nye rewhna a bu Demetirisi, nye nọokpu ọro igbudu Dịana, chi ele Efesosi, nye mernu ele ọnu a nwe mbnarna k'agida. ²⁵ O sukwukọta ele ọnu a nọ kpakara ele nọ ya nwernu otu aka ọnu, ọ kanu be, “Anu magwu nọ a neenwehia agida iwai hite n'ọnu ai. ²⁶ Anu nọowhnu, nọonu nhne badnu ka be kwu Pọlu neeme. Ọ karu nọ chi be jiri aka kpu buo chi rịa rịa. O mernu agida ele badnu kweru ọka a, nọ hna n'Efesosi ma nọ kpakara eli Esia. ²⁷ Ọ buo nọ ọnu ai joowhu dai, kovu ogwnu nọotu ai nọ ọro okne chi ai Dịana jọoburu nhne etekne, igwugwu a whu, bu chi ke kpakara ele Esia nọ kpakara ọwa nọokponu risi eli.”

²⁸ Nga agida ele badnu wam nurnu a, ọnuma jihia be mkpoma, be bete neesi okokoba, “Dịana ele Efesosi bu dikne.” ²⁹ Mkpakpo wam gbasakpakara eli-ohna. Agida ele badnu wam nwudne Gayosi nọ Arisitakosi, ele rukna Masidonia be nọ Pọlu sno neezne izi, pnurnu be zne ọgbakoro eli-ohna. ³⁰ Pọlu pioru ma o zne nọ ruwhnu ele badnu wam, kovu ele kweru ekwe kwéle a. ³¹ Agwna ele neechi echi ele enyi Pọlu zi izi, naariasno a, o gésikọ ehi n'ọgbakoro.

³² Kovu nọ mkpakpo zi nọ rime ọro ọgbako wam, agwna badnu neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere, ele kakwo n'esilawuru be máa nhne be kwnornu gbakọ. ³³ Agwna be kaa nọ Alekizanda bu nye risi mkpakpo wam, ele Ju gwuzote a nọ ruwhnu ohna. Alekizanda whenu be aka ma o

nwernu rikne kwu ọka, ma ọ gọhoru ọnu nọ ruwhnu ele badnu.

³⁴ Kovu nga be mahiaru nọ ọ bu nye Ju, be si okokoba n'otu ọnu lele awa lawuru, kaa, “Dịana ele Efesosi bu dikne.” ³⁵ N'ipne-aznu, nye gba ọkwukwo eli-ohna mee be daziri bii, ọ kaa, “Ele rukna Efesosi, ele badnu magwu nọ eli Efesosi bitaru ọro Dịana nọ igbudu a ke hiri n'olu dna. ³⁶ Badnu nwée rikne gọnahoru nhne ka. Anu daziri bii, anu mee nhne buo oma. ³⁷ Anu kwuyaru ele rukna ka hna, ọ bu n'ezi nọ be znuge buznu n'oro Dịana, mọbu kpari chi ai. ³⁸ Ọ buru nọ Demetirisi nọ ele ọnu a noobno nye ọbula nhne, ọbochi ikpe zi, ele risi ikpe zimako, be kpe ehi be ikpe nọ ruwhnu ele ikpe. ³⁹ Ọ zi nhne berere anu pioru, be jookwu a n'oro ọgbako ikpe lele kpa iwu kwuru. ⁴⁰ Kwnornu nọ ogwnu nọotu ai nọ be jaakaa nọ a mernu mkpakpo nọ nhne mernu tna. A nwée rikne kowali risi mkpakpo ka mọbu kaa nhne vuyaru a.” ⁴¹ Nga o kwukworu kpa, ọ gbasakpakpo wam.

20

Pọlu znernu Masidonia nọ Giris

¹ Nga mkpakpo wam biri, Pọlu sukwukọta ele kweru ekwe n'otu, kwunu be ọka ọsnuta mkpoma, ọ kanu be, be dazikwaru nkari, o whoga zne Masidonia. ² O zne nọ rime kpakara eli wam nookwu agida ikwu-ọnu ọsnuta mkpoma tem ọ vadu Giris. ³ Ọ daziri pii enwa eto. Ele Ju naagba iznuznu nhne be jeeme a kpa o pioru o zne Siriya, o kpebi ọ lahna hite nọ Masidonia. ⁴ Sopata nnwo Pirosi nye Beria snornu a zne, ma Arisitakosi nọ Sekundosi hi nọ Tesalonika, Gayosi hi nọ Debi, Taikikosi nọ Tirofimosi ele hi n'Esia, nọ Timoti. ⁵ Ele ka beru ọsno neese ai nọ Torasi. ⁶ Nga Iriri Bredi Whuge Owhu whemernu, a hi nọ Filipai kworu ọgbo zne ke ọbochi isne wheru du Torasi. A daziri otu ikwezu.

Pọlu znernu Torasi

⁷ N'ọbochi mbom n'ikwezu, kpakara aị gbakoru ma a ri wiri n'otu, Pọlu bete nookwunu ele badnu oka tem du n'esilawuru abali, hne o bu nu o naala n'osisi. ⁸ Agida tonji noonwu n'oro olu hne a zi n'ogbako. ⁹ Otu nnwo ikoro rukna rewhna a bu Yutikosi dazigwu eli n'olu mgbo-wekpeke. O bete neezni anyarna kpa Pọlu zi koriri nookwu oka, o hi n'olu oro ke ikwnu eto dna n'eli n'anyarna. Be vulizo a, kovu o nwunam. ¹⁰ Pọlu gbadna eli, dnagidne a, bnagidne a, o kaa, "Ogwunu tuko anu, o zi budnu." ¹¹ O lahna nu rime oro olu, nyawa bređi, ri, kpa o kwukworu oka gbu okwnu tem ehnam wasi, o la. ¹² Be kwula nnwo ikoro rukna wam oro nu budnu, be snuta be ovu k'agida.

Hite nu Torasi zne Miletosi

¹³ A bna ogbo kworu zne Asosi, hne a jookwuru Pọlu n'ogbo. O kannu ai a mee kpam, o jeeji ochi zne pji. ¹⁴ Kpa o kwnusiri ai nu Asosi, a vuru a n'ogbo zne Mitelini. ¹⁵ N'ekile a, a hi nu pji kworu ogbo zne nhne zi Kiosi ndundu. N'ọbochi ke sno a, a du Samosi n'ọbochi ke berere, a du Miletosi. ¹⁶ Pọlu kpebiri o kworu ogbo whe Efesosi ma o gharu o tuwhu ige n'Esia. O zi a wara wara o du Jeruselem, o buru nu o jeekwe o mee n'ọbochi Pentikosi.

Pọlu kwunnu ele okno badnu Efesosi oka

¹⁷ Pọlu zizne izi hite nu Miletosi zne Efesosi kanu ele okno badnu ogbako whnu a. ¹⁸ Nga be vaduru, o kanu be, "Anu magwu kpa me tuwhuru ige me nu anu zi, hite n'ọbochi me varu eli Esia. ¹⁹ M ji m ovu hieru eli nu anya-mini ekwna rnu ernu lele nnwo izi Chiokike, o bu n'ezi nu ele Ju ji mmuma ojo be kpakna m ehni. ²⁰ Anu magwu nu o za nhne ke jaabnanu anu iru ke me tugwannu anu kpa me neezni anu izi oma, kovu m znirni m nhne nu ruwhnu ohna nu hite n'oro anu zi ichne ichne. ²¹ Ma ele Ju ma ele buo ele Ju, m doru m anu aka nu nsni, ma anu

hi nu nhne ojo anu tuhnasnakwnusi Chiokike, kweru nu Nyenwe ai Jizosi. ²² Hite n'obno nsni nhne Enine Nso kwuru, m jeezne Jeruselem, m mam nhne jaadnakwasị m pji. ²³ Kovu m magwu m nu rime kpakara eli-ohna, Enine Nso doru m aka nu nsni, nu ikelu nu okpagbu neese m. ²⁴ Kovu nu kpakara nhne ka za naakpa m, m za m noogwnu budnu m nu nhne zi mkpa, ma m rnukwo m ernu Nyenwe ai Jizosi nyernu m me rnu. Ernu wam bu o kpo okwo izi oma oru Chiokike.

²⁵ "M zneghariri m n'esilawuru anu zni izi oma eli-eze Chiokike. M magwu m nu anu jowhnu m anya berere. ²⁶ Me kanu anu tna, nu o za nye ikpe onarna a jaama m. ²⁷ Kwnornu nu o za nhne bu echiche Chiokike ke me bitaru, gharu o kanu anu. ²⁸ Anya du anu eli n'ehni anu, anu legidne rumu atnurnu Chiokike ke Enine Nso yisiri n'aka anu. Anu znu rumu atnurnu ogbako Chiokike jiri onarna Nnwọ a zuru. ²⁹ M magwu m nu me la, edu wanohia jaava n'esilawuru anu, be joodonu rumu atnurnu wam obirizi. ³⁰ Ige vawa nga ele zi n'esilawuru anu joolulu ezi oka wam ma be duwhu ele kweru ekwe, mee be snornu be. ³¹ Anya du anu eli, anu chenwanya nu m ji m agida anya-mini ekwna iwhnehnie nu abali neezni anu nhne awha eto.

³² "Kitna, m neeyisi anu n'aka Chiokike nu ezi oka ke ikwu-onu oru a, ke nwernu rikne o wulizo anu olu lele oro, nyee anu ngozi nhne okehia ke a n'esilawuru ele o bitaru nsọ. ³³ M nwege m owho-anya nu hne siliva mobu golu mobu iwo nye obula zi. ³⁴ Anu magwu nu aka m lawuru ruhianu kpakara nhne ke zi m mkpa, nu ke me nu ele sno m. ³⁵ M gesiri m anu nu hite n'ernu aka ai, a jeeyisinu ele za rikne aka. Anu chenwanya ikwu-onu Nyenwe ai, 'Owa oma zinu nye neekesi nhne kakwo nye nanahoru nhne.' "

³⁶ Nga Pọlu kwukworu oka ka, ya nu be gwute mpnerne ochi n'eli kpe okpukpe. ³⁷ Kpakara be naakwna

ekwna kpa be bnakwnusiri a, snutu a onu ipne-aznu. ³⁸ Eñni nwurru be n'ikwu-onu wam o kwuru nu be jowhnu a anya berere, Kpakara be snornu a zne, o bna n'ogbo.

21

Polu znernu Jeruselem

¹ Nga a nu be gbasaru, a kworu ogbo zne Kosi otu ruwhnu, n'ekile a, a du Rodisi, hite pii a zne Patara. ² A whuru otu ogbo neezne Fonisia, a bna ogbo kworu whoga. ³ Nga a duru hne a nowhnu Saiporosi, a gharu a n'akarita zne Siriya. A hiedna nu Taya hne ogbo wam noovume ivu a. ⁴ A whuru agwna ele kweru ekwe pii, a nu be daziri otu ikwezu. Hite nu rikne Enine Chiokike, be kanu Polu o zneko Jeruselem. ⁵ Kovu nga ige a zuru, a whoga. Kpakara be nu nnwerne be, nu rumu be snornu a whoga n'eli-ohna. Kpakara a gwute mperne ochi nu ngeri osimini kpe okpukpe. ⁶ A bekwurita eñni a, a bna n'ogbo, be lahna oro.

⁷ A kworu ogbo a hite nu Taya zne Pitolimasi, a zne bekwu rumu nda a, a nu be daziri otu obochi. ⁸ N'obochi ke sno a, a vadu Sizaria. A bna n'oro otu nye nokpo okwo izi oma Chiokike, nye rehna a bu Filipu, a daziri n'oro a. Filipu bu otu nu rime ele izi esau wam be hohiaru nu Jeruselem. * ⁹ Filipu nwernu rumu oknornokno eno yogbola izi ele nokpo okwo izi oma Chiokike.

¹⁰ Kpa a dazi n'oro a agida obochi, otu nye ohnurninya be kwu Agabosi hiri nu Judiya va. ¹¹ O vakwnusi a, gweru ajni Polu, kne eñni a ochi n'aka, o kaa, "Ka bu nhne Enine Nso kwuru, 'O bu kpa be ele Ju jeekne nye nwe ajni ka nu Jeruselem, gweru a nye-whete a n'aka ele buo ele Ju.' "

¹² Nga a nurnu a, a nu ele eli wam riasno Polu o znekwadia Jeruselem. ¹³ Polu kaa, "Ndaa kpa anu naakwna ekwna neeme ma inwe gwu mkpoma m? Be jeekne m eriri kpoi

nu Jeruselem, kovu m kwelem o nwu enwu kwnornu rehna Nyenwe a Jizosi." ¹⁴ Kpa a nwee rikne mee o gbanwo ovu a, a gweme aka a, kaa, "Chiokike mee nhne bu echiche a."

¹⁵ Nga a daziri ige mati pii, a jikneru o zne Jeruselem. ¹⁶ Agwna ele sno apna Jizosi ele zi nu Sizaria snornu a, be duru a zne n'oro otu nyerukna nye be kwu Masoni, nye Saiporosi, nye sno apna Jizosi gbu okwnu, a daziri nu n'oro a.

Polu vaduru Jeruselem

¹⁷ Nga a vaduru Jeruselem, rumu nda a kwubnanya a nkari nkari. ¹⁸ Ke chi boru, a nu Polu snornu zne o whu Jemisi, kpakara ele okno badnu ogbako Chiokike zi masi pii. ¹⁹ Polu bekwu be, kanu be otu otu kpakara nhne Chiokike mernu n'esilawuru ele buo ele Ju hite n'ernu izi oma a.

²⁰ Kpa be nurnu a, be znarni Chiokike. Be kanu Polu, "Nwene a, agida pokwu ele Ju kweru ekwe, be zi koriri neerne bekwu nu mkpoma be, naabita Iwu Mozizi. ²¹ Agwna ele badnu kannu be nu i neezni kpakara Ju ele wu n'eli ele berere be sigbasi Iwu Mozizi, nu i neezni be kpa rumu be nka, be sno omen'eli ele Ju. ²² Be jonu nu i varu, ndaa kpa a jeeme? ²³ Bikno mee nhne a karu ji mee. Ele rukna eno zi n'esilawuru a, ele kweru mkwna, ²⁴ snornu be zne mee mmemem obita eñni be richna, kwu ogwo nhne be mewhuru, ma be nwernu rikne koma risi be. Kpakara badnu jeeji ka mahia nu nhne be kwuru gbasiri i buo ezi oka, nu ji n'iwuru i naabita Iwu Mozizi. ²⁵ Kovu ele buo ele Ju ele kweru ekwe, a ziznenu be okwukwo izi, kanu be nhne a kpebiri, be rikowiri be kwaru ariohna nyee renwu, mobu onarna, mobu ano obula be higburu ehigbu, be meko oyi."

²⁶ Polu kwuru ele rukna wam, n'ekile a, ya nu be mernu mmemem obita eñni be richna. O bna n'oro Nso Chiokike, kanu ele badnu obochi be

* 21:8 Ernu Ele Izi 6:1-6

jeemezu o b̄ita ēhni be rīchna, kwa masi arīohna nu risi kpakara be.

Be nwudnernu P̄olu n'Oro Nso

²⁷ O gwnarnu mati obochi esau obita ēhni be rīchna zute, agwna ele Ju hiri n'Esia whnurnu P̄olu n'Oro Nso. Be kpakne igbudu badnu wam, be nwudne P̄olu. ²⁸ Be siwama okokoba, "Ele Izirēli, anu yisi aka, ka bu nwerukna wam naagaghari kpakara ohna neezni ele badnu nhne megidne ele Izirēli, megidne Iwu Mozizi, ma Oro Nso ka. Kitna, o kwubnarnu ele buo ele Ju n'Oro Nso, meru hna zi nso." ²⁹ Ka bu kwnornu nu be whnurnu Tirofimosi nye Efesosi hne ya nu P̄olu sno nu rime eli-ohna, be che nu P̄olu kwubnarnu a Oro Nso.

³⁰ Okne mkpakpo dna nu kpakara eli-ohna, ele badnu gbakota n'otu, nwudne P̄olu, d̄ohala a nu rime Oro Nso, gbasni mgbo. ³¹ Igbudu badnu wam pioru o gbu P̄olu, kovu izi duru nye risi ele ogwnu Rom nsi nu kpakara Jeruselem neeme mkpakpo. ³² Ngangam, nye risi ogwnu ele Rom chiri ele nechi otu riwhu ele ogwnu nu ele ogwnu be, gbazne n'esilawuru igbudu badnu wam. Nga be whnurnu a, ya nu ele ogwnu a, be sigbasi o li P̄olu nhne.

³³ Nye risi ogwnu wam znekwunusi P̄olu nwudne a, nyee iwu be tu a ijigba lawuru. O sikwa be, "Nyele bu nwerukna ka, kini bu nhne o mernu?" ³⁴ Agwna ele zi n'igbudu badnu wam neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere. Okne mkpakpo dnarnu ke mernu nye risi ogwnu wam nwee rikne mahia risi nhne mernu. O kanu ele ogwnu be kwubna P̄olu rime hne ele ogwnu wu. ³⁵ Ya nu be snornu du mgbamgba ochi oro,† ele ogwnu wam kwuru a, o zi ele badnu wam mekasi nhne kwnornu ovnarna chnarnu be n'anya. ³⁶ Be gbasnornu a, neesi okokoba, "Gbu nwerukna ka."

P̄olu goruru onu a

† 21:35 mgbamgba ochi oro: Ka bu hne be pne neezne oro olu.

³⁷ Kpa be nookwubna P̄olu nu rime hne ele ogwnu wu, o kanu nye risi ogwnu, "Me kanu i oka sa?"

Nye risi ogwnu wam sikwa a, "I jeenwe rikne kwu Giriki?" ³⁸ I buo nye Ijipiti wam nye n'ige wheru ewhe vuyaru omegidne, nye duru pokwu badnu eno ele ogbu badnu bna n'eli-ikpa?"

³⁹ P̄olu kaa, "M bu m nye Ju, be muru m nu Tasosi nu eli Silisia, m bu m nye eli ke zi okne mkpa. Bikno, me kwunu ele badnu ka oka."

⁴⁰ Nye risi ogwnu wam nyee a rikne, P̄olu gwuzoru nu olu mgbamgba ochi oro, whenu ele badnu wam aka. Nga be daziri bii, P̄olu kwunu be oka ikwunu ele Hiburu.

22

¹ O kaa, "Ele rukna, rumu nda, nu ele nda, bikno, anu bno nsi kpa me noogoru onu m nu ruwhnu anu."

² Nga be nurnu kpa o nookwu oka n'onu ele Hiburu, be daziri bii k'agida, P̄olu zne nu ruwhnu kaa, ³ "M bu m nye Ju, be muru m nu Tasosi n'eli Silisia, kovu m soru m hna nu rime Jeruselem, lele nnwo okwukwo ke Gamalieli znukwaru nkari n'iwu ele nda ai, m ji m mkpoma orne bekwnu rnunu Chiokike ernu lele kpa anu zi tna. ⁴ M kpaknarnu m ele sno apna ka ēhni du n'enwu. M nwudnernu m ele rukna nu ele rinya tubna be n'oro ikelu. ⁵ Nye risi ariohna nu kpakara ele eze-ikpe magwu nu m nookwu ezi oka. M naahjaru m n'aka be okwukwo izi be gbaznennu rumu nda ele Ju zi nu Damasikosi, m neezne pi ma m nwudne m ele badnu, tu be ijigba, pnurnu be va Jeruselem ma be ta be awnwhnu.

P̄olu kwuru nhne gbasiri otuhnasna a

(Ernu 9:1-19; 26:12-18)

⁶ "Kpa me neezne, o gwnarnu mati m du Damasikosi, n'iwnehnie, nu ibiri, okne iwhe hiri n'oligwe mukwasi m. ⁷ M dna n'eli, otu akpiri

kannu m, 'Solu, Solu, kini mernu i naakpakna m ehni?'

⁸ "M sika, 'I bu nyele, Nyenwe ai?'

"O kaa, 'M bu m Jizosi nye Nazareti, nye i naakpakna ehni.' ⁹ Ele rukna me nu be sno whuru iwhne wam, kovu be nuge akpiri nye nookwunu m oka. ¹⁰ M sika, 'Ndaa nhne me jeeme, Nyenwe ai?'

"Nyenwe ai kaa, 'Lizo, zne nu rime Damasikosi, be jaakanu i kpakara nhne Chiokike karu ji mee.' ¹¹ Isni kpuru m kwnornu okne iwhne wam, ele me nu be sno toru m n'aka, duru m zne Damasikosi.

¹² "Otu nye rewhna a bu Ananayasi, nye notu ogwu Chiokike lele kpa iwu ai kwuru, nye kpakara ele Ju wu nu Damasikosi noso anya, ¹³ o vakwnusi m, gwuzoru n'ehni m, kaa, 'Nwo nda Solu, whuru osno,' ngangam, m whuru m osno, le a anya.

¹⁴ "O kaa, 'Chiokike ke ele nda ai, hohiaru i ma i mahia echiche a, ma i whuru Nye Izi a ke mee mma, ma i uru kpa o nookwunu i oka n'akpiri ke a. ¹⁵ I jobu nye akebe a, ma i kanu ele badnu nhne i whuru nu nhne i uru. ¹⁶ Kitna, i dazima, lizo, ma be wu i mini, ma be snusnama mmehie i hite n'okpokwu rewhna a.'

Polu, nye izi ele buo ele Ju

¹⁷ "M lahna nu rime Jeruselem, kpa me neekpe okpukpe n'Oro Nso, m whuru m ohnurninya. ¹⁸ M whuru m Nyenwe ai, o kaa, 'Lizo, wara wara, whoga nu rime Jeruselem, kwnornu be jeekwe akebe i gbasiri m.'

¹⁹ "M kaa, 'Nyenwe ai, be magwu nu m zneru m n'otu oro ogbako ele Ju du n'oro ogbako, nwudne ele kweru nu rewhna i, li be nhne yisi be n'ikelu. ²⁰ Nga be gburu Sitivini nye akebe i, m gwuzo m yisi aka n'enwu a, m legidneru m iwo ele gburu a.'

²¹ "O kaa, 'Whoga, kwnornu m jeezizne i hne zi ikere, nu eli ele buo ele Ju.' "

Polu bu nye Rom

²² Ele badnu wam bnonu a nsni tem Polu kwu ka, be bete neesi okokoba n'okne nkoli, kaa, "Gweme nwerukna ka n'owa, o kwesile o zi budnu." ²³ Be neesi okokoba, neewhe iwo be n'olu risi be, nobolizo ruznurnuznu. ²⁴ Nye risi ogwu wam nyee ele ogwu a iwu be kwubna Polu rime hne ele ogwu wu, be pnia a nhne ma be mahia nhne ele Ju kwno neesi okokoba megidne a. ²⁵ Kpa be kneru a eriri ma be pnia nhne, Polu kanu nye wam neechi otu riwhu ele ogwu gwuzo pi, "O kwesiri n'iwu o pnia nye Rom nhne, nye be kpege ikpe nhne ojo o mernu?'"

²⁶ Nga nye ogwu wam uru a, o znekwnusi nye risi ogwu kanu a, "Anyadu eli nhne i neeme, nwerukna ka bu nye Rom."

²⁷ Nye risi ogwu wam znekwnusi Polu sika a, "Kanu m, i bu nye Rom?" Polu kaa, "Owe."

²⁸ Nye risi ogwu wam kaa, "M kwuru m agida iwai si me ghuru nye Rom."

Polu kaa, "M bu m nye be uru lele nye Rom."

²⁹ Ngangam, ele rukna wam noopio o sika Polu ajiji sigbasi a, ogwu uru nye risi ogwu nga o uru nu Polu bu nye Rom, nu o uru a ijigba.

Polu nu ruwhnu ele eze-ikpe

³⁰ Nye risi ogwu pioru o mahia nhne bu ezi oka ele Ju kwno noobno Polu nhne, ke chi boru, o toma Polu ijigba, kanu ele risi ariohna nu kpakara ele eze-ikpe be gbako. O kwupiya Polu, gwuzote a nu ruwhnu be.

23

¹ Polu lebna anya n'esilawuru ele eze-ikpe wam, kaa, "Rumu nda m, ovu m zi snam nu ruwhnu Chiokike kpakara budnu m du tna." ² Nye risi ariohna be kwu Ananayasi kanu ele gwuzo Polu ndundu be gbọ Polu aka n'onu. ³ Polu kanu a, "Chiokike jogbo i aka, ji mkpo be teru nznu. I dazi eli

neekpe m ikpe lele kpa iwu kwuru, i noolulu iwu naakaa be gbọ m aka.”

⁴ Ele rukna gwuzo Pọlu ndundu kaa, “Ị naakaja nye risi ariohna Chiokike?”

⁵ Pọlu saru be, “Rumu nda m, m maam nu o bu nye risi ariohna Chiokike. Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, 'Ikwu nhne ojo megidne nye risi ele ke i.' ”

⁶ Nga Pọlu whuru nu agwina ele eze-ikpe wam bu ele Sadusi, ele berere bu ele Farisi, o siwama, “Rumu nda m, m bu m nye Farisi, ele nda m oknani bu ele Farisi. Be kwuyaru m n'ikpe hna kwnornu okwnata mkpoma me nwernu n'olizo n'enwu ke budnu.” ⁷ Kpa o kwuru ka, ele Farisi nu ele Sadusi bete nodugbuta, ogbako iznuznu ikpe wam kewa. ⁸ (Kwnornu nu ele Sadusi karu nu ele wuru onwu jeelezi n'enwu, enine izi zila, nu enine zila masi, kovu ele Farisi kwere nu eto wam zi.)

⁹ Ogbugbo naala olu k'agida, agwina ele zni iwu ele otu Farisi gwuzoru kwusi oka rikne, kaa, “O za nhne ojo a whuru nu rime nwerukna ka, o buru nu enine mabu enine izi kwunu a oka.” ¹⁰ Odogbuta wam laru olu k'agida ke mernu ogwunu turu nye risi ogwunu nu be jodogbu Pọlu. O nyee ele ogwunu a iwu be zne n'esilawuru be gweme Pọlu, kwubna a nu rime hne ele ogwunu wu.

¹¹ N'abalị ke sno a, Nyenwe a gwuzoru n'ehni Pọlu, kaa, “Ogwunu tuko i, kpa i gbaru akebne m hna nu Jeruselem, bu kpa i jaagba akebne m nu Rom masi.”

Be gbaru iznuznu o gbu Pọlu

¹² N'osisi, ele Ju gbakoru n'otu gba iznuznu. Be duru risi nu be jeri wiri mabu nwọ nhne obula tem be gbu Pọlu. ¹³ Be kakwo nri ele rukna eno ele snornu gba iznuznu be gbu Pọlu. ¹⁴ Be znekwnusi ele risi ariohna nu ele okno badnu, kaa, “A duru risi n'otu nu a jeri nhne obula tem a gbu Pọlu. ¹⁵ Kina, bikno, ji nu ele eze-ikpe

ziznenu nye risi ogwunu ele Rom izi, ma o kwuhia Pọlu, anu mee lele nu anu jaasikwahia nhne bu risi oka. A joogbu a su o vadu hna.”

¹⁶ Nwọ rukna nwene rinya Pọlu wuru iznuznu wam, o zne bna nu rime hne be bitaru Pọlu, kanu a. ¹⁷ Pọlu sukwu otu nye ogwunu nechi otu riwhu ele ogwunu, kanu a, “Kwuru nnwọ ikoro ka znekwnusi nye risi ogwunu, o nwernu nhne o jaakanu a.”

¹⁸ Nye ogwunu wam kwuru a, duzne a nu hne nye risi ogwunu zi, kaa, “Pọlu nye ikelu sukwuru m, kaa me kwuya nnwọ ikoro ka hne i zi, kwnornu nu o nwernu nhne o jaakanu i.”

¹⁹ Nye risi ogwunu wam toru a n'aka whoga, sika a, “Kini bu nhne i jaakanu m?”

²⁰ O kaa, “Ele risi ele Ju kwekotaru nu be jaakanu i kwuhianu be Pọlu nu ruwhnu ele eze-ikpe ekile, be nogo aghigho, nu ele ikpe jaasikwahia nhne bu risi oka gbasiri a. ²¹ Kovu i no be nsi, kwnornu nu nhne nu lele nri ele rukna eno jootugwa neese a. Be duru risi nu be jeri wiri mabu nwọ mini tem be gbu Pọlu. Be jiknenu o mee kpam, be neese nhne i jeekpebi.”

²² Nye risi ogwunu wam kaa, “O za nye i kanu nu i tnsinu m.” O zihala nnwọ ikoro wam.

Be ziznenu Polu znekwnusi Felikisi

²³ Nye risi ogwunu wam sukwu ele ogwunu a lawuru nechi otu riwhu ele ogwunu, kanu be, “Anu jiknenu riwhu ele ogwunu lawuru o zne Sizaria, nu ele gba iyinya nri esau, ele ama-ogwunu riwhu lawuru, be jiknenu o zne n'otnu-ige ke tolu n'abalị.* ²⁴ Anu gweya iyinya Pọlu jaagba, anu kwuzne a n'udno ke nye ochichi Felikisi.”

²⁵ Nye risi ogwunu wam gba okwukwo izi nu kpa,

²⁶ Hite n'aka Kalaudiosi Lisiasi, nyee Nye zi Ogwunu, nye ochichi Felikisi, m bekwulem ji.

²⁷ Ele Ju nwudnenu nwerukna ka noopio o gbu a, m wuru m nu o

* **23:23** otu-ige tolu n'abalị: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke eto n'abalị

bụ nye Rom, m chiri ele ogwnu dōhia a n'aka be. ²⁸ M pioru m ọ mahia nhne be noobno a, m kwuru a zne nụ ruwhnu ele eze-ikpe be. ²⁹ M whnurnu m nụ ọ zá nhne o mernu be jeeji noogbu a mọbu tụ a ikelu, nhne be noobno a bụ nhne gbasiri iwu be. ³⁰ Nga be kannu m nụ agwa ele Ju naagba iznuznu megidne a, m kpebi o ziyanu i ya. M kanu ele noobno a nhne be va gwnu iwu be megidne a nụ ruwhnu i.

³¹ Ele ogwnu wam mee kpa be nyernu be iwu. Be kwuru Pọlu n'abali wam zne Antipatirisi. ³² N'ekile a, ele ogwnu ji ọchi hiehna ọro, be sigbasi ele gba iyinya ma be kwuru Pọlu zne. ³³ Be kwuru a zne Sizaria, nyee nye ọchichi ọkwukwo izi wam, nyewhete a Pọlu masi. ³⁴ Nye ọchichi wam gwnu ọkwukwo izi wam, ọ sika Pọlu eli o hi. Nga ọ whnurnu nụ ọ hi nụ Silisia, ³⁵ ọ kaa, “M jọonu ọnu i nga ele noobno i nhne varu.” O nyee iwu be bita Pọlu n'obna Erọdu hne be jeese a nse.

24

Pọlu nụ ruwhnu Felikisi

¹ Nga ọbochi isne whemernu, nye risi ariohna Ananayasị nụ agwna ele okno badnu nụ otu nye noogwnu iwu be kwu Tẹtulasi znernu Sizaria. Be gwuzo nụ ruwhnu Felikisi, gwnuhia nhne be noobno Pọlu. ² Be sukwu Pọlu, Tẹtulasi bete noobno Pọlu nhne nụ ruwhnu Felikisi, kaa, “Nye zi Ogwnu, hite n'ochichi i nụ akoniche i, a nwernu udno gbu ọkwu, i mernu agida nhne ọma n'eli ai. ³ A nakweru ka, n'ige ọbula nụ kpakara ohna ai hite n'otu mmamma a notunu i. ⁴ M chioge m o tuwhu ige i, m naariasno i, i gweru ovu ọma i bno nsni nụ nhne a nookwu ige mati.

⁵ “A whnurnu nwerukna ka nụ ọ bụ nye naakpakna ele badnu ehni, o noovuya mkpakpo n'esilawuru ele Ju nụ kpakara ọwa, ọ bụ nye risi otu nye Nazareti. ⁶ O pioru o meru Oro Nso ai, a nwudne a. [A pioru o kpe a ikpe lele kpa iwu ai kwuru. ⁷ Kọvu nye risi ogwnu Lisiasi varu gweru anya rikne

dohoru a n'esilawuru ai. ⁸ Lisiasi nyee iwu ele noobno nhne va nụ ruwhnu i.] O buru nụ i sika a ajiji, i jaamahia hite n'onu a kpakara nhne a noobno a.”

⁹ Kpakara ele Ju yisi onu noobno Pọlu nhne nụ ọ bụ ezi ọka nhne Lisiasi kwuru.

Pọlu gọru ọnu a nụ ruwhnu Felikisi

¹⁰ Nye ọchichi wam whenu Pọlu aka, o kwu ọka. Pọlu kaa, “M magwu m nụ i bụ nye ikpe eli ka agida awaha. Mkpoma nooso m n'onu ọ gọru ọnu m nụ ruwhnu i. ¹¹ I jeenwe rikne pohia nụ ọ kákwole nri ọbochi nụ ẹbo me znernu nụ Jeruselem ọ kpọ risi eli. ¹² Ele Ju whnúge me nụ nye ọbula noodogbuta nụ rime Oro Nso, be whnúge hne me naakpakne mkpoma ele badnu mọbu n'oro ọgbako mọbu nụ hne berere nụ rime eli-ohna. ¹³ Be nwée rikne kahia nhne be kwno noobno m nhne. ¹⁴ Kọvu m nookwu ka nụ ruwhnu i, m neekpenu Chiokike ke ele nda ai hite nụ osno apna be karu nụ ọ búo ezi apna. M kweru m nụ kpakara nhne be gbaru n'Iwu Mozizi nụ ọkwukwo ele ọwhnurninya. ¹⁵ M nwernu m otu olile anya nụ Chiokike kpa ele ka nwernu, nụ ele mee mma ma ele ojo jeehi n'enwu lizo. ¹⁶ Kwnornu nụ m nwernu m olile anya ka, m naakpakna ehni m ehni ma m nwernu m ovu zi snam nụ ruwhnu Chiokike ma nụ ruwhnu badnu ige ọbula.

¹⁷ “Agida awaha m zila m nụ Jeruselem, m va gweyanu ele ke m iwai, kwa masi ariohna. ¹⁸ Kpa me neeme ka n'Oro Nso, be whnurnu m kpa me mezuru mmemem ọbita ehni m richna, be whnúge m hne me nụ ele badnu zi, ọ zá mkpakpo me naakpakne. ¹⁹ Kọvu agwna ele Ju hi n'Esia va zi pi, be n'iwuru be kwesiri ọ zi hna nụ ruwhnu i bno m nhne ọ buru nụ o nwernu nhne be ji megidne m. ²⁰ Mọbu ele rukna ka zi hna kahia nhne ojo be piohiaru nụ rime m nga me gwuzoru nụ ruwhnu ele eze-ikpe, ²¹ okwolem

otu nhne me kwuru nga me gwuzoru nū ruwhnu be, ‘Anū neekpe m ikpe tna nū ruwhnu anū kwnornu nū m kweru m nū ele nwurnu ọnwu jeelizo n'ẹnwu bna nū bụdnu.’ ”

²² Felikisi nye magwū nhne gbasiri apna ka, mesni ikpe, kaa, “M jaawa ikpe nga nye risi ọgwu Lisiasi varū.”

²³ O kanū nye ọgwu wam nēechi otu riwhu ele ọgwu o legidne Pọlu anya, kọvu o nyee a oghere, kweru ele enyi a znenu a izi.

Pọlu nū ruwhnu Felikisi nū Durusila

²⁴ Nga ọbochi ele wheru, Felikisi nū nnwerne a Durusila nyerinya Ju varū. O dusi be sukwu Pọlu ma o bno nsnī kpa o jookwu nhne gbasiri ọkwnata ovu nū Karaisi Jizọsi. ²⁵ Kpa Pọlu nookwu nhne gbasiri ome mma, badnū ojikwaru ẹhni a, nū ikpe ke jaava, ọgwu tūru Felikisi, ọ kaa, “Bikno, la kītna, m joosukwu i nga me nwernu oghere.” ²⁶ O leri anya nū Pọlu jeenye a iwai, o noosukwu a igē ọbula ya nū a nookwurita ọka.

²⁷ Kpa awha lawuru whemernu, Pokiosī Fesitọsi gweru ọnodi Felikisi lele nye ọchichi. Felikisi mernu ma mkpọma sọ ele Ju n'ọnu, ọ sịgbasi kọriri Pọlu n'oro ikelu.

25

Pọlu kweru o zne nū ruwhnu Siza

¹ Kpa Fesitọsi varū, ke ọbochi ẹto whemernu, o hi nū Sizaria zne Jeruselem. ² Ele risi ariohna nū ele risi ele Ju bno Pọlu nhne nū ruwhnu Fesitọsi. Be riasno a ³ o menu be nhne ọma, o mee ma Pọlu va Jeruselem. Be kwuru kpa kwnornu nū be gbalam iznuznu o gbu a n'apna. ⁴ Fesitọsi kaa, “Pọlu zī n'ikelu nū Sizaria, m jaalahna pī igē matī. ⁵ Ele risi anū snornu m zne Sizaria bno nwerukna ka nhne ọ bụru nū o mernu nhne ojo.”

⁶ Fesitọsi dazī ọbochi ẹsato mọbu nri berere, lahna Sizaria. N'ọbochi ke sno a, ọ daziri nū ngadna ikpe, kaa be kwuya Pọlu. ⁷ Nga Pọlu varū, ele Ju hi nū Jeruselem varū gwuzoru a ndundu,

bete noobno a agida nhne tū ọgwu be nwée rikne gwuzote nkari.

⁸ Pọlu gọru ọnu a, “Ọ zá nhne ojo me mernu megidne iwu ele Ju, mọbu Oro Nsọ Chiokike mọbu Siza.”

⁹ Fesitọsi ma o mee nhne jọoso ele Ju n'ọnu, ọ sịkwa Pọlu, “Ọ jaamasī i o zne Jeruselem ma m kpe jī ikpe nū nhne be noobno i nū ruwhnu m pīi?”

¹⁰ Pọlu kaa, “M gwuzo m nū ruwhnu ọro ikpe Siza, hne be kwesiri o kpe m ikpe. Ọ zá nhne ojo me mernu ele Ju ke jī n'iwuhuru i magwū.

¹¹ Ọ bụru nū m luluru m iwu, mọbu mee nhne me kwesiri ẹnwu, m kwerulem ọnwu ẹnwu. Kọvu nū nhne be noobno m bụo ezi ọka, ọ zá nye jeenwe rikne kwuru m nyee be, m jeezne nū ruwhnu Siza.”

¹² Fesitọsi nū ele neezni a ezni gba iznuznu, ọ kaa, “I karū nū i jeezne nū ruwhnu Siza, i jeezne nū ruwhnu Siza.”

Pọlu nū ruwhnu Agiripa nū Benisi

¹³ Kpa ọbochi ele nū ele wheru, Eze Agiripa nū nwene a rinya Benisi varū Sizaria va o bekwu Fesitọsi. ¹⁴ Kpa be daziri agida ọbochi, Fesitọsi kanū eze nhne gbasiri Pọlu, “Ọ zī otu nwerukna Felikisi sịgbasiri n'ikelu hna. ¹⁵ Nga me znernu Jeruselem, ele risi ariohna ele Ju nū ele okno badnū bnornu Pọlu nhne, kaa, me kpe a ikpe ẹnwu.

¹⁶ Kọvu m kannū m be nū ele Rom zá neekpe nye ọbula ikpe ẹnwu hna be béle ọsno mee ya nū ele noobno a nhne whnuta ruwhnu nū ruwhnu, ma o nwernu oghere gọru ọnu a.

¹⁷ Nga be varū hna, m gbúgele m ọkwnu, ke chi bọru m daziri nū ọro ikpe, kaa be kwuya nwerukna wam.

¹⁸ Ele noobno a nhne nwée rikne bno a nhne ojo ọbula me neeche be jooobno a. ¹⁹ Kọvu be nū Pọlu nọdogbuta nhne gbasiri ọkwa Chiokike be, nū otu nwerukna rẹwhna a bụ Jizọsi, nye nwurnu ọnwu, kọvu Pọlu naakaa nū ọ zī bụdnu. ²⁰ M máam nhne me jeeme dna ndidna gbasiri ọka ka, m sịkwa Pọlu ma ọ jaamasī a o zne Jeruselem,

ma m kpe m a ikpe kwnornu nhne be

noobno a. ²¹ Kọvu Pọlu karu be bita a n'ikelu ma Siza kpe a ikpe. M nyee iwu be bita a n'ikelu tem m zizne a ke Siza.”

²² Agiripa kanu Fesitosi, “M jeeji nsni m nurnu nwerukna ka.”

Fesitosi kaa, “I jonu a n'ekile.”

Polu nu ruwhnu

Eze Agiripa

²³ N'ekile a, Agiripa nu Benisi jiri okne tne eri nu dudugna bnanya oro ogbako, ma ele risi ele ogwnu nu ele risi eli. Fesitosi kaa be kwuya Polu, be kwuya Polu. ²⁴ Fesitosi kaa, “Eze Agiripa, nu kpakara ele ai nu be zi hna, anu whnurnu nwerukna ka nye kpakara ele Ju zi hna nu Jeruselem dnarnu ikpo gbasiri a nu ruwhnu m. Be siwama okokoba nu o kwesile o zi budnu neezne nu ruwhnu. ²⁵ Kọvu nu m piohiala m nhne o mernu ke kwesiri be ji kpe a ikpe enwu. O kaa nu o jeezne nu ruwhnu Siza, m kaa nu m jeezizne a. ²⁶ Kọvu m nwée m risi nhne me jaagbaznenu Siza okwukwo gbasiri a. O bu nhne mernu me kwuharu a nu ruwhnu anu, ke kakwo nu ruwhnu i, Eze Agiripa, ma a dna ndidna oka ka, m jeenwe risi nhne me jaagba n'okwukwo. ²⁷ Kwnornu nu m kwesile m o zizne nye ikelu hne me nwée rikne kahia risi nhne be noobno a.”

26

Polu nọogoru onu nu ruwhnu Agiripa

¹ Agiripa kanu Polu, “Ka bu oghere i nwernu i jookwu onu i.”

Polu dnosnima aka a, goru onu a, ² “Eze Agiripa, m gwnurnu m ehni m nye ruwhnu oma nu m jogoru onu m nu ruwhnu i tna, hite nu kpakara nhne ele Ju noobno m. ³ Ke kakwo, kwnornu nu i magwu kpakara omen'eli ele Ju nu nhne a kwno nodogbuta, m naariasno, bikno, nwe ndidi, bnote m nsni n'onu. ⁴ Kpakara ele Ju magwu kpa budnu m zi hite nga me bu nnwo ikoro. Be magwu hite nu mbom kpa me wuru kpakara budnu m nu rime eli

m ma nu Jeruselem. ⁵ Be magwu, o buru be jeekwe agba akebe, nu hite nu mbom m bu m nye otu siri rikne nu okpukpe ai, m bu m nye Farisi. ⁶ Kitna, m gwuzogwu m n'ikpe kwnornu nu m nwernu m olile anya nu mkwna Chiokike kweru ele nda ai. ⁷ Ka bu mkwna ke Chiokike kweru kpakara nri avnurnu nu ebo ke ai, kpa be neekpenu Chiokike iwhnehnue nu abali. O bu kwnornu okwnata ovu ka, Eze Agiripa, nhne ele Ju kwno noobno m nhne. ⁸ Ndaa kpa anu nwée rikne kwe nu Chiokike neeme ele nwurnu onwu hi n'enwu lizo?

⁹ “Me n'iwuru m cheru nu m jeenwe rikne mee nhne megidne rehna Jizosi nye Nazareti. ¹⁰ O bu nhne me mernu nu Jeruselem. M naharu m rikne n'aka ele risi arihna yisi agida ele Chiokike n'ikelu, nga be noogbu be, m yisiri m aka m megidne be. ¹¹ Agida ige m znernu m hite n'otu oro ogbako ele Ju du berere ta be awnwhnu, mee ma be gonahoru rehna Jizosi, m vuru okne onuma ke mernu m zne n'eli ele berere kpakna be ehni.

Otuhasna mkpoma Polu (Ernu 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Ka bu nhne me kwno neezne Damasikosu nu rikne nu iwu ele risi arihna. ¹³ N'apna n'esilawuru iwhnehnue, Eze, m whnurnu m okne iwhne kpakpa iwhne ehnam hiri n'oligwe mukwasi me nu ele nu me sno. ¹⁴ Kpakara ai dna n'eli, m nurnu m otu nkoli kanu m n'onu ele Hiburu, ‘Solu, Solu, ndaa nhne i kwno naakpakna m ehni, i nwée rikne gba ochi n'igwnu.’

¹⁵ “M sika, ‘I bu nyele, Nyenwe ai?’

“Nyenwe ai kaa, ‘M bu m Jizosi nye i naakpakna ehni. ¹⁶ Lizo, gwuzoru n'ochi i lawuru. M mernu m ma i whnu m anya, ma m hohia m ji buru nye izi m, i jaakanu ele berere nhne i whnurnu tna, nu nhne me jeegesi i nu ruwhnu. ¹⁷ M jodohia i n'aka ele Izireli ma n'aka ele buo ele Ju ele me jeezizne i. ¹⁸ M jeezizne i ma i kpume anya be, mee be hi n'ochichiri

bna n'iwhe, hite nū rikne Ekwensu tūhnasna hne Chiokike zī. Ngam, Chiokike jaagbarūnu be mmehie be, ma be nwehīa oghere n'esilawūru ele Chiokike bītaru nsō hite n'okwnata ovu nū me.'

Pōlu tñurnu ɔtnutnu ɛrnu a

¹⁹ “Eze Agīripa, m mēne m risi rikne n'owhnurninya wam hiri n'oligwe va. ²⁰ Hite nū rime Damasīkosi, Jeruselem nū kpakara Judiya, dū ele būo ele Ju, m kpōru m okwo be hi nū nhne ojo be tūhnasna, vakwnusi Chiokike, mee nhne neegesi nū be hiri nū mmehie be whūya. ²¹ Ka bū nhne mernu ele Ju nwūgwuru m n'Oro Nsō, ma be gbu m. ²² Kōvu Chiokike yinu m aka dū tna, m gwuzo m hna naagba akebne nyee ele ezi nū ele matī. Nhne me nookwu bū nhne ele ɔwhnurninya nū Mozizi kwuru jeeme. ²³ Be karū nū Karaīsi jaatarīri awhnūwhnu, kōvu ɔ jōobu nye mbōm jeehi n'ēnwu lizō, gesi ele Ju iwhe ke ɔznohia ma ele būo ele Ju.”

²⁴ Kpa Pōlu zī nōogoru ɔnu a kpa, Fesitōsi gweru okne nkōli si okokoba, kaa, “Pōlu, ɛra naachna ī, okne ɔmumu ɔkwukwo ī neeme ɛra naagba ī.”

²⁵ Pōlu kaa, “O zá ɛra naagba m, Fesitōsi Nye zī Ogwnu. Nhne me nookwu bū ezi ɔka nū ɔka nye anya dnornu. ²⁶ Eze, ī magwū kpakara nhne me jī m ɔnu nookwu. M magwū m nū ī magwū kpakara be, kwnornu nū ɔ zá nhne be mernu nū hne zī mgwūgwa. ²⁷ Eze Agīripa, i kwegwu nū nhne ele ɔwhnurninya kwuru? M magwū m nū ī kwegwu.”

²⁸ Agīripa kanū Pōlu, “N'ige matī ka, i nwernu rikne mee m būru nye kweru nū Karaīsi?”

²⁹ Pōlu sarū a, “N'ige matī mōbu ke kwu, okpukpe m hne Chiokike zī bū ma jī nū kpakara ele noobno m nsnī tna būru nhne me bū, ɔ būo n'ijigba ka.”

³⁰ Eze nū nye ɔchichi nū Bēnisi nū kpakara ele nū be dazī lizō. ³¹ Be whōga, zne nookwu n'esilawūru be,

be kaa, “O zá nhne ojo nwerukna ka mernu be jeeji gbu a mōbu tū a ikelu.”

³² Agīripa kanū Fesitōsi, “O būru nū nwerukna ka kwūle nū o jeezne nū ruwhnu Siza, be znernu sīgvasi a, ɔ la.”

27

Pōlu kwōru ɔgbo zne Rom

¹ Nga be kpebiri nū a jeezne Itali, be gweru Pōlu nū agwna ele ikelu berere yisi n'aka otu nye nēchi otu riwhu ele ɔgwnu rēwhna a bū Jilīosi, nye ɔgwnu ele otu Ogositōsi. ² A bna ɔgbo hite n'Adiramitium ma a zne n'apna ɛli Esia, a kwōru ɔgbo zne. Arīsitakosi nye Tēsalonika n'ɛli Masidonia snornu aī.

³ Ke chi bōru, a dū Saīdoni. Hite n'ovu ɔma, Jilīosi sīgvasi Pōlu o zne whnū ele enyi a, be nyee nhne zī a mkpa. ⁴ A hite nū pī zne, kōvu ruwhere neewhegidne aī, a kwōru ɔgbo whe aznū ɛli ɔhia esilawūru Saīporosi. ⁵ A kwōwhe osimini Silisia nū Pamfilia, vadu Mira nū rime Lisia. ⁶ Nye nēchi ele ɔgwnu whnūnu otu ɔgbo hi nū Alēkizandaria ke neezne Itali, o yisi aī n'ɔgbo wam. ⁷ A kwōru wōhnernerne agīda ɔbochi, hite nū nhne osi rikne a vadu n'ɛli Sinidusi, ruwhere kwéle a zne nū ruwhnu, a kwōru ɔgbo whe aznū ɛli Kiriti whe Salimone. ⁸ A nōokwo ɔgbo nū ngeri ɛli. Hite nū nhne osi rikne a dū hne be kwu “Onu Mini Udno,” ke zá ikere nū ɛli-ɔhna Lasia.

⁹ Kpa a tuwhuru agīda ige, a whnūnu nū ɔ kwō ɔgbo kītna nū lele nhne aghōm, kwnornu nū ɔbochi Okpusni Mmehie* gawhelem. Pōlu zni be ezni, ¹⁰ “Ele nwe m, m whnūnu m nū izne mini aī ka hite kītna jōoburu nhne aghōm, ivu nū ɔgbo joolulu, ma būdnu ele badnū.” ¹¹ Kōvu nye nēchi ele ɔgwnu gnernū nsnī nhne nye nōokwo ɔgbo nū nye nwe ɔgbo kwuru karū nhne Pōlu kwuru. ¹² ɛli ngeri osimini wam būo ɔma ɔ dazīri n'ige okirika, agīda ele kakwo kweru be kwōma ɔgbo bna osimini ma be zne

* **27:9** ɔbochi Okpusni Mmehie mōbu ɔwhaji-ɛli ɔkwukwo ke mbōm kwuru ɔbochi ovu ɔnu

Fonikisi. Hna bu onu mini n'eli Kiriti ke keteru ruwhnu nu nkala lawuru nu odidna ehnam.

Abaka-mini osimini

¹³ Ruwhere matị hite nu ẹli ẹli bete neewhe, ele rukna wam neeche nu be jeeme kpa be kwuru, be dolizo nkno ogbo kworu ogbo neezne nu ngeri Kiriti. ¹⁴ O gbule okwnu ruwhere siri rikne be kwu rugwu obosi ehnam bete ewhe hite n'eli ohia esilawuru wam. ¹⁵ O whekwasi ogbo wam, a nwee rikne knekwali ogbo wam, a sigbasi a ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁶ A kworu ogba whe aznu ẹli ohia esilawuru matị be kwu Kauda. O rarụ ẹhni o vubna ogbo matị a nu rime ogbo a. ¹⁷ Nga be vuru ogbo matị wam, be gweru eriri knegidne ogbo a gburugburu. Be nootu ogwnu o zi be dnabna nu rime rizza roto nu ngeri Libiya, be gwedna bala ogbo, sigbasi ogbo ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁸ Okne abaka-mini bete ewhe, ke chi boru be bete nootuwu ivu zi n'ogbo nu rime mini. ¹⁹ N'obochi ke sno a, be gweru aka be tubna nhne be ji nookwo ogbo osimini. ²⁰ Agida obochi, a whnuna ehnam mabu mbo, ruwhere zi koriri neewhesi rikne. A nweema ntukwasi ovu nu o nwernu nye be jooznohia.

²¹ Ele rukna wam dazi agida obochi, rila wiri, Polu gwuzoru nu ruwhnu be, kaa, "Ele nwe m, anu bnone nsni nhne me kwuru, a znekele okwohala ogbo hite nu Kiriti, a znekele owu mwhu kpakara nhne ka. ²² Kitna, anu nwe ovu siri rikne, o za nye obula n'esilawuru anu jootuwu budnu a, okwolem ogbo joowhu. ²³ Kwnornu nu enine izi Chiokike nye nwe m, nu nye me neekpenu gwuzoru nu ngeri m abali tna. ²⁴ O kaa, 'Polu, ogwnu tu i, i joogwuzoriri nu ruwhnu Siza, Chiokike hite n'oru a nyenem ji kpakara budnu ele ji nu be zi n'ogbo.' ²⁵ Ele nwe m, anu nwe ovu siri rikne, kwnornu nu m kwnatarnu m Chiokike mkpoma nu o jeeme kpa o kanu m. ²⁶ Kovu a jaakpotasi n'otu eli ohia esilawuru n'osimini."

Ogbo wam kpuru

²⁷ N'obochi ke nri nu eno n'abali, abaka-mini noovughari a nu osimini Adiratiki. N'esilawuru abali ele nookwo ogbo neeche nu a zi ndundu ngeri eli. ²⁸ Be gwedna eriri whnu nu mini zi otu riwhu nu nri lawuru rula eli eli, ige matị be tu kwno a berere whnu nu o bu nri tolu. ²⁹ Be nootu ogwnu n'ogbo a jooopotasi nu rugwu, be gwedna nkno eno hite n'aznu ogbo, neekpe okpukpe ma iwhne whuya. ³⁰ Ele nookwo ogbo noopio ma be gbawhu n'ogbo, be gwedna ogbo matị nu mini noogho aghigho lele be neezne bita nkno nu ruwhnu ogbo. ³¹ Kovu Polu kanu nye neechi ele ogwnu nu ele ogwnu, "O buru ele nookwo ogbo dazila nu rime ogbo, be jooznohia anu." ³² Ele ogwnu wam gbubi eriri knegwu ogbo matị wam, sigbasi a, o wheru zne.

³³ Kpa chi noobo, Polu riasno be ri wiri, "Anu neese ka bu nri obochi nu eno, anu rila nhne obula kpakara ige ka. ³⁴ Bikno, anu ri wiri, o zi mkpa ma anu ziri budnu, otu rukerize anu jaadnahala nu risi anu." ³⁵ Kpa o kwukworu ka, Polu gweru breji, tunu Chiokike mmamma nu ruwhnu kpakara be, nyawa a, bete neeri. ³⁶ Be yisi ehn, nye obula n'esilawuru be ri wiri. ³⁷ A zi riwhu badnu lawuru nu nri esau nu isunu nu rime ogbo. ³⁸ Kpa be rikworu wiri, be tubna kpakara ikpa zi n'ogbo ma ogbo ziri ewheke n'olu mini.

³⁹ Nga chi boru, ele nookwo ogbo ma a eli ka, kovu be whnunu otu onu mini rizza rizza, be kaa, o buru o jeekwe omume be joookwo ogbo n'olu rizza. ⁴⁰ Be gbuhala nkno, sigbasi o dnabna nu rime osimini, be kneme eriri kne nhne be jeeji o kwogbo. Be gwelizo bala nu ruwhnu ogbo, ma ruwhere whekwasi a nu ruwhnu, be neezne nu mkpomkpo eli. ⁴¹ Ogbo dnakwasi olu rizza, mii nu rizza, ruwhnu ogbo takwnusi nwee rikne whuya, aznu a gbaja mpekele mpekele hite n'abakimini. ⁴² Ele ogwnu pioru ma be gbu

kpakara ele ikelu, o zi otu badnu gwu mini gbawhu. ⁴³ Kovu nye neechi ele ogwnu pioru o bita Polu budnu, kwéle be mee kpam. Kovu o kanu kpakara ele rukna wam ele marnu o gwu mini be dnabna mini, beru osno gwuru mini zne mkpomkpo eli. ⁴⁴ O kanu ele berere snornu be, knernu aka n'isisi mōbu mpekele ogbo, kpakara ai mernu kpa du olu eli.

28

N'eli Malita

¹ Nga a duru n'eli n'udno, a nurnu nu eli ohia esilawuru wam be kwu a Malita. ² Ele nwe eli wam gesiri ai ovu oma k'agida, kpa mini noozo, iyi nootu, be kpawhusi bekwnu kwnornu ai. ³ Polu chikota nkala isisi nootubna be nu rime bekwnu, otu okpu-eli bekwnu chihiaru gbakwnusi Polu n'aka. ⁴ Ele nwe eli whnurnu hne agwo wam gbakwnusiri Polu n'aka, be kwu n'ehni be, "Nwerukna ka bu nye noogbu badnu, o bu n'ezi nu o whuyaru nu rime ogbo, nhne ojo a noosno a." ⁵ Kovu Polu kpabna agwo wam nu rime bekwnu. O za nhne mernu a. ⁶ Be neese, neele anya nu o jaaza, mōbu dna n'eli nwuma. Be se gbu okwnu, o za nhne buo oma be whnurnu, be gbanwo mkpoma be kaa, "O bu chi."

⁷ Hne zila ikere bu agida eli nye risi eli wam be kwu Pubiliōsi. O kwubnanyarnu ai nkari, obochi eto a zi n'oro lele ele izne. ⁸ Nda Pubiliōsi dnanyi eli naaria ehni igbugbu ogori nu ruwho owuwu. Polu zne nu rime oro hne o zi, kpenu a okpukpe, tukwasi a aka a lawuru, gwo a. ⁹ Nga ka mernu, kpakara ele berere n'eli wam naaria ehni igbugbu varu, Polu gwo kpakara be. ¹⁰ Be nyee ai agida nkesi, nga a bnarnu ogbo panizo izne mini ai, be nyee ai agida nhne zi ai mkpa.

Hite nu Malita du Rom

¹¹ Ke enwa eto wheru, a kworu ogbo hi nu Alekizandaria be kwu "Rumu Ejima." Ogbo ka daziri hna n'okirika. ¹² A vadu eli Sirakosi daziri pii obochi

eto. ¹³ Hite nu pii, a kworu ogbo zne eli Regium, ke chi a boru, ruwhere bete neewhe hite nu eli eli, n'obochi lawuru a vadu eli Puteoli. ¹⁴ A whnurnu agwna rumu nda, be riasno ai daziri otu ikwezu pii. Ka bu kpa a jiri vadu Rom. ¹⁵ Rumu nda ele zi nu Rom nurnu nhne gbasiri ai, be va hne zi ikere lele Ahia Apjusi nu Oro Eto Ele Izne, kwnusi ai. Nga Polu whnurnu be, o tunu Chiokike mmamma, mesi mkpoma rikne.

Polu nu rime Rom

¹⁶ Nga a vaduru Rom, be kweru Polu wuru ke a ichne ya nu nye ogwnu neese a.

¹⁷ Kpa obochi eto wheru, Polu suk-wukota ele risi Ju ikwu. Nga be gbakoru, o kanu be, "Rumu nda m, o bu n'ezi nu o za nhne ojo me mernu megidne ele ke ai mōbu omen'eli a nahiaru n'aka ele nda ai, be mernu m nye ikelu nu rime Jeruselem, gweru m nyewhete n'aka ele Rom. ¹⁸ Be sikwaru m ajiji, be pioru o sigbasi m kwnornu nu be whnurnu nu o za nhne ojo me mernu ke kwesiri enwu. ¹⁹ Nga ele Ju kwéle, be mernu m, m kaa nu m jeezne nu ruwhnu Siza, o bu n'ezi nu o za nhne me noobno ele ke m. ²⁰ O bu nhne me kwno pio ma me nu anu kwurita oka, kwnornu be turu m ijigba ka kwnornu nu nhne wam kpakara ele Izireli neele anya a."

²¹ Be saru Polu, "O za okwukwo izi obula a whnurnu hite nu Judiya gbasiri i, o za rumu nda ai vuyaru otnutnu mōbu oka ojo obula gbasiri i. ²² Kovu a jōonu nhne i jookwu, kwnornu nu kpakara ele badnu nookwu oka megidne otu wam i noosno."

²³ Be nu Polu yi igba, agida be varu n'obochi wam hne Polu zi. Hite n'osisi du abali o znirni be izi oma eli-eze Chiokike. O gbalu ma be jeekweru nhne gbasiri Jizosi. Polu kanu be kpakara nhne be gbaru n'Iwu Mozizi nu nhne ele owhnurninya gbaru n'okwukwo nsō. ²⁴ Agwna be kweru ikwu-ōnu a, kovu ele berere kwéle. ²⁵ Kpa be naala, okewa ziri

n'esilawuru be, Pọlu kwuru otu nhne ka, “Enine Nsọ kwuru nkari hite n'ọnu Azaya nye ọwhnurninya nyee ele nda anụ,

²⁶ ‘Zne kanụ ele ka, Anụ jaazi nọonu kpọi, kọvu anụ jọoghohia. Anụ jaazi neele anya, kọvu anụ jọowhnu ọsno.

²⁷ Kwnornu ovu ele ka zị rịnya, nsni nynornu be, anya be kpuru isni, ọ zị be whnụ n'anya be, nsni be nurnu, echiche be ghohia, be tūhnasna mkpọma, m gwọ ẹhni igbugbu be.’ ”

²⁸ Pọlu kwukwo ọka a, kaa, “Anụ mahia nụ ọznohia Chiokike bụ nhne be gweznenu ele búo ele Ju. Be joo bno nsni.” [²⁹ Kpa Pọlu kwukworu ọka, ele Ju la, nọdogbuta n'anya rikne n'esilawuru ẹhni be.]

³⁰ Awha lawuru Pọlu wuru n'oro ke a, nọkwu ọgwo ọro, nanabnanya kpakara ele naavakwnusi a. ³¹ Ọ kpọ okwo izi ọma ẹli-eze Chiokike, zni nhne gbasiri Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi hite n'ọnu rikne, ọ zá nye noobnosni a.

**Okwukwo izi Pọlu
gbaznennu
Ele Rom
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Okwukwo izi Pọlu gbaznennu ele Rom bu ma be jiknenu o nabnanya Pọlu nu Rom. Echiche a bu ma o rnu ọru n'esiawuru be ige matị, hite n'oyi aka be, o zne Sipeni. Okwukwo izi ele Rom neegesi kpa Chiokike ọogwunu ele badnu ele ikpe mana, mee ya nu be ziri n'udno. Chiokike mernu ele badnu nu a ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma ke zi nu Jizosi Karaisi. Nye Karaisi obula nwernu udno kwnornu nu Chiokike mernu badnu nwernu ẹni a, whoga nu rikne ke mmehie nu ẹnu. Pọlu kwuru nu ele Ju nu ele buo ele Ju nwernu igwe n'oru Chiokike hite nu Jizosi Karaisi.

Nhne zi n'okwukwo ka

Ọpanizo (1:1-17)

Ọznohia hite nu mmehie zi mkpa (1:18--3:20)

Apna Chiokike kwnornu ọznohia (3:21--4:25)

Budnu ikne nu rime Karaisi (5:1--8:39)

Izireli zi nu mmuma Chiokike (9:1--11:36)

Agwa nye Karaisi (12:1--15:13)

Okwukwo nu obekwu ikwu (15:14--16:27)

¹ Mawa Pọlu, nye izi Karaisi Jizosi, nye Chiokike sukuru, ma m buru m nye izi Jizosi, hohia masi a ma m buru m nye zni izi oma a, naagba okwukwo izi ka. ² Ka bu izi oma Chiokike kweru mkwna ogologo ige wheru ewhe hite n'onu ele ọwhnurninya, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ. ³ Izi oma ka gbasiri Nnwọ a, Nyenwe a Jizosi Karaisi, nye ghoru badnu, be mu a n'avnurnu Devidi. ⁴ Chiokike gesiri nu Jizosi Karaisi bu Nnwọ a, nga o mernu o hi n'enu lizo hite nu rikne ke Enine Nso. ⁵ Hite n'aka a, Chiokike nyernu a ọru o buru ele izi kwnornu

Karaisi, ma a sukuru kpakara mba ma be kweru nu ya, bno a masi nsni. ⁶ Kpakara anu ele zi nu Rom, zi n'esiawuru ele Chiokike sukuru ma be buru ke Jizosi Karaisi. ⁷ M naagbanu anu ele zi nu Rom okwukwo, ele Chiokike whnurnu n'anya, sukuru ma be buru ele ke a,

Oru nu udno ke Chiokike Nda a nu Nyenwe a Jizosi Karaisi dazinu anu.

Okpukpe ọtu mmamma

⁸ Ke mbom, m ọotunu Chiokike mmamma hite nu Jizosi Karaisi kwnornu anu, nu okwnata mkpoma anu gazuru ọwa. ⁹ Chiokike, nye me ji kpakara mkpoma m naakwanu, hite n'okpo okwo izi oma Nnwọ a, bu nye akebe m, nu m neechenwanya anu ige obula. ¹⁰ Ige obula me neekpe okpukpe, m ọorio Chiokike ma hite n'echiche oma a, o nyee m oghere me va lekasi anu.

¹¹ Kwnornu nu m pioru m o whnu anu anya ma me nu anu keru ngozi ke enine, ke jeeme anu gwuzosi rikne. ¹² Ke bu me va, a kasirita ẹni a ọvu, okwnata ọvu m jaakasi anu ọvu, okwnata anu jaakasi m ọvu. ¹³ Rumu nda m, m pioru anu mahia nu agida ige, m pioru m o va lekasi anu, kovu m nwee m rikne du kitna. M pioru m o rihia mkpuru ọvu n'esiawuru anu lele kpa me riharu mkpuru ọvu n'esiawuru ele buo ele Ju. ¹⁴ Kwnornu nu m ji m kpakara ele badnu ogwo okpo okwo izi oma, ma ele Giriki, ma ele buo ele Giriki, ele nwernu ako, ma ele nwee ako. ¹⁵ Ke bu nu o zi m mkpa o zni anu ele zi nu Rom izi oma.

Iknerneke izi oma

¹⁶ Iwhnerne izi oma ka za ọotu m, o bu rikne Chiokike du ọznohia kpakara ele kweru, ele Ju ke mbom, nu ele buo ele Ju. ¹⁷ Kwnornu nu ome mma ke Chiokike whuyaru iwhne n'izi oma, hite n'okwnata ọvu du okwnata ọvu, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, "Nye mee mma jeehi nu okwnata ọvu a ziri budnu."

*Onuma Chiokike
megidne badnu*

¹⁸ Kwnornu nu ovu owe eñni Chiokike hiri n'oligwe whuya iwñne megidne kpakara ele máa Chiokike, ele hi nu risi rikne aruru-eli be naakpagidne ezi oka. ¹⁹ Chiokike neewe eñni megidne be, kwnornu nu nhne be kwesiri o mahia gbasiri Chiokike whuyaru iwñne. O bu Chiokike n'iwñhuru a gesiri be eñni a. ²⁰ Hite n'okike owa, nhne be whnú anya gbasiri Chiokike, nu rikne a zi okwnukokwnu, nu oyiyi a zi nsò bu ke badnu whñurñu anya, be whñurñu be nu kpakara nhne Chiokike keru, ke bu nu badnu nwée nhne o ji gónahoru eñni a.

²¹ Be marnu Chiokike, kovu be nyéne a igwugwu kwesiri a, be tu mmamma, kovu echiche be bu nhne etekne, mkpoma iwñnirniwñno be jiharu n'ochichiri. ²² Be kaa nu be bu ele nwernu akoniche, be bu ele iwñnirniwñno. ²³ Tñunuma be jaakwanu Chiokike ke nwú onwu, be nokpo risi eli nyee nhne be pñiornu onpio lele badnu ke nonwu onwu, nu onunu, nu anohia nu agwo.

²⁴ Chiokike gweru be nyewhete n'aka nhne zila richna hite nu ome nhne ovu ojo be pioru, be gweru eñni be mee nhne tu iwñnerne n'esilawuru eñni be. ²⁵ Be gweru aghalaghala gbanwo ezi oka Chiokike, be nokpo risi eli nyee nhne be keru eke tñunuma nye keru nhne n'iwñhuru a, nye nwe onzarni okwnukokwnu. Amim.

²⁶ Kam kpayaru, Chiokike nyernu be n'aka ome nhne tu iwñnerne. Ele rinya gharu o mee nhne lele kpa omen'eli omekorita nyerukna nu nyerinya zi, be be neemekorita. ²⁷ Kpam masi, ele rukna sigbasiri o dnanyi ele rinya, be naadnanyitaru eñni be. Be neeme nhne tu iwñnerne n'esilawuru be, be naata awññwhnu nhne ojo be mernu.

²⁸ Kpa be kwéle o marnu Chiokike nu mkpoma be, Chiokike nyewhete be n'aka ovu ruru oru, ma be mee nhne be kwésile o mee. ²⁹ Aruru-eli zi

odo nu odo jiharu mkpoma be, mmehie, owho-anya, okne nhne ojo, ntaknarnama ovu, ogbu badnu, olu ogwnu, aghigho, nu osno irno, ozno izno. ³⁰ Ele naakaja eñni be, be snornu Chiokike irno, ele só anya, ele noolu onu, ele neechehia apna ikne kpa be jeeme nhne ojo, ele zá noobnonu ele murnu be nsni, ³¹ ele nwée oghohia, ele zá naabita ogba-njo-eñni, ele nwée ovu oma, ele zá nonodonu ele berere obirizi. ³² Be magwu nu iwu Chiokike kwuru nu ele neeme nhne ojo ka jonwu enwu, o buo nu be neeme nhne ele ka kpoi, kovu be naadasinu ele neeme nhne ele ka n'ikwnu.

2

Ikpe zi snam ke Chiokike

¹ Ji badnu, i nwée rikne gónahoru eñni i, ji nye neekpe nye berere ikpe, kwnornu nu hne i zi neekpe nye berere ikpe bu hne ikpe zi naama i, kwnornu nu i neeme otu nhne wam. ² A magwu nu Chiokike neekpe ikpe zi snam nu risi ele neeme kpakara nhne ka. ³ Ji badnu etekne ke neeme nhne ke i kwno neekpe ele berere ikpe, i che nu i jaagbanahoru ikpe Chiokike sa? ⁴ Mòbu i neeedna okne ovu oma Chiokike anya, nu onabnanya a, nu ogologo onnuta ovu a? N'ezi, Chiokike neemenu i nhne oma ka ma o dubna i nu otuhnasna ovu. ⁵ Kovu hite nu ovu rikne nu ovu kwé oniaji i, i naabitanu eñni i awññwhnu ke kakwo n'obochi ovu owe eñni Chiokike nu okpume ikpe a zi snam. ⁶ Chiokike jookwu nye obula ogwo lele kpa ernu a jiri zi. ⁷ Ele gwuzosi rikne neeme nhne oma, noopio igwugwu nu osobisi, nu nkoli budnu, Chiokike jeenye be budnu kwó okwo. ⁸ Kovu, ele noopio nhne ke aka be, ele kwéle ezi oka, ele noosno nhne ojo, Chiokike jowukwasi be ovu owe eñni a nu onuma a. ⁹ Okne awññwhnu nu nhne igbugbu jaazinu kpakara ele neeme nhne ojo, ke mbom ele Ju, ma ele buo ele Ju. ¹⁰ Kovu igwugwu, osobisinu nu udno jaazinu nye obula neeme nhne oma, ke mbom ele Ju,

nụ ele bụo ele Ju. ¹¹ Kwnornu nụ Chiokike zá neele badnụ anya nụ ruwhnu.

¹² Kpakara ele mernu mmehie hne be nwée Iwu Mozizi j̄onwu hne Iwu z̄íla, ele mehieru hne Iwu z̄í, Iwu jeekpe be ikpe. ¹³ Ọ bụo ele n̄onnu Iwu bụ ele z̄í snam nụ ruwhnu Chiokike, k̄ovu ele neeme nhne Iwu kwuru. ¹⁴ Nga ele bụo ele Ju ele nwée Iwu hiri n'ovu be mee nhne Iwu kwuru, kam b̄unu be Iwu, ọ bụ n'ezí n̄u be nwée Iwu. ¹⁵ B̄udnu be neegesi n̄u be gbagw̄u Iwu n'ovu be, ovu be naagban̄u be akebne, noobno be nhne, m̄obu n̄ogomanu be. ¹⁶ Ka j̄obu n'ọbochi Chiokike jeekpe nhne tugwaru otugwa ke badn̄u ikpe, hite n'aka Karāisi Jiz̄osi lele kpa izi ọma me neezni kwuru.

Ele Ju n̄u Iwu

¹⁷ I noosukwu ẹhni ì nye Ju, n̄otukwasi ovu n'Iwu, neeji Chiokike naanya risi. ¹⁸ Ì magw̄u echiche a, i nah̄oru nhne ke kakwo mma, kwnornu n̄u ì m̄hiaru a n'iwu. ¹⁹ Ì kwnatar̄u ovu n̄u ì b̄u nye noodu nye isni, iwhne ele z̄í n'ochichiri, ²⁰ nye neezni ele iwhnirniwhno nhne, nye neezni r̄umu tak̄iri nhne, nye nwegwu ak̄oniche zuru ozu, n̄u ezi ọka. ²¹ J̄i nye neezni ele berere nhne, i zn̄í ẹhni ì nhne sa? I neezni ọ zá nye zn̄u buznu, j̄i n'iw̄huru ì zn̄ú buznu sa? ²² Ì kaa, “Ọ zá nye mee ọyi,” j̄iwa, i mée ọyi sa? I snornu chi berere irno, k̄ovu ì zn̄ú buznu n̄u ruwhnu r̄enwu? ²³ J̄i nye j̄i iwu Chiokike noolu ọnu, ọ b̄u ì zá neeme Chiokike nhne iwhnerne hite n'olulu iwu a? ²⁴ Lele kpa be gbar̄u a n'okwukwo ns̄o, “Ele b̄uo ele Ju naakaja r̄ewhna Chiokike kwnornu an̄u ele Ju.”

²⁵ Ọ b̄uru n̄u ì b̄ita iwu, ọkpa nka ì b̄u nhne, k̄ovu ọ b̄uru n̄u ì b̄ítage iwu, ọkpa nka ì b̄u nhne etekne. ²⁶ Ọ b̄uru n̄u ele b̄uo ele Ju be kp̄áge nka, b̄ita Iwu, be jeegweru be lele ele be kpar̄u nka. ²⁷ Nye be kp̄áge nka n'an̄o-ẹhni k̄ovu ọ b̄itaru Iwu jaama ì ikpe, j̄i nye nwegwu Iwu be gbar̄u n'okwukwo n̄u nye be kpar̄u nka, k̄ovu ì zá naab̄ita

Iwu. ²⁸ Badn̄u b̄uo nye Ju n'an̄o-ẹhni k̄p̄oi, ọkpa nka b̄uo mas̄i ke an̄o-ẹhni k̄p̄oi. ²⁹ Nye Ju n'ezí b̄u nye Ju n'ovu. Ọkpa nka b̄u ke be kpar̄u n'ovu hite n'enine Chiokike, ọ b̄uo n'Iwu be gbar̄u n'okwukwo. Ọznarni badn̄u wam híge n'aka badn̄u, k̄ovu n'aka Chiokike.

3

Chiokike kwesiri ọ kwnata ovu

¹ K̄ini b̄u nhne ele Ju nwernu kakwo ele b̄uo ele Ju? Ọ z̄í m̄bnarna z̄í n̄u ọkpa nka? ² Owe! K'agida n'apna ọbula. Ke mb̄om, Chiokike nyernu ele Ju ikwu-ọnu a. ³ Ọ b̄uru n̄u agwna be nwée ọkwnata ovu? O jeeme Chiokike b̄uru nye kwésile ọ t̄ukwasi ovu? ⁴ Óza r̄ia r̄ia! Chiokike j̄oburiri nye ezi ọka, ọ b̄ubedi n̄u kpakara badn̄u j̄oburu ele aghalaghala. Lele kpa ọkwukwo ns̄o kwuru,

“Ma ì gesi n̄u ì b̄u nye nookwu ezi ọka, Ikpe jáama ì nga be neekpe ì ikpe.”

⁵ Ọ b̄uru n̄u a mernu nhne b̄uo ọma, ke jeegesi ome mma Chiokike ke z̄í snam, k̄ini b̄u nhne a jookwu? N̄u Chiokike mernu nhne ojo n̄u ọ ta āi aw̄h̄nuwhnu n̄u ovu owe ẹhni sa? (M nookwu lele badn̄u etekne.)

⁶ Óza r̄ia r̄ia! Ọ b̄uru n̄u Chiokike b̄uo nye mee mma, ndaa kpa o jeeji kpe ọwa ikpe? ⁷ Ọ b̄uru n̄u aghalaghala m jeenye Chiokike igwugwu hite n̄u ome ezi ọka a wh̄ya iwhne, ndaa kpa be jaama m ikpe lele nye mmehie? ⁸ Ọ b̄uru n̄u an̄u neeche kpam, an̄u jaakaa, “Ngwa ma a mee nhne ojo ma nhne b̄uru ọma va”? Agwna ele badn̄u nyernu m mkpar̄i, noobno m n̄u ka b̄u nhne me neezni ele badn̄u. Be jaama be ikpe lele kpa o kwesiri.

Nye mee mma zá

⁹ Ndaa, a ka ele b̄uo ele Ju mma? Óza r̄ia r̄ia. M kar̄u m n̄u ele Ju ma ele b̄uo ele Ju n'otu z̄í n̄u mkpururu mmehie. ¹⁰ Lele kpa ọkwukwo ns̄o kwuru,

“Ọ zá nye ẹ̀bẹ́dì ọ̀tu.
 11 Ọ zá nye nwernu akọ̀nìchẹ̀,
 ọ̀ zá nye noopio Chiokike.
 12 Kpakara ele badnu dasinnu
 Chiokike aznu,
 ọ̀ zá iru be bnarnu,
 ọ̀ zá nye neeme nhne ọ̀ma
 ọ̀ ẹ̀bẹ́dì ọ̀tu.
 13 Ọnu be nu lele ilili gberu anya,
 riro be nookwu ọ̀ka aghigho,
 ọ̀ka ọ̀jo lele njulu agwo neehi nu
 mgbele-ọ̀nu be whuya.
 14 Ọvu ọ̀nu nu okne ọ̀nu ọ̀jo jihiaru be
 nu mkpoma.
 15 Ọchi be zi snarna snarna
 n'owusa ọ̀vnarna.
 16 Olulu nhne nu nhne anya-mini
 noosno be n'apna be.
 17 Be máa apna udno.
 18 Ogwnu Chiokike zá be n'anya.”
 19 Kiti na a magwu nu kpakara nhne
 Iwu kwuru zinu ele zi nu mkpu-
 ruru Iwu, ma be kpusni kpakara
 ọ̀nu ele badnu, ma kpakara ọ̀wa bna
 n'ikpe Chiokike. 20 Kwnornu nu ọ̀
 zá nye mee mma n'anya Chiokike
 hite nu ome nhne Iwu kwuru, kovu
 Iwu neeme ele badnu mahia nu be
 mehieru.

Ome mma hite n'okwnata mkpoma

21 Kovu ome mma Chiokike
 whuyaru iwhe hne Iwu zila, ọ̀ bu
 ezi ọ̀ka nu Iwu nu ele ọ̀whnurninya
 naagbanu a akebe. 22 Ome mma
 Chiokike ka hiri n'okwnata ovu
 nu Jizosi Karaisi zinu kpakara ele
 kwehiaru, kwnornu nu ọ̀kpa ike zila
 nu rime a rija rija. 23 Kwnornu nu
 kpakara ele badnu mehieru, be
 nwée rikne du igwugwu Chiokike.
 24 Kovu nkesi ke oru Chiokike mernu
 kpakara badnu buru ele ikpe mama
 hite n'ogbahia ai ke hi n'aka Karaisi
 Jizosi. 25 Chiokike nyernu a lele
 nkesi ọ̀whaji-eli hite n'okwnata ovu,
 ka bu ma Chiokike gesi ome mma
 a. N'ige wheru ewhe Chiokike jiri
 ogologo ọ̀snuta ovu lewhuru mmehie
 ke badnu anya. 26 O mernu kam ma o
 gesi ikpe a zi snam n'ige ka, ma ọ̀ buru

nye mee mma nga ọ̀ neegweru badnu
 lele nye ikpe mama hite n'okwnata
 ovu nu Jizosi.

27 Ọ buru kpam, ndaa hne mpako
 zi? Ọ zila! Kini kpayaru a? Ọ bu nu
 hite n'obita nhne Iwu kwuru? Ọza!
 Kovu a kwnataru ovu. 28 A nookwusi
 a rikne nu be neegweru badnu lele
 nye ikpe mama hite n'okwnata ovu,
 ọ̀ buo hite n'ernu ke Iwu. 29 Chiokike,
 ọ̀ bu Chiokike ke ele Ju kpoi? Ọ buo
 Chiokike ke ele buo ele Ju sa? Owe!
 Ọ bu ya. 30 Hne ọ̀ bu ọ̀tu Chiokike,
 ọ̀ jogwnu ele be kparu nka lele ele
 ikpe mama hite n'okwnata ovu be,
 nu ele be kpala nka hite n'okwnata ovu
 be. 31 A jaaka nu ka neegesi n'Iwu
 bna ge nu nhne hite n'okwnata ovu ka?
 Ọza rija rija, kovu a neeme Iwu gwuzosi
 rikne.

4

Okwnata ovu Ebereham

1 Ndaa nhne a jaaka gbasiri Ebere-
 ham nda ai? Kini bu nhne o piohiaru?
 2 Ọ buru nu be hiri n'ernu Ebereham
 gwnusi a nu nye mee mma, o zn-
 ernu anyaa risi nu ka. Kovu o nwée
 rikne mee oknomokno nu ruwhnu
 Chiokike. 3 Okwukwo nsọ kwuru
 kini? “Ebereham kweruru Chiokike,
 Chiokike gwnusinu a nu ọ̀ bu nye
 mee mma.” 4 Nye be kwuru ogwo
 ernu a, ogwo ernu a bua nkesi, kovu
 nhne ọ̀ rnuhiaru n'ernu. 5 Kovu nye
 rnuge ernu, ke kwnataru Chiokike,
 nye jogwnu ele ọ̀jo lele ele ikpe ma
 na ovu, Chiokike ji okwnata ovu a gwnu
 a nye mee mma. 6 Ka bu nhne De-
 vidi kwuru gbasiri nye ọ̀wa ọ̀ma, nye
 Chiokike hige n'ernu a gwnu nu nye
 mee mma,
 7 “Nye ọ̀wa ọ̀ma bu nye Chiokike
 gbarunu mmehie,
 nye be kpusnirni aruru-eli a.
 8 Nye ọ̀wa ọ̀ma bu nye Chiokike za
 jogwnu mmehie a megidne
 a.”
 9 Ngozi ka, ọ̀ zinu ele be kparu
 nka kpoi sa? Ọza, ma ele be kpala
 nka. Kwnornu nu a karu nu Ebere-
 ham kweruru Chiokike, Chiokike

gwnụsinu a nụ ọ bụ nye mee mma. ¹⁰ Ndaa hne nhne ka mernu? Ọ nga be kparụ a nka, sụ ọ bụ nga be kpála a nka? Ọ bụ nga be kpála nka. ¹¹ Be kparụ a nka ma ọ bụru nhne elekema ke ome mma nụ ọ kwnatarụ Chiokike ovu nga be kpála a nka, ma ọ bụru nda kpakara ele kweru, ma be gwnụsi be n'ele mee mma, ọ bụ n'ezi nụ be kpála be nka. ¹² Ọ bụ masị nda ele be kparụ nka, ọ b́la nụ be kparụ be nka kpọi, kọvu nụ be noowu b́dnu ọkwnata ovu lele nda aị Ebereham wuru sụ be kparụ a nka.

Mkwna Chiokike

¹³ Mkwna Chiokike kweru Ebereham nụ avnurnu a nụ be jeekehia ọwa b́o hite n'obita Iwu, kọvu ome mma ke hiri n'okwnata. ¹⁴ Ọ bụru nụ ele zị nụ mkpururu Iwu jeekehia mkwna wam, okwnata ovu b́u nhne etekne, mkwna Chiokike kweru bnána iru. ¹⁵ Iwu neegweya ovu owe ẹhni Chiokike. Hne Iwu źla, ọ zá nye jaadna Iwu.

¹⁶ Mkwna wam hiri n'okwnata mkpoma. O mernu o hite n'oru gwuzoru kwem nụ rime kpakara rumu Ebereham. Ọ b́o ele zị n'Iwu kpọi, kọvu ma ele sno okwnata ovu Ebereham, kwnornu nụ ọ b́u nda kpakara aị. ¹⁷ Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, “M mernu m j́i nda agida mba.” Ọ b́u nda aị n'anya Chiokike, nye ọ kwnatarụ ovu, Chiokike ke naakpatne nye nwurnu onwu, nye neeme nhne źgele a wh́ya iwhe.

¹⁸ Nga olile anya źla a, Ebereham kwnatarụ ovu, ọ b́ru nda agida mba, lele kpa okwukwo nsọ kwuru, “Mkpuru i jaazi agida kpa.” ¹⁹ Okwnata ovu a dnáge adna, nga ọ whnurnu nụ anọ-ẹhni a b́u nhne nwurnu onwu, hne ọ b́u otu riwhu awha, nụ rẹkpa-nnwọ Sera nwurnu onwu. ²⁰ Kọvu okwnata ovu a dnáge adna hite nụ ókwe ekwe mọbu onwe mkpoma lawuru gbasiri nhne Chiokike kweru a mkwna, okwnata ovu a mernu o gwuzosi rikne naaznarni Chiokike. ²¹ Ovu siri a rikne nụ Chiokike nwernu rikne o

mezu nhne o kweru mkwna. ²² Kam kpararụ, “Chiokike gwnụsinu a nụ ọ b́u nye mee mma.” ²³ Nụ be gwnụsiri a nụ nye mee mma, b́o nhne ke źnu a kpọi. ²⁴ Ọ zị masinu aị ele be j́ogwnusi n'ele mee mma, ele kweru nụ nye wam mernu Jizọsi Nyenwe aị hi n'ẹnwu lizọ. ²⁵ Be nyernu a ma ọ nwụ kwnornu mmehie aị, o hiri n'ẹnwu lizọ ma Chiokike gwnụsi aị lele ele ikpe mámana.

5

Snarnima nụ udno

¹ Ḱtna, hne Chiokike gwnurnu aị lele ele ikpe mána hite n'okwnata ovu, a nwernu udno nụ Chiokike hite n'aka Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ² Jizọsi b́u nye a hiri n'aka a, hite n'okwnata ovu gwuzoru n'oru Chiokike. A nonwudna onwudna nụ a nwernu olile anya nụ a jeekehia igwugwu Chiokike. ³ Ọ b́o kam kpọi, a nonwudna nụ rime awhnwuhnu, kwnornu nụ awhnwuhnu neegweya osnuta ovu, ⁴ osnuta ovu neegweya agwa ọma, agwa ọma gweya olile anya. ⁵ Olile anya aị j́ọbu nhne etekne, kwnornu nụ Chiokike wukwasiri aị ọwhnun'anya a n'ovu aị hite n'Enine Nsọ, ke o kesiri aị.

⁶ Kwnornu nụ nga a nwée rikne, Karaịsi nwurnu kwnornu aị ele ojo máa Chiokike. ⁷ Ọ b́u nhne siri rikne nụ badnụ jookwno nye ọma nwụ ẹnwu. Kọvu badnụ eleghi anya jeenwe rikne kwnornu nye mee mma nwụ. ⁸ Kọvu Chiokike gesiri aị ọwhnun'anya a ke b́u nụ Karaịsi kwnornu aị nwuma kpa a zị kọriri nụ rime mmehie.

⁹ Be hiri n'ovnarna a gwnu aị lele ele ikpe mána, ọ j́oznohia aị n'ovu owe ẹhni Chiokike. ¹⁰ Kwnornu nụ a b́u ele irno Chiokike nụ mbom, kọvu aị nụ Chiokike mernu udno hite n'ẹnwu Nnwọ a. Ḱtna, a b́u ele enyi Chiokike, ọ j́oznohia a hite nụ b́dnu Nnwọ a. ¹¹ Ọ b́o kam kpọi, kọvu a nonwudna onwudna nụ rime Chiokike hite nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, nye mernu aị nụ Chiokike źri n'udno.

Adam nụ Karaịsi

¹² Lele kpa mmehie hiri n'aka otu badnụ bna nụ rime ọwa, mmehie vuyarụ ẹnwu, ẹnwu wam zuru kpakara ọwa, kwnornu nụ kpakara badnụ mehieru. ¹³ Mmehie zị n'ọwa sụ be nyernu Iwu, kọvu mmehie zịla ire nga Iwu zịla a. ¹⁴ Ẹnwu hiteru n'Adam dụ n'ige Mozizi nẹchi kpakara badnụ, ma ele méhie lele kpa Adam mehieru. Adam bụ nye bítala nhne Chiokike nyernu n'iwu.

Adam bụ oyiya nye wam jaava. ¹⁵ Kọvu nkesi wam nuna lele mmehie. Kwnornu ọ bụru nụ agida badnụ nwurnu hite nụ mmehie otu badnụ, oru nụ nkesi Chiokike zị agida kakwo, ke gazuru kpakara ele badnụ hite n'oru otu nye wam bụ Jizọsi Karaịsi. ¹⁶ Nkesi Chiokike zị ichne nụ hne mmehie otu badnụ zị. Ikpe snornu otu mmehie wam ke vuyarụ ọmuma ikpe, kọvu nkesi wam sno agida mmehie ke vuyarụ ọgwunusi badnụ lele nye ikpe mámana. ¹⁷ Mmehie otu badnụ ka, Adam, mernu ẹnwu nẹchi ọwa, kọvu kpakara ele nahiaru nkesi oru zị agida ke Chiokike nụ ome mma a, jeemegbu mmehie nụ ẹnwu hite nụ otu badnụ wam ke bụ Jizọsi Karaịsi.

¹⁸ Owe! Otu mmehie Adam vuyarụ ọmuma ikpe nụ risi kpakara ele badnụ, kọvu, otu ẹnwu ome mma Karaịsi mernu ele badnụ bụru ele ikpe mámana n'anya Chiokike, ke nyernu be bụdnụ. ¹⁹ Hite nụ risi rikne otu badnụ kpakara ele badnụ ghoru ele mmehie, otu aka wam masị, obno nsni otu badnụ jeeme kpakara ele badnụ bụru ele mee mma.

²⁰ Iwu varụ ma nhne ojo zị agida, kọvu hne mmehie zị agida, oru Chiokike barụ aba k'agida. ²¹ Hne mmehie nẹchi hite n'ẹnwu, oru Chiokike nẹchi hite n'ome mma ke noodubna nụ bụdnụ kwó okwo hite nụ Jizọsi Karaịsi Nyenwe aị.

6

*Nwu nụ mmehie,
ziri bụdnụ nụ Karaịsi*

¹ Kini bụ nhne a jaakaa? Ọ bụ ma a zị kọriri nụ neeme mmehie ma oru Chiokike ba ọba? ² Ọza rịa rịa! Ndaa kpa aị ele nwurnu ọnwu nụ rime mmehie jaazị kọriri bụdnụ nụ rime a? ³ Ọ bụ nụ anụ máa sa, be wuru aị mini ma aị nụ Karaịsi Jizọsi bụru otu, nụ be wuru aị mini ma aị nụ Karaịsi bụru masị otu n'ẹnwu a? ⁴ Hite nụ mini be wuru aị, be likotaru aị nụ Karaịsi n'ẹnwu a, ma a nụ lele Karaịsi nga o hiri n'ẹnwu lizo hite n'igwugwu ke Nda, a joowu bụdnụ ikne.

⁵ Kwnornu nụ ọ bụru nụ aị nụ a bụ otu n'ẹnwu a, kpam masị, aị nụ a jọburu otu n'olizo n'ẹnwu a. ⁶ A magwụ nụ ẹhni ọknani aị bụ ke be kpogidnenu ya nụ Karaịsi n'olu ọgba a, ma be lulu ẹhni mmehie, ma a gharụ ọ bụru ọhi ke mmehie. ⁷ Kwnornu nga badnụ nwurnu, mmehie nwéma iknernema n'ẹhni a berere. ⁸ Ọ bụru a snornu Karaịsi nwụ ẹnwu, a kweru nụ a joosno a ziri bụdnụ. ⁹ A magwụ nụ Chiokike mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizo, ọ jónwu kwno berere, ẹnwu nwéma iknernema hne ọ zị berere. ¹⁰ Ẹnwu ọ nwurnu, ọ nwurnu kwnornu mmehie otu mgba, ọ zị bụdnụ kítna, ọ zinu Chiokike bụdnụ.

¹¹ Kpam masị, anụ gwnụ ẹhni anụ lele ele nwurnu ọnwu kwnornu mmehie, kọvu ele zị bụdnụ nyee Chiokike hite nụ Karaịsi Jizọsi. ¹² Anụ kwé mmehie nẹchi anọ-ẹhni anụ, neeme anụ noobno nsni nhne ojo anọ-ẹhni noopio. ¹³ Anụ kwéko o gweru ẹhni anụ nyee mmehie ma ọ bụru nhne ẹnwu ke risi rikne. Kọvu anụ gweru ẹhni anụ nyee Chiokike, lele ele hiri n'ẹnwu bna nụ bụdnụ, anụ gweru kpakara ẹhni anụ nyee ma be bụru nhne ẹnwu ke nhne ọma. ¹⁴ Kwnornu nụ mmehie zá nẹchi anụ, anụ zila nụ mkpururu Iwu, kọvu nụ mkpururu oru ke Chiokike.

Ele ọhi ke ome mma

¹⁵ Kini bụ ka? A jaazị neeme mmehie kwnornu nụ a zá nụ mkpururu Iwu, kọvu mkpururu oru ke Chiokike? Ọza rịa rịa. ¹⁶ Anụ magwụ nụ nye anụ noobno nsni

nhne o nookwu, anụ bụ ele ọhi nye anụ noobno nsni. Anụ bụ ọhi ke mmehie ke noodubna n'ẹnwu, mọbu ọhi obno nsni ke noodubna n'ome mma. ¹⁷ Kọvu ọznarni zinu Chiokike, kwnornu nụ mbom anụ bụ ọhi ke mmehie, kọvu anụ bnornu nsni hite nụ mkpoma anụ bna n'ezi ọka wam anụ nahiaru. ¹⁸ Be dọhiaru anụ nụ mmehie anụ, ma anụ bụru ọhi ke ome mma.

¹⁹ M nookwu lele badnu, kwnornu nụ anụ zá rikne. Nụ mbom, anụ gweru ẹhni anụ nyee nhne zila richna nụ risi rikne o mee nhne ojo, kpam masi, anụ gweru ẹhni anụ bụru ọhi ome mma bna n'ernu zi nsọ. ²⁰ Nga anụ bụ ọhi ke mmehie, anụ nwée igwe n'ome mma. ²¹ Ndaa mbnarna anụ nwehiaru hite nhne kam nọtụ iwhnerne? Risi kpakara nhne kam, bụ ẹnwu. ²² Kọvu kịtna, be dọhiaru anụ nụ rime mmehie, anụ bụru ele ọhi ke Chiokike, mbnarna anụ jeenwehia jeeme anụ ziri nsọ ke joodubna nụ bụdnụ kwó okwo. ²³ Kwnornu nụ ọgwo ẹrnu mmehie bụ ẹnwu, kọvu nkesi ke Chiokike bụ bụdnụ kwó okwo hite nụ Karaisi Jizosi Nyenwe ai.

7

Nhne atụ ke ọlulu nzi nụ nnwerne

¹ Rumu nda m, m nookwunu anụ ọka lele ele magwu Iwu, anụ magwu nụ Iwu jigwu badnu hne nye wam zi bụdnụ. ² Nyerinya nwernu nzi zi n'iwu nga nzi a zi bụdnụ, kọvu ọ bụru nzi a nwụ, ọ zima iwu jigwu a lele nye zi nụ nzi. ³ Ka neegesi, ọ bụru nụ nzi a zi bụdnụ, nyerinya wam gbọ nzi berere, be jookwu a nye neeme ọyi. Kọvu ọ bụru nụ nzi a nwurnu ọnwu, iwu jígele a, ọ bụru nụ ọ gbọru nzi berere. O méne ọyi.

⁴ Rumu nda m, otu aka wam, bụ kpa ọ zinu anụ. Anụ nwurnu ọnwu n'Iwu hite n'ẹhni Karaisi. Anụ bụ ke nye wam hiri n'ẹnwu lizo, ma anụ bụru mgwna ẹrnu ke bnarnu iru n'aka Chiokike. ⁵ Nga a zi bụdnụ n'anọ-ẹhni, nhne ojo ke Iwu Mozizi vuyaru bụ nhne a noosno, kpakara nhne a

mernu dubnarnu ai n'ẹnwu. ⁶ Kọvu kịtna, a nwernunem ẹhni ai n'Iwu, kwnornu nụ a agburulam n'iwu wam jigwu ai, a kpenu Chiokike n'apna ikne ke Enine, ọ bụo n'apna ọknani ke Iwu be gbaru n'ọkwukwo.

Iwu nụ mmehie

⁷ Kini bụ nhne a jookwu? Iwu wam ọ bụ mmehie sa? Ọza rịa rịa. Kọvu iwu mernu m mahia mmehie. M znégele m amahia nhne bụ a ọwho-anya ọ bụru n'Iwu kwúle, "I nwéko ọwho-anya." ⁸ Kọvu mmehie hite nụ nhne be nyernu n'iwu nwehiaru oghere ọ kpakne ọwho-anya zi ichne ichne. Kwnornu nụ mmehie nwurnu ọnwu hne iwu zila. ⁹ M zi m bụdnụ hne iwu zila, kọvu nga nhne be nyernu n'iwu varu, mmehie ziri bụdnụ nụ rime m, m nwuma. ¹⁰ Nhne be nyernu n'iwu ke kwesiri o gweya bụdnụ, vuyanu m ẹnwu.

¹¹ Mmehie hite nụ nhne be nyernu n'iwu duwhuru m, hite nhne be nyernu n'iwu, gbu m. ¹² Iwu wam zi nsọ, nhne be nyernu n'Iwu zi masi nsọ, ọ zi kwem, ọ bụru ọma. ¹³ Ka o neegesi nụ nhne bụru ọma vuyanu m ẹnwu? Ọza rịa rịa. Ọ bụ mmehie ke kpayaru a. Mmehie gweruru nhne bụru ọma mee a o vuyanu m ẹnwu, ma mmehie whuya iwhne nụ ọ bụ mmehie n'ezi. Hite nụ nhne be nyernu n'iwu be jee-gesi nụ mmehie bụo ọma rịa rịa.

¹⁴ A magwu nụ Iwu bụ nhne enine. Kọvu m bụ m badnu etekne, nye be reru lele ọhi ke mmehie. ¹⁵ M máam nhne me neeme, kwnornu nụ nhne me noopio o mee, m nwée m rikne mee a, kọvu nhne me pióle o mee, bụ nhne me neeme. ¹⁶ Nga me neeme nhne me pióle o mee, ka neegesi nụ Iwu wam bụru ọma. ¹⁷ Kọvu ọ bụo me neeme nhne ka, kọvu ọ bụ mmehie ke wu nụ rime m. ¹⁸ M magwu m nụ ọ zá nhne ọma ọbula zi nụ rime m (ke bụ n'anọ-ẹhni m). Kwnornu nụ ọ naamasị m o mee nhne bụru ọma, kọvu m nwée m rikne o mee a. ¹⁹ M méé m nhne ọma me pioru o mee, kọvu nhne bụo ọma me pióle o mee, bụ nhne me neeme. ²⁰ Ọ bụru nụ me mee

nhne me píole o mee, ka neegesi nù ọ búo me bú nye neeme a, kọvu ọ bú mmehie wam ke wu nù rime m.

²¹ M magwụ m nù iwu nọornu ẹrnu, nga me pioru o mee nhne búru ọma, nhne ojo zị nù ruwhnu m. ²² Nù rime enine m, m noopio iwu Chiokike. ²³ Kọvu m nọowhnu iwu berere nọornu ẹrnu nù rime m, iwu ke nọolusi iwu ke ovu ogwnu. O neeme m búru ọhi iwu ke mmehie ke nọornu ẹrnu nù anọ-ẹhni m. ²⁴ M bú m badnụ ke nọowhnuji anya. Nyele jọdohia m n'anọ-ẹhni ke ẹnwu ka? ²⁵ A nọotunu Chiokike mmamma hite nù Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi.

Hite n'echiche m, m bú m ọhi ke iwu ke Chiokike, kọvu, anọ-ẹhni m bú ọhi iwu ke mmehie.

8

Budnu hite n'Enine

¹ Kịtna, ọ zá ikpe naama ele zị nù rime Karaịsi Jizọsi. * ² Kwnornu nù iwu ke Enine ke neegweya búdnú nù Karaịsi Jizọsi, mernu m whọga n'ọhi iwu ke mmehie nù ẹnwu. ³ Nhne Iwu nwée rikne meli kwnornu nù anọ-ẹhni badnụ zila rikne, Chiokike mernu a, o ziyaru Nnwọ a lele badnụ ke mmehie ma ọ búru ariọhna mmehie. Hite nù ya ọ ma búdnú mmehie ke badnụ ikpe. ⁴ Chiokike mernu ka ma nhne ziri ezi ke Iwu zu ozu nù rime aị ele noowu búdnú lele kpa Enine noopio, ọ búo kpa anọ-ẹhni noopio. ⁵ Ele noowu búdnú n'anọ-ẹhni neeme nhne anọ-ẹhni noopio, ele noowu búdnú n'Enine neeme nhne Enine noopio. ⁶ Nye anọ-ẹhni nẹchi nwurnu ọnwu, kọvu nye Enine nẹchi nwernu búdnú nù udno. ⁷ Kwnornu nù nye anọ-ẹhni nẹchi bú nye irno Chiokike, o nwée rikne bíta iwu Chiokike, n'ezí, o jéenwe rikne bíta a. ⁸ Ele anọ-ẹhni nẹchi jéenwe rikne mee nhne jọoso Chiokike n'ọnu.

⁹ Anọ-ẹhni zá nẹchi anụ, kọvu Enine, ọ búru nù Enine Chiokike wu nù rime anụ. Nye ọbula ke nwée

Enine Karaịsi, búo ke Karaịsi. ¹⁰ Ọ búru nù Karaịsi zị nù rime anụ, ọ bú n'ezí nù anọ-ẹhni anụ nwurnu ọnwu kwnornu mmehie, kọvu enine anụ zị búdnú kwnornu ome mma. ¹¹ Ọ búru nù Enine Chiokike ke mernu Jizọsi hi n'ẹnwu lizọ wuru nù rime anụ, nye wam ke mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizọ jeeme anọ-ẹhni anụ ziri búdnú hite n'Enine a ke wu nù rime anụ.

¹² Kam kpayarụ, rụmu nda m, a jigwu ogwo o wu búdnú aị, ọ búo kpa anọ-ẹhni noopio. ¹³ Kwnornu nù ọ búru nù anụ wu lele kpa anọ-ẹhni anụ noopio, anụ jọonwu ẹnwu, kọvu ọ búru nù anụ jeehi n'enine gbu kpakara ẹrnu ojo ke anọ-ẹhni, anụ jaazi búdnú. ¹⁴ Kpakara ele Enine Nsọ Chiokike nẹchi bú rụmu Chiokike. ¹⁵ Kwnornu nù Enine Chiokike nyernu anụ méne anụ ele ọhi, ke neeme anụ búru ele ogwnu. Kọvu Enine neeme anụ búru rụmu Chiokike, anụ jeenwe rikne kwnakwu a, “Papa, Nda m.” ¹⁶ Enine Nsọ Chiokike naagbanụ enine aị akebne nù a bú rụmu Chiokike. ¹⁷ Ọ búru nù a bú rụmu Chiokike, a bú ele neekheja mkpe, ele neekheja mkpe Chiokike, ele be nù Karaịsi neekerikọta mkpe. Ọ búru a snornu a ta awhnụwhnu, a jooosno a kehja igwugwu a masị.

Igwugwu ke zị nù ruwhnu

¹⁸ M whnurnu m nù awhnụwhnu ke ige ka bú nhne a jéeji tịsinu igwugwu ke be jookpumenu aị. ¹⁹ Kpakara nhne be keru eke ji olile anya siri rikne neese nga be jeegesi rụmu Chiokike. ²⁰ Kwnornu nù nhne be keru eke ghọru nhne etekne, ọ búo nù rikne aka ke be, kọvu kpa Chiokike mernu be, be zị kọriri neele anya, ²¹ nù nhne be keru eke jeenwernu ẹhni be whọga n'ẹhni oro oro, kehja igwe nù o nwernu ẹhni zị igwugwu ke be bítannu rụmu Chiokike.

²² A magwụ dụ kịtna nù kpakara nhne be keru eke nọosnu idne lele nye rime ọmumu nnwọ neeme. ²³ Kọvu ọ búo nhne be keru eke kọi, ma aị

* **8:1** Agwna ọkwukwo ọknani kwuru: ele zá noowu búdnú lele kpa mmehie pioru, kọvu lele kpa enine noopio.

masị ele nwernu Enine ke bụ nkesi mbom ke Chiokike, a n̄osnu idne n̄u rime ovu aị, neese nga Chiokike jeeme a b̄uru r̄umu a, ma ọ gbahia an̄o-ehni aị. ²⁴ Kwnornu be zn̄ohiaru aị hite n'olile anya, k̄ovu ọ b̄uru a whn̄u nhne a neele anya a, ọ b̄uma olile anya n'ezi. Ọ z̄a nye neele anya nhne ke ọ whn̄ugwu anya. ²⁵ K̄ovu ọ b̄uru a neele anya nhne a z̄a n̄owhnu anya, a jeeji nkasi ovu neese a.

²⁶ Kpam masị, Enine Nso neeyinu aị aka, ọ b̄u ezi n̄u a z̄a rikne. Kwnornu n̄u a m̄aa kpa a jeekpe okpukpe, k̄ovu Enine Nso Chiokike neekpehianu aị, hite n'osnu idne ke ọnu j̄okwuli. ²⁷ Kwnornu n̄u Chiokike nye noonyosna mkpoma badn̄u magw̄u echiche Enine, ọ b̄u Enine Nso n̄orio aririo n̄u risi ele nso lele kpa echiche Chiokike jiri z̄i.

A kakwo ele mmeri

²⁸ A magw̄u n̄u Chiokike neeme kpakara nhne n̄ornuko ̄ernu oma n'otu kwnornu ele whn̄urnu Chiokike n'anya, ele o sukwuru ma be mee echiche a. ²⁹ Kwnornu n̄u ele Chiokike mahiamarnu, ọ b̄itaru be ichne, ma be n̄u lele Nnw̄o a, ma Nnw̄o wam b̄uru Ọpnarna n'esilawuru agida r̄umu nda. ³⁰ Ele Chiokike b̄itaru ichne, o sukwuru be, ele o sukwuru, o mee be ele ikpe m̄amana, ele o mernu ikpe ele m̄amana, o mernu be kehia igwugwu a.

³¹ Ndaa nhne a jookwu n̄u kpakara nhne ka? Ọ b̄uru n̄u Chiokike dasi aị n'ikwnu, nyele jeemegidne aị? ³² Nye wam ke b̄itala Nnw̄o a, k̄ovu kesi aị ya, ndaa kpa o j̄eenye aị kpakara nhne? ³³ Nyele j̄oobno ele Chiokike h̄ohiaru nhne? Ọ b̄u Chiokike b̄u nye neeme ele badn̄u ele ikpe m̄amana. ³⁴ Nyele b̄u nye naama aị ikpe? Ọ b̄uo Karaịsi Jiz̄osi, nye nw̄urnu ̄enwu, nye hiri n'̄enwu liz̄o, daz̄iri n'akarikwnunga Chiokike n̄orionu aị ar̄irio. ³⁵ Nyele jeekewa aị n'owh̄nun'anya ke Karaịsi? Ọ b̄u mkpa, s̄obu nhne osi rikne sa, s̄obu okne ọkpagbu, s̄obu ọknunyo, s̄obu ọgba-eto,

s̄obu aghom, s̄obu ama-ogwnu? ³⁶ Lele kpa be gbarū a n'okwukwo nso, “Kwnornu an̄u, ̄enwu neeche aị aka n̄u ruwh̄nu kpakara ọbochi, be n̄opnughari aị lele atn̄urnu be noogbu ogbu.”

³⁷ Óza! A nwernu omeri n̄u kpakara nhne ka hite n̄u nye wam ke whn̄urnu aị n'anya. ³⁸ Kwnornu n̄u m magw̄u m n̄u ̄enwu m̄obu b̄udnu, m̄obu enine izi, m̄obu r̄enwu ojo, m̄obu nhne ke z̄i k̄itna, m̄obu nhne ke jaava, m̄obu rikne ọbula, ³⁹ m̄obu olu m̄obu nhne z̄i n̄u rime ̄eli, m̄obu nhne berere be keru eke, j̄eenwe rikne kewama aị n'owh̄nun'anya ke Chiokike ke z̄i n̄u rime Karaịsi Jiz̄osi.

9

Chiokike n̄u ele ke ọ h̄ohoruru

¹ M nookwu ezi ọka n̄u rime Karaịsi, ọ b̄uo aghalaghala, Enine Nso naagbanu ovu m akebne n̄u m z̄a m naagha aghalaghala. ² Anya-mini z̄i m n̄u mkpoma, nhne igbugbu z̄i m n̄u mkpoma kpakara ige. ³ Ọ jaa-masị m, ọ b̄uru n̄u Chiokike vuru m ọnu, kewama m n̄u hne Karaịsi z̄i, kwnornu r̄umu nda m, ele ̄eli m, ⁴ ele Izireli. Chiokike mernu be b̄uru r̄umu a, o okpumennu be igwugwu a, ya n̄u be gbarū n̄o-ehni, o nyernu be Iwu, be nwernu okpukpe oma, n̄u kpakara mkwna Chiokike, ⁵ be b̄u avn̄urnu kwu ele nda ọknani, Karaịsi hiri n'avn̄urnu be va n'an̄o-ehni. Ọznarni z̄inu Chiokike ke n̄echi kpakara nhne okwnukokwnu. Amim. ⁶ Ọ b̄uo n̄u Chiokike m̄ezule ikwu-ọnu a, kwnornu n̄u ọ b̄uo kpakara ele hi n'avn̄urnu Izireli b̄u r̄umu Izireli n'ezi. ⁷ Kpakara be b̄uo r̄umu Ebereham n'ezi, ọ b̄ubedi n̄u be hi n'avn̄urnu Ebereham. Kwnornu n̄u ọkwukwo nso kwuru, “K̄ovu be j̄ogwnu r̄umu i hite n'Aziki.” ⁸ Ka b̄u n̄u ọ b̄uo r̄umu be m̄urnu n'an̄o-ehni b̄u r̄umu Chiokike, k̄ovu ele be m̄urnu lele kpa Chiokike kweru Ebereham n̄u mkwna b̄u r̄umu a n'ezi. ⁹ Kwnornu n̄u ka b̄u nhne mkwna wam kwuru,

“N'ige be karu aka, m jeehiehna, Sera joomu nnwo rukna.”

¹⁰ O buo ka kpoi, rumu Ribeka nwernu otu nda, ke bu nda oknani aji Aziki. ¹¹ Su o muru rumu ejima rukna lawuru wam, nga be mege nhne oma mobu ke ojo, ma nhne Chiokike kwuru gwuzosi rikne, ¹² o buo hite n'ernu kovu kwnornu nu o sukwu ikwu a, Chiokike kannu Ribeka, “Nye ke okno badnu jeez-nenu nye ke matiji izi.” ¹³ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsu, “M whuru m Jekopu n'anya, sno Iso irno.”

¹⁴ Ndaa nhne a jookwu? O bu nu Chiokike bu nye ndala sa? Oza rira rira. ¹⁵ Kwnornu nu o kannu Mozizi, “M jodonu nye me jodonu obirizi, obirizi, mee masinu nye masiri m oru.”

¹⁶ Ka negesi nu o buo hite nu nhne badnu noopio mobu nhne be noru, kovu o bu obirizi Chiokike. ¹⁷ Kwnornu nu okwukwo nsu kannu Fero, “Ka bu nhne me kwno gwuzote i, ma m gesi m iknernema m n'ehni i, ma kpakara owa mahia rewhna m.”

¹⁸ Chiokike nodonu nye masiri a obirizi, neemenu nye o pioru ma o knesni mkpoma, knesni mkpoma a.

Ikpe nu obirizi Chiokike

¹⁹ Otu badnu jaakanu m, “Ndaa kpa Chiokike naama aji ikpe? Nyele nwernu rikne o gwuzogidne echiche a?” ²⁰ Ji badnu etekne, i bu nyele naasa Chiokike oka? Nhne be kpuru okpu o jaasikwa nye kpuru a ajiji, “I kwno kini kpu m kpa?” ²¹ O bu nye nokpu ite o nwée rikne n'ehni otu orura wam kpu ite lawuru, otu bna n'ernu ziji okne mkpa, ke berere be jira rnu ernu kpakara ige?

²² O ziji Chiokike n'aka o gesi ikpe nu iknernema a, kovu, o ziji kwno a n'aka o gesi ogologo osnuta ovu n'ehni ele o neekpe ikpe, bu ele o bitaru ma o la be n'iyi. ²³ O ziji masi n'aka a o wukwasi okwnamarna igwugwu a nu budnu ele o bitannu obirizi a. ²⁴ Kwnornu nu a bu ele o sukwuru, o buo hite n'avuru ele Ju kpai, kovu

ma hite n'eli ele buo ele Ju. ²⁵ Ka bu nhne o kwuru n'okwukwo Hosiya, “M jookwu be ele ke m, ele wam buo ele ke m, ele wam me whuge n'anya, m jookwu be ele me whuru n'anya.”

²⁶ O jobu nu hne be ziji kaa, nu be buo ele ke m, jobu hne be jookwu be rumu Chiokike ke ziji budnu.”

²⁷ “Azaya siri okokoba gbasiri rumu Izireli, kaa, O bu n'eziji nu rumu Izireli nu lele riza ke ngeri osimini, ele be jooznohia jaazi matiji k'agida.”

²⁸ Kwnornu nu Jihova jeekpebi ikpe owa wara wara n'ome mma.”

²⁹ Lele kpa Azaya kwuru nu mbom, “O buru nu Chiokike ke Meli Nhne Dum donu aji obirizi ghasanu aji agwana rumu, a znenu onu lele Sodom, a znenu onu lele Gomora.”

Ele Izireli kwéle o nabnaru izi oma

³⁰ Ndaa nhne a jookwu? O bu nu ele buo ele Ju ele za noosno ome mma Chiokike, nwehjaru ome mma ke hi n'okwnata mkpoma? ³¹ Kovu ele Izireli, noosno iwu ome mma nwée nhne iwu ome mma karu, be piohiala a. ³² Kini kpararu ka? Kwnornu nu be jige otukwasi ovu pio a, kovu lele nu o bu n'ernu. Be dna n'olu rugwu nokpobi ochi. ³³ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsu, kaa, “Le, m bitaru m otu akaworugwu nu rime Zayoni ke jeeme ele badnu kpobi ochi, rugwu ke jeeme be dna. Kovu nye obula ke tukwasiri a mkpoma, be jeekwe iwhnerne tu a.”

10

¹ Rumu nda m, nhne nogwunu m nu mkpoma, m neekpe masinu Chiokike gbasiri ele ke m bu Izireli, bu ma be znohia be. ² M jaaganu be akebe nu be nwegwu mkpoma o kpenu Chiokike, kovu be nwée oghohia. ³ Kwnornu nu be ma a ome mma

ke Chiokike, be bete noogwuzote ome mma ke be, be bítala ẹhni be nù mkpururu ome mma Chiokike. ⁴Karaísi bú mbimambi Iwu, nye ọbula ke túkwasiri a mkpọma, jeenwehía ome mma.

*Oznohia zínú
kpakara badnú*

⁵ Ka bú nhne Mozizi kwuru gbasíri ome mma ke hi n'Iwu, "Nye ọbula ke bítaru Iwu jaazí búdnú nù rime be." ⁶ Kọvu ome mma ke hiri n'ọtukwasi mkpọma karú kpa, "I kwúko nù mkpọma í, 'Nyele jeezne oligwe?' (zne gwedna Karaísi). ⁷ Mọbu, 'Nyele jeezne nù rime ẹlì?' (zne gwelizo Karaísi n'ẹnwu)." ⁸ Kọvu ndaa nhne o kwuru? "Ikwu-ọnu wam zì í ndundú, ọ zì n'ọnu í ma n'ovu í." Kam bú ikwu-ọnu ọtukwasi ovu ke a nọokpo okwo. ⁹ Ọ búru nù í jeeji ọnu í kwuhía nù Jizọsì bú Nyenwe aì, gweru mkpọma í kweru nù Chiokike mernu o hi n'ẹnwu lizọ, be jọoznohia í. ¹⁰ Kwnornu nù badnú jí ovu a kweru, be gwnúsi a nù nye ikpe mána, o jí ọnu a kwuhía, o nwehía ọznohia. ¹¹ Ọkwukwo nsọ kwuru kpa, "Iwhnerne zá nọotu ele kwnatarú a ovu." ¹² Ọ zá nhne zì ichne hne nye Ju nù nye búo nye Ju zì. Chiokike bú Nyenwe kpakara badnú, nọowukwasi ngozi a nù risi ele naakwnakwu a. ¹³ Kwnornu nù be jọoznohia kpakara ele noosukwu rẹwhna Nyenwe aì.

¹⁴ Kọvu ndaa kpa be joosukwu a, ọ búru nù be kwéle nù ya? Ndaa kpa be jeekweru, ọ búru nù be núná nhne gbasíri a sa? Mọbu ndaa kpa be jọonu, hne ọ zá nye nọokpo okwo izi ọma? ¹⁵ Ndaa kpa be jọokpo okwo hne ọ zá nye ziznenu be? Lele kpa be gbarú a n'ọkwukwo nsọ, kaa, "Le kpa ọchi be marnú mma bú ele neezni izi ọma." ¹⁶ Kọvu, ọ búo kpakara be kweru izi ọma wam, kwnornu nù Azaya karú, "Nyenwe aì, nyele kweru izi a ziri?" ¹⁷ Ka neegesi nù ọkwnata mkpọma jeehi nù ọnurnu izi ọma va, ọnurnu jeehi n'ọkpo okwo izi ọma Karaísi. ¹⁸ Kọvu m nẹsikwa, ọ bú ezi nù be

núná izi ọma wam? Be nurnu a. Lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, "Nkọlì be gazuru kpakara ọwa, ikwu-ọnu be dọru hne ọwa sọtoru."

¹⁹ M nẹsikwa kwno, ọ bú nù ele Izirelì máa? Mozizi n'iwhuru a beru ọsno kaa,

"M jeeji ele mba ọ zá nhne be bú mee anù nwe anya-kwu, m jeeji mba ke nwée akọnìche kpasu anù iwe."

²⁰ Azaya kwusiri a rikne kaa, "Ele zá noopio m, piohíaru m, m mernu m ele zá nẹsikwa ajjì gbasíri m whnú m anya."

²¹ Ka bú nhne o kwuru gbasíri Izirelì, "Kpakara ọbochi, m gbasarú m aka m lawúru o kwubnanya ele risi rikne nù ele zá noobno nsní."

11

Chiokike ghásala ele ke a

¹ M síkwa kwno, ọ bú nù Chiokike ghasarú ele ke a sa? Óza! Ma n'iwhuru m bú nye Izirelì, ke avnurnu Ebereham, eriri rúwho Benjamini. ² Chiokike ghásala ele ke a ọ mahíamarnu nù mbọm. Anù magwú nhne ọkwukwo nsọ kwuru nù hne Elaija naariasno Chiokike megidne Izirelì, ³ "Nyenwe aì, be gburu ele ọwhnurninya í, be kwnadna ojo ariọhna í, me nù nsnunu m gwnarnú, be noopio o gbu m." ⁴ Kìni bú nhne Chiokike kannú a? "M bítannu m ẹhni m pokwu ele rukna ẹsau, ele kpónna Balì risi ẹlì." ⁵ Kpam masì, n'ige ka, Chiokike, hite n'oru a họhíaru ele ke gwnarnú. ⁶ Kwnornu nù ọ bú oru a, ọ búo n'ẹrnu, ọ búru nù ọ bú hite n'ẹrnu, oru búma oru.

⁷ Kìni kwno? Ele Izirelì piohíala nhne be noopio, kọvu ele wam ọ họhíaru piohíaru a, ovu kporu ele berere bẹkwnu. ⁸ Lele kpa be gbarú n'ọkwukwo nsọ, kaa, "Chiokike nyernu be enine iwahnirni-whno

be nwernu anya, kovu be whnú
 ọsno,
 be nwernu nsni, kovu be nú
 nhne,
 dụ tna.”

⁹ Devidi karu,
 “Iri be gho mbita nu nhne joogbu
 be,
 be dna n'olu a, ta awnwhnu.”

¹⁰ Isni kpu be, be whnú ọsno,
 ivu rinya nyigbu be okwnukokwnu.”

Oznohia ele buo ele Ju

¹¹ M nesikwa, ele Izireli be dnarnu
 ma be la n'iyi sa? Oza rja rja.
 Kwnornu nu mmehie be, ele buo
 ele Ju nwehjaru oznohia, ke jeeme
 ele Izireli nwe anya-kwu. ¹² O buru
 nu mmehie be mernu kpakara owa
 nwe ngozi, be dnarnu mboni ma ele
 buo ele Ju nwehia ngozi, kpakara owa
 jeenwe agida ngozi nga be jeekweru
 nu Karaisi.

¹³ M nookwunu anu oka kitna ele
 buo ele Ju. Hne me bu nye izi ele
 buo ele Ju, m jeeji ernu m kpa nganga.

¹⁴ Nyele ma, m nwernu rikne mee ele
 eli m nwe anya-kwu, ma m nwernu m
 rikne znohia agwna be. ¹⁵ Kwnornu
 nu nga Chiokike ghasaru be, kpakara
 owa nu Chiokike mernu udno. Kini
 jeeme nga Chiokike jookwubnanya
 be? O jobu nu ele nwurnu onwu jaazi
 budnu. ¹⁶ O buru nu mpekele bredi
 mbom be nyernu Chiokike zi nsọ,
 kpakara ke gwnarnu zi nsọ. O buru
 nu egwnugwnu isisi zi nsọ, kpakara
 nkala a zi masi nsọ. ¹⁷ O buru nu be
 o gbukwahalaru agwna nkala olivu,
 be gweru anu bu nkala olivu ohia
 nyakwnusi a, anu neeri nhne oma ke
 hi n'isisi olivu wam. ¹⁸ Anu menu
 nkala wam oknomokno, chenwanya
 nu o buo anu vu egwnugwnu, kovu
 egwnugwnu vugwu anu. ¹⁹ Kovu kwu
 kpa, “Be gbukwahalaru nkala isisi
 gweru ai nyakwnusi.” ²⁰ Owe! Be
 gbukwahalaru be kwnornu nu be
 kwé ekwe, kovu, anu gwuzo kwnornu
 nu anu tukwasiri ovu. Anu vúlizo
 ehni anu olu, tnuma, anu tu og-
 wnu. ²¹ Kwnornu nu o buru nu
 Chiokike gharula o ta nkala isisi olivu

ke ruhjaru awnwhnu, o jaagharu o ta
 anu awnwhnu.

²² Le mkpoma oma nu nhne rikne
 ke Chiokike, nu o mesiri ele dnarnu
 adna rikne, kovu o donu anu obi-
 rizi, o buru nu anu jaadazigidne nu
 mkpoma oma a. O buru nu anu
 jaadazigidne nu mkpoma a, o joogbuk-
 wahala anu. ²³ O buru nu ele Ju
 jeehi n'okwe ekwe be whuya, Chiokike
 jaanyakwnusi be berere, kwnornu
 nu Chiokike nwernu rikne o nyak-
 wnusi be. ²⁴ Anu bu nkala isisi olivu
 ohia, ke Chiokike nyakwnusiri n'ehni
 isisi olivu be znurnu oznu, lele kpa o
 kwésile. O buru nu Chiokike mernu
 kpa, anu mahia nu o nwernu rikne
 nyakwnuhnasi nkala isisi olivu be
 znurnu oznu n'ehni isisi olivu kam be
 zi.

Obirizi Chiokike zinu kpakara badnu

²⁵ Rumu nda m, o nwernu nhne
 omimi me noopio anu mahia, ma anu
 gharu eche nu anu bu ele ako n'anya
 anu. Nhne omimi kam bu nu risi
 rikne rumu Izireli jaazi okwnukokwnu.
 Kovu o jaazi tem onu ogwnugwnu ele
 buo ele Ju ele jaavakwnusi Chiokike
 zute. ²⁶ Kpam masi, be joznohia
 kpakara ele Izireli, lele kpa be gbaru
 a n'okwukwo nsọ,

“Nye Oznohia jeehi nu Zayoni va,
 o joovume kpakara mmehie
 rumu Jekopu.

²⁷ Me nu be jaagba njo-ehni,
 nga me vumernu mmehie be.”

²⁸ Ele Ju bu ele irno izi oma. Ka
 bu mbarna ke anu ele buo ele
 Ju. Kovu be bu ele o hohiaru, whnu
 be n'anya kwnornu ele nda be
 oknani. ²⁹ Chiokike za naagbanwo
 echiche a n'ehni ele o hohiaru, gozi
 masi. ³⁰ Hne anu ele buo ele Ju zi,
 anu bnoge Chiokike nsni nu mbom,
 kovu kitna, anu nwernu obirizi
 Chiokike kwnornu ele Ju ele bnoge
 nsni. ³¹ Kpam masi, anu nwehjaru
 obirizi Chiokike mernu ele Ju bnoge
 Chiokike nsni ma be nwehia masi
 obirizi Chiokike. ³² Kwnornu nu
 Chiokike mernu kpakara ele badnu

buru ele risi rikne ma be nwehia obirizi a.

Oznarni zĩnu Chiokike

³³ A! Le kpa ẹkwu nu akoniche nu nhne omuma Chiokike hna omimi.

Kpa a nwée rikne nyosna a echiche a, badnu nwée rikne piohali apna a.

³⁴ “Nyele magwu mkpoma Nyenwe aĩ?”

Nyele nwernu rikne zni a ezni?”

³⁵ “Nyele nyeleru Chiokike nhne, ma Chiokike kwu a ogwo?”

³⁶ Ya keru kpakara nhne, kpakara nhne ke zi bu ke a, ya nwe kpakara nhne.

Oznarni zĩnu a okwnukokwu. Amim.

12

Budnu nye ẹrnu Chiokike

¹ Rumu nda m, kam kpayarũ, m ji m obirizi Chiokike naariasno anũ, anũ gweru ẹhni anũ yisi n'aka Chiokike lele ariohna zi budnu, zi nsọ, ke nọoso Chiokike n'onu, bu ke anũ kwannũ Chiokike n'ezĩ. ² Anũ nuko lele ele owa ka, kovu Chiokike gbanwo echiche anũ ma o ziri ikne ikne, ma anũ mahia nhne bu echiche Chiokike, echiche oma a, ke nọoso a n'onu, ke zuru ozu. ³ Kwnornu nu oru Chiokike nyernu m, me kanũ anũ, o za nye vulizo ẹhni a olu n'oriri a karũ kpa o kwesiri, kovu anya dno anũ nu risi n'okpe ẹhni anũ ikpe. Anũ gweru okwnata ovu Chiokike tusinnu anũ kpe ẹhni anũ ikpe. ⁴ Lele kpa a nwernu agida nhne ke zi ẹhni, ke obula nwernu ẹrnu ke a. ⁵ Kpam masi, o bu n'ezĩ nu a zi agida, a bu otu nu rime Karaĩsi, be knekotaru aĩ n'otu lele nhne zi odo nu odo n'otu anọ-ẹhni. ⁶ Nye obula nwernu nkesi ke a lele kpa oru Chiokike nyernu a. O buru nu nkesi otu badnu bu whnu owhnurninya, nye wam gweru otukwasi ovu mee a. ⁷ O buru nu nkesi a bu o zne izi, o zne a, o buru o zni nhne, o zni nhne. ⁸ O buru o gba ele badnu inwe, o mee kpam. Nye nekesi ele berere nhne, o mee a nu mkpoma oma, nye noodu ele badnu, o rnusi ẹrnu a rikne. Nye

nodo obirizi, o gweru mkpoma oma mee a.

Iznizni gbasiru

Owhnun'anya

⁹ Owhnun'anya kwesiri o zi snam. Anũ sno nhne ojo irno, anũ knekwaru nhne oma aka rikne. ¹⁰ Anũ gweru owhnun'anya rumu nda whnu ibne anũ n'anya nu rime Karaĩsi, anũ sobisinu ibne anũ karũ ẹhni anũ. ¹¹ Anũ buo ele ime mgwu, anũ rnusi ẹrnu rikne, anũ gweru mkpoma zi snam neeznenu Nyenwe aĩ izi. ¹² Anũ nwudna n'olile anya, anũ snuta mkpoma nu rime okpagbu, neekpe okpukpe kpakara ige. ¹³ Anũ nu ele nwée nhne kerita ẹkwu anũ, anũ lekota ele izne.

¹⁴ Anũ nogozi ele naakpagbu anũ, anũ nogozi, anũ vuko be onu. ¹⁵ Anũ snornu ele nonwudna onwudna, nwudnahoru, anũ snornu ele naagba mkpe, gba mkpe. ¹⁶ Nhne gbasiri ele berere metu anũ nu mkpoma. Anũ buko ele oknomokno, anũ snornu ele ovu duru eli meko nhne. Anũ buo ele ako n'anya anũ.

¹⁷ Anũ jiko nhne ojo kwu nye mernu anũ nhne ojo ogwo. Anũ mee nhne buru oma n'anya ele badnu. ¹⁸ Anũ nu kpakara ele badnu ziri n'udno, o buru nu o kwe omume, kpa anũ nwernu rikne. ¹⁹ Ele me whnurnu n'anya, anũ megwnarnũ, kovu gharũ onuma Chiokike rnu ẹrnu a, kwnornu nu okwukwo nsọ kwuru, nu Nyenwe aĩ kwuru, “Mawa nwe mmegwnahia, m jeemegwnarnũ.”

²⁰ Kovu lele nhne okwukwo nsọ kwuru,

“O buru nu wiri nogwnu nye irno i, nyee a wiri,
o buru nu akpĩri nookpo a bekwnu,
kwute a mini, o nwornu,
kpam, i naaghakwasĩ esekere bekwnu
n'olu risi a.”

²¹ Anũ kwé nhne ojo megbu anũ, kovu anũ gweru nhne oma megbu nhne ojo.

13

Mkpururu ele ochichi

¹ Nye ọbula ị́ta ẹ́hni a nù mkpururu ọ́chichi, kwnornu nù ọ́ zá ele nẹ́chi ọ́chichi ke Chiokike ị́tala, Chiokike ị́taru kpakara ele nẹ́chi ọ́chichi. ² Nye ọ́bula ke neemegidne ọ́chichi neemegidne nhne Chiokike ị́taru, nye mernu kpam jeegweyanù ẹ́hni a ikpe. ³ Ele neeme nhne ọ́ma źa nọ́tu ogwnu ele ọ́chichi, kọ́vu ele neeme nhne ọ́jọ́tu ogwnu. I pioru ogwnu ele nẹ́chi ẹ́chi gharù ọ́ tù ị́? Mee nhne ị́buru ọ́ma, be jaaznarni ị́. ⁴ Kwnornu nù ọ́ bú nnwọ́ izi Chiokike neeme nhne ọ́ma. Kọ́vu ọ́ ị́buru nù ị́ mee nhne ọ́jọ́, ogwnu a tù ị́, kwnornu nù o vùle ama-ogwnu a etekne. Ọ́ bú nnwọ́ izi Chiokike, neemegwnahianu a ovu owe ẹ́hni a n'ẹ́hni ele neeme nhne ọ́jọ́. ⁵ Kam kpayarù, i jooono nsni ele ọ́chichi, ọ́ búo kwnornu nù ovu owe ẹ́hni Chiokike kpọ́i, kọ́vu kwnornu nù mkpọ́ma ị́. ⁶ Ke bú anù jọ́otu ntù-ẹ́li, kwnornu nù ele ọ́chichi bú rụ́mu izi Chiokike nọ́onu ẹ́rnu źinu be, ele ji kpakara ige be nẹ́chi ọ́chichi. ⁷ Anù kwù ọ́gwo anù ji be, tù ntù-ẹ́li ọ́ ị́buru anù ji ọ́gwo ntù-ẹ́li, tù ntù ahia ọ́ ị́buru nù anù ji ọ́gwo ntù ahia, sọ́ nye kwesiri anya, bisinu nye kwesiri.

Whnù ibne anù n'anya

⁸ Anù jí nye ọ́bula ọ́gwo, kọ́vu anù whnùrita ẹ́hni anù n'anya. Nye ọ́bula ke nọ́owhnu badnù ibne a n'anya mezuru Iwu. ⁹ Iwu wam, “I mékọ́ ọ́yi, i gbúkọ́ badnù, i znúkọ́ buznu, i nwékọ́ ọ́who-anya.” Ka nù kpakara iwu berere jikọ́gwu aka n'otu iwu ka, “Whnù nye agbatibi i n'anya lele ẹ́hni ị́.” ¹⁰ Nye ọ́bula ke whnùru nye agbatibi a n'anya jéeme a nhne ọ́jọ́. Ọ́whnù n'anya bú o mezu kpakara Iwu.

¹¹ Anù mee kpa, anù magwù nhne ige ka bú. Ka bú ige anù jeetnanya n'anyarna, kwnornu nù ọ́znohia aị́ zị́ ndundu kị́tna karù nga a kweru nù mbọ́m. ¹² Chi jiminem, chi ọ́bubo zị́ masị́ ndundu, a gharù ẹ́rnu ọ́chichiri, woru mgwna ọ́gwnu ke iwhne. ¹³ Ngwa ma a kpa agwa lele ele zị́ n'iwhne ke ọ́bochi, ọ́ búo ele okne iriri nù ele ẹ́ra manya naagba,

ọ́ búo nù nhne rune nù nhne tù iwhnerne, ọ́ búo ọ́lu ọ́gwnu, nù anya-kwu. ¹⁴ Kọ́vu anù woru Nyenwe aị́ Jizọ́si Karaị́si lele iwo, anù nyéé anọ́-ẹ́hni anù oghere o mee nhne ọ́jọ́ ke nọ́ogwnu a.

14

Anù kpé rụ́mu nda anù ikpe

¹ Anù kwubnanya nye źa rikne nù ọ́kwnata ovu, kọ́vu anù nù a dọ́gbuta kwnornu nhne o kweru. ² Ọ́kwnata ovu otu badnù kweru a, o ri kpakara nhne, kọ́vu nye berere, ọ́kwnata ovu a źa rikne, neeri ọ́kwukwo ọ́hia kpọ́i. ³ Nye ke neeri kpakara nhne lédna nye źa neeri anya, nye źa neeri kpakara nhne kpé nye neeri kpakara nhne ikpe kwnornu nù Chiokike nakweruru a. ⁴ Ị́ bú nyele ke neekpe ọ́hi nye berere ikpe? Ọ́ bú nyenwe a jaakaa ma ọ́ mekwahiaru mọ́bu o mékwahiala. O jeemekwahia, kwnornu nù Nyenwe aị́ jeeme a o gwuzoru kwem.

⁵ Otu badnù kanù otu ọ́bochi zị́ mkpa k'agida n'esilawuru ọ́bochi berere, nye berere jaakaa nù kpakara ọ́bochi bú otu. Echiche nye ọ́bula ji a rụ́who. ⁶ Nye karù nù otu ọ́bochi zị́ mkpa k'agida neeme a nọ́sobisinu Nyenwe aị́, nye neeri nhne ọ́bula nọ́sobisinu Nyenwe aị́, kwnornu nù ọ́ nọ́otonu Chiokike mmamma nù wiri wam. Nye źa neeri agwna nhne nọ́sobisinu Nyenwe aị́, nọ́otonu Chiokike mmamma. ⁷ Ọ́ źa nye źinu ẹ́hni a búdnù kpọ́i, ọ́ źa nye nọ́onwunu ẹ́hni a ẹ́nwu. ⁸ Ọ́ ị́buru nù a zị́ búdnù, a źinu Nyenwe aị́ búdnù, a nwùrnu ẹ́nwu, a nwùnu Nyenwe aị́, ma a zị́ búdnù ma a nwùrnu ọ́nwu, a bú ke Nyenwe aị́.

⁹ Kwnornu nù Karaị́si nwùrnu, hi n'ẹ́nwu lizọ́ ma ọ́ ị́buru Nyenwe ele zị́ búdnù nù ele nwùrnu ọ́nwu. ¹⁰ Jị́wa, i kwno kị́ni neekpe nnwọ́ nda ị́ ikpe? I kwno kị́ni neeledna nnwọ́ nda ị́ anya? Kpakara aị́ joogwuzo nù ruwhnu ngadna ikpe Chiokike. ¹¹ Lele kpa be gbarù a n'ọ́kwukwo nsọ́,

“Nyenwe aị kwuru kpa, ‘Kpa me zị
bụdnu
kpakara mpnerne ọchi joogbunu
m n'eli,
kpakara riro jookwupiya nụ
mawa bụ Chiokike.’ ”

¹² Kpakara aị n'otu n'otu jaakahia
nhne a mernu nụ ruwhnu Chiokike.

¹³ A gharu o kpe ẹhni aị ikpe,
tnunuma, i bita nhne jookpo nnwo
nda i ọchi, mọbu nhne jeeme o dna.

¹⁴ M magwu m nụ hite nụ mmekorita
ke me nụ Nyenwe aị Jizosi, o za
nhne ke zila richna, o buru nụ badnu
kaa nụ otu wiri zila richna, o zila
richna hne o zị. ¹⁵ O buru nụ nhne i
riri jeemekasi nnwo nda i ẹhni, i za
neezne izne n'owhnun'anya. I kweko
nhne i riri lulu nye Karaịsi kwnornu
nwu ẹnwu. ¹⁶ I kweko be kaa nụ
nhne oma i bu nhne ojo. ¹⁷ Kwnornu
nụ eli-eze Chiokike buo nhne oriri
nụ onwunwo, kovu o bu ome mma,
udno nụ snarnima nụ rime Enine
Nsọ. ¹⁸ Kwnornu nụ nye neeznenu
Karaịsi izi kpa neeme nhne nooso
Chiokike n'onu ma nụ ruwhnu ele
badnu. ¹⁹ Ngwa ma a neeme nhne
jeegweya udno, nụ ke joowuli aị olu
lele oro. ²⁰ I kwno wiri lulu ẹnu aka
Chiokike. Kpakara wiri zị richna, kovu
o buo oma o ri nhne jeeme badnu dna.
²¹ O buru oma i gharu o ri wiri, mọbu
nwọ manya, mọbu mee nhne obula ke
jeeme nnwo nda i dna.

²² Kpakara nhne i kweru nụ rime
nhne ele ka, dazinum ji nụ Chiokike.
Nye ikpe mage nụ nhne o kweru
bu nye owa oma. ²³ Kovu o buru
nụ mkpoma badnu marnu a ikpe nụ
nhne o riri, Chiokike jaama a ikpe
ma o ri a, kwnornu nụ o kwnatala
mkpoma nụ nhne o neeme. Nhne
obula ke hige n'okwnata mkpoma bu
mmehie.

15

*Mee nhne joso ele berere
n'onu*

¹ Aị ele zị rikne nụ okwnata mkpoma
kwesiri o vuru ekperi ele za rikne. O
buo neeme nhne nooso aị n'onu. ² Nye

obula menu badnu ibne a nhne buru
oma, ke joso a n'onu, ma o wulizo a
olu lele oro. ³ Kwnornu nụ Karaịsi
mene nhne joso ẹhni a n'onu, lele
kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, “Nhne
iwhnerne ele naakpasị i iwhnerne
dnakwasiri m.” ⁴ Kpakara nhne be
gbaru n'okwukwo nsọ n'obochi wheru
ewhe zinu aị, neezni aị nhne, ma a
nwernu olile anya hite n'ndidi nụ
ogba inwe ke okwukwo nsọ nyernu aị.

⁵ Chiokike ke neenye ndidi nụ ogba
inwe mee anu nwernu enine oziri
n'otu kpa anu noosno Karaịsi Jizosi,
⁶ ma kpakara anu n'otu jeegweru otu
onu znarni Chiokike nụ Nda Nyenwe
aị Jizosi Karaịsi.

⁷ Anu kwubnanya ibne anu lele
kpa Karaịsi kwubnanyarnu anu ma
anu znarni Chiokike. ⁸ M naakanu
nụ Karaịsi ghoru nnwo izi ele Ju ma
o gesi ezi oka Chiokike, mezu mk-
wna o kweru nda be oknani, ⁹ ma ele
buo ele Ju nyee Chiokike igwugwu
kwnornu obirizi a, lele kpa be gbaru
a n'okwukwo nsọ,

“Ka bu nhne me kwno znarni i
n'esilawuru ele buo ele Ju,
m jogwnunu rewhna i eri.”

¹⁰ O kaa, berere,

“Anu snornu rumu Chiokike nwudna,
anu ele buo ele Ju.”

¹¹ O kaa, berere,

“Anu ja Nyenwe aị, kpakara ele buo
ele Ju,
kpakara ele badnu gwnunu a eri
oznarni.”

¹² Berere kwno, Azaya karu,

“Otu Badnu jeehi n'ebnurnu Jesi va,
o jeelizo chi kpakara mbam,
ele buo ele Ju jeelekwasị a anya.”

¹³ Kitna, Chiokike ke olile anya
gweru ovu oso nụ udno mejite
okwnata mkpoma anu nụ rime a, ma
olile anya anu nooso oso hite nụ
rikne Enine Nsọ.

Polu nye izi ele buo ele Ju

¹⁴ Rumu nda m, m magwu m nụ
nhne oma zị nụ mkpoma anu. Anu
magwu kpakara nhne ka nkari nkari,
ke jeeme anu nwernu rikne neezni-
taru ẹhni anu nhne. ¹⁵ M ji m

anya siri rikne gbanu anu okwukwo, ma anu chenwanya agwna nhne, kwnornu nu oru Chiokike nyernu m. ¹⁶ Chiokike mernu m nye izi Karaisi Jizosi, nye nonunu ele buo ele Ju ernu, nye naakwa ariohna, nokpo okwo izi oma Chiokike, ma ele buo ele Ju buru nhne ariohna Chiokike jeegweru, ke Enine Nso bitaru nso.

¹⁷ Kam kpayaru, m ji m ernu m naanya risi nu rime Karaisi Jizosi nhne gbasiri Chiokike. ¹⁸ M jokwu nhne berere karu nhne Karaisi mernu hite n'aka m, o duru ele buo ele Ju be buru ele noobnonu Chiokike nsi hite n'ikwu-onu m nu ernu m. ¹⁹ Hite nu rikne nhne ogba akebne nu ernu ndu-ehni ke Enine Chiokike hite nu Jeruselem du Ilirikom, m nokpo okwo izi oma gbasiri Karaisi n'apna zuru ozu.

²⁰ O buo nhne zi nu mkpoma m o zni izi oma hne be nuna nhne gbasiri Karaisi, ma m gharu m o wu oro n'olu ntu-eli oro nye berere. ²¹ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nso,

“Ele be kannu be nhne gbasiri a jowhnurnu,
ele nuna nhne gbasiri a joghohia.”

²² Kam kpayaru, be kwéle me vakwnusi anu.

Polu marnu mmuma o zne Rom

²³ Kovu kitna, o za nhne me jorunu nu kpakara eli ka, o nogwnu m o whnu anu anya agida awha ka. ²⁴ M jeeme kpa kitna, m jowhnu anu kpa me neezne Sipeni. Anu jeeyinu m aka n'izne m, ma me nu anu dazikwole ige mati. ²⁵ Kovu kitna, m neezne Jeruselem kwnornu ele ke Chiokike zi pi. ²⁶ Kwnornu nu o masiri ogbako Chiokike ke zi nu Masionia nu Akaya o gweya nhne be jeekesi ele mboni zi n'esilawuru rumu Chiokike ke zi nu Jeruselem. ²⁷ O masiri be o yinu be aka, kovu ezi oka zi a buo ka, o buo ernu zinu be o yinu ele mboni wam aka, kwnornu nu ele Ju nu ele buo ele Ju neekerita ngozi ke enine, ele buo ele Ju kwesiri o

kesi ele Ju ngozi ke ekwnu be. ²⁸ Nga me rukuparu ernu ka, nyega be nhne be tuhiaru, m jowhnu anu nga me neezne Sipeni. ²⁹ M magwu m nu nga me jaava, m jeeji agida ngozi Karaisi va.

³⁰ M naariasno anu, rumu nda m, hite nu Nyenwe ai Jizosi Karaisi nu owhnun'anya ke Enine Nso, anu snornu m kpesi okpukpe rikne nu ruwhnu Chiokike kwnornu nhne me nownu. ³¹ Anu kpe okpukpe ma be dohia m n'aka ele kwé ekwe zi nu Judiya, ma ele Chiokike zi nu Jeruselem nabnarnu ernu m n'esilawuru be, ³² ma hite n'echiche Chiokike, m jeeji snarnima vakwnusi anu, ma me nu anu dazirikota nu mkpoma oma. ³³ Chiokike ke udno dazinu kpakara anu. Amim.

16

Obekwu ikwu Polu

¹ M neegesi anu nwene ai rinya Febi, ke nonunu ogbako Chiokike ke zi nu Kenkiria ernu. ² Anu bikno nabnanya a nu rewhna Nyenwe ai lele kpa rumu Chiokike kwesiri, anu yisinu a aka nu nhne obula zi mkpa, kwnornu nu o buo nye ovu oma neeyinu agida ele berere aka ma me masi.

³ Anu bekwu Prisila nu Akwila, ele ernu ibne m, ele me nu be sno nonunu Karaisi Jizosi ernu. ⁴ Be gweru budnu be bita nu nhne oze budnu nu risi m, m notnu be mmamma, o buo me nu nsunu m kpai, kovu kpakara ogbako Chiokike zi n'eli ele buo ele Ju notu masinu be mmamma. ⁵ Anu bekwu ogbako Chiokike zi n'oro be. Anu bekwu enyi m me whurnu n'anya Epenetusi, nye mbom ke hi n'Esia kweru nu Karaisi.

⁶ Anu bekwu Meri nye runu anu agida ernu.

⁷ Anu bekwu Andronikusi nu Juniasa, ele Ju ibne m me nu be zi n'ikelu, be buo ele badnu marnu nkari nkari n'esilawuru ele izi, be beru m osno mahia Karaisi.

⁸ Anu bekwu Ampilatusi, nye me whurnu n'anya nu rime Nyenwe ai.

⁹ Anụ bekwu Uribanusi nye ẹrnu ibne aị n'ẹrnu Karaịsi, nụ Sitakisi enyi ọma m.

¹⁰ Anụ bekwu Apelesi nye be kparụ iru, o whe nụ Karaịsi.

Anụ bekwu ezi-nụ-oro Arịsitobulosi.

¹¹ Anụ bekwu Erodioni nye Ju ibne m. Anụ bekwu ele ezi-nụ-oro Nakisosi, ele zị nụ rime Nyenwe aị.

¹² Anụ bekwu Terifena nụ Terifosa ele ẹrnu nụ rime Nyenwe aị, nụ nye me whnurnu n'anya bụ Pesisị nye ẹrnu nụ rime Nyenwe aị.

¹³ Anụ bekwu Rufosi, nye ẹrnu Nyenwe aị hohiaru. Anụ bekwu nne a, nye bụ masị nne m.

¹⁴ Anụ bekwu Asikiritosi, Filegoni, Hemisi, Patirobasi, Hemasi nụ kpakara rụmu nda anụ nụ be zị.

¹⁵ Anụ bekwu Filologosi nụ Julja, nụ Nerusi nụ nwene a rinya, nụ Olimpasi nụ kpakara rụmu Chiokike be nụ be zị. ¹⁶ Anụ gweru obekwu ikwu nsọ ke rụmu nda bekwurita ẹhni anụ. Kpakara ọgbako Chiokike neebekwu anụ.

Ezni ipne-aznụ Pọlu

¹⁷ Rụmu nda m, anụ bikno, anya du anụ ẹli gbasiri ele neegweya okewa nụ naakpahie ọkwnata ovu ele badnụ anya, ele neezni nhne ke neemegidne iznizni anụ nahiaru. Anụ neeze be. ¹⁸ Kwnornu nụ ele nụ kpam zá nọornunu Karaịsi ẹrnu, kọvu rụwho be. Hite n'ọnu biri biri be nụ ọka sọ n'ọnu, be nooduwu ele zị snam nụ mkpoma. ¹⁹ Kpakara ọhna nurnu obno nsni anụ, ke mernu mkpoma sọ m n'ọnu k'agida kwnornu anụ. Kọvu m pioru m anụ bụru ele nwernu akoniche hne nhne ọma zị, ele ikpe mána hne nhne ojo zị.

²⁰ N'ige matị Chiokike ke udno jọozogbu Ekwensu nụ mkpururu ọchi anụ. Oru ke Nyenwe aị Jizosi dazinu anụ.

²¹ Timoti nye ẹrnu ibne m neebekwu anụ, ya nụ Lusosi, nụ Jasoni nụ Sọsipata ele Ju ibne m.

²² Mawa, Tetiosi, nye gbarụ ọkwukwo ka neebekwu anụ nụ rime Nyenwe aị.

²³ Gayosi nye me zị n'oro a, nye ọgbako Chiokike zị n'oro a, neebekwu anụ. Ọchi-ịwai ọhna bụ Erasitosi nụ nwene aị rukna Kwatusi neebekwu anụ. [²⁴ Oru ke Nyenwe aị Jizosi Karaịsi dazinu kpakara anụ. Amim.]

²⁵ Ọznarni zinu Chiokike nye nwernu rikne mee anụ gwuzoru lele kpa izi ọma me neezni kwuru, nụ ọkpo okwo Jizosi Karaịsi, lele kpa okpume nhne gwnarnu agwna ke zị omimi ogologo ige wheru ewhe. ²⁶ Kọvu be kpumernu a hite nụ nhne ele ọwhnurninya gbarụ n'ọkwukwo hite n'iwu Chiokike zị ọkwnukokwnu. O mernu kpakara mbam mahia, ma be kweru bnonu a nsni. ²⁷ Ọznarni zinu Chiokike nye nụ nsnu a bụ nye akọ hite nụ Jizosi Karaịsi ọkwnukokwnu. Amim.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Polu gbaznenu
Ele Kọrinti
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Okwukwo izi Polu gbaznenu ele Kọrinti ke mbom neelebna anya nū būdnu nū okwnata mkpoma ke nye Karaịsi. O nookwu oka gbasiri mkpa ke zị nū ogbako Chiokike ke zị nū Kọrinti ke Polu miteru. Nū ige wam, Kọrinti bụ ẹli-ọhna ke zị mkpa n'ẹli Girisi, ke bụ risi ọchichi ẹli Rom n'odoru-ẹli wam. Ele ẹli ka bụ ele be marnū rẹwhna be n'ahia, ele mkpako, nū ele agwa ojo, ele nookponu chi zị ichne ichne risi ẹli.

Polu nookwu gbasiri okewa nū agwa ojo ke zị nū rime ogbako Chiokike pji. O kwuru nhne gbasiri būdnu ogbako Chiokike nū okpukpe, olizọ n'ẹnwu, ọlulu nzi nū nnwerne. O kwuru nū Izi Oma nwernu ọsisa kpakara ajiji ele ka.

Nū risi 13, Polu gesiri nū ọwhnun'anya bụ ngozi ke kakwo mma Chiokike nyernu ele badnū.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Opanizo (1:1-9)

Okewa nū rime ogbako (1:10--4:21)

Agwa oma nū būdnu ezi-nū-oro (5:1--7:40)

Ele Karaịsi nū ele naakwa rẹnwu (8:1--11:1)

Būdnu ogbako nū okpukpe Chiokike (11:2--14:40)

Olizọ n'ẹnwu Karaịsi nū ke ele kweru ekwe (15:1-58)

Nkesi ele Karaịsi nye ele zị nū Judiya (16:1-4)

Mmuma Polu nū okwukwo (16:5-24)

¹ Mawa, Polu, nye Chiokike sukwuru hite n'echiche ma ọ bụru nye izi Karaịsi Jizọsi nū nnwọ nda aị Sositenisi, ² naagbaznenu anū, ogbako Chiokike ke zị nū Kọrinti okwukwo. Anū bụ ele Chiokike sukwuru ma anū be bụru ele ke a zị nsọ nū Karaịsi

Jizọsi, anū nū kpakara ele zị nū hne ọbula be nookpokwu rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, Nyenwe be nū Nyenwe aị.

³ Oru nū udno ke Chiokike Nda aị nū Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anū.

Otu mmamma

⁴ M nootunu Chiokike m mmamma ige ọbula nū risi anū, o nyernu anū oru hite nū Karaịsi Jizọsi. ⁵ O mernu anū ba aba nū rime Karaịsi nū kpakara nhne, ma nū ikwu-ọnu nū nhne omuma anū. ⁶ Izi gbasiri Karaịsi gwuzosiri rikne nū rime anū. ⁷ Kam kpayarū, ọ zá nkesi ke enine kọgwu anū kpa anū neese ige be jookpume Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁸ O jeeme anū gwuzoru kwem dū ọsoto, ma anū bụru ele nwée ọru n'ọbochi Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁹ Chiokike, nye sukwuru anū ma anū nū Nnwọ a Jizọsi Karaịsi Nyenwe aị nwekọta nhne, bụ nye kwesiri okwnata ovu.

Okewa nū rime

ogbako Chiokike

¹⁰ Rumu nda m, m ji m rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi naariasno anū, anū bikno, anū kwekọrita n'otu nhne anū nookwu, okewa zoma n'esilawuru anū. Anū ziri n'otu n'echiche ma nū nhne anū neeme.

¹¹ Rumu nda m, agwna ele hi n'ezinū-oro Kilo kannū m kpa o dnornu m anya, nū okno oka zị n'esilawuru anū. ¹² Ka bụ nhne me naakaa, otu badnū naakaa, “M bụ m ke Polu,” nye berere kaa, “M bụ m ke Apọlosi,” nye berere kwno kaa, “M bụ m ke Pita,” nye berere masi kaa, “M bụ m ke Karaịsi.”

¹³ Be kewarū Karaịsi sa? Be kpogidnernu Polu n'olu ogba kwnornu anū? Be wuru anū mini nū rẹwhna Polu sa? ¹⁴ M nootunu Chiokike mmamma nū ọ zá nye me wuru mini

kwekọlam Kirisiposi nū Gayosi. ¹⁵ O zá nye jaakaa si nū me wuru a mini nū rẹwhna m. ¹⁶ (Owe, m wuru m ezi-nū-oro Stefanasi mini, be gweme kpam, m máam ma m wuru m nye berere mini.) ¹⁷ Karaịsi ziyage m me

wu mini, kovu o zni izi oma. O buo hite n'ikwu-onu ke akoniche badnu, o zi enwu Karaishi n'olu ogba buru nhne etekne.

Karaishi bu akoniche nu iknernema Chiokike

¹⁸ Kwnornu nu izi gbasiri ogba bu nhne etekne hne ele nonwu onwu zi, kovu hne ele be nonnohia zi, o bu iknernema Chiokike. ¹⁹ Be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, “M joolulu akoniche ke ele akọ, tuwhu oghohia ke ele marnu nhne.”

²⁰ Ndaa hne nye akọ zi? Ndaa hne nye okne okwukwo zi? Ndaa hne nye agirigo ke owa ka zi? Chiokike mernu akoniche ke owa buru nhne iwhnirniwhno. ²¹ Kwnornu nu hite n'akoniche Chiokike o kwéle owa mahia nye o bu hite n'akoniche ke owa. O sọru Chiokike n'onu o hite n'iwhnirniwhno ke okpo okwo izi oma znohia ele kweru ekwe. ²² Ele Ju noopio nhne elekema, ele Giriki noopio akoniche. ²³ Kovu a nokpo okwo nu be kpojidnenu Karaishi n'olu ogba, ke bunu ele Ju rugwu okpobi ochi, hne ele buo ele Ju zi, o bu nhne iwhnirniwhno. ²⁴ Kovu hne ele Chiokike sukwuru zi, ele Ju ma ele buo ele Ju, Karaishi bu iknernema Chiokike nu akoniche Chiokike. ²⁵ Kwnornu nu iwhnirniwhno Chiokike kakwo akoniche ke badnu, rikne ogwugwu Chiokike kakwo iknernema ke badnu.

²⁶ Rumu nda m, anu chenwanya nhne anu bu su Chiokike sukwuru anu. Agida anu bu ele owa karu nu be nwée akoniche, agida anu bu ele owa máa, agida anu bu ele híge ezinuro eze whuya. ²⁷ Kovu Chiokike hohiaru nhne iwhnirniwhno ke owa ma iwhnerne tu ele akọ. Chiokike hohiaru nhne ele owa karu nu o zila rikne ma iwhnerne tu ele zi rikne. ²⁸ Chiokike hohiaru nhne ele owa lednarnu anya nu nhne zá nhne o bu, mee nhne ke be kwuru nhne buru nhne etekne. ²⁹ O mernu ka ma badnu obula gharu o mee oknomokno nu ruwhnu Chiokike. ³⁰ Chiokike

mernu anu nu Karaishi Jizosi buru otu, nye burunu ai akoniche nu rime Chiokike. Ya bu ome mma ai nu ozi nsọ ai nu ogbahia ai. ³¹ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, “Nye obula ke jeeme oknomokno, o mee oknomokno nu nhne Nyenwe ai rnuru.”

2

Izi oma gbasiri Karaishi nu ogba a

¹ Rumu nda m, nga me vakwnusiri anu, m jile m okne oka mobu akoniche ke badnu va kpo okwo nhne tugwaru otugwa ke Chiokike. ² Kwnornu nu m piole m o marnu nhne obula kpa me nu anu zi, kwekolam nhne gbasiri Jizosi Karaishi, nye be kpojidnenu n'ogba. ³ M ji m oza rikne nu ogwnu nu ehni oznu biri biri va. ⁴ Nhne me znirni nu izi m buo hite nu nkari oka ke akoniche ke badnu, kovu o gesi Enine nu iknernema a n'esilawuru anu, ⁵ ma anu buru ele kweru ekwe, o buo kwnornu nu akoniche ke badnu, kovu n'iknernema Chiokike.

Akoniche Chiokike

⁶ Kovu n'esilawuru ele sozuru osuzu bu hne a nookwu oka akoniche, o buo akoniche ke owa ka, mobu ke ele nechi owa ka. Ige mati, o za nhne be jobu. ⁷ A nookwu nhne gbasiri akoniche Chiokike ke tugwaru otugwa, ke Chiokike hohiaru kwnornu igwugwu ai tutu su owa panizoru. ⁸ Ele ochichi ke owa ka máa akoniche ka. Kwnornu nu o buru nu be marnu a, be bo kpojidene Nyenwe igwugwu n'olu ogba. ⁹ Kovu kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, “Anyá whnúlele, nsni núlele, o bnána n'ovu badnu ría ría, nhne Chiokike bitannu ele whnuru a n'anya.”

¹⁰ Kovu Chiokike hiri n'Enine a kpumenu ai nhne o tugwaru otugwa, kwnornu nu Enine noonyosna kpakara nhne, ma nhne miri emi ke Chiokike. ¹¹ O zá nye magwu echiche ke mkpoma badnu, o kwolem enine ke zi nu rime badnu. Kpam masi, o zá

badnu ke magwu echiche Chiokike, okwolem Enine Chiokike magwu kpakara nhne gbasiri Chiokike. ¹² A nahjage enine ke owa ka, kovu a nahjaru Enine Chiokike ziyaru ma a mahja kpakara nhne Chiokike hiri n'ovu oma a kesi aj. ¹³ Ka bu nhne a nookwu, o buo hite nu nhne ke badnu znirni aj nu akoniche ke badnu, kovu nhne Enine znirni aj. A nokokwa ezi oka ke enine hne ele nwernu Enine Chiokike zi. ¹⁴ Badnu ke nwée Enine Chiokike nwée rikne kweru nhne hi n'Enine Chiokike va, kwnornu nu be bunu a nhne iwhnirniwhno, o nwée rikne nahja be kwnornu nu Enine Chiokike nokowanu ele nwernu Enine. ¹⁵ Badnu ke nwernu Enine Chiokike neekpe kpakara nhne ikpe, kovu o za nye jeekpe a ikpe. ¹⁶ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, “Nyele magwu echiche Nyenwe aj, ma nye wam zni a ezni?” Kovu a nwernu echiche ke Karaisi.

3

Ele ernal Chiokike

¹ Rumu nda m, m nwée m rikne kwunu anu oka lele ele nwernu Enine, kovu m nookwunu anu oka lele badnu etekne, lele rumu takiri nu rime Karaisi. ² M jeeji mini-remā nooznu anu, o buo wiri siri rikne, kwnornu nu anu jēenwe rikne ri be. Tem du kitna, anu nwée rikne ri wiri siri rikne. ³ Anu zi koriri n'anọ-ehni, kwnornu nu okwno-awuwa nu okno oka zi n'esilawuru anu, ka o za neegesi nu anu zi n'anọ-ehni? Anu neeme lele badnu etekne. ⁴ Otu badnu naakaa, “M bu m ke Polu.” Nye berere kaa, “M bu m ke Apolosi.” Anu za neeme lele badnu etekne?

⁵ Nyele bu Polu? Nyele bu Apolosi? A bu ele ernal, ele anu hiri n'aka be kweru. Nye obula nornu ernal ke Nyenwe aj nyernu a. ⁶ Mawa kpasiri mkpuru, Apolosi wusi a mini. Kovu Chiokike mernu mkpuru wam so oso. ⁷ Nye wam kpasiri mkpuru nu nye wam wusiri a mini bu nhne etekne. Chiokike zi mkpa kwnornu

nu o bu ya mernu mkpuru wam so oso. ⁸ Nye wam kpasiri mkpuru nu nye wam wusiri a mini bu otu. Nye obula jaanarnu ogwo ernal a lele kpa ernal a hna. ⁹ Kwnornu nu aj nu Chiokike nornuko ernal n'otu, anu bu ekwu Chiokike. Anu bu oro Chiokike noowu.

¹⁰ Hite nu oru Chiokike nyernu m, m nornu ernal lele nye nka-owu oro. M turu m ntụ-eli oro, nye berere noowukwasị oro n'olu a. Kovu anya du nye noowu oro n'olu a eli. ¹¹ Kwnornu nu o za ntụ-eli berere badnu jeenwe rikne tu, kakwo ke Chiokike turu, ke bu Jizosi Karaisi. ¹² O buru nu badnu obula jeeji golu, mobu siliva, mobu akaworugwu zi okne onu ahja, mobu isisi, mobu ruhiara, mobu isisi ikpa wukwasị oro n'olu ntụ-eli ka, ¹³ ernal a jowhuya iwhne, kwnornu nu obochi Karaisi jookpume a. Be jeeji bekwnu kpa ernal nye obula iru, bekwnu jeegesi nhne nye obula jiri wu oro a. ¹⁴ O buru nhne badnu jiri wu oro n'olu ntụ-eli wam gwuzogidne bekwnu, o jaanahja ogwo ernal. ¹⁵ Kovu o buru nu bekwnu rne ernal a, nhne whuru a, kovu be joznohia a, kovu lele nye hi nu bekwnu whuya. ¹⁶ Anu ma nu anu bu Oro Nso Chiokike, nu Enine Chiokike wu nu rime anu? ¹⁷ O buru nye obula lulu Oro Nso Chiokike, Chiokike joolulu a. Oro Nso Chiokike zi nsọ, anu bu Oro Nso a.

¹⁸ O za nye duhie ehni a, o buru nu nye obula neechē nu o nwernu akọ nu nhne ke owa ka, o ghọ nye iwhnirniwhno ma o buru nye nwernu akoniche. ¹⁹ Kwnornu nu akoniche ke owa ka bu nhne iwhnirniwhno n'anya Chiokike. Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, “O jidnenu ele akọ n'aghigbo be.” ²⁰ Be gba kwno a n'okwukwo nsọ, kaa, “Nyenwe aj magwu echiche ele akọ nu o bu nhne etekne.” ²¹ O zi badnu ke ji nhne badnu etekne nwernu rikne mee nyaa risi. Kwnornu nu kpakara nhne bu ke anu, ²² Polu mobu Apolosi, mobu Pita, owa ka, budnu nu ernal, nhne zi kitna mobu ke zi nu ruwhnu,

kpakara be bụ ke anụ, ²³ anụ bụ ke Karaịsi, Karaịsi bụ ke Chiokike.

4

Ele izi Karaịsi

¹ Ele badnụ kwesiri ọ gwnụ aị lele ele izi Karaịsi, ele Chiokike nyernu nhne tugwaru otugwa ke ezi ọka a n'aka. ² Nhne be pioru n'aka nye neelegidne nhne ọbula bụ be whnụ a nụ ọ bụ nye kwesiri ọkwnata ovu. ³ Nhne anụ nookwu gbasiri m zá m mkpa, mọbu ikpe nye berere neekpe m, m jéekpe ẹhni m ikpe. ⁴ Ovu m zị snam, kọvu ka zá neegesi nụ m bụ m nye ikpe mána. Nyenwe aị bụ nye neekpe m ikpe. ⁵ Kam kpayarụ, anụ kpé nhne ọbula ikpe hne ige yóoduge, seru tem Nyenwe aị va, o jeeme kpakara nhne tugwaru otugwa n'ọchichiri whuya iwhe. Ọ jaakahia kpakara nhne zị n'ovu badnụ. Ige wam nye ọbula jaanahia ọznarni a n'aka Chiokike.

⁶ Rụmu nda m, m gweru m kpakara nhne ka tūsinu ẹhni m nụ ẹhni Apọlosi kwnornu anụ, ma anụ jiri aị mụhia nhne ele badnụ nookwu, “Ọ zá nye mee nhne be gbáge n'ọkwukwo.” Ọ zá nye ji otu badnụ nyaa risi megidne ibne a. ⁷ Nyele mernu i, i ziri ichne hne ele berere zị? Kini bụ nhne i nwernu ke be késige i? Ọ bụru nụ nhne i nwernu bụ nkesi, ndaa kpa i jeeji a nyaa risi lele nụ ọ búo nkesi?

⁸ Kịtna, rụwho jiharuru anụ. Anụ balam aba. Anụ gholam eze, ọ bụ n'ezi a búo ele eze. Ọ jaama mma ọ bụru nụ anụ bụ ele eze, ma a snornu anụ bụru masị eze. ⁹ M che m nụ Chiokike beteru aị ele izi aznụ, lele ele be joogbu ogbu, nhne olekiri nyee ọwa, ma hne ele enine izi nụ hne ele badnụ zị. ¹⁰ A bụ ele iwahnirniwhno kwnornu Karaịsi, kọvu anụ bụ ele nwernu akọ nụ Karaịsi. A nwée rikne, kọvu anụ nwernu rikne. Be lednarnụ aị anya, kọvu anụ nwernu igwugwu. ¹¹ Tem dụ kịtna, wiri nọogwnu aị, akpịri nọokpo aị bẹkwnu, a gba ẹto, be mejoru aị, a nwée hne a bita risi. ¹² A nọdogbu ẹhni aị n'ẹrnu, a ji aka aị

nọornu nhne a neeri. Be nọovu aị ọnu, a nọgozi, nga be kpagburu aị, a snuta ovu. ¹³ Nga be kpajaru aị, a ji ovu ọma sa ọka. A nụ lele nhne mkpomkpo ke ọwa ka, tem dụ kịtna, ele ọwa kwúge aị nhne ọbula.

¹⁴ M zá m naagba ọkwukwo ka ma iwheerne tū anụ, kọvu ma m zni m anụ ezni lele rụmu ke m me whnurnu n'anya. ¹⁵ Kwnornu nụ ọ bụru nụ anụ nwernu nri pokwu ele noodu anụ nụ rime Karaịsi, anụ nwernu otu nda. M bụ m nda anụ nụ rime Karaịsi Jizosi kwnornu nụ m gweyanụ m anụ izi ọma. ¹⁶ M naariasno anụ snornu rẹnu ọchi m. ¹⁷ Kam kpayarụ, me neeziyanu anụ Timoti. Ọ bụ nnwọ m me whnurnu n'anya ke kwesiri be kwnata a ovu nụ rime Nyenwe aị. Ọ jeechenwanyanu anụ kpa me noowu budnu m nụ rime Karaịsi Jizosi, kpa me neezni nụ rime kpakara ọgbako Chiokike ke zị nụ hne ọbula.

¹⁸ Agwna anụ bụ ele oknomokno, anụ neeche nụ m jáava lekwa anụ. ¹⁹ Ọ bụru nụ Nyenwe aị kweru, m jaava kwnusi anụ wara wara, m jaamahia nhne ele oknomokno wam jeeme. Ọ búo nhne be jookwu kpọi, ma rikne be nwernu masị. ²⁰ Kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike búo n'agida ikwu-ọnu kpọi, kọvu ikn-ernema. ²¹ Ndaa nhne anụ pioru? Me gweru mbinihini va, sụ ọ bụ ovu ọwhnun'anya nụ enine zị wọhnerne?

5

Anụ gweme nnwọ nda ke zila rịchna

¹ M nọonu nụ ome ọyi zị n'esilawuru anụ, ke zila n'esilawuru ele máa Chiokike, nụ badnụ nookwuru nnwerne nda a. ² Ndaa kpa anụ neeme oknomokno nụ kpa? Anụ kwesiri ọ kwna ẹkwna, nwe ovu ojo, anụ kwesiri ọ chihala nyerukna ke mernu nhne ka n'esilawuru anụ. ³ Ọ bụ n'ezi m zị m ikere hne anụ zị n'anọ-ẹhni, kọvu me nụ anụ zị n'enine, m marnụ m nye mernu nhne ojo ka ikpe lele nụ me nụ anụ zị. ⁴ Kpa anụ gbakoru nụ rẹwhna Nyenwe aị

Jizọsi, m joosno anụ gbakọ n'enine, rikne Nyenwe aị Jizọsi jaadazịnu aị masi. ⁵ Anụ gweru nye wam yisi n'aka Ekwensu ma o lulu anọ-ẹhni a, ma be znọhia enine a n'ọbochi Nyenwe aị.

⁶ Anụ méma oknomokno, kwnornu nụ nhne whụ brẹdi matị neeme kpakara brẹdi whụ ọwhu. ⁷ Anụ gweme mmehie ke nụ lele nhne whụ brẹdi ọknani ma anụ ziri rịchna. Nga wam, anụ jọonu lele brẹdi ikne ke nwée nhne whụ brẹdi, lele kpa anụ kwesiri. Kwnornu nụ be jiri Karaịsi Nnwọ Atnurnu Ọgawhe aị kwanụ aị arịohna. ⁸ Ngwa ma a bita Iriri ka, ọ búo hite nụ nhne whụ brẹdi ke mmehie ọknani nụ risi rikne, kọvu brẹdi ke nwée nhne whụ brẹdi nụ rime a, brẹdi ke zị rịchna ke nwernu ezi ọka nụ rime a.

⁹ M gbannụ m anụ ọkwukwo, anụ nụ ele neeme ọyi mékọta nhne. ¹⁰ M zá m nookwu gbasiri ele neeme ọyi k'owa, ele ọwho-anya nụ ele buznu nụ ele naakwa rẹnwu. Ọ búru kpam, anụ jọowhoga n'owa. ¹¹ Kọvu m naagbanụ anụ kitna, naakaa, anụ nụ nye ọbula ke kwuru ẹhni a nnwọ nda, kọvu o neeme ọyi, ke nwernu ọwho-anya, nye naakwa rẹnwu, mọbu nye naakaja badnụ, nye okne manya, mọbu nye buznu mékọta nhne. Anụ nụ nye wam dázikota ẹli ri wiri.

¹² Ọ zá m mkpa me kpe ele zị n'ederezi ikpe. Ọ búo anụ kwesiri o kpe ele zị n'esilawuru anụ ikpe? ¹³ Chiokike jeekpe ele zị n'ederezi ikpe. Lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, "Anụ chíhala badnụ ojo wam n'esilawuru anụ."

6

O kwuru badnụ zne ọro ikpe

¹ Ọ búru nụ otu badnụ nwernu nhne megidne nnwọ nda, ị ga ọla gba nnwọ nda ị ọkwukwo n'oro ikpe, ele máa Chiokike kpe be ikpe, tnunuma, o jookwuru a zne n'esilawuru rụmu Chiokike? ² Anụ máa nụ rụmu Chiokike jeekpe ọwa ikpe sa? Ọ búru

nụ anụ jeekpe ọwa ikpe, anụ nwée rikne kpe ikpe ọka matị n'esilawuru anụ? ³ Ọ bú nụ anụ máa nụ a jeekpe ele enine izi ikpe? Ọ kọ búru nhne ke búdnu ka. ⁴ Ọ búru nụ ọka dnarnụ ke gbasiri búdnu ka, kịni mernu anụ neekwe ele zị n'ederezi kpe anụ ikpe? Ele ikpe ka bú ele nwée ọso anya n'ogbako Chiokike. ⁵ Iwhnerne tị anụ. M kwere m nụ otu badnụ ke nwernu akoniche zị n'esilawuru anụ, nye jeenwe rikne kpe ikpe n'esilawuru rụmu nda. ⁶ Tnunuma, otu nnwọ nda jookwuru nnwọ nda berere zne n'oro ikpe ma ele kwé ekwe kpe be ikpe.

⁷ Anụ naagbarita ẹhni anụ ọkwukwo n'oro ikpe, ka neegesi nụ anụ dnarnụ adna. O jáaka mma nụ i bú nye be mejoru? Ọ jáaka mma nụ nhne whunahoru ị? ⁸ Tnunuma, anụ neeme ibne nhne ojo, anụ znunahoru nnwọ nda anụ nhne. ⁹ Ọ bú nụ anụ máa nụ ele ojo jéekhia ẹli-eze Chiokike? Anụ dúwhu ẹhni anụ, ele naagba ewhere, mọbu ele naakwa rẹnwu, mọbu ele neeme ọyi, ele rukna naadnanyi ele rukna ibne be, ¹⁰ mọbu ele buznu, mọbu ele ọwho-anya, mọbu ele okne manya, mọbu ele naakaja badnụ, mọbu ele nọghogbu ele badnụ jéekhia ẹli-eze Chiokike. ¹¹ Agwna anụ nụ kpam nụ mbom. Kọvu be snumarnu mmehie anụ, be gweru anụ nyewhete n'aka Chiokike. Be mernu anụ nụ Chiokike ziri n'udno hite nụ rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi nụ Enine ke Chiokike aị.

Kwasinu Chiokike igwugwu

¹² "M nwernu m rikne mee kpakara nhne." Kọvu ọ búo kpakara nhne naabna mbnarna. "M nwernu m rikne mee kpakara nhne." Kọvu m jọbu ọhi nhne ọbula. ¹³ "Wiri zinu rụwho, rụwho zị masinu wiri." Kọvu Chiokike joolulu kpakara be. Be jéji ẹhni badnụ neeme ọyi, kọvu kpenu Nyenwe aị, Nyenwe aị jeeme ẹhni badnụ nwehia nhne zị mkpa. ¹⁴ Chiokike nye mernu Nyenwe aị hi n'ẹnwu lizo, o jeeme masi anọ-ẹhni aị hi n'ẹnwu lizo hite n'iknerna a. ¹⁵ Ọ

bụ nụ anụ máa nụ ẹhni anụ bụ nhne zị n'ẹhni Karaịsi? M jeegweru nhne zị n'ẹhni Karaịsi mee be bụru nhne zị n'ẹhni nyerinya ewhere? Óza rịa rịa. ¹⁶ Ọ bụ nụ anụ máa nụ nye gweru ẹhni a yisi n'ẹhni nye ewhere, ya nụ a gholam otu anọ-ẹhni? Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru, “Be lawuru jọoburu otu anọ-ẹhni.” ¹⁷ Kọvu nye gweru ẹhni a yisi nụ Nyenwe aị, ya nụ Nyenwe aị gholam otu n'enine.

¹⁸ Anụ gbanahọru ome ọyi. Kpakara mmehie berere badnụ mernu zị n'olu ẹhni, kọvu nye neeme ọyi megidnerneru ẹhni a mmehie. ¹⁹ Ọ bụ nụ anụ máa nụ ẹhni anụ bụ Oro Nsọ ke Enine Nsọ, nye wu nụ rime anụ, ke Chiokike nyernu anụ? Anụ nwée ẹhni anụ, Chiokike nwe anụ. ²⁰ O jiri ọnu ahia gbahia anụ. Anụ gweru ẹhni anụ kwasinu Chiokike igwugwu.

7

Ajji gbasiri olulu nzi nụ nnwerne

¹ Nhne gbasiri nhne anụ gbarụ n'ọkwukwo, “Ọ bụru ọma nụ nyerukna nụ nyerinya dnányi lele nzi nụ nnwerne.” ² Kọvu kwnornu nụ agida ele neeme ọyi zị n'esilawuru anụ, ọ bụru ọma nyerukna ọbula luru nnwerne ke aka a, nụ nyerinya gbọru nzi ke aka a. ³ Nyerukna ọbula mee nhne kwesiri a lele nzi hne nnwerne a zị, nyerinya ọbula mee nhne kwesiri a lele nnwerne hne nzi a zị. ⁴ Nnwerne nwée rikne hne ẹhni a zị, kọvu nzi nwernu, kpam masị nzi nwée rikne hne ẹhni a zị, kọvu nnwerne a nwernu. ⁵ Anụ gónahoru ẹhni anụ ẹhni anụ, okwolem ma ọ bụ ige matị kpa anụ kwekọtaru, ma anụ vu ọnu nụ kpe okpukpe. Omekwo, anụ ziri n'otu berere ma Ekwensu gharu ọ rna anụ ọrnurna, kwnornu nụ anụ nwée rikne jikwaru ẹhni anụ. ⁶ Ka bụ rikne me neenye anụ, ọ bụo iwu. ⁷ N'ezi ọka, ọ jaamasị m nụ kpakara badnụ jaadazi lele me. Kọvu nye ọbula nwernu nkesi ke Chiokike

kesiri, otu nyenum kpa, nye berere nkesi berere.

⁸ Kịtna, m naakanụ ele lúge nnwerne mọbu ele gbóge nzi, mọbu ele rinya nzi be nwurnu, ọ jaaka mma anụ daziri etekne, lele kpa me daziri. ⁹ Kọvu ọ bụru nụ anụ jéenwe rikne jikwaru ẹhni anụ, anụ luru nnwerne mọbu gbọru nzi. Ọ ka mma ọ luru nnwerne mọbu gbọru nzi, tnunuma ẹhni anụ jeerne bẹkwu.

¹⁰ Ele nwernu nzi mọbu nnwerne, m neenye anụ iwu Nyenwe aị, ọ bụo ke m. Nnwerne gbákwadia nzi a nnam. ¹¹ Kọvu, o mee kpam, ọ jaadaziri etekne mọbu ọ lahna ke nzi a, nzi gbákwadia nnwerne a nnam.

¹² M naakanụ ele ke gwnarnu, ọ bụo Nyenwe aị, ọ bụru nụ nye Karaịsi ọbula nwernu nnwerne ke kwé ekwe, kọvu o kweru ya nụ a wugidne, ọ gbála a nnam. ¹³ Ọ bụru nụ nyerinya Karaịsi ọbula nwernu nzi ke kwé ekwe, kọvu nzi a kweru ma be wugidne n'otu, ọ gbála a nnam. ¹⁴ Kwnornu nụ Chiokike nabnanyarnu nzi ke kwé ekwe kwnornu nnwerne a ke kweru ekwe. Chiokike naabanyarnu nnwerne ke kwé ekwe kwnornu nzi a ke kweru ekwe. Ọ bụru nụ ọ bụo kpam, rumu takiri anụ jọoburu ele zila richna, kọvu be zị nsọ kịtna.

¹⁵ Kọvu ọ bụru nụ ọ masiri nye ke kwé ekwe ọ gba nnam, o mee kpam. Ọ zá iwu ke ji nye Karaịsi, nzi mọbu nnwerne, n'ọnodi nụ kpa. Chiokike sukwuru aị ma a wuru n'udno. ¹⁶ Ndaa kpa i jiri mahia, jị nnwerne ke kweru ekwe, nụ i jọoznohia nzi i? Mọbu jị nzi ke kweru ekwe, ndaa kpa i jiri mahia nụ i jọoznohia nnwerne i?

Daziri n'ọnodi Chiokike sukwuru i

¹⁷ Kọvu nye ọbula daziri n'ọnodi ọ zị nga Chiokike sukwuru a, bụ ke Chiokike nyernu a. Ka bụ nhne me neezni nụ rime kpakara ọgbako Chiokike. ¹⁸ Ọ bụru nụ nye be kparu nka nurnu ikwu Chiokike, o gwépuke nhne atụ ọkpa nka a. Ọ bụru masị

nụ nye be kpáge nka nurnu ikwu Chiokike, be kpála a nka. ¹⁹ Ọkpa nka nù be kpáge nka zá nhne ọ bú, nhne zị mkpa bú ọbita iwu Chiokike. ²⁰ Badnụ ọbula daziri n'ọnodi ọ zị nga Chiokike sukwuru a. ²¹ I zị n'ọhi nga Chiokike sukwuru i? O mékpa i ẹhni, kọvu ọ búru nù i nwernu oghere ọ whọga n'ọhi, mee kpam. ²² Kwnornu nù nye bú ọhi nga Nyenwe aị sukwuru a bú nye nwernu ẹhni a nù rime Nyenwe aị. Kpam masị, badnụ ke nwernu ẹhni a nga Nyenwe aị sukwuru bú ọhi Karaịsi. ²³ Chiokike ji ọnu ahia gbahia anụ, anụ ghọko ọhi ke badnụ. ²⁴ Rụmu nda m, badnụ ọbula daziri n'anya Chiokike n'ọnodi ọ zị nga Chiokike sukwuru a.

Ele nwée nzi mọbu nnwerne

²⁵ Nhne gbasiri ele rinya máa nyerukna, mọbu ele rukna máa nyerinya, m nwée m nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu, kọvu m neenye anụ nhne bú echiche m, nye hite n'obirizi ke Nyenwe aị m kwesiri m ọtukwasi ovu. ²⁶ Mkpa karilam n'ọwa kịtna, m che m nù ọ búru ọma ọ búru nù badnụ daziri kpa ọ zị. ²⁷ Ọ búru nù i nwernu nnwerne? I ghásala a. I nwée nnwerne sa? I lúko nnwerne. ²⁸ Ọ búru nù i luru nnwerne ọ zá mmehie i mernu. Ọ búru nyerinya máa nyerukna gbọ nzi, ọ zá nhne ojo ọ bú. Kọvu ele nwernu nnwerne mọbu nzi jeenwe agida mkpa n'ọwa ka, m noopio ọ dọhia anụ nù nhne ka.

²⁹ Rụmu nda m, nhne me nookwu bú ka, ige wam zị ndundu, hite kịtna ele nwernu nnwerne ziri lele nù be nwée nnwerne, ³⁰ ele naakwna ẹkwna lele nù be zá n'anya-mini, ele nọomu rụmu lele nù ovu zá nọoso be n'ọnu, ele nọozu ahia lele nù ọ zá nhne be zuhiaru, ³¹ ele ji nhne ọwa ka lele nù ọ zá be mkpa. Kwnornu nù ọwa ka n'ọnodi a jaagawhe.

³² M noopio ma nhne ọbula gharu ọ kpakna anụ ẹhni. Nyerukna ọbula ke nwée nnwerne neeche echiche gbasiri ẹrnu Nyenwe aị, kwnornu nù o pioru o mee nhne jaamasị

Nyenwe aị. ³³ Kọvu nyerukna ke nwernu nnwerne neeche echiche gbasiri nhne ke ọwa ka, kwnornu nù o pioru o mee nhne jaamasị nnwerne a, ³⁴ ke nọodoghari a n'apna lawuru. Nyerinya ke nwée nzi mọbu ke máa nyerukna neeche echiche gbasiri ẹrnu Nyenwe aị, kwnornu nù o pioru o gweru ẹhni a nù enine a nyee Nyenwe aị. Kọvu nyerinya ke nwernu nzi neeche echiche gbasiri nhne ke ọwa ka, kpa o jeeme nhne jaamasị nzi a. ³⁵ M nookwu nhne ka ma ọ bnanụ anụ iru. M zá m noobnosni anụ. Kọvu m pioru m ma anụ mee nhne búru ọma nù ke kwesiri ekwesi, ma anụ gweru kpakara ẹhni anụ yisi n'ẹrnu Nyenwe aị, gharu o le anya n'aznụ.

³⁶ Nhne ke gbasiri ele kwekọtaru ọlulu, ọ búru nù badnụ ọbula whnurnu nù ọ zá naakpakwa agwa nkari hne nyerinya o kweru ọ lụ zị, ọ búru n'awha neezne, ọ luru a, be mége mmehie. ³⁷ Kọvu hne badnụ kpebiri n'ovu a, ọ zá nye naamagidne a nù ọ jọolu nnwerne, o nwernu rikne gharu ọ lụ nnwerne wam, o mernu nhne kwesiri. ³⁸ Nye ke luru nnwerne mernu nhne ọma, kọvu nye ke lúge rịa rịa mekakworu nù nhne ọma.

³⁹ Nyerinya gbọru nzi zị n'iwu kpa nzi a zị budnu, kọvu hne nzi a nwurnu, ọ zá iwu ji a ma ọ gbọru nzi berere. Kọvu ọ jọobu nye magwu Nyenwe aị. ⁴⁰ Kọvu n'echiche m, ovu jọoso a n'ọnu ọ búru ọ daziri etekne. M che m nù m nwernu m Enine Chiokike.

8

Wiri be jiri kwanu rẹnwu ariohna

¹ Nhne ke gbasiri wiri be jiri kwanu rẹnwu ariohna, ọ bú n'ezi nù, “Kpakara aị nwernu nhne ọmuma.” Kọvu nhne ọmuma neegweya badnụ vulizo ẹhni a olu. Ọwhnun'anya noowulizo badnụ olu lele ọro. ² Ọ búru nù badnụ ọbula neeche nù ọ magwu nhne, ọ máa kpa o kwesiri ọ mahia. ³ Kọvu Chiokike magwu ele whnurnu a n'anya.

⁴ Nhnne gbasiri wiri be jiri kwanu renwu ariohna, a magwu nu o za nhne renwu ke owa ka bu, kwnornu nu chi berere za, okwolem Chiokike kpoi. ⁵ O bubedi nu agida nhne be nookwu “chi” zi n'oligwe mobu n'owa, o bu n'ezi nu be zi agida “chi” nu “nyenwe,” ⁶ kovu hne a zi, otu Chiokike kpoi nye bu Nda. O keru kpakara nhne, a zinu a budnu. Otu Nyenwe ai Jizosi Karaisi zi, nye be hiri n'aka a ke kpakara nhne, nye a zi budnu n'aka a.

⁷ Kovu o buo kpakara badnu magwu ezi oka ka. Agwna badnu yiri risi nu renwu du kitna, nga be riri wiri ki, be neeche nu be ji a kwanu renwu ariohna. Echiche ovu be za rikne, wiri be riri kparu be. ⁸ Kovu wiri jeeme ai nu Chiokike ziri ndundu. A rile wiri, o za nhne o neegweme n'ehni ai, a ri wiri o za nhne o neeyisi ehni ai.

⁹ Kam kpararu, anya du anu eli, i kwekwadia oghere i nwernu nu ome kpa o masiri i mee ele za rikne n'okwnata ovu dnabna nu mmehie. ¹⁰ O buru nu otu badnu ke mkpoma sile rikne whuru i hne i dazi eli neeri wiri n'oro renwu, kwnornu nu i nwernu “nhne omuma,” o jeenye a mkpoma siri rikne o ri nhne be jiri kwanu renwu ariohna? ¹¹ Nwo nda wam za rikne, nye Karaisi kwnornu nu a nwuma, joowhu etekne kwnornu nu nhne omuma i. ¹² Kpam, anu mehieru nnwo nda anu wam za rikne, lulu ovu a, anu mehielem Karaisi masi. ¹³ O buru nu wiri me jeeri jeeme nnwo nda m mmehie, m jeeri okpna rira rira kpa me zi budnu, o zi me mee nnwo nda m dnabna nu rime mmehie.

9

Rikne nu ernu ke nye izi

¹ O bu nu m nwée m ehni sa? Me buo nye izi sa? Me whunge Jizosi Nyenwe ai anya? Anu buo nhne me rnuhiaru n'ernu Nyenwe ai? ² O buru nu ele berere whunge m lele nye izi, anu magwu nu m bu m nye izi. Anu

bū nhne atū ke neegesi nū m bū m nye izi Nyenwe ai.

³ Nhnne me naakanu ele nookwulu m bu ka, ⁴ a nwée rikne ri wiri mobu nwo mini n'ernu ai sa? ⁵ A nwée rikne mee nhne ele izi berere neeme? A nwée rikne luru otu nnwo rinya Karaisi lele nnwerne, o snornu ai zne izi lele ele izi ele berere nu rumu nne Nyenwe ai nu Pita? ⁶ Okwokola me nu Banabasi kwesiri o rnu ernu si a ri wiri?

⁷ Ndaa nye ogwnu ke nolu ogwnu hite n'iwai ke hi nu rekpa a whuya? Ndaa nye jorunu ekwu, ma o jeeri mkpuru hi nu rime ekwu a? Ndaa nye nooznu aturu ma o za nonwo mini-rema aturu a? ⁸ Me nookwu lele badnu etekne sa? O buo nhne Iwu ai kwuru sa? ⁹ Kwnornu nu be gbaru n'okwukwo Iwu Mozizi, “I knesni onu ehni ke nozosna ikpa.” Chiokike o nookwu nhne gbasiri ehni kpoi? ¹⁰ O kwuru nhne ka kwnornu ai. Be gbaru a n'okwukwo kwnornu ai, nu nye notu onu-eli nu nye nozosna mkpuru nwernu okwnata ovu nu be jeeri mkpuru hiri n'ekwu. ¹¹ A kpari mkpuru ke enine nu rime anu, o buo nhne kwesiri nu a jooghoru mkpuru etekne n'ehni anu? ¹² O buru nu ele berere nwernu rikne kpa hne anu zi, o bu ayila jeenwe rikne karukwo hne anu zi?

Kovu a mege kpam, a nwernu ndidi nu kpakara nhne, o zi a bita nhne okpobi ochi n'apna izi oma Karaisi. ¹³ O bu nu anu ma nu ele noru ernu n'Oro Nso neeri nhne hi n'Oro Nso whuya? O bu nu anu ma masi nu ele noru ernu n'oyo ariohna neeri agwna nhne be jiri kwa ariohna? ¹⁴ Kpam masi, Chiokike nyernu iwu nu ele neezni izi oma be ri wiri hiri n'izi oma whuya.

¹⁵ Kovu m mege m kpam. M za m naagba okwukwo ka ma m nwernu rikne mee kpam. Kwnornu nu o jaakanu m ma me beru osno nwuma enwu tna, o za nye mee igwugwu m nhne etekne. ¹⁶ M nwée m rikne nyaa risi nu m neezni izi oma. Mkpa naakpa m bu o zni izi oma. Owe!

Ovu ọnu zīnu m ọ bụru nū m zníge m izi ọma. ¹⁷ Ọ bụ me gweru mkpọma m zni izi ọma ka, m nwernu m ọgwo ẹnu, kọvu ọ bụru nū jíge m mkpọma m zni izi ọma, m nọornu ẹnu Chiokike yisiri m n'aka. ¹⁸ Ọ bụru kpam, kini bụ ọgwo ẹnu m? Ọ bụ oghere o zni izi ọma gharu ọ whnū ọnu ahia, gharu o gweru rikne me nwernu n'izi ọma mee nhne.

¹⁹ Ọ bụ n'ezi nū m búo m ọhi nye ọbula, m nwernu m ẹhni, kọvu m mernu m ẹhni ọhi kpakara badnū ma m rihia m agida badnū n'iru. ²⁰ Hne ele Ju zī, m bụ m nye Ju ma m rihia m ele Ju. Hne ele zī nū mkpururu iwu zī, m ziri lele nū m zī m nū mkpururu iwu (ọ bụ n'ezi nū m zá m nū mkpururu iwu), ma m rihia m be n'iru. ²¹ Hne ele zá nū mkpururu iwu, m ziri lele nye zá nū mkpururu iwu (ọ bụ n'ezi nū m léwhule m iwu Chiokike anya, m zī nū mkpururu iwu Karaịsi), ma m rihia m be n'iru. ²² N'esilawuru ele zá rikne n'okwnata ovu, m nū m lele be, ma m rihia m be n'iru. M bụ m kpakara nhne hne ele badnū zī, m neeme kpa me nwernu rikne, ma m rihia m agwna be n'iru. ²³ M neeme kpakara nhne ka kwnornu izi ọma, ma m kehia m igwe nū ngozi a.

²⁴ N'ezi ọka, anū magwu nū ele naagba ẹso naagba ẹso n'otu, kọvu otu badnū kpọi naagbahia nhne ẹso. Anū gba ẹso, ma anū gbahia nhne n'eso.

²⁵ Nye ọbula ke naagba ẹso jooknekwaru ẹhni a nkari, ma be kpusi a okpu ọ gbahiaru n'eso ke jáazī ọkwnukokwnu, kọvu a naagba ẹso ma a nwehia okpu-eze ke jaazī ọkwnukokwnu. ²⁶ Ka kpahiaru m zá m naagba ẹso lele nye ọ zá nhne o vu nū mkpọma, m zá m nọolo igbakwu lele nye nọolo ruwhere igbakwu. ²⁷ M naata ẹhni m awhnūwhnu ma m nwernu m rikne nẹchi a, ọ zī me znikpa ele berere izi ọma, m bụru nye kwésile okpu-eze wam.

10

*Ọ dọ aka nū nsni gbasiri
okwa ẹnwu*

¹ Rūmu nda m, m pioru m anū mahia, nhne mernu ele nda aị ọknani ele snornu Mozizi kpa be zī nū mkpururu erumeru, kpakara be gawheru Osimini Ihie. ² Be wūru be mini nū rime erumeru nū osimini ke neegesi nū be sno Mozizi. ³ Kpakara be riri otu wiri enine wam. ⁴ Kpakara be nwornu otu mini enine wam, kwnornu nū be nwornu mini enine ke hiri nū rugwu wam snornu be, rugwu wam bụ Karaịsi. ⁵ Kọvu nhne gbasiri agwna be sóge Chiokike ovu n'ọnu, iznu be wūsarū n'ẹli-ikpa wam.

⁶ Kpakara nhne ka bunnū aị nhne atū ke nọodo aị aka nū nsni. Nhne ojo gwnūko aị lele kpa ọ gwnūru be. ⁷ Anū kwákọ ẹnwu lele kpa agwna be kwarū, lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, “Ele wam daziri ẹli ri nhne, nwọ nhne ọnwunwo, be lizọ tne eri.” ⁸ A mékọ ọyi, lele kpa agwna be mernu, nri pokwu lawuru nū pokwu ẹto nwū otu ọbochi. ⁹ A kpákọ Nyenwe aị iru, lele kpa agwna be mernu, agwọ tagbu be. ¹⁰ Anū támu, lele kpa agwna be tamurnu, enine izi ke ẹnwu gbu be.

¹¹ Kpakara nhne ka mernu be nū lele nhne atū, be gba be n'okwukwo nsọ, ma be bụru nhne jeezni aị ezni, aị ele zī bụdnū n'okwukwo ọwa ka. ¹² Nye ọbula ke neeche nū o gwuzogwu kwem, ledu anya, ọ zī ọ dna. ¹³ Ọ zá ọrnurna ke vakwnusiri anū ke vákwnusilele badnū. Kọvu Chiokike kwesiri be kwnata a ovu, o jéekwe ọrnurna ke anū nwée rikne gwuzoli vakwnusi anū. Kọvu nga be naarna anū ọrnurna, Chiokike jeenye anū rikne o gwuzo, gbamanū anū apna anū jeeji whuya nū rime a.

¹⁴ Nhne atū ele ka neegesi, ele me whnūru n'anya, ma anū ghanahoru ọkwa ẹnwu. ¹⁵ M nookwunu anū ọka lele ele nwernu akoniche, anū tulekọm nhne me nookwu. ¹⁶ Okiko Iriri Nsọ wam ke a nọtunu Chiokike mmamma, ọ búo ọvnarna Karaịsi nhne a neekeri nga a nọonwo nhne hi n'okiko wam? Brẹdi wam a naanyawa, a zá neekeri anọ-ẹhni Karaịsi nga a neeri brẹdi wam?

¹⁷ Kwnornu nū otu brēdi zīnu kpakara aị. Ọ bụ n'ezị nū a zị agịda, kọvu a bụ otu anọ-ẹhni, a neeri otu brēdi wam.

¹⁸ Anụ tule ele Izireli, ele neeri nhne be jiri kwa ariohna, neekerikota nhne n'otu n'oyo ariohna Chiokike.

¹⁹ Ndaa nhne me nookwu? Ọ bụ nū rēnwu mọbu wiri be kwanụ rēnwu ariohna bụ nhne ọbula?

²⁰ Óza! Nhne me naakaa bụ nū nhne ele naakwanụ rēnwu kwarụ ariohna bụ nhne be kwannụ ele rēnwu ojo. Ọ bụo Chiokike. M chíoge m anụ nū ele rēnwu ojo neekeri nhne n'otu.

²¹ Anụ jéenwe rikne nwọ okiko Nyenwe aị, nwọ kwno okiko ele rēnwu ojo. Anụ jéenwe rikne ri wiri n'ikpechi Nyenwe aị, ri kwno n'ikpechi rēnwu ojo.

²² Anụ noopio o mee Nyenwe aị kwno awụwa? A nwernu iknernema karụ a sa?

²³ “A nwernu rikne mee kpakara nhne,” kọvu ọ bụo kpakara nhne bụru ọma. “A nwernu rikne mee kpakara nhne,” kọvu ọ bụo kpakara nhne nọowulizo badnụ olu lele ọro. ²⁴ Ọ zá nye lebna anya nū nhne ke a, kọvu nū nhne ọma ke jeenyinu ele berere aka.

²⁵ Anụ ri nhne ọbula be neere n'ahia, anụ síkwa ajiji kwnornu mkpuru ovu anụ. ²⁶ Ọkwukwo nsọ kwuru, “Chiokike nwe ọwa nū kpakara nhne zị nū rime a.”

²⁷ Ọ bụru nū nye kwé ekwe suk-wuru anụ ma anụ ri wiri, ọ masị anụ o zne, anụ ri nhne ọbula ọ bítaru nū ruwhnu anụ, anụ síkwa ajiji ọbula kwnornu mkpuru ovu anụ.

²⁸ Kọvu ọ bụru nū otu badnụ kanụ anụ, “Be jiri wiri ka kwanụ rēnwu ariohna,” anụ rikọ wiri wam kwnornu nū nye wam kannụ anụ kpam, ma kwnornu masị mkpuru ovu.

²⁹ Ọ bụo kwnornu mkpuru ovu anụ, kọvu mkpuru ovu nye berere wam. Ndaa kpa rikne me nwernu o mee nhne jiri gbasị mkpuru ovu nye berere?

³⁰ Ọ bụru nū me ri wiri tūnu Chiokike mmamma, kịni mernu nye berere jaama m ikpe nū wiri me tūru mmamma?

³¹ Kọvu, nhne ọbula anụ neeme, anụ neeri wiri mọbu anụ nọonwo mini,

anụ mee kpakara nhne kwnornu igwugwu Chiokike. ³² Anụ mékọ nye ọbula dna, mọbu nye Ju mọbu nye bụo nye Ju, mọbu ọgbako Chiokike, ³³ lele kpa me naagbalị o mee kpakara nhne jaamasị kpakara badnụ. M zá m neeche nhne gbasị nhne ọma ke m, kọvu nhne ọma agịda badnụ ma be znọhia be.

11

¹ Anụ snornu m lele kpa me noosno Karaịsi.

Okpukpe nū ọgbako Chiokike

² M naaja anụ mma kwnornu nū anụ neechenwanya m, naabita kpakara nhne me znirni anụ. ³ Kítna, m pioru m anụ ghọhia nū Karaịsi bụ risi nyerukna ọbula, nzi bụ risi nnwerne, Chiokike bụ risi Karaịsi.

⁴ Nyerukna ọbula ke neekpe okpukpe mọbu nọokpo okwo izi ọma Chiokike kpusnime risi a, bụ nhne iwhnerne nyee Karaịsi.

⁵ Nyerinya ọbula ke neekpe okpukpe mọbu nọokpo okwo izi ọma Chiokike, gbesa risi a anya, neeme risi a nhne iwhnerne, ọ nū lele ọ kọpuru rukeri-ize risi a.

⁶ Ọ bụru nū nyerinya kpúsnige risi a, ọ kọma rukeri-ize a. Kọvu ọ bụ nhne iwhnerne nū nyerinya jọoko rukeri-ize a, o kpusi risi a.

⁷ Nyerukna kpúsní risi a kwnornu nū ọ bụ oyiyi ke neegesi igwugwu Chiokike. Kọvu nyerinya neegesi igwugwu ke nyerukna.

⁸ Kwnornu nū Chiokike híge nū nyerinya kpú nyerukna, kọvu hiri nū nyerukna kpú nyerinya. ⁹ Ọ kpúge nyerukna kwnornu nyerinya, kọvu ọ kpuru nyerinya kwnornu nyerukna.

¹⁰ Kam kpayarụ, kwnornu ele enine izi, nyerinya kwesiri o kpusni risi a, ke neegesi ọ zị nū mkpururu nzi a.

¹¹ Lele kpa bụdnū nū rime Nyenwe aị zị, nyerinya zị nyerukna mkpa, nyerukna zị masị nyerinya mkpa.

¹² Kwnornu kpa be kpuru nyerinya hite nū nyerukna, kpam masị, nyerinya murnu nyerukna. Kpakara nhne hi n'aka Chiokike va.

¹³ Anụ

kpekọm ma ọ bụru ọma nụ nyerinya jeekpe okpukpe gbesa risi a anya. ¹⁴ Iwu okike kwuru nụ nyerukna ke nwernu ogologo rukeri-ize bụnu a nhne iwhnerne. ¹⁵ Kọvu ọ bụru nụ nyerinya ke nwernu ogologo rukeri-ize, ọ bụ igwugwu a, kwnornu nụ rukeri-ize a bụ nhne Chiokike nyernu, o jeeji nookpusni risi a. ¹⁶ Kọvu ọ bụru nụ nye ọbula kwége kpam, nhne me jaakaa bụ, aị mọbu ọgbako Chiokike nwée omen'eli berere karu kpam.

Wiri Anyasnu Nyenwe aị

(*Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20*)

¹⁷ Gbasiri nhne ke a nookwu kịtna, m jáaja anụ mma. Nhne anụ neeme nụ rime ọgbako anụ bụ nhne ojo, ọ bụo ọma rịa rịa. ¹⁸ Ke mbom, be kannu m nụ agida okewa zị n'esilawuru anụ, m neekweru agwna a. ¹⁹ O dnornu m anya nụ okewa jaaziri n'esilawuru anụ ma nye zị snam whuya iwhne. ²⁰ Nga anụ vakotaru n'otu, anụ váge o ri Wiri Anyasnu Nyenwe aị. ²¹ Kpa anụ neeri, nye ọbula neeri, ọ zá nye neese ibne a. Kam kpayaru wiri nọogwnu agwna badnu nga manya noogbu ele berere. ²² Anụ nwée ọro, hne anụ jeeri wiri, nwọ manya? Anụ neeledna ọgbako Chiokike anya, kpasị ele nwée nhne iwhnerne? Ndaa nhne anụ pioru me kwu gbasiri nhne ka? Me ja anụ mma sa? Óza! M jáaja anụ mma rịa rịa.

²³ M nahiaru m nhne me znirni anụ n'aka Nyenwe aị Jizosi. N'abalị wam be reru a, Nyenwe aị Jizosi gweruru brẹdi, ²⁴ tunu Chiokike mmamma, nyawa a, kaa, “Ka bụ anọ-ehni m ke zinu anụ, anụ neeme ka neechenwanya m.” ²⁵ Kpam masị, nga wiri anyasnu whemernu, o gweru okiko, kaa, “Ka bụ okiko ọgba-njọ-ehni ikne ke ọvnarna m. Nga ọbula anụ nọonwo a, anụ neeme ka neechenwanya m.” ²⁶ Kpa anụ neeri brẹdi ka, nọonwo okiko ka, anụ nookwusa ẹnwu Nyenwe aị tem ọ va.

²⁷ Ka neegesi nụ ọ bụru nụ nye ọbula ri brẹdi Nyenwe aị mọbu nwọ nhne

hi n'okiko, kpa o kwésige, ikpe anọ-ehni Nyenwe aị nụ ọvnarna a naama a. ²⁸ Nye ọbula beru ọsno nyosnama ehni a sụ o ri brẹdi wam mọbu nwọ nhne hi n'okiko wam. ²⁹ Kwnornu nụ nye ọbula ke jeeri mọbu nwọ nhne hi n'okiko wam hne ọ máa anọ-ehni Nyenwe aị, neeri, nọonwo ikpe nụ risi a. ³⁰ Kam kpayaru, agida anụ zị nụ nriria, agida anụ zá rikne, ele berere nwunam. ³¹ Ọ bụru a beru ọsno nyosnama ehni aị, Chiokike jéekpe aị ikpe. ³² Kọvu Nyenwe aị neekpe aị ikpe, naata aị awnụwhnu, ma a gharu o sno ele zị n'owa bụru ele ikpe marnu.

³³ Rumu nda m, nga anụ gbakoru n'otu neeri wiri Nyenwe aị, anụ sete ibne anụ. ³⁴ Ọ bụru nụ wiri nọogwnu nye ọbula, o ri wiri n'oro a, ọ zị ikpe Chiokike ma anụ kpa anụ gbakoru n'otu.

M jeemekwata nhne ke berere nga me varu.

12

Nkesi ke Enine Nso

¹ Rumu nda m, nhne gbasiri nkesi zị ọdo n'odo ke Enine Nso, m pi-oru m anụ mahia nhne gbasiri be. ² Anụ magwu nụ nga anụ bụ ele naakwa renwu ke dnarnu mgbu, be duru anụ hie apna. ³ M neeme ma anụ mahia nụ ọ zá nye Enine Nso Chiokike noodu jeenwe rikne kaa, “Kosna Jizosi.” Ọ zá nye jeenwe rikne kaa nụ, “Jizosi bụ Nyenwe aị,” okwokọlam ma Enine Nso hiri n'onu a kwu kpam.

⁴ Agida nkesi enine zị ọdo n'odo, kọvu otu Enine Nso. ⁵ Agida apna be jeezne izi, kọvu otu Nyenwe aị. ⁶ Agida ẹnụ zị ọdo n'odo, kọvu otu Chiokike wam neenye rikne be jeeji nọornu ẹnụ.

⁷ Enine Nso nyernu badnu ọbula nkesi ma ọ bụru mbnarna kpakara badnu. ⁸ O nyernu otu badnu izi akoniche, nyee nye berere izi ọghohia nhne hite n'otu Enine wam. ⁹ Otu Enine wam nyee nye berere ọkwnata ovu, o nyee nye berere rikne ọ gwọ nriria. ¹⁰ Enine wam masị nyee otu

badnu rikne o rnu ernalu ndu-ehni, nyee nye berere rikne o kpọ okwo izi oma, nyee nye berere rikne o mahia nhne zi ichne nu hne enine zi ichne ichne, nyee nye berere rikne o kwu oka nu riro zi ichne ichne, nyee nye berere rikne o tuhmasna ikwu-onu. ¹¹ Kọvu o bu otu Enine wam nọonu kpakara nhne, o neenye badnu obula nkesi zi odo n'odo lele kpa o jiri masi a.

¹² Ehnii badnu bu otu. Kọvu o nwernu agida nhne zi odo n'odo ke knekotaru a n'otu. O bu masi kpa o zi n'ano-ehni Karaisi. ¹³ Kwnornu nu be jiri otu Enine wu ai mini bna n'otu ano-ehni. A bu ele Ju, ma a bu ele buo ele Ju, ohi mọbu nye buo ohi, be mernu a nwọ otu Enine wam.

¹⁴ O buo otu nhne zi n'ehni badnu, be zi agida. ¹⁵ O buru nu ochi jaakaa, "Kwnornu nu m bua m aka, m bua m nhne zi n'ehni," ki jeeme a o gharu o buru nhne zi n'ehni badnu. ¹⁶ O buru nu nsni kaa, "Kwnornu nu m bua m anya, m bua m nhne zi n'ehni," ki jeeme a o gharu o buru nhne zi n'ehni badnu. ¹⁷ O buru nu kpakara ehni bu anya anya, ndaa kpa o jonu nhne? O buru nu kpakara ehni bu nsni nsni, ndaa kpa o jonu eknarna nhne? ¹⁸ Kọvu Chiokike yisiri kpakara nhne zi n'ehni badnu lele kpa o jiri masi a. ¹⁹ O buru nu kpakara be bu otu nhne, ndaa hne ehni jaazi? ²⁰ Kitna, agida nhne zi n'otu ehni badnu.

²¹ Kam kpararu, anya jakanu aka, "I za m mkpa." Mọbu risi kanu ochi, "I za m mkpa." ²² N'ezii, a jeenwe rikne gwuzoli o buru nu nhne ke zi n'ehni ke a neechi nu be za rikne zila. ²³ Nhne ke zi n'ehni ai ke a neechi nu be nwee igwugwu, bu ke a neeledu anya gbasiri be, ele ke tu iwhnerne bu ele ke a ji iwo nookpusni. ²⁴ Ngeri ehni ai ke marnu mma a za neeledu a anya. Chiokike n'iwuru a yisiri ehni ai n'otu, o nyernu nhne zi n'ehni ke nwee igwugwu, igwugwu ke kakwo. ²⁵ Okewa kwesile o zi n'ehni, kọvu kpakara nhne zi odo n'odo n'ehni magwu nhne gbasiri ibne be. ²⁶ O

buru n'otu nhne zi n'ehni nọowhnu awnhnuwhnu, kpakara ele ke berere sno a whnu awnhnuwhnu. O buru be znarni otu, kpakara be sno a nwe ovu oso n'onu.

²⁷ Kpakara anu bu ehni Karaisi, anu n'otu n'otu bu nhne zi n'ehni Karaisi. ²⁸ Chiokike bitaru kpakara nhne kpa o kwesiri n'ogbako a. O bitaru ke mọm, ele izi, ke ebo, ele nọokpo okwo, ke eto, ele zni nhne, ele nọonu ernalu ndu-ehni sno be, nu ele nwernu nkesi ogwo nriria, mọbu ele neeyinu ele berere aka, ele neechi echi, nu ele nookwu oka nu riro zi odo n'odo. ²⁹ Kpakara be buo ele izi, kpakara be buo ele nọokpo okwo, mọbu ele neezni nhne. O buo kpakara be nwernu rikne rnu ernalu ndu-ehni, ³⁰ mọbu gwọ nriria zi odo n'odo, mọbu kwu oka nu riro zi odo n'odo, mọbu o tuhmasna ikwu-onu. ³¹ Kọvu nkesi ke kakwo mma gwnu anu lele wiri.

Kọvu me gesi anu apna ke kakwo mma.

13

Owhnun'anya

¹ O buru m nwernu m rikne kwu oka nu riro ele badnu nu ke enine izi, kọvu m nwee m owhnun'anya, oka m jọburu ogbugbo etekne mọbu igele waru-awa. ² O buru m nwernu m nkesi ke okpo okwo izi oma, nu oghohia kpakara nhne zi omimi, nu kpakara nhne omuma, o buru nu m nwernu m kpakara okwnata ovu ke joovume rugwu, kọvu m nwee m owhnun'anya, o za nhne me bu. ³ O buru me nyee ele mboni kpakara nhne me nwernu, mọbu nyee ehni m be gba bekwnu, kọvu m nwee m owhnun'anya, o za ogwo ernalu me jeekehia.

⁴ Owhnun'anya nwernu osnuta ovu, nu ovu oma. Owhnun'anya kwno awuwa, o mee oknomokno, o kpa nganga. ⁵ Owhnun'anya mee nhne buo oma n'anya. O pio nhne ke aka ke a, o nwee ovu owe ehni. Owhnun'anya za nọogwnu nhne ojo be mernu a. ⁶ Owhnun'anya za nọonwudna nu nhne ojo, kọvu ezi oka neeme ovu oso a

n'ọnu. ⁷ Inwe zá nọogwu ọwhnun'anya. O neekweru kpakara nhne, o nwernu olile anya nọ kpakara nhne, o needi kpakara nhne.

⁸ Ọwhnun'anya zị ọkwnukokwnu. Ọkpo okwo jeebi, riro zị ọdo n'odo jọokwusi. Ọ bụru ọghohia, be jaagawhe. ⁹ Ọghohia aị nọ ọkpo okwo aị zú ozu. ¹⁰ Nga nhne ke zuru ozu varu, nhne ke zúge ozu jaagawhe. ¹¹ Nga me bụ watakiri, m nookwu ọka lele watakiri, m naari ọriri lele watakiri, m ghohiaru m nhne lele watakiri, kọvu nga me sozuru nọ badnu, m gweme kpakara agwa watakiri n'ehni m. ¹² Kwnornu nọ kitna, a nọowhnu nhne nọ nyno ke nọtụ ewheke, kọvu nga wam a jọowhnu ruwhnu nọ ruwhnu. Kitna, m maam agwna nhne, nga wam m jaamakwo kpakara nhne lele kpa Chiokike magwu m.

¹³ Kitna, nhne ẹto ka zị, ọkwnata ovu, olile anya, nọ ọwhnun'anya. Kọvu ọwhnun'anya kakwo kpakara be.

14

Ọkpo okwo nọ riro ikne

¹ Anọ snornu apna ọwhnun'anya, nkesi ke Enine nọogwnu anọ lele wiri, ke kakwo ibne a, nkesi ke ọkpo okwo izi ọma. ² Nye nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne zá nookwunu badnu, kọvu Chiokike. Kwnornu nọ ọ zá nye nọoghohia nhne o nookwu, nhne o nookwu bụ nhne tugwaru otugwa hite nọ rikne Enine. ³ Kọvu nye nọokpo okwo izi ọma nookwunu ele badnu ọka, noowulizọ ele badnu olu lele ọro, neezni nhne, naakasi mkpọma. ⁴ Badnu ke nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne noowulizọ ehni a olu lele ọro, kọvu nye nọokpo okwo izi ọma noowulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro.

⁵ Ọ jaamasị m ọ bụru nọ kpakara anọ jookwu ọka nọ riro zị ichne ichne. Kọvu ọ ka mma, ọ bụru nọ kpakara anọ kpọ okwo izi ọma Chiokike. Kwnornu nọ nye nọokpo okwo izi ọma Chiokike zị okne ọnu ahia kakwo nye nookwu ọka nọ riro ichne ichne, okwolem ma ọ zị nye

jọotuhnasnanu ọgbako Chiokike nhne o nookwu, ma be wulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro. ⁶ Ọ bụru me vakwnusi anọ nookwu ọka nọ riro ichne ichne, mbnarna kịni nhne anọ jeenwe n'aka m, okwolem ma m nookwu nhne Chiokike kpumennu m mọbu nhne ọmuma mọbu ọkpo okwo izi ọma mọbu zni nhne?

⁷ Nhne ke nwée bụdnu lele opi mọbu ọbo, ọ zá nye jaamahia nhne ọ nọogwnu n'eri ọ bụru nọ be gbúgele a kpa ọ bụru ọma. ⁸ Ọ bụru nọ nye nọogbu ọkwodu gbúgele a nkari, ọ zá nye jeejiknenu o zne ọgwnu. ⁹ Kpam masi, ọ bụru nọ i kwúkwala ọka nkari, ọ zá nye jọoghohia nhne i nookwu, ọ bụru nọ i kwu ọka nọ riro zị ichne ichne. Ruwhere joovu ọka i. ¹⁰ Ọ bụ n'ezị n'agida ikwu-ọnu zị n'owa. Ọ zá ke nwée nhne ọ naakasi. ¹¹ Ọ bụru nọ m ghóhiage m nhne badnu nookwu, m bünü m nye wam nye ẹli berere, nye wam masi bünü m nye ẹli berere. ¹² Ọ bụ masi kpa ọ zinu anọ. Hne nkesi ke Enine nọogwnu anọ, anọ gbalị nwehia masi nkesi ke jeewulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro.

¹³ Nye nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne, kpe okpukpe ma ọ tūhnasna ikwu-ọnu a. ¹⁴ Ọ bụru me kpe okpukpe kpa nọ riro zị ichne ichne, enine m neekpe, kọvu echiche m nwée igwe nọ rime a. ¹⁵ Ndaa nhne me jeeme? M jeeji enine m nọ echiche m kpe okpukpe, m jeeji masi enine m nọ echiche m gwnu eri. ¹⁶ Kpa i naaznarni Chiokike nọ rime enine, nye izne ke zị nọ rime ọgbako jéenwe rikne kwe Amim, kwnornu nọ o máa nhne i nookwu. ¹⁷ I nọtunu Chiokike mmamma nkari nkari, kọvu nhne i neeme zá noowulizọ nye wam olu lele ọro.

¹⁸ M nọtunu Chiokike mmamma kwnornu nọ m nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne kakwo kpakara anọ. ¹⁹ Kọvu nọ rime ọgbako Chiokike, ọ bụru ọma me kwu mkpuru ọka isne ke ele badnu jọoghohia, zni be nhne, karu o kwu nri pokwu ọka ọ zá nye jọoghohia.

²⁰ Rụmu nda m, anụ ghó rụmu takiri nụ n'oriri anụ, kọvu anụ bụru rụmu takiri nụ hne mmehie zi, anụ bụru dimkpa nụ ọghohia anụ. ²¹ Be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, "M jeeji ikwu-ọnu ele ẹli berere, kwunu ele ka ọka, m jeeji masi mgbele-ọnu ele ẹli berere kwunu ele ka ọka, kọvu be kwéle o bnonu m nsni." Ka bụ nhne Nyenwe aị kwuru.

²² Riro zi ichne ichne bụ nhne elekema ele kwé ekwe, ọ bụo ke ele kweru ekwe. Ọkpo okwo izi ọma Chiokike bụ ke ele kweru ekwe, ọ bụo ke ele kwé ekwe. ²³ Ọ bụru nụ kpakara ọgbako Chiokike gbako n'otu, kpakara anụ nookwu ọka nụ riro zi ichne ichne, ọ bụru ele izne mọbu ele kwé ekwe va n'esilawuru anụ, be jáakaa nụ kpakara anụ bụ ele ẹra? ²⁴ Kọvu ọ bụru kpakara anụ nọokpo okwo izi ọma Chiokike, nye kwé ekwe mọbu nye izne va n'esilawuru anụ, be jọotu a mmehie a n'anya, kpakara nhne ọ nurnu jaama a ikpe. ²⁵ Nhne tugwaru otugwa ke zi n'ovu a jọowhnuya iwhe. Ọ jaadna kpọ risi ẹli nyee Chiokike, kwuhia, "N'ezi ọka nụ Chiokike zi n'esilawuru anụ."

Okpenu Chiokike n'ahiri n'ahiri

²⁶ Rụmu nda m, nhne me nookwu bụ ka, nga anụ gbakoru n'otu, anụ ji ọgwu eri, anụ ji iznizni, nye berere jigwu nhne be kpumennu a, nye berere ji riro zi ichne ichne, nye berere nọtuhnasna nhne be nookwu. Kpakara nhne bụ ma be wulizo ọgbako Chiokike olu lele ọro. ²⁷ Ọ bụru nye ọbula kwu ọka nụ riro zi ichne ichne, be jaazi badnụ lawuru, mọbu ke kakwo ẹto. Otu kwukwo, ibne a kwu, otu badnụ tūhnasna nhne be nookwu. ²⁸ Ọ bụru nụ ọ zá nye jọtuhnasna nhne be nookwu, nye wam nookwu nụ riro zi ichne ichne daziri bii, nye wam kwunu ẹhni a ọka, kwu masinu Chiokike ọka. ²⁹ Badnụ lawuru mọbu ẹto kpọ okwo izi ọma Chiokike, ele berere tule nhne be

neezni. ³⁰ Kọvu ọ bụru nụ otu dazigwu ẹli nụ rime ọgbako nwehjaru izi n'aka Chiokike, nye nookwu ọka daziri bii. ³¹ Kpakara anụ jeenwe rikne kpọ okwo izi ọma Chiokike otu n'otu, ma kpakara anụ mụhia nhne, kpakara anụ nwehja nkasi ovu. ³² Enine nye nọokpo okwo noobnonu nye nọokpo okwo nsni. ³³ Kwnornu nụ Chiokike bụo nye ẹyiriya, kọvu nye udno.

Lele kpa ọ zi nụ kpakara ọgbako Chiokike, ³⁴ ele rinya daziri bii nụ rime ọgbako Chiokike. Be kwú ọka, be bụo ele risi lele kpa Iwu kwuru. ³⁵ Ọ bụru nụ be piuru ọ mahia nhne ọbula, be sika nzi be n'oro. Ọ bụ nhne iwheerne nụ nyerinya jookwu ọka nụ rime ọgbako Chiokike.

³⁶ Kini masi? Ikwu-ọnu Chiokike ọpanizoru nhne anụ zi sa? Mọbu ọ bụ anụ kpọ bụ ele ọ vakwnusiri? ³⁷ Ọ bụru nụ nye ọbula neeche nụ ọ bụ nye nọokpo okwo izi ọma, mọbu nye nwernu nkesi enine, nye wam marnu nụ nhne me naagbanu anụ n'okwukwo bụ nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu. ³⁸ Nye bnóge nsni nụ nhne ka, anụ bnónu a nsni.

³⁹ Rụmu nda m, kam kpayaru, ọkpo okwo izi ọma Chiokike nọogwnu anụ lele wiri, anụ bnósní ele nookwu ọka nụ riro ichne ichne. ⁴⁰ Anụ gweru ovu duru ẹli mee kpakara nhne kwesiri n'apna bụru ọma, ma n'ahiri n'ahiri.

15

Olizo n'ẹnwu Karaịsi

¹ Kịtna, rụmu nda m, m neechenwyanu anụ izi ọma wam me znirni anụ, ke anụ nahjaru, bụ ke anụ gwuzogwu n'olu a. ² Chiokike znohiaru anụ hite n'izi ọma ka, ọ bụru nụ anụ bita nhne me znirni anụ, okwolem ma anụ kweru n'etekne.

³ M nyernu m anụ nhne me nahjaru, ke zi okne mkpa, nụ Karaịsi nwurnu kwnornu mmehie aị, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ. ⁴ Be liri a, Chiokike mernu o hi n'ẹnwu lizo n'ọbochi ke ẹto, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ. ⁵ O mernu Pita whnu

a anya, omekwo, ele izi nri nù ẹ̀bo wam whnù a anya. ⁶ Omekwo, o mernu nhne nù lele ele kakwo riwhu badnù isne whnù a anya otu mgba, ele bụ rùmu nda aị. Agwna be zị bụdnu dù tna, kọvu agwna be dnarnù n'anyarna ẹnwu. ⁷ Omekwo, Jemisi whnù a anya, nù kpakara ele izi.

⁸ N'ipne-aznù, o mernu m m whnù a anya, me nye be murnu lele nnwọ́ ká aka. ⁹ M bụ m nye zikakworu matị n'esilawuru ele izi, m kwésile m be sukwu m nye izi, kwnornu nù m mekparù m ọgbako Chiokike ẹhni. ¹⁰ Kọvu hite n'oru Chiokike, m bụ m nhne me bụ. Oru o nyernu m bụo n'etekne. Kọvu m dọlighburu m ẹhni m n'ernu kakwo kpakara ele izi, ọ bụ n'ezi nù ọ bụo me nọornu, kọvu oru Chiokike nọornu ẹnu nù rime m. ¹¹ Kam kpararù, ọ bụ me, mọbu be, a znirni izi ọma, kam bụ nhne anù kweru.

Olizọ n'ẹnwu ele nwurnu ẹnwu

¹² Ọ bụru nù izi ọma aị bụ nù Karaisi hiri n'ẹnwu lizọ, ndaa kpa agwna anù naakaa nù ele nwurnu ọnwu zá neelizọ n'ẹnwu? ¹³ Ọ bụru nù ele nwurnu ọnwu zá neelizọ n'ẹnwu, o neegesi nù Karaisi híge n'ẹnwu lizọ. ¹⁴ Ọ bụru nù Karaisi híge n'ẹnwu lizọ, izi ọma a znirni anù bụ nhne etekne, ọkwnata ovu anù bụ masi nhne etekne. ¹⁵ Tukwasi n'olu a, a bụ ele akebne aghalaghala megidne Chiokike, a naagba akebne megidne Chiokike nù o mernu Karaisi hi n'ẹnwu lizọ, nye o méne o hi n'ẹnwu lizọ, ọ bụru nù ele nwurnu ọnwu jéelizo n'ẹnwu. ¹⁶ Kwnornu nù ọ bụru nù ele nwurnu ọnwu jéelizo n'ẹnwu, Karaisi híge n'ẹnwu lizọ. ¹⁷ Ọ bụru nù Karaisi híge n'ẹnwu lizọ, ọkwnata ovu anù bụ nhne etekne, anù zị kọriri nù mmehie anù. ¹⁸ Kam neegesi nù ele dnarnù n'anyarna ẹnwu bụ ele kweru nù Karaisi whuru etekne. ¹⁹ Ọ bụru nù okwokọlam nù bụdnu ka a zị bụ hne a nwernu ọkwnata ovu nù Karaisi, a bụ ele be kwesiri ọ dọnu obirizi kakwo kpakara ele wu n'ọwa.

²⁰ N'ezi ọka, Chiokike mernu Karaisi hi n'ẹnwu lizọ, bụ mkpuru mbom ke ele nwurnu ọnwu. ²¹ Kpa ẹnwu hiri n'aka badnù va, kpm masi, olizọ n'ẹnwu hiri n'aka badnù va. ²² Kwnornu nù kpakara badnù nwurnu ẹnwu nù rime Adam, kpm masi, Chiokike jeeme kpakara badnù ziri bụdnu nù rime Karaisi. ²³ Kọvu nye ọbula n'ige ke a, Karaisi bụ mkpuru mbom, omekwo, kpakara ele kweru nù Karaisi nga ọ jaava. ²⁴ Omekwo, okwukwo kpakara nhne jaava, nga Karaisi lughuru kpakara rikne, nù ele nẹechi ẹchi, nù kpakara iknernema, o jeenyewhete Chiokike Nda ẹli-eze a. ²⁵ Kwnornu o jaachị tem ọ bita kpakara ele irno nù mkpururu ọchi a. ²⁶ Nye irno ipne-aznù o joolulu bụ ẹnwu. ²⁷ Kwnornu nù okwukwo nsọ kwuru, “Chiokike bitaru kpakara nhne nù mkpururu ọchi a.” A magwù nù Chiokike zá n'esilawuru kpakara nhne ka, nye bitaru kpakara nhne nù mkpururu Karaisi. ²⁸ Nga kpakara nhne daziri nù mkpururu Karaisi, Karaisi jaadazi nù mkpururu nye wam bitaru kpakara nhne nù mkpururu a, ma Chiokike bụru nye nẹechi kpakara nhne.

²⁹ Ọ bụru nù ele nwurnu ọnwu zá neelizọ n'ẹnwu, mbnarna kini bụ nhne ele be nọowu mini kwnornu ele nwurnu ọnwu jeenwe? Kini kpararù be nọowu be mini kwnornu ele nwurnu ọnwu? ³⁰ Ndaa nhne mernu a neeze bụdnu ige ọbula? ³¹ M zị m n'ọnu ẹnwu kpakara ọbochi. Rùmu nda m, m nookwu ka kwnornu nù m jì m anù naanya risi, anù zị nù rime Karaisi Jizosi Nyenwe aị. ³² Ọ bụru lele badnù etekne me nù anọhia ojo luru ọgwu nù Efesosi, ndaa nhne me jeenwehia? Ọ bụru nù ele nwurnu ọnwu zá neelizọ n'ẹnwu,

“Ngwa ma a ri, nwọ tna,

kwnornu ekile a jọnwu.”

³³ Anù kwé be duwhu anù. “Ele enyi ojo noolulu agwa ọma.” ³⁴ Anya dno anù nù risi, anù méé mmehie. Agwna anù máa Chiokike. M nookwu ka ma iwhnerne tų anù.

Anọ-ẹhni a jeenwe

³⁵ Kọvu agwna anụ jaakaa, “Ndaa kpa ele nwurūnụ ọnwu jeelizo? Ndaa anọ-ẹhni be jeenwe?” ³⁶ Jì nye iwhnirniwhno. Nga ì kpasiri mkpuru n'ẹli, o jóofu okwolem ma ọ beru ọsno nwu. ³⁷ Nhne ì kpasiri n'ẹli bụ mkpuru etekne, mkpuru ikpa, mọbu mkpuru berere, ọ búo isisi. ³⁸ Chiokike jeenye mkpuru wam ẹhni ke masiri a. O neenye mkpuru ọbula ẹhni ke a. ³⁹ Kpakara anọ-ẹhni búo otu, badnụ nwernu anọ-ẹhni, anọhia nwernu anọ-ẹhni ke berere, ọnwunụ nwernu anọ-ẹhni ke berere, aznụ anọ-ẹhni berere. ⁴⁰ Anọ-ẹhni ke oligwe zì, anọ-ẹhni ke ọwa zì masi, ọma mma ke oligwe zì, ọma mma ke ọwa zì masi. ⁴¹ Mma ke ẹnam zì ichne, ẹnwa nwernu ọma mma ke a, mma ke mbọ zì ichne, mma ke mbọ zì ọdo n'ọdo.

⁴² Kpam masi bụ kpa olizo n'ẹnwu zì, anọ-ẹhni ke be kpasiri n'ẹnwu nwernu rikne ro oro, nga Chiokike gwelizo a, o jóoro oro. ⁴³ Be kpasiri a n'iwhnerne, Chiokike gwelizo a n'igwugwu, be kpasiri a n'inwe ọgwugwu, Chiokike gwelizo a n'iknerna. ⁴⁴ Be kpasiri a anọ-ẹhni etekne, Chiokike gwelizo a n'anọ-ẹhni ke enine. Anọ-ẹhni ke etekne zì, anọ-ẹhni ke enine zì masi. ⁴⁵ Kwnornu be gbarụ n'okwukwo nsọ, “Adam badnụ mbom bụ badnụ ke zì budnu.” Kọvu Adam ke ipne-aznụ bụ Enine ke neenye budnu. ⁴⁶ Anọ-ẹhni ke enine bége ọsno, kọvu anọ-ẹhni etekne, omekwo, ke enine sno a. ⁴⁷ Adam ke mbom bụ rịzna ke ọwa, Adam ke ẹbo hi n'oligwe va. ⁴⁸ Lele badnụ be jiri rịzna kpụ, bụ kpa ele ke rịzna bụ, ele ke oligwe nụ lele nye wam hi n'oligwe va. ⁴⁹ Lele kpa a vuru oyiyi ke badnụ ke rịzna, kpam masi bụ kpa a joovuru ke oligwe lele badnụ wam hi n'oligwe va.

⁵⁰ Rụmu nda m, ka bụ nhne me nookwu, kwnornu anọ-ẹhni nù ọvnarna jékehia ẹli-eze Chiokike. Nhne jọonwu ọnwu jékehia nhne jọonwu ọnwu. ⁵¹ Le, me kanụ anụ nhne miri emi, ọ búo kpakara aì

jọonwu ẹnwu, kọvu be jaagbanwo kpakara aì, ⁵² n'ige matì, n'otu nsnabi anya, nga ọkwodu ipne-aznụ dnarnu. Kwnornu nù be jọogbu ọkwodu, ele nwurūnụ ọnwu jeelizo róge oro, be jaagbanwo aì. ⁵³ Kwnornu nù anọ-ẹhni ke joro oro jooworu anọ-ẹhni ke jóoro oro, anọ-ẹhni ke jọonwu ẹnwu jooworu anọ-ẹhni ke jọonwu ẹnwu. ⁵⁴ Nga anọ-ẹhni ke joro oro wokparu anọ-ẹhni ke jóoro oro, anọ-ẹhni ke jọonwu ọnwu woru anọ-ẹhni ke jọonwu ọnwu, nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ jeemezu, “Be megburu ẹnwu.”

⁵⁵ “Enwu, ndaa hne mmeri ì zì?

Enwu, ndaa hne nhne ọgbugba ì zì?”

⁵⁶ Nhne ọgbugba ẹnwu bụ mmehie, iknerna mmehie bụ iwu. ⁵⁷ Kọvu a nọtunu Chiokike mmamma nye neenye aì mmeri hite nù Nyenwe aì Jizosi Karaisi.

⁵⁸ Rụmu nda m, ele me whnurnu n'anya, anụ gwuzosi rikne, anụ kwéko be whome anụ, anụ gweru kpakara mkpoma anụ nọornu ẹnu Nyenwe aì ige ọbula, hne anụ magwụ nù ẹnu anụ nù rime Nyenwe aì jóowhu etekne.

16

Ọtu iwai ke rụmu Chiokike

¹ Gbasiri iwai be jootunu rụmu Chiokike ke zì nù Judiya, anụ mee kpa me kannụ ọgbako Chiokike ke zì nù Galasia. ² N'ọbochi mbom ke ikwezu, nye ọbula bita iwai ichne lele kpa o nwernu, ọ bitakwata a nkari ma anụ zoma ọ tū iwai nga me jaava. ³ Nga me varu m jaagba ọkwukwo izi nyee ele anụ hohiaru, m zizne be gwezne nkesi anụ nù Jeruselem. ⁴ Ọ buru nù ọ buru ọma, me nù be joosno zne.

Oriasno Pọlu

⁵ Nga me zne zuru Masidonia, m jaavakwnusi anụ, kwnornu m jeezne Masidonia. ⁶ Me nù anụ jaadazi ige matì mọbu tem okirika whe, ma anụ yinu m aka m zne hne ọbula me jeezne. ⁷ M píole m ọ whnụ anụ ige

matị, kọvu m pioru m me nụ anụ daziri gbu ọkwnu, ọ bụru nụ Chiokike kwe. ⁸ Kọvu m jaadazị hna nụ Efesosi dū ọbochi Pēntikosi. ⁹ Kwnornu nū bē gbamannū m okne ọnuhna ẹnu izi ọma hna, kọvu agida ele neemegidne m zị masị.

¹⁰ Ọ bụru nū Timoti va, anụ kwéko ogwnu tū a kpa ọ zị n'esilawuru anụ, kwnornu nū ọ nọornu ẹnu Nyenwe aị lele me. ¹¹ Ọ zá nye ledna a anya, anụ yinu a aka ma o lizọ izne a n'udno, vakwnusi m. M neele anya ya nū rumu nda aị.

¹² Nhne gbasiri nwene aị rukna Apolosi, m riasnornu m a agida ige ma ya nū rumu nda aị va lekasi anụ, kọvu o jíknene ọ va kịtna. Ọ jaava nga o nwehịaru oghere.

¹³ Anụ sama anya anụ, anụ gwuzosi rikne n'okwnata ovu, ovu si anụ rikne, anụ ghọ ele dikne. ¹⁴ Anụ gweru ọwhnun'anya rnū kpakara ẹnu anụ.

¹⁵ Anụ magwū nū ele ọro Stefanasi bụ ele mbom ghọru ele Karaisi nū Akaya. Be ji kpakara nhne be nwernu nọornu ele Chiokike ẹnu. M naariasno anụ, ¹⁶ anụ bīta ẹhni anụ nū mkpururu ele nū kpa nū nye ọbula ke ji mkpoma be snornu be nọornu ẹnu.

¹⁷ Ovu sọru m n'ọnu nga Stefanasi nū Fọtunatosi nū Akaiḱosi varū, be mesirni owu anụ ke kọru m. ¹⁸ Be vulizọru ovu m nū ovu anụ masị. Ele nū kpa kwesiri be hnata be ama.

¹⁹ Ọgbako Chiokike ke zị nū Esia neebekwu anụ. Akwila nū Prisila nū ọgbako Chiokike zị n'oro be ji rẹwhna Nyenwe aị neebekwu anụ k'agida.

²⁰ Kpakara rumu nda ele zị hna neebekwu anụ. Anụ bekwurita ibne anụ lele rumu nda.

²¹ Mawa, Pọlu, ji aka m naagba obekwu ikwu ka.

²² Be vū nye ọbula ke whnuge Nyenwe aị n'anya ọnu. Nyenwe aị, vaa.

²³ Oru ke Nyenwe aị Jizosi dazinu anụ.

²⁴ Ọwhnun'anya m nū rime Karaisi Jizosi dazinu kpakara anụ.

**Ọkwukwo izi
ke Ẹbo
Pọlu gbaznenu
Ele Kọrinti
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka**

Ọkwukwo izi Pọlu gbaznenu ele Kọrinti ke ẹbo bu ke Pọlu gbaru nga ọgbako Chiokike ke zi nu Kọrinti nu Pọlu zi nu mkpa. Agwa ele zi nu rime ọgbako wam bnoonu Pọlu nhne, kovu Pọlu noopio ma ya nu be mee udno.

Nu rime nhne mbom Pọlu gbaru n'ọkwukwo, o nookwu oka nhne gbasiri ọgbako Chiokike ke zi nu Kọrinti, nọkowa nu mkpoma nọoso a n'onu k'agida kwnornu nu be tuhnasarnu mkpoma. O naariasno ọgbako Chiokike gbalı gweru mkpoma be gweya nhne be jeekesi ele Karaısi zi nu Judiya. Nu ipne-aznu, Pọlu nọogoru onu a lele omamarna nye izi Karaısi, megidne agwa ele kwuru ehni be omamarna ele izi. Be naakaa nu Pọlu bu nye izi aghalaghala.

Nhne zi n'ọkwukwo ka

Opanizo (1:1-11)

Pọlu nu ọgbako Chiokike zi nu Kọrinti (1:12---7:16)

Nkesi be nyernu ọgbako Chiokike zi nu Judiya (8:1---9:15)

Pọlu goru onu a lele nye izi (10:1---13:10)

Obekwu ikwu ipne-aznu (13:11-14)

¹ Mawa Pọlu, nye izi Jizosi Karaısi lele kpa o masiri Chiokike, nu nnwo nda ai Timoti, gbaznenu ọgbako Karaısi ke zi nu Kọrinti nu kpakara ele ke Chiokike zi nu kpakara Akaya ọkwukwo. ² Oru nu udno ke Chiokike Nda ai nu Nyenwe ai Jizosi Karaısi dazinu anu.

*Pọlu nọtunu Chiokike
mmamma*

³ Ọznarni zinu Chiokike bu Nda Nyenwe ai Jizosi Karaısi, Nda ke obirizi, Chiokike ke nkasi ovu, ⁴ nye

naakasi ai ovu nu rime kpakara awnwhnu ai, ma a nwernu rikne kasi ele berere zi n'awnwhnu obula ovu hite n'okasi ovu a nwehiaru n'aka Chiokike. ⁵ Lele kpa a snornu Karaısi tako agida awnwhnu a, o bu masi kpa Karaısi naakasi ai ovu k'agida. ⁶ O buru nu a zi nu mkpa, o bu ma be snuta ovu anu, znohia masi anu. Okasi ai ovu bu nkasi ovu anu masi, okasi ovu wam nornusi ernu rikne neegwehia ndidi nu rime awnwhnu wam a nownuzu. ⁷ Olile anya ai nu hne anu zi, zi chim chim, kwnornu nu a maam nu kpa anu sno ai ta awnwhnu anu joosno masi ai nwe nkasi ovu.

⁸ A pioru anu mahia nhne dnakwasiri ai n'Esia, nhne zi ogwnu ke dnakwasiri ai kakwo ai rikne, a nwema olile anya budnu. ⁹ A neeche nu be joogbu ai. Kovu ka gesiri ai nu a kwesile o tukwasi ehni ai mkpoma, kovu a tukwasiri Chiokike ovu, nye neeme nye nwurnu onwu hi n'enwu lizo. ¹⁰ O dhiaru ai n'aka enwu tu ogwnu, nọdohia ai koriri, a kwnataru ovu nu hne o zi nu o jaazi koriri nọdohia ai, ¹¹ kpa anu zi neekpenu ai okpukpe. Agida ele badnu jootunu Chiokike mmamma kwnornu nu ruwhnu oma o jeenye ai, o jaaza okpukpe agida ele badnu.

Pọlu gbanwornu mmuma a

¹² Ka bu nhne a ji naanya risi, nhne mkpoma ai naagba akebne, a wuru budnu zi snam, zi masi nsọ ke hi n'aka Chiokike. O buo kpa akoniche ke badnu pioru, kovu hite n'oru ke Chiokike, a wuru budnu ai nu rime owa, ke kakwo nu hne anu zi. ¹³ A gbala ọkwukwo nhne anu jogwnuli mobu joghohiali, kovu nhne anu joghohiali. M neele anya nu anu joghohiazu a, ¹⁴ lele kpa anu ghohiaru ai mati, ma a kpa nganga kwnornu anu, anu kpa masi nganga kwnornu ai n'obochi Nyenwe ai.

¹⁵ Ka bu olile anya me vu nu mkpoma nu mbom kpa me marnu mmuma o va, ma anu nwehia ngozi okpukpu lawuru. ¹⁶ M marnu m

mmụma ọ vakwnusi anụ kpa me neezne Masidonia nū nga me jeehi Masidonia hiehna. Anụ znernu ey-inu m aka m zne Judiya. ¹⁷ Nga me neeme ka, m mernu m a ewheke ewheke sa? M marnu m mmụma kwnornu nhne anọ-ehni m pioru, ọ kaa, “Owe, owe” nū “Ọza, ọza”?

¹⁸ Kọvu kpa Chiokike bụ nye ezi ọka, izi me znirni anụ bụo izi “Owe” nū “Ọza.” ¹⁹ Kwnornu nū Jizọsi Karaịsi Nnwọ Chiokike nye Saịlasi nū Timoti nū me gbasarụ n'esilawuru anụ bụo nye “Owe” nū “Ọza.” Kọvu kpakara nhne bụ “Owe” hne ọ zị. ²⁰ Jizọsi neeji “Owe” neemezu kpakara mkwna Chiokike kweru. Hite nū rime Jizọsi a naakaa, “Amim” neenye Chiokike igwugwu. ²¹ Ọ bụ Chiokike nye neeme aị nū anụ gwuzosi rikne nū rime Karaịsi, Chiokike jiri aka a hohia aị, ²² nye bñiasiri aka nyenwe nū risi aị, nye kesiri aị Enine Nsọ nū rime mkpọma aị neemesi nhne ọ bítannu aị rikne.

²³ M noosukwu Chiokike nye akebe m, ọ magwụ mkpọma m, nhne mernu me vála Kọrinti bụ m gharu o bigbo anụ. ²⁴ A zá neeme ehni aị lele nū ọ bụ aị nwe anụ, ele naakanu anụ nhne anụ jeekweru. Tnụnuma, aị nū anụ nọornuko ẹrnu ma ovu sọ anụ n'ọnu. Anụ gwuzoru kwem n'okwnata mkpọma anụ.

2

¹ Ka bụ nhne me kpebiri nū mkpọma m, m jáavakwnusi anụ berere mee nhne joogbu anụ igbugbu. ² Ọ bụru me mee nhne gbu anụ igbugbu, nyele jeeme ovu sọ m n'ọnu? Okwolem nye wam me mernu nhne gbu a igbugbu. ³ Kam kpayarụ, me gbannu anụ okwukwo nū mbom, ọ zị nga me varu, ele wam kwesiri o mee ovu sọ m n'ọnu mee m nhne gbu m igbugbu. Kwnornu nū m maam nū anụ joosno m nwudna. ⁴ M zị m n'awhnuwhnu k'agida kpa me ji igbugbu mkpọma nū agida anyamini gbanu anụ okwukwo, ọ bụo ma

o gbu anụ igbugbu, kọvu o gesi nū m whnurnu m anụ n'anya k'agida.

Ọgbarunu nye mmehie

⁵ Ọ bụru nū nye ọbula mernu nhne igbugbu, o méne me kpọi, kọvu nhne gburu kpakara anụ igbugbu matị, me kwú k'agida. ⁶ Awhnuwhnu nye wam taru n'aka agida ele badnu zulem. ⁷ Bikno, anụ gbarunu a, kasi a mkpọma, ọ zị igbugbu a nyigbu a, mee mkpọma dna mba. ⁸ Anụ mee a ma ọ mahia nū anụ whnurnu a n'anya n'ezi. ⁹ Ka bụ nhne me kwno gbanu anụ okwukwo, ma m mahia m ma anụ gwuzosiri rikne, noobno nsni kpakara nhne me kannu anụ. ¹⁰ Ọ bụru nū anụ gbarunu badnu nhne o mernu, m gbarulam masi. M gbarulam, ọ bụru nū ọ zị nhne ọbula ke zị nū ọ gbarunu, ka bụ nhne me mennu anụ nū ruwhnu Karaịsi, ¹¹ ma Ekwensu gharu o megbu aị, kwnornu nū a magwụ kpakara aghigho a.

Mkpọma ọla mini Pọlu nū Torasi

¹² Nga me vaduru Torasi o zni izi ọma Karaịsi, Nyenwe aị gbamannu m ọnu-mgbo izi ọma. ¹³ Kọvu nū enine m kwé ozukwa inwe kwnornu nū m whnúna m nnwọ nda m Taịtosi, m ghasarụ m be zne Masidonia.

Omegbu hite nū Karaịsi

¹⁴ Kọvu Chiokike nwe kpakara mmamma, nye mernu a snornu Karaịsi tne eri omeri a. O ji aị mee ele badnu mahia Karaịsi, nhne ke nū lele ẹknarna ọma ke noozute penupe ọbula. ¹⁵ Kwnornu nū a bụ nhne ẹknarna ọma Karaịsi ke neeznekwnusi Chiokike n'esilawuru ele be nọoznohia nū ele noowhu owhu. ¹⁶ Nū hne ele noowhu owhu zị, a bụ ẹknarna ẹnwu, hne ele be nọoznohia zị, a bụ ẹknarna budsonu. Nyele jọornuli ẹrnu ka hna rikne kpa? ¹⁷ A bụo ele ji izi ọma Chiokike nọozu ahia lele agida ele berere, kọvu a bụ ele ezi, nookwu ezi ọka Karaịsi nū ruwhnu Chiokike lele ele Chiokike ziyaru.

3

Ele ọ́rnu ọ́gba-njọ-ẹ́hni ikne

¹ A naanya risi nù rime ẹ́hni aị berere sa? A neeme lele ele berere, noopio ọ́kwukwo ọ́ kahia nhne a bú ke a jeenye anụ, mọ́bu ke hi n'aka anụ? ² Anụ n'iwhuru anụ bú ọ́kwukwo izi aị, be gbarụ anụ nù mkpọ́ma aị ke ele badnụ magwụ, nọ́ogwnu masị. ³ Ka neegesi nù anụ bú ọ́kwukwo izi ke Karaịsi ke hi n'aka aị. Be jíle nki gba a n'olu rugwu, kọ́vu be jí Enine Chiokike zị búdnú gbasị anụ n'anọ́-ẹ́hni ke mkpọ́ma.

⁴ Ka bú okne ọ́tukwasi ovu aị nù Chiokike hite nù Karaịsi. ⁵ Ọ́ búo nù a nwernu rikne nù rime aị ke a kwesiri ọ́ rnụ ọ́rnu ka, kọ́vu ozu ozu aị hi n'aka Chiokike va. ⁶ Chiokike mernu aị a búru ele zuru ozu n'ọ́rnu ọ́gba-njọ-ẹ́hni ikne, ọ́ búo ke mkpúru ọ́kwukwo, kọ́vu ke enine, kwnornu nù mkpúru ọ́kwukwo neegweya ẹnwu, kọ́vu enine neenye búdnú.

Igwugwu ke ọ́gba-njọ-ẹ́hni ikne

⁷ Ọ́ búru nù ọ́rnu ke ẹnwu be gbakwasịri n'olu rugwu vuru igwugwu va, ke mernu rụmu Izireli nwéé rikne legidne Mozizi anya nù ruwhnu, ọ́ bú n'ezi nù igwugwu a jaagawhe, ⁸ ndaa kpa igwugwu ke ọ́rnu Enine jaahna? ⁹ Ọ́ búru nù ọ́rnu ke noovuya ẹnwu nwernu igwugwu, le kpa ọ́rnu ke neegweya ome mma jaahna n'igwugwu karúkwo. ¹⁰ N'ezi, nhne ke nwernu igwugwu nwéma igwugwu kwnornu nù nhne ke kakwo n'igwugwu whúyaru iwhne. ¹¹ Ọ́ búru nù nhne ke jaazị ige matị vu igwugwu, le kpa nhne ke jaazị ọ́kwnukokwnu jaahna n'igwugwu karúkwo.

¹² Kwnornu nù a nwernu olile anya ke nù kpa, a nwernu ọ́nu rikne nookwu ọ́ka. ¹³ A nù lele Mozizi nye jiri ikpe kpusni ruwhnu a ma ele Izireli gharụ ọ́ whnụ okwukwo ogbu marna marna ke naagawhe agawhe. ¹⁴ Mkpọ́ma be zị kọ́riri n'ọ́chichiri, tem dụ tna. Ikpe wam be jiri kpusni zị

kọ́riri nga be nọ́ogwnu ọ́gba-njọ-ẹ́hni ọ́knani. Be kpúmene ikpe wam, Karaịsi kpọ́i nwernu rikne o kpume a. ¹⁵ Dụ tna, ige ọ́bula be nọ́ogwnu Iwu Mozizi, ikpe wam nookpusni mkpọ́ma be. ¹⁶ Kọ́vu ige ọ́bula nye ọ́bula znekwnusiri Nyenwe aị, be jeegweme ikpe wam. ¹⁷ Nyenwe aị bú Enine, hne ọ́bula Enine Nyenwe aị zị, badnụ jeenwernu ẹ́hni a. ¹⁸ Kọ́vu kpakara aị, jí ruwhnu be jíle ikpe kpusni neele igwugwu ke Nyenwe aị lele nhne a nọ́owhnu nù nyno, a naagbanwo hite n'otu igwugwu bna n'igwugwu berere. Enine Nyenwe aị neeme nhne ka.

4

Ekwnu ke zị nù rime ite rịzna

¹ Kam kpayarụ, hne Chiokike nyernu aị ọ́rnu ka hite n'obirizi a, a jéekwe inwe gwụ aị. ² Tnụnuma, a sigbasiri kpakara nhne ke tugwaru otugwa ke tị iwhnerne. A zá nọ́ogho aghigho mọ́bu mee ikwu-ọ́nu Chiokike aghalaghala. A gwuzo nù ruwhnu Chiokike nookwu ezi ọ́ka, neegesi ele badnụ nù a bú ele ezi ọ́ka. ³ Ọ́ búru nù be tugwaru izi ọ́ma a nọ́okpo okwo a otugwa, ọ́ bú n'anya ele noowhu owhu. ⁴ Chi ke ọ́wa ka mernu mkpọ́ma ele ke kwé ekwe gba ọ́chichiri. O mernu be whnúna iwhne ke izi ọ́ma nọ́omukwasi be, bú izi ọ́ma igwugwu Karaịsi, nye bú oyiyi ke Chiokike n'ezi. ⁵ Kwnornu nù a zá nọ́okponu ẹ́hni aị okwo, kọ́vu a nọ́okpo okwo Jizọ́si Karaịsi bú Nyenwe aị, aị n'iwhuru aị bú ele izi anụ kwnornu Karaịsi. ⁶ Chiokike wam ke karụ, "Iwhne mụ n'ọ́chichiri," bú otu Chiokike wam ke mernu iwhne a mụkwasi nù mkpọ́ma aị, ma a mụhia igwugwu Chiokike ke a nọ́owhnu nù ruwhnu Karaịsi.

⁷ A nwernu ẹ́kwnu ka nù rime ite rịzna, ke neegesi nù rikne ke kakwo rikne hi nù Chiokike, ọ́ búo nù rime aị. ⁸ Be naakpakna aị ẹ́hni n'apna ọ́bula, kọ́vu inwe zá nọ́ogwu aị, a neenwe mkpọ́ma lawúru, kọ́vu inwe

zá nọogwu aị. ⁹ Ele irno naakpakna aị ẹhni, kọvu Chiokike ghásala aị etekne. Be mekasi aị ẹhni, kọvu a nwúna. ¹⁰ A vu n'ẹhni aị ẹnwu Jizọsi ige ọbula, ma bụdnu Jizọsi whụya iwhe nù rime aị. ¹¹ Aị ele zị bụdnu zị n'ọnu ẹnwu ige ọbula kwnornu Jizọsi, ma bụdnu a whụya iwhe n'anọ-ẹhni aị ke nọonwu ọnwu. ¹² Kam kpayarụ, ẹnwu nọornu ẹnu nù rime aị, kọvu bụdnu zị nù rime anụ.

¹³ Be gbarụ n'ọkwukwo nsọ, kaa, “M kwuru m ọka kwnornu nù m kweru m.” A ji otu enine ọkwnata ovu wam kwu ọka kwnornu nù a kweru ekwe. ¹⁴ A magwụ nù Chiokike wam ke mernu Jizọsi hi n'ẹnwu lizọ, jeeme a snornu Jizọsi hi n'ẹnwu lizọ masị, mee aị nù anụ gwuzoru nù ruwhnu a. ¹⁵ Kpakara nhne ka bụ kwnornu anụ, ma oru ke naabanụ anụ ọba dūnu agịda ele badnụ, ma be tūnu Chiokike mmamma k'agịda, neenye a igwugwu.

¹⁶ Kam kpayarụ, inwe zá nọogwu aị, ọ bụ n'ezì nù a naata ẹhni n'anọ-ẹhni aị, kọvu badnụ ke enine aị zì ikne ikne hite n'ọbochi dū n'ọbochi. ¹⁷ Awhnụwhnu matị ka a naata neegweyanụ aị okne igwugwu ke zì ọkwnukokwnu ke kakwo kpakara awhnụwhnu. ¹⁸ A zá neele anya nhne a nọowhnu anya, kọvu nhne a whnụ anya. Kwnornu nù nhne a nọowhnu anya zì ige matị, kọvu nhne a zá nọowhnu anya zì ọkwnukokwnu.

5

Ọro aị n'oligwe

¹ A magwụ nù ọ bụru nù ọro-ẹka ke ọwa ka, ke bụ ẹhni aị dnarnụ, Chiokike wunnu aị ọro berere n'oligwe ke jaadazigidne, ke be jíle aka badnụ wu, ke jaazị tim tòm. ² Kam kpayarụ, a nọosnu idne k'agịda, ọ nọogwu aị ma a wuru nù rime ọro aị ke zì n'oligwe, ³ ma a woru a lele iwo, a jọbu ele gba ẹto. ⁴ Hne a zì kọriri n'anọ-ẹhni ka, a zì nọosnu idne nù rime awhnụwhnu, ọ bụo nù a pioru ọ whọga n'anọ-ẹhni ka, kọvu ma be wosi aị anọ-ẹhni

ke oligwe, ma Chiokike gbanwo anọ-ẹhni aị ke nọonwu ọnwu nù anọ-ẹhni ke zì ọkwnukokwnu. ⁵ Chiokike n'iwihuru a kpuru aị ma a jiknenu ọ gbanwo ka, ọ nyernu aị Enine a ma ọ bụru nhne neemesi kpakara nhne jaava rikne.

⁶ Kam kpayarụ, mkpọma siri aị rikne ige ọbula. A mahiaru nù nga a zì n'oro aị n'anọ-ẹhni, a zila hne Chiokike zì. ⁷ Kwnornu nù a noowu bụdnu hite n'ọkwnata mkpọma, ọ bụo nù nhne anya nọowhnu. ⁸ Mkpọma siri aị rikne, ọ jaamasị aị a whọga n'anọ-ẹhni ka, wuru hne Nyenwe aị zì. ⁹ Ke kakwo, a pioru o mee nhne jaamasị Chiokike, ma a wu hne Nyenwe aị zì, mọbu a zì n'owa ka. ¹⁰ Kwnornu nù kpakara aị joogwuzo nù ruwhnu ngadna ikpe Karaisi, ma nye ọbula nahoru ọgwo ẹnu kpakara nhne a rnurnu nga a zì bụdnu, mọbu nhne ọma mọbu nhne bụo ọma.

Badnụ nù Chiokike ziri n'udno

¹¹ Hne a mahiaru ọ tū ogwnu Chiokike, a naariasno ele badnụ be vakwnusi Chiokike. Chiokike mazuru aị, m neele anya nù anụ mazuru aị masị n'echiche anụ. ¹² A zá naaja ẹhni aị n'anya anụ berere, kọvu a neenye anụ oghere ma anụ gweru aị nyaa risi, ma anụ mahia nhne anụ jaasa ele ji nhne be nọowhnu nù ruwhnu badnụ naanya risi kakwo nhne zì nù mkpọma badnụ. ¹³ Anụ neeche nù a bụ ele ẹra naagba? Ọ bụ kwnornu Chiokike. Kọvu ọ bụru nù a bụ ele anya dnornu, ọ bụ kwnornu anụ. ¹⁴ Ọwhnun'anya Karaisi neeme a mee kpa a neeme. A magwụ nù otu badnụ nwuhianu kpakara badnụ ẹnwu, ka gesiri nù kpakara badnụ snornu a n'ẹnwu. ¹⁵ Ọ nwuhianu kpakara badnụ ẹnwu, ma ele zì bụdnu gharu o wunu ẹhni be bụdnu, kọvu wunu Nyenwe aị nye nwuhianu be ẹnwu, ke hiri n'ẹnwu lizọ masị.

¹⁶ A zá neele badnụ anya nù ruwhnu lele kpa ele berere neele, ọ bụ n'ezì nù ọ bụ kpa a leru Karaisi nù mbom. Kọvu a zá neeme kpa

kịtna. ¹⁷ Ọ bụrụ nụ nye ọbula zị nụ rime Karaịsi, ọ bụ nye be kpughariri ikne, nhne ọknani whelem, be gholam nhne ikne. ¹⁸ Kpakara nhne ka hi n'aka Chiokike va, nye hiteru nụ Karaịsi mee ma aị nụ ya ziri n'udno, nyee masị aị ẹrnu ma a mee ya nụ ele badnụ ziri n'udno. ¹⁹ Chiokike hiteru nụ Karaịsi neeme ma ya nụ kpakara ele badnụ ziri n'udno. Chiokike zá nọogwnu mmehie be megidne be. O nyernu aị ẹrnu a mee ya nụ ele badnụ ziri n'udno. ²⁰ A bụ ele naadnasni anya Karaịsi, Chiokike zị nụ rime aị naariasno. A ji Karaịsi naariasno anụ, anụ mee ma anụ nụ Chiokike ziri n'udno. ²¹ Karaịsi méne mmehie, kọvu Chiokike mernu a o bụrụ mmehie kwnornu aị, ma a hite nụ rime a kehia igwe nụ ome mma ke Chiokike.

6

¹ Lele ele be nụ Chiokike sno nọornu ẹrnu, a naariasno anụ kwé oru Chiokike anụ nahiaru bụrụ nhne etekne. ² Ka bụ nhne Chiokike kwuru,

“M nurnu m anụ n'ige o gesi anụ ruwhnu oma,
m yinu m anụ aka n'ọbochi ọznohia.”

Anụ bno nsni, kịtna bụ ige ọ nahoru ruwhnu oma Chiokike, kịtna bụ ọbochi ọznohia. ³ A píole badnụ ọbula piohia nhne ojo n'ẹrnu aị, kpayarụ a kwéle ọ bita nhne jọokpobi badnụ ọchi n'ogodo apna.

⁴ Kọvu nụ kpakara nhne a neeme, a neegesi ẹhni aị lele ele ẹrnu Chiokike hite n'osnuta mkpoma nụ rime awghnuwhnu, nụ nhne siri rikne, nụ nhne igbugbu, ⁵ ma ọli nhne, ma nụ ọro ikelu, nụ mkpakpo, nụ ẹrnu rikne, ma nụ ọka anyarna abali, ma nụ ọgwnu wiri, ⁶ ma nụ ọzi richna, ma nụ nhne omuma, nụ ndidi, ma nụ ovu oma, hite n'Enine Nso, n'ezị ọka ọwhnun'anya, ⁷ hite n'okwu ezi ọka nụ rikne Chiokike, ya nụ mgwna ọgwnu ke ome mma nụ akarikwnunga ma nụ akarita. ⁸ A nwernu ọson'anya agwna ige, agwna ige be ledna aị

anya, agwna ige ele badnụ kpari aị, agwna ige be znarni aị. Be neeme aị ele aghalaghala, kọvu a bụ ele kwu ezi ọka. ⁹ A bụ ele be máa, kọvu kpakara ele badnụ magwu aị. A nụ lele ele nọowu ọnwu, kọvu a zị kọriri budnu, awghnuwhnu a naata nwée rikne gbu aị. ¹⁰ A bụ ele mkpoma só n'ọnu, kọvu a nwernu snarnima, ele mboni, kọvu neeme ele berere ele eze. Ọ zá nhne a nwernu, kọvu kpakara nhne bụ ke aị.

¹¹ Anụ ele Kọrinti, a kpumernu mkpoma aị kwunu anụ ezi ọka. ¹² Anụ kpusunirni mkpoma anụ megidne aị, ọ bụo aị megidne anụ. ¹³ Anụ menu aị kpa a mennu anụ, m nookwu lele nụ anụ bụ rumu m, anụ kpume mkpoma anụ.

*Ọdo aka nụ nsni
gbasiri ele kwé ekwe*

¹⁴ Anụ nụ ele kwé ekwe knékota ẹhni anụ n'otu. Kini bụ nhne ome mma nụ aruru-eli nwekọru? Ndaa ọzi n'otu ke iwhne n'ochichiri nwekọru? ¹⁵ Mọbu ndaa nhne Karaịsi nụ Ek-wensu neekeko? Kini bụ nhne nye Karaịsi nụ nye kwé ekwe nwekọru n'otu? ¹⁶ Ndaa okwerikota ke Ọro Nso Chiokike nụ renwu nwernu? Kwnornu nụ a bụ Ọro Nso Chiokike ke zị budnu, lele kpa Chiokike kwuru,

“M joo bu be wuru, zne izne n'esilawuru be.
M joo bu Chiokike be,
be joo bu ele ke m.”

¹⁷ Kam kpayarụ, “Anụ hi nụ rime be whuya, ziri ichne,
anụ kpátu nhne zila richna aka,
mjaanabnanya anụ,” ka bụ nhne Nyenwe aị kwuru.

¹⁸ “M joo buru Nda anụ,
anụ joo buru rumu m rukna nụ
rumu m rinya.
Ka bụ nhne Nyenwe aị ke Meli
Nhne Dum kwuru.”

7

¹ Ele me whurnu n'anya, hne a nwernu kpakara mkwna ka, a mee ẹhni aị ma a ziri richna ma n'anọ-ẹhni ma nụ rime enine, whoga nụ kpakara nhne ke neemeru emeru, ma a ziri

nsọ kpam kpam noowu bụdnu ke nọtou ogwnu Chiokike.

Ovu ọso n'ọnu Pọlu

² Anụ gweru aị kwnornu nụ ọ zá badnụ ọbula a mejọru, mọbu lulu, mọbu megbu n'apna ọbula. ³ Nhne me kwno nookwu ka bụo ma ikpe ma anụ, lele kpa me kwuru nụ mbom, anụ zị aị mkpa nụ mkpọma, ma a snornu anụ ziri bụdnu mọbu a snornu anụ nwụ ẹnwu. ⁴ M tükwasiri m anụ mkpọma k'agịda, m ji m anụ noolu ọnu. Anụ mernu mkpọma neesi m rikne, mkpọma nọoso m n'ọnu nụ rime awhnụwhnu.

⁵ Nga a vaduru Masidonia, a nwée ozukwa inwe n'anọ-ẹhni, be kpakarnụ aị ẹhni n'apna ọbula, ogwnu n'ederezi, ogwnu nụ mkpọma. ⁶ Kọvu Chiokike ke naakasi ele inwe gwuru mkpọma kasiri aị mkpọma nga Taịtosi varu. ⁷ Ọ bụo kwnornu nụ Taịtosi varu kpọi, kọvu nkasi mkpọma anụ nyernu a. Ọ kannu aị nhne gbasiri obirizi anụ, nụ nhne igbugbu nụ nhne gbasiri m meturu anụ nụ mkpọma. Ka mernu mkpọma sọ m n'ọnu k'agịda.

⁸ Ọ bụrubi nụ ọkwukwo izi me gbarụ vuteru anụ nhne igbugbu, m nwée m mkpọma lawuru nụ me gbarụ a. Nụ mbom, o mernu m mkpọma lawuru, nga me whnuru nụ ọkwukwo me gbarụ vuteru anụ nhne igbugbu ige matị. ⁹ Kịtna, mkpọma nọoso m n'ọnu, ọ bụo nụ m vuteru anụ nhne igbugbu, kọvu kwnornu nụ nhne igbugbu anụ mernu anụ tūhnasna mkpọma. Chiokike jiri nhne igbugbu anụ rnu ẹrnu, ka neegesi nụ ọ zá nhne ojo a mernu anụ. ¹⁰ Kwnornu nụ nhne igbugbu ke Chiokike noodubna badnụ ọ tūhnasna mkpọma dū ọznohia, ka nwée mkpọma lawuru. Kọvu nhne igbugbu ke ọwa noodubna n'ẹnwu. ¹¹ Anụ le kpa nhne igbugbu ke Chiokike kpaharu anụ jiknenu ọ gọru ọnu anụ. Nhne ka kpaharu ovu owe ẹhni, o ji anụ anya, o neerne anụ lele bẹkwnu, o meturu anụ nụ mkpọma, anụ jiknenu ọ ta nye mmehie awhnụwhnu. Anụ gesiri

ẹhni anụ lele ele ikpe mána. ¹² Ọ bụ n'ezi nụ me gbarụ ọkwukwo izi wam, ọ bụo kwnornu nye mernu nhne ojo mọbu nye o mejọru. Kọvu m gbarụ m ma anụ mahia nụ ruwhnu Chiokike kpa anụ noobnonu aị nsni. ¹³ Ka mernu mkpọma si aị rikne.

Ọ bụo nụ mkpọma siri aị rikne kpọi, Taịtosi mernu mkpọma sọ aị n'ọnu, kpa anụ mernu a ọ nwudna nga ọ vakwnusiri anụ. ¹⁴ M ji m anụ noolu ọnu nụ ruwhnu a. Anụ kpásiła m iwhnerne. A nookwunu anụ ezi ọka ige ọbula, kpam masi, a jiri Taịtosi luu ọnu nụ ruwhnu anụ, anụ whnuru nụ ọ bụ ezi ọka. ¹⁵ Ka mernu ọwhnun'anya o nwernu hne anụ zị si rikne, nga o neechenwanya anụ noobno nsni, kpa anụ jiri ogwnu nụ ọznu biri biri nabnanya a. ¹⁶ Mkpọma nọoso m n'ọnu nụ m nwernu rikne tükwasiri anụ mkpọma.

8

Nkesi ke nye Karaisi

¹ Rumu nda m, a piuru ma anụ mahia nhne Chiokike jiri oru a rnu n'ogbako Chiokike ke zị nụ Masidonia. ² Ọ bụ n'ezi nụ be gawheru agịda ọkpagbu, kọvu okne mkpọma ọso n'ọnu mernu be gweya agịda nkesi, ọ bụ n'ezi nụ be bụ ele ọwa nyirni. ³ M naagbanu be akebe nụ be nyernu kpa be nwernu rikne, n'ezi, kakwo kpa be nwernu rikne, hite nụ mkpọma be. ⁴ Be riasnosi aị rikne ma be nwernu oghere yisi aka be n'oyinu ele Chiokike ke zị nụ Judiya aka. ⁵ Be mernu nhne a tula anya a, be beru ọsno gweru ẹhni be nyega Nyenwe aị, nyee kwno aị hite n'echiche Chiokike. ⁶ Kam kpayaru, a riasno Taịtosi nye panizoru ẹrnu ka, rnuru a zne nụ ruwhnu mee anụ rnuzu ẹrnu ọwhnun'anya ka. ⁷ Anụ nwernu kpakara nhne, ọkwnata ovu, nụ ikwu-ọnu, nụ nhne ọmuma, nụ ezi ọka zuru ozu nụ ọwhnun'anya anụ nwernu hne a zị. Anụ buri masi ele zuru ozu nụ oru ke nkesi.

⁸ M zá m neenye anụ iwu. Kọvu m kannu m anụ kpa ele berere nwernu

mkpoma o kesi be nhne, ma m mahia m ezi oka ke owhnun'anya anu hite nu nhne anu jeenye be. ⁹ Anu magwu oru ke Nyenwe a Jizosi Karaisi, o bu n'ezi nu o bu nye eze, kovu o mernu ehni a womboni kwnornu anu, ma o mee anu buru ele eze hite n'odna mboni a.

¹⁰ Ka bu ezni me neezni anu, o joburu oma o buru nu anu rnuzne ernu anu panizoru otu awha wheru ewhe. Anu bu ele mbom panizoru ernu wam, ma ele mbom jikneru o rnu a. ¹¹ Anu zne nu ruwhnu nornu a, rnu kwo a masi. Anu ziri gnarnagnarna nu o rnu kwo ernu wam hite nu nhne anu nwernu, lele kpa o zi nga anu marnu mmuma a. ¹² O buru nu anu nwernu mkpoma nkesi, Chiokike jaanarnu nkesi anu hite nu nhne anu nwernu, o buo hite nu nhne anu nwee.

¹³ A za nookwu ma ele berere nwedna inwe ozukwa inwe, anu buru ele zi nu mkpa, kovu ma nye obula hnata n'otu. ¹⁴ Kitna, agida nhne anu nwernu anu jeenye be nu mkpa be. Ige berere, be jeenwe nhne be jeenye anu nu mkpa anu, ma nye obula hnata n'otu. ¹⁵ Lele kpa be gharu a n'okwukwo nsọ,

“Nye chikataru agida nwee kakwo nye wam ke chikataru mati, ke o chikataru zunnu a.”

Be zizneru Taitosi Kointi

¹⁶ M notunu Chiokike mmamma nye yisiri nu mkpoma Taitosi, nhne gbasiri anu lele kpa o zi nu mkpoma m. ¹⁷ O kweruru, o buo kwnornu nu a kannu a, kovu o jikneru hite nu mkpoma a o va. ¹⁸ A neeziya ya nu otu nnwo nda ke nwernu igwugwu nu kpakara ogbako Chiokike n'okpo okwo izi oma. ¹⁹ Tukwasi nu ka, ogbako Chiokike hohiaru a ma o snornu a vuru nkesi ka zne Judiya. Ernua ka neenye Nyenwe a igwugwu, neegesi nu a nwernu mkpoma o yisi aka n'ernu ka. ²⁰ A neeze ehni a o zi badnu obula ma a ikpe kpa a neeke agida nkesi. ²¹ A naagbali o mee

nhne kwesiri ekwesi, o buo n'anya Chiokike kpoi, kovu ma n'anya ele badnu.

²² A neeziya otu nnwo nda berere yisinu be, bu nye a kparu iru agida ige, whnu nu a nwernu rikne kwnata a mkpoma. Nu olu ka, kitna, o jikneru o yinu anu aka, ke kakwo kpa o tukwasiri anu mkpoma. ²³ Nhne gbasiri Taitosi, o bu nye me nu a nornu ernu, neenyinu anu aka. Rumu nda ele ya nu be sno bu ele dnasni anya ogbako Chiokike, be bu igwugwu Karaisi. ²⁴ Anu gesi be owhnun'anya anu ma kpakara ogbako Chiokike whnu nhne kparu a jiri anu luu onu n'ezi.

9

Oyinu ele Karaisi aka

¹ O za mkpa nu me jaagbanu anu okwukwo gbasiri o yinu ele Chiokike ele zi nu Judiya aka. ² M maam nu anu jikneru o yinu be aka, m ji m anu lunu ele zi nu Masidonia onu. M kanu m be nu rumu nda a ele zi nu Akaya jikneru o yi aka hite n'awha ke wheru ewhe. Nga be nurnu nu anu jikneru o kesi nhne, mkpoma be kwnalizoru o mee kpam. ³ Kovu m neeziya rumu nda ka, ma onu a jiri anu luu gharu o bu nhne etekne. Lele kpa me kwuru, anu bita nhne nkesi anu, ⁴ o zi ele Masidonia snornu m va whnu nu anu jiknerune, o jobunu a nhne iwhnerne, ke kakwo iwhnerne jotu anu k'agida. ⁵ Kam kparu, me riasno rumu nda ele ka be beru osno va, ma be whnu anu jaabita nkesi anu kweru mkwna su me va. Ka jeegesi nu anu nyernu hite nu mkpoma anu, o buo nu be kwnagidneru anu.

⁶ Anu chenwanya nu nye kpasiri mkpuru mati joboghia mkpuru mati, nye wam ke kpasiri agida mkpuru joboghia agida mkpuru. ⁷ Nye obula nyee lele kpa o kpebiri nu mkpoma a, o buo nu mkpoma lawuru kwnornu nu be karu be nyee. Chiokike whnurnu nye wam jiri mkpoma oma a nyee n'anya. ⁸ Chiokike nwernu rikne o nyee anu karukwo kpa o zi

anụ mkpa, ma anụ nwernu nhne kpakara ige, nụ karukwo kpa anụ jeeji o mee nhne buru ọma. ⁹ Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, “O neenye ele mboni k'agida,

ome mma a jaazị okwnukokwnu.”

¹⁰ Chiokike, nye neenye nye ọrnụ ọkwu mkpuru okpukpa nụ wiri ele badnụ jeeri, jeeme kpakara mkpuru anụ so oso, mīnya agida mkpuru hite nụ nkesi anụ nyernu hite nụ mkpoma ọma anụ. ¹¹ O jeeme anụ ba agida nụ kpakara nhne, ma anụ buru ele jeekele ele badnụ nhne ige ọbula, ke jeeme ele badnụ tūnu Chiokike mmamma kwnornu anụ.

¹² Ọrnụ ọma ka anụ nọornu zá neeme ele Chiokike riji ruwho kpọi, kọvu o neeme ele badnụ nọtunu Chiokike mmamma k'agida. ¹³ Lele kpa ọrnụ ọma ka neegesi nụ anụ bu ele ezi ọka, ele badnụ jaaznarni Chiokike kwnornu nụ anụ noobno nsni izi ọma Karaisi ke anụ kwuharu, anụ neeji mkpoma ọma neekesi be nụ ele berere nhne. ¹⁴ Be jeeji mkpoma ọwhnun'anya be kpenu anụ okpukpe kwnornu oru Chiokike ke zị agida hne anụ zị. ¹⁵ Ngwa ma a tūnu Chiokike mmamma kwnornu nkesi a ke ọnu jọokowali.

10

Pọlu gọru ọnu ọrnụ a

¹ Mawa Pọlu, naariasno anụ, me nye be karu nụ m bu m nye mési rikne nga me zị nụ ruwhnu anụ, kọvu nye nwernu anya rikne hne anụ zila. M ji m ọzi wọhnerne nụ mkpoma ọma Karaisi, naariasno anụ, anụ bikno, ² anụ mée m, m buru nye anya rikne hne anụ zị nga me varu, kwnornu nụ m nwernu m rikne nwe anya rikne n'ehni ele nookwu nụ a noowu budnu lele kpa ele ọwa noowu. ³ Ọ bu n'ezị nụ a zị n'owa, kọvu a zá nọolu ọgwu lele kpa ele ọwa nọolu. ⁴ Kwnornu nụ mgwna ọgwu aị bụo ke badnụ, kọvu ọ zị rikne nụ Chiokike ke naakwnadna hne be wusiri rikne. A naakwnadna kpakara agirigo ⁵ nụ kpakara nhne ke noovulizọ ẹhni a olu megidne ọmahia

Chiokike, a nọodoru kpakara echiche n'ogwnu mee be bnonu Karaisi nsni. ⁶ Nga anụ ghọru ele bnozuru nsni, a jeejiknenu ọ ta kpakara nye ọbula ke zá noobno nsni awnūwhnu.

⁷ Anụ neele kpakara nhne anya n'olu kpọi. Ọ zị nye ọbula n'esilawuru anụ ke neeche nụ ọ bu nye Karaisi? Nye wam che kwno echiche, kwnornu nụ a bu ele Karaisi lele nye wam. ⁸ Ọ burubedi nụ me gweru rikne Nyenwe aị nyernu aị mee oknomokno k'agida, iwhnerne jọtutu m. Nyenwe aị nyernu aị rikne o wulizọ anụ olu lele ọro, ọ bụo rikne ọ kwnadna anụ akwnadna. ⁹ M píoie m o ji okwukwo izi me gbannu anụ kpasị anụ ogwnu. ¹⁰ Otu badnụ jaakaa, “Okwukwo Pọlu naagba siri rikne, nọtutu ogwnu, kọvu, nga aị nụ a ziri, o nwée rikne, ikwu-ọnu a bu nhne etekne.” ¹¹ Nye wam mahia nụ ọ zá nhne zị ichne nụ nhne a gbaru n'okwukwo nga a zị ikere nụ nhne a jeeme nga aị nụ anụ zị.

¹² Kwnornu nụ a zá nọogwnu ẹhni aị n'esilawuru ele ji ẹhni be nọtutu nhne zị olu k'agida. Ele ji ẹhni be nọtutu n'ehni be, neekpe ẹhni be ikpe n'iwu ke be nyernu, bu ele nwée akoniche. ¹³ Kọvu nụ oknomokno aị zá neewhe hne a nwernu rikne, oknomokno aị bu n'ọrnụ Chiokike nyernu aị, bu ke duru nụ hne anụ zị. ¹⁴ Hne ọ bu nụ ọrnụ aị zị n'esilawuru anụ, a gáwhele a. A vuru izi ọma Karaisi vakwnusi anụ. ¹⁵ A zá neeji ọrnụ ele berere rnurnu naanya risi. Ọrnụ kam wheru hne Chiokike nyernu. Kọvu a neele anya nụ okwnata mkpoma anụ jooso oso, ma a nwe rikne rnụ agida ọrnụ n'esilawuru anụ dū hne Chiokike nyernu aị. ¹⁶ Nga wam, a jeenwe rikne kpọ okwo izi ọma nụ mba berere whe anụ. Kọvu a jeeji ọrnụ ele berere rnurnu nyaa risi.

¹⁷ Lele kpa okwukwo nsọ kwuru, “Nye ọbula ke jeeme oknomokno, o mee oknomokno nụ nhne Nyenwe aị rnurnu.” ¹⁸ Kwnornu nụ nye naaja ẹhni a mma bu nhne etekne, kọvu nye wam Nyenwe aị naaja mma bu nhne.

11

Pọlu nū ele izi aghalaghala

¹ O jaamasị m ọ bụru nū anụ jeenwe rikne nagidne iwhnirniwhno m, bi-kno, anụ gweru m. ² Mkpoma m zị nū hne anụ zị lele Chiokike, anụ nū lele nyerinya máa nyerukna zị snam me kweru ọ nịsi otu badnụ, ke bụ Karaịsi. ³ Kọvu ọgwu nọtụ m nū be joolulu mkpoma anụ, lele kpa agwọ wam jiri aghigho rnawhu Ivu, mee anụ gharu o gweru kpakara mkpoma anụ kpenu Karaịsi. ⁴ Kwnornu nū anụ jiri ẹso nahọru nye wam ke znirni anụ Jizọsi berere bụo Jizọsi ke a znirni anụ, nū enine berere nū izi ọma berere ke bụo ke a znirni anụ.

⁵ Kọvu ọ bụo nū m zị m matị kakwo ele izi ka anụ kaa nū be ka m mma. ⁶ Nyele ma, m máam kpa be kwu ọka sọ n'ọnu, kọvu m magwu m nhne, a mernu ka whuya iwhne hne anụ zị ige ọbula ma nū ọnodi ọbula.

⁷ M náge m anụ nhne ọbula nga me znirni anụ izi ọma Chiokike, m gwednarnu m ẹhni m ẹli ma anụ bụru ele be gwelizọru olu. Kí ọ bụ nhne ojo me mernu sa? ⁸ M nahịaru m ọgbako Chiokike berere nhne me jiri nọornu ẹnu n'esilawuru anụ. ⁹ Ige me nū anụ zị, m kpáknage m anụ ẹhni nū iwai nga me zị nū mkpa, rụmu nda ele hi nū Masidonia va gweyaru kpakara nhne zị m mkpa. Lele kpa me neeme, m jóobu ivu nyee anụ tna mọbu ekile. ¹⁰ Hite n'ezị ọka Karaịsi ke zị nū rime m, ọ zá badnụ ọbula ke zị n'Akaya jeenwe rikne kpusni ọnu m, kpa me naanya risi. ¹¹ Ndaa nhne me jiri kwu kpa? Me whnúge anụ n'anya sa? Chiokike magwu nū m whnurnu m anụ n'anya.

¹² M jaazị kọriri neeme kpa me neeme, ma ele izi ka gharu o nwe oghere be noopio gweru luu ọnu, kaa nū be nū aị neeme otu nhne. ¹³ Be bụ ele izi aghalaghala, be bụo ezi, be ji ẹnu be naagha ọgha, ma be nū lele ele izi Karaịsi n'ezị. ¹⁴ O jí anụ anya, Setani n'iwhuru a gbanwornu ẹhni a lele enine izi ke iwhne. ¹⁵ O bụo okne

nhne ọ bụru nū ele ẹnu a gbanwornu ẹhni be ma be nū lele ele ẹnu ome mma. Be jeeji aka ẹnu be kwu be ọgwọ ẹnu.

Awhnūwhnu Pọlu lele nye izi Karaịsi

¹⁶ M nookwu kwno a berere, ọ zá nye kwu m nye iwhnirniwhno. O bụru nū ọ bụ nhne me bụ, anụ gweru m kpam, ma m gweru m nhne matị luu ọnu. ¹⁷ Nhne me nookwu kịta bụo nhne Nyenwe aị piuru me kwu, ke gbasiri olu ọnu ka, m nookwu lele nye iwhnirniwhno. ¹⁸ Agida ele badnụ noolu ọnu lele kpa ele badnụ noolu, m jeeme kpam. ¹⁹ Anụ bụ ele ji ovu ọso n'ọnu nagidne ele iwhnirniwhno, ọ bụ n'ezị nū anụ bụ ele nwernu akoniche. ²⁰ Anụ nagidnenu ele mernu anụ lele ọhi, nahọru anụ nhne, kwnaghari anụ, gwuzote ẹhni a, gbọ anụ aka nū nti. ²¹ Ka nọtụ m iwhnerne nū a nwée rikne mee anụ kpam.

Kọvu ọ bụru nū nye ọbula luu ọnu nhne ọbula, m jeeme masị kpam. M nookwu lele nye iwhnirniwhno. ²² Be bụ ele Hiburu? M bụ m masị. Be bụ ele Izireli? M bụ m masị. Be bụ ele hi n'avnurnu Ebereham? M bụ m masị. ²³ Be bụ ele ẹnu Karaịsi? Ẹra naagba m sa? M bụ m nye ẹnu Karaịsi kakwo be. M nọornu ẹnu kakwo be. M lala m ikelú agida ige kakwo be, be pniarnu m nhne k'agida kakwo be, agida ige ọ gwarnu matị m nwu. ²⁴ Mgba isne ele Ju pniarnu m nri ẹto nū tolu ọnu mbinibini. ²⁵ Ele Rom liri m isisi mgba ẹto, be turu m akaworugwu otu mgba, ọgbo me zị nū rime a kpuru mgba ẹto, m daziri m nū rime mini iwhnehnie nū abali. ²⁶ Kpa me neezne izne ige ọbula, m neeze budnu nū rime mini, ma n'aka ele buznu, m neeze budnu n'aka ele Ju ma n'aka ele bụo ele Ju. Nhne oze budnu nū rime ẹli-ọhna, ma nū rime ẹli-ikpa, neeze budnu n'okne abaji, neeze budnu n'aka rụmu nda aghalaghala. ²⁷ M nọornu ẹnu, nọodoli ndoli, ma n'ọka anyarna abali, ma wiri ọgwugwu

nụ akpịri ọkpo bẹkwnu, m dazila m agida ige nwée wiri o riri, ma nū iyi ọtutu, m nwée m iwo o kpusni ẹto. ²⁸ Be gweme kpakara nhne ka, nhne naakpa m kpakara ọbochi bụ nhne gbasiri ọgbako Chiokike. ²⁹ Ndaa nye rikne gwuru ke rikne gwulam? Ndaa nye dnabnarnu nū mmehie ke mkpoma lala m mini, neerne m bẹkwnu?

³⁰ Ọ bụru nhne be luu ọnu, m jeeji kpakara nhne neegesi nū m bụ nye nwée rikne noolu ọnu. ³¹ Chiokike nū Nda Nyenwe aị Jizosi, nye nwe ọznarni ọkwnukokwnu, magwu nū m nookwu ezi ọka. ³² Nga me zi nū Damasikos, nye neechi ẹli, nye zi nū mkpururu Eze Arẹtasi, bitaru ele neese ọnu-mgbo ẹli-ọhna, be nwudne m. ³³ Kọvu be yisiri m nū rime nkita garu n'ọnunū zi nū mkpo ẹli-ọhna kwuhala m n'ẹli a, ọ bụ kpa me jiri gbawhunahọru a.

12

Owhnurninya Pọlu

¹ M joolu ọnu, ọ bụ n'ezi nū ọ zá nhne zi nū rime a. Kọvu m jookwu ọka gbasiri nhne me whnurnu nū nhne Nyenwe aị kpumennu m. ² M maam otu nye Karaisi nri nū awha ẹno wheru ewhe, nye be gwelizọru zne oligwe k'ẹto. (Ọ bụru nū ọ bụ n'anọ-ẹhni mọbu ọ bụo n'anọ-ẹhni, m maam, Chiokike kpọi ma. ³ Berere, m maam ma ọ bụ n'anọ-ẹhni ma ọ bụo n'anọ-ẹhni, Chiokike kpọi ma.) Nhne me magwu bụ nū ⁴ be gwelizọru badnu ka zne Paradasi. Ọ nurnu nhne ke be jaagbali n'okwukwo, nhne ọnu badnu jeeuwe rikne kwu. ⁵ M jeeji nyerukna ka nọlu ọnu, m jeeji ẹhni m noolu ọnu, okwolem nhne neegesi nū m bụ m nye nwée rikne. ⁶ Ọ bụru nū me luu ọnu m jọbu nye iwhnirniwhno, kwnornu nū m nookwu ezi ọka. Kọvu m joolu ọnu, ọ jaamasị m badnu ọbula gweru m kakwo kpa o gweruru m hite nū nhne ọ whnurnu me mernu nū ke ọ nurnu me kwuru. ⁷ Lele kpa ọ bụo ọma me vulizọ ẹhni m olu kwnornu okne nhne me whnurnu, be nyernu

m nhne igbugbu n'ẹhni m. Ọ bụ nye izi ke Setani, ma ọ kpakna m ẹhni ma m gharu m o luu ọnu. ⁸ M rjoru m Nyenwe aị nhne gbasiri a mgba ẹto, ma o gweme a n'ẹhni m. ⁹ Ka bụ nhne ọ saru m, “Oru m zunnem ji, iknernema m zuru ozu nga i nwée rikne.” Kam kpayaru, mkpoma nọso m n'ọnu me luu ọnu nū m nwée m rikne, ma rikne Karaisi whuya iwhe nū rime m. ¹⁰ Kam kpayaru, m bụ m nye nwée rikne. Ele badnu naakpasị m iwhnerne, be ta m awhnurnu, be kpagburu m. Kpakara nhne igbugbu me gawheru kwnornu Karaisi jiri m ruwho. Nga me nwée rikne, iknernema zi m n'ẹhni.

Ele Kọrinti meturu Pọlu nū mkpoma

¹¹ Anu mernu m mee lele nye iwhnirniwhno. Anu bụ ele kwesiri o kwu nhne ọma gbasiri m, kwnornu nū ele izi anu wam, ke anu kaa nū be ka m mma, béle m ọsno. Ọ bụ n'ezi nū ọ zá nhne me bụ. ¹² Kwnornu n'ezi, nhne neegesi nhne nye izi whuyaru iwhe n'esilawuru anu. Be bụ ẹnu elekema, nū ẹnu ndu-ẹhni nū ẹnu rikne zi ọdo nū ọdo me jiri ndidi rnu. ¹³ Ndaa nhne me mernu ọgbako Chiokike ele berere ke me méne hne anu zi? Ọ bụ nū m kwéle m ọ bụru nhne ivu rinya hne anu zi? Anu gbarunu m nhne ojo ka.

¹⁴ Ka jọbu mgba ẹto me jiknenu ọ vakwnusi anu. M jọburu ivu rinya hne anu zi. Anu zi m mkpa, ọ bụo nhne anu nwernu. Ọ bụo rumu naakpabitanu ele murnu be ẹkwnu, kọvu ele nda nū nne naakpabitanu rumu be ẹkwnu. ¹⁵ Ọ jaamasị m o nyega anu nhne me nwernu. Owe! M jeenye iwuru m nū risi anu ma m yisinu m anu aka. Ka o jeeme anu bọ whnu m n'anya, lele kpa me whnurnu anu n'anya k'agida? ¹⁶ Anu jeekweru, nū m bụo m ivu rinya nyee anu. Hne me bụ nye aghigho, m ji m aghigho nwudne anu. ¹⁷ Ndaa? Ele me ziyannu anu, m jiri be nahoru anu nhne sa? ¹⁸ M riasnornu m Taistos ọ va, ya nū nye Karaisi berere, anu jaakaa

nụ Taiṭosi nahọru anụ nhne? Me nụ ya a jíle otu enine mee nhne lele nụ a bụ otu badnu?

¹⁹ Anụ neeche nụ a noopio ọ ọgọru ẹhni aị nụ hne anụ zị? Óza! A nookwu ọka nụ ruwhnu Chiokike lele ele Karaịsi, kpakara nhne a neeme bụ ma anụ bụru ele zị kwem lele ele a whnurnu n'anya. ²⁰ Ogwnu nọotu m nụ me vadu n'esilawuru anụ, m jọowhnu nụ anụ zị ichne, ke búo nhne me leru anya a. Anụ jọowhnu masị nụ m zị m ichne, ke búo nhne anụ leru anya a. Ogwnu nọotu m nụ m jọowhnu oknorno nụ okwno-awuwa, mkpọma bẹkwnu nụ okewa, ọnu-ọjo, izno, oknomokno nụ mkpakpo. ²¹ Ogwnu nọotu m nụ me va berere nụ Chiokike m jeegwedna m ẹli nụ ruwhnu anụ, m jaakwa ẹkwna kwnornu agida ele mernu mmehie ke kwéle ọ tũhnasna, hite nụ nhne zá richna be mernu, ke bụ ome ọyi n'apna tị iwchnerne.

13

Odo aka nụ nsñi ipne-aznu

¹ Ka jọobu mgba ẹto me naava lekasi anụ. “Kpakara nhne be bnornu badnu, jeenweriri ele akebne lawuru mọbu ẹto,” lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru. ² Lele kpa me kannu anụ nga me varu ke mgba lawuru, ele mehieru n'ige wheru ewhe, nụ kpakara ele berere, m nookwu a berere kpa me zị ikere, me va kwno, kpakara be jaata awnũwhnu mmehie be. ³ Hne anụ noopio nhne ke neegesi nụ Karaịsi ji m nookwu ọka, ọ búo nye nwée rikne n'esilawuru anụ kọvu o jeegesi iknernema a hne anụ zị. ⁴ Ọ bụ n'ezị nụ be gburu a n'énwe rikne, kọvu ọ zị budnu hite nụ iknernema Chiokike. A bụ ele nwée rikne nụ rime Karaịsi, kọvu hne anụ zị a jọosno a ziri budnu n'iknernema Chiokike.

⁵ Anụ nyosnama ẹhni anụ lekasi ma anụ zị kọriri budnu n'okwnata mkpọma. Ọ bụ nụ anụ máa Karaịsi Jizọsi wu nụ rime anụ? Okwolem ma anụ dnarnu adna. ⁶ M kweru

m nụ anụ jaamahia nụ a búo ele dnarnu adna. ⁷ A naariasno Chiokike, anụ méé nhne ọjo. Ọ búo ma ele badnu kaa nụ a bụ ele ọma, kọvu ma anụ mee nhne ke kwesiri, ọ búbédi nụ a nụ lele ele dnarnu adna. ⁸ A jéenwe rikne mee nhne megidne ezi ọka, kọvu dasinu ezi ọka n'ikwnu. ⁹ Mkpọma nọoso aị n'ọnu nga a nwée rikne, kọvu nụ anụ nwernu rikne. A neekpe ma anụ bụru ele zuru ozu. ¹⁰ Kam kpayaru, me naagbanu anụ ọkwukwo ka kpa me zị ikere, ma ọ bụru me va, m jéeme anụ nhne rikne hite n'iknernema Nyenwe aị nyernu m, rikne o wulizọ anụ olu lele ọro, ọ búo ọ kwnadna anụ akwnadna.

Obekwu ikwu ipne-aznu

¹¹ N'ipne-aznu, rumu nda m, anụ dazikwaru nkari. Anụ gbalị dụ ozuzu. Anụ bno nsñi nụ nhne me nọorio anụ, anụ bụru ele nwernu otu mkpọma, anụ wuru n'udno. Chiokike ke ọwhnun'anya nụ udno dazigidnenu anụ.

¹² Anụ bekwurita ibne anụ lele rumu nda. ¹³ Kpakara ele nsọ Chiokike neebekwu anụ. ¹⁴ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, ọwhnun'anya ke Chiokike, nụ owugidne ke Enine Nsọ dazinu kpakara anụ.

**Okwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Galasia
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Hite n'ọpanizo okwukwo izi Pọlu gbaznenu ọgbako Chiokike ke zị nụ Galasia, o mernu be mahia nhne lawuru ke zị mkpa. Ke mbom, bu ma be mahia nū ọ bu ezi nye izi Karaịsi, ke ẹbo bu nū izi ọma ọ nọokpo okwo a bu ezi ọka. Ka bu kwnornu nū agida ele badnu naakaa nū Pọlu bu nye izi aghalaghala nū nye nọokpo okwo izi ọma aghalaghala.

Pọlu bu nye izi Karaịsi n'ezi ọka, nye Nyenwe aị nyernu ọnu o zni ele buo ele Ju izi ọma. Pọlu kannu Pita nū ọ bu nye ruwhnu lawuru, kwnornu nū o kwemana o snornu ele buo ele Ju ele za naabita Iwu Mozizi ri wiri nga ọ whnurnu ele hi nū Jeruselem va.

Pọlu kwusiri a rikne nū okwolem hite n'okwnata mkpoma nhne Chiokike jeeji znohia badnu. Ka whuyaru iwhne nū budnu Ebereham, nye nahiaru mkwna Chiokike hite n'okwnata mkpoma.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Ezi nye izi nū ezi izi ọma (1:1-10)

Chiokike hohiaru Pọlu lele nye izi Karaịsi (1:11-24)

Pọlu naagbanu izi ọma akebne (2:1-21)

Ọznohia kwolem hite n'okwnata mkpoma (3:1---4:31)

Ele Enine Nso nū ọwhnun'anya noodu (5:1---6:10)

Ọdo aka nū nsnị ipne-aznu (6:11-18)

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaịsi ke híge n'aka badnu mọbu nū rikne ke badnu, kọvu hite nū Jizọsi Karaịsi nū Chiokike Nda, nye mernu Jizọsi hi n'ẹnwu lizọ, ² nū kpakara rumu nda ele me nū be zị naagbaznenu kpakara ọgbako Chiokike ke zị nū Galasia okwukwo.

³ Oru nū udno ke Chiokike Nda aị nū ke hi n'aka Nyenwe aị Jizọsi

Karaịsi dazinu anu. ⁴ Karaịsi gweru budnu a nyee kwnornu mmehie aị ma ọ dọhia aị n'ige ojo ka lele kpa echiche Chiokike Nda aị pioru. ⁵ Ọznarni zinu a okwnukokwnu. Amim.

Izi ọma berere zila

⁶ Ọ gbagwojiri m anya nū anu ghasaru nye wam sukwuru anu bna n'oru ke Karaịsi, zne izi ọma berere. ⁷ N'ezi, izi ọma berere zila, kọvu agwna ele badnu naakpahie anu anya, noopio ọ gbanwo izi ọma Karaịsi. ⁸ Kọvu ọ buru aị mọbu enine izi hi n'oligwe va zni anu izi ọma berere ke buo ke a znirni anu, Chiokike vu a ọnu okwnukokwnu. ⁹ Lele kpa a kwuru nū mbom, m nookwu kwno a berere, ọ buru nū nye obula zni anu izi ọma ke zị ichne nū ke anu nahiaru, Chiokike vu a ọnu okwnukokwnu.

¹⁰ Ka o neegesi nū m noopio ruwhnu ọma ke badnu, buo ke Chiokike? M noopio nhne jaamasị badnu sa? Ọ buru nū m noopio ruwhnu ọma ke badnu, m jọbu nye izi Karaịsi.

Chiokike sukwuru Pọlu

¹¹ Me kanu anu, rumu nda m, izi ọma me nọokpo okwo a buo nhne hi n'aka badnu. ¹² M nahiage m a n'aka badnu, ọ buo badnu znirni m a, kọvu Jizọsi Karaịsi kpumernu a nyee m.

¹³ Anu nuru kpa me wuru budnu nū mbom n'okpukpe ele Ju, nū kpa me kpaknarnu ọgbako Chiokike ẹhni k'agida, gbalị ma o whu. ¹⁴ M be m ele Ju ibne m ọsno ele me nū be bu ebiri n'okpukpe ele Ju, m ji m kpakara mkpoma yisi n'omen'eli ele nda aị oknani. ¹⁵ Kọvu Chiokike bitaru m ichne hite nū ruwho nne m, o sukwuru m hite n'oru a. Nga ọ masiri a, ¹⁶ o kpumennu m Nnwọ a, ma m nwernu m rikne zni ele buo ele Ju izi ọma gbasiri a. Ige wam, m znege ma me nū badnu obula tnu ọtutnu gbasiri a. ¹⁷ M znege m Jeruselem zne ọ whnu ele be m ọsno buru ele izi, kọvu m znernu m Arebia, m lahna Damasikos.

18 Nga awha ẹto whemernu, m zneru m Jeruselem zne mahia Pita, me nu a daziri nri nu obochi isne. 19 M whnuge m nye izi berere okwolem Jemisi nwene Nyenwe aji Jizosi. 20 Nhne me gbannu anu n'okwukwo bu ezi oka, Chiokike magwu nu o buo aghalaghala. 21 Omekwo, m zne n'eli ke zi nu rime Siriya nu Silisia. 22 O za nye Karaishi ke zi nu ogbako Chiokike ke zi nu Judiya magwu nye me bu ruwhnu nu ruwhnu. 23 Kovu nu be nuru otutnu, "Nye wam ke naakpakna aji ehni neezni izi oma okwnata mkpoma wam o gbaliri o mee ma o whu nu mbom." 24 Be znarni Chiokike kwnornu m.

2

Ele izi berere nabnanyarnu Polu

1 Nga nri nu awha eno whemernu, m lahna m Jeruselem, me nu Banabasi, m kwuru Taitosi zne. 2 M zneru m kwnornu nu Chiokike kpumennu m me zne. N'iznuznu ke me nu ele risi gbaru ichne, m kowaru m izi oma me znirni ele buo ele Ju, o zi ernu me nuru mabu ke me noru kitna bo bu nhne etekne. 3 Taitosi nye me nu a sno, o bu n'ezi nu o bu nye Giriki, be kwnagidnene a o kpa nka. 4 Agwna rumu nda aghalaghala gbebnarnu va o nyosna kpa a jiri nwernu ehni aji nu rime Karaishi Jizosi, be pioru ma a buru ohi iwu ele Ju. 5 A nyege be oghere rira rira ma a bitannu anu ezi oka ke izi oma chim chim.

6 Agwna ele nu lele be bu ele risi. Nhne obula be bu za m mkpa, kwnornu nu Chiokike le badnu anya nu ruwhnu n'ikpe. O za nhne ele ka tukwasiri nu izi me znirni. 7 Kovu be whurnu nu Chiokike nyernu m izi oma me zni ele buo ele Ju, lele kpa o nyernu Pita ernu o zni ele Ju izi oma. 8 Chiokike wam ke noru ernu n'izi oma Pita znirni ele Ju lele nye izi, bu masi nye noru ernu n'izi oma me znirni ele buo ele Ju lele nye izi. 9 Nga Jemisi nu Pita nu Joni, ele nu lele ele risi whurnu nu Chiokike nyernu

m ernu ka zi ichne, be gbasiri me nu Banabasi akarikwnunga ke neegesi nu a bu otu. Be kweru a zne zni ele buo ele Ju izi oma, be zne zni ele Ju izi oma. 10 Nhne be norio kpai bu, a chenwanya ele mboni, ki bu nhne me mernu wara wara.

Polu bigboru Pita n'Antioku

11 Nga Pita vaduru Antioku, m bigboru m a nu ruwhnu ohna kwnornu nu o dnahieru. 12 Su ele Jemisi ziyaru va, Pita nu ele buo ele Ju neeriko wiri. Kovu nga be vaduru, o kwele o sno be ri wiri, kwnornu nu ogwnu ele be kparu nka turu a. 13 Ele Ju ke gwnarnu snornu a kpa ichne ichne kwnornu nu ruwhnu lawuru a, ke kpararu Banabasi sno be nu ruwhnu lawuru be.

14 Nga me whurnu nu be mene lele ezi oka ke izi oma, m kanu Pita nu ruwhnu kpakara be, "I bu nye Ju, kovu i noowu budnu lele ele buo ele Ju, o buo lele nye Ju. Ndaa kpa i naakwnagidne ele buo ele Ju be snornu omen'eli ele Ju?"

Oznohia bu hite n'oru

15 N'ezi, a bu ele Ju hite n'omumu aji, a buo ele mmehie lele kpa be nookwu ele buo ele Ju. 16 Kovu a magwu nu badnu nu Chiokike mernu udno hite n'okwnata mkpoma nu Jizosi Karaishi, o buo n'ome nhne iwu kwuru. A kweru nu Karaishi Jizosi ma aji nu Chiokike ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma nu Karaishi. O buo n'ome nhne iwu kwuru, kwnornu nu o za nye obula bu nye oma hite n'ome nhne iwu kwuru.

17 O buru nu nga a noopio ma aji nu Karaishi ziri n'udno, a whnu ehni aji nu a bu ele mmehie lele ele berere, ka o neegesi nu Karaishi naadasi mmehie n'ikwnu? Chiokike kwele. 18 O buru nu me panizo noowu nhne me kwnadnarnu akwnadna, ka neegesi nu m bu m nye noolulu iwu. 19 Kwnornu nu hite n'iwu m nwurnu enwu hne iwu zi, ma m ziri m budnu nu rime Chiokike. 20 Be gweru m yisinu Karaishi kpogidne aji n'olu ogba a, m za m budnu ke m, kovu Karaishi wu

nụ rime m. Bụdnu ke me zị n'anọ-
 ẹhni bụ ke me zị n'ọkwnata mkpọma
 ke Nnwọ Chiokike, nye whnurnu m
 n'anya gweru bụdnu a nyee kwnornu
 m. ²¹ M zá m neelewhu oru Chiokike
 anya, kwnornu nù ọ bụru nù ome
 mma bụ hite n'iwu, ẹnwu Karaịsi
 nwurnu bụ nhne etekne.

3

Iwu mọbu ọkwnata mkpọma

¹ Anụ ele Galasia iwahnirniwhno,
 nyele kpahieru anụ anya? Nụ
 ruwhnu anụ bụ hne me gesiri anụ
 nù be kpogburu Jizọsi Karaịsi n'ogba.
² M pioru m ọ mahia otu nhne n'aka
 anụ. Anụ nahịaru Enine Nsọ hite
 n'ome nhne iwu kwuru, sọbu hite
 n'okweru nhne anụ nurnu? ³ Anụ bụ
 ele iwahnirniwhno kpa? Anụ panizoru
 n'Enine ke Chiokike, anụ naagbalị
 o wu bụdnu kịtna hite nù rikne ke
 aka anụ? ⁴ Kpakara awhnụwhnu anụ
 taru ọ bụ nhne etekne? N'ezi, ọ bụ
 kwnornu nù nhne etekne? ⁵ Chiokike
 nyernu anụ Enine a, rnụ ẹrnu ndu-
 ẹhni n'esilawuru anụ. Ọ bụ kwnornu
 nù anụ mernu nhne iwu kwuru sọbu
 nù anụ kweru nhne anụ nurnu? ⁶ Lele
 kpa Ebereham “kweruru Chiokike,
 Chiokike gwnụsinu a nù ọ bụ nye mee
 mma.” ⁷ Anụ mahia nù kpakara ele
 nwernu ọkwnata mkpọma bụ rumu
 Ebereham. ⁸ Ọkwukwo nsọ kwuru
 nù hne zị nù ruwhnu nù Chiokike
 jeeme ma ya nù ele bụo ele Ju
 ziri n'udno hite n'ọkwnata mkpọma,
 znirni Ebereham izi oma, kaa, “Hite
 nù rime i, m jọgozi kpakara mba
 ke ọwa.” ⁹ A whnurnu nù Chiokike
 nọgozi kpakara ele ke jeekweru lele
 kpa Chiokike gọziri Ebereham, nye
 kweru nù ya.

¹⁰ Ọvu ọnu zinu kpakara ele neeche
 nù Chiokike jọgwnu be lele ele ikpe
 mana kwnornu nù be naabita Iwu. Be
 gbaru a n'ọkwukwo nsọ, kaa, “Ọvu ọnu
 zinu kpakara ele zá naabita kpakara
 nhne be gbaru n'Iwu, neeme masi
 be.” ¹¹ O dnornu aị anya nù ọ zá nye
 ya nù Chiokike zị n'udno hite n'Iwu,

kwnornu nù ọkwukwo nsọ kwuru,
 “Nye mee mma jeehi n'ọkwnata
 mkpọma a ziri bụdnu.” ¹² Kọvu Iwu
 knoge aka n'ọkwnata mkpọma, lele
 kpa ọkwukwo nsọ kwuru, “Nye neeme
 kpakara nhne ka jaazi bụdnu nù rime
 be.” ¹³ Karaịsi gbaharu aị hite n'aka
 ọvu ọnu ke iwu, ọ ghonu aị ọvu ọnu.
 Ọkwukwo nsọ kwuru, “Be vuru nye
 ọbula be kpokwnusiri n'olu isisi ọnu.”
¹⁴ Karaịsi mernu ka ma ngozi wam
 Chiokike kweru Ebereham mkwna
 buru ke ele bụo ele Ju hite nù Karaịsi
 Jizọsi, ma a hite n'ọkwnata mkpọma
 nahoru mkwna Enine Chiokike.

Iwu nù mkwna

¹⁵ Rumu nda m, m jeeji nhne anya
 nọowhnu noogbu esni. Ọ zá nye
 nwernu rikne o lulu njọ-ẹhni badnu
 lawuru gbaru, mọbu tukwasi nhne
 n'olu a. ¹⁶ Kịtna, Chiokike kweru
 Ebereham nù nnwọ a mkwna wam.
 Ọkwukwo nsọ kwúge agida rumu, kọvu
 “nnwọ i,” ke bụ otu badnu, nye bụ
 Karaịsi. ¹⁷ Nhne me nookwu bụ ka,
 iwu wam ke be nyernu riwhu awha
 ẹno nù nri ẹto kpa mkwna Chiokike
 kweru Ebereham whemernu, nwée
 rikne lulu mkwna Chiokike kweru
 mọbu mee a ọ gharu ọ zị ire.
¹⁸ Kwnornu nù ọ bụru nù nhne okehia
 ka kno aka n'iwu, ọ buma mkwna,
 kọvu Chiokike kwnornu n'oru a, o
 nyernu a Ebereham hite nù mkwna.

¹⁹ Kini bụ nhne be kwno nyee
 iwu? Be nyernu a kwnornu ọdnahie
 ke badnu tem dụ nga Nnwọ wam
 jaava bụ nye mkwna wam nọtutu aka.
 Chiokike nyernu iwu hite n'aka ele
 enine izi, o nyee a nye ibno. ²⁰ Nye
 ibno zá mkpa hne otu badnu zị,
 Chiokike bụ otu.

²¹ Ka o neegesi nù iwu megid-
 nernu mkwna Chiokike? Ọza rịa rịa!
 Kwnornu nù ọ bụru nù be nyernu iwu
 ke jeenye bụdnu, ome mma jọburu
 hite n'iwu. ²² Kọvu ọkwukwo nsọ
 kwuru nù kpakara ọwa bụ ọhi mme-
 hie, ma nhne Chiokike kweru mk-
 wna o nyee hite n'ọkwnata mkpọma
 nù Jizọsi Karaịsi buri ke ele kweru
 ekwe.

²³ Tụtu sụ ọkwnata mkpọma varu, a bu ele ikelu ke iwu, be gbagidneru aị ọnuhna dū nga be kpumernu ọkwnata mkpọma. ²⁴ Iwu wam bu nye neelegidne aị anya, kwuru aị vakwnusi Karaịsi, ma aị nū Chiokike ziri n'udno hite n'okwnata mkpọma. ²⁵ Kpa ọkwnata mkpọma varu, a zima nū mkpururu nye neelegidne aị anya, ke bu iwu.

A bu rumu Chiokike

²⁶ Kpakara anu bu rumu Chiokike hite n'okwnata mkpọma nū Karaịsi Jizosi. ²⁷ Kpakara anu ele be wuru mini bna nū Karaịsi jooworu budnu ikne Karaịsi lele iwo. ²⁸ O za nhne zi ichne nū hne nye Ju nū nye Giriki zi, mọbu hne ọhi nū nye buo ọhi zi, mọbu hne nyerukna nū nyerinya zi. Kpakara anu bu otu nū rime Karaịsi Jizosi. ²⁹ O buru nū anu bu ele Karaịsi, anu bu rumu Ebereham, ele jeekehia mkwna wam Chiokike kwere Ebereham.

4

¹ Nhne me nookwu bu koriri ka, nye obula ke jeeri mkpe nda a hne o bu watakiri, o za nhne zi ichne hne ya nū nye ọhi zi, o bu n'ezi nū ya nwe kpakara nhne. ² Ele berere jaazi neelegidne a anya, neezni a nhne, tem dū ige nda a karu. ³ Kpam masi, nga a bu rumu takiri, a bu ọhi renwu ojo mati mati ke owa. ⁴ Kovu nga ige duru, Chiokike ziyaru Nnwọ a, nye nyerinya muru nū mkpururu Iwu Mozizi, ⁵ ma o gbahia ele zi nū mkpururu iwu, ma a buru rumu Chiokike. ⁶ Kwnornu nū anu bu rumu a, Chiokike ziyaru Enine Nnwọ a nū rime mkpọma aị, Enine ke naakwna, "Papa, Nda m." ⁷ Kam kpayaru i bu ma ọhi, kovu nnwọ, hne i bu nnwọ, Chiokike mernu i buru nye jeeri mkpe a.

Nhne meturu Polu nu mkpoma

⁸ Nū mbom, nga anu ma Chiokike, anu bu ọhi nhne buo chi. ⁹ Kovu kitna, anu magwu Chiokike, mọbu Chiokike magwu anu. Ndaa kpa anu

jaalhnakwnusi renwu ojo mati mati ke nwee rikne, o za nhne be ji be neeme? Kini kpayaru anu joburu kwno ọhi be berere? ¹⁰ Kini kpayaru anu naabita obochi zi ichne, ma enwa, ma ige nū awha? ¹¹ Ognu anu notu m. O jobu nū enu m nū risi anu bu nhne etekne sa?

¹² Rumu nda m, m naariasno anu, anu nū lele me, m nū m lele anu ele buo ele Ju. O za nhne ojo obula anu mernu m nga me znirni anu izi oma nū mbom. ¹³ Anu chenwanya o bu ehni igbugbu mernu me daziri zn anu izi oma nū mbom. ¹⁴ O bu n'ezi nū ehni igbugbu m buru anu nhne ornurna, anu lednage m anya mọbu zusa m. Kovu anu kwubnanyaru m lele nū m bu m enine izi Chiokike, lele nū m bu m Karaịsi Jizosi n'iwuru a. ¹⁵ Kini mernu ovu oso n'onu ke anu nwernu nū mbom? M jaagbanu anu akebe, o buru nū o kwere o mee, anu znernu ahnahia mkpuru anya anu lawuru chita m be. ¹⁶ M gholo nye irno anu kwnornu nū m kannu m anu ezi oka sa?

¹⁷ Kpakara ele neegesi nū nhne gbasiri anu neemetu be nū mkpoma, be za neeme a kwnornu nhne oma anu. Nhne be noopio bu ma be gweme anu hne a zi, ma anu menu be kpa be neemenu anu. ¹⁸ O buru oma o gweru mkpoma anu neeme nhne buru oma ige obula, o buo nga me nū anu zi kpoi. ¹⁹ Rumu takiri m, ele rime neeme m kwnornu be lele kpa rime neeme nyerinya nomu nnwọ. M zi m nū nhne igbugbu ka tem oyiyi Karaịsi ziri nū rime anu. ²⁰ O kanu m mma o buru nū me nū anu zi kitna, m znernu m amahia kpa me znernu obita onu kwunu anu oka. Kwnornu nū mkpoma naala m mini hne anu zi.

Haga nu Sera

²¹ Anu kanu m, anu ele noopio o zi nū mkpururu iwu, anu ma nhne iwu wam kwuru? ²² Kwnornu nū be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa nū Ebereham nwernu rumu rukna lawuru, nnwerne ọhi muru otu, nnwerne ke buo ọhi muru ke berere. ²³ Nnwọ

ke nnwerne ọhi mụrnu bụ ke ọ mụrnu kpa be mụrnu ele berere. Kọvu nnwọ ke nnwerne ke bụo ọhi mụrnu bụ nnwọ Chiokike kweru mkwna a.

²⁴ Ka bụ nhne ọma atụ, ele rinya lawuru ka bụ ọgba-njọ-ẹhni lawuru. Otu bụ Haga, ke hi nụ rugwu Saịna, nye rụmu a bụ ele ọhi. ²⁵ Haga nụ lele rugwu Saịna ke zị nụ Arebia, ọ nụ kwno lele ẹli Jeruselem tna, ke ya nụ kpakara rụmu a bụ ọhi nụ mkpururu iwu. ²⁶ Kọvu Jeruselem ke zị n'olu bụo ọhi, ọ bụ nne aị. ²⁷ Kwnornu nụ be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, “Nwudna, jị nyerinya ke nwée nnwọ, jị nye muge nnwọ, gweru okne nkọli siwama lulo, mkpoma sọ i n'onu, jị nye rime nnwọ mélele, kwnornu nụ nyerinya ke be ghasaru jeenwe agida rụmu, kakwo nyerinya ke nwernu nzi.”

²⁸ Kịtna, rụmu nda m, lele Aziki, anụ bụ rụmu Chiokike kweru nụ mkwna. ²⁹ N'ige wam, nnwọ wam be mụrnu lele kpa be mụrnu ele berere kpaknarnu nnwọ wam be mụrnu hite nụ rikne Enine ẹhni. Ọ zị kọriri kpam kịtna.

³⁰ Kọvu kịni bụ nhne okwukwo nsọ kwuru? “Chihala ọhi nyerinya wam nụ nnwọ a, kwnornu nụ nnwọ nnwerne ọhi nụ nnwọ nnwerne ke bụo ọhi jéeri otu mkpe.” ³¹ Ke bụ nụ, rụmu nda m, a bụo rụmu nnwerne ọhi, kọvu a bụ rụmu nnwerne ke bụo ọhi.

5

A nwernu ẹhni aị nụ rime Karaịsi

¹ Karaịsi mernu a nwernu ẹhni aị. Kam kpayarụ, anụ gwuzosi rikne, anụ kwé anụ bụru kwno ọhi berere.

² Anụ bnote nsni, mawa Polu naakanụ anụ, anụ kwé be kpa anụ nka, kwnornu nụ anụ mee kpam, ọ zá mbnarna Karaịsi bnannụ anụ rịa rịa. ³ Me kwu kwno a berere, nye ọbula ke kweru be kpa a nka jaabitariri kpakara iwu. ⁴ Anụ ele noopio be nụ Chiokike ziri n'udno hite n'iwu, anụ kewahalaru ẹhni

anụ hne Karaịsi zị. Anụ zima n'oru Chiokike. ⁵ Kọvu a neele anya nụ aị nụ Chiokike jaazị n'udno hite n'okwnata ovu. Ka bụ nhne a neese hite n'Enine. ⁶ Kwnornu nụ rime Karaịsi Jizọsi, ọ zá nhne zị ichne nụ okpa nka nụ okpáge nka, kọvu okwnata ovu aị ke nọornu ẹrnu n'owhnun'anya bụ nhne zị mkpa.

⁷ Anụ neemekwa nkari nụ mbom, nyele kpahieru anụ anya, kaa, anụ bnó nsni nhne ezi oka nookwu? ⁸ Nhne nụ kpa híge n'aka nye wam sukwuru anụ. ⁹ “Nhne whụ brẹdi matị neeme kpakara brẹdi whụ ọwhu.” ¹⁰ M tükwasiri m Nyenwe aị mkpoma nụ anụ jéekwe anya hie anụ, anụ mee nhne berere. Kọvu nye ọbula ke naakpakna anụ ẹhni jeeri nhne ọ kpasiri, nye ọ masiri a ọ bụru. ¹¹ Rụmu nda m, ọ bụru nụ m zị kọriri m neezni nụ okpa nka zị mkpa, kịni kpayarụ be naakpakna m ẹhni? Ọ bụru nụ m zị m nookwu nụ okpa nka zị mkpa, izi gbasiri ọgba Karaịsi jọoburu rugwu okpobi ọchi. ¹² Ọ jaamasị m ọ bụru nụ ele wam naakpakna anụ ẹhni jọowhoga, mee ẹhni be okiri badnụ.

¹³ Rụmu nda m, Chiokike sukwuru anụ bụru ele nwernu ẹhni be. Kọvu anụ kwékwadia o nwernu ẹhni anụ mee, anụ mee nhne anọ-ẹhni anụ noopio. Kọvu anụ gweru owhnun'anya znenu ibne anụ izi. ¹⁴ Kpakara nhne be nyernu n'iwu chikotaru risi n'otu nhne ka, “I jọowhnu nye agbatibi i n'anya, lele ẹhni i.” ¹⁵ Ọ bụru nụ anụ jaazị naatagbu, nọodoka ibne anụ, anya dụ anụ ẹli ọ zị anụ gbukwo ẹhni anụ.

Anụ kweru Enine nẹchi anu

¹⁶ Nhne me naakaa bụ ka, anụ wuru budnu n'Enine, anụ jéemezu nhne anọ-ẹhni noopio. ¹⁷ Kwnornu nụ nhne anọ-ẹhni noopio neemegidne nhne Enine Chiokike noopio. Nhne Enine Chiokike noopio neemegidne nhne anọ-ẹhni noopio. Be neemegidne ibne be, anụ gharụ o mee nhne anụ noopio. ¹⁸ Kọvu, ọ bụru nụ Enine noodu anụ, anụ zá nụ mkpururu iwu.

¹⁹ Ẹrnu ke anọ-ẹhni whụyaru iwihne, ke bu, ome ọyi, ọgba ikoro, nhne zila richna, ²⁰ ọkwa renwu nu amusu, irno, ọlu ọgwnu, ọkpa ichne ichne, okwno-awuwa, ọnuma, aka-nchni, ọbna otu, ²¹ ọwho-anya, okne manya, okne otne eri, nu nhne nu kpa. Ka bu nhne me nọdọ anu aka nu nsni kịtna, lele kpa me dọru anu nu mbom, kaa nu ele neeme nhne nu kpa, jéekehia igwe n'eli-eze Chiokike.

²² Kọvu mkpuru ke Enine neegweya bu ọwhnun'anya, snarnima, udno, ndidi, ovu oma, ọburu oma, okwesi ọkwnata mkpoma, ²³ ọzi wọhnerne, badnu nwukwaru ẹhni a, ọ zá iwu ke megidnerne nhne nu kpa. ²⁴ Ele ke Karaisi Jizosi bu ele gweru anọ-ẹhni be nu nhne nọogwnu be kpogidne n'olu ọgba. ²⁵ Ọ buru nu a zi budnu nu rime Enine, ngwa ma a zne izne nu rime Enine. ²⁶ Ngwa ma a gharu oknomokno, gharu naakpasu ibne ai ovu owe ẹhni, gharu enwe ọwho-anya hne ibne ai zi.

6

A vurita ivu ibne ai

¹ Rumu nda m, ọ buru nu badnu ọbula mee mmehie, anu ele gwuzosiri rikne nu rime enine gweru wọhnerne znikwata a nkari. Anya du masi anu eli, ọ zi anu dnabna n'ornurna. ² Anu vurita ivu ibne anu. Ọ buru nu anu neeme kpam, anu jeemezu iwu Karaisi. ³ Ọ buru nu badnu ọbula neechu nu ọ bu nhne nga ọ zá nhne ọ bu, o nooduwhu ẹhni a. ⁴ Nye ọbula tule ẹrnu a, ige wam, o jeenwe rikne mee oknomokno n'ẹrnu a. Ọ zá nye ji ẹrnu a tu n'ẹrnu nye berere, ⁵ kwnornu nu nye ọbula jorun ẹrnu zinu a.

⁶ Nye ọbula be znirni izi oma ke Karaisi whnu nu ya nu nye znirni a nhne kehia nu nhne buru oma.

⁷ Anu duwhu ẹhni anu. Kwnornu nu ọ zá nye jookpoli Chiokike mgbai. Mkpuru ọbula badnu kpasiri bu nhne ọ joghoru. ⁸ Nye ọbula ke kparu mkpuru n'anọ-ẹhni a, jeehite n'anọ-ẹhni a ghoru ẹnwu, kovu nye

kparu mkpuru n'Enine, jeehi n'Enine a ghoru budnu kwó okwo lele mkpuru.

⁹ Anu kwéko rikne gwu anu n'ome nhne buru oma, kwnornu nu ige vawa nga a joghoru mkpuru, ọ buru nu rikne gwúge ai. ¹⁰ Kam kpararu, lele kpa a nwernu oghere, a ziri neemenu kpakara ele badnu nhne buru oma, ke kakwo, ele zi n'ezinun-oro ke ọkwnata mkpoma.

Ọdo aka nu nsni ipne-aznu

¹¹ Kịtna, m ji m aka m naagba ọkwukwo izi. Le kpa mkpuru ọkwukwo me naagba hna ezi.

¹² Ele neeme oknomokno n'anọ-ẹhni bu ele naakaa be kpa anu nka. Ka bu ma be gharu ọ kpakna be ẹhni kwnornu ẹnwu n'ọgba Karaisi. ¹³ Ọ bubedi be ele be kparu nka zá naabita iwu. Be noopio be kpa anu nka ma be mee oknomokno nu nhne zi n'anọ-ẹhni anu. ¹⁴ Chiokike kwéko me mee oknomokno hne ọ búo n'ọgba Nyenwe ai Jizosi Karaisi, nye be kwnornu ẹhni a kpogidne ọwa n'ọgba hne me zi, kpogidne masi m n'ọgba hne ọwa zi. ¹⁵ Kwnornu nu ọkpa nka nu ọkpáge nka búo nhne. Nhne bu nhne bu budnu ikne. ¹⁶ Udno nu obirizi zinu kpakara ele noosno iwu ka nu budnu be, be nu kpakara ele bu Izireli ke Chiokike.

¹⁷ Hite kịtna zne ruwhnu, ọ zá nye kpakna m ẹhni berere, kwnornu nu m vu m n'ẹhni m ẹnya ke neegesi nu m bu m nye izi Jizosi.

¹⁸ Rumu nda m, oru ke Nyenwe ai Jizosi Karaisi dazinu enine anu. Amim.

**Ọkwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Efesōsi
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka**

Nu Ọkwukwo izi Pọlu gbaznenu ele Efesōsi, ọ naakanu ọgbako Chiokike nhne gbasiri olile anya be nwernu. Risi ikwu-ọnu Pọlu bu nu Karaisi nwurnu ẹnwu n'olu ọgba ma ọ znọhia aji hite nu mmehie. Kọvu nu Chiokike mernu o hi n'ẹnwu lizo, ọ daziri eli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, hne ọ zi nẹchi ọwa. Ọ jẹchi masi ọwa ke vazne nu ruwhnu.

Karaisi mernu ele Ju nu ele buo ele Ju buru otu, kwnornu nu ọ kwnadnarnu mkpo irno ke kewaru be (2:14). Ka neegesi nu Chiokike jeehite n'Enine a mee mkpoma ele Karaisi buru otu, mee be ziri n'udno n'esilawuru be, (4:3), ma ele Karaisi buru otu. Ka bu nhne zi mkpa n'okwukwo izi, ka mernu Pọlu gbaru a k'agida neegesi nu ọ buru oma ma ele Karaisi ziri n'otu. A nwernu otu Nyenwe aji, okwnata mkpoma aji bu otu, ọwuwu mini aji bu otu, ke neeme ele Karaisi gho otu anọ-ehni.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1-2)

Karaisi nu ọgbako a (1:3---3:21)

Budnu ikne hite nu Karaisi (4:1---6:20)

Ibekwu ipne-aznu (6:21-24)

Obekwu ikwu

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaisi Jizosi hite n'echiche Chiokike, naagbaznenu ele Chiokike ke zi n'Efesōsi okwukwo, ele kwnagwu mkpoma nu Karaisi Jizosi.

² Oru nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda aji nu Nyenwe aji Jizosi Karaisi dazinu anu.

Ngọzi ke enine

³ A notunu Chiokike nu Nda Nyenwe aji Jizosi Karaisi mmamma, nye jiri kpakara ngọzi ke oligwe

kesi aji n'enine nu rime Karaisi. ⁴ Chiokike beru osno horukwo aji ma a buru ele ke a kwnornu Karaisi, su ọ kpuru ọwa, ma a buru ele zi nsọ, ele nwée ọru nu ruwhnu a kwnornu ọwhnun'anya a. ⁵ O beru osno horu aji, o kwubnanya aji lele rumu a hite nu Jizosi Karaisi lele kpa o jiri masi a. ⁶ Ngwa ma a ja Chiokike kwnornu agida oru a ke o nyernu aji etekne hite nu Nnwọ a ọ whnurnu n'anya. ⁷ Chiokike gbaharu aji hite n'ovnarna Karaisi wusiri, nu ọ gbaru mmehie aji kwnornu n'oru a zi agida, ⁸ bu ke o nyernu aji n'okwnamarna, ya nu akoniche nu ọghohia a. ⁹ Chiokike mernu a mahia nhne miri emi ke echiche a lele kpa o jiri masi a hite nu Karaisi. Ọ marnu mmuma ¹⁰ o mezu echiche a ka nga ige a duru. Ka bu ma o gwebnanya kpakara nhne zi n'oligwe n'owa n'otu nu mkpururu risi Karaisi.

¹¹ Chiokike horukwo aji ma a buru ele ke a nu rime Karaisi, hne o beru osno kpebi kpakara nhne lele kpa echiche a jiri zi. ¹² Chiokike mernu ka ma a znarni a kwnornu igwugwu a. A bu ele mbom neele anya Karaisi. ¹³ Anu bu masi ele Karaisi nga anu nurnu ezi oka wam, ke bu izi oma ke oznohia anu. Anu kweru nhne anu nurnu, Chiokike hniasiri anu iri Enine Nso nu anu bu ke a lele kpa o kweru mkwna. ¹⁴ Enine Nso wam zi nu rime aji, a maam nu Chiokike jeeny-eriri aji kpakara nhne buru oma nga Chiokike jaagbahakwo ele ke a. N'ige wam, a jaaznarni Chiokike kwnornu igwugwu a.

Okpukpe Pọlu

¹⁵ Kam kpayaru, nga me nurnu nhne gbasiri okwnata mkpoma anu nu Nyenwe aji Jizosi, ya nu ọwhnun'anya anu nwernu hne rumu Chiokike zi, ¹⁶ m gwepugam aka nu ọ tunu Chiokike mmamma nu risi anu. M zi m neekpenu anu okpukpe kpakara ige. ¹⁷ M naariasno Chiokike ke Nyenwe aji Jizosi Karaisi, Nda ke igwugwu, o mee anu nwehia enine akoniche, kpumenu anu ehni a ma

anụ mahia a nkari nkari. ¹⁸ M nọorio masi ma Chiokike kpume anya ke ovu anụ, ma anụ għohia olile anya o nyernu ele o sukwuru, nụ ẹkwnu ngozi zi igwugwu o kweru ele ke a nụ mkwna. ¹⁹ M nọorio masi ma anụ mahia iknernema a ke nwée atụ bu ke o nyernu ai ele kweru nụ Karaịsi. O bu okne iknernema ka ²⁰ ke Chiokike jiri mee Karaịsi hi n'enuw lizo, mee o daziri eli n'akarikwungu Chiokike n'oligwe, ²¹ hne kakwo kpakara oħichi nụ rikne nụ iknernema nụ ele nwe. Rẹwhna a kakwo kpakara nhne ke nwernu rẹwhna, o buo n'ige ka kpoi, kovu n'ige ke jaava. ²² Chiokike bitaru kpakara nhne nū mkpururu oħi Karaịsi, mee a o buru risi kpakara nhne ma oħbako Chiokike naahia ngozi. ²³ Oħbako Chiokike bu eħni Karaịsi, Karaịsi jiharuru n'ogbako Chiokike. Karaịsi bu nye mezuru kpakara nhne n'apna obula.

2

Hite n'enuw bna nū budnu

¹ Nū mbom, anū nū lele ele nwurnu onwu, ele be kewamarnū hne Chiokike zi kwnornu nū anū bnone nsni, mee nhne ojo. ² N'ige wam anū wuru budnu ojo lele ele zi n'owa. Anū snornu badnu ojo wam ke nechi kpakara renwu ojo n'owa. Setani bu renwu ojo wam ke nornu enu nū mkpoma ele za noobnonu Chiokike nsni kitna. ³ Kpakara ai wuru budnu n'esilawuru be n'ige wheru ewhe lele kpa nhne nōogwnu anō-ehni ai. A snornu ele berere mezu nhne echiche ojo ai pioru, kam kpararu, a buru ele ke ovu owe eħni Chiokike dnakwasiri.

⁴ Kovu Chiokike bu nye obirizi k'agida. Owhnun'anya a zi agida hne a zi. ⁵ O bu n'ezi nū a bu ele nwurnu onwu nū rime mmehie, kovu Chiokike mernu ai nū Karaịsi ziri budnu nga o mernu Karaịsi hi n'enuw lizo. Chiokike znohiaru anū kwnornu nū oru a. ⁶ Chiokike mernu a snornu Karaịsi hi n'enuw lizo. O mee ai nū

Karaịsi Jizosi daziri eli nū hne kakwo n'oligwe. ⁷ Chiokike mernu ka ma kpakara ele badnu mahia n'ige vazne nū ruwhnu ẹkwnu ke oru a ke nwée atụ ke o jiri ovu oma a gesi ai nū rime Karaịsi Jizosi. ⁸ Kwnornu nū Chiokike jiri oru a znohia anū hite n'okwnata mkpoma nū Karaịsi. O buo kwnornu nhne obula ke anū mernu. Oznohia anū bu nkesi hi n'aka Chiokike. ⁹ O buo enu oma obula anū rnurnu, o za nye ji a mee oknomokno. ¹⁰ A bu enu aka Chiokike. O kpuru ai ma ai nū Karaịsi Jizosi ziri n'otu rnu enu oma Chiokike beru osno kwabitano ai.

A bu otu nū Karaịsi

¹¹ Anū chenwanya nū mbom anū ele buo ele Ju hite nū omumu anū. Anū bu ele ke ele Ju be kparu nka neledna anya, nookwu anū ele be kpage nka. Okpa nka bu ke be jiri aka kpa n'anō-ehni. ¹² N'ige wam, be kewamarnū anū hne Karaịsi zi, anū buo ele Izireli, ke kpararu, anū nwée igwe nū mkwna Chiokike kweru o znohia Izireli. Anū wuru budnu n'owa ka lele ele nwée olile anya, anū ma Chiokike nū mbom. ¹³ Anū bu ele be kewamarnū hne Chiokike zi nū mbom, kovu kitna, Chiokike mernu anū nū Karaịsi ziri n'otu, mee masi anū va nū ruwhnu a hite n'ovnarna Karaịsi wusiri kwnornu anū.

¹⁴ Karaịsi mernu udno ziri n'esilawuru ele Ju nū ele buo ele Ju nga o mernu ele Ju nū ele buo ele Ju otu badnu. O mernu ka nga o jiri anō-ehni a kwnadna mkpo irno ke kewamarnū ele Ju nū ele buo ele Ju. ¹⁵ Karaịsi luluru iwu ele Ju hite n'enuw a ma o gweru ele Ju nū ele buo Ju ele kweru mee otu badnu ikne, mee ma udno ziri n'esilawuru be. ¹⁶ Karaịsi mernu ele Ju nū ele buo ele Ju nū Chiokike ziri n'udno hite n'enuw o nwurnu n'olu oħba, mee be buru otu badnu. Ka gwemernu irno n'esilawuru ele Ju nū ele buo ele Ju. ¹⁷ Karaịsi varu zni anū izi oma udno, anū ele buo ele Ju nū ai ele Ju masi. ¹⁸ Hite nū Karaịsi, kpakara ai nwernu

oghere o znekwunusi Chiokike Nda aị hite n'otu Enine.

¹⁹ Kam kpayarụ, anụ ele búo ele Ju búma ele izne, kọvu anụ ghọlam rụmu Chiokike nụ ele ezi-nụ-oro Chiokike. ²⁰ O wukwasiri anụ lele ọro n'olu ntụ-eli ele izi nụ ele ọwhnurninya, hne Karaịsi Jizọsi n'iwhuru a bú risi nsukala ọro. ²¹ Ya bú ngalaba jigwu ọro n'otu, ọro wam noosopiya búru Ọro Nsọ be bitaru nsọ nyee Nyenwe aị. ²² Be wukọtaru anụ n'otu nụ rime Karaịsi, ma anụ búru Ọro Nsọ hne Enine Chiokike wu.

3

Pọlu nye ọrnụ ele búo ele Ju

¹ Kam kpayarụ, mawa Pọlu, m bú nye ikelu kwnornu Karaịsi Jizọsi nụ kwnornu risi anụ ele búo ele Ju neekpenu Chiokike. ² N'ezi, anụ nurnu nhne gbasiri kpa Chiokike nyernu m ọrnụ o mee anụ ele búo ele Ju mahia oru a. ³ Chiokike mernu m mahia nhne miri emi ke badnụ máa nụ mbom, lele kpa me gbarụ a n'okwukwo matị nụ mbom.

⁴ Nga anụ gwnurnu ka anụ jọowhnu nụ Chiokike mernu m ghohia nhne miri emi gbasiri Karaịsi. ⁵ N'ige wheru ewhe, Chiokike kpumene ele badnụ nhne ka, kọvu kịtna Enine Chiokike kpumennu a ele izi nụ ele ọwhnurninya ele ọ hohiaru. ⁶ Nhne miri emi wam bú anụ ele búo ele Ju ele kweru nụ ele Ju ele kweru ghọru otu anọ-ehni. Anụ joosno masị ele Ju kehia nhne Chiokike kweru be nụ mkwna hite nụ Karaịsi Jizọsi kwnornu nụ izi ọma.

⁷ Chiokike nyernu m ọrnụ ke o zni izi ọma ka kwnornu ovu ọma a. O mernu ka hite nụ rikne a nọornu ọrnụ nụ rime m. ⁸ O bú n'ezi nụ m kwésile m, kọvu Chiokike nyernu m oru a n'esilawuru ele ke a, o zni anụ ele búo ele Ju izi ọma ke okne nhne gbasiri Karaịsi ke ele badnụ nwée rikne ghohiali. ⁹ O nyee kwno m ọrnụ o mee kpa ele badnụ jaamahia kpa o jeeme nhne miri emi ka. Chiokike

nye keru kpakara nhne kpunirniri nhne miri emi ka n'anya ele badnụ agida ige wheru ewhe. ¹⁰ Echiche a bú ma kpakara rikne ke neechi echi n'oligwe mahia akoniche Chiokike ke hna ezi hite n'ogbako a.

¹¹ Ka bú nhne Chiokike vu nụ mkpoma sụ ọ kpuru ọwa. Kịtna, o mezuru a hite nụ Karaịsi Jizọsi Nyenwe aị. ¹² Aị nụ Karaịsi bú otu, a kweru nụ ya, kam kpayarụ, a nwernu mkpoma siri rikne o zne nụ ruwhnu Chiokike, énwé ogwnu. ¹³ M naariasno anụ, anụ bikno kwé rikne gwụ anụ kwnornu awhnwhnu me naatanụ anụ, ke jeegweyanụ anụ igwugwu.

Karaịsi whnurnu aị n'anya

¹⁴ Kam kpayarụ, me gwu mpnerne ọchi kpenu Chiokike Nda, ¹⁵ nye jiri kpakara ezi-nụ-oro ke zị n'oligwe nụ ọwa rẹwhna be. ¹⁶ M nọorio Chiokike ma o hite n'ekwnu ke ngozi a, nyee anụ iknernema hite n'Enine a ma mkpoma anụ si rikne, ¹⁷ ma Karaịsi hite n'okwnata ovu wuru nụ rime mkpoma anụ, ma anụ gba egwnugwnu, gwuzoru chim chim n'owhnun'anya a. ¹⁸ M nọorio masị ma anụ nụ kpakara ele Chiokike mahia ọwhnun'anya Karaịsi nwernu hne a zị, kpa ọ hna nụ rude, nụ ogologo a, nụ kpa ọ hna n'olu, nụ omimi a, ¹⁹ ma anụ mahia ọwhnun'anya ka ke kakwo nhne badnụ etekne nwernu rikne ghohiali. M nọorio ma Chiokike mejihia anụ nụ kpakara nhne Chiokike bú.

²⁰ A ja Chiokike, nye nwernu rikne o mee kakwo kpa a nwernu rikne rịo mọbu rị hite nụ iknernema a ke nọornu ọrnụ nụ rime aị. ²¹ Ngwa ma aị ogbako Chiokike ele o mernu aị nụ Karaịsi Jizọsi búru otu, ja Chiokike hite n'otu ebiri dụ n'ebiri berere, ọwa kwnurnu ọwa. Amim.

4

A bú otu nụ rime Karaịsi

¹ Mawa, nye ikelu kwnornu Nyenwe aị, naariasno anụ, anụ wu búdnú kwesiri ikwu Chiokike

sukwuru anụ. ² Nhne ọbula anụ neeme, anụ gweru ovu hieru ẹli nū ọzi wọhnerne nū ndidi naabnanya ibne anụ kwnornu anụ whnurnu ẹhni anụ n'anya. ³ Anụ gbalị ọ bīta ọzi n'otu ke Enine hite noowu n'udno n'esilawuru anụ. ⁴ Ele Chiokike bụ otu anọ-ẹhni, a nahiaru otu Enine, lele kpa Chiokike sukwuru anụ n'otu olile anya. ⁵ A nwernu otu Nyenwe aị, ọkwnata mkpoma aị bụ otu, ọwuwu mini aị bụ otu. ⁶ A neekpenu otu Chiokike bụ Nda kpakara badnụ, nye nẹchi kpakara badnụ, ọ nọornu ẹrnu hite nū kpakara badnụ, nye zị nū rime kpakara badnụ.

⁷ Karaịsi nyernu nye ọbula nū rime aị rikne ọ rñu ẹrnu lele kpa o kpebiri a. ⁸ Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ,
“Nga ọ larụ olu,

ọ dọru agida ele irno a n'ọhi, be
snornu a n'aznụ,
o nyee ele badnụ nkesi.”

⁹ Kini bụ n'ọkwukwo nsọ kwuru nū ọ larụ n'olu? Ọ bụ nū Karaịsi beru ọsno hiedna n'owa ka. ¹⁰ Nye wam hiednarnū n'owa bụ masị nye larụ hne kakwo n'olu n'oligwe, ma o jihia kpakara nhne. ¹¹ Karaịsi bụ nye wam, nye nyernu ele badnụ rikne ọ rñu ẹrnu, mernu agwna badnụ ele izi, ele berere ele ọwhnurninya, ele berere ele naagaghari nọkpo okwo izi ọma, ele berere ele nọoznu atnurnu nū ele neezni nhne. ¹² O mernu ka ma o jiknurnu ele Chiokike ma be rñunu a ẹrnu, ma ọgbako Chiokike nooso, gwuzosi rikne, ¹³ tem a dū n'ọzi n'otu ke ọkwnata ovu, nū ọ mahia Nnwọ Chiokike, ma a buri ele sozuru nū badnụ, ele duru nū nhne ọtutu ke zuru ozu nū rime Karaịsi.

¹⁴ Ige wam a jọbuma rumu takiri. Ele aghigho nū ele nooduwhu ele badnụ jéegweru iznizni aghalaghala ọbula ruwhere noovughari duwhu aị, lele kpa abaka-mini nū ruwhere noovughari ọgbo n'olu mini.

¹⁵ Tnūnuma, a gweru ọwhnun'anya nookwu ezi ọka, ma a nooso lele Karaịsi Nyenwe aị nū nhne ọbula.

¹⁶ Karaịsi neeknekota ele ke a n'otu,

lele kpa rụknani jikotaru kpakara nhne zị n'ẹhni badnū n'otu. Ọ buru nhne ọbula zị n'ẹhni nọornu ẹrnu a, kpakara ẹhni jọoburu nhne gwuzosiri rikne n'ọwhnun'anya.

Budnu ikne nū rime

Karaịsi

¹⁷ Kam kpayarụ, m ji m rẹwhna Nyenwe aị nọodo anụ aka nū nsni, anụ wuma budnu lele ele máa Chiokike, hite n'ori ọriri ke nwée mbnarna. ¹⁸ Ele ka nwée rikne ọ ghohia nhne gbasiri Chiokike. Be kewamarnū be hne Chiokike zị kwnornu nū be máa Chiokike, be bụ ele risi rikne. ¹⁹ Iwhnerne o mee nhne búo ọma tú be. Be bụ ele neeme nhne ojo ke gwnurnu be, ma be neeme nhne sọ ize n'anya lele kpa ọ nọogwnusi be rikne.

²⁰ Kọvu kị búo nhne anụ mụhiaru gbasiri Karaịsi. ²¹ N'ezi, anụ nurnu nhne gbasiri a, be znirni anụ ezi ọka zị nū Jizosi. ²² Be znirni anụ sigbasi budnu ọknani wam anụ noowu. Badnū ọknani wam neeji kpakara nhne nọogwnu anụ nooduwhu anụ, noolulu masị budnu anụ. ²³ Kịtna, anụ gharu Chiokike ma ọ gbanwo echiche anụ. ²⁴ Anụ wuru budnu ikne ke Chiokike nyernu anụ, ma anụ buri ele ke Chiokike, ele mee mma, ele zị masị nsọ n'ezi.

²⁵ Kam kpayarụ, anụ gháma aghalaghala, nye ọbula kwunu ibne a ezi ọka, kwnornu nū a nū lele nhne zị n'otu ẹhni. ²⁶ Ọ buru nū ovu we anụ ẹhni, anụ mékọ mmehie, anụ kwéko ovu owe ẹhni anụ daziri tem ẹnam dna. ²⁷ Anụ nyéko Ekwensu oghere nū budnu anụ ọ rnawhu anụ. ²⁸ Nye buznu znúma buznu, o gweru aka a rñu ẹrnu kwesiri ma o yinu ele zị nū mkpa aka.

²⁹ Anụ kwé ọka búo ọma hi n'onu anụ whuya, kọvu anụ kwu ọka buri ọma ke jeeme badnū gwuzosi rikne n'ọkwnata mkpoma a. Ige ọbula, anụ kwu nhne buri ọma nū nsni ele badnū ma be wulizo be olu lele ọro. ³⁰ Anụ méé Enine Nsọ Chiokike ovu owe ẹhni, bụ ke Chiokike jiri hñasi

anụ iri nụ anụ bụ ke a tem dū n'ige anụ jeenwernukwo ẹhni anụ. ³¹ Anụ gweme kpakara mkpoma nlulu, nụ ọnuma, nụ ovu owe ẹhni, ya nụ ọlu ọgwu nụ ọkaja nụ irno mkpoma. ³² Kọvu anụ nwe ovu ọma, whnụ ibne anụ n'anya, naagbarunu ibne anụ lele kpa Chiokike gbarunu anụ kwnornu Karaịsi.

5

¹ Lele rụmu Chiokike whnuru n'anya, anụ wu bụdnu lele Chiokike.

² Anụ wuru bụdnu ọwhnun'anya, lele kpa Karaịsi whnuru aị n'anya, gweru bụdnu a kwanụ Chiokike ariohna ke nwernu ẹknarna ọma kwnornu aị.

³ Anụ kwé be whnụ ewhere, mọbu nhne zila richna, mọbu anyakwu n'esilawuru anụ. Nhne ele ka kwésile ele Chiokike zị nsọ. ⁴ Anụ kwú ọka tū iwhterne, mọbu ọka iwhtirniwhno, mọbu ọka bnána nū nhne, ke kwésile, tñnuma, anụ tñnu Chiokike mmamma. ⁵ Kwnornu nū anụ magwū nū ọ zá nye naagba ewhere, mọbu nye zila richna, mọbu nye anyakwu, ke nū lele ọkwa renwu, nwernu igwe nū nhne ọma ke ẹli-eze Karaịsi nū Chiokike.

⁶ Anụ kwéko badnụ ọbula gweru ọka etekne rnawhu anụ. Chiokike jaata ele zá noobnonu a nsni awhnwhnu kwnornu nū nhne nū kpa. ⁷ Kam kpayarū, anụ nū ele nū kpa méko nhne.

⁸ Anụ zị n'ochichiri nū mbom, kọvu kịtna anụ bnarnū n'iwhtne Nyenwe aị, anụ wu bụdnu kwesiri ele zị n'iwhtne. ⁹ Ele zị n'iwhtne naami mkpuru ọma ke ovu ọma, ome mma nū ezi ọka. ¹⁰ Anụ piohia, neeme masi nhne jaakpasu Nyenwe aị ovu ọso n'onu. ¹¹ Anụ snó ẹrnu ọchichiri ke nwernu mkpuru bnáge nū nhne kekọ nhne, kọvu anụ bigbo be, ma nhne ojo be mernu whuya iwhtne. ¹² Kwnornu nū ọ nọtū iwhterne o kwu nhne ele zá noobnonu Chiokike nsni neeme nū mgwugwa. ¹³ Kọvu iwhtne jeeme kpakara nhne whuya iwhtne. ¹⁴ Kwnornu nhne ọbula ke

iwhtne kpumernu búma nhne zị nū mgwugwa. Kam kpayarū, be karū,

“Tnenya, jị nye neezni anyarna, jị nye nū lele nye nwuru ọnwu, lizo,

Karaịsi jomukwasi i iwhtne a.”

¹⁵ Anya dū anụ ẹli kpa anū noowu bụdnu anū. Anū wú bụdnu lele ele iwhtirniwhno, kọvu lele ele nwernu akoniche. ¹⁶ Anū gweru oghere ọbula anū nwernu rñu ẹrnu ọma, kwnornu nū ele badnū nọrnu ẹrnu ojo k'agida n'ige ka. ¹⁷ Anū búo ele iwhtirniwhno, tñnuma, anū yisi ẹhni piohia, neeme masi nhne Nyenwe aị pioru. ¹⁸ Anū nwó manya ke naabna n'anya, ke joolulu bụdnu anū. Tñnuma, anū gharū Enine Chiokike ma o mejihia ovu anū. ¹⁹ Anū gweru eri ọma, eri ọznarni nū eri mkpoma ọso n'onu kanū ibne anū ọka, gweru kpakara mkpoma anū gwnunu Nyenwe aị eri, ²⁰ nọtunu Chiokike bụ Nda mmamma ige ọbula kwnornu kpakara nhne nū rewhna Nyenwe aị Jizosi Karaịsi. ²¹ Ele Chiokike bita ẹhni be nū mkpururu ibne anū kwnornu nū anū nọsobisinu Nyenwe aị Karaịsi.

Nzi nū nnwerne

²² Ele bụ nnwerne anū bita ẹhni anū nū mkpururu nzi anū lele nū anū bitaru ẹhni anū nū mkpururu Nyenwe aị. ²³ Kwnornu nū nzi bụ risi nnwerne lele kpa Karaịsi bụ risi ọgbako Chiokike. Ọgbako Chiokike nū lele anọ-ẹhni Karaịsi. Karaịsi bụ Nye Ọznohia ọgbako a. ²⁴ Lele kpa ọgbako Chiokike zị nū mkpururu Karaịsi, kpam masi, nnwerne ọbula bita ẹhni a nū mkpururu nzi a nū kpakara nhne.

²⁵ Ele bụ nzi, anū whnū nnwerne anū n'anya lele kpa Karaịsi whnuru ọgbako a n'anya nwū kwnornu a, ²⁶ ma o mee a ọ ziri nsọ, o gweruru ikwu-onu Chiokike nū mini snū a, mee a, ọ ziri richna. ²⁷ Karaịsi mernu ka ma o chetenu ọgbako wam n'ẹhni a, lele nhne zị igwugwu, nwée rune, mọbu ruwhnu doliri odili, mọbu nhne ojo berere, tñnuma, ọgbako ke zị nsọ, ke nwée ọtna. ²⁸ Kpam masi, nzi

kwesiri ọ whnụ nnwerne a n'anya lele kpa ọ whnụrnu ẹhni a. Nye ọbula ke whnụrnu nnwerne a n'anya whnụrnu ẹhni a n'anya. ²⁹ Ọ zá badnụ ọbula ke snornu ẹhni a irno, kọvu o nọoznu, neelekwa ẹhni a anya nkari. Ọ bụ masi kpa Karaisi neelekwa ọgbako Chiokike, ³⁰ a bụ nhne zi n'ẹhni Karaisi. ³¹ Kam kpayaru, nyerukna jaagharu nda a nụ nne a, takwnusi n'ẹhni nnwerne a, be lawuru gho otu badnụ. ³² Ka bụ nhne miri emi k'agida, kọvu m nookwu gbasiri Karaisi nụ ọgbako Chiokike. ³³ Nyerukna ọbula n'esilawuru anụ, whnụ nụ o whnụrnu nnwerne a n'anya lele kpa ọ whnụrnu ẹhni a, nnwerne masi, whnụ nụ ọ nọoso nzi a anya.

6

Rumu takiri nụ ele murnu be

¹ Rumu takiri, anụ noobnonu ele murnu anụ nsni lele kpa Nyenwe aji pioru, kwnornu nụ ọ buru oma o mee kpm. ² Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, "Sobisinu nda i nū nne i." Ke bụ nhne mbom ke Chiokike nyernu n'iwu ke nwernu mkwna. ³ I mee kpm, nhne jaagakwanu i nkari, ma i ziri budnu ogologo n'owa. ⁴ Ele bụ nda, anụ mee nhne jaakpasu rumu anụ ovu owe ẹhni. Tnụnuma, anụ gweru ikwu-onu Chiokike nọoznu, neezni be.

Ele ọhi nụ ele nwe be

⁵ Ele ọhi, anụ noobnonu ele nwe anụ nsni, anụ sọ be anya, nọtụ ọgwu be. Anụ gweru mkpoma anụ neeme a lele anụ neemenu a Karaisi. ⁶ Anụ bnonu be nsni, ọ bụo ke anya nọowhnu kpọi lele ele neeme nhne naamasị badnụ, kọvu noobnonu be nsni lele ele ọhi Karaisi, ele neeme nhne Chiokike pioru hite nụ mkpoma anụ. ⁷ Anụ gweru ovu oma nọornu ẹrnu lele nụ anụ bụ ọhi Nyenwe aji, bụo ke badnụ. ⁸ Kwnornu nụ anụ magwu nụ Nyenwe aji jọokwu nye ọbula ọgwọ ẹrnu oma a, ma ọhi mọbu nye bụo ọhi.

⁹ Kpm masi, anụ ele nwe ọhi, anụ mee masi ele ọhi anụ kpm. Anụ kpasi be ogwu, hne anụ mahiaru nū Nyenwe anụ nū be zi n'oligwe. Ọ zá neele badnụ anya nū ruwhnu.

Mgwna ọgwu Chiokike

¹⁰ Ka bụ ọka ipne-aznū m, anụ gbasiri rikne nū Nyenwe aji nū okne iknerema ke a. ¹¹ Anụ woru kpakara mgwna ọgwu Chiokike nyernu anụ, ma anụ nwernu rikne o gwuzogidne kpakara nhne ke Ekwensu neeziya. ¹² Kwnornu nū a zá nọolu ọgwu megidne ele badnụ etekne. Kọvu a nọolu ọgwu megidne kpakara ele ọchichi, megidne kpakara rikne, megidne kpakara ele nwe ọwa ke ọchichiri ka, megidne ele renwu ojo ke zi n'olu. ¹³ Kam kpayaru, anụ woru kpakara mgwna ọgwu Chiokike nyernu anụ ma anụ nwernu rikne o gwuzo n'ọbochi ojo, nga anụ mezuru kpakara nhne, o gwuzoru chim chim.

¹⁴ Anụ jikneru ọ lụ ọgwu, anụ suru ezi ọka n'ikwnu anụ ke nū lele ajni. Anụ woru ome mma ke nū lele mbno nū mkpoma anụ. ¹⁵ Anụ gweru masi ojikneru ọ kpọ okwo izi oma ke udno woru n'ochi lele okoro-ochi. ¹⁶ Tụkwasi n'olu ka, anụ gweru ọkwnata mkpoma nū Chiokike ke nū lele ekpeke anụ jeeji mesni kpakara mkpakwu bekwnu ke Ekwensu naagba megidne anụ. ¹⁷ Anụ kpuru ọznohia nū risi anụ ke nū lele okpu-ọgwu. Anụ gweru ama-ọgwu ke Enine neenye, ama-ọgwu wam bụ ikwu-onu Chiokike. ¹⁸ Anụ neekpe okpukpe lele kpa Enine noodu anụ ige ọbula n'onodi ọbula. Anụ neese nse kpa anụ neekpe okpukpe, anụ gwuzosi rikne kpa anụ neekpenu kpakara ele Chiokike okpukpe.

¹⁹ Anụ neekpenu m okpukpe masi ma Chiokike nyee m ikwu-onu ke me kwesiri o kwu ige ọbula me kpumernu onu m, ma m gweru onu rikne mee ele badnụ mahia nhne miri emi ke izi oma, ²⁰ ke me bụ nye izi a n'oro ikelu. Anụ kpenu m

okpukpe ma m kpọ m okwo izi ọma
énwe ogwnu lele kpa me kwesiri.

Obekwu ikwu ipne-aznu

²¹ Taikikosi bu nnwọ nda aị a
whnurnu n'anya nye be kwesiri ọ
kwnata mkpọma n'ernu Nyenwe aị
jaakanu anu kpakara nhne gbasiri m,
ma anu mahia kpa me nu, nu nhne
me neeme. ²² Ka bu nhne me kwno
neeziyanu anu ya, ma anu mahia kpa
a nu, ma ọ kasi anu mkpọma.

²³ Udno ke Chiokike Nda aị nu
Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu ele
kweru nu Karaịsi, o mee anu whnu
ibne anu n'anya kpa anu naakw-
nata mkpọma nu Karaịsi. ²⁴ Oru
ke Chiokike dazinu kpakara ele
whnurnu Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi
n'anya n'ezi.

**Okwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Filipaj
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Pọlu gbarụ okwukwo izi ka nga o zi n'ikelu nọtunu ogbako Chiokike ke zi nụ Filipaj mmamma kwnornu nkesi nụ okpukpe be. Ogbako Chiokike ke zi nụ Filipaj bụ ogbako mbom Pọlu miteru n'eli ele Iropu. O kannu ele Karaisi zi nụ Filipaj nụ be kwesiri o ta awhnuwhnu lele kpa Karaisi taru, nụ kpa Pọlu naata awhnuwhnu ige wam. O buru kpm, ele Filipaj gweru a lele ngozi be naharu hite n'okwnata mkpoma be nwernu nụ Karaisi.

Agwna ele zi nụ Filipaj nookwu nụ ele badnu kwesiri o bita Iwu Mozizi, o buo kpm, nụ be nwée oznohia. Pọlu kanu be neeze ele nụ lele nkita (3:2-11). Snarnima nụ ovu oso n'onu jiharu okwukwo izi ka, kwnornu nụ Pọlu muhiaru kpa o gweru onodi obula o whnuru ehni a mee nhne buru oma. Ovu sору a n'onu k'agida kpa o chenwanyarnu ovu oma ogbako Chiokike zi nụ Filipaj gesiri a. Pọlu kaa nụ ele ke Chiokike kwesiri o wu n'udno, neeche echiche lele kpa Karaisi neeche.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nụ okpukpe (1:1-11)

Nhne budnu bunu Pọlu (1:12-30)

Nhne atụ ke Karaisi (2:1-18)

Nhne gbasiri Timoti nụ Epafroditusi (2:19-30)

Ele Chiokike nabnanyarnu (3:1--4:9)

Pọlu notnu ele Filipaj mmamma (4:10-20)

Obekwu ikwu ipne-aznu (4:21-23)

¹ Pọlu nụ Timoti, ele izi Jizosi Karaisi, naagbaznenu kpakara rumu Chiokike ke zi nụ Karaisi Jizosi ele wu nụ Filipaj, be nụ ele neelekota be, nụ ele ernu okwukwo. ² Oru nụ udno ke hi n'aka Chiokike Nda ai nụ Nyenwe ai Jizosi Karaisi dazinu anu.

Okpukpe nu otu mmamma

³ M notunu Chiokike mmamma ige obula me chenwanyarnu anu. ⁴ M ji m snarnima neekpenu kpakara anu okpukpe ige obula ⁵ kwnornu nụ me nụ anu bu ele ernu n'izi oma hite n'obochi mbom tem du kitna. ⁶ M kw-nataru m ovu nụ ka, nụ nye wam ke panizoru ernu oma nụ rime anu, jorunuzu ernu wam tem du n'obochi Karaisi Jizosi jaava.

⁷ O kwesiri me vuru nhne ka nụ mkpoma gbasiri anu, hne anu zi nụ ovu m, ma m zi m n'ikelu, ma m zi naagbanu izi oma akebne, mọbu naakwnagidne a, kpakara anu nekehia igwe n'oru Chiokike nyernu m. ⁸ Chiokike bu nye akebne m, kpa o nogwnu m o whnu anu anya hite n'owhnun'anya Karaisi Jizosi.

⁹ Ka bu okpukpe m, ma owhnun'anya anu n'ehni ibne anu naaba aba, hite nhne omuma nụ oghohia, ¹⁰ ma anu nwernu rikne o mahia nhne ke kakwo mma, ma anu ziri snam, nwée otna tem du n'obochi Karaisi jaava. ¹¹ Mkpuru ke ome mma ke hi nụ Jizosi Karaisi va jihia nụ rime anu, ma igwugwu nụ oznarni buru ke Chiokike.

*Ikelu Pọlu mernu izi oma
gbasa*

¹² Rumu nda m, m pioru ma anu mahia nụ nhne obula ke dnakwasiri m, mernu izi oma gbasia. ¹³ Kpakara ele nse zi n'oro eze nụ kpakara ele berere mahiaru nụ m zi m n'ikelu kwnornu Karaisi. ¹⁴ Ikelu be turu m mernu ele kakwo n'esilawuru rumu nda ai nụ Nyenwe ai nwe onu rikne o kwu ikwu-onu Chiokike n'ovu siri rikne, be nwée ogwnu.

¹⁵ O bu n'ezi nụ agwna be nookpo okwo izi oma n'owho-anya nụ omegidne, kovu ele berere nookpo okwo izi oma Karaisi kwnornu ovu oma. ¹⁶ Ele ipne-aznu neeme kpm n'owhnun'anya, kwnornu nụ be magwu nụ m zi m hna kwnornu izi oma. ¹⁷ Ele ke mbom nookpo okwo Karaisi kwnornu nhne be jeerihia nụ rime a, o buo n'ezi oka, ma be

mee nhne joogbu m igbugbu kpa me zị n'ikelu. ¹⁸ Kịni mee? Ma be kpọru okwo izi ọma n'ezi ọka mọbu n'aghigbo, nhne zị mkpa bụ be nọokpo okwo Karaịsi. Ka bụ risi nhne me kwno nọonwudna.

M jaazịkoriri nọonwudna. ¹⁹ M maam nụ kpa anụ neekpenu m okpukpe, hite n'oyi aka ke Enine Jizọsi Karaịsi, kpakara nhne dnakwasiri m jọoburu nhne jeeme m whụya n'ikelu. ²⁰ Ka bụ nụ olile anya m siri rikne, nụ iwhnerne jọotu m n'apna ọbula, kọvu m jeenwe ovu siri rikne ma kịtna ma ige ọbula nụ be jeegwelizọ Karaịsi olu n'ehni m, hite nụ bụdnu mọbu n'ẹnwu. ²¹ Kwnornu nụ kpa me zị bụdnu, m bụ m ke Karaịsi, me nwụ, ọ bụ mbnarna. ²² Ọ bụru me ziri bụdnu n'anọ-ehni, ọ jọoburu ẹnru ke jaamị mkpuru. Ndaa ke me jeegweru? M máam ke ka mma. ²³ Nhne lawuru ka zị nọodoka m, ọ nọogwnu m me la ma me nụ Karaịsi daziri, bụ ke kakwo mma. ²⁴ Kọvu ọ zị mkpa me daziri bụdnu kwnornu anụ. ²⁵ Ka dnornu m anya, m magwụ m nụ m jaadaziri, me nụ anụ jaazịgidne, ma anụ so oso, nwe snarnima n'okwnata ovu anụ. ²⁶ Ka bụ me nụ anụ ziri, ovu ọso n'ọnu anụ nụ rime Karaịsi jaazị agida kwnornu m.

²⁷ Nhne nụ nhne ọbula mene, anụ wu bụdnu ke kwesiri izi ọma Karaịsi. Me va ọ whnụ anụ mọbu m váge m, mọbu m nurnu m nhne gbasiri anụ hne me zị, m jaamahia nụ anụ gwuzosiri rikne n'otu enine, nọolu ọgwnu lele otu badnụ kwnornu ọkwnata ovu ke izi ọma. ²⁸ Anụ kwé ele neemegidne anụ kpasị anụ ogwnu n'apna ọbula. Ka jọobu nhne jeegesi be nụ Chiokike joolulu be, kọvu Chiokike jọoznohia anụ. ²⁹ Kwnornu nụ Chiokike nyernu anụ oghere, ọ bụo o kweru nụ Karaịsi kpọi, kọvu ọ tanụ a awhnụwhnu. ³⁰ Me nụ anụ nọolu otu ọgwnu. Anụ whnurnu kpa me luru ọgwnu wam n'ige wheru ewhe, kịtna anụ nọonu nụ m zị koriri m naagba ọtna.

2

Badnụ ogwedna ẹhni a ẹli

¹ Ọ bụru nụ ọgba inwe zinu aị nụ Karaịsi, ọ bụru nụ ọsnuta mkpoma hite n'ọwhnun'anya a, ọ bụru nụ omekorita zị n'Enine Nso, ọ bụru nụ ovu ọma ọbula nụ obirizi, ² anụ mee ma ovu ọso n'ọnu m zu ozu, anụ nwe otu echiche, otu ọwhnun'anya, anụ ziri n'otu enine nụ echiche. ³ Ọ zá nye ọbula mee nhne kwnornu nhne o jeenwehia mọbu ovu ojo, kọvu hite nụ badnụ ogwedna ẹhni ẹli, nye ọbula kweru nụ nye berere ka a mma. ⁴ Ọ zá nye ọbula ke lebna anya nụ nhne ke a kpọi, kọvu nụ nhne gbasiri ele berere.

⁵ Nye ọbula nwe ovu ke Karaịsi Jizọsi.

⁶ Nye, ọ bụ n'ezi nụ ọ bụ Chiokike méne a lele nhne anya rikne nụ ya nụ Chiokike hna.

⁷ Ọ sigbasiri kpakara nhne o nwernu, o gweru ọnodi ke nnwọ izi, be mee a lele badnụ etekne.

⁸ Ọ whụya iwhne lele badnụ etekne, o gwedna ẹhni a ẹli, o bno nsni dụ n'ẹnwu, bụ ẹnwu ke olu ọgba.

⁹ Kam kpayarụ, Chiokike jiri gwelizo a olu kakwo kpakara nhne, nyega a rẹwhna ke kakwo kpakara rẹwhna,

¹⁰ ke bụ nụ rẹwhna Jizọsi kpakara mpnerne ọchi joogbu, nhne ke zị n'oligwe, ma n'owa, ma nụ mkpururu ọwa,

¹¹ kpakara riro jookwuhia nụ Jizọsi Karaịsi bụ Nyenwe aị, ma be nyee Chiokike Nda igwugwu.

Noonwu lele mbọ

¹² Kam kpayarụ, ele me whnurnu n'anya, anụ noobno nsni lele kpa anụ neeme, ọ bụo nụ ruwhnu m kpọi, ke kakwo, nga me zila ndundu. Anụ gweru ogwnu nụ ọznu biri biri rnhia ọznohia anụ. ¹³ Kwnornu nụ ọ bụ Chiokike nye nọornu ẹnru nụ rime anụ, nye neeme anụ kweru hite nụ mkpoma anụ, neeme nhne lele kpa echiche a jiri zị.

14 Kpa anụ neeme kpakara nhne, anụ gweme ọtamu nụ agirigo, 15 ma anụ bụru ele nwée ọtna, ele zị snam, rụmu Chiokike ele nwée ọru nụ rime ebiri ele ojo ka hiri aghi, hne anụ noonwu lele mbọ n'owa. 16 Anụ jikwaru ikwu-ọnu ke bụdnu ka aka rikne, ma m gweru m anụ mee oknomokno n'ọbochi Karaịsi, ke jee-gesi nụ m gbáge m ẹso etekne, mọbu ọ dọgbu ẹhni m n'ẹnu búo nhne etekne. 17 Ọ bụbedi nụ be jọowusi ọvnarna bụdnu m lele ariohna manya n'omezu ariohna, lele kpa ẹnu ọkwnata ovu anụ bụ ariohna anụ kwannu Chiokike, ovu nọoso m n'ọnu, m sno m anụ nọonwudna. 18 Anụ n'iwhuru anụ snornu m nwe ovu ọso n'ọnu nụ ọnwudna.

Nhne gbasiri Timoti nụ Epafroditusi

19 M neele anya nụ Nyenwe aị jeekwe me ziyanu anụ Timoti ige matị, ma ovu sọ m n'ọnu nga me jọonu izi gbasiri anụ. 20 M nwée m nye berere nụ lele ya, nye nhne gbasiri anụ neemetu nụ mkpoma n'ezi. 21 Kwnornu nụ nye ọbula neele anya nụ nhne ke a, ọ búo ke Karaịsi Jizọsi. 22 Kọvu anụ magwu nụ Timoti gesiri ẹhni a lele nnwọ nụ nda a, o znenu m izi, snornu m rnu ẹnu izi ọma. 23 M neele anya nụ m jeeziya a ige matị kpa nhne jaaganu hna me zị. 24 M kwnataru m Chiokike ovu nụ me n'iwhuru m jaava whnu anụ ige matị.

25 Kọvu m whnurnu m nụ ọ bụru ọma me zihnahie Epafroditusi, nnwọ nda m, nụ nye ẹnu nụ nye ọgwu ibne m, nye bụ masi nye izi anụ, nye anụ ziyannu m o lebna anya nụ mkpa naakpa m. 26 Ọ nọogwnusi a rikne ọ whnu anụ anya, kwnornu nụ anụ nurnu nụ ọ riaru ẹhni igbugbu. 27 N'ezi, ọ riaru ẹhni igbugbu, ọ gw-narnu matị ọ nwu. Kọvu Chiokike dọnnu a obirizi, ọ búo ya kpọi, kọvu ma me, ọ zị me nwe nhne igbugbu n'olu nhne igbugbu. 28 Kam kpayaru, ovu nọoso m n'ọnu k'agida o ziya a. Nga anụ jọowhnu a, ovu jọoso anụ

n'ọnu, mkpoma jáala m mini berere. 29 Anụ gweru okne ovu ọso n'ọnu nabnanya a nụ rẹwhna Nyenwe aị, anụ sọ ele nụ lele ya anya k'agida. 30 Kwnornu nụ ọ gwnarnu matị ọ nwu nụ ẹnu Karaịsi. O gweruru bụdnu a n'aka a nọornu ẹnu kpa anụ nwée rikne rnu.

3

Ezi ome mma

1 N'ipne-aznu, rụmu nda m, anụ nwudna ọnwudna nụ Nyenwe aị. Ọ zá noogbu m igbugbu ọ gbanu anụ otu nhne ka berere, ka bụ ma ọ bunu anụ ọma.

2 Anụ neezeru ẹhni anụ kwnornu rụmu nkita, ele aruru-eli wam, ele noogbuja anọ-ẹhni. 3 Kwnornu nụ aị ele be kparu nka n'ezi, bụ ele neekpenu Chiokike hite n'Enine a, ele ji Karaịsi Jizọsi naanya risi, ele zá nọotukwasi anọ-ẹhni mkpoma.

4 Ọ bụ n'ezi nụ m nwernu m nhne nụ lele ka me ji nọotukwasi mkpoma. Ọ bụru nụ badnu ọbula nwernu nhne o jiri tukwasi mkpoma n'anọ-ẹhni, m nwernu m karukwo. 5 Be kparu m nka nga me gbaru n'ọbochi ẹsato, nye Izireli, nye avnurnu Benjamini, m bụ m nye Hiburu n'ezi. Nụ nhne gbasiri iwu, m bụ m nye Farisi, 6 nye nwernu bẹkwnu nụ mkpoma, naakpakna ọgbako Chiokike ẹhni. Nụ nhne gbasiri ome mma ke hi n'iwu, m nwée m ọtna.

7 Kọvu kpakara nhne ke bnannu m iru, bụ nhne me gwnurnu nụ nhne etekne kwnornu Karaịsi. 8 Owe! M gwnurnu m kpakara nhne lele nhne etekne ma m mahia m nhne ke kakwo bụ ọ mahia Karaịsi Jizọsi Nyenwe m, nye me kwnornu nụ a whu mwhu kpakara nhne. M gwnurnu m be lele nhne bnána nụ nhne ma m rihia m Karaịsi nụ iru, 9 ma me nụ ya bụru otu, hne me nwée ome mma ke aka m ke hiri n'iwu, kọvu ome mma ke hiri n'okwnata ovu nụ Karaịsi, ka bụ ome mma ke hi n'aka Chiokike hite n'okwnata ovu. 10 M pioru m ọ mahia Karaịsi nụ iknernema olizọ n'ẹnwu a, ma m kehia m igwe n'awhnuwhnu a,

nụ lele ya n'ụnwu a, ¹¹ ọ bụrụ nụ ọ jeekwe omume, ma m ụ m n'olizo n'ụnwu ke ele nwụrnu ọnwu.

Ogbazne nụ ruwhnu

¹² Ka zá neegesi nụ m nwehiala m kpakara nhne ka, mọbu nụ m ụla m ozu ozu. Kọvu m naagbalị ma m nwudne m nhne wam, ke bụ nhne Karaịsi kwno nwudne m. ¹³ Rụmu nda aị, m zá m nọogwnu ẹhni m nụ m ji m a n'aka. Kọvu ka bụ nhne me neeme, m nechezụ kpakara nhne ke zị m n'aznụ, nọodosni aka m nụ nhne ke zị m nụ ruwhnu. ¹⁴ M naagbalị neezne nụ ruwhnu, ma m gbahia m nhne n'eso, ke bụ nhne Chiokike kwno sukwu m zne oligwe kwnornu Karaịsi Jizọsi.

¹⁵ Kam kpayarụ, kpakara aị ele sozuru lele ele Karaịsi nwernu mkpọma ka. Ọ bụrụ nụ nye ọbula n'esilawuru anụ rị nhne zị ichne, Chiokike jeeme a o dno anụ anya nkari nkari. ¹⁶ Ngwa ma a yisi ẹhni jikwaru kpakara nhne a nwernu nkari.

¹⁷ Rụmu nda m, anụ snornu ele sno nhne atụ m, anụ hnata ele noowu ụdnu lele kpa a znirni anụ ama. ¹⁸ Lele kpa me kannụ anụ agida ige, kpa me ji anya-mini ẹkwna naakanụ anụ kịtna, agida ele badnụ noowu ụdnu lele ele irno ke ọgba Karaịsi. ¹⁹ Okwukwo ụdnu be bụ mwhu, chi be bụ rụwho be, nhne iwhnerne bụ igwugwu be. Kpakara mkpọma be tükwasiri nụ nhne zị n'owa. ²⁰ Kọvu a bụ rụmu oligwe. A zị neese Nye Ọznohia aị ke jeehi n'oligwe va, nye bụ Karaịsi Jizọsi. ²¹ O jeegweru ikn-ernema wam o jiri megbu kpakara nhne, bita be nụ mkpururu ọchi a, gbanwo anọ-ẹhni aị ka ke nwée rikne, mee a ọ nụ lele ke a n'igwugwu.

4

¹ Rụmu nda m, anụ bụ ele me whnurnu n'anya, ele ọ nọogwnu m ọ whnụ anya, anụ bụ ovu ọso n'ọnu m nụ ọgwo ẹrnu m. Anụ gwuzosi rikne nụ Nyenwe aị, ele me whnurnu n'anya.

Ezni

² M naariasno Udia nụ Sintike, be ziri n'udno, kwnornu nụ anụ ele ke Nyenwe aị. ³ M naariasno masi i, nye ẹrnu ibne m, yinu ele rinya ka aka ma be ziri n'udno. Kwnornu nụ be sno m ọgbu ẹhni be n'ẹrnu ọkpo okwo izi ọma, be nụ Kilementi nụ ele ẹrnu ibne m ele berere, ele be gbarụ rẹwhna be n'okwukwo ke ụdnu.

⁴ Anụ nwudna ọnwudna nụ Nyenwe aị ige ọbula. M kwu kwno a berere, anụ nwudna ọnwudna. ⁵ Anụ mee ma kpakara ele badnụ mahia ovu ọma anụ. Nyenwe aị zị ndundu. ⁶ Mkpọma lá anụ mini kwnornu nhne ọbula, kọvu anụ gweru okpukpe nụ ọtu mmamma chete kpakara nhne naakpa anụ nụ ruwhnu Chiokike. ⁷ Udno Chiokike ke kakwo kpakara ọghohia chekwata ovu anụ nụ echiche anụ nụ rime Karaịsi Jizọsi.

⁸ N'ipne-aznụ, rụmu nda aị, anụ naari ọriri nhne bụ ezi ọka, nhne ọbula bụ nhne nwernu igwugwu, nhne ọbula ke bụrụ ọma, nhne ọbula ke zị rịchna, nhne ọbula ke be whnurnu n'anya, nhne ọbula ke nwernu ọtutnu ọma, ọ bụrụ nhne ọbula ke ka mma, ke kwesiri ọznarni. ⁹ Kpakara nhne anụ mụhiaru, ke anụ nahiaru nụ ke anụ nurnu n'ọnu m, mọbu ke anụ whnurnu nụ rime m, anụ neeme be. Chiokike ke udno jaadazinu anụ.

Ọlu tūnu ele Filipai mmamma

¹⁰ M nọonwudna ọnwudna nụ Nyenwe aị kwnornu nụ anụ gwnakn-ernu ẹrnu anụ ke gbasiri m. Nhne gbasiri m neemetu anụ nụ mkpọma, kọvu anụ nwée oghere o gesi a. ¹¹ M zá m nookwu ka kwnornu nụ mkpa naakpa m, kọvu nụ m maam kpa ọ daziri nụ rụwho ojiji n'ọnodi ọbula me whnurnu ẹhni m. ¹² M magwu m kpa ọ zị nụ mkpa, m magwu m kpa ọ zị nụ ige me nwejiri nhne. M mụhiaru m nhne tugwaru otugwa ke rụwho ojiji n'ọnodi ọbula, mọbu agwnu wiri mọbu nụ rụwho jiri eji, o nwernu agida nhne mọbu lele nye nhne kọgwu.

¹³ M jeemeli kpakara nhne hite nye wam ke neeme m gbasị rikne.

¹⁴ Ọ bụru ọma nụ anụ snornu m kehia igwe n'awhnuwhnu m. ¹⁵ N'ezi, okwolem anụ ele Filipaj bụ ele yinnu m aka nga me panizoru neezni izi ọma. Nga me hi nụ Masidonia nọowhuya, ọ zá ọgbako Chiokike ọbula ke snornu m nụ nhne gbasiri okesi nụ ọnahoru nhne, okwolem anụ. ¹⁶ Ọ bụbedi nga me zị nụ Teshalonika, anụ gweyanụ m nkesi ige ọbula me zị nụ mkpa. ¹⁷ Ka zá neegesi nụ m noopio nkesi, kọvu m noopio nhne jeeme anụ nwehia nhne bụru ọma. ¹⁸ M nahiaru m kpakara nhne anụ ziyaru, tükwasi kwno n'olu a. Anụ gweyanụ m kpakara nhne ke zị m mkpa, ke me nahiaru m n'aka Epafroditusi. Kpakara be bụ nhne nwernu ẹknarna ọma, arịohna ke nọoso Chiokike ovu n'ọnu ke ọ nahoru. ¹⁹ Chiokike m jeenye anụ kpakara nhne ke zị anụ mkpa, hite n'agida ẹkwnu a ke zị igwugwu nụ Karaịsi Jizọsi.

²⁰ Chiokike Nda aị nwe igwugwu dū ọkwnukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznụ

²¹ Anụ bekwu kpakara ele ke Chiokike ke zị nụ Karaịsi Jizọsi. Rumu nda ele me nụ be zị neebekwu anụ. ²² Kpakara ele Chiokike zị nsọ neebekwu anụ, ke kakwo ele zị n'ezinụ-oro Siza.

²³ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu enine anụ. Amim.

**Ọkwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Kọlosi
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka**

Kọlosi bụ ẹli-ọhna ke zị mkpa nù rime Esia Matị. Pọlu nye gbarù ọkwukwo izi ka znélele Kọlosi, kọvu ọ nurnu nù ele Karaịsi zị pịi gwuzosiri rikne n'okwnata ovu be (1:3-7; 2:6,7). Be nurnu izi oma hite n'ọnu otu nye be kwu Epafarasị nye wu pịi (1:7; 4:12,13), kọvu ya nù Pọlu zị nù ikelu (Failemoni 23) n'ige Pọlu gbarù ọkwukwo izi ka (1:14; 4:3,10,18).

Agịda ele zị nù ọgbako Chiokike ke zị nù Kọlosi búo ele Ju (1:27), ke kpayarù agịda okpukpe zị ichne ichne nù omen'ẹli noopio o megbu be. Pọlu pioru be mahia nù Karaịsi zị n'oligwe nẹchi kpakara rikne ke zị n'owa (3:1). Ka neegesi nù be jeekpenu Karaịsi kpoi.

Karaịsi bú oyiyi ke Chiokike, nye be whnú anya.

Karaịsi bú nye risi kpakara nhne Chiokike keru.

Ọ masiri Chiokike o mee kpakara nhne wuru nù rime Karaịsi.

O mernu ka ma ya nù kpakara nhne ziri n'udno (1:15,19,20a).

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Otu mmamma (1:3-14)

Badnù nù ernalu Karaịsi (1:15--2:19)

Budnu ikne nù rime Karaịsi (2:20--4:6)

Obekwu ikwu ipne-aznù (4:7-18)

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaịsi Jizosi lele kpa echiche Chiokike jiri zị, nù nnwọ nda aị Timoti, ² naagbaznenu rumu Nda aị ele zị nsọ, ele kwesiri okwnata mkpoma nù Karaịsi, ele ke zị nù Kọlosi ọkwukwo. Oru nù udno ke Chiokike Nda aị dazinu anụ.

Pọlu turu mmamma

³ A nọtunu Chiokike mmamma, Nda Nyenwe aị Jizosi Karaịsi,

neekpenu anụ okpukpe ige ọbula. ⁴ Kwnornu nù a nurnu nhne gbasiri okwnata mkpoma anụ nù Karaịsi Jizosi nù ọwhnun'anya anụ nwernu hne kpakara ele nsọ Chiokike zị. ⁵ Olile anya ke be bitannu anụ n'oligwe neenye anụ okwnata mkpoma nù ọwhnun'anya ka. Anụ nurnu nhne gbasiri olile anya ka n'ezi ọka ke izi oma, ⁶ bú izi oma ke vakwnusiri anụ. Izi oma ka naamiya mkpuru, nooso masi nù kpakara ọwa, lele kpa o neeme n'esilawuru anụ hite n'ọbochi anụ nurnu a, ghohia masi oru Chiokike n'ezi. ⁷ Anụ nurnu izi oma ka n'ọnu Epafarasị nye izi ibne aị a whnurnu n'anya, nye bú nye ernalu Karaịsi nye kwesiri okwnata mkpoma n'onodi aị. ⁸ Ọ kannu aị nhne gbasiri ọwhnun'anya anụ ke Enine Chiokike nyernu anụ.

⁹ Kam kpayarù, hite n'ọbochi a nurnu nhne gbasiri anụ, a zị neekpenu anụ okpukpe, nọtio Chiokike ma anụ mahia echiche a nkari nkari hite nù kpakara akoniche nù ọghohia ke Enine Chiokike neenye. ¹⁰ A nọtio ma anụ wuru budnu ke jeegweyanu Nyenwe aị igwugwu, neeme nhne jaamasị Nyenwe aị n'apna ọbula, naami mkpuru oma zị ọdo n'odo. Ka jeeme anụ nooso, naamahia Chiokike nkari nkari. ¹¹ Anụ buru ele gbasiri rikne hite nù kpakara rikne nù iknernema ke zị igwugwu Nyenwe aị ma anụ nwehia ọsnuta mkpoma nù ndidi. Anụ gweru ovu ọso n'ọnu ¹² nọtunu Nda aị mmamma, nye mernu anụ nwernu igwe n'esilawuru rumu Chiokike zị nsọ n'ẹli-eze ke iwhne. ¹³ Kwnornu nù Chiokike dọhiaru aị n'aka nye wam nẹchi nù rime ọchichiri, kwubnanya aị n'ẹli-eze ke Nnwọ a, nye ọ whnurnu n'anya. ¹⁴ O nyernu aị ọgbahia ke bú ọgbaru mmehie.

Karaịsi kakwo kpakara nhne

¹⁵ Karaịsi bú oyiyi ke Chiokike, nye be whnú anya. Karaịsi bú nye risi kpakara nhne Chiokike keru. ¹⁶ Chiokike keru kpakara nhne hite

n'aka a, kpakara nhne ke zị n'oligwe nụ ọwa, nhne anya nọowhnu nụ nhne anya zá nọowhnu, be bụ ele dazị nụ ngadna eze, mọbu ele nwernu rikne nụ ele nęechi ęchi nụ ele nwernu iknerna. Chiokike keru kpakara nhne hite n'aka a, ma kpakara nhne nyee a igwugwu. ¹⁷ Ọ zị tụtụ nhne ọbula, kpakara nhne jikọtaru n'otu nụ rime a. ¹⁸ Ya bụ risi ęhni a, ke bụ ọgbako Chiokike. Ya bụ ọpanizo nụ mkpuru mbom ke ele hiri n'ęnwu lizọ, ma ọ bụru nye risi kpakara nhne. ¹⁹ Kwnornu nụ ọ masịri Chiokike o mee ma kpakara nhne ọ bụ, wuru nụ rime Karaịsi. ²⁰ O mernu ka ma ya nụ kpakara nhne ziri n'udno, ma nhne ke zị n'ọwa ma nhne ke zị n'oligwe, ma ya nụ be mee udno hite n'ovnarna a ke ọ wusaru n'olu ọgba.

²¹ Nụ mbom, anụ bụ ele zị ikere hne Chiokike zị nụ ele irno n'ovu anụ kwnornu n'ęnu ojo anụ. ²² Kọvu kịtna, o mernu anụ nụ ya ziri n'udno hite n'ęnwu Karaịsi nwurnu n'anọ-ęhni, ma o gweru anụ chete nụ ruwhnu a, ele zị nsọ, nwée ọru mọbu nhne be bnoonu be, ²³ ọ bụru nụ anụ gwuzosi rikne n'okwnata ovu, ele gwuzo kwem, anụ kwé nhne ọbula gweme anụ n'olile anya izi ọma ke anụ kweru. Ka bụ izi ọma ke anụ nurnu, be kpọru okwo a nụ kpakara mkpururu oligwe, ke me Pọlu bụ nye izi a.

Ernu Pọlu

²⁴ M nọonwudna ọnwudna kịtna kwnornu awhnụwhnu me taru nụ risi anụ, m ji m anọ-ęhni m mezu nhne ke gwnarnu gbasiri awhnụwhnu Karaịsi taru, kwnornu ęhni a, ke bụ ọgbako Chiokike. ²⁵ M ghọru m nye izi ọgbako Chiokike hite n'ęnu Chiokike nyernu m me zni anụ ikwu-ọnu Chiokike n'ozuzu oke a. ²⁶ Ikwu-ọnu Chiokike ka bụ nhne ke tugwaru otugwa agida ige nụ agida ebiri, kịtna, o kpumennu a ele nsọ a. ²⁷ Ọ masịri Chiokike o mee ele ke a mahia nhne tugwaru otugwa ke bụ nụ ękwnu ke zị igwugwu bụ ke ele bụo ele Ju. ękwnu ka bụ Karaịsi

nụ rime anụ, bụ olile anya nụ anụ jeekehia igwe n'ebube a.

²⁸ A nọokpo okwo gbasiri Karaịsi, nọodo ele badnu aka nụ nsni, neezni nye ọbula hite n'akoniche Chiokike nyernu ai, ma a gweru nye ọbula chete nụ ruwhnu Chiokike nụ ozu oke kwnornu Karaịsi. ²⁹ Kam kpararu, m ji m kpakara rikne Karaịsi nyernu m ke nọornusi ęnu rikne, m nọdogbu ęhni m n'ęnu ka.

2

¹ M pioru m anụ mahia kpa me nọdogbu ęhni m n'ęnu kwnornu anụ nụ ele zị nụ Laodisia, nụ kpakara ele whnulele m anya. ² Ka bụ ma be kwnagidne be n'ovu, ziri masi n'otu n'owhnun'anya, ma be nwehia kpakara ękwnu ke ọghohia ke zuru ozu, ka jeeme be mahia nhne tugwaru otugwa ke Chiokike, ke bụ Karaịsi. ³ Kpakara nhne ke tugwaru otugwa zị nụ rime a, ke bụ akoniche nụ nhne omuma. ⁴ M naakanu anụ ka, anụ kwé nye ọbula duwhu anụ hite n'ikwu-ọnu ke nọoso n'ọnu. ⁵ Ọ bụ n'ezizị nụ me nụ anụ zila n'anọ-ęhni, kọvu me nụ anụ zị nụ enine. Ọ nọoso m kpa me nọowhnu nụ anụ noowu budnu lele kpa o kwesiri, noogwuzo kwem n'okwnata ovu ke zị nụ Karaịsi.

Karaịsi neegweya budnu n'ezizị

⁶ Lele kpa anụ naharu Karaịsi Jizosi lele Nyenwe ai, anụ dazigidne noowu budnu nụ rime a. ⁷ Anụ gba ęgnugwnu nụ rime a, anụ wulizọ ęhni anụ lele ọro kpa ọ bụ ntụ-eli ọro, gbasiri rikne n'okwnata ovu lele kpa be znirni anụ, ọtu mmamma jihia ovu anụ.

⁸ Anụ kwé badnu ọbula duwhu anụ hite nụ ikwu-ọnu etekne nụ aghigho ikwu-ọnu bnána nụ nhne, ke knosiri aka n'omen'eli ke ele badnu nụ renwu ojo matị matị ke ọwa ka, bụo ke Karaịsi.

⁹ Kwnornu nụ kpakara nhne Chiokike bụ wu nụ rime Karaịsi n'anọ-ęhni a. ¹⁰ Chiokike mernu anụ sozu nụ badnu nụ rime Karaịsi, nye bụ risi kpakara ele nwernu rikne nụ

ele ọchichi. ¹¹ Be kparụ anụ nka nū rime a, ke bụ ogweme mmehie anụ, ọ bụo nka ke be jiri aka ele badnụ kpa, kọvu nka ke Karaịsi n'iwhuru a kparụ. ¹² Hne be likotaru anụ nū ya n'owuwu-mini, be gwelizokota anụ hite n'okwnata ovu anụ n'iknerna Chiokike, nye mernu Karaịsi hi n'enwu lizo.

¹³ Anụ bụ ele nwurnu onwu nū rime mmehie, anụ bụ ele bụo ele Ju be kpála nka. Kọvu Chiokike mernu anụ snornu Karaịsi ziri budnu, kpa ọ gbarunu aị kpakara mmehie aị. ¹⁴ O dokaru kpakara okwukwo be gbarụ nū kpakara iwu ke megidnenu aị, o gweme be, kpo gidne be n'ogba Jizosi. ¹⁵ Chiokike nahoru kpakara ele ọchichi nū ele nwernu rikne iknerna, kpasị be iwhnerne nū ruwhnu ohna, negesi nū o megburu be hite n'ogba Jizosi.

¹⁶ Kam kpararụ, anụ kwé nye obula gweru nhne anụ neeri mọbu nhne anụ nonwo, mọbu nū anụ zá naabita mmemem okpukpe, mọbu enwa ikne, mọbu Obochi Ozukwa Inwe, kpe anụ ikpe. ¹⁷ Kpakara nhne ka bụ enine nhne ke jaava, kọvu risi nhne bụ Karaịsi. ¹⁸ Anụ kwé nye obula ke ọ naamasị o gwedna ehni a eli nū okpenu ele enine izi mee anụ buru ele kwésile, ọ bụ n'ezi nū nye wam ka nū ọ whnurnu ohnurninya gbasiri be, ovu ke badnụ a mernu a ọ buru nye nganga n'etekne. ¹⁹ Nye wam bụ nye gwemernu ehni a nū Karaịsi, nye bụ risi ehni, nye mernu kpakara ruknani nū rekpu ochi nū aka knekota n'otu. Kpa ọ nooznu kpakara ehni, o nooso lele kpa Chiokike neeme a nooso.

²⁰ Anụ snornu Karaịsi nwụ enwu, o mernu anụ nwernu ehni anụ whoga nū rikne renwu ojo matị matị ke owa ka. Kini mernu anụ noowu budnu lele nū anụ bụ ke owa, naabita iwu be? ²¹ Bụ ke karu, "Anụ kpá ka aka, anụ ratu a riro, anụ kpá kiyari aka." ²² Kpakara iwu ka gbasiri nhne ke joowhu kpa ele badnụ jiri be nū ernu

mọbu rikwo be, iwu ele ka kno aka nū nhne ele badnū nyernu n'iwu nū iznizni be. ²³ Kpakara iznizni nū kpa nū lele nhne nwernu akoniche, ke bụ okpenu Chiokike lele kpa badnū karu be kpenu a, ogwedna ehni be n'eli, nū ome anọ-ehni nhne rikne, kọvu be nwé rikne bnosni echiche ojo ke ovu.

3

Owu budnu zị nsọ

¹ Hne ọ bụ nū anụ nū Karaịsi hiri n'enwu lizo n'otu, anụ bita ovu anụ nū nhne zị n'olu, hne Karaịsi dazị n'eli n'akarikwnunga Chiokike. ² Anū neeche echiche nū nhne zị n'olu, ọ bụo nū nhne zị n'owa. ³ Kwnornu nū anū nwurnu onwu, budnu anū nū Karaịsi bụ nhne tugwaru otugwa nū rime Chiokike. ⁴ Nga Karaịsi nye bụ budnu anū joowhuya iwhne, anū joosno a whuya iwhne, kehia igwe n'igwugwu a.

⁵ Anū mee ma kpakara nhne ke bụ nhne owa nwụ enwu, kpakara ome oyi, ózi richna, egwnurnu nhne ojo, echiche ojo nū anya-kwu, ke nū lele okwa renwu. ⁶ Kam kpararụ, ovu owe ehni Chiokike naadnakwasị kpakara ele zá noobno nsni. ⁷ Ka bụ kpa anū wuru budnu nga anū bụ ele ke owa. ⁸ Kọvu kitna, anū gweme kpakara nhne ka nū rime anū, ovu owe ehni, onuma, irno ovu, okaja, nū ikwu-onu zila richna nū mgbele-onu anū. ⁹ Ọ zá nye obula ghanu ibne a aghalaghala, hne anū gwemernu badnū oknani wam nū kpakara ernu ojo a. ¹⁰ Anū worulem badnū ikne lele iwo. Chiokike neeme anū ziri ikne ma anū muhia nhne gbasiri nye kpuru anū. ¹¹ Ọ zá nhne zị ichne nū hne nye Giriki mọbu nye Ju zị, nye be kparu nka nū nye be kpáge nka, nye izne, nye nū lele anohia,* ohi mọbu nye bụo ohi, kọvu Karaịsi bụ kpakara nhne, nye zị masi nū rime kpakara badnū.

¹² Kam kpararụ, lele kpa ele Chiokike hohiaru, ele nsọ a, ele ọ whnurnu n'anya, anū woru obirizi,

* 3:11 nye nū lele anohia okwukwo ke mọm kwuru: nye Sikitia

ovu ọma, ogwedna ẹhni anụ ẹli, ọzi wọhnerne nụ ọsnuta ovu lele iwo. ¹³ Anụ naagidne ibne anụ, gbarunnu ibne anụ nhne ọbula be mehieru anụ. Anụ gbarunnu ibne anụ lele kpa Chiokike n'iwuhuru a gbarunnu anụ. ¹⁴ Tụkwasi n'olu kpakara nhne ka ọwhnun'anya, bu nhne ke neeknegidne kpakara be n'otu n'apna ke zuru ozu.

¹⁵ Anụ kweru ma udno ke Karaịsi nẹchi ovu anụ, lele ele bu otu badnụ, ele Chiokike sukwuru bna n'udno. Anụ nọotu mmamma. ¹⁶ Anụ kweru ma ikwu-ọnu Karaịsi gweru ẹkwnu a wuru nụ rime anụ, kpa anụ ji akoniche neezni ibne anụ nhne, neezni be ezni. Anụ nọogwnu eri ọma, eri ọznarni, nụ eri mkpọma ọso n'ọnu, gweru ovu anụ nọotunu Chiokike mmamma. ¹⁷ Nhne ọbula anụ neeme, ọ bu n'ikwu-ọnu mọbu nhne aka neeme, anụ mee kpakara nhne nụ rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi, nọotunu Chiokike Nda mmamma hite nụ a.

Ezi-nụ-oro nye Karaịsi

¹⁸ Ele bu nnwerne, anụ bita ẹhni anụ nụ mkpururu nzi anụ, kpa o kwesiri ele noosno Nyenwe aị.

¹⁹ Ele bu nzi, anụ whnụ nnwerne anụ n'anya, anụ mee be nhne rikne.

²⁰ Ele bu rụmu, anụ noobnonu ele murnu anụ nsni nụ kpakara nhne, ka bu nhne Nyenwe aị noopio.

²¹ Ele nda, anụ mékọ rụmu anụ ovu owe ẹhni, ọ zị inwe gwụ be.

²² Ele ọhi, anụ noobnonu ele nwe anụ n'ọwa nsni nụ kpakara nhne, anụ neeme be, ọ búo nga be neele anụ anya ma anụ buru ele ọma be, kọvu ma nga be zá neele anụ anya. Anụ gweru ovu anụ nọoso be anya n'ezi, nọotu ogwnu Nyenwe aị. ²³ Nhne ọbula anụ neeme, anụ gweru kpakara ovu anụ mee be lele ele nọornunu Nyenwe aị ẹrnu, ọ búo lele ele nọornunu ele badnụ ẹrnu. ²⁴ Anụ magwụ nụ anụ jeekehia mkpe n'aka Nyenwe aị lele ọgwo ẹrnu, hne ọ bu Karaịsi bu nye anụ nọornunu ẹrnu. ²⁵ Nye ọbula ke nọornu ẹrnu ojo jaanahia ọgwo ẹrnu ojo

n'aka Chiokike. Chiokike zá neele badnụ anya nụ ruwhnu.

4

¹ Ele nwe ele ọhi, anụ mee ọhi anụ nhne buru ọma nụ nhne kwesiri, kwnornu nụ anụ nwernu Nyenwe anụ ke zị n'oligwe.

Agida ezni

² Anụ gwéme aka n'okpe okpukpe, neese nse, nọotu mmamma. ³ Anụ kpenu aị okpukpe masi, ma Chiokike gbamanu aị ọnuhna o zni izi ọma, ma a kpọ okwo nhne tugwaru otugwa ke Karaịsi. Ka bu nhne mernu me zị n'ikelu. ⁴ Anụ kpe okpukpe ma m kpọ m okwo izi ọma ka kpa ele badnụ jọoghohia a, ka bu ẹrnu me kwesiri ọ rnu. ⁵ Anụ gweru akọ kpa agwa ọma n'esilawuru ele búo ele Karaịsi. Anụ gweru oghere ọbula anụ nwernu mee nhne. ⁶ Anụ mee ma ọtnurita ọtnutnu anụ buru nhne nwernu ovu ọma, ke nọoso n'ọnu lele arua, ma anụ mahia nhne anụ jaasa nye ọbula.

Obekwu ikwu ipne-aznu

⁷ Taijikosi, nnwọ nda a whnurnu n'anya nụ nye ẹrnu Nyenwe aị ke kwesiri ọkwnata ovu, nye izi ibne aị, jaakanu anụ kpakara nhne gbasiri m. ⁸ M neeziyanu anụ ya ma anụ mahia kpa a zị, ma o mee ovu si anụ rikne. ⁹ Ya nụ Ọnesimosi sno naava, nye bu nnwọ nda a whnurnu n'anya kwesiri ọkwnata ovu, nye bu masi otu nụ rime anụ. Be jaakanu anụ kpakara nhne ke neeme hna.

¹⁰ Arisitakosi, nye me nụ a zị n'ikelu neebekwu anụ, ma Maki, nnwọ nwene Banabasi. Anụ nurnu nhne gbasiri a, anụ nabnanya a nga ọ varu. ¹¹ Jizọsi, nye be kwu Jositosi neebekwu anụ. Ka kwolem ele Ju ibne m me nụ be sno nọornu ẹrnu ẹli-eze Chiokike, be neeme ovu si m rikne.

¹² Epafarasi, nye bu otu nụ rime anụ nụ nye izi Karaịsi Jizọsi neebekwu anụ. Ọ zị naagba ọtna n'okpukpe nụ risi anụ, naariasno Chiokike ma anụ gwuzosi rikne n'ome nhne bu echiche a, buru masi

ele sozuru nụ badnụ. ¹³ M naagbanụ a akebne nụ ọ nọornusi ọrnụ rikne kwnornu anụ nụ ele zị nụ Laodisia nụ Hirapolisi. ¹⁴ Enyi aị Lukwu wọdibia a whnurnu n'anya, nụ Demasi neebekwu anụ. ¹⁵ Anụ bekwunu m rumu nda ele zị nụ Laodisia, nụ Nimfa, ma ọgbako Chiokike zị n'oro a.

¹⁶ Kpa anụ gwnurnu ọkwukwo izi ka, anụ whnụ nụ be gwnurnu a n'ọgbako Chiokike ke zị nụ Laodisia. Anụ gwnụ masi ọkwukwo izi me gbannụ ele Laodisia.

¹⁷ Anụ kanụ Akiposi, “Whnụ nụ i rnukworu ọrnụ i naahiaru n'aka Nyenwe aị.”

¹⁸ Mawa, Pọlu, ji aka m gba obekwu ikwu ka. Anụ chenwanya nụ m zị m n'ikelu. Oru Chiokike dazinu anụ.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Polu gbaznenu
Ele Teshalonika
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Polu panizoru ogbako Chiokike ke zi nu Teshalonika (2:13,14) nga o noornu ernu o ji nooznu ehni a. Nu rime elihna ka zi mkpa nu rime Girisi bu hne agida ele naakwa renwu ghoru ele Karaisi (1:9). Be bu ele kwesiri okwnata mkpoma, ke mernu izi oma Nyenwe ai gbasaru nu kpakara eliwam (1:8). Eleghi anya okwukwo izi ka joburu okwukwo izi mbom Polu gbaru, mobu okwukwo mbom be gbaru nu Tesitamenti Ikne.

Nga agida ele badnu lizoru megidne Polu, o gbazne Atensi. Omekwo, o zizne Timoti zne lekwa kpa ele Karaisi nooso (3:6-10). Nga Timoti hiehnarnu, o nyernu Polu otutnu buru oma gbasiri ele Karaisi zi nu Teshalonika.

Kpa be zi neese ovuva Nyenwe ai, agwna be zima noornu ernu. Mkpoma naala ele berere mini kwnornu nu agwna be nwurnu, kovu Nyenwe ai yavage. Polu gbalu o mee ma be mahia nhne jeeme nga Nyenwe ai jaava (4:13-15), nu kpa be kwesiri o wu budnu be (5:1-11).

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1-3)

Nhne atu ke okwnata mkpoma ele Teshalonika (1:4---3:13)

Budnu ke nooso Chiokike ovu n'onu (4:1-12)

Nhne be jeele anya a nga Nyenwe ai jaava (4:13---5:11)

Ezni ipne-aznu nu obekwu ikwu (5:12-28)

¹ Mawa, Polu nu Saikasi nu Timoti naagba okwukwo gbaznenu ogbako Chiokike ke zi nu Teshalonika nu rehwna ke Chiokike Nda nu Nyenwe ai Jizosi Karaisi.

Udno nu oru dazinu anu. ² A nootunu Chiokike mmamma nu risi kpakara anu ige obula, neekpenu anu okpukpe. ³ A neechenwanya ernu anu ige obula nu okwnata ovu anu nu ruwhnu Chiokike Nda ai, nu ernu owhnun'anya anu, nu osuta mkpoma anu ke hi nu olile anya anu nwernu nu Jizosi Karaisi.

Nhne atu ke okwnata ovu

⁴ Ele me whnurnu n'anya, Chiokike whnurnu anu n'anya, ka kpayaru o jiri horu anu buru ele ke a. ⁵ Kwnornu nu izi oma a znirni anu vage n'ikwu-onu etekne, kovu o ji iknernema nu okwnagidne ke Enine Nso mee anu mahia ezi oka. Anu magwu kpa a wuru budnu ai n'esilawuru anu. ⁶ Anu ghoru ele muhiaru nhne hite n'ole ai nu Nyenwe ai anya. O bu n'ezi nu anu taru agida awhnwhnu, kovu anu jiri ovu oso n'onu nabnanya izi a znirni anu hite n'Enine Nso. ⁷ Kam kpayaru, anu jiri buru ele be ji gbu atu n'esilawuru ele kweru ekwe nu kpakara Masidonia nu Akaya. ⁸ Ikwu-onu Chiokike hiri n'onu anu gazu kpakara ohna, o buo nu Masidonia nu Akaya kpoi. Okwnata ovu anu nu Chiokike zuru kpakara owa, o za nhne berere a jookwu gbasiri a. ⁹ Be nookwu nu anu nabnanyarnu ai nkari, nu kpa anu sigbasiri o kwanu renwu neekpenu Chiokike ke zi budnu nu ezi oka. ¹⁰ Anu zi neese Nnwota ke hi n'oligwe, nye o mernu o hi n'enu lizo, Jizosi nye dohiaru ai n'ovu owe ehni Chiokike ke naava.

2

Ernu Polu nu Teshalonika

¹ Rumu nda ai, anu magwu nu ige ai nu anu dazikotaru n'otu buo nhne etekne. ² O bu n'ezi nu a taru awhnwhnu nu nhne iwhnerne nu Filipai kpa anu magwu, kovu Chiokike yinu ai aka o zni izi oma a megidne okne okpagbu. ³ Nhne a noorio anu buo hite nu nhne ojo mobu echiche ojo, a za noopio o ghoru anu aghigho. ⁴ Tnnuma, a nookwu

ọka lele ele Chiokike kwnataru ovu yisi izi oma n'aka ai. A za noopio o mee nhne jaamasị ele badnu, kovu a neeme nhne joso Chiokike ovu n'onu, nye magwu nhne zi n'ovu ai. ⁵ Anu magwu nu a jile ikwu-onu ke jeeme badnu tne eri, a kpusnine ruwhnu ai n'aghigo, ma a rigbu ele badnu, Chiokike bu nye akebne ai. ⁶ A za noopio ele badnu znarni ai, mubu anuwa mubu ele berere.

O bu n'ezi nu a bu ele izi Karaisi, kovu a kwela o buru ivu rinya nyee anu. ⁷ Kovu a nu lele nyerinya neechi nnwo rema n'esilawuru anu, nye anya duru eli, ji wohnernerne noznu rumu a. ⁸ Owhnun'anya a nwernu hne anu zi kpayaru, o masiri ai anu snornu ai kehia igwe, o buo n'izi oma Chiokike kpai, kovu o buru nu o kwe omume, nu budnu ai masi kwnornu nu anu zi ai mkpa. ⁹ Rumu nda m, m magwu m nu anu jeechenwanya, kpa a jiri aka ai lawuru ru ernalu ihnehnie nu abali, ma a gharu o buru ivu rinya hne anu zi kpa a nookpo okwo izi oma Chiokike n'esilawuru anu.

¹⁰ Chiokike bu nye akebne ai ma anuwa masi, kpa a wuru budnu zi nsu, nu ome mma ke nwela oru n'esilawuru anu ele kweru ekwe. ¹¹ Anu magwu nu a mesornu anu lele kpa nda neemesno rumu a. ¹² A zi naakwnagidne anu, nosnuta anu ovu ma anu noowu budnu lele kpa ele Chiokike sukwuru, ma anu bna n'elize a nu igwugwu a.

¹³ Kam kpayaru, a nootunu Chiokike mmamma ige obula kwnornu nu anu nahoru ikwu-onu Chiokike ke anu nurnu n'onu ai. Anu gwerule a lele nu o bu ikwu-onu ke badnu, kovu o bu ikwu-onu Chiokike ke noornu ernu nu rime anu ele kweru ekwe. ¹⁴ Anu buru ele sno ochi ogbako Chiokike ke zi nu Judiya, ele ke Karaisi Jizosi. Anu taru awhnuwhnu n'aka ele eli anu lele kpa ogbako Chiokike taru awhnuwhnu n'aka ele Ju. ¹⁵ Ka bu ele gburu Nyenwe ai Jizosi nu ele owhnurninya, chihala ai. Be mejuru Chiokike mee masi ele

badnu nhne rikne. ¹⁶ Ka bu ma a gharu o kwunu ele buo ele Ju ikwu-onu Chiokike, ma Chiokike znohia be. Be zi nootukwasi mmehie nu risi be, tem ovu owe ehni Chiokike dnakwasi be.

O noogwnu Polu o zne Tęsalonika

¹⁷ Kovu rumu nda ai, nga a whogaru hne anu zi ige mati n'ano-ehni, o buo nu echiche, o noogwnusi ai rikne o whnu anu anya. ¹⁸ O masiri ai o vakwnusi anu, agida ige, mawa Polu pi-oru o va, kovu Ekwensu bnosnirni ai. ¹⁹ Anu bu olile anya nu igwugwu nu ovu oso n'onu a nwernu nga Nyenwe ai Jizosi jaava, ²⁰ N'ezi, anu bu igwugwu nu ovu oso n'onu ai.

3

¹ Kpa a nwela rikne naagidne a berere, a kpebi o daziri nu Atensi n'iwuru ai. ² Kam kpayaru, a ziyaru Timoti nnwo nda ai nu nye sno ai noornu ernu Chiokike naagbasa izi oma Karaisi, ma o kwnagidne anu, mee masi ma okwnata ovu anu si rikne. ³ Anu kwela nhne ornurna mee nye obula whoga n'onodi a. Anu magwu nhne ornurna jodonu nye Karaisi obula. ⁴ Nga ai nu anu zi, a kannu anu nu be jaakpakna ai ehni. Anu whnurnu nu ka mezuru. ⁵ Kam kpayaru, kpa me nwela rikne gwuzoli nu mkpoma m nu nhne gbasiri anu, m ziya Timoti ma m mahia m kpa anu nu n'okwnata ovu. Ovu laru m mini ma nye ornurna wam o kwnamana anu n'okwnata ovu, ma ernu ai nu risi anu buru nhne etekne.

Izi nkasi ovu Timoti gweyaru

⁶ Nga Timoti hi hne anu zi hiehna, gweyannu ai otnutnu oma gbasiri okwnata ovu nu owhnun'anya anu, o kannu ai nu anu neechenwanya nhne buru oma gbasiri ai ige obula, nu o noogwnu anu o whnu ai anya lele kpa o noogwnu masi ai o whnu anu anya. ⁷ Kam kpayaru, rumu nda ai, a nwernu okasi ovu nu rime awhnuwhnu ai kwnornu okwnata ovu

anụ. ⁸ N'ezị ọka, a nwernu bụdnu ikne kwnornu nụ anụ gwuzo kwem nụ rime Nyenwe aị. ⁹ A jéenwe rikne tūnu Chiokike mmamma kpa o kwesiri kwnornu nụ ovu ọso n'ọnu a nwernu nụ ruwhnu Chiokike nụ risi anụ. ¹⁰ A zị neekpe okpukpe iwhnehnie nụ abalị ma a nwe rikne whnụ anụ anya ma a nyee anụ nhne ke zị anụ mkpa n'okwnata ovu.

¹¹ Kịtna, a neekpe Chiokike Nda aị n'iwhuru a nụ Nyenwe aị Jizọsi gbamanụ aị apna ma a vakwnusi anụ. ¹² Nyenwe aị mee ma ọwhnun'anya anụ ba aba k'agịda nụ risi nye ọbula, lele kpa ọwhnun'anya aị zị nụ risi anụ. ¹³ Chiokike gba anụ inwe ma anụ ziri snam, ziri masị nsọ nụ ruwhnu Chiokike Nda aị nga Nyenwe aị Jizọsi nụ ele nsọ a jaava.

4

Budnu ke jọoso Chiokike ovu n'ọnu

¹ Ke ipne-aznụ, rụmu nda aị, a riasno anụ wuru bụdnu ke jọoso Chiokike ovu n'ọnu, lele kpa a noowu. Bikno, anụ neeme kpam neezne nụ ruwhnu kwnornu Nyenwe aị Jizọsi. ² Anụ magwụ nhne a znirni anụ bụ hite nụ rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi.

³ Ka bụ nhne Nyenwe aị noopio ma ọ bīta anụ nsọ, ma anụ whọga nụ nhne ọbula ke zīla rīchna lele ome ọyi, ⁴ ma nye ọbula mūhia kpa o jeejikwaru ẹhni a* nụ apna ke zī nsọ nụ igwugwu, ⁵ ọ būo ome nhne tū iwhnerne ke nọogwnu be lele kpa ele máa Chiokike neeme. ⁶ Ọ zá nye mejọ nwene a nụ nhne nụ kpa mọbu ghọgbu a. Nyenwe aị jaata kpakara ele neeme nhne ọjọ ka awhnụwhnu lele kpa a kannụ anụ, dọ masị anụ aka nụ nsnị. ⁷ Anụ magwụ nụ Chiokike súkwule aị ma a bụru ele zīla rīchna, kọvu ma a wuru bụdnu zī nsọ. ⁸ Kam kpayarụ, nye ọbula ke jūru ọdọ aka nụ nsnị ka jūla badnụ, kọvu Chiokike nye nyernu anụ Enine Nso a.

* 4:4 kpa o jeejikwaru ẹhni a mọbu, kpa ya nụ nnwerne a joowu

⁹ Nụ nhne gbasiri ọwhnun'anya ke rụmu nda, ọ zīla mkpa a gbanụ anụ ọkwukwo, kwnornu nụ anụ magwụ nụ Chiokike znirni anụ whnụ ibne anụ n'anya. ¹⁰ N'ezị, anụ whnūnu kpakara rụmu nda ele zī nū Masidonia n'anya. A naariasno anụ neemekọ kpam neezne nū ruwhnu.

¹¹ Anụ gbalị noowu bụdnu zī wọhnerne, neeme nhne ke gbasiri anụ, anụ rnūsi ẹrnu rikne lele kpa a znirni anụ, ¹² ma ele būo ele ke Chiokike nọoso anụ anya, anụ gharụ ọ dnakwarụ n'ẹhni nye ọbula.

Nyenwe aị vawa

¹³ Rụmu nda aị, ọ būo ọma anụ ziri nū ọma ama nū nhne gbasiri ele nwūnu ọnwu, ma ọ gharụ gbu anụ igbugbu lele ele nwée olile anya. ¹⁴ A kweru nū Jizọsi nwūnu ẹnwu, hi masị n'ẹnwu lizọ, kpam masị, a kweru nū Chiokike jeeme ele nwūnu ọnwu nū rime Jizọsi joosno a va. ¹⁵ Lele kpa ikwu-ọnu Nyenwe aị kwuru, nū aị ele zī bụdnu, tem dū ige Nyenwe aị jaava, jéenwe rikne beru ele nwūnu ọnwu ọsno. ¹⁶ Kwnornu nū Nyenwe aị n'iwhuru a jeegweru okne nkọli hi n'oligwe hiedna, nū nkọli nye risi enine izi, nū ọdidna ọkwodu Chiokike. Ele nwūnu nū rime Karaisi jeebe ọso lizọ. ¹⁷ Omekwo, be jeegwelizọ aị ele zī bụdnu neese a nū be nū rime erumeru zneknusi Nyenwe aị n'olu. Aị nū Nyenwe aị jaazị kpam ọkwnukokwnu. ¹⁸ Kam kpayarụ, anụ gweru ikwu-ọnu ka naakasitaru ibne anụ mkpọma.

5

Jikneru kwnornu ọbochi Nyenwe aị

¹ Kịtna, rụmu nda aị, ọ zīla mkpa ọ gbanụ anụ ọkwukwo gbasiri ige nū ọbochi nga nhne ele ka jeeme, ² kwnornu nū anụ magwụ nkari nkari nū ọbochi Nyenwe aị jaava lele nye buznu n'abalị. ³ Nga ele badnū neeche “Udno nū ẹli-ọji-iyi,” aghom jaavakwnusi be n'ibiri, lele kpa rime

neeme nnwerne zị rime, be jęenwe rikne gbanahọru a.

⁴ Kọvu anụ zịla nụ rime ọchichiri rụmu nda aị, ke jeeme ọbochi wam vakwnusi anụ n'ibiri lele nye buznu. ⁵ Hne anụ bụ rụmu ke iwhne nụ rụmu ke ọbochi, a wú bụdnu ke abalị mọbu ke ọchichiri. ⁶ Kam kpayarụ, a nụ lele ele berere, ele neezni anyarna, kọvu a bụ ele tnegwụ etne nụ ele anya duru ẹli. ⁷ Kwnornu nụ ele anyarna neezni anyarna n'abalị, ele manya, manya noogbu be n'abalị. ⁸ Kpa a bụ rụmu ke iwhne, a bụru ele anya duru ẹli, ele wogwu ọkwnata ovu nụ ọwhnun'anya lele mbno mkpọma, a gweru olile anya ọznohia kpuru nụ risi lele okpu-ogwnu. ⁹ Kwnornu Chiokike súkwule aị ma a ta awhnụwhnu ke ovu owe ẹhni a, kọvu ma a nwehịa ọznohia hite Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ¹⁰ Jizọsi Karaịsi nwurnu ẹnwu nụ risi aị, ma a snornu a ziri bụdnu, a tne etne mọbu a zị n'anyarna. ¹¹ Kam kpayarụ, anụ naakasi ibne anụ ovu, noowu ibne anụ lele ọro lele kpa anụ neeme n'ezi.

Ezni ipne-aznụ ke Pọlu

¹² Kịtna rụmu nda aị, a naariasno anụ, anụ sọbisinu kpakara ele nọornu ẹrnu n'esilawuru anụ, bụ ele nọoznu anụ nụ rime Nyenwe aị. ¹³ Anụ nyee be igwugwu ke agịda, anụ whnụ be n'anya kwnornu ẹrnu be. Anụ wuru n'udno n'esilawuru ẹhni anụ. ¹⁴ Rụmu nda aị, anụ gbalị dọ ele ime mgwụ aka nụ nsnị, anụ kwnagidne ele nọotu iwhnerne, anụ yinu ele nwée rikne aka, anụ gweru enwerne ovu mesno kpakara badnụ nhne. ¹⁵ Ọ zá nye ji nhne ojo kwuhnata nhne ojo. Kọvu anụ gbalị ma anụ nwe mkpọma ọma n'ẹhni ibne anụ ma kpakara ele badnụ ige ọbula.

¹⁶ Anụ nwudna ige ọbula. ¹⁷ Anụ kpe okpukpe ige ọbula. ¹⁸ Anụ nọotu mmamma n'ọnodi ọbula, kwnornu nụ ka bụ nhne Chiokike noopio n'aka anụ nụ rime Karaịsi Jizọsi.

¹⁹ Anụ mėsni bẹkwnu ke Enine Nsọ. ²⁰ Anụ lédna izi ọwhnurninya anya. ²¹ Anụ tule kpakara nhne, anụ nwụkwaru nhne ke bụru ọma aka

rikne, ²² kọvu zeru kpakara nhne ke bụo ọma.

²³ Chiokike ke udno n'iwhuru a jaabita anụ nsọ n'apna ke zuru ozu. Chiokike bita enine anụ, nụ mkpuru ovu nụ anọ-ẹhni anụ n'apna nwée ọru tem dụ ige Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi jaava. ²⁴ Nye wam sukwuru anụ bụ nye kwesiri ọkwnata ovu, o jeeme nhne ka.

²⁵ Rụmu nda aị, anụ bikno, kpenu aị okpukpe. ²⁶ Anụ bekwutaru ẹhni anụ lele ele sno Karaịsi. ²⁷ M ji m rẹwhna Nyenwe aị naakaa anụ gwnụ ọkwukwo izi ka nụ nsnị kpakara rụmu nda.

²⁸ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazigidnenu anụ.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Pọlu gbaznenu
Ele Tęsalonika
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Pọlu panizoru nọtunu Chiokike mmamma kwnornu okwnata mkpọma nọ ọwhnun'anya ele Tęsalonika ke nooso oso ige ọbula (1:3). Ọ bụ n'ezi nọ be naagawhe agida mmekpẹhni, Pọlu naakanu be nọ Chiokike nọtule okwnata mkpọma be nwernu nọ hne ọ zi, ọ zá naata be awnụwhnu (1:4,5).

Be whnurnu okwukwo izi ke otu badnu karu nọ Pọlu gbaru, ke nookwu nọ Nyenwe aị valẹm (2:2). Kọvu Pọlu nọodo be aka nọ nsni be kwẹkọ nye ọbula duwhu be, kwnornu nọ Nyenwe aị jáava tem “nye ojo wam” whuya iwhe (2:3).

Pọlu jiri okpukpe mesni okwukwo izi ka (3:16).

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Otu mmamma nọ okpukpe (1:3-12)

Nyenwe aị yáavage (2:1-12)

Buru nye be kwesiri okwnata mkpọma (2:13-17)

Kpe okpukpe, rnụ masi ẹrnu (3:1-15)

Okpukpe ipne-aznu (3:16-18)

¹ Mawa, Pọlu, nọ Saịlasi nọ Timoti naagba okwukwo gbaznenu ọgbako Chiokike ke zi nọ Tęsalonika, anu ele Chiokike Nda aị nọ Nyenwe aị Jizosi Karaịsi. ² Oru nọ udno ke hi n'aka Chiokike Nda aị nọ Nyenwe aị Jizosi Karaịsi dazigidnenu anu.

Otu mmamma nọ okpukpe

³ A kwesiri nọtunu Chiokike mmamma nọ risi anu ige ọbula, ke kakwo kwnornu nọ okwnata ovu anu nooso oso kpakara ọbochi lele kpa ọwhnun'anya anu nooso masi oso n'ehni ibne anu. ⁴ A ji anu noolu onu n'esilawuru ọgbako Chiokike kwnornu nọ okwnata ovu anu gwuzo

kwem nọ ruwhnu okpakna ehni nọ nhne ọrnurna anu naagawhe.

⁵ Ka neegesi nọ ikpe Chiokike zi snam, ke kpayaru, be jogwnusi anu nọ ele kwesiri ọ bna eli-eze Chiokike ke anu kwno naata awnụwhnu.

⁶ Chiokike bụ nye zi snam. O

jaakpakna ele naakpakna anu ehni.

⁷ O jeeme anu ele be naakpakna

ehni zukwaru inwe, ma aila masi.

Ka jobu nga Nyenwe aị Jizosi jaava

hite n'oligwe, ya nọ ele enine izi a zi

rikne nọ lele bekwnu noowu va-a-a.

⁸ O jaata kpakara ele máa Chiokike

awnụwhnu nọ ele zá noobno nsni

izi oma gbasiri Nyenwe aị Jizosi. ⁹ O

jaata be awnụwhnu okwnukokwnu,

chima be nọ ruwhnu Nyenwe aị nọ

igwugwu ke iknernema a. ¹⁰ N'ọbochi

ọ jaava, ele ke a zi nsọ nọ kpakara

ele kweru nọ ya jeenye a igwugwu,

jaa a mma. Anu joosno ele kweru

ekwe kwnornu nọ anu kweru izi oma

a znirni anu.

¹¹ Ka bụ nhne a vu n'ovu neekpenu

anu okpukpe ige ọbula, ma Chiokike

aị gwnusi anu ele kwesiri osukwu

ikwu a, hite n'iknernema a mee

kpakara nhne oma anu vu n'echiche

mezu nọ kpakara nhne anu neeme

buru nhne hi n'okwnata ovu. ¹² Ka bụ

ma be znarni rewhna Nyenwe aị Jizosi

kwnornu nọ anu, ma anu kwnornu

ya, hite n'oru Chiokike aị nọ Nyenwe

aị Jizosi Karaịsi.

2

*Badnu wam
ke noolulu Iwu*

¹ Nhne gbasiri ọvua ke Nyenwe

aị Jizosi Karaịsi nọ kpa a jeez-

wnusi a, a naariasno anu rumu nda

aị, ² mkpọma lákọ anu mini, og-

wnu túko anu kwnornu agwna izi

ọwhnurninya, mọbu izi berere, mọbu

okwukwo izi be naakaa nọ a gbaru, ke

naakaa n'ọbochi Nyenwe aị jeehie-

nhem. ³ Anu kwẹ nye ọbula duwhu

anu n'apna ọbula, kwnornu nọ ọbo-

chi Nyenwe aị jeehiehma jáava tem

okne olulu wam nọ nye wam noolulu

iwu va. Nye wam bụ nye Chiokike

jaata awnñwñwu òkwnukokwnu, ⁴ O joovulizo ẹhni a olu megidne kpakara chi ele badñu neekpenu. O joogwu-zote ẹhni a n'Ọro Nsọ Chiokike kaa nù ọ bụ Chiokike.

⁵ Anụ chenwanya nù m kannu m anụ nhne ka nga me nù anụ zị. ⁶ Anụ magwụ nhne noobnosni a ma ọ gharụ ọ whụya iwñhne kịtna, kọvu be jeegesi nye ojo wam n'ige kwesiri. ⁷ Kwnornu nù rikne nye wam noolulu iwu nọornu ẹrnu nù mgwugwa kịtna, kọvu nye wam ke noobnosni a jaazị kọriri noobnosni a tem be gweme a n'apna. ⁸ Ige wam be jookpume nye wam noolulu iwu, nye Nyenwe aị Jizọsi jeeji inwe ke ọnu a gbu nù hite n'onwu va-a-a ke ọvuva a. ⁹ Nga nye wam noolulu iwu jaava, Ek-wensu jeegesi ẹrnu ndu-ẹhni ọ kpahie anya zị ọdo n'ọdo nù nhne elekema nù ẹrnu tų n'anya, ¹⁰ nù kpakara ẹrnu ojo o jeeji nooduwñwu ele nọonwu ọnwu. Be whu etekne kwnornu nù be kwéle o kweru ezi ọka ma Chiokike znọhia be. ¹¹ Kam kpayarụ, Chiokike ziznenu be rikne o mee nhne bụo ọma ma be kweru aghalaghala, ¹² ka bụ ma kpakara ele kwéle o kweru ezi ọka, ele whnurnu aruru-ẹli n'anya bụru ele ikpe Chiokike marnu.

Gwuzosi rikne

¹³ Kọvu a nọotunu Chiokike mmamma ige ọbula kwnornu anụ rụmu nda aị, ele Nyenwe aị whnurnu n'anya. Hite n'ọpanizo, Chiokike họhiaru anụ ma ọ znọhia anụ hite n'ẹrnu Enine Nsọ ke neeme anụ ziri nsọ, kwnornu nù anụ kweruru ezi ọka. ¹⁴ Kam kpayarụ, o sukwuru anụ hite n'izi ọma aị, ma anụ kehia igwe n'igwugwu Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ¹⁵ Rụmu nda aị, anụ gwuzoru kwem, anụ jikwasi nhne a znirni anụ rikne, hite n'ikwu-ọnu mọbu ọkwukwo izi a gbaru.

¹⁶ Kịtna, Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi n'iwhuru a nù Chiokike Nda aị, nye whnurnu aị n'anya, hite n'oru o ny-ernu aị nù olile anya bụru ọma, mee a gwuzosi rikne, ¹⁷ gba anụ inwe, mee

anụ gbasị rikne nù kpakara ẹrnu ọma nù ikwu-ọnu.

3

Anụ kpenu aị okpukpe

¹ Ke ipne-aznụ, rụmu nda aị, anụ kpenu aị okpukpe ma izi Nyenwe aị gbasa k'agida, nwernu masị igwugwu a lele kpa ọ zị n'esilawuru anụ. ² Kpe masị ma Chiokike dọhia aị n'aka ele ojo nù ele aruru-ẹli, kwnornu nù ọ bụo kpakara badñu nwernu ọkwnata ovu. ³ Kọvu Chiokike bụ nye kwesiri ọkwnata ovu, o jeenye anụ rikne, kpusni anụ hite n'aka nye ojo wam. ⁴ A tųkwasi Nyenwe aị mkpọma nù anụ zị kọriri neeme neezne nù ruwhnu kpakara nhne a nyernu anụ n'iwu. ⁵ Nyenwe aị duru mkpọma anụ dų n'ọwhnun'anya Chiokike nù ọsnuta mkpọma ke zị nù rime Karaịsi.

Ọ dọ aka nù nsnị gbasiri ime mgwu

⁶ Rụmu nda aị, a ji rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi neenye anụ iwu, anụ zeru nnwọ nda ọbula ke bụ nye ime-mgwu, nye zá noowu bụdnu lele kpa nhne a znirni anụ. ⁷ Kwnornu nù anụ magwụ kpa anụ kwesiri o snornu nhne atụ aị. A bụo ele ime-mgwu nga aị nù anụ zị. ⁸ A ríge wiri nye ọbula ke a kwúla ọgwo. Tnụnuma, a dọgburu ẹhni aị n'ẹrnu iwñhnehnie nù abalị, nọornu ẹrnu ma a gharụ ọ bụru ivu rinya nyee anụ. ⁹ Ka bụo nù a nwée rikne nahọru anụ nhne, kọvu ma a bụru ele anụ jọomuhia nhne n'aka be. ¹⁰ Nga aị nù anụ zị, a znirni anụ nhne ka, "Ọ bụru nù nye ọbula jọornu ẹrnu, o rí wiri."

¹¹ A nọonu nù agwna ele badñu dazị etekne, be mée nhne ọbula, ele nookwu ọka gbásila be. ¹² A ji rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi neenye be iwu, be gbasị rikne, rñuhia nhne be jeeri. ¹³ Rikne gwú anụ rụmu nda aị n'ome nhne bụru ọma.

¹⁴ Nye ọbula ke zá naabita nhne a gbaru n'ọkwukwo izi ka, anụ hnata nye wam ama. Anụ nù nye wam

męko nhne ębula, ma iwhnerne tu a.
¹⁵ Kọvu anu męe be ele irno anu, anu
zni be ezni lele ọmu nda.

Obekwu ikwu ipne-aznu

¹⁶ Kiti, Nyenwe aji ke udno
n'iwhuru a nyee anu udno ige ębula
n'apna ębula. Nyenwe aji dazigidnenu
kpakara anu.

¹⁷ Mawa, Pọlu, ji aka m gba obekwu
ikwu ipne-aznu ka. Ka bu nhne nee-
gesi nu mawa gbaru obekwu ikwu
ipne-aznu ke me gbaru.

¹⁸ Oru Nyenwe aji Jizosi Karaisi
dazigidnenu kpakara anu.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Polu gbaznenu
Timoti
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Timoti snornu Polu zne izne, rnu masi ɛrnu izi oma Karaɪsi. Timoti nɔ Polu nwernu otu okwnata mkpoma, kam kpayaru, Timoti nɔ lele nnwọ ke Polu mɔrnu (1:2). Timoti bɔ nye ɛrnu ke Polu kwnataru mkpoma k'agida.

O bɔ n'ezi nɔ Polu gbaznenu Timoti okwukwo izi ka, kovu o kwuru agida nhne ke gbasiri kpakara ogbako Chiokike. Polu kahiaru kpa be jeeji nohoru ele risi ogbako Chiokike. O kaa nɔ ele Karaɪsi kwesiri neekpenu ibne be okpukpe. A nwernu otu Chiokike nɔ Karaɪsi Jizosi, nye nwernu rikne o kwuru aɪ zneknusi Chiokike.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Budnu ogbako Chiokike (1:3--3:13)

Nhne tugwaru otugwa ke okpukpe aɪ (3:14-16)

Polu znirni Timoti ezni (4:1--6:21)

¹ Mawa, Polu, nye izi Karaɪsi Jizosi lele kpa Chiokike Nye Oznohia aɪ nyernu n'iwu nɔ ke Jizosi Karaɪsi nye bɔ olile anya aɪ.

² M naagbaznenu Timoti nnwọ m n'ezi n'okwnata ovu okwukwo.

Chiokike Nda aɪ, nɔ Nyenwe aɪ Jizosi Karaɪsi nyee i oru, obirizi nɔ udno.

**Anu zeru iznizni
aghalaghala**

³ Lele kpa me kannu i nga me neezne Masidonia, daziri n'Efesosi ma i bnosni ele zni iwu aghalaghala ma be kwusi o zni nhne nɔ kpam. ⁴ Be tɔwhuma ige o zni otutnu ruwhere nɔ osnusno omumu kwó okwo. Kpakara nhne ka, tɔnuma be jeeme ɛrnu Chiokike ke hi n'okwnata ovu neezne nɔ ruwhnu, be noovuya okewa. ⁵ Ka

bɔ ma i zni ele badnu be whnɔrita n'anya hite nɔ mkpoma zi snam nɔ ovu buru oma nɔ ezi okwnata ovu. ⁶ Agwna ele badnu kpawhulem, snornu ikwu-onu etekne. ⁷ Be noopio o buru ele zni iwu, kovu be máa nhne be nookwu, o bɔ n'ezi be nookwusi a rikne.

⁸ A magwu nɔ iwu buru oma, o buru badnu mekwa a nkari. ⁹ A magwu nɔ be kwnóge ele mee mma bita iwu, kovu ele noolulu iwu nɔ ele risi rikne, ma ele máa Chiokike, nɔ ele mmehie, ele zila richna, ele tɔ ogwnu Chiokike, ma ele noogbu badnu, ele noogbu nne nɔ nda be, ¹⁰ ele neeme oyi, nɔ omekorita nyerukna nɔ ibne a, nɔ omekorita nyerinya nɔ ibne a, ele neerne ohi, ele aghalaghala, ele kwú ezi oka n'ikpe, nɔ kpakara nhne obula ke neemegidne iznizni ka zi snam. ¹¹ Iznizni ka bɔ izi oma wam ke zi igwugwu ke hi n'aka Chiokike nye nwe ngozi. Chiokike nyernu m izi oma ka n'aka me bita.

**Oru Nyenwe aɪ
nyernu Polu**

¹² M nootunu Karaɪsi Jizosi Nyenwe aɪ mmamma nye nyernu m rikne, nye gwnusiri m nye kwesiri okwnata ovu, mee m buru nye noornu a ɛrnu. ¹³ O bɔ n'ezi nɔ m bɔ m nye nookwulu a nɔ mbom nɔ nye kpaknarnu ele ke a ɛhni, nɔ nye mee nhne rikne, kovu o donu m obirizi kwnornu nɔ m mernu m kpakara nhne ka nɔ oma ama nɔ okwe ekwe. ¹⁴ Nyenwe aɪ wukwasiri m oru a zi agida nɔ okwnata ovu nɔ owhnun'anya a ke zi nɔ rime Karaɪsi Jizosi.

¹⁵ Ka bɔ ikwu-onu ke kwesiri okwnata ovu, ke nye obula kwesiri o kweru, Karaɪsi Jizosi varu n'owa o znohia ele mmehie, me bɔ nye risi ele mmehie. ¹⁶ Ka bɔ nhne kpahiaru Chiokike jiri donu m obirizi, me nye risi ele mmehie ma Karaɪsi Jizosi gesi osnuta ovu a zi ogologo ma m buru m nhne atɔ nyee ele jeekweru nɔ ya ma be nwehia budnu kwó okwo. ¹⁷ Kɪtna, eze ke zi okwnukokwnu, nye nwú onwu, nye be whnú anya, nye ya nɔ nsununu

a bụ Chiokike, ya nū nsnūnu a nwe igwugwu nū ọson'anya tim tòm. Amìm.

¹⁸ Timoti nnwọ m, m neenye i iwu ka lele kpa ọwhnurninya be whnurnu gbasiri i n'ige wheru ewhe, snornu nhne be kwuru gbasiri i, ma i nwernu rikne lū ọgwu ọma lele nye Karaisi. ¹⁹ Jikwasi ọkwnata ovu i rikne nū ovu zị snam. Agwna ele badnū ghasarū be, ke kpahiaru ọgbo ọkwnata ovu be kpuru. ²⁰ N'esilawuru be bụ Haiemenousi nū Alẹkizanda ele me sigbasiri n'aka Setani ma be mụhia gharū o kwulu Chiokike.

2

Kpa be kpe okpukpe

¹ Ke mbòm, m naakaa, anū kpe okpukpe nū risi kpakara ele badnū, nọorio aririo, nọtunu Chiokike mmamma. ² Anū kpenu ele eze nū kpakara ele zị n'ọchichi okpukpe, ma a wuru budnu udno nū budnu buru ọma, nọtutu ogwnu Chiokike. ³ Ka bụ nhne buru ọma, ke nọoso Chiokike Nye Ọznohia aị mkpoma n'ọnu, ⁴ kwnornu nū Chiokike noopio ma ọ znohia kpakara ele badnū, ma be mahia ezi ọka.

⁵ Otu Chiokike zị, otu nye ibno zị n'esilawuru Chiokike nū badnū. Nye ibno wam bụ Karaisi Jizosi, ⁶ nye gweru ẹhni a nyega ma ọ buru nhne ọgbahia ke kpakara badnū. Chiokike gesiri aị ka n'ige kwesiri. ⁷ Ka bụ nhne mernu Chiokike hohiaru m ma m buru nye nọokpo okwo nū nye izi. Ka bụ ezi ọka, ọ bụo aghalaghala, Chiokike hohiaru m ma m buru m nye zni nhne ke ezi ọka ọkwnata ovu ke ele bụo ele Ju.

⁸ M noopio nū rime ọgbako ọbula ele rukna chilizo aka lawuru zị nsọ n'okpukpe ẹnwe ovu owe ẹhni nū agigo.

⁹ M noopio ele rinya masi yiri eyi lele kpa o kwesiri, ke buru ọma n'anya. Ele rinya kpá risi gburu okne ọnu, mọbu tūru golu mọbu pali, mọbu woru iwo gburu okne ọnu, ¹⁰ kovu rnu

ernu ọma, bụ ke kwesiri ele rinya ele ka nū be neekpenu Chiokike.

¹¹ Ele rinya kwesiri ọ daziri bii, mụhia nhne hite n'orube risi. ¹² M kwéle m nyerinya zni nhne mọbu ziri nū risi nyerukna, o kwesiri ọ daziri bii. ¹³ Kwnornu nū Chiokike beru ọsno kpu Adam, omekwo, ọ kpu Ivu. ¹⁴ Setani dúhiele Adam, kovu o duhieru nyerinya wam, ọ ghọ nye mmehie. ¹⁵ Kovu Chiokike jọoznohia ele rinya hite n'omumu nnwọ* ọ buru nū be jeenwe ọkwnata ovu, nū ọwhnun'anya, nū ọzi nsọ nū anya udno.

3

Ele risi ọgbako Chiokike

¹ Ka bụ ikwu-ọnu ke kwesiri be kw-nata ovu. Ọ buru nū nye ọbula ke pioru ọ buru nye risi ọgbako Chiokike, o noopio nhne buru ọma. ² Kịtna, nye risi ọgbako Chiokike jọoburu nye nwée ọtna, nye nwernu otu nnwerne, nye anya udno, nye mkpoma dūru ẹli, nye be nọosonu anya, nye nookwubna ele izne, nye nwernu rikne o zni nhne, ³ nye nwọ okne manya, nye méé nhne rikne, enwerne badnū, nye zá nookno ọka, nye whnúge iwai n'anya.

⁴ Nye risi ọgbako Chiokike jọoburiri nye nwernu rikne chikwa ezi-nu-oro a nkari, rumu a jọoburu ele noobnonu a nsni, nọoso a anya. ⁵ (Ọ buru nū nye ọbula nwée rikne chikwa ọro a nkari, ndaa kpa o jeenwe rikne legidne ọgbako Chiokike anya?) ⁶ Ọ jọoburu nye varu ikne n'ọgbako Chiokike, ọ zị o mee oknomokno, dnabna n'otu ikpe ọmuma wam lele Ekwensu. ⁷ Ọ jọoburu nye nwernu rẹwhna ọma n'ederezi, ọ zị ọ dnabna nū nhne iwhnerne nū mbita Ekwensu.

⁸ Ele dikneni masi jọoburu ele be nọosonu anya, ele ezi ọka, ele nwọ okne manya, ele zá noopio iru zile ezi. ⁹ Be jeeji mkpoma buru ọma jidnesi ezi ọka ke Chiokike nyernu aị rikne gbasiri ọkwnata ovu. ¹⁰ Be jeebe

* **2:15** hite n'omumu nnwọ mọbu nū ọmumu nnwọ

osno kpa be iru, o buru nu o za nhne ke megidnenu be, be buru dikneni ogbako Chiokike.

¹¹ Ele nnwerne be masi joooburu ele nwernu oson'anya, ele za nookwu oka etekne, kovu ele ovu oma, ele be kwe-siri o tukwasi ovu nu kpakara nhne.

¹² Nye dikneni joooburiri nye nwernu otu nnwerne, nye neechikwa rumu a nu ezi-nu-oro a nkari. ¹³ Ele noornu ernu be nkari jeenwehia ovulizo n'olu buru oma, be joogwuzosi rikne n'okwnata ovu ke zi nu rime Karaisi Jizosi.

Nhne tugwaru otugwa ke okpukpe ai

¹⁴ M naagbanu i okwukwo ka, o bu n'ezi nu m neele anya nu m jaava wara wara. ¹⁵ Kovu o buru me gbu okwnu, m naagba ma i mahia kpa ele badnu jaabita ehni be nu ezi-nu-oro Chiokike ke bu ogbako Chiokike ke zi budnu, ke bu nsnusnu oro nu ntuli ezi oka. ¹⁶ A za neesigha oka, nhne tugwaru otugwa ke okpenu Chiokike zi agida,

Jizosi whuyaru iwhne n'ano-ehni,
 Enine Nso gbaru akebne a,
 ele enine izi whuru a,
 be kporu okwo a n'esilawuru
 kpakara mba,
 ele badnu kweru a n'owa,
 Chiokike kwuru a la n'oligwe
 n'igwugwu.

4

Polu znirni Timoti ezni

¹ Enine Nso kwuru kpa o dnornu anya nu ige ipne-aznu nu ele badnu jooowhoga n'okwnata ovu snornu enine ke nooduwu nu nhne ele renwu ojo neezni. ² Ka bu iznizni ke ele ruwhnu lawuru neezni n'aghalaghala, ele jiri rugwe bekwnu da akoniche be. ³ Be kwele ele badnu lu nnwerne mobu gbọ nzi, be kanu ele badnu be ri agwina wiri, ke Chiokike keru ma ele kweru ekwe gweru otu mmamma ri, bu ele mahiaru ezi oka. ⁴ Kwnornu nu kpakara nhne Chiokike keru buru oma, o za ke badnu jeri, o buru nu o

gweru a, tu mmamma. ⁵ Be ji ikwu-onu nu okpukpe Chiokike bita wiri nsọ.

⁶ O buru nu i kanu rumu nda kpakara nhne ka, i joooburu nye izi Karaisi Jizosi oma, nye be jiri ezi oka ke okwnata ovu nu iznizni oma ke i snornu znu. ⁷ O za nhne i ji otnutnu ruwhere etekne nu oka ele nnwerne okno badnu mee, znuhia ehni i ma i buru nye notu ogwnu Chiokike. ⁸ Kwnornu nu ozuznu ke ano-ehni nwernu iru mati, kovu omahia Chiokike bnarnu iru nu kpakara nhne, o vugwu mkwna ke budnu ka nu budnu ke jaava.

⁹ Ka bu ikwu-onu ke be kwesiri o tukwasi ovu, ke badnu kwesiri o kweru. ¹⁰ Ka bu risi nhne a kwno noodoli n'ernu, naagba otu, nu olile anya ai zi nu Chiokike ke zi budnu, Nye Oznohia ke kpakara badnu, ke kakwo ke ele kweru ekwe.

¹¹ Zni kpakara nhne ka, nyee iwu ma ele badnu mee nhne i neezni. ¹² I kwe nye obula ledna i anya kwnornu nu i bu nnwo ikoro. Kovu buru nhne atu ke ele kweru ekwe, ma n'ikwu-onu, nu budnu, nu owhnun'anya, nu okwnata ovu, nu ozi snam. ¹³ Tem m va, gweru ehni i yisi nu ogwnu nhne be gbaru n'okwukwo nsọ nu rime ogbako Chiokike, nookpo okwo, neezni nhne. ¹⁴ I lewhu nkesi i anya, ke be nyernu hite n'izi owhnurninya wam nga ele okno badnu tukwasiri i aka nu risi.

¹⁵ Anya du i eli gbasiri kpakara nhne ka, gweru ehni i yisi neeme be ma kpakara ele badnu whnu nu i nooso oso. ¹⁶ Ledu anya nu budnu i nu kpakara nhne i neezni. Gbali neeme kpakara nhne ka, kwnornu nu i mee kpam, i jooznohia ehni i ma ele nonu nhne i neezni.

5

Kpa a jeemesno ele badnu

¹ I bigbo nye okno badnu rikne rikne, kovu kwunu a oka lele nu o bu nda i. Mesno rumu ikoro lele rumu nwene. ² Mesno ele rinya okno badnu lele nu be bu nne i, gweru ozi

rìchna sọ rùmu oknornokno anya lele rùmu nwene i rinya.

³ Lekọta ele rinya nzi be nwurru ele zì nù mkpa anya nkari. ⁴ Kọvu ọ bụru nù nyerinya nzi a nwurru nwernu rùmu mọbu rùmu rùmu a, rùmu be beru ọsno mụhia kpa be kpenu Chiokike, hite n'olekasi ele murnu be anya, lele kpa ele murnu be jiri lekasi be. Ka bụ nhne nọoso Chiokike ovu n'ọnu. ⁵ Nyerinya nzi a nwurru ke nwée badnụ ọbula neelekwasi Chiokike anya, neekpe okpukpe iwhnehnie nù abali ma Chiokike yis-inu a aka. ⁶ Kọvu nyerinya nzi a nwurru ke noowu budnu ke nọoso a n'ọnu nwurru ọnwu kpa ọ zì budnu. ⁷ Kanụ be mee kpakara nhne ka, ma be mee nhne bụru ọma. ⁸ O bụru nù nye ọbula nwée rikne legidne ele ọro a, ke kakwo ele ezi-nụ-ọro a, nye wam gọnahorulam ọkwnata ovu, nye máa Chiokike ka nye wam mma.

⁹ Nyerinya ke nzi a nwurru ke gbarụ nri awha isunu, be gwnusi a n'esilawuru ele nzi be nwurru, nye kwesiri nzi a kwnata a ovu,* ¹⁰ nye be jiri ọnu ọma a mahia, nye nọoznu rùmu a nkari, neelekọta ele izne nkari, snornu ele nsọ snụ ọchi be, nye neeyinu ele zì nù mkpa aka, nọornu agida ọnu ọma.

¹¹ Kọvu i gbási rẹwhna oknornokno nye nzi a nwurru n'okwukwo. Kwnornu nù nga anọ-ẹhni kpalizọru be, be jéenwe rikne gwuzonu Karaịsi, be pio ọ gbọru nzi berere. ¹² Be bụru ele ikpe marnu, kwnornu nù be luluru mkwna be kweru nù mbom. ¹³ Tụkwasi n'olu ka, be bụru ele nwée nhne be mee, be neezne n'oro n'oro noozno izno, nookwu nhne gbásiła be, nookwu nhne be kwésile o kwu. ¹⁴ Kam kpayarụ, m neeznikwa ele oknornokno ele nzi be nwurru, be gbọru nzi berere, mụhia rùmu, legidne ọro be anya ọ zì be nyee nye irno wam oghere ọ kaja be nù ọgbako Chiokike. ¹⁵ Agwna ele rinya wam snornulem Setani.

* 5:9 mọbu nye nwernu otu nzi

¹⁶ O bụru nù nyerinya ọbula nwernu nnwerne nzi a nwurru n'oro a, o yinu be aka, o kwé ọgbako Chiokike vuru ivu nye wam, kọvu ma ọgbako Chiokike lebna anya n'oyinu ele rinya nzi be nwurru ele zì nù mkpa aka.

¹⁷ Ele okno badnụ, ele neelegidne ọgbako Chiokike anya kwesiri be sonu be anya okpukpu lawuru, ke kakwo ele nọokpo okwo izi ọma, neezni nhne. ¹⁸ Kwnornu nù ọkwukwo nsọ kwuru kpa, “I knésni ọnu ehni ke nọozosna ikpa,” nù “Nye ọnu kwesiri ọgwo ọnu a.” ¹⁹ I kwéko nhne ọbula be bnornu nye okno badnụ, okwolem ma be nwernu ele akebne lawuru mọbu ẹto. ²⁰ Bigbo nye okno badnụ ọbula mernu mmehie nù ruwhnu ọhna, ma ele berere mụhia nhne.

²¹ M noogwuzo nù ruwhnu Chiokike nù Karaịsi Jizosi nù ele enine izi Chiokike hohiaru neenye i iwu ka, bita kpakara nhne ka me nyernu i, i lé badnụ anya nù ruwhnu kpa i neeme be.

²² I méé wara wara nọotukwasi ele badnụ aka, i snó ele berere nù mmehie be. Kọvu bita ẹhni i nsọ.

²³ I nwoma mini kpoi, kọvu nwọ manya matị kwnornu nù ruwho i nù ẹhni igbugbu i naarija ige ọbula.

²⁴ Mmehie agwna ele badnụ kpumernu, beru be ọsno neezne n'ikpe, kọvu mmehie agwna ele berere sno be n'aznụ. ²⁵ Kpam masi, ọnu ọma whuyaru iwhne, ọ bụru nù be whoge iwhne, be nwée rikne kpusni be.

6

¹ Nye ọbula ke bụ ọhi whnụ nù ọ nọoso nye nwe a anya lele kpa o kwesiri, ma be gharu ọ kaja rẹwhna Chiokike nù iznizni a. ² Ele ọhi ke ele nwe be kweru nù Chiokike lédna be anya, kwnornu nù be bụ rùmu nda. Tnụnuma, be rnunu be ọnu ka mma kwnornu nù ele neerihia mbnarna n'ernu be bụ ele kweru ekwe, ele be whnurnu n'anya. Ka bụ nhne i kwesiri neezni, ma be neeme masi be.

Owhnu iwai n'anya

³ O buri nu nye obula neezni iznizni aghalaghala, ke kwéle nu n'iznizni ke nootu ogwnu Chiokike nu iznizni ke zi snam ke Nyenwe ai Jizosi Karaisi, ⁴ nye wam bu nye oknomokno. Kovu o máa nhne obula. Echiche a buo oma, ka noodubna nu okno oka, nu owho-anya, olu ogwnu, oka ojo, anya ojo, ⁵ odogbuta zi n'esilawuru ele ovu ojo, ele tuwhuru ezi oka. Be neeche nu okpenu Chiokike bu apna be jeeji neenwehia iru ke be.

⁶ Kovu okpenu Chiokike nu ruwho ojiji bnarnu mbnarna k'agida. ⁷ Kwnornu nu o za nhne a vuru va n'owa, a nwée masi rikne vuru nhne obula whoga nu rime a. ⁸ Kovu o buri nu a nwernu wiri oriri nu iwo o kpusni eto ai, ka kwesiri o ji ai ruwho. ⁹ Ele noopio o buri ele eze naadnabna nu rime ornurna nu mbita, nu agida nhne iwhnirniwhno ke naakpakna be ehni, ke noodubna ele badnu nu mwhu. ¹⁰ Kwnornu nu owhnun'anya iwai bu mgbaregnugwnu kpakara nhne ojo zi odo nu odo. Agwna ele noopio iwai k'agida kpawhuru n'okwnata ovu, gweru agida nhne igbugbu mekasi ehni be ehni.

Lụ ogwnu oma ke okwnata ovu

¹¹ Kovu, ji badnu ke Chiokike, gbanahoru kpakara nhne ka. Tnunuma, snornu ome mma, otu ogwnu Chiokike, okwnata ovu, owhnun'anya, ndidi nu ozi wohnernerne. ¹² Lụ ogwnu oma ke okwnata ovu. Jikwasi budnu kwó okwo aka ke Chiokike nyernu i nga i kwuharu okwnata ovu i nkari nu ruwhnu agida ele akebne. ¹³ Nu ruwhnu Chiokike nye neenye kpakara nhne budnu, nu Karaisi Jizosi, nye gbaru akebne oma nu ruwhnu Pontiosi Paleti, m neenye i iwu, ¹⁴ bita nhne ka ma i gharu o nwe ntupo nu otna tem Nyenwe ai Jizosi Karaisi va, ¹⁵ nye Chiokike jeegweya n'ige ke a, nye nwe ngozi, nye neechi kpoi, Eze kakwo ele eze, nu Nyenwe kakwo ele nwe. ¹⁶ Chiokike

ke zi budnu okwnukokwnu, nye wu n'iwhe ke o za nye nwernu rikne vadu ndundu, nye o za nye whuleru anya, mabu whuli a anya, oson'anya nu rikne buri ke a tim tom. Amim.

¹⁷ Do ele eze ke owa ka aka nu nsni be buo ele oknomokno, be tukwasi ekwnu be ovu, ke jazi tim tom, kovu be tukwasi Chiokike ovu nye naasama aka a neenye ai kpakara nhne buri oma ke a neeri. ¹⁸ Do be aka nu nsni, be mee nhne buri oma, be buri ele baru aba n'ome nhne buri oma, ele ovu oma ke neekesi ele badnu nhne be nwernu. ¹⁹ Be mee kpam, be nootu ntụ-eli buri oma ke zi kwem n'ige naava, ma be wehia budnu ke bu ezi.

²⁰ Timoti, legidne nhne be yisiri i n'aka anya nkari. Whoga nu nhne obula ke neegweya ikwu-onu ke neemegidne ogwnu Chiokike nu oka iwhnirniwhno ke nu lele nu o nwernu akoniche, kovu o nwée. ²¹ Agwna ele badnu snornu a kpawhu n'okwnata ovu.

Oru Chiokike dazinu anu.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Polu gbaznenu
Timoti
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Nu Okwukwo izi ke Ebo ka ke Polu gbaznenu Timoti, bu ke o gbaru lele okwukwo izi nda naagbanu nwo o whuru n'anya (1:2,3), Polu pioru ma Timoti buru nye ogwu oma ke Karaishi, o nwe ndidi nga o naata awnwhnu lele nye Karaishi (2:1,3). Polu gbadiyaru nne Timoti nu nne nne a, ele nwenu okwnata mkpoma nu Karaishi. Polu karu Timoti chenwanya nu ya Polu tukwasiri a aka a lawuru nu risi, ke negesi nu Enine Chiokike noodu a nu eru a.

Agwina ele kweru nu Nyenwe ai dnabarnu nu mbita nye irno, kovu Polu doru Timoti aka nu nsni o gbanahoru kpakara ornurna ke nooduwhu rumu ikoro (2:20-26; 3:1-9). O kanu Timoti o ziri kwem neezni izi oma, o bu n'ezi nu agida ele badnu jiekweru (4:2).

Polu magwu nu ige mati o jonwu enwu kwnornu okwnata ovu a, kovu o nwenu ogwo eru (4:6-8). O buru nu a sno Karaishi nwu enwu, a joosno a ziri budnu, o buru nu a nwe ndidi, a joosno a chi lele eze (2:11,12a).

Nhne zi n'okwukwo ka

Obekwu ikwu nu okpukpe o kpenu Timoti (1:1,2)

Iwhnerne Nyenwe ai tuko i (1:3-18)

Buru nye ogwu oma Karaishi (2:1-26)

Kpa ele badnu joowu budnu be n'ige ipne-aznu (3:1-9)

Buru nye be kwesiri okwnata mkpoma (3:10--4:8)

Ezni ke aka Polu nu obekwu ikwu ipne-aznu (4:9-22)

¹ Mawa, Polu, nye izi Karaishi Jizosi hite n'echiche Chiokike, o ziyaru m

me zni ele badnu gbasiri mkwna budnu ke zi nu Karaishi Jizosi.

² M naagbaznenu Timoti nwo m me whuru n'anya okwukwo.

Oru, obirizi nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda ai nu Nyenwe ai nu Jizosi Karaishi dazinu i.

Iwhnerne Nyenwe ai tuko i

³ M notunu Chiokike mmamma, nye me neekpenu hite n'ovu zi snam lele kpa ele nda m kpenu a, neekpe okpukpe iwhnehnie nu abali, neechenwanya i n'okpukpe m.

⁴ Me chenwanya anya-mini ekwna i, o notogwu m o whuru i anya ma ovu so m n'onu. ⁵ M neechenwanya okwnata ovu i n'ezi, ke beru osno ziri nu rime nne nne i, Lisi, nu nne i Unisi, m kweru m nu o zi masi kpam nu rime i. ⁶ Kam kpararu, gwakne bekwnu ke nkesi Chiokike, ke o nyenu i nga me tukwasiri i aka m nu risi. ⁷ Kwnornu nu Chiokike nyege ai enine ke ogwu, kovu enine ke iknerna nu owhuru n'anya nu anya udno.

⁸ Bikno, iwhnerne okpo okwo nhne gbasiri Nyenwe ai tuko i, mibu iwhnerne me nye ikelu a. Kovu snornu m ta awnwhnu n'izi oma hite n'iknerna Chiokike nyenu i. ⁹ Chiokike zohiaru ai, sukwu ai ma a wuru budnu zi nsu. Ka buo hite nu nhne obula ke a mernu, kovu o bu mmuma a hite n'oru a. Ka bu oru ke o nyenu ai nu Karaishi Jizosi su owa panizoru. ¹⁰ Kitna, o mernu ka whuya iwhne nga Nye Ozohia ai Karaishi Jizosi whuyaru iwhne, nye megburu enwu gweyanu ai budnu ke kwó okwo, ke noonwu n'iwhne ke izi oma. ¹¹ Me jiri buru nye notokpo okwo izi oma ka, nu nye izi nu nye zni nhne. ¹² Kam kpararu, me naata awnwhnu nu rime ikelu. Kovu iwhnerne za notu m, kwnornu nu m magwu m nye me kweru nu ya, m magwu m masi nu o nwenu rikne o bita nhne me yisiri a n'aka* du obochi wam.

* 1:12 nhne me yisiri a n'aka mibu nhne Chiokike yisiri n'aka m

¹³Hite n'okwnata ovu n'ụ ọwhnun'anya Karaisi Jizosi, b'ita kpakara nhne i n'uru n'onu m, ma be buru nhne at'ụ ke iznizni z'ị snam. ¹⁴Enine Nso yinu i aka b'ita nhne ọma wam be yisiri i n'aka.

¹⁵I magwu n'ụ kpakara ele z'ị n'ụ Esia ghasaru m, ma Figelusi n'ụ Hamogenisi.

¹⁶Nyenwe a'ị donu ezi-nu-oro One-siforosi obirizi kwnornu n'ụ o mesiri m ovu rikne, ijigba be t'uru m za n'otu a iwhnerne. ¹⁷Nga o z'ị n'ụ Rom, o piosiri m rikne tem o piohia m. ¹⁸Nyenwe a'ị donu a obirizi n'obochi ikpe. I magwu nkari nkari kpa o yinu m aka n'apna z'ị odo n'odo n'Efesosi.

2

Nye ogwunu oma ke Jizosi

¹Timoti nnwo m, gbas' rikne n'oru ke Karaisi Jizosi. ²Kpakara nhne i n'uru me kwuru n'ụ ruwhnu ag'ida ele akebe, zni ele kwesiri be kw-nata be ovu, ele jeenwe rikne zni mas' ele berere. ³Nwe okasi ovu n'awhnuwhnu lele nye ogwunu oma ke Karaisi Jizosi. ⁴O za nye obula ke bu nye ogwunu ke neeme nhne nye buo nye ogwunu neeme, ma o mee nhne josno nye risi a ovu n'onu. ⁵Kpam mas', o za nye naagba eso ke jeenwe rikne kpuru okpu mmeri o buru n'ụ o gb'age eso lele kpa iwu eso kwuru. ⁶Nye ọnu ekwunu ke n'oru ọnu nkari kwesiri o beru oso ri mkpuru mbom ke hi n'ekwunu a whuya. ⁷Tule nhne me nookwu, Nyenwe a'ị jeenye i oghohia n'ụ kpakara nhne.

⁸Chenwanya n'ụ ka bu izi oma m, Jizosi Karaisi nye hiri n'avuru De-vidi, hiri n'enu lizo. ⁹Kwnornu n'ụ izi oma ka, m naata awhnuwhnu du kpa be t'uru m ijigba lele nye noolulu iwu, kovu be t'uge ikwu-onu Chiokike ijigba. ¹⁰Ka bu nhne mernu me neenwe nkasi ovu kwnornu ele wam Chiokike hohiaru, ma be nwehia oznohia ke z'ị n'ụ Jizosi Karaisi n'ụ igwugwu kw'okwo.

¹¹Ka bu ikwu-onu ke kwesiri okwnata ovu,

O buru n'ụ a snornu a nwu,
a joosno a ziri budu.

¹²O buru n'ụ a nwe ndidi,
a joosno a chi lele eze.

O buru n'ụ a gonahoru a,
o j'ogonahoru a'ị.

¹³O buru n'ụ a nwe okwnata ovu,
o jeekwesi koriri okwnata ovu,
kwnornu n'ụ o j'ogonahoru ọni a.

Nye ọnu ke Chiokike naakweru

¹⁴Chenwanya n'ụ be kpakara nhne ka. Do be aka n'ụ ns'ị n'ụ ruwhnu Chiokike gbas'iri odogbuta n'ikwu-onu, o za mbnarna obula z'ị a, o noolulu ele noobno ns'ị. ¹⁵Gbal' gweru ọni i gesi n'ụ ruwhnu Chiokike lele nye ọnu Chiokike nakweru, nye iwhnerne za n'otu, nye nwernu rikne zni ikwu-onu ke ezi oka nkari. ¹⁶Zeru oka iwhnirniwhno n'ụ oka etekne, kwnornu n'ụ ele nookwu a neegweme ọni be hne Chiokike z'ị. ¹⁷Iznizni be naagbasa lele bekwnu okochi, * ke Haimenousi n'ụ Filetusi z'ị n'esilawuru ele neezni a. ¹⁸Ka bu ele kpawhuru n'ezi oka. Be nookwu n'ụ olizo n'enu ele nwuru onwu whelem, be naakwnadna okwnata ovu agwna ele badu. ¹⁹Kpa o z'ị, nt'eli Chiokike gwuzo kwem, ke nwernu akara ka, "Chiokike magwu ele ke a," n'ụ "Nye obula ke noosukwu rewhna Nyenwe a'ị, hi n'ụ nhne ojo whuya."

²⁰N'oro hna okpotokpo, o buo agbugba wiri golu n'ụ agbugba wiri siliva bu nhne z'ị a k'oi, kovu okiko isisi n'ụ r'izna, agwna be ji n'oru ọnu z'ị mkpa, agwna be ji n'oru ọnu z'ila okne mkpa. ²¹Kovu o buru n'ụ badu obula snusnama ọni a nkari, be jeeji a n'oru ọnu z'ị mkpa, ke z'ị ns'ị, be jikneru a, Nyenwe a jeeji n'oru ọnu oma obula. ²²Gbanahoru kpakara nhne ojo ke n'ogwunu ele ikoro. Gbasnornu ome mma, n'ụ okwnata ovu, n'ụ ọwhnun'anya n'ụ udno, ji n'ụ kpakara ele neekpenu Nyenwe a'ị n'ụ mkpoma z'ị r'ichna.

* 2:17 m'obu lele mbam mbam

23 I kwú ọka ọbula ke iwhnirniwhno nù agìrigo nwée risi, kwnornu nù be noovuya okno ọka. 24 Nye izi Nyenwe aì jòoburu nye nookno ọka, tnunuma, ọ jòoburiri nye neegesi nye ọbula ovu ọma, nye nwernu rikne zni nhne, nye nwernu ndidi. 25 O jeegweru wòhnernerne neezni ele neemegidne a nhne, neele anya nù Chiokike jeeme be tũhnasna, o dubna be n'ezi ọka, 26 ma be mahia nhne, gbanahoru mbita Ekwensu sninu be, kpa o gidnerneru be ma be mee nhne o pioru be mee.

3

Obochi ipne-aznù

1 Kọvu hnata ka ama, ige tũ ogwnu k'agida vawa n'ọbochi ipne-aznù. 2 Ele badnù jòoburu ele whnurnu ẹhni be n'anya, ele whnurnu iwai n'anya, ele oknomokno, ele nganga, ele noolulu ele badnù, ele zá noobnonu ele murnu be nsni, ele nwée ovu ọtu mmamma, ele zá nsọ, 3 ele nwée ọwhnun'anya, ele zá naagbarunù ele badnù nhne be mernu be, ele nookwulu, ele nwée rikne jikwaru ẹhni be, ele nù lele anohia, ele nhne buru ọma zá naamasì, 4 ele neere ele badnù, ele risi rikne, ele nọowhu nù nganga, ele whnurnu nhne sọ n'ọnu n'anya karu ọ whnù Chiokike n'anya, 5 ele nwernu ọdi ogwnu Chiokike kọvu be gọnahoru rikne a. Jì nù be nwéko nhne ọbula.

6 Be bũ ele jì aghigho nooduwhu ezi-nù-oro, duwhu ele rinya nwée rikne, ele rinya mmehie noovughari lele ele nwornu manya nù ẹgwnurnu nhne ojo. 7 Ele rinya nù kpa zì nọomu nhne, kọvu be nwée rikne mụhia ezi ọka. 8 Lele kpa Janisi nù Jambirisi gwuzogidnerneru Mozizi, ele ka neemegidne ezi ọka, ele mkpoma be nwurnu ọnwu, ele ọkwnata ovu be bũ nhne etekne. 9 Kọvu be jéenwe rikne zne nù ruwhnu, lele kpa iwhnirniwhno ele wam whuyaru iwhne, ọ bũ masì kpa iwhnirniwhno ele ka jọowhuya iwhne.

Pọlu znirni Timoti ezi ipne-aznù

10 Kìtna, Timoti, ì magwù kpakara nhne me znirni nù kpa me wuru budnu m. Ì magwù nhne me neeme nù nhne me kweru nù ya, nkasi ovu m, nù ọwhnun'anya m, nù ndidi, 11 nù kpa me nagidnerneru ọkpagbu, nù awhnũwhnu. Ì magwù kpakara nhne me whnurnu n'Antiọku, nù Aikoniom, nù Lisitira, kpa me nagidnerneru ọkpagbu. Kọvu Nyenwe aì dọhiaru m nù rime kpakara be. 12 Me kanu ì ezi ọka, nye ọbula ke joowu budnu ke nọotu ogwnu Chiokike nù rime Karaisi Jizosi jaata awhnũwhnu. 13 Kọvu ele ojo nù ele ka nù be bũ nhne be búla, jaazi nọojokari bujo, nooduwhu ele badnù, be nooduwhu masì be. 14 Kọvu dazigidne nù nhne me znirni ì nù nhne ì kweru, hne ì magwù nye ì mụhiaru nhne n'aka a. 15 Hite n'ige ì bũ nnwọ matì, ì magwù nhne ọkwukwo nsọ kwuru, ke nwernu rikne mee ì ì buru nye nwernu akoniche. Ka joodubna ì n'oznohia hite n'okwnata ovu ke zì nù Karaisi Jizosi. 16 Kpakara nhne be gbaru n'okwukwo nsọ hi n'echiche Chiokike whuya, be buru ọma n'ogweru zni nhne, bigbo, dọ aka nù nsni nù ọznuznu ke ome mma, 17 ma badnù ke Chiokike buru nye zuru ozu, nye be jiknerneru nọornu kpakara ẹrnu ọma.

4

1 M gwuzo m nù ruwhnu Chiokike nù Karaisi Jizosi nye jeekpe ele zì budnu nù ele nwurnu ọnwu ikpe nga ọ jaava lele eze, neenye ì iwu ka. 2 Kpọ okwo izi ọma, zìri gnarnagnarna n'ige kwesiri nù ige kwésige, bna mbna, bigbo, kwnalizọ mkpoma, gweru agida ndidi nù anya dũru ẹli neezni nhne. 3 Kwnornu nù ige jaava nga ele badnù jéekweru iznizni buru ọma. Tnunuma, be jaachikota ele neezni nhne, ele jeezni be nhne ke nsni nọoko be ẹko noopio. 4 Be jéekwe o bno nsni n'ezi ọka, kọvu snornu ọtnutnu ruwhere. 5 Kọvu buru nye anya dũru ẹli ige ọbula, naagidne

awhnuwhnu, rnu ernal nye n'okpo okwo izi oma, rnu kpakara ernal ke kwesiri nye izi Chiokike.

⁶ Kĩna, ige be j'owusi budnu m lele ariohna manya dulam, ige me j'onwu ernal valen. ⁷ M lukwolem ogwnu oma wam, m gbazulem eso wam, m bitala m okwnata ovu wam. ⁸ Kĩna, Nyenwe aĩ bitannu m okpu-eze ke ome mma, ke nye ikpe ziri ezi jeenye m n'obochi wam, o jeenye me nu nsnunu m, kovu o jeenye kpakara ele noopio o whnu a anya nga o j'owhuya iwhne.

Iznuznu P'olu nu Timoti

⁹ Me wara wara va. ¹⁰ Demasi whnurnu nhne owa n'anya, o ghasa m zne Tesalonika. Kireskensi znenu Galasia, Taitosi zne Dalimatia. ¹¹ Me nu Lukwu kp'oi zi. Nga i jaava kwuru Makĩ va, kwnornu nu o jeenyinu m aka n'ernal me n'ornu. ¹² M ziznenu m Taikikosi Efesosi. ¹³ Nga i jaava chĩyanu m iwo me chĩsaru n'oro Kaposi nu Torasi, nu okwukwo, ke kakwo mkpa okwukwo.

¹⁴ Alekizanda nye ernal rugwe mernu m nhne ojo k'agida. Nyenwe aĩ j'okwu a ogwo ernal a. ¹⁵ Anya du eli hne o zi, kwnornu nu o bu nye neemegidne izi aĩ.

¹⁶ Nga me gwuzo n'ikpe n'oziri n'ogoru onu m, o za nye obula ke sno m, kpakara ele badnu gbanahoru m. Chiokike bikno, gwnuko nhne ka megidne be. ¹⁷ Kovu Nyenwe aĩ dagwunu m, nyee masi m rikne, me jiri kp'oi okwo izi oma nu nsni kpakara ele buo ele Ju. Be dohiaru m n'onu odum. ¹⁸ Nyenwe aĩ j'odohia m nu kpakara nhne ojo, duru m n'udno bna n'ochichi eli-eze oligwe. Ya nwe igwugwu okwnukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznu ke P'olu

¹⁹ Bekwu Prisila nu Akwila nu ezinu-oro Onesiforosi. ²⁰ Erasitosi daziri nu Korinti, Tirofimosi naaria ehni igbugbu, m ghasa a nu Miletosi. ²¹ Gbali va su okirika du. Ebulusi neebekwu i, ma Pudesi, Lainosi, nu Kalaudia nu kpakara rumu nda.

²² Nyenwe aĩ dazinu i. Oru Chiokike dazinu anu.

Okwukwo izi
Polu **gbaznenu**
Tajitosi
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka

Po

lu kwuru nhne gbasiri Tajitosi nu hne zi ichne ichne nu rime okwukwo izi o gbaru. O karu nu ya nu Tajitosi sno rnu ernu izi oma nu Esia Mati nu Girisi (2 Korinti 2; Galasia 2:3). Polu kannu a, o hohia ele risi nu ele jeelekota ogbako Chiokike anya nu Kiriti.

Po

lu kannu Tajitosi o whnu ele risi nu ele neelekota ogbako Chiokike bu ele, ele badnu nookwu oka oma (1:5-9). Kpakara ele sno Nyenwe aj jjobu ele bitaru ehni be snam, ele za neesigha oka (1:10-2:9).

Po

lu kwuru oka gbasiri ele zi ichne ichne nu rime ogbako Chiokike ke zi nu Kiriti. O karu nu a nwernu rikne o wu budnu ikne kwnornu nu Chiokike ziyaru Jizosi Karaisi, Chiokike znohiaru aj, snuma aj hite nu rikne Enine Nso, mee aj a panizo budnu ikne ke nwernu olile anya budnu kwó okwo. Chiokike znohiaru aj kwnornu nu o bu nye obirizi, o buo kwnornu nhne oma obula a mernu.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nu okpukpe Po

lu kpenu Tajitosi (1:1-4)

Ezni ele risi ogbako Chiokike (1:5-16)

Ezni ke Ogbako Chiokike (2:1---3:11)

Ezni ke o znirni Tajitosi nu obekwu ikwu ipne-aznu (3:12-15)

¹ Mawa, Po

lu nye izi ke Chiokike nu nye izi Jizosi Karaisi. Ernu m bu o mee ele Chiokike hohiaru nwe okwnata ovu, ma be mahia ezi oka ke noodubna n'otu ogwnu Chiokike, ² ma be nwehia olile anya budnu kwó okwo, hne Chiokike za naagha aghalaghala, bu ke o kweru mkwna su owa panizoru. ³ O mernu ikwu-onu a whuya iwhne n'ige ke a hite nu ogbasa izi oma, bu ke o yisiri n'aka m lele

nhne Chiokike Nye Oznohia aj nyernu n'iwu. ⁴ M naagbanu i Tajitosi nnwo m n'ezi n'okwnata ovu ke a kwekotaru okwukwo.

Oru, nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda aj nu Jizosi Karaisi, Nye Oznohia aj.

Ernu Tajitosi nu rime

Kiriti

⁵ Nhne mernu me gharuru i nu Kiriti bu ma i bikwata nhne ke kwesiri obikwa, hohia ele okno badnu nu rime eli-ohna obula, lele kpa me kannu i. ⁶ Nye okno badnu kwesiri o bu nye nwée otna, nye lu otu nnwerne, nye nwernu rumu be tukwasiri mkpoma, nye kpahie agwa, ele mee risi rikne. ⁷ Kwnornu nu nye risi jjobu nye nwée otna lele nye izi Chiokike, nye mee n'iche ovu a, wé ovu ehni wara wara, nye za nonwo manya gbu ogbu, nye mee nhne rikne, nye nwée owho-anya. ⁸ O jjobu nye neelekota ele izne, nye whnurnu nhne oma n'anya, nye za neemewhe nhne ike, nye zi snam, ziri nso, nye neejikwaru ehni a. ⁹ O jikwaru oka wam ke kwesiri okwnata ovu rikne lele kpa be znirni a, ma o mesi ele berere ovu rikne hite n'iznizni a zi snam, gesi masi ele neemegidne a nhne ojo be.

¹⁰ Agida ele kwé ekwe nooduwhu ele berere hite nu ikwu-onu etekne, ke kakwo ele knesnigwu omen'eli ele Ju aka rikne. ¹¹ Be kwesiri o mee be kpusni onu be, ele noolulu agwna ezi-nu-oro, ele neezni nhne be kwésile o zni, kwnornu iwai. ¹² Otu nye owhnurninya be, nye Kiriti, karu kpa, "Ele Kiriti bu ele aghalaghala, ele ovu ojo lele anohia, ele ime-mgwu, nu ele okne nkoli." ¹³ Nhne o kwuru bu ezi oka, ka kpayaru bigbosi be rikne, ma be gwuzosi rikne n'okwnata ovu, ¹⁴ ma be gharu iznizni aghalaghala ele Ju nu iwu ele badnu ke hi n'aka ele whogaru n'ezi oka. ¹⁵ Kpakara nhne zi richna n'anya ele zi richna, kovu nye ruru oru nu nye kwé ekwe, o za nhne zi richna, kwnornu nu akoniche be nu echiche be ruru oru. ¹⁶ Be karu nu be magwu Chiokike, kovu ernu be

neegesi nū be n̄ogonahoru a. Ele s̄o ize, ele risi rikne, ele nw̄ee rikne mee nhne ọma ọbula.

2

Iznizni z̄i snam

¹ Gbal̄i zni iznizni z̄i snam. ² Ele okno badnū nwernu anya udno, ele nwernu ọso n'anya, ele z̄a neemewhe nhne ike, ele z̄i kwem n'okwnata ovu be, nū ọwhnun'anya nū ndidi. ³ Ele okno badnū ele rinya mas̄i wuru b̄udnu lele ele z̄i ns̄o, ele z̄a noobno ele berere nhne, ele z̄a n̄onwo manya gbu ogbu, ele neezni nhne b̄uru ọma, ⁴ ma be zni ele nnwerne ikne anya udno, whnū nzi be nū r̄umu be n'anya. ⁵ Be kwesiri ọ b̄uru ele z̄a neemewhe nhne ike, ele z̄i r̄ichna, ele rinya neelegidne ọro be anya nkari, ele noobnonu nzi be ns̄i, ma ele badnū gharū ọ kaja ikwu-ọnu Chiokike.

⁶ Kpam mas̄i, neezni r̄umu ikoro ma be b̄uru ele z̄a neemewhe nhne ike. ⁷ Nū kpakara nhne i neeme, gesi ẹhni i nye ọma atū n'ernu ọma. Nū nhne i neezni gwuzosi rikne nū rime a, nye anya d̄uru ẹli. ⁸ Ikwu-ọnu b̄uru ọma ma nye ọbula ke neemegidne i tū iwhnerne hne be nw̄ee nhne ojo be jeeji nookwugidne āi.

⁹ Zni ele ọhi be bnonu ele nwe be ns̄i nū kpakara nhne, neeme nhne j̄oso be n'ọnu, be s̄a ọka nga be nookwunu be ọka. ¹⁰ Be zn̄u nhne ele nwe be, k̄ovu be gesi nū be j̄ootukwasi be mkp̄oma, neegesi nhne ọma ke z̄i nū iznizni Chiokike Nye Ọznohia āi nū kpakara nhne.

¹¹ Oru Chiokike ke neegweya ọznohia wh̄yaru iwhne hne kpakara ele badnū z̄i, ¹² neezni āi a sigbasi nhne n̄ogwnu an̄o-ẹhni āi n'owa, nū b̄udnu ke z̄a n̄otu ogwnu Chiokike, a wuru b̄udnu ele z̄a neemewhe nhne ike, ome mma, n̄otu ogwnu Chiokike nū rime ọwa ka. ¹³ A nwernu olile anya z̄i nḡozi, b̄u ọ wh̄ya iwhne igwugwu ke Chiokike hna ezi nū Nye Ọznohia āi Jiz̄osi Karāisi. ¹⁴ Ọ b̄u nye gweru ẹhni a

nyee n'onodi āi ma ọ gbah̄ia āi nū rime nhne ojo, b̄itannu ẹhni a ele ke a, ele z̄i r̄ichna, ele ovu neerne b̄ekwnu n'ernu ọma. ¹⁵ Zni kpakara nhne ka, naakwnagidne, bna mbna nū kpakara rikne i nwernu. I kw̄e badnū ọbula ledna ī anya.

3

Budnu nye Karāisi

¹ Chenwanyanū ele badnū be b̄ita ẹhni be nū mkpururu ele risi nū ele n̄echi ẹchi, noobno ns̄i, jiknernu ọ rnū ẹrnu ọma, ² be kw̄uk̄o ọka ojo megidne badnū ọbula, be b̄uru ele udno, ele agwa ọma, ele ovu hieru ẹli hne kpakara ele badnū z̄i.

³ N'ige mb̄om, a b̄u ele iwhnirniwhno, ele z̄a noobno ns̄i, ele be duwhuru, noosno aḡida nhne ojo z̄i ọdo nū ọdo ke n̄ogwnu āi, a wuru b̄udnu ojo, kwno aw̄uwa, be snornu āi irno, āila sno mas̄i be irno. ⁴ K̄ovu nga ovu ọma nū ọwhnun'anya Chiokike Nye Ọznohia āi wh̄yaru iwhne, ⁵ ọ zn̄ohia āi, ọ b̄u kwnornu ẹrnu ọma a rn̄urnu, k̄ovu kwnornu obirizi a. Hite n'osnusnu ke ọmu berere, Enine Ns̄o nyernu āi b̄udnu ikne. ⁶ Chiokike w̄ukwasiri āi Enine Ns̄o k'aḡida hite nū Jiz̄osi Karāisi Nye Ọznohia āi. ⁷ Hne o gwn̄urnu āi lele ele mee mma hite n'oru, a b̄uru ele neekeh̄ia olile anya b̄udnu kw̄o okwo. ⁸ Ka b̄u ọka kwesiri okwnata ovu. M naakaa, j̄i kwusi a rikne ma ele kweru nū Chiokike b̄uru ele anya d̄uru ẹli, neeme nhne b̄uru ọma. Kpakara nhne ka b̄uru ọma naabna iru hne ele badnū z̄i.

⁹ K̄ovu zeru ajiji iwhnirniwhno, nū ọgwnu r̄ewhna ẹbnurnu, oknorno, ọlu ọgwnu kwnornu iwu, be bn̄ana iru, be b̄u nhne etekne. ¹⁰ D̄o nye ọbula ke neegweya okewa aka nū ns̄i mgba law̄uru, i mekwo, gharū a. ¹¹ I magwū nū badnū k̄i b̄u nye aghorome, nye mmehie, ọ b̄u nye naama ẹhni a ikpe.

Ezni ipne-aznū

¹² Nga me jeeziya Atemas̄i nū Tāikikosi, hna anū z̄i, gbal̄i vakwnusi m nū Nikopolisi, kwnornu nū m

jaadazi pji n'ige okirika. ¹³ Gbali yisinu Zenasi nye ogwnu iwu nu Apolosi aka n'izne be, whnu nu be nwehiaru nhne obula be pioru. ¹⁴ Ele ke aji muihia kpa be jeeji ige be rnu ernu oma, rnuhia nhne zi mkpa, be wuko badnu bnana nu nhne. ¹⁵ Kpakara ele me nu be zi neebekwu i. Bekwu kpakara ele whnurnu aji n'anya nu rime okwnata ovu. Oru Chiokike dazinu kpakara anu.

**Okwukwo izi
Pọlu gbaznenu
Filemōni
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Filemōni bụ otu nye zị mkpa n'ogbako Chiokike ke zị n'ụ Kọlosi, nye nwe ọhi ke rewhna a bụ Ọnesimosi. Ọhi ka hiri n'oro nye nwe a gbawhu. Kpa ọ kpawhuru, ya n'ụ Pọlu nye zị n'ikelu whnataru. Hite n'aka Pọlu, Ọnesimosi ghọ nye Karaịsi. Pọlu gbaznenu Filemōni okwukwo izi ka naariaso a, ọ kwubnahnarnu ọhi a, nye Pọlu neezihnahienu a. Pọlu naariaso a, ọ naabnarnu a lele nnwọ nda n'ụ rime Karaịsi, ọ b'ụo lele ọhi.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-3)

Ọwhnun'anya Filemōni n'ụ okwnata ovu a (4-7)

Oriasno n'ụ risi Ọnesimosi (8-22)

Okwukwo (23-25)

1 Mawa, Pọlu, nye ikelu kwnornu Karaịsi Jizọsi, n'ụ nwene a'ị rukna Timoti, naagbaznenu enyi a'ị n'ụ nye ẹrnu ibne a'ị, Filemōni, okwukwo izi. 2 A naagbaznenu masi'nu nwene a'ị rinya Afia n'ụ nye ọgwu ibne a'ị Akiposi n'ụ ogbako ke zị n'oro i. 3 Oru n'ụ udno ke Chiokike Nda a'ị n'ụ Nyenwe a'ị Jizọsi Karaịsi dazinu an'ụ.

*Pọlu n'ọtunu Chiokike
mmamma*

4 M n'ọtunu Chiokike mmamma ige ọbula me neechenwanya i n'okpukpe m, 5 kwnornu n'ụ m n'ọnu nhne gbasiri ọwhnun'anya i hne kpakara r'umu Chiokike zị n'ụ okwnata ovu i n'ụ Nyenwe a'ị Jizọsi Karaịsi. 6 M neekpe ma okwnata ovu i n'ọrnusi ẹrnu rikne n'esiawuru r'umu nda ma i mahia kpakara nhne ọma ke a nwernu a ji n'ọrnusi ẹrnu n'ụ rime Karaịsi. 7 Ọwhnun'anya i nyernu m mkpoma ọso n'ọnu k'agida s'ụ nwene m rukna, b'ụ ke mernu ovu ele nso ziri b'udnu ikne, gbata kwno m inwe.

*Pọlu riasnornu
n'ụ risi Ọnesimosi*

8 M nwernu m anya rikne n'ụ rime Karaịsi ọ kanu i mee nhne ke kwe-siri. 9 Kọvu ọwhnun'anya mernu me riasno i, lele ọkpa badnu me b'ụ, Pọlu nye okno badnu, kọvu k'itna, nye ikelu kwnornu Jizọsi Karaịsi. 10 M n'ọrio i kwnornu Ọnesimosi nnwọ m rukna n'ụ rime Karaịsi, nye g'horu nnwọ m kpa me zị n'ikelu. 11 N'ụ mbom, ọ bn'age n'ụ nhne ọbula nyee i, kọvu k'itna ọ bnarnu iru nyee i, ma mawa masi.

12 M neeziyanu i ya hite n'ovu m, lele nye zị m okne mkpa. 13 O znernu amasi m ọ b'ita a hna me zị ma o yinu m aka n'ọnodi i kpa me zị n'ikelu kwnornu izi ọma. 14 Kọvu m j'eme nhne ovu i kw'ele, kpa nhne ọma ọbula i jeeme jeehi n'ovu i wh'uya, ọ b'uo nhne be kwnagidnenu i mee. 15 Ọ j'ọbu n'ụ Ọnesimosi wh'ogaru ige mati, ma i kwubnanya a n'ehni i okwnukokwnu. 16 Ọ b'uma lele ọhi, o kakwo ọhi, kọvu lele nnwọ nda be whnurnu n'anya. Ọ zị m mkpa k'ezi, kọvu ọ zị i mkpa kakwo lele badnu n'ụ lele nnwọ nda n'ụ rime Nyenwe a'ị.

17 Ọ b'uru n'ụ i kwuru m nye ẹrnu ibne i, kwubnanya a lele kpa i jeegweru m. 18 Ọ b'uru n'ụ o nwernu nhne ojo ọbula m'obu ogwo ke o ji i, gwn'usi a n'ụ risi m. 19 Mawa Pọlu, ji aka m naagba nhne ka, m j'okwu i be. I magwu n'ụ ji n'iw'huru i jigwu m ogwo b'udnu i. 20 Bikno, nwene m rukna, menu m nhne ka kwnornu n'ụ Nyenwe a'ị, mee ovu s'ọ m n'ọnu lele nwene rukna n'ụ Karaịsi. 21 M t'ukwasiri m mkpoma n'ụ i j'obno nsn'ị kpa me naagba okwukwo ka n'ụ i jeeme kakwo nhne me n'ọrio i.

22 Kpam masi, b'itanu m otu ọnu ọro, kwnornu m neele anya n'ụ Chiokike jaaza kpakara okpukpe an'ụ mee m hiehnakwnusi an'ụ berere.

Obekwu ikwu ipne-aznu

23 Epafarasi nye me n'ụ a zị n'ikelu kwnornu Karaịsi Jizọsi neebekwu i, 24 ma ele ẹrnu ibne m Maki, Arisitakosi,

Demasi nɔ Lukwu. ²⁵Oru ke Nyenwe
aɔ Jizosi Karaɔsi dazɔnu enine anɔ.

Ọkwukwo izi **Ele Hiburu** **Nhne gbasiri ọkwukwo** **izi ka**

Ọkwukwo izi Ele Hiburu bu ke be gbaz-nennu ele Karaṣi ele be neemegidne, ele zi nu ogwnu nu be jaaghasa ọkwnata mkpoma nu Karaṣi. Nye gbaru ọkwukwo ka naakanu be nu Jizosi Karaṣi bu ezi oiyi Chiokike n'iwuru a. O negesi nhne ka, ke mbom, Jizosi bu Nnwọ Chiokike ke zi ọkwnukokwnu, nye muhiaru obno nsni hite n'awhnuwhnu o gawheru. Lele Nnwọ Chiokike, Jizosi kakwo kpakara ele ọwhnurninya ke Tesitamenti Oknani, ma ele enine izi, ma Mozizi n'iwuru a. Ke ebo, Chiokike karu nu Jizosi bu nye ariohna, nye obula ke kweru nu ya, jeenwehia oznohia nu mmehie.

Nye gbaru ọkwukwo izi ka kwuru oka gbasiri ele dikne ke ọkwnata ovu, ele gwuzoru kwem du n'enu. Be lekwasiri Jizosi anya, nu ruwhnu awhnuwhnu nu ọkpagbu be kpagburu be. O jiri odo aka nu nsni nu ezni mesni ọkwukwo izi a.

Nhne zi n'ọkwukwo izi ka

Karaṣi bu oiyi Chiokike zuru ozu (1:1-3)

Karaṣi kakwo ele enine izi (1:4--2:18)

Karaṣi kakwo Mozizi nu Josua (3:1--4:13)

Karaṣi bu nye risi ariohna kakwo (4:14--7:28)

Ogba-njo-ehni Karaṣi kakwo (8:1--9:22)

Ariohna Karaṣi kakwo (9:23--10:39)

Okwnata mkpoma bu risi nhne (11:1--12:29)

Mee nhne joso Chiokike n'onu (13:1-17)

Okpukpe nu oka ipne-aznu (13:18-25)

*Nnwọ a kakwo
ele ọwhnurninya*

1 N'ige wheru ewhe, Chiokike kwunnu ele nda ai oknani oka agida ige hite n'onu ele ọwhnurninya n'apna zi ichne ichne. 2 Kovu kitna, n'obochi ipne-aznu ka, o kwunnu ai oka hite n'onu Nnwọ a Jizosi, bu nye o hohiaru ma o buru nye jeeri kpakara mkpe, nye o hiri n'aka a kpu owa. 3 O nwernu igwugwu Nda a. Nnwọ wam bu nhne Nda a bu. O ji ikwu-onu a ke nwernu iknernema jigidne kpakara nhne. O jiri aka a snusnama mmehie owa. Nga o mekworu ka, o daziri eli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, nye kakwo kpakara nhne n'olu.

Nnwọ Chiokike kakwo ele enine izi

4 Nnwọ wam kakwo ele enine izi lele kpa rehna a "Nnwọ," ke Chiokike nyernu a kakwo rehna be.

5 Kwnornu nu o za enine izi obula ke Chiokike kannu,
"Ji bu Nnwọ m.

M gholam Nda i tna."

Mobu, o zi masi enine izi ke Chiokike kannu,

"M joburunu i Nda,
i joburu Nnwọ m."

6 Nga Chiokike neeziya Nnwọ a nu rime owa, o kaa,

"Kpakara ele enine izi Chiokike kponu a risi eli."

7 Ka bu nhne Chiokike kwuru gbasiri ele enine izi,

"Chiokike mernu ele enine izi a lele ruwhere,

ele izi a lele bekwnu neerne
erne."

8 Kovu nhne gbasiri Nnwọ wam, Chiokike karu,

"Chiokike, ngadna eze i jaazi tim tom,
Mkpara eli-eze i bu ikpe zi snam.

9 I whurnu nhne oma n'anya, sno nhne ojo irno,

kam kpararu, Chiokike, bu
Chiokike i teru i mono ovu oso
n'onu,

bita i nu hne kakwo kpakara ele
ibne i."

10 O kaa,
"Ji Jihova, i turu ntụ-eli owa hite nu mbom.

I ji aka i lawuru kpu oligwe.

11 Kpakara be joowhu, kovu i jaazi
okwnukokwnu.

Be jaaka buka lele iwo.

12 I jaapiakota be lele iwo olu,
be jaagbanwo be lele ikpe,
kovu i zi kpa i zi nu mbom,
onu ogwnugwnu awha i jeebi ebi.”

13 O za enine izi obula ke Chiokike
kannu,

“Daziri eli n'akarikwnunga m
tem du nga me jaabita ele irno i
lele nhne i jootukwasi ochi i lawuru.”

14 Ele enine izi, kpakara be buo ele o
ziyaru o yinu ele jeekehia oznohia aka
sa?

2

Okne oznohia wam

1 Kam kpayaru, a jigidne ezi oka
wam a nuru aka rikne, o zi be
vume ai lele kpa mini noovume ogbo.

2 O buru nu ikwu-onu ele enine izi
kwuru gwuzosiri rikne, kpakara
mmehie nu risi rikne naharu ogwo
enu awnwhnu kwesiri be, 3 ndaa
kpa a jaagbanahoru, o buru nu a
lewhuru okne oznohia hna kpa anya?
O bu ke Nyenwe ai n'iwuru a beru
osno zni, ele nuru a kannu ai nu o bu
ezi oka. 4 Chiokike gbannu be akebne
hite nu enu elekema zi ichne ichne
ke rikne, nu enu ndu-ehni, nu enu
rikne zi ichne ichne. O gba masiri
akebne nga o nyernu ele badnu nkesi
ke Enine Nso lele kpa o masiri a.

Jizosi nu lele rumu nne a

5 Berere kwno, Chiokike bitage ele
enine izi ele jaachi owa ke jaava, bu
owa ke a nookwu oka a. 6 Kovu be
kwuru n'otu hnenum n'okwukwo nso,
“Kini bu nhne badnu etekne bu, ke i

naari oriri gbasiri a,
nu nnwo ke badnu ke i neelekota
a?

7 I mernu a o hietu eli mati karu ele
enine izi.

I jiri igwugwu nu oson'anya kpusi a nu
risi lele okpu-eze.

8 I mernu a nye risi kpakara
nhne.”

Ka neegesi nu o za nhne o sigbasiri o
bita nu mkpururu ochi a. Kovu kitna,

a whnuge nu kpakara nhne ka zi nu
mkpururu ochi a. 9 Kovu a whnuru
Jizosi, nye o mernu hietu eli mati karu
ele enine izi. O jiri igwugwu nu
oson'anya kpusi a nu risi lele okpu-
eze kwnornu nu o nwuru enwu. Hite
n'oru Chiokike, o raturu enwu riro
kwnornu kpakara badnu.

10 Chiokike nwe kpakara nhne,
ya ke masiri kpakara nhne hite
n'iknerna a. O mernu nhne
kwesiri nga o mernu Jizosi zu ozu
hite n'awnwhnu, ma o znohia agida
rumu Chiokike, mee be snornu a
kehia igwe n'igwugwu a. 11 Kwnornu
nu nye bitaru be nso nu ele be bitaru
nso bu otu oro. Kam kpayaru, o
sukwu be rumu nda a za notu a
iwhnerne. 12 O karu,

“M jookwupiya rehna i n'esilawuru
rumu nda m,
m jaaznari i n'esilawuru ogbako
Chiokike.”

13 Berere kwno,
“M jootukwasi a ovu,”
o kwu kwno,

“Le me nu rumu Chiokike nyernu
m.”

14 Lele rumu o sukwuru vugwu
ano-ehni nu onarna, Jizosi ghuru
badnu ke vugwu ano-ehni nu onarna
ke nwernu rikne nwu enwu, ma
hite n'enwu a, o megbu nye wam
bu Ekwensu ke nwernu rikne enwu,
15 ma o dohia ele zi n'ohi kpakara
budnu be n'ogwnu enwu. 16 Kwnornu
n'ezi, Jizosi vage o yinu ele enine izi
aka, kovu rumu avuru Ebereham.
17 Kam kpayaru, o zi mkpa Jizosi nu
lele rumu nda a nu apna obula, ma
o buru nye risi arihna ke nwernu
mkpoma obirizi kwesiri okwnata ovu
nu ruwhnu Chiokike, o buru masi nye
mernu badnu nu Chiokike ziri n'udno
hite nu ogbaru mmehie. 18 Kwnornu
nu o taru awnwhnu nga be rnaru
a onurna, o nwernu rikne yisinu ele
be naarna onurna aka.

3

Jizosi kakwo Mozizi

1 Kam kpayaru, rumu nda m, ele
zi nso, ele vu osukwu ikwu oligwe,

anụ rị ọriri nhne gbasiri Jizosi, nye izi, nụ nye risi ariohna ke ọkwnata ovu aị. ² Ọ bụ nye kwesiri ọkwnata ovu nyee nye hohiaru a, lele kpa Mozizi buri nye be tukwasiri ovu nụ kpakara ọrnu a n'oro Chiokike. ³ Jizosi kwesiri o nwe igwugwu ke kakwo igwugwu Mozizi lele kpa nye wuru ọro nwernu igwugwu karu ọro o wuru. ⁴ Kwnornu nụ kpakara ọro nwernu nye wuru a, kovu Chiokike wuru kpakara nhne. ⁵ Mozizi, lele nnwo izi be kwesiri ọ tukwasi ovu nụ kpakara ọro a, gbaru akebe nhne be jookwu nụ ruwhnu. ⁶ Kovu Karaisi kwesiri ọkwnata ovu lele nnwo n'oro Nda a. A bụ ọro a, ọ buru a bita mkpoma siri rikne aị, gwuzosi masi rikne nụ nhne a neele anya a.

Ozukwa inwe ke ọrnu Chiokike

⁷ Lele kpa Enine Nso karu,
“Tna, ọ buru nụ anụ nurnu nkoli a,
⁸ anụ mee ovu anụ si rikne,
lele kpa ele Izireli mernu nga be gwuzogidnenu Chiokike,
ige ọrnu n'eli-ikpa.
⁹ Nga ele nda anụ ọknani kparu m iru,
kparia m,
be whnurnu ọrnu m nri awha ọno.
¹⁰ Ovu weru m ọhni kwnornu ebiri kam,
m kaa, ‘Mkpoma be noowhu apna,
be kwége ọ bita iwu m.’
¹¹ Kam kpararu, m ji m ovu owe ọhni du risi, kaa,
‘Be jáabna hne me jeenye be ozukwa inwe.’ ”
¹² Ọrnu nda m, anya du anụ eli, ọ zá nye ọbula n'esilawuru anụ ke jeenwe ovu mmehie ke kwé ekwe ke jeeme a ọ whoga nụ hne Chiokike ke zi budnu zi. ¹³ Kovu anụ kwnagidne ibne anụ hnebuکو ọbochi be kwuru “Tna.” Ọ zá nye kwe aghigho ke mmehie mee ovu a si rikne megidne Chiokike. ¹⁴ Kwnornu nụ ọ buru a jidne ọkwnata mkpoma a nwernu nụ mbom du okwukwo, aị nụ Karaisi jeekekọ nhne. ¹⁵ Lele kpa be gbaru n'okwukwo nso,

“Tna, ọ bụ nụ anụ nurnu nkoli a,
anụ mékọ ovu anụ si rikne
lele kpa ele Izireli mernu nga be gwuzogidnenu Chiokike.”

¹⁶ Ndaa ele nurnu nkoli Chiokike mee risi rikne? Ọ bụo ele Mozizi hiri n'eli Ijipiti duhia sa? ¹⁷ Ndaa ele Chiokike wesanu ovu ọhni nri awha ọno? Ọ bụo ele mehieru, bụ ele iznu be dnarnu n'eli-ikpa? ¹⁸ Ndaa ele Chiokike duru risi nụ be jáabna nụ hne o jeenye be ozukwa inwe? Ọ bụo ele bnóge nsni? ¹⁹ A whnurnu nụ be bnáge hne o jeenye be ozukwa inwe kwnornu nụ ókwe ekwe be.

4

¹ Chiokike kweru aị mkwna ọ bna n'ozukwa inwe a, mkwna wam noogwuzo kwem, anụ ngwa ma a tu ogwnu, ọ zi otu nyenum n'esilawuru anụ ba adna nụ ọ bna nụ rime a. ² Kwnornu nụ be znirni aị izi ọma lele kpa be znirni be. Kovu izi be znirni be bnágene be nụ nhne, kwnornu nụ ele nurnu a jile ọkwnata ovu naahoru a. ³ Kitna aị ele kweru bnarnu n'ozukwa inwe a lele kpa Chiokike kwuru,
“M ji m ovu owe ọhni du risi,
be jáabna hne me jeenye be ozukwa inwe.”
O kwuru ka, ọ bụ n'eziz nụ ọrnu wam kwolem kpa ọ turu ntụ-eli ọwa. ⁴ O kwuru ọka gbasiri ọbochi ke ọsau n'otu hnanum, “Chiokike zukwaru inwe n'ọbochi ke ọsau nụ kpakara ọrnu a.”
⁵ Nụ hnam kwno, ọ kaa, “Be jáabna n'ozukwa inwe m.”
⁶ A whnurnu nụ ozukwa inwe zinu ele ke Chiokike. Kovu, ele nurnu izi ọma wam nụ mbom bnáge n'ozukwa inwe wam kwnornu n'ókwe ekwe be. ⁷ Chiokike bitaru ọbochi berere ele badnu ji naabna n'ozukwa inwe a, kwu a “Tna.” Nga agida awha whemernu, o hi n'onu Devidi kwu lele kpa o kwuru nụ mbom,
“Tna, ọ buru nụ anụ nurnu nkoli a,
anụ mee ovu anụ si rikne.”
⁸ Kwnornu nụ ọ buru nụ Josua duru be bna n'ozukwa inwe, Chiokike bó kwule ọka gbasiri ọbochi ozukwa inwe berere. ⁹ Ka neegesi nụ ozukwa

inwe berere zĩnu rĩmu Chiokike lele kpa Chiokike zukwaru inwe kpa o kekworu ọwa n'ọbochi ke ẹsau. ¹⁰ Nye ọbula ke bnarnu n'ozukwa inwe ke Chiokike, noozukwa inwe nu kpakara ẹnu a lele kpa Chiokike zukwaru inwe n'ẹnu a. ¹¹ A yisi ẹhni ma a bnazne n'ozukwa inwe a, ọ zĩ nye ọbula ba adna kwnornu nu ọkwe ekwe lele kpa rĩmu Izireli dnarnu.

¹² Ikwu-ọnu Chiokike zĩ budnu nọornusi ẹnu rikne. Ọ zĩ buko kakwo ama-ogwnu ruwhnu lawuru. Ọ nọodubna, neekewa mkpuru ovu nu enine, ma ọkpukpu nu ọmio. Ọ nọotupiya echiche ovu nu agwa ke badnu. ¹³ Ọ zá nhne be keru eke ke tugwaru otugwa n'anya Chiokike, kpakara nhne gbe anya n'anya nye wam a jaasa ajiji gbasiri ẹhni aĩ.

Jizosi bu nye risi ariohna

¹⁴ Hne a nwernu nye risi ariohna hna ezi kpa, nye beru ọsno zne nu ruwhnu Chiokike n'oligwe, Jizosi Karaĩsi Nnwọ Chiokike, a jidnesi okwuhia ke ọtukwasi ovu aĩ aka rikne. ¹⁵ Kwnornu nu a nwée nye risi ariohna ke nhne gbasiri aĩ zá neemetu n'ovu, kovu a nwernu nye risi ariohna nye be kparu iru n'apna ọbula lele aĩ, kovu o méne mmehie. ¹⁶ Ngwa ma a gweru ovu siri rikne vadu ngadna oru ke Chiokike ma a nahia obirizi nu oru jeeyinu aĩ aka n'ige mkpa.

5

¹ Nye risi ariohna ọbula bu nye be hohiaru n'esilawuru ele badnu, be bita a ichne ma ọ dnasni anya badnu nu ruwhnu Chiokike, naakwanu be ariohna nu nkesi kwnornu mmehie. ² O nwernu rikne gweru ovu ọma mesno ele nwée rikne nu ele máa nhne n'apna ọbula, kwnornu nu ya n'iwhuru a zá rikne. ³ Kam kpayaru, ọ naakwa ariohna kwnornu mmehie ke a, nu ke ele berere. ⁴ Ọ zá nye gweru igwugwu o chni ẹhni a nye risi ariohna, kovu nye Chiokike sukwuru lele kpa o sukwuru Eroni. ⁵ Kpam masi, Karaĩsi nyége ẹhni a igwugwu

ke nye risi ariohna. Kovu Chiokike kwuru nhne gbasiri a,

“Ji bu Nnwọ m,
M ghọlam Nda i tna.”

⁶ Chiokike kwu kwno nu hne berere, “I bu nye ariohna ọkwnukokwnu, n'ahiri ke Mekizedeki.”

⁷ Nga Karaĩsi zĩ budnu n'owa, o ji okne ẹkwna nu anya-mini rijo aririo a n'okpukpe nyee Chiokike, bu nye nwernu rikne ọ dọhia a n'enu. Ọ nuru okpukpe a, kwnornu nu o gwednarnu ẹhni a eli. ⁸ Ọ bu n'ezini nu Jizosi bu Nnwọ Chiokike, kovu, ọ muhiaru obno nsni hite n'awhnuwhnu ọ taru. ⁹ Nga be mernu a ọ ziri snam, ọ ghọru nye risi ọznohia ọkwnukokwnu ke kpakara ele joojno nsni. ¹⁰ Chiokike mernu a ọ buru nye risi ariohna n'ahiri Mekizedeki.

Odnahala aznu

¹¹ A nwernu agida nhne a jookwu gbasiri Karaĩsi nye risi ariohna n'ahiri Mekizedeki, kovu a jookwu a kwnornu nu anu jeeuwe rikne ghohia be. ¹² Kitna, anu kwesiri ọ buru ele jeezini nhne, kovu ọ zĩ koriri mkpa be neezini anu nhne mbom ke ikwu-ọnu Chiokike. Ọ buru nu mini-remu bu nhne anu zĩ koriri nonwo, ọ buo wiri siri rikne. ¹³ Kwnornu nu nye ọbula ke nonwo mini-remu bu watakiri, o nwée rikne mahia nhne ọma nu nhne buo ọma. ¹⁴ Wiri siri rikne bu ke ele soru oso, bu ele be zurnu ọ mahia nhne zĩ ichne nu hne nhne ọma nu nhne ojo zĩ.

6

¹ Ngwa ma a zne ruwhnu, a sigbasi iznizni mbom ke Karaĩsi zne nu ozu ozu, a zoma ọ tu ntu-eli ọtuhnasna nu mmehie berere hite n'ome nhne ke neegweya ẹnu, kweru nu Chiokike. ² Ka bu iznizni ke ọwu mini nu ke ọbniakwasi aka nu risi, nu ke ohi n'enu lizo, nu ke ikpe zĩ ọkwnukokwnu. ³ Chiokike kwe, a jeeme nhne ka. ⁴ Ọ bu nhne kwé omume nu ele mahiaru iwhne ke Chiokike dnahala, jeehieha, bu ele raturu nkesi oligwe riro, bu

ele kehjaru igwe nū rime Enine Nso. ⁵ Ele ka bụ ke raturu nhne ọma ke ikwu-ọnu Chiokike riro ya nū iknernema ke ọwa ke jaava, ⁶ be hi nū ya dnahnala. Ọ bụ nhne jéekwe omume o kwuhnaya be, ọ nū lele be nọkpogidne Nnwọ Chiokike n'olu ọgba berere, naakpasị a iwhnerne nū ruwhnu ọhna.

⁷ Eli ke nwọrnu mini ke noozok-wasị a, naamipiya mkpuru ke bnannu ele ẹkwu iru, ọ nahia ngozi Chiokike. ⁸ Kọvu ẹli ke nooru igwnu nū akikara bnáge iru ọbula. Be jọovu a ọnu, n'ipne-aznū, bẹkwnu jeerne a.

⁹ Kọvu ele me whnurnu n'anya, ọ bụ n'ezi a nookwu kpa, a tukwasiri ovu nū nhne kakwo mma gbasiri anu, bụ ngozi ke ọznohia nū mmehie. ¹⁰ Chiokike zá neeme nhne ojo. Ọ jéechezu ẹrnu anu ya nū ọwhnun'anya anu gesiri rewhna a, zị koriri neegesi hne ele ke Chiokike zị. ¹¹ A noopio ma nye ọbula mee koriri kpam dụ okwukwo, ma olile anya anu ziri kwem. ¹² A píole anu bụru ele ime-mgwu, kọvu anu nū lele ele kweru ekwe nwe masi ndidi tem dụ ọ nahia mkwna Chiokike kweru.

Mkwna Chiokike zị kwem

¹³ Nga Chiokike kweru Ebereham mkwna, o jiri ẹhni a dụ risi kwnornu nū ọ zá nye berere kakwo a. ¹⁴ Ọ kaa, “N'ezi ọka, m jọgozi i, nyee i ọbuba masi.” ¹⁵ Ebereham jiri ogologo nkasi ovu nwehia mkwna wam Chiokike kweru a.

¹⁶ Ele badnu neeji nye kakwo be dụ risi, neemesi ọka be rikne, kam bụru mbimambi ọka nū ọdogbuta. ¹⁷ Chiokike, ma o gesi ele jeekehia mkwna, nū ọ jáagbanwo mkwna wam, jiri rewhna a dụ risi. ¹⁸ Chiokike nyernu aị mkwna a nū ọ dụ risi a, nhne lawuru ka gbánwo agbanwo kwnornu nū Chiokike jáagha aghalaghala, aị ele gbaznenu jigidne olile anya ke zị nū ruwhnu aị aka ọ zị inwe gwu aị. ¹⁹ A nwernu olile anya ka lele nkno ke mkpuru ovu, ke zị jii nū kwem, ke dubnarnu aị n'aznū ikpe obnosni nū rime hne zị nsọ, ²⁰ hne Jizosi beru

aị ọsno bnazne, bụru nye risi ariohna ọkwunokwunu n'ahiri Mèkizedeki.

7

Mèkizedeki, nye ariohna

¹ Mèkizedeki ka bụ eze Salẹm, nye ariohna ke Chiokike ke Kakwo Nhne Dum Olu. Ọ zuteru Ebereham nga o hiri ọgwunu ke o gburu ele eze neehiehna, ọ gozi Ebereham. ² Ebereham nyee a otu nga nū nri nga kpakara nhne o gweyaru. Rewhna a ke mbom bụ “Eze Ome Mma,” ke ẹbo bụ “Eze Salẹm,” ke bụ “Eze Udno.” ³ Ọ zá ọtnutnu gbaka gbasiri nda a mọbu nne a, mọbu avnurnu a, ọmumu a, mọbu ẹnwu a, lele Nnwọ Chiokike, ọ bụ nye ariohna ọkwunokwunu.

⁴ Le nye kwu ka, ke nda aị Ebereham nyegarū a otu nga nū nri nga kpakara nhne ọ luhiaru n'ogwnu. ⁵ N'ezi ọka, iwu karū rumu Livai ele ariohna nahoru rumu nda be otu nga nū nri nga. Ọ bụ n'ezi nū be bụ rumu Ebereham. ⁶ Kọvu Mèkizedeki híge nū avnurnu Livai, kọvu ọ nahoru Ebereham otu nga nū nri nga, gozi masi nye wam nahiaru mkwna Chiokike. ⁷ N'ezi, nye wam ke goziri kakwo nye wam ọ goziri. ⁸ Hna, badnu etekne ke jọonwu ọnu nanarnu otu nga nū nri nga. Kọvu hne berere, Mèkizedeki nye be gbarū akebne nū ọ jaazi tem nanarnu otu nga nū nri nga. ⁹ A jaakaa nū nga Ebereham kwuru otu nga nū nri nga, nū Livai nye nanahoru otu nga nū nri nga kwuru ke a masi nū rime Ebereham, ¹⁰ kwnornu nū Livai zị nū ruwho Ebereham nda a nga Mèkizedeki zuteru Ebereham.

Jizosi bụ nye ariohna lele Mèkizedeki

¹¹ Be nyernu ele Izireli iwu hite n'ele ariohna Livai. Ọ bụru nū iwu ke mernu rumu Livai bụru ele ariohna mernu badnu zu ozu, ọ zá mkpa nū nye ariohna berere jaava n'ahiri Mèkizedeki, bụo n'ahiri Eroni. ¹² Kwnornu nū kpa be gbanwornu ele ariohna, kpam masi bụ kpa be jiri gbanwo iwu kam. ¹³ Nye a

nookwu ọka bu Nyenwe aị, nye hiri n'avnurnu berere, ọ zá nye ọbula ke hiri n'avnurnu kam bu nye ọkwa ariohna. ¹⁴ A magwu nu Nyenwe aị hiri nu avnurnu Juda whuya, bu ele Mozizi kwuge nhne ọkwa ariohna gbasiri be.

¹⁵ Ka dnornu aị anya nkari nkari, kwnornu nu nye ariohna berere whuyaru lele Mekizedeki. ¹⁶ Ọ buo nye ariohna hite n'iwu ke osnusno omumu ke badnu, ọvu ọ bu nye ariohna hite nu iknernema budnu ke kwó okwo. ¹⁷ Kwnornu nu ọkwukwo nsọ karu kpa,

“Ị bu nye ariohna ọkwukokwunu,
n'ahiri Mekizedeki.”

¹⁸ Be sigbasiri iwu ọknani kwnornu nu ọ zá rikne, ọ bnáge iru ọbula, ¹⁹ kwnornu nu ọ zá nhne ke iwu mernu ozu ozu. Ọvu a nwernu olile anya ke ka mma ke a jeeji vadu Chiokike ndundu. ²⁰ Chiokike duru risi gbasiri a, ele berere buru ele ariohna hne be dúge risi. ²¹ Jizosi bu nye ariohna Chiokike dunnu risi, kwu masi nhne gbasiri a,

“Jihova duru risi,
ọ jáalahna aznu,

‘Ị bu nye ariohna ọkwukokwunu.’ ”

²² Kwnornu ọdu risi ka, Jizosi bu mbimambi ke ọgba-njọ-ẹhni ke kakwo mma.

²³ Ele ariohna wam zi agida kwnornu nu be nwurnu onwu ke mernu be nwée rikne dazigidne lele ele ariohna. ²⁴ Ọvu Jizosi zi budnu ọkwukokwunu, ẹnu ke nye ariohna a zá naagbanwo agbanwo. ²⁵ Kam kpayaru, o nwernu rikne ọ znọhia kpa kpa bu ele hiri n'aka a vakwnusi Chiokike, kwnornu nu ọ zi budnu ọkwukokwunu nọorionu be aririo nu ruwhnu Chiokike.

²⁶ A nwernu nye risi ariohna nu kpa, nye zi nsọ, nwée ntubo, nye mmehie zila nu rime, nye zi ichne hne ele badnu ele mmehie zi, nye be gwelizoru olu kakwo kpakara oligwe.

²⁷ Jizosi nuna lele ele risi ariohna ele berere, ọ zá naakwa ariohna kpakara ọbochi kwnornu mmehie ke a nu ke

ele Izireli. Ọvu ọ kwarnu otu ariohna kpọi ke zuru ọhna nga o gweru ẹhni a kwa ariohna. ²⁸ Kwnornu nu iwu mernu ele badnu ele zúge ozu ele risi ariohna, ọvu ikwu-ọnu wam Chiokike jiri du risi ke sno iwu wam n'aznu mernu Nnwọ wam nye zuru ozu ọkwukokwunu.

8

Jizosi bu nye risi ọgba-njọ-ẹhni ikne

¹ Ka bu risi kpakara nhne a nookwu, a nwernu nye risi ariohna nu kpa, nye dazi n'akarikwnunga ngadna eze Chiokike n'oligwe. ² Nye ariohna nu kpa zi nọornu ẹnu nye ariohna nu Hne Kakwo Nsọ n'oligwe, bu ezi Oro-Eka Nsọ ke Nyenwe aị wuru, ọ bula badnu. ³ Nye risi ariohna ọbula jaakwa ariohna nu nkesi nu ruwhnu Chiokike, ọ zi mkpa nu nye ka jeenweriri nhne o jeeji kwa ariohna. ⁴ Ọ buru nu ọ zi n'owa, ọ jọbu nye ariohna ria ria, kwnornu nu agida ele ariohna zi ele naakwa ariohna lele kpa Iwu Mozizi kwuru. ⁵ Be neezne izi n'Oro Nsọ ke nhne atụ lele ke zi n'oligwe. Lele kpa Chiokike kannu Mozizi nga o noowu Oro-Eka Nsọ, “Whnu nu i mernu kpakara nhne lele kpa be gesiri i be n'olu rugwu.” ⁶ Ọvu ẹnu ọkwa ariohna ke Jizosi kakpa ke ele rnurnu ẹnu nu mkpururu iwu ọknani. Ọgba-njọ-ẹhni ke ọ gbaru n'esilawuru Chiokike nu ele badnu kakwo mma, kwnornu nu o gwuzogwu n'olu mkwna ke kakwo mma.

⁷ Ọ buru nu ọgba-njọ-ẹhni ke mbom zuru ozu, mkpa ke ẹbo be znéne akpa aị. ⁸ Ọvu Chiokike whnurnu nu ele badnu zúge ozu, ọ kaa,
“Ọbochi vawa, bu nhne Jihova kwuru,
nga me nu oro Izireli nu oro Juda,
jaagba njọ-ẹhni ikne.

⁹ Ọ jọnu lele njọ-ẹhni,
me nu ele nda be gbaru,
n'ọbochi me jiri be n'aka m
dọhia be n'eli Ijipiti,
be kwnátala ovu nu njọ-ẹhni wam me
nu be gbaru,

- m lemernu m be anya,
bụ nhne Jihova kwuru.
- ¹⁰ Kịtna, ka bụ njo-ẹhni me nụ ele
Izireli jaagba
nụ obochi ke jaava, bụ nhne Ji-
hova kwuru.
- M jeeyisi iwu m nụ rime echiche be,
m jaagbakwasị be n'olu mkpoma
be,
m jọoburu Chiokike be,
be jọoburu ele ke m.
- ¹¹ O zá nye n'esilawuru be ke jeezni
ibne a,
mọbu kanu nwene a, 'Mahia Ji-
hova,'
kwnornu nụ kpakara be jaamahia m,
hite nụ nye zị matị dụ nye ezi.
- ¹² M jaagbarunu be ogahie be,
m jéechenwanya mmehie be
berere."
- ¹³ Hne o nookwu oka ogba-njo-ẹhni
ikne, Chiokike mernu ma ke mbom
ziri oknani, nhne obula mernu oknani
jodoka odoka, whume masi.

9

Okpenu Chiokike n'owa

- ¹ Ogba-njo-ẹhni ke mbom ke
Chiokike nụ rumu Izireli gbaru
nwernu iwu osnusno okpukpe n'oro
nsọ ke owa.
- ² Be wuru oro okpukpe ke mbom ke
bụ hne zị nsọ. Nụ rime onu oro ke
mbom, nhne zị nụ rime a bụ nhne be
bita tonji nụ ikpechi nụ brẹdi ariohna
Chiokike. ³ N'aznụ ikpe obnosni ke
ebo bụ hne be kwu Hne Kakwo Nso.
⁴ Nhne zị nụ rime a bụ ojo golu ke
isensi, nụ Igbe Ogba-Njo-ẹhni be wọru
golu. Nụ rime igbe wam, nhne zị a bụ
otu ite golu mana, nụ mkpara Eroni
ke waru okwukwo nụ mbadamba aka-
worugwu lawuru ke be gbakwasiri
iwu wam n'olu be. ⁵ N'olu igbe, ele
enine izi be wuru owu zị igwugwu be
kwu Cherubim gbasaru akankwu be
kpusnirni ikpechi oru. A jéenwe rikne
kowa kpa be kịtna.
- ⁶ Nga be bita kworu kpakara nhne,
ele ariohna naabna nụ hne zị nsọ
kpakara obochi nọornu ẹnu be. ⁷ Kọvu
okwolem nye risi ariohna naabna nụ

Hne Kakwo Nso n'aznụ ikpe obnosni
wam otu mgba n'awha. O jeeji
ovnarna ke o jeeji kpusni mmehie ke
a nụ mmehie ele Izireli mernu nụ
oma ama. ⁸ Enine Nso neegesi kpa
Oro-ẹka Nso ke mbom nụ omen'eli a
gwuzo koriri, apna be jeeji naabna
nụ rime Hne Kakwo Nso mesnirni
emesni. ⁹ Ka bụ nhne neegesi n'ige
ka, nụ nkesi nụ ariohna be jiri kwanu
Chiokike ariohna jéenwe rikne mee ele
neegweya nkesi ariohna zu ozu. ¹⁰ Ka
bụ wiri nụ manya nụ mmemem ke
osnusna, kpakara omen'eli ele ka bụ
nhne anya nọowhnu joogwuzo tem dụ
ige Chiokike jaagbanwo be.

Ovnarna Karaịsi

- ¹¹ Kọvu Karaịsi varu lele nye risi
ariohna nhne ke ka mma ke zị hna,
Oro-ẹka Nso ke o nọornu ẹnu nụ
rime a kakpa, zu masi ozu. O
bụo ke be jiri aka wu, o bụo ke be
keru eke n'owa ka. ¹² Nga Karaịsi
bnaznenu nụ rime Hne Kakwo Nso,
o bnarnu otu mgba kpọi. O jile
ovnarna owu mọbu ke nnwọ ehni
kwa ariohna, kọvu o ji ovnarna ke
a gbahia kpakara ai okwnukokwnu.
- ¹³ Ovnarna owu nụ ehni nụ nnwọ
ehni nụ retnu ke be wekwasiri ele zila
richna mernu be ziri richna n'olu ehni.
- ¹⁴ O kọ buri ovnarna Karaịsi, nye hiri
n'Enine Nso okwnukokwnu gweru ehni
a kwa ariohna nwée oru nụ ruwhnu
Chiokike, jọosnusnama akoniche ai
whoga n'enu ojo ke jaakpaya ẹnu,
ma a kpenu Chiokike ke zị budnu.
- ¹⁵ Kam kpayaru, Karaịsi jiri buri
nye agbata ke ogba-njo-ẹhni ikne,
ma ele Chiokike sukwuru nwehia
mkwna o kehia nhne kwó okwo.
Kwnornu nụ o nwurnu ẹnu ma o zị
kpa o gbahia be nụ rime awhnuwhnu
ke mmehie be mernu nụ mkpururu
ogba-njo-ẹhni ke mbom.
- ¹⁶ Hne iwu oke mkpe zị, be jeegesiri
nụ nye wam gbaru a nwurnu onwu.
- ¹⁷ Kwnornu nụ iwu oke mkpe bụ
nhne etekne hne nye gbaru a zị
budnu, kọvu o jaabna n'enu nga nye
gbaru a nwurnu ẹnu. ¹⁸ Ka bụ nhne
kpayaru nụ ogba-njo-ẹhni ke mbom

jiri ọwusi ọvnarna gwuzosiri rikne. ¹⁹ Kwnornu nū nga Mozizi kannu ele Izireli kpakara nhne iwu wam kwuru, o gweru ọvnarna nnwọ ehni gwagidne a mini, gweru hisopu nū wuulu ihie whesi n'okwukwo iwu wam nū kpakara ele badnū. ²⁰ Ọ kaa, “Anū bno nsni, ka bụ ọvnarna ọgba-njọ-ehni ke anū nū Chiokike gbarū, anū bīta a.” ²¹ Kpam masi, o whesiri Oro-Eka Nsọ ọvnarna nū kpakara agbūgba nū nhne be ji zne izi. ²² N'ezī ọka, ọ gwnarnū matī ọvnarna mee kpakara nhne ziri snam n'iwu, kwnornu nū hne be wūsage ọvnarna, ọgbaru mmehie zīla.

Ariohna Karaisi noovume mmehie

²³ Kam kpayarū, Oro-Eka Nsọ ke ọwa ka nū kpakara nhne zī nū rime a, bụ oiyi nhne zī n'oligwe, bụ nhne be jeeji ọvnarna nọosnu, kọvu nhne ke oligwe n'iwuru a pioru ariohna ke kakwo mma karū ọvnarna anọhia. ²⁴ Kwnornu nū Karaisi bnáge nhne zī nsọ be jiri aka wu, ke bụ oiyi ke okwamarna nhne. Kọvu ọ bnazneru oligwe hne o gwuzo nū ruwhnu Chiokike nū risi aī. ²⁵ Nye risi ariohna ele Ju naabna Hne Kakwo Nsọ otu mgba n'awha gweru ọvnarna anọhia. Kọvu Karaisi znége o jī ehni a kwa ariohna agida ige. ²⁶ Ọ buri kpam, Karaisi znernu ata awnūwhnu agida ige hite n'ọpanizo okike ọwa. Kọvu ọ whuyaru otu mgba kpoi kwnornu aī n'okwukwo ige ka, gweru ehni a kwa ariohna ma o vume mmehie. ²⁷ Ka bụ ezi ọka, badnū joonwuriri otu mgba, omekwo, ikpe Chiokike sno a. ²⁸ Kpam masi, be jiri Karaisi kwa ariohna otu mgba o vume mmehie agida ele badnū, ọ jaava ke mgba lawuru znọhia ele neele anya a hne mmehie zīla a.

10

Karaisi kwarū ariohna zuru ọhna otu mgba

¹ Iwu wam bụ enine nhne ọma ke jaava, ọ bụo nhne wam, kam kpayarū, o nwée rikne hite nū ariohna

ke be naakwa ige ọbula mee ele naava ọ kpọ risi eli zu ozu. ² Ọ buri nū ele neekpenu Chiokike zī richna nū rime ovu, ikpe mmehie ba mána be. Kpakara okwa ariohna znernu okwome. ³ Kọvu kpakara ariohna wam bụ nhne ke neechenwyanū be mmehie be hite n'awha dū n'awha. ⁴ Kwnornu nū ọvnarna ehni nū owu nwée rikne vume mmehie.

⁵ Kam kpayarū nga Karaisi varū n'owa, ọ karū, “Ariohna nū nkesi ruwhnu ọma másige i, kọvu i bītannu m anọ-ehni o bnonu i nsni.

⁶ Ovu zá nọoso i n'onu kwnornu ariohna okporne bekwnu mọbu ariohna mmehie.

⁷ M kaa, ‘Chiokike, le, m valẹm o mee nhne i pioru me mee, lele kpa be gbarū nhne gbasiri m n'okwukwo nsọ.’ ”

⁸ Ke mbom, ọ karū, i pirole ariohna nū nkesi ruwhnu ọma, mọbu ariohna okporne bekwnu mọbu ariohna mmehie, ọ bụ n'ezī nū iwu wam karū be mee kpam. ⁹ Ọ kaa, “Chiokike, le, m valẹm o mee nhne i pioru me mee.” O gwemernu nhne ke mbom ma ọ zī kpa o gwuzote nhne ke ẹbo. ¹⁰ Kwnornu nū Jizosi Karaisi mernu nhne Chiokike pioru o mee, ọ snusnamarnu mmehie aī hite n'ariohna ke o jiri ehni a kwa otu mgba ke zuru ọhna. ¹¹ Nye okwa ariohna ọbula noogwuzo kpakara ọbochi nọornu ẹnu a, naakwa otu ariohna agida ige. Kọvu kpakara ariohna ka nwée rikne noovume mmehie. ¹² Kọvu nga nye ariohna ka kwarū ariohna ke zī okwnukokwnu kwnornu mmehie, ọ daziri eli n'akarikwnunga Chiokike. ¹³ Hite n'ige wam, ọ zī neese ige Chiokike jaabita ele irno a lele nhne ọgbakwasi ọchi a. ¹⁴ Hite nū otu ariohna, o mernu ele zī snam hite nū mmehie zu ozu okwnukokwnu.

¹⁵ Enine Nsọ naagbanū aī akebne ka hite nū nhne o kwuru nū mbom,

¹⁶ “Ka bụ njọ-ehni ke me nū be jaagba,

n'òbochi ke jaava, bụ nhne Jihova kwuru,
m jeeyisi iwu m nù rime ovu be,
m jaagbakwasị be n'echiche be.”

¹⁷ Ọ kaa kwno berere,
“M jéechenwanya aruru-ẹli be,
nù mmehie be berere.”

¹⁸ Kịta, ọ gbarunnu be kpakara mmehie be, ariohna berere zá kwnornu mmehie. ¹⁹ Kam kpayarụ, rụmu nda m, a nwernu ovu siri rikne ọ bnazne nù Hne Kakwo Nso hite n'òvnarna Jizosi. ²⁰ Ọ gbamannu aị apna ikne ke zị bụdnu hite n'ikpe obnosni wam ke bụ anọ-ẹhni a. ²¹ A nwernu nye risi ariohna ke kakwo, nye neelegidne ọro Chiokike anya. ²² Ngwa ma a gweru mkpoma zị richna nù ezi ọkwnata ovu, nù ovu ikpe mana vakwnusi Chiokike, ya nù ẹhni be jiri mini zị richna snusnama. ²³ Ngwa ma a knetasi olile anya ke ọkwnata ovu aị aka rikne, kwnornu nù nye kweru aị mkwna jaabita mkwna o kweru. ²⁴ A gbalị mee nhne joovulizo ọwhnun'anya n'ovu ibne aị hite n'ornu ẹnu oma. ²⁵ A ghása ọgbako rụmu nda n'otu lele kpa agwna ele badnu neeme. Kọvu a kwnagidne ibne aị ke kakwo kpa ọbochi wam naava ndundu.

²⁶ Ọ bụru nù a jaazi koriri neeme mmehie hne a nurnu ezi oka wam, ọ zá ariohna berere be jaakwa kwnornu aị. ²⁷ Kọvu nhne ke gwarnu bụ olile anya ke tị ogwnu ke ikpe, ya nù ke okne bẹkwnu ke jeerne ele neemegidne Chiokike. ²⁸ Nye ọbula ke dnarnu Iwu Mozizi nwurnu ẹnu hne badnu lawuru mọbu ẹto gbagidnenu a akebne, be dōnnu a obirizi. ²⁹ Anụ le kpa ikpe wam jaazi rikne bụ awhnuwhnu nye wam jaata bụ nye lednarnu Nnwọ Chiokike anya, nye kpóge ọvnarna ọgba-njọ-ẹhni ke Chiokike nhne, ke snusnamarnu mmehie a, nye lednarnu Enine Nso ke oru anya. ³⁰ Kwnornu nù a magwu nye karu, “Mawa nwe mmegwnahia, m jeemegwnarnu.” Jihova kwuru berere, “Jihova jeekpe ele ke a ikpe.”

³¹ Ọ bụ nhne tị ogwnu ọ dnabna n'aka Chiokike ke zị bụdnu.

³² Anụ chenwanya ọbochi ele ke wheru ewhe kpa anụ snurnu ovu kpa iwhne Karaịsi mukwasiri anụ nù rime kpakara awhnuwhnu. ³³ Agwna ige anụ bụru ele be kpasiri iwhnerne n'ohna, ige berere anụ dasiri ele berere be neemegbu emegbu n'ikwnu. ³⁴ Anụ dōnnu ele zị n'ikelu obirizi. Nga be nahoru anụ nhne anụ nwernu, ovu sọru anụ n'onu kwnornu nù anụ magwu nù anụ nwernu ẹkwnu ke jaazi ọkwnukokwnu n'oligwe.

³⁵ Anụ túwhu ovu osi rikne anụ, o jeenwe ọgwo ẹnu zị agida. ³⁶ Anụ snuta ovu ma anụ nwernu rikne mee nhne Chiokike pioru, nahia masi nhne o kweru nù mkwna. ³⁷ Kwnornu,
“Ige matị,

nye wam jaava bụ nye jaava, o jógbu ọkwnu.

³⁸ Kọvu, nye mee mma ke m jeehi n'okwnata ovu ziri bụdnu, ọ bụru nù nye ọbula lahna aznu, nhne gbasiri a jọoso m ovu n'onu.”

³⁹ Kọvu a bụo ele naalahna aznu, whu etekne, a bụ ele kweru dū n'oznohia mkpuru ovu.

11

Ele dikne ke ọkwnata ovu

¹ Ọkwnata ovu bụ ọdnabnenu nù nhne a neele anya, nù ọtukwasi ovu nù nhne ke a whnúge anya zị. ² Hite n'okwnata ovu, ele gbaka nahiaru ruwhnu oma n'aka Chiokike.

³ Hite n'okwnata ovu, a ghohiaru nù Chiokike jiri ikwu-onu a ke ọwa, ke kpayarụ, nhne a nọwhnu anya hi nù nhne a whnúge anya whuya.

⁴ Ebeli jiri ọkwnata ovu kwanu Chiokike ariohna ke ka ariohna Keni nwene a mma. Hite n'okwnata n'ovu a, Chiokike gbaru akebne nù ọ bụ nye mee mma kwnornu nù Chiokike nahoru nkesi a. Hite n'okwnata n'ovu a, ọ zị koriri nookwu oka ọ bụ n'ezị nù ọ nwurnu ọnu.

⁵ Hite n'okwnata ovu, Inoku nwúna onwu, kovu Chiokike kwururu a nù bũdnu, be whnúna a, kwnornu nù Chiokike kwururu a. Kovu sù Chiokike kwururu a, be gbarù akebe a nù o mernu nhne sòru Chiokike ovu n'ònu. ⁶ Hne okwnata ovu zìla, be nwéé rikne mee nhne jòoso Chiokike ovu n'ònu. Kwnornu nù nye jaavakwnusi Chiokike jeekwerìri nù Chiokike zì, nù ò bũ nye nòkwu ele noopiosi a rikne ogwo ènu.

⁷ Hite n'okwnata ovu, Noa tũru ogbo nga Chiokike dòru a aka nù nsnì nhne ke zì nù ruwhnu, ò whnúna anya, ò tũ ogbo o jiri znòhia ele òro a. Ò marnù òwa ikpe, kehìa ome mma hite n'okwnata ovu.

⁸ Hite n'okwnata ovu, Ebereham bnornu nsnì nga Chiokike sukwuru a zne èli ke o jeekehìa nù mkwna, ò whòga neezne hne ò máa. ⁹ Hite n'okwnata ovu, o wuru n'èli Chiokike kweru a mkwna lele nye izne. O wuru n'òro-èka, ya nù Aziki nù Jekòpu, ele ya nù be kehìaru otu mkwna wam. ¹⁰ Kwnornu nù Ebereham neele anya èli ke nwernu ntũ-èli, ke Chiokike bũ nye nka nù nye wuru a.

¹¹ Hite n'okwnata ovu, Sera nahìaru rikne ò tũ rime nga o wheru ige, ò bũ n'èzi nù o nwéé nnwò* kwnornu o karù nù ò bũ nye kwesiri okwnata ovu bũ nye kweru mkwna. ¹² Hite n'otu badnù ka, Ebereham, ò bũ n'èzi ò nù lele nye nwũrnu onwu, hne avnũrnu a hna lele mbò ke oligwe nù lele rìzna ke zì nù ngeri osimini hna ke nwéé onu ogwnugwnu.

¹³ Kpakara ele ka nwũrnu nù rime okwnata ovu. Be nahìage nhne Chiokike kweru mkwna, kovu be whnũrnu be hite nù hne zì ikere, gweru be, kwuhìa nù be bũ ele izne nù ele neewhe ewhe n'òwa. ¹⁴ Nga ele badnù nookwu kpa, ka neegesi nù be neele anya èli ke aka be. ¹⁵ N'èzi òka, ò buru nù be naarì òriri gbasìri èli ke be hiri whùya, be znernu alahna aznù. ¹⁶ Kìtna, be neele anya èli ke

ka mma, èli ke oligwe. Kam kpayarù, iwhnerne zá neeme Chiokike ma be sukwu a Chiokike be, kwnornu nù ò bũtannu be otu èli.

¹⁷ Hite n'okwnata ovu, Ebereham gweru Aziki kwa arìohna nga Chiokike kparù a iru. Nye wam nahìaru mkwna wam jiri otu nnwò kpò o nwernu kwa arìohna. ¹⁸ Ò bũ n'èzi nù Chiokike karù, “Hite nù Aziki, i jeenwe agìda rùmu.” ¹⁹ Ebereham kweru nù Chiokike nwernu rikne mee Aziki hi n'ènwu lizò, n'èzi òka, ò nahòru nnwò a lele nye hi n'ènwu lizò.

²⁰ Hite n'okwnata ovu, Aziki gòziri Jekòpu nù Isò, nookwu òka gbasìri ngòzi ke zì nù ruwhnu. ²¹ Hite n'okwnata ovu, Jekòpu gòziri rùmu Josefù lawùru nga ò nòonwu ènwu. Ò dnabnèrnu nù mkpara a kpò risi èli nyee Chiokike.

²² Hite n'okwnata ovu, Josefù nga ò nòonwu ènwu kwuru nhne gbasìri okwnehala ke rùmu Izirelì n'èli Ijipiti, nyee be iwu gbasìri òkpukpu a.

²³ Hite n'okwnata ovu, ele mũrnu Mozizi tugwaru a ènwa èto kwnornu nù ò bũ nnwò zì ichne, ogwnu iwu eze tũla be.

²⁴ Hite n'okwnata ovu, Mozizi, nga o sopiyaru nù badnù, kwéle be sukwu a nnwò adna Fero. ²⁵ O snornu rùmu Chiokike ta awhnũwhnu kanù a mma kakwo o nwe ovu òso n'ònu ke mmehie ige matì. ²⁶ O gwnũrnu nhne iwhnerne ke Karaisi nhne zì okne onu ahìa kakwo kpakara èkwu ke Ijipiti, kwnornu nù o neele anya ogwo ènu ke zì nù ruwhnu. ²⁷ Hite n'okwnata ovu, ò sùgbasìri èli Ijipiti, ò tũla ogwnu ovu owe èhni ke eze, kwnornu nù o gwuzoru kwem lele nye whnũrnu Chiokike wam be whnú anya, anya.

²⁸ Hite n'okwnata ovu, o miteru Iriri Ogawhe nù onnarna be wesarù ma enine izi ènwu wam ke gburu kpakara nnwò mbòm be mũrnu gharù o gbu nnwò mbòm ele Izirelì. ²⁹ Hite n'okwnata ovu, rùmu Izirelì wheru

* **11:11** mòbu hite n'okwnata ovu, Ebereham ghòru nda, ò bũ n'èzi o mernu okno badnù, Sera n'iwhuru a nwéé nnwò

Osimini Ihie lele ẹli etekne, nga ele Ijipiti pioru ma be whe, mini riri be.

³⁰ Hite n'okwnata ovu, oghiri mkpo Jeriko dnarnu, nga ele Izireli gbaru a gburugburu obochi esau.

³¹ Hite n'okwnata ovu, nwerinya ewhere Rehabu ziri budnu, be gbukotala ya nu ele irno Chiokike, kwnornu nu o tugwaru ele znernu o nyokahia eli wam.

³² Ndaa nhne me jookwu, kwnornu nu ige zila me jookwu nhne gbasiri Gidioni, nu Baraki, nu Samsini, nu Jefita, nu Devidi nu Sameli, nu kpakara ele owhnurninya. ³³ Ele hiri n'okwnata ovu lugbu eli-eze, rnu ernu oma, nahia mkwna, kpusni onu odum, ³⁴ kpachni bekwnu noonwu onwu, gbanahoru ama-ogwnu, be nwée rikne, kovu be ghoru ele dikne, ele dikne n'ogwnu, chihala ele ogwnu eli berere. ³⁵ Ele rinya nahiaru ele ke be hiri n'enwu lizo. Be taru ele berere awnwhnu, kovu be kwéle be dokia be, ma be lizo n'enwu ke ka mma. ³⁶ Be mernu ele berere nhne rumu, pnia be hna, owe, be knernu ele berere eriri, yisi be n'ikelu.

³⁷ Be turu be akaworugwu, be kwobiri be ebo, be jiri ama-ogwnu gbu be, be woru akpukpo owu nu atunnu gbaghari, be gho ele mboni, be kpakna be ehni, megidne be.

³⁸ Ele owa kwésile ele ka. Be gaghari lele ele nwée oro n'eli-ikpa nu rugwu mati, be wuru nu rime mkpewu nu onunu eli.

³⁹ Kpakara ele ka nwernu otnutnu oma kwnornu n'okwnata ovu be, kovu be nahiage mkwna wam. ⁴⁰ Chiokike bitannu ai nhne ka mma. Chiokike mernu ma ai nu be zukota, ma a buru ele zuru ozu n'otu.

12

Chiokike naapnia rumu a nhne

¹ Kam kpayaru, hne a nwernu agida ele akebe gbaru ai gburugburu, a tuwhu kpakara nhne ke noobnosni ai nu mmehie ke naatakwnusi n'ehni ai, ma a gweru okasi

mkpoma gba eso ke zi ai nu ruwhnu.

² A neelegidne Jizosi anya, nye turu ntuleli nu nye mekwakworu okwnata ovu ai. Nye kwnornu ovu oso n'onu ke zi a nu ruwhnu li nhne igbugbu ke ogba, gweme iwhnerne, o daziri eli kitna n'akarikwnunga ngadna eze Chiokike. ³ Anu tule nhne gbasiri nye wam ke liri nhne igbugbu ke ogba nu omegidne ke ele mmehie, rikne bo gwu anu, anu dna n'apna. ⁴ Nu rime ogwnu anu nolu megidne mmehie, anu yooluge ogwnu du n'owusa onnarna anu n'enwu. ⁵ Anu chezuru ikwu-onu okasi ovu wam ke Chiokike nookwu anu lele rumu,

“Nnwọ m, i lédna ọdo aka nu nsni ke Jihova anya,

ovu lakwadia anu mini nga o bigboru anu.

⁶ Kwnornu nu Jihova naata ele o whnurnu n'anya awnwhnu, naapnia nye obula o kwuru nnwo a nhne.”

⁷ Anu nabnarnu awnwhnu anu naata lele ọdo aka nu nsni ke nda nọdo rumu a. Anu whnulele nnwo ke nda a zá nọdo aka nu nsni sa? ⁸ O buru nu Chiokike zá nọdo anu aka nu nsni lele ele berere, anu buo rumu a, kovu anu bu rumu oyi. ⁹ Nda ai k'owa nọdo ai aka nu nsni, a noobnonu be nsni. A kwesiri o bnonu Nda ai ke enine ai nsni karukwo ma a ziri budnu. ¹⁰ Nda ai k'owa naapnia ai nhne ige mati n'ovu oso n'onu be, kovu Chiokike naapnia ai nhne kwnornu mbnarna ke ai, ma a snornu a kehia ozi nsọ a. ¹¹ O zá ọdo aka nu nsni obula ke nọoso oso n'ige wam, kovu o zi igbugbu. Omekwo, o mipiya ezi mkpuru ke ome mma nu udno nu rime ele gawheru nu rime a.

¹² Kam kpayaru, anu mee aka ke dnarnu adna lizo nu mkpnerne ochi ke nwée rikne gwuzoru kwem. ¹³ Anu zne izne n'apna ke snirni asni o zi ele nwée ochi ba dna n'apna, tnunuma, be gwọ be.

O do aka nu nsni

¹⁴ Gbali ma ji nu kpakara ele badnu ziri n'udno, ziri masi nsọ, kwnornu

nụ ọ zá nye jọowhnu Chiokike anya sụ ọ zíla nsọ. ¹⁵ Anụ whnụ nụ ọ zá nye dnahalaru n'oru ke Chiokike. Ọ zị nye nụ lele ẹgwngwnu luga nlulu n'esilawuru anụ ke joovuyanụ anụ mkpa, hite nụ a mejọ agịda badnụ. ¹⁶ Anụ whnụ nụ ọ zá nye neeme ọyi mọbu nye zá nọsonu Chiokike anya lele Iso, nye kwnornu otu mgba wiri re ọnodi ọpnarna a. ¹⁷ Anụ mahiaru, omekwo, o pioru ọ nahọru ngọzi nda a, oghere zíla kwnornu nụ o nwée rikne gbanwo nhne o mernu, ọ bụ n'ezị nụ o jiri anya-mini ẹkwna piosi ngọzi wam rikne.

¹⁸ Anụ váduge nụ rugwu ke anụ jeemetu aka, lele rugwu Saina ke neerne bẹkwnu, nụ ọchichiri, okne ogwnu nụ okne ruwhere, ¹⁹ nụ ọdidna ke ọkwodu nụ ọdidna nkọli ke ele nurnu a, riasno nkọli wam kwúma berere. ²⁰ Kwnornu nụ be gwúzolige iwu wam ke karu, “Ọ bụbedi anọhia vadu rugwu wam metụ a aka, be gweru ara tugbu a.” ²¹ Nhne Mozizi whnurnu zị okne ogwnu, ọ kaa, “Ogwnu turu m, ẹhni nọoznu m biri biri.”

²² Kọvu anụ vaduru rugwu Zayoni, bụ Jeruselem ke oligwe, ẹli-ọhna ke Chiokike ke zị budnu, nụ ele enine izi, ọ zá nye nọogwnuli ọnu, ele neetne eri ọnwudna. ²³ Anụ vadulem ọgbako Chiokike ke rụmu be beru ọsno mụ, ele be gbarụ rẹwhna be n'oligwe, vakwnusi masị Chiokike, nye neekpe kpakara ele badnụ ikpe, nụ enine ke ele ome mma zuru ozu. ²⁴ Anụ vakwnusiri Jizọsi, nye ibno ke ọgbanjọ-ẹhni ikne, nụ ọvnarna ke owhesa, ke nookwu nhne ke ka mma kakwo ọvnarna Ebeli.

²⁵ Anya dụ anụ ẹli, anụ whnụ nụ anụ ghárula ọ nurnu nhne nye wam nookwu. Ọ bụru nụ ikpe marnụ ele wam bnóne nsni nhne nye wam zị nọodo be aka nụ nsni n'owa kwuru, ndaa kpa a jaagbanahọru, ọ bụru nụ a bnóne nsni nhne nye wam zị n'oligwe nọodo aị aka nụ nsni nookwu? ²⁶ Nkọli a mernu ọwa znú biri biri n'ige wam, kọvu kítna, o kweru mkwna kaa, “Berere kwno, m

jeeme ọ bụo ọwa kọpọ znú biri biri, kọvu oligwe masi.” ²⁷ “Berere kwno” neegesi nụ o jeegweme kpakara nhne nọoznu biri biri bụ nhne be keru eke, ma nhne ke zá nọoznu biri biri gwuzosi rikne.

²⁸ Hne a nanahọru ẹli-eze ke zá nọoznu biri biri, a tũnu Chiokike mmamma, kwnakwu a kpa ọ jọso a n'ọnu, nụ ogwnu nụ ọso anya. ²⁹ Kwnornu nụ Chiokike bụ bẹkwnu neerne erne.

13

Kpa be wu budnu jaamasị Chiokike

¹ Anụ nọowhnu ẹhni anụ n'anya lele rụmu nda. ² Anụ chézu elekọta ele izne, kwnornu nụ agwna badnụ lekọtaru enine izi hne be máa. ³ Anụ chenwanya ele zị n'ikelu lele nụ anụ nụ be zị n'ikelu. Anụ chenwanya ele naata awhnụwhnu lele nụ anụ nụ be sno naata awhnụwhnu.

⁴ Anụ sọbisinu ọlulu nzi nụ nnwerne. Anụ méru ọkpata nzi nụ nnwerne kwnornu nụ Chiokike jeekpe ele neeme ọyi nụ ele ewhere ikpe. ⁵ Anụ kwé ọwhnun'anya iwai nẹchi mkpọma anụ, nhne anụ nwernu ji anụ rụwho, kwnornu nụ Chiokike karu, “M jáaghasa anụ rịa rịa, m jáasa anụ aka rịa rịa.”

⁶ Kam kpayaru, a ji ovu siri rikne kaa, “Jihova bụ nye neenyinu m aka, ogwnu zá nọotu m nhne badnụ jeeme m.”

⁷ Anụ chenwanya ele risi anụ wheru ewhe, ele kwunnu anụ ikwu-ọnu Chiokike, kpa be wuru budnu be, kpa be nwurnu ẹnwu, anụ snornu ọkwnata ovu be. ⁸ Jizọsi Karaisi zị kpa ọ zị, ekile, tna, dụ ọkwnukokwnu.

⁹ Anụ kwékwadia iznizni ikne ọbula zị ichne ichne kwnapụ anụ n'apna. Ọ ka mma mkpọma aị gwuzosi rikne n'oru Chiokike, ọ bụo nụ omen'ẹli wiri zị ichne ichne ke zá naabnanụ ele neeri a mbnarna ọbula. ¹⁰ A nwernu ojo ke ele naakwa arịohna n'Oro-Ẹka Nsọ nwée rikne ri nhne zị nụ olu a.

11 Kwnornu nū nye risi ariohna neegwebna oṽnarna anohia be gburu lele ariohna mmehie nū rime Hne Kakwo Nso, kovu be nookporne okpna anohia wam bekwnu n'aznu eli-ohna. 12 Kam kpayarū, Jizosi tarū awhnūwhnu n'aznu eli-ohna ma o gweru oṽnarna a bīta ele badnū nsō. 13 Ngwa ma a znekwnusi a n'aznu eli-ohna vuru masi iwghnerne a. 14 Kwnornu nū a nwée eli-ohna ke jaadazigidne hna, kovu a neele anya eli ke naava nū ruwhnu.

15 Ngwa ma a znarni Chiokike ige obula, ma o buru ariohna hite nū Jizosi, ka bu nhne nkesi ke hi ai n'ovu, hite n'onu nookwuhia nū o bu Nyenwe ai. 16 Anū chenwanya, neeme nhne oma ya nū neekesi ele badnū nhne anū nwernu, kam bu ariohna ke nooso Chiokike ovu n'onu. 17 Anū bno nsni, anū bīta ehni anū nū mkpurruru ele risi anū, kwnornu nū be neelegidne anū anya lele ele jaasa ajiji nū ruwhnu Chiokike, ma be rnu ernu be n'ovu oma, o buo nū ovu owe ehni, ke zá bnanū anū mbnarna obula.

Obekwu ikwu ipne-aznu

18 Anū kpenu ai okpukpe. A magwu nū ovu ai zi richna kwnornu nū a pioru o mee nhne buru oma ige obula. 19 M naariasno anū kpenu m okpukpe ma m vakwnusi m anū wara wara.

20 Kītna, Chiokike udno nye mernu Nyenwe ai Jizosi hi n'enuw lizo, nye bu Okne Nye Znū Atnurnu wam, hite n'ovnarna oḡba-njo-ehni kwó okwo, 21 nyee anū kpakara nhne buru oma o mee echiche a. O gweru masi ai mee nhne masiri a, hite nū Jizosi Karaisi nye nwe igwugwu okwnukokwnu. Amim.

22 Rūmu nda m, anū bno nsni n'ikwu-onu ezni ke me kwuru, kwnornu nū okwukwo me gbarū zá ogologo.

23 Anū mahia nū nnwo nda ai Timoti whuyalam n'ikelu. O buru o va ngwa ngwa, me nū a joosno va lekasi anū.

24 Anū bekwu kpakara ele risi anū nū kpakara rūmu Chiokike. Ele Itali neebekwu anū.

25 Oru Chiokike dazinu kpakara anū.

Okwukwo izi Jemisi Nhne gbasiri okwukwo izi ka

Okwukwo izi Jemisi jiharu n'agida ezni o nyernu kpakara rumu Chiokike gbasaru nu "rime kpakara owa." Jemisi ji agida nhne anya n'owhnu n'obochi neezni nhne ke enine, neegesi kpa nye Karaisi kwesiri o ji akoniche wu budnu n'owa. Jemisi kwuru oka gbasiri oba eze, owa, ornurna, agwa owa, okewa, okwnata mkpoma, riro, akoniche, okno oka, oknomokno, ozi wohnernerne, okpe ele berere ikpe, nganga, ndidi nu okpukpe.

Okwukwo izi ka nookwu mkpa o zi nu badnu nwernu okwnata mkpoma nu nhne obula o neeme, lele kpa o kwesiri nye neekpenu Chiokike.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Opanizo (1:1)

Okwnata mkpoma nu akoniche (1:2-8)

Oda owa nu eze (1:9-11)

Ornurna (1:12-18)

Onurnu nu omume (1:19-27)

Odo aka nu nsni gbasiri okewa (2:1-13)

Okwnata mkpoma nu ernu (2:14-26)

Nye Karaisi nu riro a (3:1-18)

Nye Karaisi nu owa (4:1--5:6)

Ezni zi odo nu odo (5:7-20)

¹ Mawa, Jemisi, nye izi ke Chiokike nu ke Nyenwe ai Jizosi Karaisi, neebekwu kpakara ele ke Chiokike, ke bu avnurnu nri nu ebo ele Chiokike zi nu rime kpakara owa.

Okwnata ovu n'ige ornurna

² Rumu nda m, o buru nhne snarnima ige obula anu dnabnarnu nu nhne ornurna zi odo n'odo. ³ Kwnornu nu o bu okpa okwnata ovu iru jeegweya ndidi. ⁴ Ndidi rnuzu ernu a, ma anu buru ele zuru ozu, o za nhne kogwu. ⁵ O buru nu o zi nye nwée akoniche, nye wam rjo

n'aka Chiokike, nye neenye kpakara badnu hite nu mkpoma owa a, o za naakpasi iwhnerne. O jeenye a. ⁶ Nye wam jeeji okwnata ovu n'orio, o nweko mkpoma lawuru. Nye nwernu mkpoma lawuru nu lele abaka-mini osimini, nga ruwhere neewhe, o notulizo a olu. ⁷ Nye ki cheko nu o jeenwehia nhne obula n'aka Nyenwe ai. ⁸ O bu nye mkpoma lawuru, o gwuzole kwem nu kpakara apna a.

Oda owa nu eze

⁹ Nnwọ nda ke bu nye mboni nwudna nga Chiokike gwelizoru a olu. ¹⁰ Nnwọ nda ke bu nye kwu nwudna nga Chiokike gwednarnu a eli. Kwnornu nu nye kwu jaagawhe lele igwugwere ohia. ¹¹ Nga ennam wasiri n'orne bekwnu a, o chnagbu achara, igwugwere a dnahnala, mma a kwome masi. Kpam masi, nye eze jaagawhe nu kpakara ernu a.

Ornurna

¹² Ngozi jaazinu nye wam ovu a siri rikne nu ige ornurna, kwnornu nu o megbu ornurna, o jeenwehia budnu kwó okwo ke Chiokike kweru ele whnurnu a n'anya mkwna. ¹³ Nga be naarna anu ornurna, nye wam kákwadia, "Chiokike naarna m ornurna," kwnornu nu o za nye nwernu rikne rna Chiokike ornurna, Chiokike rna badnu ornurna. ¹⁴ Kovu be naarna badnu ornurna nga nhne ojo ke mkpoma nototo a, ma o duwhu a. ¹⁵ Nga nhne ojo ke mkpoma wam turu rime, o mphia mmehie, mmehie masi sopiya, o mphia enwu.

¹⁶ Rumu nda m me whnurnu n'anya, anu kwé be duwhu anu. ¹⁷ Kpakara nkesi owa nu nhne buru owa neehi n'oligwe naava, n'aka Nda ke keru iwhne, nye za naagbanwo lele kpa enine naagbanwo. ¹⁸ Chiokike pi-oru o gweru ikwu-onu ke ezi oka a mphia ai, ma a buru mkpuru mbom ke kpakara nhne o keru eke.

Onurnu nu omume

¹⁹ Rumu nda m me whnurnu n'anya, anu mahia ka, kpakara badnu ziri gnarnagnarna n'onurnu, kovu o buo

n'okwu oka. O wé masị ẹhni wara wara. ²⁰ Nye ovu owe ẹhni nwée rikne mee nhne jaamasị Chiokike. ²¹ Kwnornu nụ ka, anụ gweme kpakara rune nụ kpakara agwa ojo ke jipiharu mkpoma anụ. Anụ gweru ẹhni anụ bita nụ mkpururu Chiokike, nahoru oka wam ke nwernu rikne o znohia mkpururu mkpoma anụ.

²² Anụ buru ele neeme nhne oka wam kwuru, anụ buko ele nonu onu kpọi, needuwhu ẹhni anụ. ²³ Nye obula ke nonu ikwu-onu wam kpọi, kovu o zá neeme eme, nụ lele badnu ke neelekiri ruwhnu a nụ nyno, whnu ruwhnu a kpa o nụ, ²⁴ o lekirikwo ẹhni a, ngangam, o whoga, chezume okpa badnu o bu. ²⁵ Kovu nye obula ke neelegidne anya n'iwu wam zuru ozu ke neeme badnu nwernu ẹhni a, ke naadazigidne nụ rime a, o buo nye nonu onu neechezu masị, kovu nye neeme nhne iwu wam kwuru, Chiokike jologozi nye wam n'ernu a.

²⁶ O buru nụ nye obula bu nye neekpenu Chiokike, kovu o knésige riro a eriri, o nooghonu mkpoma a aghigho, okpenu Chiokike a bu nhne etekne. ²⁷ Okpenu Chiokike ke zi snam, ke be mérula emeru nụ ruwhnu Chiokike bu Nda aị, bu ka, o chenwanya rumu nwée nda nụ nne, nụ ele rinya nzi be nwurnu nụ mmekpehni be, nụ badnu o bita ẹhni a richna hite nụ nhne ojo k'owa ka.

2

Ole badnu anya nụ ruwhnu

¹ Rumu nda m, lele ele kweru nụ Nyenwe aị Jizosi Karaịsi, nyenwe igwugwu, anụ léko badnu anya nụ ruwhnu hite nụ ya naakpa ike. ² O buru nụ nye kwu ke gbagwu ari mkpaka golu, woru iwo marnu mma va n'ogbako anụ, nye mboni ke wogwu nkukara iwo va masị, ³ o buru nụ anụ sobisinu nye wam wogwu iwo marnu mma, kanu a, "Daziri nụ ngadna ka," kovu kanu womboni wam, "Gwuzoru hna, mọbu daziri n'eli etekne n'ochi

m," ⁴ anụ kpála ike, buru masị ele ikpe oriri ojo marnu?

⁵ Anụ bnote nsni, rumu nda m me whnurnu n'anya, Chiokike horulam ele mboni ke owa ka, mee be buru ele kwu n'okwnata ovu be, be buru masị ele o jeenye eli-eze wam o kweru ele whnurnu a n'anya mkwna. ⁶ Kovu anụ lednarnu womboni anya. O buo ele kwu wam neemegbu anụ? O buo be noopnurnu anụ zne oro ikpe? ⁷ O buo ele kwu noolulu rewhna oma nye wam nwe anụ?

⁸ O buru anụ bita iwu Eze aị ke oligwe ke be gbaru n'okwukwo nsọ, "Whnu nye agbatibi i n'anya lele ẹhni i," anụ mekwaru nkari. ⁹ Kovu o buru nụ anụ le badnu anya nụ ruwhnu, anụ mehielem. Iwu jeegesi nụ anụ dnarnu iwu. ¹⁰ Nye obula ke jaabita kpakara iwu, kovu dna otu kpọi, o dnanam kpakara iwu wam. ¹¹ Kwnornu nụ nye wam karu, "I méko oyi," kamasiri, "I gbuko badnu." O buru nụ i méne oyi, kovu i gburu badnu, i bu nye dnarnu iwu. ¹² Anụ kwu, mee masị lele ele Chiokike jeeji iwu ke neeme badnu nwernu ẹhni a kpe ikpe. ¹³ Kwnornu nụ nye nwée mkpoma obirizi, Chiokike jodonu a obirizi nga o jeekpe a ikpe. Obirizi nonwudna n'ikpe omuma.

Okwnata ovu nwée ernalu bu nhne etekne

¹⁴ Rumu nda m, ndaa mbnarna obnarnu o buru nụ nye obula kaa, "M nwernu m okwnata ovu," kovu ernalu a gésile a? Okwnata ovu kpọi o jooznohia a? ¹⁵ O buru nụ rumu nne rukna mọbu rumu nne rinya nwée iwo, mọbu wiri oriri, ¹⁶ mbnarna kini bu nhne o bnarnu, o buru nụ otu badnu n'esilawuru anụ kanu a, "Lekwaru anya, o nyee i iwo i joowo, chi i iyi, nụ wiri i jeeji riji ruwho," kovu o nyéne a nhne ke zi anọ-ẹhni mkpa. ¹⁷ O bu masị kpa okwnata ovu ke nwée ernalu bu nhne nwurnu onwu.

¹⁸ Kovu otu nyenum jaakaa, "Otu badnu nwernu okwnata ovu, nye berere nwernu ernalu oma." Gesi m okwnata ovu i ke nwée ernalu, m jeegesi

i ẹ́nu ọ́ma m hite nù ọ́kwnata ovu m. ¹⁹ I kweru nù otu Chiokike, ọ́ búru ọ́ma. Ele ẹ́nwu ojo kwe masìri, be naama rùruru tù ogwu. ²⁰ Jì nye iwhnirniwhno! I pioru ọ́ mahia nù ọ́kwnata ovu ke nwée ẹ́nu bú nhne etekne? ²¹ Gweru Ebereham nda aì nù nhne atù. Be gwnùsiri a nù nye mee mma hite n'ẹ́nu ọ́ma a, nga o jiri Aziki nnwọ́ a rukna kwa arìohna n'olu ojo arìohna. ²² I whnùrnu nù ọ́kwnata ovu a nù ẹ́nu a rnùkotaru ẹ́nu. Ọ́kwnata ovu a zuru ozu hite n'ẹ́nu ọ́ma a. ²³ Nhne be gbarù n'ọ́kwukwo nsọ́ mezuru ke kwuru, “Ebereham kweruru Chiokike, Chiokike gwnùsinu a nù ọ́ bú nye mee mma.” Be sukwu a enyi ke Chiokike. ²⁴ Anù whnùrnu nù be gwnùrnu badnù nù nye mee mma hite n'ẹ́nu ọ́ma a, ọ́ búo hite nù ọ́kwnata ovu kpọ́i.

²⁵ Kpam masì, gweru Rehabù nwerinya ewhere nù nhne atù. Be gwnùrnu a nù nye mee mma hite n'ẹ́nu ọ́ma, nga o kwubnanyarnù ele varù ọ́ dna ndìdna hi n'ẹ́li Izireli, zihala be n'apna berere. ²⁶ Lele kpa anọ́-ẹ́hni bú nhne nwùrnu ọ́nwu hne enine zìla, kpam masì, ọ́kwnata ovu bú nhne nwùrnu ọ́nwu hne ẹ́nu zìla.

3

Ledu riro i anya

¹ Rùmu nda m, kpakara anù búko ele zni nhne. Kwnornu nù anù magwù nù ele zni nhne jeenwé agìda ikpe kakwo ele berere. ² Kpakara aì naadnahie n'agìda nhne. Nye zá naadnahie nù ikwu-ọ́nu bú nye zuru ozu, nwe masìri rikne ọ́ chikota kpakara ẹ́hni a. ³ A neekne ọ́nu iyinya eriri ma be mee nhne a pioru be mee, zne masì hne a pioru be zne. ⁴ A gweru ọ́gbo mini lele nhne atù, ọ́ bú n'ezi nù o zì okpotokpo, okne ruwhere noovughari a, kọ́vu nù nye risi ọ́gbo jì amarna matì nọ́otughari ọ́gbo penupe ọ́bula nye risi ọ́gbo pioru. ⁵ Kpam masì, riro bú nhne matì zì n'ẹ́hni aì, ọ́ nọ́otu ọ́ka k'agìda. Le kpa igbogo hna ezi bú ke bẹ́kwnu matì

mernu o nwuzọ́ bẹ́kwnu. ⁶ Riro bú bẹ́kwnu. O jìhìaru nù agìda nhne ojo n'esilawùru nhne zì aì n'ẹ́hni. Riro bú nhne neemeru badnù, nọ́omusi búdnù bẹ́kwnu hite nù bẹ́kwnu ẹ́li ẹ́nwu.

⁷ Badnù nwernu rikne znù, znù masìlam kpakara nhne be keru eke, mọ́bu anọ́hia ke zì ogwnu zì ichne ichne, nù ọ́nunu ọ́bula, mọ́bu aznù zì nù mini, nhne ọ́bula nọ́opnu ọ́pnu. ⁸ Kọ́vu nù ọ́ zá nye nwernu rikne znù riro. Ọ́ bú nhne ojo ke zá naadazì bidim. Nhne gbu badnù zì nù rime a. ⁹ A jì riro naaznarnì Nyenwe aì nù Nda aì Chiokike. A jì masì a nọ́ovu badnù ọ́nu bú nye be kpuru n'oyiyi ke Chiokike. ¹⁰ Ọ́tu mmamma nù ọ́vu ọ́nu neehi nù otu ọ́nu wam nọ́owhuya. Rùmu nda m, o búo ọ́ma ọ́ zì kpam. ¹¹ Be tùhia mini sọ́ n'ọ́nu nù mini lu nlulu n'otu ọ́mi? ¹² Rùmu nda m, isisi figi o nwernu rikne mìnya mkpùru isisi olivu? Mọ́bu isisi vajìni o nwernu rikne mìnya mkpùru isisi figi? Mini arù, o nwernu rikne gbahia mini so n'ọ́nu?

Akọ́niche zì ichne ichne

¹³ Ọ́ búru nù o nwernu nye zì n'esilawùru anù ke nwernu akọ́niche nù ọ́ghohia, o gesi a hite nù búdnù a, hite masì nù agwa ọ́ma nù ogwedna ẹ́hni a ẹ́li ke hi n'akọ́niche. ¹⁴ Kọ́vu ọ́ búru nù mkpọ́ma anù jìhìaru nù okwno-awùwa, nù ovu nlulu, nù akanchnì, anù kpá nganga. Anù mee ezi ọ́ka ghọ́ aghalaghala. ¹⁵ Akọ́niche ke nù kpam híge n'oligwe va, ọ́ bú ke ọ́wa. Enine Chiokike zìla nù rime a. Ọ́ bú nhne ke ẹ́nwu ojo neezni. ¹⁶ Hne okwno-awùwa nù okewa zì, ọ́gba aghara ghara jaazìri. ¹⁷ Kọ́vu akọ́niche ke hi n'oligwe va, beru ọ́sno zìri rìchna, omekwo, o nwe udno, o nwernu mkpọ́ma ọ́ma, naadnakọ́ta n'otu, o nwernu obirizi nù ẹ́nu ọ́ma, o nwée aghìgho, ọ́ kwu ezi ọ́ka. ¹⁸ Ele neeme udno naakpa mkpùru udno. Be jọ́oghohia mkpùru ke imerne ọ́ma.

4

Enyi ke ọ́wa

¹ O bụ kịni noovuya ọlu ogwnu nụ ọdogbuta n'esilawuru anụ? Be hi nụ nhne ọjọ ke nọogwnu mkpoma anụ, ke nọolu ọgwnu nụ rime anụ. ² Anụ pioru nhne, kovu anụ nwéhiála a, anụ jiknenu o gbu badnu. Anụ piosi nhne rikne, anụ nwée rikne nwehia be, anụ jiknenu nọdogbuta, nọolu ọgwnu. Anụ nwée nhne anụ pioga kwnornu nụ anụ ríola n'aka Chiokike. ³ Anụ nọorio, kovu anụ zá nanahia kwnornu n'oriri ọjọ ke mkpoma anụ, ma anụ gweru a mee kpa o jiri masi anụ.

⁴ Anụ ele kwé be tükwasi anụ ovu! Anụ máa nụ nye ọbula ke whnurnu nhne ọwa n'anya k'agida nye wam bụ nye irno ke Chiokike? Nye ọbula ke pioru o bụ enyi ke ọwa neeme ẹhni a nye irno ke Chiokike. ⁵ Anụ chéko nụ nhne be gbarụ n'okwukwo nsọ bụ etekne, "Chiokike neelegidne Enine Nsọ a o yisiri nụ rime anụ anya k'agida." ⁶ Kovu Chiokike neenye aị oru k'agida. Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, "Chiokike noogwuzogidne ele oknomokno, kovu o neenye rụmu mboni oru."

⁷ Anụ bíta ẹhni anụ nụ mkpururu Chiokike. Anụ nyigidne Ekwensu, o jaagbawhu hne anụ zị. ⁸ Anụ kpayabetu Chiokike ndundu, o jaakpayabetu anụ ndundu. Anụ kwnosnama aka anụ, anụ ele aruru-eli. Anụ snusnama mkpoma anụ, anụ ele mkpoma lawuru. ⁹ O gbu anụ igbugbu, anụ ru ọwa, anụ gba mkpe! Rụmu anụ ghọ ẹkwana. Snarnima anụ ghọ o gbarụ ruwhnu. ¹⁰ Anụ gwedna ẹhni anụ nụ ruwhnu Chiokike, o jeegwelizọ anụ olu.

Anụ kpéko ibne anụ ikpe

¹¹ Rụmu nda m, anụ kája ibne anụ. Nye ọbula ke naakaja nnwọ nda a, mọbu neekpe a ikpe, o naakaja iwu, neekpe masi iwu ikpe. O buri nụ i bụ nye neekpe iwu ikpe, ngam, i búo nye naabita iwu, kovu nye ikpe iwu. ¹² Chiokike kpọi bụ nye neenye iwu nụ nye ikpe. Ya nụ nsnunu a nwernu rikne znohia aị mọbu gbumekwo aị.

I bụ nyele ke neekpe badnu ibne i ikpe?

Anụ lúu ọnu nhne ekile jọbu

¹³ Anụ bnote nsni, anụ ele naakaa, "Tna mọbu ekile, a jeezne mba ka mọbu mba kiyari daziri pi otu awha, gba mgbama ahia, kpa agida iwai." ¹⁴ Anụ máa nhne jeeme ekile. Ndaa nhne budnu anụ bụ? Budnu anụ nụ lele iknorno-mini ke whuyaru, dazi ige mati, omekwo, o whume n'anya. ¹⁵ Ka bụ nhne anụ znenu okwu, "O buri o masi Nyenwe aị, a jaazi budnu mee ka mọbu mee kiyari." ¹⁶ Kovu kitna, anụ noolu ọnu, neeme oknomokno. Kpakara o lúu ọnu ka búo ọma. ¹⁷ Nye mahiaru nhne buri ọma o mee a, o méne a, o bunnu a mmehie.

5

Be dọru ele eze aka nụ nsni

¹ Anụ bnote nsni, anụ ele eze. Anụ kwna ẹkwana, si okokoba kwnornu nụ nhne igbugbu ke jaadnakwasị anụ. ² Ẹkwu anụ roru oro, akika takwolem iwo anụ. ³ Kpakara golu nụ siliva anụ tulam ajari, ajari a jọbu nhne akebne megidne anụ. O jeerne anọ-ẹhni anụ lele bekwnu, anụ ele kpabitaru ẹkwu n'ọbochi ipne-aznu ka. ⁴ Anụ bno nsni, anụ kwula ele anụ gnornu ẹnu n'ẹkwu anụ ọgwo ẹnu be. Ọgwo ẹnu be naakwna, nhne o nọokpokwu anụ dulam nsni Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum. ⁵ Anụ wuru budnu oriri nụ onwunwo n'ọwa, anụ mee lele kpa o masiri anụ. Kitna, ẹhni anụ ke gbarụ ọto jiknernunem, neese ikpe naava ava. ⁶ Ele aka be zị richna bụ ele anụ marnu ikpe, anụ gbu be. Be méne anụ risi rikne.

Ọsnuta mkpoma nụ mmekpehni

⁷ Rụmu nda m, anụ knata mkpoma tem Nyenwe aị va. Nye ẹnu ẹkwu ji naaknata mkpoma nụ mkpuru zị okne ọnu ahia ke ẹkwu a mịi, tem mini ozuzo mbom nụ ke ipne-aznu zo. ⁸ Anụwa masi, anụ knata mkpoma,

dazisi rikne, kwnornu nù ọvuva ke Nyenwe aị zị ndundu. ⁹ Rụmu nda m, anụ nwéma mkpọma ojo n'ehni ibne anụ, ma Chiokike gharu o kpe anụ ikpe. Nye ikpe gwuzogwu n'onu-mgbo jiknenu o va. ¹⁰ Rụmu nda m, anụ chenwanya nhne ele ọwhnurninya kwuru nù rewhna Nyenwe aị. Anụ gweru be lele nhne atụ nù ọknata mkpọma nù rime mmekpehni. ¹¹ Anụ maam nù a nookwu ele wam ele ọwa ọma kwnornu nù be knataru mkpọma. Anụ nurnu ọknata mkpọma Jobu, anụ maam nù Nyenwe aị donnu a obirizi n'ipne-aznu, kwnornu nù Nyenwe aị bu nye obirizi nù nye imerne ọma.

¹² Rụmu nda m, anụ jí oligwe mọbu ọwa mọbu nhne berere du risi. Oka anụ buru owe, owe, mọbu ọza, ọza, o zị Chiokike kpe anụ ikpe.

*Okpukpe be kperu
n'okwnata ovu*

¹³ O zị nye ọbula n'esilawuru anụ ke zị nù mmekpehni? O kpe okpukpe. O zị nye ovu nọoso n'onu? O gwnu eri ọznarni. ¹⁴ O zị nye ọbula ke naaria ehni igbugbu? O sukwu ele okno badnu ọgbako Chiokike, be kpenu a okpukpe, te a mono olivu nù rewhna Nyenwe aị.

¹⁵ Okpukpe be jiri okwnata mkpọma kpe jogwo nye nriria wam. Nyenwe aị jeeme ehni si a rikne. O buru nù o mehieru, Chiokike jaagbaru a.

¹⁶ Kam kpayaru, anụ kwuhianu ibne anụ mmehie anụ, anụ kpenu ibne anụ okpukpe ma be gwọ anụ ehni igbugbu anụ. Okpukpe nye mee ọma nọornusi ọnu rikne. ¹⁷ Elaija bu badnu etekne lele aịwa. O kpesiri okpukpe rikne ma mini gharu o zo, mini zóle du awha ẹto nù ẹnwa isunu. ¹⁸ O kpe kwno okpukpe, oligwe gweya mini ozuzo, ẹli minya mkpuru. ¹⁹ Rụmu nda m, o buru nù otu badnu n'esilawuru anụ kpahalaru n'apna ezi oka, nye berere kwuhnahie a, ²⁰ anụ mahia nù nye mernu nye ojo tuhnasna n'apna ojo a, znohiaru mkpọma a n'enu. Nye wam kpusnirni agida mmehie.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Pita
gbaru
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Okwukwo izi ke Mbom Pita gbaru bu ke Pita gbazennu ele Karaisi naata awnwhnu kwnornu be neekpenu Nyenwe a. Pita kannu be nu agida ele ke Karaisi n'owhnu anyi n'aka ele Rom ele kwege nu Jizosi Karaisi. Be jaazi koriri naata awnwhnu ke kakwo. Kovu, Pita naakanu be nu be nwe ndidi kwnornu nu kpakara ele sno Nyenwe a jaata awnwhnu kwnornu okwnata ovu be. O kaa nu ka jeeme okwnata ovu be si rikne, ke jeenye Nyenwe a igwugwu n'obochi Jizosi jaava.

Kovu kwnornu nhne Chiokike mernu hite n'ome Karaisi hi n'enwu lizo, kpakara ele Karaisi nwernu olile anyi. Lele kpa Karaisi beru osno ta awnwhnu, omekwo, be nyee a igwugwu, o bu masi kpa nye Karaisi obula jeenwe igwugwu nga Jizosi jaava.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nu okpukpe (1:1,2)

Risi olile anyi a (1:3-12)

Owu budnu zi nsọ lele ele ke Chiokike (1:13--2:17)

Nhne atụ awnwhnu Karaisi (2:18-25)

Awnwhnu nye Karaisi (3:1--4:19)

Ezni ele risi ogbako Chiokike (5:1-11)

Obekwu ikwu ipne-aznu (5:12-14)

¹ Mawa, Pita, nye izi Jizosi Karaisi, naagbazennu ele Chiokike hohiaru ke gbasaru kpakara eli Pontosi, Galasia, Kapadosia, Esia nu Bitinia okwukwo izi ka. ² Chiokike Nda mahiaru anu, gweru aka a horu anu, bita anu nsọ hite n'Enine Nso, ma anu noobnonu Jizosi Karaisi nsni, ma onnarna a snusnama anu.

Oru nu udno banu anu aba.

Olile anyi ke zi budnu

³ Onnarni zinu Chiokike nu Nda Nyenwe a Jizosi Karaisi, nye hiri nu obirizi a mhia a nu budnu ikne. O mernu Jizosi Karaisi hi n'enwu lizo, ke nyernu a okwnata ovu zi budnu.

⁴ A bna n'okehia mkpe ke za noolulu olulu, nu ke be merula emeru, nu ke za n'obo obo, ke Chiokike bitannu anu n'oligwe. ⁵ Chiokike jeeji iknerema a bita anu tem anu nahia onnohia, kwnornu nu anu tukwasiri a ovu. O jeeme ka whiya iwhe n'ige ipne-aznu. ⁶ Anu nonwudna onwudna kitna kwnornu ka, o bu n'ezi nu anu naata awnwhnu zi odo n'odo n'ige mati ka. ⁷ Kpakara onurna ka varu ma be tule okwnata ovu anu ma anu zi snam lele kpa be neji bekwnu naagba golu ke noolu olulu. O bu kpa be neji bekwnu notule okwnata ovu anu, ma anu wehia onnarni nu igwugwu n'obochi be jookpume Jizosi Karaisi. ⁸ Nye anu whuru n'anya, o bu n'ezi nu anu jile anyi anu lawuru whnu a, anu kweru nu ya, o bu n'ezi nu anu jile anyi anu lawuru whnu a kitna. Kam kparyu anu nwernu snarni k'agida ke onu jokowali. ⁹ Anu nahiaru nhne anu kwnataru ovu ke bu onnohia ke mkpuru ovu anu.

¹⁰ Ka bu onnohia wam ele onnurninya piosiri rikne, nyosna nhne gbasiri a, be whuru onnurninya gbasiri nkesi wam Chiokike jeenye anu. ¹¹ Be piuru o mahia ige wam nu kpa o joburu bu nhne Enine Karaisi ke zi nu rime be kwuru, nhne gbasiri awnwhnu Karaisi jaata nu igwugwu ke joosno a. ¹² Chiokike kpumennu ele onnurninya ka nu ernu be buo ke be, kovu ke jaabnanu anu iru, bu ke be kwuru hite n'onu ele znirni anu izi oma, hite nu rikne ke Enine Nso ke hiri n'oligwe va. Ka bu nhne ke ele enine izi piuru o lebna anyi nu rime a.

Anu ziri nsọ

¹³ Kam kparyu, anu suru ajni n'ovu anu, anyi du anu eli, anu neele

oru ke Jizọsi Karaịsi jeenye anụ anya nga be kpumernu a. ¹⁴ Lele rụmu ke noobnonu Chiokike nsni, anụ lánna nụ rime nhne ojo ke nọogwnu anụ nụ mbọm nga anụ zị lele ele máa nhne. ¹⁵ Tnụnuma, lele kpa nye wam sukwuru anụ zị nsọ, anụ ziri nsọ nụ kpakara nhne anụ neeme. ¹⁶ Kwnornu nụ be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa, “Anụ ziri nsọ, lele kpa me zị nsọ.”

¹⁷ O bụru nụ anụ noosukwu Nda ke zá neele badnụ anya n'ikpe, bụ nye neekpe badnụ obula lele kpa ernalu be jiri zị, anụ ziri budnu lele ele izne nọtutu ogwnu n'owa ka. ¹⁸ Anụ magwu nụ o búo golu mọbu siliva ke noolulu olulu bụ nhne be jiri gbahia anụ hite n'aka nhne ojo ke anụ nahiaru n'aka ele nda anụ oknani, ¹⁹ kovu o bụ ovnarna Karaịsi ke zị okne onu ahia, lele nnwọ atnurnu ke nwée oru mọbu ntupo. ²⁰ Chiokike hohiaru a tutu sụ o tutu ntụ-eli owa. Kovu o mernu a o whuya iwhne n'obochi ipne-aznu ka kwnornu anụ. ²¹ Anụ kweru nụ Chiokike hite nụ ya, nye o mernu ma o hi n'enuw lizo, nyee a igwugwu, ma olile anya anụ nụ okwnata ovu ziri nụ Chiokike.

²² Hne anụ bitaru ehni anụ snam hite n'obno nsni n'ezi oka, nọowhnu ele kweru ekwe n'anya, anụ gweru owhnun'anya ke hi n'ovu anụ whuya whnụ ibne anụ n'anya. ²³ Be murnu anụ berere, o búo hite nụ mkpuru ke nooro oro, kovu hite nụ mkpuru ke zá nooro oro, ke bụ ikwu-onu Chiokike ke zị okwnukokwnu. ²⁴ Okwukwo nsọ kwuru,

“Kpakara badnụ nụ lele achara,
igwugwu badnụ nụ lele okoko
achara,

achara chanwu, okoko a dnahala,
²⁵ kovu ikwu-onu ke Nyenwe aị
jaazi okwnukokwnu.”

Ka bụ ikwu-onu ke izi oma wam be znirni anụ.

2

¹ Kam kpayaru, anụ gweme kpakara nhne ojo n'ehni anụ, irno, nụ kpakara aghigho, nụ ruwhnu lawuru,

nụ okwno-awuwa nụ okaja. ² Lele rụmu be murnu ikne, akpiri ke minirema ke zị snam ke enine, ke bụ ikwu-onu Chiokike nọokpo anụ bekwnu, ma anụ nwọ a, sopiya nụ badnụ du oznohia. ³ Kịtna, anụ raturu a riro whnụ nụ Nyenwe aị buri oma.

Akaworugwu zị budnu

⁴ Anụ vakwnusi Nyenwe aị lele rugwu ke zị budnu ke ele badnụ juru, kovu ke Chiokike hohiaru, zị okne onu ahia n'anya a. ⁵ Anụwa masi, lele akaworugwu ke zị budnu, be jiri anụ wu Oro Nso ke enine, ma anụ buri ele okwa ariohna zị nsọ, ele jaakwa ariohna enine ke Chiokike jaanarnu hite nụ Jizọsi Karaịsi. ⁶ Be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa,

“Le, m bitaru m nụ rime Zayoni,
akaworugwu nsukala oro me
hohiaru ke zị okne onu ahia,
nye obula ke tukwasiri a ovu,
iwhnerne jọtutu a.”

⁷ Nụ hne anụ ele kweru ekwe zị, akaworugwu ka zị okne onu, kovu hne ele kwé ekwe zị, be gbarụ a n'okwukwo nsọ, kaa,

“Akaworugwu ke ele noowu oro juru,
kijam gholam risi nsukala oro.”

⁸ Be gba kwno,
“Akaworugwu ke jeeme badnụ kpobi
ochi,
nụ rugwu ke jeeme be dna.”

Be dnarnu kwnornu nụ be kwéke ikwu-onu Chiokike, lele kpa echiche Chiokike zinu be.

⁹ Kovu anụ bụ ele Chiokike jiri aka a hohia, ele ariohna ke eze, mbam ke zị nsọ, ele ke Chiokike, ma anụ gesi oznarni nye wam sukwuru anụ hite nụ rime ochichiri bna nụ rime iwhne a zị igwugwu. ¹⁰ Nụ mbom anụ búo ele ke Chiokike, kovu kịtna, anụ bụ ele ke a, ele nwée obirizi nụ mbom, kovu kịtna, Chiokike donnu anụ obirizi.

¹¹ Ele me whnurnu n'anya, m naariasno anụ, lele ele izne nụ ele neewhe ewhe n'owa ka, anụ nyée nhne ojo ke nọogwnu anụ, ke nọolu masi ogwnu megidne mkpuru ovu anụ oghere. ¹² Anụ wu budnu ke buri oma n'esilawuru ele máa Chiokike, o

bụ n'ezị nụ be noobno anụ nhne ojo, kọvu be whnụ ernalu ma anụ, ma be znarni Chiokike n'obochi o jeelekasi ai.

Bita ernalu nụ mkpururu ele ochichi

¹³ Kwnornu nụ Nyenwe ai, anụ bita ernalu nụ mkpururu ochichi ke badnụ, mọbu eze, lele nye risi, ¹⁴ mọbu ele ochi eli ele o ziyaru o ta ele ojo awhnụwhnu, nụ o znarni nye neeme nhne oma. ¹⁵ Ka bụ nhne Chiokike noopio, ma anụ hite n'ernalu oma anụ kpusni onu ele iwhnirniwhno. ¹⁶ Anụ wu budnu lele ele nwernu ernalu be. Anụ ji onodi wam kpusni nhne ojo, kọvu anụ ziri budnu lele ele izi Chiokike. ¹⁷ Anụ so kpakara badnụ anya, anụ whnụ rumu Nda n'anya, anụ tu ogwnu Chiokike, anụ sobisinu eze.

Awhnụwhnu Karaisi

¹⁸ Ele ohi, anụ gweru oso anya bita ernalu nụ mkpururu ele nwe anụ. Anụ menu nye ovu oma nụ nye udno kpoi, ma nye aka rikne masi. ¹⁹ Kwnornu nụ Chiokike jogozo anụ o buru nụ anụ taru awhnụwhnu hne o za nhne ojo anụ mernu, kọvu kwnornu nụ anụ taru ogwnu Chiokike. ²⁰ Ndaa igwugwu ke anụ jeenwe, o buru nụ anụ taru awhnụwhnu kwnornu nụ nhne ojo anụ mernu? Kọvu anụ gwuzogidne n'awhnụwhnu hne anụ mernu nhne oma, Chiokike jogozo anụ.

²¹ O bụ nhne be sukwuru anụ, Karaisi taru awhnụwhnu nụ risi anụ, ghasanụ anụ nhne atụ, ma anụ snornu renu ochi a.

²² “O za mmehie o mernu, o za aghigho be pioharu n'onu a.”

²³ Nga be mernu a nhne iwhnerne, o megwnarnuge, nga o taru awhnụwhnu, o kpala rikne, kọvu o gweru ernalu a yisi n'aka nye wam neekpe ikpe buru oma. ²⁴ Ya n'iwhuru a jiri ernalu a vuru kpakara mmehie ai n'olu ogha, ma a buru ele nwurnu onwu ghasa mmehie, ziri budnu ele mee mma. O jiri enya a gwọ kpakara ernalu

igbugbu ai. ²⁵ Anụ nụ lele aturnu ke whuru apna, kọvu ke hiehnarnu hne Nye Ozuznu nụ Nye Risi mkpururu ovu anụ zi.

3

Ele nzi nụ nnwerne

¹ Kpam masi, anụ ele bụ nnwerne, anụ bita ernalu nụ mkpururu nzi anụ. O burubedi nụ be bụ ele kwéle ikwu-onu Chiokike, be jeenwe rikne hiri nụ agwa oma anụ kweru hne anụ kwúle oka, ² kpa be jowhnu anụ noowu budnu buru oma ke zi masi snam n'oso n'anya. ³ Anụ kwé mma anụ buru nhne ke anya nowhnu kpoi, o buo kpa anụ kparu risi anụ, mọbu golu anụ tu n'ernalu, mọbu iwo marnu mma anụ wogwu. ⁴ Kọvu mma anụ buru agwa oma wam tugwaru otugwa ke zi nụ rime ovu, ke bụ nhne eyi ke za nooro oro, ke bụ ozi wohnernerne nụ enine ke udno, ke zi okne onu ahia n'anya Chiokike. ⁵ O bụ kpa ele rinya gbaka zi nsọ ele tukwasiri Chiokike ovu mernu ernalu be mma, be bitaru ernalu be nụ mkpururu nzi be. ⁶ Sera nụ kpam, o bnonnu Ebereham nsni, noosukwu a, “Nyenwe m.” Anụ bụ rumu a rinya, o buru nụ anụ jeeme nhne oma gharu o tu ogwnu nhne obula.

⁷ Kpam masi, anụ ele bụ nzi, anụ jiri oso anya nụ ako, anụ nụ nnwerne anụ wuru, hne anụ magwu nụ be bụ ele nwéle rikne. Anụ nụ be jeekehia nkesi budnu kwó okwo Chiokike neekesi anụ n'etekne. Anụ mee kpam, o zi nhne obula bnosni okpukpe anụ.

Awhnụwhnu kwnornu ome nhne buru oma

⁸ N'ipne-aznụ, kpakara anụ nwe otu ovu, anụ donu ibne anụ obirizi, anụ whnụ ibne anụ n'anya lele rumu nda, anụ nwe obirizi n'ernalu ibne anụ, anụ buru ele be gwednarnu eli. ⁹ Anụ ji nhne ojo kwuhnata nhne ojo, anụ gogwana ngugo, kọvu anụ jogozo ogozi, kpa Chiokike sukwuru anụ ma anụ kehia ngozi masi. ¹⁰ Kwnornu nụ okwukwo nsọ kwuru,

“Nye ọbula ke whnuru buda n'anya,
ke noopio ọbochi oma,
ọ bita onu a ma ọ gharu o kwu oka ojo,
bita masi mgbele-onu a n'aghalaghala.
11 Ọ gharu nhne ojo, mee nhne buru
oma,
pio udno, gbasno a.
12 Kwnornu nu anya lawuru Nyenwe
ai zi n'ehni ele mee mma,
nsni a nonu okpukpe be,
kọvu ruwhnu Nyenwe ai neemegidne
ele neeme nhne ojo.”

13 Nyele jeemejo anu, ọ buru nu anu
gwuzosi rikne nu nhne oma? 14 Ọ
buru nu anu ta awnuruwhnu kwnornu
nu anu mernu nhne oma, ovu so anu
n'onu, ogwnu tu anu kwnornu be,
ovu lakwadia anu mini.

15 Anu sobisinu Karaisi lele Nyenwe
ai nu rime ovu anu. Anu jikneru ọ
sa ajiji nye obula jaasikwa anu nhne
gbasiri olile anya wam zi n'ovu anu
hite n'oso anya nu ovu zi wohnernerne.
16 Anu bita ovu anu snam, ma ele
nookwu nhne ojo kwnornu agwa
oma anu kweru nu Karaisi, iwhnerne
jotu be nu nhne ojo be nookwu. 17 Ọ
ka mma, ọ buru nu ọ bu echiche
Chiokike nu anu taru awnuruwhnu
kwnornu nu anu mernu nhne oma
karu kwnornu nu anu mernu nhne
ojo. 18 Karaisi nwuru otu mgba
kwnornu mmehie ai, nye ikpe mana
nwuru kwnornu ele ikpe marnu.
Karaisi mernu ka ma o duru anu
du hne Chiokike zi. Ọ nwuru enwu
n'ano-ehni, kovu ọ zi buda n'Enine,
19 nu rime enine zi buda,* o znernu
zni ele enine ke zi n'oro ikelu izi oma.
20 Ka bu ele za noobno nsni, kpa
Chiokike ji nkasi ovu neese nga Noa
notu ogbo ke be jiri znohia badnu
ele nu ele, badnu esato kpoi hite nu
mini. 21 Ka neegesi nu owu mini
znohiaru anu, ke bu nonio Chiokike
ovu zi snam hite n'olizo n'enwu ke
Jizosi Karaisi. Ọ buo osnuma rune ke
ehni. 22 Karaisi bu nye laru oligwe
daziri eli n'akarikwunga Chiokike,
hne kpakara ele enine izi nu ochi risi
nu rikne zi nu mkpururu a.

* 3:19 hite nu Enine Nso

4

Owunu Chiokike buda

1 Kpam masi, Karaisi taru
awnuruwhnu n'ano-ehni a, anu jikn-
ernu o mee kpam masi, kwnornu nye
taru awnuruwhnu n'ano-ehni a zima
neeme mmehie. 2 Kam kpararu, ọ
za noowu buda a n'owa ka lele kpa
agwnuru nhne ojo ke badnu, kovu
lele echiche Chiokike. 3 Kwnornu nu
ige anu tuwhuru n'ige wheru ewhe
noowu buda lele ele ma Chiokike
zulem. Ige wam anu noowu buda
ke zila richna, agwnuru nhne ojo,
onwo manya, okne otne eri, nu okwa
renwu. 4 Kitna, o jiri be anya nu anu za
noosno be neeme nhne ojo berere, ke
kpararu be nonu anu onu. 5 Kovu be
jaasa ajiji gbasiri ehni be nu ruwhnu
nye wam jeekpe ele zi buda nu ele
nwuru onwu ikpe. 6 Kam kpararu,
be jiri zni ele nwuru onwu izi oma
nga be zi, ma be kpe ikpe be hite nu
nhne be mernu nga be zi buda lele
badnu, ma be ziri buda n'enine lele
Chiokike.

7 Mbimambi kpakara nhne zi
ndundu. Anu nwe anya udno, anya
du anu eli, anu neekpe okpukpe.
8 Ke kakwo, anu nwe owhnun'anya
zi omimi n'esilawuru anu, kwnornu
nu owhnun'anya nookpusni agida
mmehie. 9 Anu ji ntamu nabnanya
ibne anu. 10 Nye obula gweru nkesi ọ
nahiaru n'aka Chiokike znenu ibne
a izi, gweru okwesi okwnata ovu
neekesi oru Chiokike zi odo n'odo.
11 Nye neezni izi oma, ọ zni a lele nu
ọ bu ikwu-onu ke hi n'onu Chiokike
whuya. Nye neezne izi, o mee a lele
Chiokike nyernu a iknernema, ma
be znarni Chiokike nu rime kpakara
nhne hite nu Jizosi Karaisi, nye nwe
igwugwu nu rikne tim tom. Amim.

Awnuruwhnu lele nye Karaisi

12 Ele me whnuru n'anya, ọ gbag-
woji anu anya kwnornu onurna zi
igbugbu ke naarna anu lele nu ọ bu
nhne ikne neeme anu. 13 Kovu anu

nwụdna, kwnornu nụ anụ sno Karaịsi takọ awnụwhnu, ma anụ nwe ovu ọso n'ọnu zị agịda nga be jookpume igwugwu a. ¹⁴ Ọ bụru nụ be mernu anụ nhne iwhnerne kwnornu nụ rẹwhna Karaịsi, ovu sọ anụ n'ọnu, ka neegesi nụ Enine igwugwu, ke bụ Enine Chiokike wu nụ rime anụ. ¹⁵ Ọ zà nye ta awnụwhnu n'esilawuru anụ lele nye gburu badnụ, mọbu nye buznu, mọbu nye mernu nhne ojo berere, mọbu nye neebna anya nụ nhne gbásila a. ¹⁶ Kọvu, ọ bụru nụ nye ọbula ta awnụwhnu lele nye Karaịsi, iwhnerne túko nye wam, kọvu o nyee Chiokike ọznarni kwnornu nụ be nookwu a nye Karaịsi. ¹⁷ Ige valẹm nga be jaapanizo ikpe n'ezinụ-oro Chiokike. Ọ bụru be panizo ikpe nụ hne a zị, ndaa kpa ọ jaazinu ele kwéle izi ọma Chiokike?

¹⁸ Ọ bụru nụ ọ jaara ẹhni ọ znọhia ele mee mma, ndaa hne ele máa Chiokike nụ ele mmehie jaazi?

¹⁹ Kam kpayarụ, nye ọbula ke naata awnụwhnu lele kpa echiche Chiokike jiri zị, gweru ovu ọma yisi ẹhni a kpa kpa n'aka Nye Okike nye kwesiri ọkwnata ovu. Nye wam zne nụ ruwhnu neeme nhne ọma.

5

Ele okno badnụ nụ ele ikoro

¹ M naariasno ele okno badnụ zị n'esilawuru anụ hne me bụ masi nye okno badnụ, m whnurnu m awnụwhnu Karaịsi taru, m jeekehia masi igwugwu a nga be jookpume a. ² Anụ znụ atnurnu Chiokike ke zị nụ mkpururu anụ, neelegidne be anya nụ kpakara ovu anụ kpa Chiokike pioru a, ọ búo nụ mkpa kpagwu anụ, kọvu kwnornu nụ ọ bụ nhne kwesiri omume. Anụ rnụ ẹnu anụ, ọ búo kwnornu iru anụ jeenwehia, kọvu nụ ọ nhne zị n'ovu anụ n'omume. ³ Anụ méé be lele nụ be bụ nhne ke aka anụ, kọvu anụ bụru nhne atụ be joosno. ⁴ Nga Nye Risi Ọznuznu Atnurnu varu,

anụ jaanahia okpu-eze zị igwugwu ke jaazi noonwu va-a-a tem.

⁵ Kpam masi, rumu ikoro, anụ bita ẹhni anụ nụ mkpururu ele okno badnụ. Kpakara anụ woru ọzi wọhnerne n'ovu lele iwo, neeznenu ibne anụ izi. Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru, “Chiokike noogwuzogidne ele oknomokno, kọvu o neenye ele zị wọhnerne n'ovu oru.”

⁶ Kam kpayarụ, anụ gwedna ẹhni anụ nụ mkpururu aka dikne ke Chiokike, o joovulizo anụ olu n'ige ke a. ⁷ Anụ vukwnusi a kpakara mkpa anụ, kwnornu nụ nhne gbasiri anụ neemetu a n'ovu.

⁸ Anya dụ anụ ẹli, anụ neese nse, nye irno anụ bụ Ekwensu, naagbaghari lele odum nọgbo ọgbugbo noopio nye o jeeri. ⁹ Anụ ziri kwem nụ ọkwnata ovu anụ, anụ gwuzogidne a, kwnornu nụ rumu Nda anụ nụ kpakara ọwa naagawhe otu awnụwhnu wam.

¹⁰ Nga anụ taru awnụwhnu ige matị, Chiokike ke oru nye sukwuru anụ bna n'igwugwu a kwó okwo nụ Karaịsi, joogwuzote anụ, nyee anụ rikne, gba anụ inwe. ¹¹ Kpakara rikne ọchichi bụ ke a ọkwnukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznu

¹² Saịlasi nwene aị rukna ke kwesiri ọkwnata ovu yinnu m aka gba ọkwukwo izi matị ka, m naariasno anụ naagba akebne nụ ka bụ ezi oru Chiokike n'olu hne anụ gwuzo. ¹³ Ọgbako Chiokike ke zị nụ Babiloni,* ke be hohiakoru anụ nụ ya neebekwu anụ, ma Makị nnwọ m. ¹⁴ Anụ gweru ọwhnun'anya Karaịsi neebekwu ibne anụ.

Udno dazinu kpakara anụ ele zị nụ rime Karaịsi.

* 5:13 Ka bụ Rom

**Okwukwo izi
ke Ebo
Pita
gbaru
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Nye gbaru okwukwo ka mernu ele noobno a nsni mahia nu nye Karaisi obula kwesiri o wu budnu ke notu ogwnu Chiokike (1:3). Be kwesiri o jikwasi ezi oka be nyernu be rikne (1:12).

O doru be aka nu nsni gbasiri ele owhnurninya aghalaghala, nu ele ojo ka bnanam ogbako Chiokike nooduwhu ele kweru n'ezi oka. N'anya Chiokike, otu obochi nu lele otu pokwu awaha, otu pokwu awaha nu lele otu obochi. Chiokike za noogbu okwnu nu obita mkwna a lele kpa ele badnu neeche. Kovu Chiokike nwernu ndidi k'agida kwnornu nu o masila a nu otu nye mmehie obula joowhu etekne.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nu okpukpe (1:1,2)

Kpa ele sno Nyenwe ai kwesiri o wu budnu be (1:3-15)

Igwugwu Karaisi (1:16-21)

Ele owhnurninya aghalaghala (2:1-22)

Nyenwe ai jaavariri berere (3:1-18)

¹ Mawa, Sajmoni Pita, nye izi nu nye dazisni anya Jizosi Karaisi, naag-baznenu anu okwukwo izi ka, anu ele hiteru n'ome mma Chiokike nu Nye Oznohia ai Jizosi Karaisi kehia okwnata ovu zi okne onu ahia lele ke ai.

² Oru nu udno banu anu aba kpa anu neezne nu ruwhnu naamahia Chiokike nu Jizosi Nyenwe ai.

Osukwu ikwu Chiokike

³ Chiokike jiri iknerna a nyee ai kpakara nhne a pioru a jeeji wuru budnu notu ogwnu Chiokike, kpa a zi neezne nu ruwhnu naamahia nye wam sukuru ai bna n'igwugwu a nu oma mma a. ⁴ Hite n'igwugwu

a nu oma mma a, o nyernu ai agida mkwna zi okne onu ahia, ma hite nu nhne ele ka, anu kehia igwe n'oyiyi ke Chiokike, ma anu gbanahoru nhne ojo ke owa ka noovuya a.

⁵ Kwnornu nu otu nhne ka, anu gbalii notukwasi n'olu okwnata mkpoma anu, oma mma, n'olu oma mma, anu tukwasi omahia nhne, ⁶ n'olu omahia nhne, anu tukwasi badnu knernu ehni a, n'olu badnu knernu ehni a, anu tukwasi osnuta ovu, n'olu osnuta ovu, anu tukwasi otu ogwnu Chiokike. ⁷ N'olu otu ogwnu Chiokike, anu tukwasi owhnun'anya rumu nda, n'olu owhnun'anya rumu nda, anu tukwasi owhnun'anya. ⁸ Kwnornu nu o buru nu anu nwernu kpakara nhne ka k'agida, be jeeme anu buru ele notu eru oma, naami mkpuru du omahia Nyenwe ai Jizosi Karaisi. ⁹ Kovu nye nwée nhne ka kpuru isni, o whnu nhne zi ikere, o chezume nu be snusnamarnu a nu mmehie oknani a.

¹⁰ Kam kpayaru, rumu nda m, anu ziri gnarnagnarna n'ome ikwu Chiokike sukuru anu, hohia anu buru nhne gwuzosiri rikne. O buru anu mee kpa, anu jaadna ria ria. ¹¹ Kpa, be jeenye anu rikne anu jeeji bna nu rime eli-eze ke zi okwnukokwnu ke Nyenwe ai nu Nye Oznohia ai Jizosi Karaisi.

¹² Kam kpayaru, me chenwanyanu anu kpakara nhne ka ige obula, o bu n'ezi nu anu magwu be, anu gwuzosi rikne n'ezi oka wam anu nahiaru. ¹³ M che m nu o kwesiri ekwesi o chenwanyanu anu be kpa me zi koriri budnu. ¹⁴ M magwu m nu ige mati m joowopu anu ehni ka, lele kpa Nyenwe ai Jizosi Karaisi kannu m. ¹⁵ M jaagbalii rikne m, whnu nu nga me nwurnu nu anu jaazi neechenwanya be.

Igwugwu Karaisi

¹⁶ O buo otutnu ruwhere be jiri akoniche tnu, nga a mernu anu mahia ovuva Nyenwe ai Jizosi Karaisi, anya ai lawuru whurnu dudugna a. ¹⁷ O nahiaru oson'anya nu igwugwu n'aka

Chiokike Nda, nga akp̄iri Chiokike jiri okne igwugwu dna, kaa, “Ka bu Nnwọ m me whn̄rnu n'anya, nye nhne a mas̄iri m.”¹⁸ A n̄rnu akp̄iri ka hi n'oligwe dna, nga āi n̄u ya z̄i n'olu rugwu wam z̄i nsọ.

¹⁹ Be mernu ikwu-ọnu ele ọwhnurninya wam gwuzosi rikne k'aḡida, an̄u bno ns̄n̄i nhne be gbar̄u, kwnornu n̄u ikwu-ọnu be n̄u lele t̄onji noonwu n̄u hne gbar̄u ọchichiri. Ọ jaaz̄i k̄oriri noonwu tem d̄u n'ọbochi Jiz̄osi jaava, iwhne a joonwu n̄u rime mkp̄oma an̄u.²⁰ Ke kakwo kpakara nhne, an̄u mah̄ia n̄u ọ z̄a nhne ọwhnurninya ọbula be gbar̄u n'okwukwo nsọ ke badn̄u nwernu rikne k̄owa risi a hite n̄u nhne z̄i n'echiche a.²¹ Kwnornu n̄u ọ z̄a ọwhnurninya ọbula be jiri echiche badn̄u vu, k̄ovu ele badn̄u kwuru ikwu-ọnu Chiokike kpa Enine Nsọ noodu be kwu.

2

Ele zni nhne aghalaghala

¹ Ele ọwhnurninya aghalaghala wh̄yaru iwhne n'esilaw̄uru ele Izirēli, lele kpa ele zni nhne aghalaghala j̄owh̄yaya iwhne n'esilaw̄uru an̄u. Ele ka jeeji agh̄igho gwebnanya iznizni ọgha z̄i ọdo n'ọdo ke noovuya ẹn̄wu, be ḡonahoru Nyenwe be b̄u nye gbah̄iaru be, ele neegweya ọla n'iyi z̄i ngwa ngwa n̄u risi be.² Aḡida ele badn̄u joosno apna ome ọyi be. Kwnornu n̄u nhne be neeme, ele badn̄u jookwulu apna ezi ọka.³ Ele zni nhne ka jeeji ọwho-anya kwu nhne be cheh̄iaru n̄u mkp̄oma be, gweru an̄u z̄u ah̄ia. Ele ikpe ọmuma be neese be, ọla n'iyi be z̄a neere anyarna.

⁴ Chiokike s̄igbasila ele enine izi ele mernu mmehie, k̄ovu t̄ubna be n̄u rime b̄ekwnu r̄enwu, hne be t̄uru be ijigba n̄u rime ọchichiri neese ọbochi ikpe.⁵ Chiokike s̄igbasila ọwa ọknani, k̄ovu d̄ohia Noa, nye mernu be badn̄u ẹsato, nye neezni izi ọma ome mma, nga o gweyar̄u mgba-mini ẹli n'owa ele m̄aa Chiokike.⁶ Ọ marn̄u ẹli Sodom n̄u Ḡomora ikpe, gweru b̄ekwnu rne

be lele r̄etnu, mee be b̄uru nhne at̄u nyee ele joowu b̄udnu m̄aa Chiokike.⁷ Ọ d̄ohiaru Lotu nye mee mma, nye b̄udnu z̄ila r̄ichna ke ele noolulu iwu ẹli wam mekpar̄u ẹhni.⁸ Nye mee mma wam wuru n'esilaw̄uru be, whn̄u, n̄u mas̄i ọka ọjo ke gburu a igbugbu n̄u mkp̄oma.⁹ Ọ b̄uru kpam, Nyenwe āi magw̄u kpa o j̄odohia ele mee mma n̄u rime ọrnurna, n̄u kpa ọ jaab̄ita ele ọjo n̄u rime awhn̄uwhnu d̄u n'ọbochi ikpe,¹⁰ ke kakwo, ele noosno nhne r̄uru ọru ke an̄o-ẹhni be, neeledna ele n̄echi ẹchi anya.

Be neezni nhne aghalaghala n'anya rikne, ele oknomokno, ele z̄a n̄ootu ogwnu n̄u ọkaja ele oligwe.¹¹ Ọ b̄ubedi ele enine izi ele gb̄as̄iri rikne n̄u ele nwernu iknernema kar̄u ele zni nhne aghalaghala ka, nw̄ee rikne gweru kpar̄i bno ele oligwe nhne n̄u ruwhnu Nyenwe āi.¹² K̄ovu ele badn̄u ka nookwulu nhne be gh̄ohiage, be n̄u lele an̄ohia ns̄n̄i inyo, nhne be keru eke neeme kpa ọ mas̄iri be, be j̄onwudne be, gbu be lele an̄ohia, be la n'iyi.

¹³ Be jaanah̄ia ọgwo ẹn̄u nhne ọjo be mernu, ọ n̄ososo be o mee nhne ọjo n'iwhnehnie. Be b̄u nhne iwhnerne n'esilaw̄uru an̄u. Nhne z̄i n̄u mkp̄oma be b̄u nhne ọjo kpa be sno an̄u neeri wiri n̄onwo.¹⁴ Ome ọyi jiri be n'anya, inwe z̄a n̄ogwu be n̄u mmehie, be nooduw̄u mkp̄oma z̄a rikne, ele mkp̄oma be jih̄iaru n'ọwho-anya n̄u ẹn̄u ọjo, ele be v̄uru ọnu.¹⁵ Be ghahieru apna, ghar̄u apna ziri ezi, snornu apna Balam nnw̄o Boso, nye whn̄rnu ọgwo ẹn̄u nhne ọjo n'anya.¹⁶ K̄ovu iyinya a bigb̄oru a n̄u mmehie a, an̄ohia kw̄u ọka, kwuru ọka n'ibiri n'nk̄oli ke badn̄u, ch̄ima ẹra nye ọwhnurninya wam.

¹⁷ Ele badn̄u ka n̄u lele ọmi nw̄ee mini, lele erumeru ruwhere mini noovughari, be bitannu be okne ọchichiri ọkwnukokwnu.¹⁸ Kwnornu n̄u ọnu be nookwu okne ọka mpako iwhnirniwhno, be naarnabnahna n̄u rime mmehie ele naagbanahoru b̄udnu ọjo.¹⁹ Be neekwe be mkwna

o nwernu ẹhni be, kọvu be n'iwihuru be bu ọhi agwa ojo noovuya ẹnwu. Kwnornu nu nhne ọbula ke megburu badnu, nye wam bu ọhi a. ²⁰ Ọ buru nu be gbanahoru nhne noolulu ke ọwa nga be mahiaru Nyenwe ai nu Nye Oznohia ai Jizosi Karaisi, be knegidne kwno be nu rime a, o nwegidne be, ọnodi be n'ipne-aznu jọjobujo karu nu ọpanizo. ²¹ Ọ ka mma nu be máa apna ome mma karu nu be mahiaru a, be dnasni nu iwu nsọ wam be nyernu be aznu. ²² Nhne mernu be gesiri nu elulu wam bu ezi oka, “Nkita nwarnu rugburu gburu lahna nu nhne ọ nwarnu,” nu “Ezni be hniarnu ẹhni lahnarnu nu rime ọroto.”

3

Obochi Nyenwe ai

¹ Ele me whuru nu n'anya, ka bu okwukwo izi ke ẹbo me naagbanu anu, m naakpali echiche oma nu rime anu. ² Anu chenwanya ikwu-onu ele ọwhurninya zi nsọ kwuru, ya nu iwu Nyenwe ai nu Nye Oznohia ai nyernu anu hite n'aka ele izi a.

³ Anu mahia nu mbom nu ele okwa emo jaava n'ọbochi ipne-aznu, neezne izne n'anọ-ẹhni be. ⁴ Be jaakaa, “Ndaa omezu mkwna ọvuva a? Hite nga ele nda ai wuru ẹnwu, kpakara nhne zi koriri kpa ọ zi hite nu okike ọwa.” ⁵ Be ma ama lewhuru anya n'ige wheru ewhe nu Chiokike kwuru oka, oligwe nu ọwa ziri. O hiri nu rime mini kehia ọwa hite nu mini. ⁶ Ọ bu masi hite nu mini, ke okne mgba-mini ẹli, be jiri lulu ọwa oknani. ⁷ Kọvu oligwe nu ọwa ke zi kitna bu ke ọ bitaru hite n'ikwu-onu Chiokike wam, o jeeji bekwnu lulu. Ọ bitaru be kwnornu ọbochi o jeekpe ele máa Chiokike ikpe, lulu be.

⁸ Kọvu ele me whuru nu n'anya, anu chizu otu nhne ka, otu ọbochi nu hne Nyenwe ai zi nu lele otu pokwu awaha, otu pokwu awaha nu lele otu ọbochi. ⁹ Nyenwe ai za naakpa ndarna n'omezu mkwna a, lele kpa ele

badnu neeche, kọvu o nwernu ogologo ọsnuta ovu hne anu zi, kwnornu nu o piole nye ọbula whu etekne, kọvu ma kpakara badnu hi nu mmehie be whuya.

¹⁰ Kọvu ọbochi Nyenwe ai jaava, ọ jonu lele nye buznu, ele badnu jazi neele anya a. Oligwe jeeji okne mkpakpo gawhe, kpakara nhne zi n'olu jeeji okne bekwnu gbaza. Ọwa nu kpakara ẹnu be wuru nu rime a jowho iwhne.

¹¹ Kpa a mahiaru nu kpakara nhne jaagbaza, ndaa kpa a kwesiri o wu budnu? A kwesiri o wu budnu zi nsọ, ya nu ọ tu ogwnu Chiokike. ¹² Kpa anu neele anya ọvuva ọbochi Chiokike,* anu mee ma ọ va ngwa ngwa, oligwe jaagba bekwnu, kpakara nhne zi n'olu jeeji okne okpe bekwnu gbaza. ¹³ Kọvu a neele anya oligwe ikne nu ọwa ikne, lele kpa o kweru mkwna, ọro ome mma.

¹⁴ Kam kpayaru, ele me whuru nu n'anya, hne anu neele anya nhne ka, anu gbalu ma anu ziri snam, ele nwee ọtna ọtna, anu nu Chiokike ziri n'udno. ¹⁵ Anu vuru nu mkpoma nu ogologo ọsnuta ovu Chiokike bu oznohia anu, lele kpa nnwo nda ai Polu, nye a whuru nu n'anya gbannu anu n'okwukwo hite n'akoniche Chiokike nyernu a. ¹⁶ Ka bu nhne o nookwu nu kpakara okwukwo izi a, nga ọ naagba nhne gbasiri nhne ka, o nookwu agida nhne siri rikne n'oghohia, ke ele máa nhne nu ele ovu be za kwem nokowahie, lele kpa be neeme nu nhne berere zi n'okwukwo nsọ, ka bu ma be la n'iyi.

¹⁷ Kọvu anu, ele me whuru nu n'anya, anu magwu nhne ka, anya du anu ẹli, ma nhne ojo ke ele noolulu iwu ẹli neezni gharu o duhie anu, mee anu dnahnala n'ogwuzosi rikne anu. ¹⁸ Kọvu anu ziri nooso oso nu oru nu nhne omuma ke Nyenwe ai nu Nye Oznohia ai Jizosi Karaisi. Kpakara igwugwu zinu a, kitna, du okwnukokwnu. Amim.

* **3:12** Mọbu ọbochi Nyenwe ai jeekpe ọwa nu oligwe ikpe

**Okwukwo izi
ke Mbòm
Jóni
gbarụ
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Jóni mernu ma ele Karaịsi mahia nù ọ bụru a kwuhia mmehie aị, Chiokike jaagbarunu aị, vume mmehie aị.

Nhne neegesi nù ele Karaịsi nwernu okwnata mkpoma bụ ọwhnun'anya be nwernu n'ehni badnụ ibne be (3:11-24). Chiokike bụ ọwhnun'anya n'iwuru a, ele ke a kwesiri ọ nù lele ya masi (4:1-21). Nhne neegesi nù a nwernu omegbu mmehie bụ ọwhnun'anya a nwernu n'ehni ele berere, a kweru nù Jizosi bụ Nnwọ Chiokike, nù ọ bụ Karaịsi wam n'ezi, nù ẹnwu a kwnornu aị bụ ezi oka (5:1-12).

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Ikwu-onu ke neenye budnu (1:1-4)

Chiokike bụ iwhe aị, Karaịsi bụ nhne atu aị (1:5--2:6)

Iwu ikne (2:7-17)

Ele irno Karaịsi nù ele ke Chiokike (2:18--3:10)

Ọwhnun'anya Chiokike nù ọwhnun'anya aị (3:11--4:21)

Omegbu ọwa (5:1-21)

Ikwu-onu ke neenye budnu

¹ Ikwu-onu Chiokike wam ke panizoru nù mbòm, bụ ke a nurnu, ke anya aị whnurnu, ke a leru anya, bụ ke a kpaturu aka masi, bụ nhne a nọkpo okwo a, bụ ikwu-onu ke neenye budnu. ² Budnu wam whuyaru iwhe, a whnurnu a, gba masi akebe a, a kpọ okwo budnu kwó okwo ke zi n'aka Nda, omekwo dụ aị. ³ A nọkpo okwo nhne a whnurnu, nurnu masi, ma anụ snornu aị meko nhne. Omekorita aị bụ ke aị nù Chiokike nù Nnwọ a Jizosi Karaịsi. ⁴ A gbarụ nhne ka n'okwukwo ma ovu oso n'onu aị zu ozu.

Chiokike bụ iwhe

⁵ Ka bụ izi a nurnu n'onu a bụ masi ke a znirni anụ. Chiokike bụ iwhe, o zá ọchichiri zi nù rime a rịa rịa. ⁶ Ọ bụru nù a kaa nù aị nù ya neemeko nhne, kovu a neezne izne n'ọchichiri, a bụ ele aghalaghala, ezi oka zila aị n'onu. ⁷ Kovu, ọ bụru nù a zne izne n'iwhe, lele kpa o neezne izne n'iwhe, a neenwe mekorita n'esilawuru aị, ọvna n'anya Jizosi Nnwọ a, nọsnusnama kpakara mmehie aị.

⁸ Ọ bụru nù a kaa nù a nwée mmehie, a nooduhie ehni aị, ezi oka zila aị n'onu. ⁹ Kovu, a kwuhia mmehie aị, Chiokike bụ nye kwesiri okwnata ovu nù nye mee mma, ọ jaagbarunu aị mmehie aị, ọ snumakwo kpakara aruru-eli aị. ¹⁰ Kovu, a kaa nù a méne mmehie, a neeme a nye aghalaghala, ikwu-onu a zila nù rime aị rịa rịa.

2

¹ Rumu takiri m, m naagbanu anụ okwukwo ma anụ gharu o mee mmehie. Kovu, ọ bụru nù nye ọbula mehieru, a nwernu nye nookwunu aị onu nù ruwhnu Nda aị, rewhna a bụ Jizosi Karaịsi, nye mee mma. ² Jizosi bụ nye ji ọvna a naawhaji-eli kwnornu mmehie aị, ọ bụo mmehie ke aị kpọ, kovu mmehie kpakara ele badnụ.

³ Ka bụ nhne neegesi nù a magwu nye ọ bụ, ọ bụru nù a bita kpakara nhne o nyernu n'iwu. ⁴ Ọ bụru nù a kaa nù a magwu nye ọ bụ, kovu a zá naabita iwu a, a bụ ele aghalaghala, ezi oka zila aị n'onu. ⁵ Ka bụ nhne neegesi nù a magwu Chiokike, ọ bụru nù a bita iwu a, ọwhnun'anya Chiokike zuru ozu n'ovu aị. ⁶ Nye ọbula ke kaa nù ọ zi nù rime a, joowu budnu lele kpa Jizosi wuru.

Iwu ikne

⁷ Ele me whnurnu n'anya, m zá m naagbanu anụ okwukwo iwu ikne, kovu iwu oknani. Iwu oknani ka bụ ke anụ nurnu hite nù ọpanizo. ⁸ Kovu m naagbanu anụ iwu ikne, ezi oka wam zi nù rime Jizosi, nù rime anụ, kwnornu nù ọchichiri naagawhe, ezi iwhe wam nọomukwasi aị.

⁹ Nye ọbula ke kaa nù ọ zị n'iwhe, kọvu, sno nwene a irno, zị kọriri n'ọchichiri. ¹⁰ Nye ọbula ke whnurnu nwene a n'anya zị n'iwhe wam, ọ zá nhne jeeme a ọ kpọbi ọchi. ¹¹ Nye ọbula ke snornu nwene a irno zị n'ọchichiri, neezne izne n'ọchichiri, ọ máa hne o neezne kwnornu nù ọchichiri mernu a okpu isni.

¹² Rụmu takiri m, m naagbanu anu ọkwukwo,
kwnornu nù Chiokike gbarunu
anu mmehie kwnornu rẹwhna
Karaịsi.

¹³ Ele nda, m naagbanu anu ọkwukwo,
kwnornu nù anu magwu Karaịsi,
nye zị hite n'ọpanizo.

M naagbanu anu ọkwukwo, rụmu
ikoro,
kwnornu nù anu megburu nye
ojo wam.

Rụmu takiri m, m naagbanu anu
ọkwukwo,
kwnornu nù anu magwu Nda
wam.

¹⁴ Ele nda, m naagbanu anu ọkwukwo,
kwnornu nù anu magwu Karaịsi,
nye zị hite n'ọpanizo.

M naagbanu anu ọkwukwo, rụmu
ikoro,
kwnornu nù anu gbasiri rikne,
ikwu-ọnu Chiokike zị nù rime
anu,
kwnornu nù anu megbulem nye
ojo wam.

Anu whnụ nhne ọwa n'anya

¹⁵ Anu whnụ ọwa n'anya, mọbu nhne zị n'ọwa. Ọ bụru nù nye ọbula whnụ ọwa n'anya, ọwhnun'anya ke Nda zila nù rime a. ¹⁶ Kpakara nhne zị n'ọwa bụ ẹgwnurnu nhne ojo ke badnụ, nù ẹgwnurnu nhne ojo ke anya, nù oknomokno ke mkpoma ke badnụ. Nhne ka híge n'aka Nda aị va, o hi n'ọwa va. ¹⁷ Ọwa nù kpakara ẹgwnurnu nhne ojo ke zị nù rime a jaagawhe, kọvu nye ọbula ke neeme echiche Chiokike jaazi bụdnu ọkwukokwunu.

Nye neemegidne Karaịsi

¹⁸ Rụmu takiri m, ka bụ ige ipne-aznụ, anu nurnu nù nye wam

neemegidne Karaịsi vawa, me kanu anu, agida ele neemegidne Karaịsi valẹm. Ka neegesi nù ige wam zị ndundu. ¹⁹ Be hiri nù hne a zị whoga, kwnornu nù be nù aị zila n'otu n'ezi. Ọ bụru nù aị nù be zị n'otu, be znernu adazigidnenu aị. Ọwhoga be neegesi nù aị nù be zila n'otu.

²⁰ Kọvu, Nye Nso wam teru anu mọno, ka neegesi nù kpakara anu mahiaru ezi ọka. ²¹ M zá m naagbanu anu ọkwukwo ka kwnornu nù anu máa ezi ọka, kọvu kwnornu nù anu mahiaru ezi ọka. Aghalaghala zila n'ezi ọka. ²² Nyele bụ nye aghalaghala? Ọ bụ nye wam ke gọnahoru nù Jizosi bụ Karaịsi. Nye wam bụ nye neemegidne Karaịsi. Ọ gọnahoru Nda nù Nnwọ a. ²³ Nye ọbula ke gọnahoru Nnwọ máa nye Nda wam bụ, nye ọbula ke magwu Nnwọ magwu Nda wam masi.

²⁴ Anu ledu anya nù nhne anu nurnu hite nù mọm dazigidnenu nù rime anu. Ọ bụru kpam, anu jaadazigidne nù rime Nnwọ nù rime Nda. ²⁵ Bụdnu kwó okwo bụ nhne o kweru aị nù mkwina.

²⁶ M naagba ka n'ọkwukwo kwnornu ele pioru o duwhu anu. ²⁷ Kọvu Karaịsi teru anu mọno Enine Nso. O kwésile nye ọbula zni anu nhne, mọno o teru anu zị nù rime anu neezni anu kpakara nhne lele kpa otute mọno wam zị ire, ma anu dazigidne nù rime Karaịsi.

²⁸ Kítna, rụmu takiri m, anu dazigidne nù rime a, ma nga ọ jọwhuya iwhe, ovu si aị rikne o gwuzoru nù ruwhnu a, iwheerne jọtu aị.

²⁹ Anu magwu nù Karaịsi bụ nye mee mma, nye ọbula ke neeme mma bụ nnwọ Chiokike.

3

Rumu Chiokike

¹ Le, kpa Chiokike jiri whnụ aị n'anya, o sukwu aị rụmu a. Ka bụ nhne a bụ n'ezi. Kam kpayaru, ele zị n'ọwa máa ele a bụ, lele kpa be máa nye ọ bụ. ² Ele me whnurnu n'anya, a

bụ rụmu Chiokike kịtna, nhne a jọbu whóge iwhne kịtna. Kọvu a magwu nga ọ jaava, a jọonu lele kpa ọ nụ, kwnornu nụ a jọowhnu a kpa ọ nụ. ³ Nye ọbula ke nwernu olile anya ka neeme ẹhni a ziri snam, lele kpa ọ zi snam.

⁴ Nye ọbula ke neeme mmehie, noolulu iwu, kwnornu nụ mmehie bụ olulu iwu. ⁵ Kọvu anụ magwu nụ ọ whuyaru iwhne ma o gweme kpakara mmehie aị. Ya n'iwhuru a nwée mmehie. ⁶ Nye ọbula ke zi bụdnu nụ rime Karaịsi, zá neemezne mmehie. Nye neeme mmehie máa nye Karaịsi bụ, nye wam whnúlele a anya.

⁷ Rụmu takiri, anụ kwé nye ọbula duwhu anụ. Nye ọbula ke neeme nhne bụru ọma bụ nye mee mma, lele kpa Karaịsi bụ nye mee mma. ⁸ Nye ọbula ke neemezne mmehie bụ nye Ekwensu, kwnornu nụ Ekwensu bụ nye neeme mmehie hite n'ọpanizo. Kam kpayaru Nnwọ Chiokike jiri whuya iwhne, ma o lulu kpakara ẹrnu ke Ekwensu. ⁹ Nye ọbula ke Chiokike mụrnu zá neemezne mmehie, kwnornu nụ mkpuru Chiokike zi nụ rime a, o jéenwe rikne mee mmehie, kwnornu nụ Chiokike bụ Nda a. ¹⁰ Ka bụ nhne rụmu Chiokike jiri ziri ichne nụ hne rụmu Ekwensu zi. Nye ọbula ke zá neeme nhne bụru ọma bụo nnwọ Chiokike, ma nye ọbula ke whnúge nwene a n'anya.

Anụ whnú ibne anụ n'anya

¹¹ Ka bụ izi anụ nurnu hite n'ọpanizo, anụ whnúrita ibne anụ n'anya. ¹² Ọ zá nye nụ lele Keni, nye Ekwensu nẹechi o gbu nwene a. Kini kpayaru o jiri gbu a? Kwnornu nụ ẹrnu a bụo ọma, kọvu ẹrnu nwene a bụru ọma. ¹³ Rụmu nda m, ọ gbagwoji anụ anya, ọ bụru nụ ele zi n'ọwa snornu anụ irno. ¹⁴ A magwu nụ a hiri n'ẹnwu bna nụ bụdnu, kwnornu nụ a whnúrnu rụmu nda aị n'anya. Nye ọbula ke zá nọowhnu n'anya bụ nye nwurnu ọnwu. ¹⁵ Nye ọbula ke snornu nwene a irno bụ nye noogbu badnu. Anụ magwu nye ọbula ke

noogbu badnu nwée bụdnu kwó okwo nụ rime a.

¹⁶ Ka bụ nhne neegesi ọwhnun'anya, Jizọsi Karaịsi gweru bụdnu a nye kwnornu aị. A kwesiri o nyee bụdnu aị kwnornu rụmu nwene aị masi. ¹⁷ Ọ bụru nụ nye ọbula nwernu ẹkwnu k'owa ka, whnú nwene a zi nụ mkpa, ọ dọla obirizi, nye wam nwée ọwhnun'anya Chiokike nụ rime a. ¹⁸ Rụmu takiri m, a whnú n'anya n'ọnu etekne mọbu n'ikwu-ọnu kpọi, kọvu n'ẹrnu n'ezi ọka.

¹⁹ Ka bụ nhne neegesi nụ a magwu ezi ọka, ke neeme mkpoma aị si rikne nụ ruwhnu Chiokike, ²⁰ ọ bụbedi ovu aị naama aị ikpe, Chiokike kakwo ovu aị, ọ magwu kpakara nhne. ²¹ Ele me whnúrnu n'anya, ọ bụru nụ ovu aị mána ikpe, ovu jeesi aị rikne o gwuzo nụ ruwhnu a. ²² A jaanahoru a nhne ọbula a nọorio a, kwnornu nụ a naabita iwu a neeme masi nhne nọoso a ovu n'ọnu. ²³ Ka bụ nhne o nyernu n'iwu, a kweru nụ rẹwhna Nnwọ a Jizọsi Karaịsi, a whnúrita ibne aị n'anya lele kpa o nyernu aị n'iwu. ²⁴ Ele naabita iwu a zi bụdnu nụ rime a, ya nụ rime be. Enine Nso wam o nyernu aị bụ nhne neegesi nụ ọ zi nụ rime aị.

4

Anụ tule kpakara enine

¹ Ele me whnúrnu n'anya, anụ kwéko kpakara enine, anụ tule kpakara enine ma be hi n'aka Chiokike, kwnornu nụ agida ele ọwhnurninya aghalaghala bnarnu nụ rime ọwa. ² Ka bụ nhne anụ jeeji mahia Enine Chiokike, enine ọbula ke kwuharu nụ Jizọsi Karaịsi varu n'ano-ẹhni hi nụ Chiokike va. ³ Kọvu enine ọbula ke kwéle nụ Jizọsi hiri nụ Chiokike va, enine ka híge nụ Chiokike. Ka bụ enine nye neemegidne Karaịsi, nye anụ nurnu ọ jaava, ọ zi n'ọwa kịtna.

⁴ Rụmu takiri m, anụ bụ rụmu Chiokike, anụ megbulem ele irno wam, kwnornu nụ nye wam zi nụ rime anụ kakwo nye wam ke zi n'ọwa.

⁵ Ele ka hi n'owa, be nookwu hite nù nhne be magwù n'owa, ele zì n'owa noobnonu be nsni. ⁶ A hi hne Chiokike zì va, nye obula ke magwù Chiokike nonu nhne a nookwu. Kòvu nye ke máa Chiokike zá nonu nhne a nookwu. Ka bù nhne a jiri mahia enine ezi oka nù enine aghalaghala.

Chiokike bù owhnun'anya

⁷ Ele me whnurnu n'anya, a whnurita ibne aì n'anya, kwnornu nù owhnun'anya hi nù Chiokike va. Nye obula ke nonwhnu n'anya bù nye Chiokike murnu, nye wam magwù Chiokike. ⁸ Nye obula ke whnú n'anya máa Chiokike, kwnornu nù Chiokike bù owhnun'anya. ⁹ Chiokike gesiri aì owhnun'anya n'esilawuru aì, kpa o ziyaru Nnwò o murnu kpòì n'owa, ma a nwernu budnu hite nù rime a. ¹⁰ Ka bù owhnun'anya, o búo nù a whnurnu Chiokike n'anya, kòvu o whnurnu aì n'anya ziya Nnwò ma o buru nhne ariohna be jeeji gbarù mmehie aì. ¹¹ Ele me whnurnu n'anya, lele kpa Chiokike whnurnu aì n'anya, a kwesiri o whnurita ibne aì n'anya. ¹² O zá nye obula ke whnuleru Chiokike anya, kòvu o buru nù a whnurita ibne aì n'anya, Chiokike wu nù rime aì, owhnun'anya a zuru ozu nù rime aì.

¹³ A magwù nù a wu nù rime Chiokike, nù Chiokike wumako nù rime aì, kwnornu nù o nyernu aì Enine a. ¹⁴ A whnurnu, gba akebne nù Nda ziyaru Nnwò a ma o buru Nye Oznohia ke owa. ¹⁵ Nye obula ke kweru nù Jizosi bù Nnwò Chiokike, Chiokike wu nù rime nye wam, nye wam masì wu nù rime Chiokike. ¹⁶ Kam kpayaru, a magwù, kweru masì nù owhnun'anya Chiokike bù n'ezì.

Chiokike bù owhnun'anya. Nye obula ke nonwhnun'anya wu nù rime Chiokike, Chiokike wu masì nù rime a. ¹⁷ Chiokike mernu owhnun'anya a zu ozu n'esilawuru aì, ma a nwernu mkpoma siri rikne n'obochi ikpe,

kwnornu nù a nù lele ya n'owa ka. ¹⁸ Ogwnu zila n'owhnun'anya. Owhnun'anya ke zuru ozu neechihala ogwnu, kwnornu nù ogwnu nù awhnwhnu nookno aka. Nye obula ke notu ogwnu zúge ozu n'owhnun'anya.

¹⁹ A nonwhnu n'anya kwnornu nù Chiokike beru osno whnù aì n'anya. ²⁰ Nye obula ke karù nù o whnurnu Chiokike n'anya, kòvu sno nwene a irno bù nye aghalaghala. Nye obula ke whnúge nwene a n'anya, bù nye o nonwhnu anya, nwée rikne whnù Chiokike nye o zá nonwhnu anya n'anya. ²¹ Ka bù nhne o nyernu n'iwu, nye obula ke whnurnu Chiokike n'anya, jowhnuriri nwene a n'anya.

5

Okwnata ovu nù Nnwò Chiokike

¹ Nye obula ke kweru nù Jizosi bù Karaìsi hi nù Chiokike va. Nye obula ke whnurnu Nda n'anya whnurnu Nnwò a n'anya masì. ² Ka bù nhne neegesi nù a whnurnu rumu Chiokike n'anya, o bù o whnù Chiokike n'anya, neeme nhne o nyernu n'iwu. ³ Ka bù nhne neegesi nù a whnurnu Chiokike n'anya, o buru a bita nhne o nyernu n'iwu, iwu Chiokike zila rinya. ⁴ Kwnornu nù nye obula ke bù nnwò Chiokike neemegbu owa. Okwnata ovu aì nù Chiokike bù nhne neemegbu owa. ⁵ Ndaa nye neemegbu owa? O bù nye wam ke kweru nù Jizosi bù Nnwò Chiokike.

⁶ Jizosi Karaìsi bù nye wam jiri ovnarna nù mini va. O búo mini kpòì, kòvu o varù hite n'ovnarna nù mini. Enine Nso naagba akebne a, a magwù nù akebne a bù ezi oka. ⁷ Kwnornu nù nhne akebne eto zì, ⁸ Enine, mini nù ovnarna.* Nhne eto ka kwerekotarù otu nhne. ⁹ O buru a kweru nù nhne badnù kwuru, nhne Chiokike kwuru kakwo, kwnornu nù o bù akebne Chiokike

* **5:8** Agwna okwukwo ke be gbarù kpa agida awaha whemernu kwu kwno, n'oligwe Nda, Ikwu-onu nù Enine Nso. Nhne eto ka nookwu otu onu. **8** Nhne akebne eto zì n'owa, Enine, mini nù ovnarna.

gbarụ gbasiri Nnwọ a. ¹⁰ Nye ọbula ke kweru nụ Nnwọ Chiokike nwernu nhne akebne ka nụ mkpọma a. Nye ọbula ke kwéle nụ Chiokike neeme a nye aghalaghala, kwnornu nụ o kwéle n'akebne Chiokike gbarụ gbasiri Nnwọ a. ¹¹ Ka bụ akebne wam, Chiokike nyernu aị bụdnu kwó okwo, bụdnu wam zị nụ rime Nnwọ a. ¹² Ka neegesi nụ nye ọbula ke nwernu Nnwọ Chiokike nwernu bụdnu kwó okwo, nye ọbula ke nwée Nnwọ Chiokike nwée bụdnu.

Ọka ipne-aznu

¹³ M naagbanụ anụ ele kweru nụ rẹwhna Nnwọ Chiokike, ma anụ mahia nụ anụ nwernu bụdnu kwó okwo. ¹⁴ Ka bụ nhne neemesi aị ovu rikne ọ vakwnusi Chiokike. A magwụ nụ a rịo nhne ọbula lele kpa echiche ovu a jiri zị, ọ jọonu aị. ¹⁵ Ọ bụru nụ a magwụ nụ ọ nọonu nhne a nọorio a, ovu siri aị rikne nụ a jeenwehia nhne nọorio a.

¹⁶ Ọ bụru nụ nye ọbula whnurnu nwene a mernu mmehie ke zá noodubna n'ẹnwu, o kpe okpukpe ma Chiokike nyee a bụdnu. M nookwu nhne gbasiri ele neeme mmehie ke zá noodubna n'ẹnwu. Mmehie ke noodubna n'ẹnwu zị. M zá naakaa badnụ kpe okpukpe gbasiri a. ¹⁷ Kpakara nhne bụo ọma bụ mmehie, kọvu agwna mmehie zá noodubna n'ẹnwu.

¹⁸ A magwụ nụ nye ọbula Chiokike murnu zá neemezne mmehie. Nnwọ Chiokike naabita nye ọbula ke Chiokike murnu, nye ọjo wam nwée rikne mekasi a nhne.

¹⁹ A magwụ nụ a bụ rụmu Chiokike, kọvu kpakara ọwa zị nụ mkpururu nye ọjo wam. ²⁰ A magwụ nụ Jizọsi Karaịsi Nnwọ Chiokike varụ, ma a mahia nye wam bụ ezi ọka. A zị masi nụ rime nye wam ke bụ ezi ọka, Jizọsi Karaịsi Nnwọ a. Ya n'iwhuru a bụ Chiokike n'ezi nụ bụdnu kwó okwo.

²¹ Rụmu takiri m, anụ gweme ẹhni anụ n'ọkwa rẹnwu.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Jóni
gbarụ
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Nga Jóni gbarụ *Okwukwo izi Jóni ke ebo*, ọ gholam nye okno badụ. O gwezenu a “Nyerinya ọma nụ rụmu a,” ke bụ ọgbako Chiokike. Okwukwo izi mati ka nookwu ọka gbasiri ọwhnun'anya n'ehni ibne be, nọodo be aka nụ nsni gbasiri ele neezni nhne aghalaghala.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-3)

Ezi ọka nụ Ọwhnun'anya (4-11)

Okwukwo (12-13)

Obekwu ikwu nụ okpukpe

¹ Mawa, Jóni, nye okno badụ, naagbaznenu nwerinya Chiokike hohiaru nụ rụmu a okwukwo, ele me whnurnu n'anya n'ezi, ọ bụo me nụ nsnunu m, kọvu kpakara ele magwụ ezi ọka. ² Kwnornu nụ ezi ọka ke zị nụ rime aị, ke jaazigidne aị tim tòm.

³ Oru nụ obirizi nụ udno ke hi n'aka Chiokike Nda nụ Jizọsi Karaịsi Nnwọ Nda aị va, jaadazinu aị nụ ezi ọka nụ ọwhnun'anya.

Ezi ọka nụ ọwhnun'anya

⁴ O neenye m ovu ọso n'ọnu kpa me nọowhnu rụmu i neezne izne n'ezi ọka lele kpa Nda aị nyernu aị n'iwu.

⁵ Kịtna, nwerinya ọma, m zá m naagbanụ i iwu ikne, kọvu ọ bụ kọriri ke a ji hite nụ mbom. M naariasno ma a whnurita ehni aị n'anya. ⁶ Ka bụ ọwhnun'anya wam, a zne izne noobno nsni nụ nhne Chiokike nyernu n'iwu. Lele kpa anụ nurnu n'ọpanizo, iwu a bụ ma anụ zne izne n'ọwhnun'anya.

⁷ Agida ele nooduwu ele badụ, ele zá neekweru nụ Jizọsi Karaịsi varụ n'anọ-ehni, bnarnu nụ rime ọwa. Nye nụ kpam bụ nye nooduwu nụ nye neemegidne Karaịsi. ⁸ Anụ ledu anya, ọ zị anụ tuwhu nhne anụ

dogburu ehni anụ n'ernu, kọvu ma anụ nwehia ọgwo ernu zuru ozu. ⁹ Nye ọbula ke neezne nụ ruwhnu gharu nhne Karaịsi znirni máa Chiokike. Kọvu nye ọbula ke zị neeme iznizni a magwụ Nda nụ Nnwọ a. ¹⁰ Nye ọbula ke vakwnusiri anụ ke gwéyala iznizni ka, anụ kwúbana ọro anụ, mọbu kanu a, “I vale.” ¹¹ Nye ọbula ke kannu a, “I vale” jeekehia igwe n'ernu ojo a.

¹² M nwernu m agida nhne me jaagbanu anu, kovu m jeeme kpam n'okwukwo nu nki. Tnunuma, m neele anya nu m jaava me nu anu kwu oka ruwhnu nu ruwhnu, kpam, ovu oso n'onu aị joozu ozu.

¹³ Rumu nwene i rinya kam Chiokike hohiaru neebekwu i.

**Okwukwo izi
ke Eto
Jóni
gbarụ
Nhne gbasiri okwukwo
izi ka**

Nga Jóni gbarụ *Okwukwo izi Jóni ke eto*, ọ gholam nye okno badnụ. O gweznenu nye risi ọgbako Chiokike, nye rẹwhna a bụ Gayọsi. Okwukwo izi ka, naaznarni Gayọsi kwnornu ẹrnu ọma a hne rụmu Chiokike berere zị, nọodo masị a aka nụ nsnị gbasiri otu nyerukna be kwu Diotirifesi.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-4)

Gayọsi kwesiri okwnata ovu (5-8)

Diotirifesi mékwala nkari (9-10)

Demetirisi mekwarụ nkari (11-12)

Okwukwo (13-15)

¹ Mawa, nye okno badnụ, naag-baznenu Gayọsi enyi m me whnurnu n'anya nụ ezi ọka.

² Enyi m me whnurnu n'anya, okpukpe m bụ ma ẹhni i si rikne, ma kpakara nhne i neeme gakwanụ i nkari lele kpa mkpuru ovu i naagakwa nkari. ³ O nyernu m mkpoma ọso n'ọnu k'agida nga agwna rụmu nda varụ kanụ m nhne gbasiri okwnata ovu i n'ezi ọka nụ kpa i neezne izne n'ezi ọka wam. ⁴ Ọ zá nhne nọoso m ovu n'ọnu kakwo nga me nurnu nụ rụmu m neezne izne n'ezi ọka.

*Gayọsi kwesiri
okwnata ovu*

⁵ Ezi enyi m me whnurnu n'anya, i kwesiri okwnata ovu nụ kpakara nhne i neemenu rụmu nda, ọ bụ n'ezi nụ be bụ ele izne n'ẹhni i. ⁶ Be kannụ ọgbako Chiokike ọwhnun'anya i, ọ jọburu ọma ma i zihala be kpa o kwesiri n'anya Chiokike. ⁷ Be kwnornu rẹwhna Karaịsi whoga zni izi ọma, be kwéle ọ nahoru oyi aka hite n'aka ele kwé ekwe. ⁸ A kwesiri ọ nabnanya ele ka nkari ma aị nụ be snornu nrụkota ẹrnu ezi ọka n'otu.

Diotirifesi mékwala nkari

⁹ M gbaznenu m ọgbako Chiokike okwukwo, kovu Diotirifesi nye noopio ọ bụru nye risi kwéle obno nsnị nụ nhne me nookwu. ¹⁰ Nga me varụ, m jeeme ele badnụ mahia nhne o neeme, kpakara nhne o nookwu gbasiri aị nụ kpakara aghalaghala a. Tụkwasi n'olu nhne ka, o kwéle ọ nabnanya rụmu nda aị. Ele pioru o kwubnanya rụmu nda aị, o kwéle be, kovu ọ chihala be n'ọgbako Chiokike.

Demetirisi mekwarụ nkari

¹¹ Enyi m me whnurnu n'anya, i snó nhne bụo ọma, kovu snornu nhne bụru ọma. Nye ọbula ke neeme nhne bụru ọma hi hne Chiokike zị va. Nye neeme nhne ojo whnúge Chiokike anya rịa rịa. ¹² Kpakara ele badnụ nookwu Demetirisi ọka ọma hite n'ezi ọka. Aịla masị nookwu a ọka ọma, anụ magwụ nụ akebne aị bụ ezi.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

¹³ M nwernu m agida nhne me kwe-siri ọ gbanụ i n'okwukwo, kovu m jéji mkpisi okwukwo nụ nki naagba a. ¹⁴ M neele anya nụ m jaava whnụ i anya ige matị, me nụ jị kwu ọka ruwhnu nụ ruwhnu.

¹⁵ M neekpe ma Chiokike nyee i udno. Kpakara ele enyi i neebekwu i. Bekwu kpakara ele enyi aị n'otu n'otu.

Ọkwukwo izi
Judu
gbarụ
Nhne gbasiri ọkwukwo
izi ka

Judu gbarụ *Ọkwukwo izi Judu*, nọodo ele badnụ aka nụ nsñi gbasiri ele neezni nhne aghalaghala, ele karụ nụ be bụ ele kweru ekwe. *Lele 2 Pita, Judu, n'ọkwukwo matị ka, naakw-nagidne nye nọogwnu a, ọ naakaa be gba ọtna kwnornu ọkwnata mkpoma ke Chiokike nyernu ele ke a otu mgba be bita.*

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Opanizo (1-2)

Ele neezni nhne aghalaghala (3-16)

Ezni ọ bita ọkwnata mkpoma (17-23)

Ojija zịnu Chiokike (24-25)

¹ Mawa, Judu, nye izi ke Jizọsi Karaịsi, nye bụ kwno nwene rukna Jemisi, naagbaznenu kpakara ele Chiokike sukwuru ọkwukwo, ele wu nụ rime ọwhnun'anya Chiokike Nda, ele Jizọsi bitaru. ² Obirizi nụ udno nụ ọwhnun'anya banụ anụ ọba.

Ele neezni nhne
aghalaghala

³ Ele me whnurnu n'anya, m neeyisi rikne naagbanụ anụ ọkwukwo gbasiri ọznohia ke a nwernu igwe nụ rime a, ọ zị mkpa me gbanụ anụ ma anụ yisi ẹhni naagba ọtna kwnornu nụ ọkwnata ovu ke Chiokike nyernu ele ke a otu mgba be bita. ⁴ Kwnornu nụ agwna ele zá nọtụ ogwnu Chiokike ribnanyarnu hne a máa n'esilawuru aị, ele naagbanwo izi oma ke oru Chiokike, ma be nwe oghere rñu ẹrnu ojo be, be gọnahoru Jizọsi Karaịsi Nyenwe aị nụ eze aị. Ọkwukwo nsọ kwuru nhne gbasiri be agida ige wheru ewhe nụ be jaanahia ọmuma ikpe.

⁵ M neechenwanyanụ anụ nhne ka, ọ bụ n'ezị nụ anụ magwụ kpakara nhne ka, nụ Nyenwe aị dọhiaru ele

Izireli n'eli Ijipiti, kovu omekwo, gbu kpakara ele kwé ekwe. ⁶ Anụ chenwanya ele enine izi ele bitala ọnodi be nụ mbom, kovu gharu ọnodi be, Chiokike turu be ijigba tim tom nụ ọchichiri, bita be du n'okne ọbochi ikpe wam ọ jaama be ikpe. ⁷ Lele kpa Sodom nụ Gomora nụ kpakara eli gbaru be gburugburu, ele wu nụ rime be ruru aruru-eli ke ome ọyi nụ nhne zila richna, be taru be awnwhnu bekwu noonwu tim tom, ma be buru nhne ọdo aka nụ nsñi nyee kpakara ele badnụ.

⁸ Kpam masi, ele nọoro mboro ojo ka mehieru megidne anọ-ehni be, be ledna ọchi risi Chiokike anya, ele karu ele wu n'oligwe. ⁹ Ọ bụbedi nye risi ele enine izi Maikeli, nga ya nụ Ekwensu nọdogbuta iznu Mozizi, nwée rikne kwu ọka ojo megidne Ekwensu, kovu ọ karu, "Nyenwe aị bigbo i." ¹⁰ Kovu ele ka naakaja nhne be máa, be nụ lele rumu anohia ojo, neeme nhne nọogwnu be, kpakara nhne ka jodoka be.

¹¹ Awnwhnu jaazinu be. Be snornu apna Keni. Be kwnornu iwai dnabna nụ mmehie Balam, be bụ ele risi rikne lele Kora, be joowhu etekne lele kpa Kora whuru.

¹² Ele ka nụ lele rune nụ iriri omekorita anụ, iwhnerne zá nọtụ be o mee nhne ojo. Be nọoznu ẹhni be kpọi. Be nụ lele erumeru oligwe ruwhere neewhesa, be nwée rikne gweya mini ozuzo. Be nụ lele isisi mla mkpuru, ọ bụbedi n'okochi, isisi be vnurnu hite nụ ẹgnugwnu a, ke nwurnu onwu n'ezị. ¹³ Be nụ lele okne abaka-mini ke osimini, be nụ ẹrnu iwhnerne be nọogbo okoto. Be nụ lele mbọ ghieru apna, ele Chiokike bitannu oghere n'okne ọchichiri ọkwnukokwnu. ¹⁴ Ọ bụ Inoku, nye esau hite n'Adam, nye kwuru n'agida ige wheru ewhe, "Le, Nyenwe aị jaava, ya nụ agida ele nsọ a be jógwnuli ọnu, ¹⁵ o jeekpe kpakara ele badnụ ikpe, ọ jaama kpakara ele máa Chiokike ikpe, kwnornu kpakara aruru-eli be ruru, nụ kpakara

ọka ele mmehie ka máa Chiokike kwuru kwugidne a.” ¹⁶ Ka bú ele zì naatakpo ntakpo, noobno ele berere nhne, be noosno nhne ọjọ ke nọogwnu mkpọma be, be noovugnadna ẹhni be, naaznarni ele badnu ma be nwehia nhne be pioru.

Odo aka nu nsni nu ezni

¹⁷ Ele me whnuru n'anya, anu chenwanya nhne ele izi Nyenwe aị Jizosi Karaịsi kwuru. ¹⁸ Be kannu anu, “N'ige ipne-aznu, ele jomu anu rumu jaava, ele noosno nhne ọjọ ke nọogwnu mkpọma máa Chiokike be.” ¹⁹ Ka bú ele neegweya okewa, ele anọ-ẹhni neechi, ele nwée Enine Chiokike.

²⁰ Kọvu anu, ele me whnuru n'anya, anu wulizo ẹhni anu lele ọro hite nu ntụ-ẹli ọkwnata ovu anu ke zì nsọ. Anu kpe okpukpe nu rikne Enine Nso. ²¹ Anu bita ẹhni anu n'owhnun'anya ke Chiokike, kpa anu noosno, neele anya obirizi ke Nyenwe aị Jizosi Karaịsi jeenye anu nu budnu kwó okwo.

²² Anu donu ele nwernu mkpọma lawuru obirizi. ²³ Anu znohia ele berere, dọhia be lele ele hi nu rime bekwnu. Anu gweru ogwnu donu ele berere obirizi. Kọvu anu sno ọ bụbedi iwo ke mmehie be gburu hite n'enu anọ-ẹhni irno.

Ojja zinu Chiokike

²⁴ Chiokike bú nye ke nwernu rikne ọ bita anu ma anu gharu ọ dna, mee ma anu gwuzoru nwée ọru, nu mkpọma ọso n'onu nu ruwhnu a zì igwugwu. ²⁵ Ya bú Chiokike kpoi, Nye Ọznohia aị, hite nu Jizosi Karaịsi Nyenwe aị, kpakara igwugwu, nu dudugna, nu rikne nu ọchi risi zinu a, hite nu mbom du kitna, ọkwnukokwnu. Amim.

Okpume Chiokike kpumennu Joni Nhne gbasiri okwukwo ka

Okwukwo ka neegesi nhne Joni whnurnu gbasiri izi Chiokike nu nhne Jizosi Karaisi mernu (1:2). Izi ka waru ngalaba eto. (1) Rikne ojo nornu ernu n'owa, nye Karaisi jaata awhnuwhnu, nwu masi. (2) Jizosi bu Nyenwe ai, o jeemegbu kpakara ele badnu nu kpakara rikne ke neemegidne Chiokike. (3) Chiokike nwernu ogwo ernu ke o bitannu kpakara ele ke a, ele kwesiri be kwnata be mkpoma, ele dazigidnenu n'okwnata ovu be, ke kakwo ele nwurnu n'ernu Nyenwe ai.

Ka bu izi ke nwernu olile anya nyee ele Karaisi, ele taru awhnuwhnu, nwu kwnornu okwnata mkpoma be nu Karaisi. Okwukwo izi ka nookwu nu o bu n'ezi nu ochichi aka rikne ele Rom zi naakpa rikne, kovu Nnwọ Atnurnu Chiokike nwe omegbu n'ipne-aznu. Ka mernu be buru ele kwesiri okwnata ovu du n'enwu.

Nhne zi n'okwukwo ka

Ohnurninya Joni (1:1-8)

Nyenwe ai zi budnu (1:9-20)

Okwukwo izi ogbako Chiokike esau (2:1--3:22)

Okpukpe n'oligwe (4:1-11)

Okwukwo ke nwernu akara esau (5:1--6:17)

Okpukpe nu ruwhnu ngadna eze Chiokike (7:1-17)

Okwodu esau (8:1--11:19)

Agwo nu anohia lawuru wam (12:1--13:18)

Ikpe Chiokike nu ochekwa a (14:1--15:8)

Okiko ovu owe ehni Chiokike (16:1-21)

Be megburu ele irno Chiokike (17:1--20:10)

Ikpe ipne-aznu (20:11-15)

Oligwe ikne nu owa ikne (21:1-8)

Jerusalem ikne (21:9--22:6)

Karaisi jaava wara wara (22:7-21)

¹ Okpume Jizosi Karaisi, ke Chiokike nyernu a, ma o gesi ele izi a nhne jeeme n'ige mati ke vazne, o zizne enine izi a o gesi nye izi a Joni. ² Joni gbaru akebne ikwu-onu Chiokike nu akebne Jizosi Karaisi, o kwuru kpakara nhne o whnurnu. ³ Nye owa oma bu nye nrogwnu kpakara ikwu-onu ke okwukwo ohnurninya ka, nu ele nurnu be, bita masi be, kwnornu nu ige zi ndundu.

Obekwu ikwu

⁴ Mawa, Joni naagbaznenu ogbako Chiokike esau ke zi n'Esia okwukwo.

Oru nu udno ke Chiokike nye zi, nye zi nu mbom, nu nye ke jaava dazinu anu, hite n'aka enine esau ke zi nu ruwhnu ngadna eze a, ⁵ ma n'aka Jizosi Karaisi, nye akebne kwesiri be kwnata a mkpoma, nye mbom ke hi n'enwu lizo, nye ke nechi ele eze k'owa.

Nye whnurnu ai n'anya, gweru onarna a snusnama kpakara mmehie ai, ⁶ o mee ai a buru mbam ele okwa arionna Chiokike a, nu Nda a, igwugwu nu rikne zinu a hite kitna du n'ige kwó okwo. Amim.

⁷ Le, o vawa nu rime erumeru oligwe, kpakara anya jowhnu a, ma ele duru a ara, kpakara ele zi n'owa jaagbanu a mkpe.

Owe! Amim.

⁸ "Mawa bu Alifa nu Omega," bu nhne Nyenwe ai kwuru. "Mawa bu Opanizo nu Okwukwo, nye zi, nye zi nu mbom, nu nye jaava, Nye Meli Nhne Dum."

Nye nu lele

Nnwọ ke Badnu

⁹ Mawa bu Joni, nye bu nnwọ nda anu, nye sno anu nu rime awhnuwhnu, a bu ele eli-eze a, a naagidne awhnuwhnu. Be kwuzn-ernu m nu rime eli ohia esilawuru osimini ke Patimosi, kwnornu nu m kporu m okwo ikwu-onu Chiokike nu nhne Jizosi gbaru ama a.

¹⁰ M zi m nu rime Enine n'obochi Nyenwe ai, m nurnu m okne nkoli

n'aznụ m ke dnarnụ lele ọkwodu. ¹¹ Nkọli ka kaa, “Gbasị nhne ị whnurnu n'ọkwukwo, ziznenu a ọgbako Chiokike ọsawu ka, ziznenu Efeso, nụ Sımaina, ziznenu Pegamo, nụ Taıtira, ziznenu Sadisi, nụ Filadefia, zizne masinu Laodisia.”

¹² M tũnasna ma m whnurnu m nye nookwunu m ọka. M whnurnu m nhne be tũkwasi tũnji ọsawu be wuru golu. ¹³ N'esilawuru nhne be tũkwasi tũnji ọsawu wam gwuzo otu nye nụ lele Nnwọ ke Badnụ. O wogwu iwo awura duru a ẹli ọchi, o ji ajnị sụ nụ mkpoma a. ¹⁴ Risi a nụ rukeri-ize a noonwu va-a-a lele wulu, naachna va-a-a lele mkpuru-mini, anya a nụ lele riro bẹkwu. ¹⁵ Ọchi a lawuru nụ lele ọla be gbaru bẹkwu nụ rime ite bẹkwu, nkọli a naadna lele agida mini. ¹⁶ O ji mbọ ọsawu n'akarikwnunga a, ama-ogwnu nwernu ruwhnu lawuru tuga bũko neehi n'ọnu a nọowhuya, ruwhnu a noonwu lele ẹhnam n'esilawuru iwhnehnne.

¹⁷ Nga me whnurnu a, m dna n'ẹli n'ọchi a lele nye nwurnu ọnwu. Kọvu ọ tũkwasi m akarikwnunga a, kaa, “Ogwnu tũko ị, mawa bụ Nye Mbọm nụ Nye Ipne-aznụ. ¹⁸ M zị m bũdnu. M nwurnu m ẹnwu, kọvu le, m zị m bũdnu tim tọm. M ji m snambị ẹnwu nụ ẹli rẹnwu.

¹⁹ “Gbasị nhne ị whnurnu n'ọkwukwo, nhne zị kịna, nụ nhne jeeme nụ ruwhnu. ²⁰ Ka bụ nhne miri emi ke mbọ ọsawu wam ị whnurnu n'akarikwnunga m, nụ nhne be tũkwasi tũnji ọsawu wam be wuru golu. Mbọ ọsawu wam bụ enine izi ọgbako Chiokike ọsawu, nhne be tũkwasi tũnji ọsawu wam ị whnurnu bụ ọgbako ọsawu.”

2

Izi ele Efeso

¹ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị n'Efeso ọkwukwo: Hite n'ọnu nye wam ji mbọ ọsawu wam n'akarikwnunga a, nye neezne izne n'esilawuru nhne be tũkwasi tũnji ọsawu wam. ² M magwụ m nhne

anụ neeme. Anụ nọdogbu ẹhni anụ n'ernu nụ ọsuta mkpoma anụ. Anụ kwéle o kwubnanya ele aruru-ẹli, anụ kparụ ele kwuru ẹhni be ele izi iru, kọvu be bũo, anụ whnụ nụ be bụ ele aghalaghala. ³ Anụ jiri ọsuta mkpoma nagidne awhnụwhnu anụ taru kwnornu rẹwhna m, anụ kwéle rikne gwụ anụ.

⁴ Kọvu m nwernu m otu nhne megidne anụ, anụ zịma n'ọwhnuna anya lele kpa anụ neeme nụ mbọm. ⁵ Anụ chenwanya hne anụ dnarnụ. Anụ hi nụ mmehie anụ tũnasna, rnụ ẹnu mbọm anụ rnurnu. O bũru nụ anụ jọtũnasna hite nụ mmehie anụ, m jaavakwnusi anụ wara wara, gweme nhne be tũkwasi tũnji anụ nụ hne ọ zị, okwolem ma anụ tũnasnarnu. ⁶ Kọvu anụ nwernu otu nhne bũru ọma, anụ sno ẹnu ele Nikolata irno lele kpa me snornu a irno.

⁷ Nye nwernu nsnị, ọ nurnu nhne Enine Nsọ naakanu kpakara ọgbako Chiokike. Nye megburu, m jeenye a rikne o ri mkpuru isisi ke bũdnu ke zị n'ọbna Chiokike.

Izi ele Sımaina

⁸ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Sımaina ọkwukwo: Hite n'ọnu nye wam bụ Nye Mbọm nụ Nye Ipne-aznụ, nye nwurnu, ziri kwno bũdnu. ⁹ M magwụ m awhnụwhnu anụ naata. M magwụ m nụ anụ bụ ele mboni, kọvu anụ bụ ele nwernu ẹkwu k'agida. M magwụ m ọka ojo ele ka nụ be bụ ele Ju nookwugidne anụ, kọvu be bũo, be bụ ele ọro ọgbako Setani. ¹⁰ Ogwnu tũko anụ kwnornu awhnụwhnu anụ jaata. Le Setani jeeyisi agwna anụ n'ikelu ma be kpa anụ iru. Anụ jeenwe ọkpagbu nri ọbochi. Anụ bũru ele kwesiri ọkwunata mkpoma du n'ẹnwu, m jeenye anụ okpu-eze ke bũ bũdnu.

¹¹ Nye nwernu nsnị, ọ nurnu nhne Enine Nsọ naakanu kpakara ọgbako Chiokike. Nye megburu, ẹnwu ke ẹbo jọogbu a.

Izi ele Pegamo

12 Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Pegamọsi ọkwukwo:

Hite n'ọnu nye wam nwernu ama-ogwnu ke nwernu ruwhnu lawuru zị bụko. 13 M magwu m hne anu wu bu hne ngadna Setani zị. Anu jidnesiri rewhna m rikne, anu tuwhule okwnata mkpoma anu nu hne me zị, o bụbedi nga be gburu Antipasi nye akebne m nye kwesiri okwnata mkpoma n'esilawuru anu hne Setani wu. 14 Kọvu m nwernu m nhne ele nu ele megidne anu. Agwna ele noosno iznizni Balam nye znirni Balakị kpa o jeeme rumu Izireli mmehie hite n'ori nhne be jiri kwanu renwu ariohna nu hite n'ome oyi. 15 Agwna ele noosno iznizni ele Nikolata zị masi n'esilawuru anu. 16 Anu hi nu mmehie tuhnsa, o buo kpam, m jaavakwnusi anu wara wara, gweru amaogwnu hi n'ọnu m whuya lusi ele ka ogwnu.

17 Nye nwernu nsni, o nuru nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike. Nye megburu, m jeenye a agwna mana ke tugwaru otugwa. M jeenye masi a otu akaworugwu abochna ke be gbakwasiri rewhna ikne n'olu a, o za nye berere marnu a, okwolem nye wam nahiaru a.

Izi ele Taıtira

18 Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Taıtira ọkwukwo: Ka bu nhne Nnwọ Chiokike kwuru, nye wam anya a lawuru nu lele bekwnu, nye ochi a lawuru noonwu lele ola chnarnu achna. 19 M magwu m nhne anu neeme. M magwu m owhnun'anya anu, nu okwnata mkpoma anu, nu izi anu, nu osnuta mkpoma anu. M magwu m masi nu ọnu anu kitna kakwo ke mbom.

20 Kọvu m nwernu otu nhne megidne anu. Anu gharuru nwerinya wam bu Jezibeli n'esilawuru anu. Nwerinya ka kwuru ehni a nye owhnurninya Chiokike, neezni ele izi m kpa be mee oyi, nu o ri nhne be jiri kwa renwu, nooduhie ele badnu. 21 M nyernu m a ige ma o tuhnsa nu mmehie ome oyi, o kwéle. 22 Le,

m jootubna n'okpata ya nu ele oyi a, be jaata awhnuwhnu k'agida, okwolem ma be tuhnsarnu hite nu nhne ojo be muiaru n'aka a. 23 M joogbu rumu a, ma kpakara ọgbako Chiokike mahia nu mawa bu nye wam noonyosna mkpoma nu echiche ke rumu badnu. M jookwuhnasi nye obula lele kpa ọnu a jiri ziri. 24 Kọvu agwna anu gwnarnu nu Taıtira, ele snoge iznizni ojo ka, ele ma nhne be nookwu nhne tugwaru otugwa ke Setani, m jeenye anu ivu runa berere. 25 Kọvu anu jidnesi rikne nhne anu ji tem m va.

26 Nye megburu, bita ikwu-ọnu m du okwukwo, m jeenye a rikne hne kpakara mba zị. 27 O jeeji mkpara rugwe neechi be, o jeliwa be lele kpa be liwa itechi, 28 lele kpa me nahiaru iknernema n'aka Nda m. M jeenye a mbo osisi. 29 Nye nwernu nsni, o nuru nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike.

3

Izi ele Sadisi

1 Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị Sadisi ọkwukwo: Ka bu nhne nye wam ji enine esau Chiokike n'aka a, nu mbo esau. M magwu m nhne anu neeme. M magwu m nu anu nwernu rewhna nu anu zị budnu, kọvu anu nwurnu onwu. 2 Anu tnenya, jikwasi nhne ke gwnarnu mati o nwu rikne, kwnornu nu m whnuge m ọnu anu ke zuru ozu nu ruwhnu Chiokike m. 3 Anu chenyanya nhne anu nahiaru, ke anu nuru, anu mee be. Anu hi nu mmehie anu tuhnsa. O buru nu anu jeetnenya, m jaavakwnusi anu lele nye buznu, anu jaamahia ige me jaava.

4 Kọvu anu nwernu badnu ele nu ele nu Sadisi ele merula awura be. Be joowo awura abochna snornu m zne izne kwnornu nu be kwesiri. 5 Nye megburu kpa, be joowote a awura abochna, m jookwnome rewhna a n'okwukwo ke budnu. M jookwuhia rewhna a nu ruwhnu Nda

m ya nụ ruwhnu ele enine izi a. ⁶ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike.

Izi ele Filadefia

⁷ Gbaznenu enine izi ke ogbako Chiokike ke zi nụ Filadefia okwukwo: Ka bu nhne nye wam zi nsọ nụ nye ezi oka kwuru, nye jigwu snambi Devidi, nye ọ buru nụ ọ gbama onuhna, ọ zá nye nwernu rikne ọ gbasni a, nye gbasni onuhna, ọ zá nye nwernu rikne ọ gbama a. ⁸ M magwu m nhne anu neeme. Le, m gbamannu m anu onuhna ke ọ zá nye nwernu rikne gbasni, kwnornu nụ anu nwernu iknernema matị, kovu anu bitaru ikwu-onu m, anu gonahorula rewhna m. ⁹ Anu jowhnu nhne me jeeme ele ọro ogbako Setani, ele ka nụ be bu ele Ju, kovu be buo, be bu ele aghalaghala, m jeeme be va dna n'eli n'ochi anu, be jaamahia nụ m whnurnu m anu n'anya. ¹⁰ Kwnornu nụ anu bitaru ikwu-onu m, snuta ovu, m jaabita masi anu n'ige onurna ke jaadnakwasị kpakara ọwa, ọ rna ele wu n'owa onurna.

¹¹ Le, m vawa wara wara, anu jidnesi nhne anu ji rikne, ọ zi nye berere nahoru anu okpu-eze anu. ¹² Nye megburu, m jeeme a nsusnu Oro Nso Chiokike m. O jehi nụ rime a whoga berere. M jaagbakwasị rewhna Chiokike m n'olu a, ya nū rewhna ohna ikne Chiokike m, ke bu Jeruselem ikne, ke hi n'oligwe n'aka Chiokike m hiedna. M jaagbakwasị a rewhna ikne m n'olu a. ¹³ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike.

Izi ele Laodisia

¹⁴ Gbaznenu enine izi ke ogbako Chiokike ke zi nụ Laodisia okwukwo: Ka bu nhne Amim kwuru, nye akebe kwesiri be kwnata a mkpoma nū nye ezi oka, nye neechi kpakara nhne Chiokike keru. ¹⁵ M magwu m nhne anu neeme. Anu kpele bekwnu, anu jila iyi. Ọ joburu oma nū anu kperu bekwnu mōbu nū anu

jiri iyi. ¹⁶ Kovu kwnornu nū anu zi marna marna, anu kpele bekwnu, anu jila iyi, m jogbohala anu n'onu m. ¹⁷ Anu kwuru, "M baru m eze, m nwernu m ekwnu, ọ zá nhne naara m," kovu nū anu ma nū anu bu ele n'owhnuji anya, nū ele be kwesiri ọ donu obirizi, ele mboni, ele isni nū ele gba eto. ¹⁸ Me zni anu ezni, anu zunahoru m golu be snurnu, ma anu nwernu ekwnu, nū awura abochna, ma anu kpusni eto anu gbagwu, tna egwnumisi n'anya anu ma anu whnurnu osno. ¹⁹ M neebigbo kpakara ele me whnurnu n'anya, naapnia masi be nhne. Anu gbalituhnasna, hi nū mmehie whuya. ²⁰ Le, m gwuzogwu m n'onuhna, nooznu aka. Nye obula ke nurnu nkoli m, gbama onuhna, m jaabnazne n'oro a, snornu a ri wiri, ya snornu m masi ri wiri.

²¹ Nye megburu, m jeenye a rikne o snornu m daziri eli nū ngadna eze m, lele kpa me megburu, m snornu Nda m daziri eli nū ngadna eze a. ²² Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike.

4

Ngadna eze ke zi n'oligwe

¹ Nga nhne ka mekworu, m whnurnu m, le, otu onuhna gbamarnu n'oligwe. Nkoli wam me nurnu nū mbom ke dnarnu lele okwodu karu, "Vaa hna, m jeegesi i nhne jeemeriri nū ruwhnu." ² Ngangam, m zi m n'Enine, m whnurnu m nū rime oligwe otu ngadna eze nū nye dazi n'olu a. ³ Nye wam dazi nū ngadna eze wam, ruwhnu a noogbu marna marna lele akaworugwu jasipa nū sadisi, eke nū egwurugwu hnirni ngadna eze wam gburugburu ke naachna lele emiradi. ⁴ Nri ngadna eze lawuru nū eno berere gbaru ngadna eze wam gburugburu, ele okno badnu nri lawuru nū eno dazi n'olu ngadna eze berere wam woru awura abochna, kpuru okpu-eze golu nū risi be. ⁵ Amuma nū egbe oligwe

nụ ọdidna hi nụ ngadna eze wam naadna. Tọnji ẹsau zị nụ ruwhnu ngadna eze wam noonwu ọkwu, ke bu enine ẹsau wam Chiokike. ⁶ Osimini nụ lele nyno nọowhnu ọsno zị nụ ruwhnu ngadna eze wam.

N'esilawuru ngadna eze wam ya nụ gburugburu a bu nhne ẹno zị budnu bu anya anya ruwhnu nụ aznụ zị. ⁷ Nhne ke mbom nụ lele odum, ke ẹbo nụ lele nnwọ ehni, ke ẹto nwernu ruwhnu lele ruwhnu badnụ, ke ẹno nụ lele igno neewhe ewhe. ⁸ Nhne zị budnu ẹno wam, ke ọbula nwernu akankwu isunu, kpakara ẹhni be bu anya anya. Be kpúsnì ọnu be iwhnehnie nụ abali, be nọogwnu eri naakaa, "Nsọ, nsọ, nsọ

bu Nyenwe ai Chiokike ke Meli Nhne Dum, Nye zị nụ mbom, nye zị kịtna, nye jaava."

⁹ Kpa nhne wam zị budnu zị neenye a igwugwu nụ ọson'anya, nọotunu nye wam dazigwu nụ ngadna eze wam mmamma, nye zị budnu ọkwukokwunu, ¹⁰ ele okno badnụ nri lawuru nụ ẹno wam dna n'eli nụ ruwhnu nye wam dazigwu nụ ngadna eze, kpọ risi eli nụ ruwhnu nye wam zị budnu ọkwukokwunu. Be tūbita okpu-eze be nụ ruwhnu ngadna eze wam, kaa,

¹¹ "I bu nye kwesiri, Nyenwe ai Chiokike, ọ nahoru igwugwu nụ ọson'anya, nụ iknerna, kwnornu nụ ọ bu jịwa keru kpakara nhne hite nụ echiche i, jì nyernu be budnu."

5

Okwukwo nụ Nnwọ Atnurnu wam

¹ M whnurnu m otu ọkwukwo n'akarikwnunga nye wam dazị nụ ngadna eze wam, be gbarụ a nhne ruwhnu nụ aznụ, be kasiri a akara ẹsau. ² M whnurnu m otu enine izi nwernu rikne ji okno nkoli neesi okokoba, naakaa, "Ndaa nye kwesiri ọ gbaji akara ẹsau wam nụ o kpume

okwukwo wam?" ³ Kọvu ọ zá nye be whnurnu n'oligwe nụ ọwa mọbu nụ mkpururu ọwa, bu nye kwesiri o kpume ọkwukwo wam mọbu lebna anya nụ rime a. ⁴ M kwna ẹkwna k'agida kwnornu nụ ọ zá nye be whnurnu kwesiri o kpume ọkwukwo wam mọbu lebna anya nụ rime a. ⁵ Otu nụ rime ele okno badnụ wam kanu m, "I kwnama ẹkwna, le, Odum ke ẹbnurnu Juda,* Mgbaregwnugwnu Devidi,† o megbulem, o nwernu rikne o kpume ọkwukwo wam, nụ ọ tọma akara ẹsau wam."

⁶ Ige wam m whnurnu m otu Nnwọ Atnurnu gwuzo n'esilawuru ngadna eze wam, ma nụ esilawuru nhne ẹno wam zị budnu ya nụ ele okno badnụ wam, lele nụ be gburu a ogbu. O nwernu mfu ẹsau, nụ anya ẹsau ke bu enine ẹsau wam Chiokike, ke o zihalaru nụ rime kpakara ọwa. ⁷ Nnwọ Atnurnu wam zne nahoru nye wam dazị nụ ngadna eze wam ọkwukwo n'akarikwnunga a. ⁸ Nga ọ nahoruru a ọkwukwo wam, nhne ẹno wam zị budnu nụ ele okno badnụ nri lawuru nụ ẹno wam dna n'eli nụ ruwhnu Nnwọ Atnurnu wam, kpakara be ji ọbo be n'aka, ya nụ obele golu ke isensi jihiaru, ke bu okpukpe ele nsọ. ⁹ Be gwnu eri ikne,

"I kwesiri ọ nahoru ọkwukwo wam, nụ ọ tọma akara a, kwnornu nụ be gburu i, i gweru ọvnarna i gbahia ele ke Chiokike hite nụ kpakara ẹbnurnu, nụ ikwu-ọnu, hite nụ mba nụ ele badnụ.

¹⁰ I mernu be buru mbam ele ọkwa ariohna, ke jeekpenu Chiokike, be jọbu ele eze nechi ọwa."

¹¹ M le anya, m nurnu m nkoli agida enine izi gbarụ ngadna eze wam gburugburu, nụ nhne ẹno wam zị budnu nụ ele okno badnụ, pokwu nụ pokwu nụ pokwu ndasi, nụ pokwu ndasi nụ ndasi. ¹² Be nọogwnu eri nụ okno nkoli, naakaa,

* 5:5 Odum ke ẹbnurnu Juda Jenesisi 49:9 † 5:5 Mgbaregwnugwnu Devidi Azaya 11:1, 10

“Nnwọ Atnụrnu wam be gburu kwe-siri
 ọ nahọru rikne, nụ ẹkwnu nụ akọniche,
 nụ iknernema
 nụ ọson'anya nụ igwugwu, nụ
 ọznarni.”

¹³ M nụrnu m hne kpakara nhne zị
 bụdnu zị n'oligwe, n'ọwa, nụ mkpu-
 ruru ọwa, kpakara nhne zị bụdnu ke
 zị n'okno osimini nụ kpakara nhne zị
 nụ rime be, naakaa,
 “Ọznarni nụ ọson'anya nụ igwugwu nụ
 rikne zịnu
 nye wam dazị nụ ngadna eze,
 ya nụ Nnwọ Atnụrnu wam tim
 tọm.”

¹⁴ Nhne ẹno wam zị bụdnu, kaa,
 “Amim.” Ele okno badnụ wam
 dna n'ẹli, kpọnu Chiokike nụ Nnwọ
 Atnụrnu risi ẹli.

6

Akara ẹsau wam

¹ M whnụrnu m nga Nnwọ Atnụrnu
 wam tọmarnu akara ke mbọm. Otu
 nhne zị bụdnu ẹno wam ji nkọli
 dnarnụ lele egbe oligwe kaa, “Vaa.”
² M le anya, le otu iyinya rịchna,
 nye gbagwụ a ji otu mgbata, be
 nyee a okpu-eze, ọ whọga nọlugbu,
 neemegbu.

³ Nnwọ Atnụrnu wam tọma akara
 ke ẹbo, m nụrnu m nhne ẹno wam zị
 bụdnu ke ẹbo, naakaa, “Vaa.” ⁴ Le,
 iyinya berere naachna ihie ihie, be
 nyernu nye gbagwụ a rikne o gweme
 udno n'ọwa, mee ele badnụ noogbu
 ibne be, be nyernu a ama-ọgwu hna
 ezi.

⁵ Nga Nnwọ Atnụrnu wam tọmarnu
 akara ke ẹto, m nụrnu m hne nhne
 ẹno wam zị bụdnu ẹto karu, “Vaa.”
 M le anya whnụ iyinya neeji riji, nye
 gbagwụ a ji nhne be nọotu nhne n'aka
 a. ⁶ M nụrnu m nkọli n'esilawuru
 nhne ẹno wam zị bụdnu, naakaa, “Otu
 ntutu ikpa wheti bụ ọgwo ẹrnu otu
 ọbochi, ntutu ikpa balị ẹto ọgwo ẹrnu
 otu ọbochi. Kọvu anụ lulu mọno olivu
 nụ manya vaini.”

⁷ Nnwọ Atnụrnu wam tọma akara
 k'ẹno, m nụrnu m nkọli nhne zị bụdnu
 k'ẹno karu, “Vaa.” ⁸ M le anya, otu

iyinya ogbu-nụ-orio, rẹwhna nye dazị
 n'olu a bụ Ẹnwu, Ẹli Rẹnwu sno a
 n'aznụ. Be nyernu a rikne hne otu
 nga nụ nga ẹno ke ọwa zị, ma o gweru
 ama-ọgwu nụ ọkwnunyo gbu be, ma
 nrịria ojo nụ ojo anọhia ke ọwa.

⁹ Nnwọ Atnụrnu wam tọmarnu
 akara ke isne, m whnụrnu m mkpuru
 ovu kpakara ele be gburu kwnornu
 ikwu-ọnu Chiokike nụ ama be gbaru
 nụ mkpururu ojo arịohna. ¹⁰ Be ji
 okne nkọli neesi okokoba, naakaa,
 “Nyenwe aị zị nsọ, i bụ ezi, dū
 ngele, hne i jeekpe ele zị n'ọwa ikpe,
 megwnahia ọvnarna aị?” ¹¹ Be nyernu
 nye ọbula nụ rime be iwo awura
 abọchna, be kanu be, be zukwaru
 inwe ige matị, tem ọnu ọgwugwu
 ele izi ibne be nụ rumu nda be, ele
 be joogbu zute.

¹² Nnwọ Atnụrnu wam tọmarnu
 akara ke isunu, okne ẹli otne enye
 dnarnu, ẹhnam ji riji lele ikpe mkpe,
 ẹnwa chna ihie ihie lele ọvnarna.
¹³ Mbọ hi n'oligwe naadna n'ọwa
 lele ike isisi be kwu figi chnà achna
 naadna nga ruwhere neewhe. ¹⁴ Be
 piakota oligwe lele ọkwukwo, rugwu
 nụ ẹli ọhia esilawuru whọga n'ọnodi
 be.

¹⁵ Ele eze ke ọwa nụ ele dikne, ele
 nẹchi ele ọgwu ele baru eze, ele
 dimkpa, nye ọbula, ma ọhi ma nye
 nwernu ẹhni a, tugwa nụ rime ọgba
 nụ iketa rugwu. ¹⁶ Be kanu rugwu
 kwu nụ rugwu matị, “Dnagidne aị,
 kpusni aị n'anya nye wam dazị nụ
 ngadna eze, ya nụ ovu owe ẹhni
 Nnwọ Atnụrnu wam. ¹⁷ Kwnornu nụ
 okne ọbochi ovu owe ẹhni be valẹm.
 Nyele joogwuzoli?”

7

Be karu 144,000 ele badnụ akara

¹ Nga nhne ka whemernu, m
 whnụrnu m enine izi ẹno gwuzo nụ
 ngeri ẹno ke ọwa, knernu ruwhere
 k'ọwa n'aka, ma ruwhere gharu o
 whe n'ọwa, ma n'osimini mọbu n'olu
 isisi ọbula. ² M whnụrnu m enine izi
 berere hi n'ọbosi ẹhnam nọowhuya, o ji

akara Chiokike ke zị bụdnu n'aka a, o ji okne nkọli naakanụ ele enine izi ẹno wam Chiokike nyernu rikne o lulu ọwa nụ osimini, ³ kaa, “Anụ lulu ọwa, mọbu osimini, mọbu isisi, tem a ka ele izi Chiokike akara n'egedege ruwhnu be.” ⁴ M nurnu m ọnu ọgwugwu ele be karu akara n'egedege ruwhnu be, be bu otu riwhu nụ nri ẹno nụ pokwu ẹno, hite nụ kpakara ẹbnurnu Izireli. ⁵ Be bu hite nụ ẹbnurnu Juda, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Rubeni, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Gad, nri nụ pokwu lawuru, ⁶ hite nụ ẹbnurnu Asa, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Nafitali, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Manase, nri nụ pokwu lawuru, ⁷ hite nụ ẹbnurnu Simiṣoni, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Liva, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Isaka, nri nụ pokwu lawuru, ⁸ hite nụ ẹbnurnu Zebuloni, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Josefu, nri nụ pokwu lawuru, ẹbnurnu Benjamini, nri nụ pokwu lawuru.

Igbudu ele badnu wam

⁹ Nga nhne ka mekworu, m le anya whnu igbudu badnu ọ zā nye nwernu rikne gwnli ọnu. Be hi nụ kpakara mba nụ ẹbnurnu, nụ ẹli, nụ ikwu-ọnu va, be gwuzoru nụ ruwhnu ngadna eze nụ nụ ruwhnu Nnwọ Atnurnu wam, be wo awura abochna, be ji masi igwugwu bukwa n'aka be. ¹⁰ Be ji okne nkọli naakaa,

“Ọznohia aị hi n'aka Chiokike,
nye dazị nụ ngadna eze,
ya nụ Nnwọ Atnurnu.”

¹¹ Kpakara ele enine izi gwuzo gba ngadna eze wam gburugburu nụ ele okno badnu wam nụ nhne ẹno wam zị bụdnu, dna kpute ruwhnu n'ẹli nụ ruwhnu ngadna eze wam, kponu Chiokike risi ẹli. ¹² Be kaa,

“Amim! Ngọzi nụ igwugwu
nụ akoniche, nụ ọtu mmamma nụ
ọson'anya
nụ rikne nụ iknernema
zịnu Chiokike dū ọkwnukokwnu.
Amim.”

¹³ Otu nye okno badnu sika m, “Ele ka wogwu iwo awura abochna be bu ele ke ele? Ndaa hne be hi va?”

¹⁴ M sa a, “Nda-aị-kwu, m máam, jì magwu.”

Ọ kanu m, “Ele ka bu ele hiri n'okne mmekpehni wam whuya, be snurnu iwo be, mee be ziri richna nụ rime ọvnarna Nnwọ Atnurnu wam. ¹⁵ Kam kpayarū,

be jiri gwuzoru nụ ruwhnu ngadna eze Chiokike,
be jeekpenu a iwhnehnie nụ abali nụ rime Oro Nso a.

Nye wam dazị nụ ngadna eze jaag-basa ọro-eka a, be wuru nụ rime a.

¹⁶ Wiri jógogwu be berere,
akpiri jóokpo be bekwu berere,
ehnam jóomu kwno be berere,
whuruwhuru ehni jéeme kwno be berere.

¹⁷ Kwnornu nụ Nnwọ Atnurnu nye ke zị n'esilawuru ngadna eze wam jobu nye ọoznu be lele atnurnu.

O joodu be zne nụ risi mini ke bụdnu,
Chiokike jookwnosnama anya-
mini ekwna n'anya be.”

8

Akara ke esau

¹ Nga Nnwọ Atnurnu wam kpumernu akara ke esau, oligwe dnarnu bii dū ichichi awa.

² M whnurnu m enine izi esau ele gwuzo nụ ruwhnu Chiokike, be nyernu be okwodu esau.

³ Enine izi berere ke jigwu nhne isensi golu varu gwuzoru nụ ruwhnu ojo ariohna, be nyernu a agida isensi, o gweru a yikota nụ okpukpe ele nsọ Chiokike, gweru a kwa ariohna n'olu ojo ariohna golu ke zị nụ ruwhnu ngadna eze wam. ⁴ Rwnurnu isensi wam nụ okpukpe ele nsọ Chiokike lizo nụ ruwhnu Chiokike hite n'aka enine izi wam. ⁵ Enine izi wam gweru nhne isensi wam gharu bekwu n'oyo ariohna, ghasa a nụ rime ọwa. Agida egbe oligwe nụ odidna nụ amuma nụ ẹli otne enye dnarnu.

Okwodu ẹsaw wam

⁶ Enine izi ẹsaw wam ji ọkwodu ẹsaw jikneru o gbu be.

⁷ Enine izi ke mbom gbu ọkwodu a, mkpuru mini nu bekwu gwaru ọvnarna wusa n'owa, otu-ibewa nu nga ẹto ke ọwa rne bekwu, otu-ibewa nu nga ẹto ke isisi nu kpakara achara budnu rneru bekwu.

⁸ Enine izi ke ẹbo gbu ọkwodu a, be tubna nhne nu lele rugwu okpotokpo neerne bekwu nu rime osimini, otu-ibewa nu nga ẹto ke osimini ghọ ọvnarna. ⁹ Otu-ibewa nu nga ẹto ke nhne zi budnu nu rime osimini nwuma, otu-ibewa nu nga ẹto ke ogbo mini kpu.

¹⁰ Enine izi ke ẹto gbu ọkwodu a. Otu okne mbọ hi n'oligwe dna, noonwu lele tonji dnakwasị otu-ibewa nu nga ẹto mini, ma nu risi mini. ¹¹ Rewhna mbọ wam bu Nlulu. Otu-ibewa nu nga ẹto mini noolu nlulu, agida ele badnu nwurnu kwnornu nu be nwornu mini wam.

¹² Enine izi ke ẹno gbu ọkwodu a. Be lulu otu-ibewa nu nga ẹto ẹnam, nu otu-ibewa nu nga ẹto ẹnwa, nu otu-ibewa nu nga ẹto mbọ, ke kpayaru otu-ibewa nu nga ẹto iwhne be zima noonwu, otu-ibewa nu nga ẹto ke ọbochi nwée iwhne ya nu otu-ibewa nu nga ẹto ke abali.

¹³ M leru m anya, m nurnu m otu igno neewhe n'esilawuru oligwe, gweru okne nkoli neesi okokoba, "Awhnuwhnu! Awhnuwhnu! Awhnuwhnu zinu kpakara ele wu n'owa nga be jonu odidna ọkwodu ke ele enine izi ẹto ke gwarnu jogbu."

9

¹ Enine izi ke isne gbu ọkwodu a. M whnurnu m otu mbọ hiri n'oligwe dna n'owa, be nyee a snambi ọnuhna olulu awnuwhnu. ² Mbọ wam tuma ọnuhna olulu awnuwhnu, runwurnu hi nu rime a whuya nu lele runwurnu hi n'okne ite bekwu, iwhne ẹnam nu ruwhere gbaru ọchichiri kwnornu runwurnu hi n'olulu awnuwhnu wam whuya. ³ Igwurube hi nu runwurnu

wam whuya n'olu ọwa, be nyernu be rikne lele akpi ke ọwa. ⁴ Be kanu be, be lulu achara mọbu isisi, mọbu achara budnu berere, kovu be gba nye ọbula ke nwée akara Chiokike n'egedege ruwhnu a. ⁵ Igwurube wam nwée rikne o gbu be, kovu be ta be awnuwhnu ẹnwa isne. Nhne igbugbu be nu lele nye akpi gbaru. ⁶ N'ẹnwa isne ka, ele badnu ka joo-pio ẹnwu joogbu be, kovu be jowhnu ẹnwu, ẹnwu jogwunu be, kovu ẹnwu jaagba ẹso.

⁷ Igwurube wam nu lele iyinya jikneru o zne ogwunu, be kpu nhne nu lele okpu-eze golu nu risi be, ruwhnu be nu lele ruwhnu badnu.

⁸ Rukeru-ize risi be nu lele rukeri-ize nyerinya, ize be nu lele ize odum.

⁹ Mbno mkpoma be nu lele mbno rugwe, odidna aka-nkwu be naadna lele ogbo-eli agida iyinya nodopnu neezne ogwunu. ¹⁰ Odnu be nu lele akpi, be nwernu nhne ogbugba n'odnu be, nwe masiri rikne n'odnu o kpakna ele badnu ẹni ẹnwa isne. ¹¹ Be nwernu eze nechi be, nye bu enine izi olulu awnuwhnu. Nye rewhna a n'onu Hiburu bu Abadoni, n'onu Giriki, Apoloni, ke bu nye noolulu nhne.

¹² Nhne awnuwhnu ke mbom kwolem, nhne awnuwhnu lawuru berere vawa.

¹³ Enine izi ke isunu gbu ọkwodu a, m nurnu m otu nkoli hi n'ahnio nu ngeri ẹno ke ojo ariona golu wam bu ke gwuzo nu ruwhnu Chiokike whuya. ¹⁴ Nkoli wam kanu enine izi ke isunu wam ke gburu ọkwodu, "Sigbasi enine izi ẹno wam ke be knernu eriri n'okne Osimini Uferetisi." ¹⁵ Be sigbasi enine izi ẹno wam, ke be jikneru n'otnu-ige ka n'ọbochi ka, nu ẹnwa ka, n'awha ka o gbu otu-ibewa nu nga ẹto ke kpakara ele badnu. ¹⁶ M nurnu m onu ogwnugwunu ele ogwunu gba iyinya bu riwhu pokwu ndasi lawuru.

¹⁷ Nu rime ọwhnurninya wam, m whnurnu m iyinya nu ele naagba be, be nwernu mbno mkpoma naachna ihie ihie lele bekwu, lele jasinti, nu

rugwu bẹkwnu, risi iyinya wam nū lele risi odum, bẹkwnu nū rụnwurnu nū rugwu bẹkwnu neehi n'ọnu be nọowhuya. ¹⁸ Bẹkwnu nū rụnwurnu nū rugwu bẹkwnu ke hi n'ọnu iyinya wam nọowhuya gburu otu-ibewa nū nga ẹto ke ele badnu. ¹⁹ Kwnornu nū ikn-ernema be hi n'ọnu be ya nū ọdnu be. Ọdnu be nū lele agwọ, ke be ji risi be neemeru ele badnụ ẹhni.

²⁰ Ele badnụ gwnarnụ ke nhne igbugbu ka gbúle, kwéle ọ sịgbasi nhne aka be tūru, be kwéle ọ sịgbasi o kpenu rụmu rẹnwu ojo, nū rẹnwu golu nū ke siliva, nū ọla nū akaworugwu nū ke isisi, ke zá nọowhnu ọsno, zá nọonu nhne, zá neezne izne. ²¹ Ele badnụ wam tūhnasana hite nū ogbu badnụ be, nū amusu be neeri, nū ome ọyi be, mọbu nū buznu be nooznu.

10

Enine izi nū ọkwukwo matị

¹ Omekwo, m whnurnu m enine izi berere ke nwernu rikne hi n'oligwe hiedna. O wogwu erumeru oligwe, eke nū egwurugwu zị n'olu risi a, ruwhnu a noonwu lele ẹhnam, ọchi a lawuru nū lele nsnusnu ọro bẹkwnu. ² O ji otu ọkwukwo matị be kpumernu okpume n'aka a. Ọ bíta ọchikwunga a n'osimini, ọchirita a n'olu ẹli. ³ O ji okne nkọli si lulo lele hne odum neebigbo, nga o sikworu okokoba, egbe oligwe ẹsau wam gba n'ọsisa. ⁴ Nga egbe oligwe ẹsau wam gbakworu, m pioru m ọ gba n'ọkwukwo, m nurnu m otu nkọli hiri n'oligwe naakanu m, “Kpusnime nhne egbe oligwe ẹsau wam kwuru, ị gbá be n'ọkwukwo.”

⁵ Enine izi wam me whnurnu gwuzo n'osimini nū n'olu ẹli, gwelizo akarikwnunga a olu. ⁶ O gweru nye wam zị ọkwukokwnu dụ risi, bụ nye keru oligwe nū kpakara nhne zị nū rime a, nū ọwa nū kpakara nhne zị nū rime a, nū osimini nū kpakara nhne zị nū rime a. Enine izi wam karu, “Ige kwolem. ⁷ Kọvu nga enine izi ke ẹsau jọogbu ọkwodu a, nhne tugwaru

otugwa ke Chiokike jeemezu, lele kpa o kwuru hite n'ọnu ele izi a, bụ ele ọwhnurninya.”

⁸ Nkọli wam me nurnu hi n'oligwe nookwunu m ọka, kwukwnonu m ọka berere, ọ kaa, “Zne, gweru ọkwukwo matị wam be kpumernu okpume ke zị n'aka enine izi wam gwuzo n'osimini n'olu ẹli.”

⁹ M znekwnusi enine izi wam, kanu a o nyee m ọkwukwo matị wam. Ọ kaa, “Gweru a, ri a, o joolu nlulu nū ruwhu ị, kọvu ọ jọoso n'ọnu ị lele mọno ebeka.” ¹⁰ M gweru ọkwukwo wam n'aka a, ri a, ọ nū lele mọno ebeka n'ọnu m, kọvu kpa me rikworu a, o mernu ruwhu m lu nlulu. ¹¹ Ọ kanu m, “I jọokpo okwo ikwu-ọnu Chiokike ka berere nū ruwhnu agida ele badnụ, nū mba zị ọdo n'ọdo, n'ikwu-ọnu zị ọdo n'ọdo, ma nū ruwhnu ele eze.”

11

Ele akebbe lawuru

¹ Be nyernu m otu isisi lele nhne be ji nọotu nhne, be kanu m, “Lizo, tū Ọro Nso Chiokike, nū ojo ariohna, gwnu ele nọokpo risi ẹli nū rime a. ² Kọvu ị tū n'ederezi, kwnornu nū be nyernu a ele bụo ele Ju, ele jọozodna ẹli-ọhna nsọ wam nri ẹnwa ẹno nū ẹnwa lawuru. ³ M jeezizne ele akebbe m lawuru, be joowo iwo mkpe zni izi ọma otu pokwu ọbochi nū riwhu ọbochi lawuru nū nri isunu.” ⁴ Ka bụ isisi olivu lawuru wam nū nhne be bíta tọnji lawuru wam gwuzo nū ruwhnu Nyenwe ọwa. ⁵ Nye irno ọbula ke pioru ọ kpakna be ẹhni, bẹkwnu hi n'ọnu be jeernegbu be. Nye ọbula ke kpaknarnu be ẹhni jọonwuriri kpam. ⁶ Ele ka nwernu rikne o knesni oligwe, ke mernu mini ozuzo zóle kpakara ige be nọokpo okwo ikwu-ọnu Chiokike, be nwernu rikne o mee kpakara mini ghọ ọvnarna, nū rikne o mee ele zị n'ọwa rịa ẹhni igbugbu ọbula lele kpa be pioru.

⁷ Nga be gbasakworu ikwu-ọnu Chiokike, anọhia wam hi nū olulu awhnụwhnu, lusi be ọgwnu, megbu be, gbu be. ⁸ Iznu be joovubi n'esilawuru

apna okne ẹli-ọhna wam be nookwu n'elulu Sodom nọ Ijipiti, hne be kpogburu Nyenwe be n'olu ọgba. ⁹ Kpakara ele badnu, nu ẹbnurnu, nu ikwu-onu, nu mba zi ọdo n'odo, jeelekiri iznu be ọbochi ẹto n'ichichi, be jeekwe be li be. ¹⁰ Kpakara ele zi n'owa jonwudna, mkpoma so be n'onu kwnornu nu be nwurnu, be neeziznenu ibne be nkesi kwnornu ele ọwhnurninya lawuru ka nwurnu onwu bu ele mernu ele zi n'owa ta awnwhnu k'agida. ¹¹ Nga ọbochi ẹto n'ichichi whemernu, enine budnu hiri nu Chiokike bnazne nu rime be, be gwuzoru, okne ogwnu turu kpakara ele whnurnu be. ¹² Ele ọwhnurninya lawuru wam nurnu otu nkoli hiri n'oligwe noosukwu be, "Anu va n'olu hna." Be lizo, la n'olu n'erumeru oligwe, kpa ele irno be neelekiri be.

¹³ N'ige wam, okne ẹli otne enye dnarnu n'owa, ke mernu otu nga nu nri nga ẹli-ọhna wam lulu, ẹli otne enye wam gburu pokwu badnu esau, ogwnu turu ele ke gwnarnu, be znarni Chiokike ke oligwe.

¹⁴ Nhne awnwhnu ke ẹbo whemernu, kovu le, nhne awnwhnu ke ẹto vawa wara wara.

Okwodu ke esau

¹⁵ Enine izi ke esau gbụ okwodu a, agida nkoli dnarnu n'oligwe, naakaa, "Eli-eze k'owa ka gholam eli-eze ke Nyenwe ai nu ke Karaisi, ọ jaachi hite n'ige kwó okwo du n'ige kwó okwo."

¹⁶ Nri ele okno badnu lawuru wam nu eno ele dazi nu ngadna eze be nu ruwhnu Chiokike, dna kpu ruwhnu n'eli, kponu Chiokike risi eli. ¹⁷ Be kaa, "A notunu i mmamma, Nyenwe ai Chiokike ke Meli Nhne Dum, nye zi, nye zi nu mbom, kwnornu nu i ji okne iknernema i nechi.

¹⁸ Ovu neewe ele zi n'owa ehni, kwnornu nu onuma i valam, ige i jeekpe ele nwurnu onwu ikpe valam,

nu ige i jookwu ele izi i, ele ọwhnurninya i ogwo ernu nu kpakara ele ke i, nu ele notu ogwnu i

ma nye kwu nu nye mati, nu ige o lulu ele luluru owa."

¹⁹ Be gbamarnu Oro Nso Chiokike n'oligwe, be whnurnu Igbe Ogbanjo-Ehni Chiokike nu rime a, agida amuma, nu odidna, nu egbe oligwe, nu eli otne enye, nu okne mkpuru mini dnarnu.

12

Nwerinya wam nu okne agwo wam

¹ Otu okne nhne ndu-ehni mernu n'oligwe. Otu nwerinya wogwu iwo ehnam, nye enwa zi nu mkpururu ochi a, o kpu okpu-eze nwernu nri nu mbọ lawuru nu risi. ² Nwerinya wam zi rime, rime omumu nnwo neeme a, ọ kwana ekwana kpa ọ nomu nnwo. ³ Nhne ndu-ehni berere whuya kwno n'oligwe, otu agwo okpotokpo ihie ke nwernu risi esau nu nri mfu, kpu okpu-eze esau nu risi esau a. ⁴ O ji odnu a doru otu-ibewa nga ẹto mbọ ke oligwe dodna be n'owa, o zne gwuzoru nu ruwhnu nwerinya wam nomu nnwo ma o ri nnwo wam wara wara ọ muiaru a. ⁵ Nwerinya wam muiaru nnwo rukna, nye jeeji mkpara rugwe nechi kpakara mba, kovu be kwumernu nnwo wam, kwuznenu a Chiokike nu ngadna eze a. ⁶ Nwerinya wam gbawhu, ghabna nu rime eli-ikpa, hne Chiokike bitannu a, ma be lekasi a anya pokwu ọbochi nu riwhu ọbochi lawuru nu nri isunu.

⁷ Ogwnu dna n'oligwe, Maikeli nu ele enine izi a lu ogwnu megidne agwo wam, agwo wam nu ele enine izi a lu ogwnu megidne be. ⁸ Kovu Maikeli nu ele enine izi a megburu agwo wam, oghere zimana agwo wam nu ele enine izi a n'oligwe berere. ⁹ Be chidna agwo okpotokpo wam, ke bu agwo oknani wam bu Ekwensu mọbu Setani n'owa, nye nooduwu kpakara ele zi n'owa. Be chidnarnu ya nu kpakara ele izi a.

¹⁰ Ige wam, m nurnu m otu okne nkoli n'oligwe, kaa,

“Oznohia valem, nu rikne nu eli-eze
Chiokike a,
nu iknernema Karaisi a,
kwnornu nu be chidnarnu nye
noobno rumu nda a nhne,
bu nye noobno be nhne nu
ruwhnu Chiokike iwhnehnie
nu abali.

¹¹ Be jiri onarna Nnwọ Atnurnu wam
nu akebe be gbaru
megbu a,
be whnuna budnu be n'anya
du n'enwu.

¹² Kam kpayaru, oligwe nwudnahoru,
ovu oso anu n'onu ele wu nu rime
a.

Kovu awhnuwhnu zinu owa nu osi-
mini,
kwnornu nu Ekwensu vak-
wnusilem anu,
onuma jiri a mkpoma,
kwnornu nu o magwu nu ige a zi
ichichi.”

¹³ Nga agwo wam whnurnu nu
be chidnarnu a n'owa, o bete o chi
nwerinya wam eso bu nye muru
nnwo rukna wam. ¹⁴ Be nyee
nwerinya wam aka-nkwu lawuru
ke okne igno ma o wheru iwhe zne
hne o wu n'eli-ikpa, hne be jeelekasi
a anya awha eto nu enwa isunu
hne agwo wam bo o whnuna a.

¹⁵ Agwo wam gbuhia agida onu-mini
a gbasno nwerinya wam, ma o vuru
nwerinya wam. ¹⁶ Kovu eli yinnu
nwerinya wam aka, kpumernu onu
a, nwokwo mini agwo wam gbuhiaru
n'onu a. ¹⁷ Agwo wam we ovu ehni
k'agida megidne nwerinya wam, o
zne noolusi agwna rumu nwerinya
wam ke gwnarnu ogwnu, bu ele bitaru
nhne Chiokike nyernu n'iwu, nu ele
kwesiri okwnata ovu n'ezi oka Jizosi
gesiri. ¹⁸ Agwo wam gwuzoru n'olu
rizna ke osimini.

13

Anohia lawuru

¹ M whnurnu m otu anohia hi nu
rime osimini noowhuya, o nwernu

nri mfu nu risi esau, o kpu okpu-
eze n'olu mfu a, be gbakwasiri n'olu
kpakara risi a rewhna ojo nookwulu
Chiokike. ² Anohia me whnurnu nu
lele agwnu, ochi a lawuru nu lele
anohia bea, onu a nu lele onu odum.
Agwo wam nyee anohia wam rikne a,
ngadna eze a nu okne iknernema. ³ O
nu lele nu be gburu otu risi anohia
wam, kovu nhne omernu ehni wam
ke nwernu rikne o vuya enwu gworu,
o tu kpakara owa n'anya, be gbas-
nornu anohia wam. ⁴ Be kponu agwo
wam risi eli ke nyernu anohia wam
iknernema a, be kpo masinu anohia
wam risi eli, naakaa, “Nyele nu lele
anohia ka? Nyele nwernu rikne o lusi
a ogwnu?”

⁵ Be nyernu anohia wam rikne o
ji nookwu agida nhne zi ogwnu nu
oka ojo nookwulu Chiokike, o nwernu
rikne nri enwa eno nu enwa lawuru.

⁶ Anohia wam kpume onu a nook-
wulu Chiokike, nu rewhna a, nu Oro
Nsọ a, nu kpakara ele wu n'oligwe.

⁷ Be nyernu a rikne o lusi ele nsọ
ogwnu nu o megbu be, be nyee kwno
a rikne megidne kpakara avnurnu
nu ele badnu nu ikwu-onu nu mba.

⁸ Kpakara ele wu n'owa jookponu a risi
eli, ele be gbala rewhna be nu rime
okwukwo budnu ke Nnwọ Atnurnu nye
be gburu hite n'okike owa.

⁹ Nye nwernu nsni, o nurnu.

¹⁰ Nye obula be jodoru n'ogwnu
be jodoru a n'ogwnu.

Nye obula be jeeji ama-ogwnu gbu,
be jeeji ama-ogwnu gbu a.

Ele nsọ jeenwe okwnata ovu nu ndidi.

¹¹ M whnu anohia berere hi n'eli
noowhuya. O nwernu mfu lawuru
lele mfu nnwo atnurnu, o nookwu
oka lele agwo. ¹² O ji rikne anohia
mbom wam nu ruwhnu a. O mernu
kpakara owa nu ele zi nu rime a kponu
anohia mbom wam risi eli, nye be
gworu nhne omernu ehni wam ke
noovuya enwu. ¹³ Anohia ke ebo ka
rnu ernu rikne, o mernu bekwnu hi
n'oligwe dna n'owa n'anya ele badnu.

¹⁴ O duhie kpakara ele wu n'owa

kwnornu ernalu ndu-ehni ka ke be nyernalu a rikne ornu nu ruwhnu anohia ke mbom. O kanu ele zi n'owa be kpu igbudu anohia wam ke be jiri ama-ogwnu mernu ehni, kovu o zi budnu. ¹⁵ Be nyernalu anohia ke ebo wam rikne o nwesi inwe budnu nu rime igbudu anohia mbom wam, ke kpayaru igbudu wam nookwu oka, kaa be noogbu kpakara ele kwéle o kponu igbudu wam risi eli. ¹⁶ O mee kpakara ele badnu ma nye mati ma nye kwu, nye baru eze nu nye mboni, ohi nu nye buo ohi, be narnu akara nu akarikwungu be mabu n'egedege ruwhnu be. ¹⁷ O za nye nwernalu rikne zu nhne mabu re nhne, okwolem nye nwernalu akara anohia wam ke bu rewhna anohia wam, mabu ogwnugwnu rewhna a.

¹⁸ Nye obula nwehia akoniche, nye obula ke nwernalu ogwnugwnu risi, o mahia ogwnugwnu anohia wam, kwnornu nu o bu ogwnugwnu badnu, ogwnugwnu a bu riwhu isunu nu nri isunu nu isunu [666].

14

Nnwọ Aturu nu ele ke a

¹ M leru m anya, whnu Nnwọ Aturu gwuzo n'olu rugwu Zayoni, ya nu otu riwhu nu nri eno nu pokwu eno ele badnu, be vu rewhna a nu rewhna Nda a n'egedege ruwhnu be. ² M uru m otu nkoli hi n'oligwe dna lele agida mini, nu okne nkoli egbe oligwe, m uru m ele naagba obo ji obo be naagba. ³ Be gwnu eri ikne nu ruwhnu ngadna eze wam, ma nu ruwhnu nhne eno wam zi budnu, nu ele okno badnu wam. O za nye nwernalu rikne sno be gwnu eri wam, okwolem otu riwhu nu nri eno nu pokwu eno wam ele be gbaharu n'owa. ⁴ Ka bu ele merula ehni be nehni nyerinya kwnornu nu be bitaru ehni be snam. Be joosno Nnwọ Aturu wam penupe obula o neezne, be gbaharu be n'esilawuru ele badnu lele mkpuru mbom be kesiri Chiokike nu Nnwọ Aturu a. ⁵ O

za aghalaghala be whuru nu n'onu be, be zi snam.

Ele enine izi eto

⁶ M whuru nu m enine izi berere neewhe n'oligwe, nokpo okwo izi oma ke zi okwnukokwnu n'owa, ma kpakara ele mba, nu avuru nu ikwu-onu nu ele badnu uru a. ⁷ O ji okne nkoli naakaa, "Anu tu ogwnu Chiokike, anu znarni ebube a, kwnornu nu ige valem o jeekpe kpakara badnu ikpe, anu kponu nye keru oligwe, nu owa, nu osimini, nu kpakara risi mini risi eli."

⁸ Enine izi ke ebo snornu ke mbom kaa, "O dnanam, Babiloni dnanam, okne mba ke mernu kpakara eli nwọ manya okne ome oyi a."

⁹ Enine izi ke eto snornu be gweru okne nkoli kaa, "Nye obula ke kponu anohia wam nu igbudu a risi eli, nahuru masi akara a n'egedege ruwhnu a, mabu n'aka a, ¹⁰ o jonwo manya okne ovu owe ehni Chiokike, ke o wusaru nu rikne, ke be gwala agwa nu rime okiko onuma a, be jeeji bekwnu nu rugwu bekwnu ta a awhuruwhnu nu ruwhnu ele enine izi nsọ nu ruwhnu Nnwọ Aturu wam. ¹¹ Runwuru awhuruwhnu be zi naala olu okwnukokwnu, be za noozukwa inwe iwhnehnue nu abali, bu ele wam kponu anohia wam nu igbudu a risi eli, nu nye obula ke naharu akara rewhna a." ¹² Ele nsọ jeenwe ndidi, ele naabita nhne Chiokike nyernalu n'iwu nu ele kwnataru Jizosi mkpoma.

¹³ Nga wam m uru m nkoli hiri n'oligwe kaa, "Gba n'okwukwo, owa oma zinu ele wuru nu rime Chiokike hite nu kitna."

Enine Nsọ kaa, "Owe, be joozukwa inwe n'ernalu be, kwnornu nu ernalu be joosno be n'aznu."

Ogwe nhne nekwa ke owa

¹⁴ M le anya, whnu, otu erumeru abochna, otu nye nu lele Nnwọ ke Badnu dazi n'olu erumeru wam, o kpu okpu-eze golu nu risi a, o ji ama ekwu zi buko n'aka a. ¹⁵ Enine izi berere hi nu rime Oro Nsọ whuya, gweru okne nkoli kanu nye wam dazi

n'erumeru, "Gweru ama i, gweru nhne n'ekwu, kwnornu nu ige o gwe nhne n'ekwu k'owa valem, mkpuru k'owa chnanam." ¹⁶ Nye wam dazi n'erumeru gweru ama a yisi nu rime owa, gweru nhne ekwu k'owa.

¹⁷ M whnuru m enine izi berere hi n'Oro Nso n'oligwe, o ji masi ama zi buko. ¹⁸ Enine izi berere ke nwernu rikne megidne bekwnu, hi n'ojo ariohna whuya. O gweru okne nkoli kanu enine izi wam ji ama zi buko, "Gweru ama i ghohia mkpuru vaini ke ekwu, kwnornu nu vaini ke owa chnanam." ¹⁹ Enine izi wam yisi ama a, ghohia mkpuru vaini, tubna be nu rime hne be jozosna manya okne ovu owe ehni Chiokike. ²⁰ Be zosna manya vaini wam n'aznu eliohna, onarna a gbahia nu hne be nozosna manya wam du nhne nu lele riwhu maili lawuru, du oknesni onu iyinya n'olu.

15

Nhne awhnurwhnu esau

¹ M whnu nhne berere n'oligwe, okne nhne ndu-ehni. Enine izi esau vu nhne awhnurwhnu esau ke ipne-aznu, okne ovu owe ehni Chiokike ke ipne-aznu zi nu rime be. ² M whnu kwno nhne nu lele osimini nyno be gwaru bekwnu, nu ele wam megburu anohia wam nu igbudu a nu onu ogwnugwnu rewhna a, hne be gwuzo nu ngeri osimini nyno wam, be ji obo Chiokike nyernu be. ³ Be noogwnu eri Mozizi nye izi Chiokike nu eri Nnwọ Atnuru wam,

"Ernu i tu n'anya, zi masi rikne!

Nyenwe ai Chiokike ke Meli
Nhne Dum,

Kpakara apna i sniri asni buru ezi
oka,

Eze zi okwnukokwnu.

⁴ Nyele jotu ogwnu i, Nyenwe ai?

Nyele jookwhia igwugwu ke rewhna
i?

Kwnornu nu ji nu nsunu i zi nsọ,
kpakara mba jaava kpọ risi eli nu
ruwhnu i,

kwnornu nu ikpe buru oma i zuru
kpakara owa."

⁵ Nga ka mekworu, m whnu Oro Nso Chiokike n'oligwe gbamarnu bu Oro-Eka ruwhnu Chiokike. ⁶ Enine izi esau wam vu nhne awhnurwhnu esau hi nu rime Oro Nso wam whuya, be wogwu iwo noonwu onwu, be ji ajni mkpoma golu kne nu mkpoma be. ⁷ Otu nhne zi budnu wam nyega enine izi esau wam obele esau okne ovu owe ehni Chiokike jiharuru nu rime be, bu nye zi budnu okwnukokwnu. ⁸ Runwurnu jhia Oro Nso wam hite n'igwugwu nu iknernema Chiokike, o za nye nwernu rikne o bna Oro Nso wam tem awhnurwhnu esau wam enine izi esau wam vuyaru kwome.

16

Obele esau ovu owe ehni Chiokike

¹ Ige wam, m nuru m otu okne nkoli hi n'Oro Nso wam naakanu enine izi esau wam, "Anu zne wusa obele esau ovu owe ehni Chiokike n'owa." ² Enine izi ke mbom zne wusa obele a n'owa, esuso ehni tu ogwnu noogbu igbugbu se kpakara ele vu akara anohia wam n'ehni, nu kpakara ele kponnu igbudu wam risi n'eli.

³ Enine izi ke ebo zne wusa obele a n'osimini, o gho onarna nu lele onarna nye nwuru onwu, kpakara nhne zi budnu nu rime osimini nwukwo.

⁴ Enine izi ke eto zne wusa obele a nu mini nu kpakara risi mini, be gho onarna. ⁵ M nuru m nga enine izi ke neelegidne mini karu,

"Ji bu nye mee mma n'ikpe

ji bu nye zi, nye zi nu mbom, Nye
zi Nso,

kwnornu nu i kperu ikpe nu kpa.

⁶ Be wusaru onarna ele nsọ i nu ele
owhnurninya i,

i nyee be onarna be nwọ lele
mini,

kwnornu nu be kwesiri a."

⁷ M nuru m otu nkoli hi n'ojo ariohna naakaa,

“Owe! Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum,

ikpe i buru oma, bu masị ezi oka.”

⁸ Enine izi ke ẹno zne wusa obele a n'ehnam, o neerne ele badnu lele bekwnu. ⁹ Okne okpe bekwnu rne ele badnu, be kosna rewhna Chiokike nye nwernu rikne nu hne awnwhnu ka zi. Kovu be kwéle o tuhnsa nu mmehie be znarni Chiokike.

¹⁰ Enine izi ke isne zne wusa obele a n'olu ngadna eze anohia wam. Okne ochichiri gbasni eli-eze anohia wam, ele badnu naatabi riro be kwnornu nhne igbugbu. ¹¹ Be kosna Chiokike ke oligwe kwnornu nhne igbugbu be nu nhne mernu ehni be. Kovu be kwéle o tuhnsa nu apna ojo be.

¹² Enine izi ke isunu zne wusa obele a n'okne Osimini Uferetisi, mini a takwo, kpa mini a takworu, apna ele eze hi n'obosi ehnam whuya. *

¹³ M whnu renwu eto zila richna lele redokpo, hi n'onu agwo wam, nu onu anohia wam, nu onu nye owhnurninya aghalaghala wam nowhuya. ¹⁴ Be bu renwu ojo nowornu ernu ndu-ehni. Renwu eto ka znekwnusi ele eze owa, chikota be n'otu kwnornu ogwnu okne obochi Chiokike ke Meli Nhne Dum.

¹⁵ Le, m jaava lele nye buznu, ngozi zinu nye obula neese nse, bikwata iwo a, o zi kpa o gbaru eto zneghari, iwhnerne tu a n'ohna.

¹⁶ Renwu ojo wam chikota kpakara eze nu hne ele Hiburu nookwu Amagidoni.

¹⁷ Enine izi ke esau zne wusa obele a nu ruwhere. Otu okne nkoli hi nu ngadna eze zi n'Oro Nso wam, kaa, “Be menem a.” ¹⁸ Agida amuma oligwe, nu odidna, nu egbe oligwe nu okne eli otne enye dnarnu, eli otne enye nu kpm zigelele hite nga Chiokike kpuru badnu. Eli otne enye ka kakwo ibne a. ¹⁹ Eli-ohna kwu wam kewamarnu nga eto, eli-ohna kpakara mba luluru. Chiokike chenwanya Babiloni, mee a o nowo manya hi n'ikiko okne ovu owe ehni

a. ²⁰ Kpakara eli ohia esilawuru nu rugwu gbawhu, whume. ²¹ Okne mkpuru mini neenyi rinya † naadnakwasị ele badnu hite n'oligwe. Ele badnu nowo Chiokike onu kwnornu mkpuru mini wam, nu kwnornu awnwhnu wam zi ogwnu ke agida.

17

Nwerinya nu anohia

¹ Otu nu rime ele enine izi esau wam vu obele esau vakwnusi m kaa, “Vaa, me gesi i awnwhnu okne nye ewhere wam ke dazi n'olu agida mini, ² nye ele eze ke owa snornu mee oyi, ele zi n'owa nowornu manya ewhere a.”

³ Enine izi wam wuru m n'Enine zne nu rime eli-ikpa, hne me whnurnu otu nwerinya dazi n'olu anohia naachna ihie ihie. Anohia wam nwernu agida rewhna ojo nookwulu Chiokike be gbakwasiri a, o nwernu risi esau, nu nri mfu. ⁴ Nwerinya wam wogwu iwo odno odno nu ihie ihie, o jiri nhne eyi golu nu rugwu okne onu ahia nu pali mee ehni a mma, o ji ikiko golu n'aka a, nhne ruru oru nu nhne zila richna ke ome oyi a jiharuru nu rime a. ⁵ Be gbakwasiri a otu rewhna n'egedege ruwhnu,

Nhne miri emi,

okne Babiloni,

nne kpakara ele ewhere

nu nhne ruru oru ke owa.

⁶ Onarna ele nsọ nu ele be gburu kwnornu Jizosi noogbu a lele manya.

O gbaru m anya aghari nga me whnurnu a. ⁷ Enine izi wam kanu m, “Ndaa kpa o jiri naagba i anya ghari? M jaakanu i nhne tugwaru otugwa gbasiri nwerinya ka nu anohia ke vu a, bu anohia ke nwernu risi esau nu nri mfu. ⁸ Anohia ke i whnurnu zi budnu nu mbom, kovu o nwurnu, o jechi n'olulu awnwhnu whuya zne n'enwu a. Kpakara ele wu n'owa ele be gbala rewhna be n'okwukwo ke budnu hite n'okike owa, o jootu be n'anya nga be whnurnu anohia wam zi budnu nu

* **16:12** Nga apna wam whuyaru, ele irno be whnurnu oghere bnanya lusi be ogwnu. † **16:21** Mkpuru mini wam neenyi nu nhne otutu 50 kg.

mbòm, kòvu ọ nwụrnu, ọ jaazị kwno bụdnu.

⁹ “A kwesiri o nwe ovu ke nwernu akoniche, risi ẹsau wam bụ rugwu matị ẹsau ke nwerinya wam dazị n'olu a. Be bụ masị ele eze ẹsau, ¹⁰ isne dnanam, otu nẹechi kọriri, otu ya váge. Nga ọ varụ, ọ jaadazị ige matị. ¹¹ Anọhia wam zị bụdnu nụ mbòm, ke nwụrnu, bụ eze ke ẹsato, nye zị n'esilawuru eze ẹsau wam, jaala n'iyi.

¹² “Nri mfu wam ị whnurnu bụ masị nri eze ele ya váge ẹchi, kòvu be jeenye be rikne otu ọtnu-ige lele eze snornu anọhia wam chị. ¹³ Be nwernu otu mkpọma, be jeenye anọhia wam iknernema nụ rikne be. ¹⁴ Ele ka jọolusi Nnwọ Atnurnu wam ọgwnu, kòvu Nnwọ Atnurnu wam jeemegbu be, kwnornu nụ ọ bụ Nyenwe ke kakwo ele nwe nụ Eze kakwo ele eze. Ele sno a bụ ele o sukwuru, ele ọ hōhiaru nụ ele kwesiri ọkwnata ovu.”

¹⁵ Ọ kanụ m, “Mini ke ị whnurnu hne nwerinya ewhere wam dazị, bụ ele badnụ, nụ agịda ele badnụ, nụ mba nụ ikwu-ọnu zị ọdo n'odo. ¹⁶ Anọhia wam nụ nri mfu wam ị whnurnu joosno nwerinya ewhere wam irno, be jaanahọru a kpakara nhne o nwernu, gbata a ẹto, be jeeri anọ-ẹhni a, kporne a nụ bẹkwnu. ¹⁷ Kwnornu nụ Chiokike yisiri a nụ mkpọma be, ma be mee echiche a, be jeekwerikọta o nyee anọhia wam ẹli-eze be, ọ jaachị be tem Chiokike mezu ikwu-ọnu a. ¹⁸ Nwerinya wam ị whnurnu bụ okne ẹli-ọhna wam ke nẹechi kpakara ele eze ke ọwa.”

18

Odudna Babiloni

¹ Nga nhne ka mekworu, m whnurnu m enine izi berere hi n'oligwe neehidna, o nwernu okne iknernema, ogbu marna marna ruwhnu a neenye iwhne n'ọwa. ² O gweru okne nkoli siwama, kaa, “Ọ dnanam, okne Babiloni dnanam, ọ gholam hne rụmu rẹnwu ojo wu, oro ikelu kpakara rẹnwu zila rịchna,

kpakara ọnunu ojo ke be rí eri zị nụ rime a.

³ Kwnornu nụ kpakara mba nwornu manya okne ome ọyi a, ele eze ke ọwa snornu a mee ọyi, ele nọozu ahia ke ọwa barụ eze hite nụ okne ewhere a.”

⁴ M nụ kwno okne nkoli hi n'oligwe kaa, “Ele ke m, anụ hi n'esilawuru a whuya, ọ zị anụ snornu a kehia igwe nụ mmehie a, ọ zị anụ snornu a ta awhnụwhnu.

⁵ Kwnornu nụ mmehie a gwuzo dū oligwe, Chiokike chenwanyalam kpakara mmehie a.

⁶ Anụ mesno a lele kpa o mernu anụ, anụ mesno a mgba lawuru kpa o mernu, okiko ọ gbajiri, anụ gbajite a mgba lawuru ma ọ nwornu.

⁷ Anụ ta a awhnụwhnu nụ anya-mini lele kpa o nyernu ẹhni a igwugwu nụ ẹgwurnu ojo a, kwnornu nụ ọ karụ nụ mkpọma a,

‘M bụ m eze nyerinya, m bula m nnwerne nwée nzi, m jáagba mkpe.’

⁸ Kam kpayarụ, n'otu ọbochi, ọ jọowhnuji anya, ẹnwu, mkpe, nụ ọknunyo, bẹkwnu jeernegbu a, kwnornu nụ Nyenwe a Chiokike ke neekpe a ikpe bụ dikne.

⁹ “Nga ele eze ke ọwa ele snornu a mee ọyi, n'ẹgwurnu ojo a, jọowhnu rụnwurnu bẹkwnu a, be jaakwna ẹkwna, gbanụ a mkpe. ¹⁰ Be joogwuzo nụ hne zị ikere kwnornu ogwnu awhnụwhnu a, kaa, ‘Chei, chei, okne eli-ọhna, Babiloni, bụ dikne, Chiokike tarụ ị awhnụwhnu n'otu ọtnu-ige.’

¹¹ “Ele nọozu ahia ke ọwa jaakwanụ a ẹkwna, gbanụ a mkpe, kwnornu nụ ọ zá nye nọozu kwno mgwna ahia be berere. ¹² Be bụ ele nọozu ahia golu, siliva, rugwu okne ọnu ahia, palị, iwo marnụ mma, iwo naachna

odno odno, siliki nū iwo naachna ihie ihie, isisi ọbula, nhne ọbula be jiri ize eni kpu, nhne ọbula be jiri isisi zi okne ọnu ahia pniọ, ọla, rugwe, rugwu mabulu, ¹³ nū sinamoni, nū nhne nwernu ẹknarna, isensi, maa, franki-isensi, nū manya, nū mọno olivu, nū ikpa nū wheti, nū anọhia, nū atnurnu, nū iyinya, nū ọgbo-eli iyinya nọdopnu, nū ọhi, ma mkpuru ovu badnu masi.

¹⁴ “Be kaa, ‘Nhne i pioru wh-nunahoru i, kpakara ẹkwnu i nū ebube i whuru etekne, i jeenwe kwno be berere.’ ¹⁵ Ele nọozu ahia, ele baru eze kwnornu nū be neere nhne ka, joogwuzo nū hne zi ikere, ogwnu nọotu be kwnornu awnūwhnu a, be naakwna ẹkwna, gba masi mkpe.

¹⁶ Be jeesiwama okokoba, kaa, ‘Chei, chei, ẹli-ọhna kwu, ke jiri iwo marnu mma odno odno nū ihie ihie, nū golu noogbu marna marna, nū akaworugwu okne ọnu ahia nū pali mee ẹhni a mma.

¹⁷ Agida ẹkwnu hna kpa whuru etekne n'otu ọtnu-ige.’

“Kpakara ele nọokwo ọgbo mini nū ele ji ọgbo mini neezne, nū ele ẹnu mini, nū kpakara ele nhne be jiri wuru budnu hi nū mini whuya, joogwuzo nū hne zi ikere. ¹⁸ Nga be jowhnu runwurnu ẹkwnu a, be jaakaa, ‘O zi ẹli ke nū lele okne ẹli-ọhna ka?’ ¹⁹ Be jowukwasi retnu nū risi be, kwna ẹkwna, gba mkpe, kaa, ‘Chei, chei, okne ẹli-ọhna,

hne kpakara ele nwernu ọgbo mini baru eze hite n'ekwnu a, n'otu ọtnu-ige hne ọ kọ tubiri etekne.

²⁰ Ovu sọ i n'onu, sọ oligwe, ele nsọ nū ele izi nū ele ọwhnurninya snornu anu nwudna, Chiokike kperu a ikpe kwnornu nhne o mernu anu.’ ”

²¹ Otu enine izi gbasiri rikne gweru otu akaworugwu hna lele okne rugwu ogwe wiri tubna nū rime osimini, kaa, “O bu kpa be jeeji nhne rikne kwnadna okne ẹli-ọhna Babiloni,

ọ zá nye jowhnu a berere.

²² Be jonu kwno eri, mọbu ọbo, opi, mọbu ọkwodu nū rime i berere, nye ọbula ke nwernu nka ẹnu jáazi nū rime i berere, ọ zá nye jonu odidna ogwe wiri nū rime i berere.

²³ Tonji joonwuma nū rime i berere, akpiri nye nọolu nnwerne ikne nū nye nọogbo nzi ikne, jáazima nū rime i berere, kwnornu nū ele nọozu ahia i bu ele dikne ke ọwa, i jiri amusu i duwhu kpakara mba.

²⁴ Be piohiaru nū rime a ọvnarna ele ọwhnurninya nū ọvnarna ele nsọ, nū kpakara ele be gburu ogbu nū rime ọwa.”

19

¹ Nga nhne ele ka whemernu, m nurnu m nhne nū lele okne nkoli igbudu badnu n'oligwe, naakaa, “Aleluya,

oznohia, nū igwugwu nū rikne bu ke Chiokike ai,

² kwnornu nū ikpe a buru ọma nū ezi ọka, ọ marnu nwerinya okne ewhere wam ikpe nye jiri ome ọyi a meru ọwa, o megwnahialam ọvnarna ele nsọ a n'aka a.”

³ Berere kwno be siwama, kaa, “Aleluya, runwurnu ẹkwnu a naala olu du ọkwnukokwnu.”

⁴ Ele okno badnu nri lawuru nū eno nū nhne eno wam zi budnu wam dna n'eli kpọ risi ẹli nū ruwhnu Chiokike nye dazi nū ngadna eze. Be kaa, “Amim, Aleluya.”

Olulu nnwerne ke Nnwọ Atnurnu

⁵ Otu nkoli hiri nū ngadna eze wam whuya kaa, “Znarni Chiokike ai, anu ele izi a, anu ele nọotu ogwnu a, ma nye matị ma nye kwu.”

⁶ M nurnu m nhne nu lele nkoli igbudu badnu lele odidna agida mini, lele okne egbe oligwe, naakaa,

“Aleluya,

Nyenwe a Chiokike ke Meli Nhne Dum nechi.

⁷ Ngwa ma a nwudna, ovu so a n'onu, a nyee a igwugwu,

kwnornu nu olulu nnwerne ke Nnwọ Atnurnu wam valem,

nnwerne a jiknernunem ehni a.

⁸ Be nyernu nnwerne a iwo abochna, zi richna, noonwu onwu va-a-a, o woru.”

(Iwo abochna wam bu ome mma ke ele nsọ.)

⁹ Enine izi wam kanu m, “Gba n'okwukwo, ‘Ngozi zinu nye obula be sukwuru va n'iriri olulu nnwerne Nnwọ Atnurnu wam.’ ” O kaa kwno, “Ikwu-onu ka bu ezi oka Chiokike.”

¹⁰ M dna n'eli n'ochi enine izi wam ma m kponu m a risi eli, kovu o kanu m, “I mee kpam, m bu m nye izi ibne i nu ke rumu nda i ele berere bu ele ji akebne Jizosi. Kponu Chiokike risi eli. Kwnornu nu akebne Jizosi gharu bu enine owhnurninya.”*

Nye naagba iyinya abochna

¹¹ M whnurnu m oligwe kpumernu nu otu iyinya abochna, rewhna nye zi n'olu a bu Nye Okwnata Ovu nu Nye Ezi Oka. O ji ikpe buru oma neekpe ikpe, noolu ogwnu. ¹² Anya a lawuru nu lele riro bekwnu, o kpu agida okpu-eze nu risi a. O nwernu rewhna be gbakwasiri a ke o za nye magwu, okwolem ya magwu nhne o bu. ¹³ Iwo o wogwu bu ke be tururu n'ovnarna, be noosukwu a Ikwu-Onu Chiokike. ¹⁴ Ele ogwnu ke oligwe sno a n'aznu n'olu iyinya abochna woru iwo abochna marnu mma. ¹⁵ Ama-ogwnu zi buko hi n'onu a nowhuya, ke o ji neemegbu kpakara mba. “O jeeji mkpara rugwe nechi be.”† O nozosna manya ke okne ovu owe ehni Chiokike ke Meli Nhne Dum.

* **19:10** ke neeyinu ele badnu aka kpo okwo ikwu-onu Chiokike. † **19:15** Eri Oma 2:9

¹⁶ Be gbakwasiri n'olu iwo a ma nu ochi a rewhna,

“EZE KAKWO ELE EZE NU
NYENWE KAKWO ELE NWE.”

¹⁷ M whnu otu enine izi gwuzo n'ehnam, o ji okne nkoli si okokoba, kanu kpakara onunu oligwe, “Anu va gbako n'okne iriri Chiokike. ¹⁸ Anu va ri ano-ehni ele eze, nu ke ele risi ogwnu, nu ke ele dikne, nu ke iyinya nu ke ele gba be, nu ano-ehni kpakara ele badnu, ma ohi nu ke ele buo ohi, nye kwu nu nye mati.”

¹⁹ M whnu anohia wam nu ele eze ke owa nu ele ogwnu be gbakoru n'otu ma be lusi nye wam dazi n'olu iyinya ogwnu ya nu ele ogwnu a. ²⁰ Kovu be nwudnurnu anohia wam ya nu nye owhnurninya aghalaghala wam nye rnurnu ernu ndu-ehni wam nu ruwhnu a, nye ji ernu ndu-ehni wam rnawhu ele nwernu akara anohia wam nu ele kponnu igbudu anohia wam risi eli. Anohia wam nu nye owhnurninya aghalaghala wam, be tubna be nu budnu nu rime olulu bekwnu ji rugwu bekwnu neerne. ²¹ Be ji ama-ogwnu neehi n'onu nye wam dazi n'olu iyinya wam gbu kpakara ele ogwnu be, onunu oligwe rijiri ruwho hite n'ano-ehni be.

20

Otu pokwu awha

¹ M whnu otu enine izi hi n'oligwe neehiedna, o ji snambi onuhna olulu awhnuwhnu, ji masi ijigba hna okpotokpo n'aka a. ² O nwudne agwo wam, bu agwo gbaka wam, nye bu Ekwensu, nu Setani kne a eriri otu pokwu awha. ³ O tubna a nu rime olulu awhnuwhnu, kasni a akara, ma o gharu o duwhu kpakara mba berere tem otu pokwu awha wheme. Omekwo, be jootoma a eriri ige mati.

⁴ M whnu agida ngadna eze, be nyee ele dazi n'olu be rikne be jeeji kpe ikpe. M whnu mkparu ovu ele be gburu kwnornu akebne be gbannu Jizosi nu ikwu-onu Chiokike,

ele kpóla risi ẹli nyee anọhia wam, mọbu igbudu a, mọbu nahọru akara a n'egedege ruwhnu be, mọbu n'aka be. Be ziri bụdnu snornu Karaịsi nẹchi otu pokwu awha. ⁵ (Ele berere ke nwurnu ọnwu lizọla n'ẹnwu tem otu pokwu awha wheme.) Ka bụ olizọ n'ẹnwu ke mbom. ⁶ Chiokike jọgozi ele ke a, ele jeekehia igwe n'olizọ n'ẹnwu ke mbom. Ẹnwu ke gba lawuru jéenwe rikne n'ehni be. Be jọbu ele ọkwa ariọhna Chiokike nụ ke Karaịsi, be joosno a chị otu pokwu awha.

O megburu Setani

⁷ Nga otu pokwu awha whemernu, be jootoma Setani, ọ whuya n'ikelu a. ⁸ Ọ jọowhoga duwhu agida mba ke gbasaru nụ nkala ẹno ke ọwa, Gogi, nụ Magogi, chikota be zne ọgwu. Ọnu ọgwugwu be hna lele rizza zị nụ ngeri osimini. ⁹ Be gbasara kpakara ọwa, gahnata gburugburu hne ele nsọ zị, nụ ẹli-ọhna wam Chiokike whurnu n'anya, kọvu bẹkwu hiri n'oligwe dna rnegbu kpakara be. ¹⁰ Be túbna Ekwensu wam, nye duwhuru be nụ rime olulu bẹkwu be ji rugwu bẹkwu neerne hne anọhia wam nụ nye ọwhurninya aghalaghala wam zị. Be jaata be awhnwhnu iwhnehnne nụ abali hna ọkwukokwunu.

Ikpe ipne-aznu

¹¹ M whnụ otu ngadna eze abochna okpotokpo, nụ nye dazị n'olu a, ọwa nụ oligwe gbawhuru nụ ruwhnu a, be whnúna be berere. ¹² M whnụ ele nwurnu ọnwu, ele kwu nụ ele matị, gwuzo nụ ruwhnu ngadna eze wam. Be kpume agida ọkwukwo, be kpume kwno ọkwukwo berere, ke bụ ọkwukwo ke bụdnu. Chiokike kpe ele nwurnu ọnwu ikpe hite nụ nhne be gbaru n'ọkwukwo wam lele kpa ẹrnu be jiri ziri. ¹³ Osimini gwehia ele nwurnu nụ rime a, ẹnwu nụ ẹli ẹnwu gwehia ele zị nụ rime be, be kpe nye ọbula ikpe lele kpa ẹrnu ọ rnrnu jiri ziri. ¹⁴ Be túbna ẹnwu nụ ẹli ẹnwu nụ rime olulu bẹkwu. Olulu bẹkwu ka bụ ẹnwu ke mgba lawuru. ¹⁵ Nye ọbula ke be gbála

rewhna a nụ rime ọkwukwo ke bụdnu, be túbna nụ rime olulu bẹkwu.

21

Oligwe ikne nụ ọwa ikne

¹ Omekwo, m whnụ oligwe ikne nụ ọwa ikne, kwnornu nụ oligwe ke mbom nụ ọwa ke mbom gawheru, osimini zima masi. ² M whnụ ẹli-ọhna nsọ wam, Jeruselem ikne, hi n'oligwe hne Chiokike zị neehiedna, be jikneru a lele nnwerne ikne naalakwnusi nzi a. ³ M nurnu m okne nkoli hi nụ ngadna eze wam nookwu ọka, kaa, “Le, Oro Nsọ Chiokike zị n'esilawuru rumu badnụ, Chiokike jaadazinu be, be jọbu ele ke a, ọ jọbu Chiokike be, dazigidnenu be. ⁴ O jookwnosnama kpakara anya-mini n'anya be, ẹnwu jáazima, mọbu ọgba mkpe, mọbu ọkwana ẹkwana, nhne igbugbu jáazima, kwnornu nụ nhne ọknani gawhelem.”

⁵ Nye wam dazị nụ ngadna eze wam, kaa, “Le, m neeme kpakara nhne buri nhne ikne.” Ọ kanu m, “Gba nhne ka n'ọkwukwo, kwnornu nụ ikwu-ọnu ka bụ ezi ọka ke kwesiri ọkwunata ovu.”

⁶ Ọ kanu m, “Be menem a. Mawa bụ Alifa nụ Omega, Ọpanizo nụ Okwukwo. Nye ọbula akpiri nọokpo bẹkwu, m jeenye a mini ke hi nụ risi mini ke bụdnu n'etekne. ⁷ Nye megburu, jeekehia kpakara nhne ka, m jọburu Chiokike a, ọ jọburu nnwọ m. ⁸ Kọvu ele ọgwu nụ ele kwé ekwe, nụ ele ruru ọru, ele noogbu badnụ, nụ ele neeme ọyi, nụ ele amusu, nụ ele naakwa ẹnwu, nụ kpakara ele aghalaghala jeekehia igwe nụ rime olulu bẹkwu ji rugwu bẹkwu neerne. Ka bụ ẹnwu ke mgba lawuru.”

Jeruselem ikne

⁹ Otu n'esilawuru ele enine izi ẹsau wam vu obele awhnwhnu ipne-aznu wam vakwnusi m, kaa, “Vaa, m jeege i nnwerne be nọlu ikne, bụ nnwerne Nnwọ Atnurnu wam.” ¹⁰ O vuru m n'Enine zne n'olu okne rugwu zị n'olu, gesi m ẹli-ọhna nsọ wam, bụ Jeruselem hi n'oligwe hne Chiokike zị neehiedna. ¹¹ O vu igwugwu

Chiokike, noonwu lele akaworugwu zị okne onu ahia, lele jasipa, ziri snam lele nyno. ¹² O nwernu mkpọ be turu a hna n'olu, o nwernu nri nụ onuhna lawuru, nụ nri enine izi lawuru neese onuhna. Be gbasiri rewhna nri nụ avnurnu lawuru rumu Izireli n'onuhna a. ¹³ Onuhna eto zị n'obosi ehnam, n'olu olu onuhna eto, n'eli eli onuhna eto, n'odidna ehnam, onuhna eto. ¹⁴ Mkpọ eli wam nwernu ntụ-eli n'olu nri nụ akaworugwu lawuru, hne be gbakwasiri rewhna ele izi nri nụ ebo ke Nnwọ Atnurnu wam.

¹⁵ Nye wam naakanu m oka ji otu nhne golu be neeji nọtụ nhne, nọtụ ike eli-ohna wam, kpakara onuhna a, nụ ehi mkpọ a. ¹⁶ Eli-ohna wam hna n'otu. Ogologo a nụ rude a hna n'otu. O gweru nhne be tū nhne tū eli-ohna wam, o tūhia otu pokwu nū riwhu mañli eno, ogologo a, nū rude a, nū olu a, hna n'otu. ¹⁷ O tū ehi mkpọ wam, tūhia riwhu rula lawuru, lele kpa otutu ke badnū jiri zị, ke enine izi ji nọtụ. ¹⁸ Ehi mkpọ wam bụ jasipa, eli-ohna wam bụ golu zị snam, lele nyno. ¹⁹ Be ji agida akaworugwu zị okne onu ahia mee ntụ-eli mkpọ eli-ohna wam mma. Ntụ-eli ke mbom bụ jasipa, ke ebo bụ safia, ke eto bụ kasidoni, ke eno bụ emiradi, ²⁰ ke isne bụ sadonisi, ke isunu bụ kanelia, ke esau bụ kirisoliti, ke esato bụ berili, ke tolu bụ topasi, ke nri bụ kirisopasisi, ke nri nū otu bụ jasinti, ke nri nū ebo bụ ametisi. ²¹ Nri nū onuhna lawuru wam bụ palị nri nū ebo, otu onuhna otu palị. Ogodo apna eli-ohna wam bụ golu zị snam nọowhnu osno lele nyno.

²² M whnuna m Oro Nso n'eli-ohna wam, kwnornu nū Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum nū Nnwọ Atnurnu wam bụ Oro Nso a. ²³ Mkpa ehnam mọbu enwa zá naakpa a, be zá nọomu nū rime a, kwnornu nū igwugwu Chiokike nọomu nū rime a, Nnwọ Atnurnu wam bụ iwhne a. ²⁴ Ele mba ke owa jeezne izne n'iwhne a, ele eze ke owa jeegweya igwugwu be nū rime a. ²⁵ Be jáagbasni onuhna eli wam, o jeegberu anya kwnornu nū

ochichiri zila nū rime a. ²⁶ Be jeegwebnanya nhne igwugwu nū oson'anya kpakara mba nū rime a. ²⁷ Nhne obula ke zila richna jáabna nū rime a ría ría, mọbu nye obula ke neeme nhne ruru oru, mọbu nye aghalaghala, okwolem ele be gbarū rewhna be nū rime okwukwo ke budnu ke Nnwọ Atnurnu wam.

22

Mini ke budnu

¹ Enine izi wam gesi m osimini ke budnu noonwu lele nyno, hi nū ngadna eze Chiokike nū ke Nnwọ Atnurnu wam naagbahia. ² Naagbawhe n'esilawuru ogodo apna eli-ohna wam, nū ngeri lawuru mini wam isisi ke budnu zị, ke naamị nri nū mgba mkpuru lawuru n'awha ke bụ otu mgba n'enwa. Okwukwo isisi wam bụ nhne be ji nọogwo ehi igbugbu ele kpakara mba. ³ Ovu onu zima ría ría. Ngadna eze Chiokike nū ke Nnwọ Atnurnu wam jaazi n'eli-ohna wam, ele izi a jeeznenụ a izi. ⁴ Be jowhnu ruwhnu a, rewhna a jaazi n'egedege ruwhnu be. ⁵ Abalı jáazima berere, be jomu tonji, ehnam jomu, kwnornu nū Nyenwe aị Chiokike jeenye be iwhne, be jeechi lele eze tim tom. ⁶ Enine izi wam kanu m, "Ikwu-onu ka bụ ezi oka ke kwesiri okwnata ovu. Nyenwe aị Chiokike ke enine ele owhnurninya ziyaru enine izi a gesi ele izi a kpakara nhne jeemeriri n'ige matị vazne nū ruwhnu."

Jizosi vawa

⁷ "Le, m vawa wara wara, ngozi jaazinu ele jaabita ikwu-onu owhnurninya ke okwukwo ka."

⁸ Mawa, Joni, nurnu, whnu masi kpakara nhne ka. Nga me nurnu, whnu kwo masi, m dna n'eli n'ochi enine izi nye gesiri m kpakara nhne ka ma m kponu m a risi eli. ⁹ Kovu o kannu m, "I mee kpam, m bụ m nye izi ibne i, nū ke rumu nda i ele owhnurninya, nū kpakara ele jaabita ikwu-onu okwukwo ka. Kponu Chiokike risi eli."

¹⁰ O kanu m, “I tuga ikwu-onu ke okwukwo owhnurninya ka, kwnornu nu ige zi ndundu. ¹¹ Nye ojo mernu nhne ojo a zne ruwhnu, nye zila richna, o zila richna a zne ruwhnu, nye mee mma, mernu mma a zne ruwhnu, nye zi nsọ, ziri nsọ a zne ruwhnu.”

¹² “Le, m vawa wara wara, ogwo ernalu m zi m n'aka, m jeenye nye obula lele kpa ernalu a jiri ziri. ¹³ Mawa bu Alifa nu Omega, Nye Mbom nu Nye Ipne-aznu, Opanizo nu Okwukwo.

¹⁴ “Ngozi jaazinu ele snuru iwo awura be, be nwernu rikne o ri mkpuru isisi ke budnu wam, be jeehi n'ogodo onuhna bnazne nu rime elihna wam. ¹⁵ Kovu rumu nkita, nu ele amusu, nu ele neeme oyi, nu ele noogbu badnu, nu ele naakwa renwu, nu ele whnuru aghalaghala n'anya neeme be jaazi n'ederezi.

¹⁶ “Mawa Jizosi, ziyaru enine izi m o gba akebne kpakara nhne ka nu

rime kpakara ogbako Chiokike. Mawa bu Mgbaregnugwnu nu Nnwọ Dev-idi, Mbọ osisi marnu mma.”

¹⁷ Enine Nso nu nnwerne ikne karu, “Vaa.” Nye obula ke nuru, kaa, “Vaa.” Nye obula akpiri nokpo bekwnu, vaa, nye o masiri gweru mini ke budnu n'etekne nwonu.

¹⁸ M nodo nye obula ke nuru ikwu-onu ke okwukwo owhnurninya ka aka nu nsu, nye obula ke tukwasiri nhne n'olu a, Chiokike jotukwasinu a nhne nu kpakara awnuruwhnu be gbaru n'okwukwo ka. ¹⁹ Nye obula ke gwemernu nhne n'ikwu-onu ke okwukwo owhnurninya ka, Chiokike jeegweme igwe a n'isisi ke budnu nu elihna nsọ, ke bu nhne be gbaru n'okwukwo ka.

²⁰ Nye gbaru akebne kpakara nhne ka karu, “Owe, m vawa wara wara.” Amim. Vaa, Nyenwe a Jizosi.

²¹ Oru ke Nyenwe a Jizosi dazinu kpakara anu. Amim.